

8
5

UJHAZY MIKLÓS

Handwritten text, possibly a name or address, written vertically on the left side of the document.

Faded handwritten text in the middle section of the document, possibly containing a date or official statement.

Handwritten text on the right side of the document, possibly a signature or additional notes.

Az egyházmegyei jóváhagyás

akmánya:

Nihil obstat.

Martinus Mellau
Censor Diocessanus.

Nr.1400.

Imprimatur.

Debrecini II augusti 1930.

Dr Joannes Lindenberger
Administrator Apostolicus.-

Ájtatos imáiba ajánlottan in Semo Corde vagyok igaz hívő
Debrecen, 1930. augusztus 2.

Dr Lindenberger Joannes
apostoli kormányzó.

Egyedüli jogositott kiadás.

VÁLOGATOTT
RÓMAI KATHOLIKUS
HALOTTI
BÚCSÚZTATÓK

IRTA

UJHÁZY MIKLÓS

ENDRÓDI KÁNTOR.

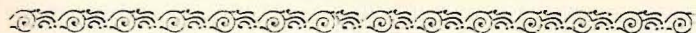
Copyright by Printing

Compagnie in Eger.

Ára: vászonkötésben 13.— P. félbörkötésben 14.50 P.

NYOMTATTA ÉS KIADJA
AZ EGERI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDAI ÉS KÖNYVKIADÓI VÁLLALAT.
EGERBEN

TARTALOMMUTATÓ.

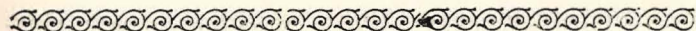
	Oldal
Szerző arcképe	II
Címlap	III
Egyházhatósági jóváhagyás	IV
Tartalom-mutató	V
Csernyus Mihály apát-plebános előszava	VI
Kiadók a szerzőről	1
A szerző előszava	3
Tárgymutató	5
Dallam- és szövegmutató	17
I. Rész: Kisdedek fölött	27
II. Rész: Gyermekesek fölött	69
III. Rész: Hajadonok fölött	138
IV. Rész: Ifjak fölött	190
V. Rész: Asszonyok fölött	256
VI. Rész: Férfiak fölött	328
VII. Rész: Öreg asszonyok fölött	382
VIII. Rész: Öreg férfiak fölött	431

VÁROSI KÖNYVTÁR

4911

GYOMAI KÖNYVTÁR

ELŐSZÓ.

Negyed századdal ezelőtt látott napvilágot Ujházy Miklós „Halotti búcsúztatói“-nak első kötete. Alig van magyar kántor, aki e nagyszerű, kitűnő költői vénát dicsérő munkát meg ne szerezte és ne használta volna.

Magamról tudom, hogy a sok értéktelen, a pap türelmét a végletekig feszítő „falusi búcsúztatók“ mellett milyen üdítő érzéssel hatott rám egy-egy Ujházy-búcsúztató, mely nemcsak eredeti gondolatot közvetített, de jórésztben kiállja a magyar versírás szigorubb kritikáját is.

Nem csodálom tehát, hogy a magyar kántorok évtizedek óta zaklatják és sürgetik a jó „Miklós bácsit“ új búcsúztató verseinek kiadására. Balzac azt mondja ugyan: „Amilyen könnyű álmodni egy könyvet, ép' olyan nehéz azt megírni!“ Ujházy megcáfolta a híres írókat annyiban, hogy neki játék volt a könyv kitűnő tartalmát megteremteni, de igazolta másrészt abban, hogy közel ötezer kész búcsúztatója közül, öt év óta mindig válogatta a legszebbeket.

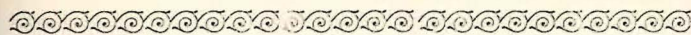
Végre nyomda alá került e sok szép költemény, melyek — meg vagyok győződve. — nagy-

ban fogják nevelni Ujházy Miklós országos hírnevét, nagy örömet szereznek a magyar kántoroknak s bőséges vigasztalást nyújtanak az elhunytjaik távozásán kesergőknek.

Endrődön, 1930. augusztus hó 20-án.

CŠERNUS MIHÁLY

apát-plebános.

A KIADÓK A SZERZŐRŐL.

(A KATHOLIKUS KÁNTOR 1915. év 17. számából.)

A mélységes ihletnek istenáldotta tehetségű letéteményese, a halotti búcsúztató költészet ragyogó tollú nagymestere: Ujházy Miklós, hazánk jelenleg egyik legzseniálisabb kántora. Művészi lélek, lángoló tehetség, magas színvonalú képzettség, nagy tudás jellemzik az ő ritka egyéniségét.

Illésy Gyula, a híres zeneszerző azt írja róla egyik levelében: „Isten csak a kiválasztottjait ruházza fel olyan tehetséggel, minővel Ujházy rendelkezik.“

És ezen istenáldotta tehetség csak Isten dicsőítésének hódol. Kizárólag a vallásos költészetnek művelője Ujházy, költői gondolatokban oly gazdag, oly magas szárnyalású búcsúztatóival és egyházi énekeivel. Mint költő lírikus, de az ő lirája nem az élet vonzó szépségeinek, múlt örömeinek zengedező csalogánya, hanem az örök álmok országába távozők hatyúdala. Az ő lirája nem fúl a léha világ csókos kacagásába, hanem az isteni végzésben való szent megnyugvás, a főredelmes alázat, s az engesztelés reményének áhítatos fohászaként tör fel a magasba.

Búcsúztatói a vallásos költészetnek valóságos gyöngyei.

Ujházynek írói egyénisége már messze túlnőtt az átlag határain. Irodalmi értékét már akadémikusok is felismerték. Erről tanuskodik azon ténykörülmeny is, hogy kiadott búcsúztatóit a híres műfordító, a kényes ízlésű kritikus: Szent-annai Spekt Gyula nagyváradi apát-kanonok látta el előszóval. El fog következni az az idő, amikor az irodalomtörténet a halhatatlank sorába iktatja nevét, mint a magyar vallásos költészet egyik legkiválóbb alakját.

Nyelvezete magyaros. Művészi stílusát a hangzatosság, élénkség és eredetiség jellemzik. A szebbnél szebb hasonlatokban, a gyönyörűbbnél gyönyörűbb allegóriákban utólérhetetlen. Verselése mesteri. Használja úgy az ütemes, mint a klasszikus verssorokat. Versformáiban találkozunk az ősi

nyolccassal, a háromütemes sorokkal, de leggyakrabban használja az alexandrint. Klasszikus versformáiban a 3, 4, 5 lábas trocheusok, az 5 és 5½ jambusok fordulnak elő, de leggyakrabban használja a chorijambust, amely megegyezik a magyar négyütemes verseléssel. Rímelése annyira tökéletes, hogy alig-alig szorul assonancre. Leggyakrabban használja a páros és keresztrímeket, de szórványosan fordulnak elő ölelkező és egyéb rímképletek is. A stórfák szerkezetei különfélék. E tekintetben a búcsúztatóírónak kétszeresen kötve van a keze, mert eltekintve a búcsúztatónak mindenkor kötött alakjától, legtöbb esetben még valamely dallamhoz van kötve. Természetes, hogy oly gazdag invencióval rendelkező és oly könnyedséggel verselő poétának, mint Ujházy, ez nem okoz nehézséget.

Ujházy jól ismeri az egyház tanait és liturgiáját. A liturgiának alapos ismerete pedig azért szükséges, mert ha nincs értéke az olyan költeménynek, amely inspiráció híján született meg, akkor egyházi szempontból még inkább nincs értéke az olyan éneknek, az olyan imadalnak, amelyet nem inspirál a mi magasztos liturgiánk.

Aki Ujházy Miklós búcsúztatóit bírja: kincset őriz házában.

*

Besenyőn született 1863-ban, ahol édesatyja abban az időben kántor volt. Középkorú volt s a tanítóképzőt Egerben elvégezvén, több nagyobb helyen segédeskedett, később a borsodmegyei Szentistvánra került kántortanítóként; 1887-ben megnősült. 1888-ban édesatyja halála után a békésendrődi népes egyházközség önálló kántorává választotta, s azóta ott működik a hívek általános, osztatlan, rajongó szeretetétől körülveve.

KARTÁRSAIMHOZ!

Apai-anyai ágról kántorfamiliából származom. Belém született a kántorság iránti forró testvéri szeretet. Fölemelt lélekkel láttam, hogy a magyar kántorok között a kiváló emberek arányszáma eltagadhatatlanul nagy. Éppen azért bántottak a ferdeségek, amelyek miatt a kántori állás tekintélye szenved.

A legszörnyűbb volt ezek között a halotti búcsúztatók, melyeknek gyarló volta fölött magok a kántorok is szomorúan élcelődtek.

Nahát én fiatalon elhatároztam, hogy a búcsúztatókból csinálók valamit.

A régi nyomon nem lehetett. Új irányt vettem. — De mit mond a felséges nép? . . .

Oh, nem tartott sokáig a megütődés, sőt én már csak úgy emlékszem, hogy engem mindenki csak arra kér: «Csak azokkal az ékes, gyönyörű szavaival!» — Nem is olyan korlátolt az a nép, hogy a nagyműveltségű papja, remekbe írt imakönyvei, képzett tanítója stb. ékes, gyönyörű szavai után jólesően vegye, sőt szívesen megfizesse némelyek lelkiismeretlenül elnagyolt, sőt készakarva «népies» színvonalon tartott «összeütségeit».

Én, hála Istennek, nem dolgoztam hiába, ahová a munkáim eljutottak, a nép mindenütt elfogadta az új irányt.

Ebben a könyvben arról számolok be, mire birtam vinni egy életen keresztül a búcsúztatókat minőségileg s ha még az Isten életet s erőt ad, mikor ez a könyv elfogyott, a lehető legolcsóbb formában a mennyiségről is beszámolok, mert le tudnám venni kartársaimról a búcsúztató-írás gondját majdnem örökre. És úgy lenne helyes. Mert ez a kántor kenyere, de hivatása a zene, amire talán magam sem értem rá egészen — a kenyere miatt.

Endrőd, 1950. augusztus hó 25.

A SZERZŐ.

TÁRGYMUTATÓ.

A (kézzel) jelölt búcsúztatók dallamai hangjegyezve vannak. E búcsúztatók oldalszámái világos (1 2 3) számokkal vannak nyomva.

I. Rész: KISDEDEK FÖLÖTT.

Búcsúztató	Kisded fölött.	Dallam száma	Oldal száma
 1. szám	„Egy lilium mellé...”	 ①	27
2. szám	„Mint a hulló csillag...”	①	28
 3. szám	„Ősz felé hervadni...”	 ②	30
 4. szám	„A tavasz szült fényes ragyogással”	 ④	31
5. szám	„Hallgató kisded ajkim...”	⑤	33
 6. szám	„A bánatfelleg ánya...”	 ⑤	33
7. szám	„Tavaszi ragyogás szült...”	⑤	34
8. szám	„Dár hete meghervadtam...”	⑤	35
 9. szám	„Rövid napfény, hosszú álom...”	 ⑦	35
10. szám	„Mint nyáron a rózsafának...”	⑦	38
 11. szám	„Gyöngé testem kis koporsó...”	 ⑧	39
12. szám	„Tavaszi szél zavarja még...”	⑨	41
Kisded fölött. (Első haláleset.)			
 13. szám	„Kinek nincs, az veszteséget...”	 ⑫	42
14. szám	„Mint a rémület, mely ismeretlen...”	⑫	45
Kisded fölött. (Atyja Amerikában van.)			
15. szám	„Túl sok téren s a nagy Oceánon...”	⑫	48
16. szám	„Ha sorban állának...”	⑤	51
Kisded fölött. (Első haláleset.)			
17. szám	„Ha mind valóság volna...”	⑤	52
18. szám	„Boldogság kertje volt még...”	⑤	53
Kisded fölött. Atyja Amerikában van			
19. szám	 „A szívbéli vonzalom...”	⑫	54
Ikek fölött.			
20. szám	„Egy fövön egyszerre...”	①	56
Ikerlánykák fölött.			
21. szám	„Virágok hervadása...”	⑤	57
Kisded lányka fölött.			
22. szám	„Csillagokkal fényes égen...”	⑦	57
Anyátlan árva kisded fölött.			
23. szám	„Kis koporsót fektetünk a sírba...”	⑫	58
24. szám	„Alig öt évet számlált...”	⑤	60
25. szám	„Alig születtem. Nem felt...”	⑤	60
Folyton beteg kisded fölött.			
26. szám	„Tavaszezen felhőfátyol...”	⑦	62

Tárgymutató.

	Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató Folyton sínyló kised fölött.	..①..	64
27. szám „Elhagyott mezőkön...”	..⑦..	65
Folyton beteg egyetlen lányka fölött.	..⑦..	65
28. szám „Az enyészet hideg karján...”	..⑫..	66
29. szám „Dár napja az élők között jártam...”	..⑫..	66

II. Rész: GYERMEKEK FÖLÖTT.

	Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató Gyermekek fölött.	..③..	69
30. szám „Tavaszi életnek...”	..⑫..	71
31. szám „Még meg sem fogyatkozott...”	..⑫..	74
32. szám „Rövid, véges vándorút az élet...”	..④..	78
Első és egyetlen gyermek fölött.	..④..	78
33. szám „Alig fénylett fel élttem világa...”	..④..	79
34. szám „Nyár volt akkor, mikor én születtem...”	..⑤..	81
35. szám „Csak hét hónapja még, hogy...”	..⑦..	82
36. szám „Kiket az öröm megáldott...”	..⑧..	83
37. szám „Ah, bús nap ez, a jó szülők...”	..⑥..	85
Második egyetlen gyermek fölött.	..⑥..	86
38. szám „Ti, boldog ifjú szívek...”	..⑦..	87
39. szám „Két hónappal haladtam...”	..⑫..	89
Gyermekek fölött. (Első haláleset.)	..⑦..	89
40. szám „Mint kőd a viruló tájon...”	..⑫..	89
41. szám „Az öröm szép éveit követve...”	..⑩..	92
Idősebb férj első gyermeke fölött.	..⑩..	92
42. szám „Kik szívetek aranykelyhében...”	..⑫..	95
Gyermekek fölött. (Atyja Amerikában van.)	..⑫..	95
43. szám „Isten vágjat olta szíveinkbe...”	..⑤..	99
Amerikai magyar szülők gyermeke fölött.	..⑤..	99
44. szám „A boldogságnak titka...”	..⑫..	99
Gyermekleány fölött.	..⑫..	99
(Mikor atyja a harctéren járt.)	..⑫..	99
45. szám „Még közel sem jár a tél...”	..⑫..	101
Egyetlen lányka fölött.	..⑫..	101
46. szám „A derült ég az öröm jelképe...”	..⑧..	103
Kisleány fölött.	..⑧..	103
47. szám „Búbánattal néznek reám...”	..⑧..	105
Kisleány fölött. (Ikrek egyike.)	..⑧..	105
48. szám „Bánattal és könnyek között...”	..⑫..	106
Régen beteg lányka fölött.	..⑫..	106
49. szám „Hervadó mezők alá...”	..④..	107
Egyetlen kisfiú fölött.	..④..	107
50. szám „Életemnek kelő hajnalára...”	..⑤..	108
51. szám „Ha a gyermek virág, úgy...”	..⑦..	109
Egyetlen fiú fölött. (Első haláleset.)	..⑦..	109
52. szám „Koporsómnak oldalára...”	..⑦..	109

Tárgymutató.

	Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató Nyomorék anyállaan kis árva fölött.	..⑫..	111
53. szám „Ahol nem várták kitárt karokkal...”	..⑫..	113
Két kis festvér fölött.	..⑫..	113
54. szám „Kis menyasszony, a kis vőlegénnyel...”	..⑥..	115
Fogadóit gyermek fölött.	..⑥..	115
55. szám „Tavaszi keltén reám tört...”	..①..	116
Árva gyermek fölött.	..①..	116
56. szám „Várja már festem, hogy...”	..⑧..	118
Anyállaan árva gyermek fölött.	..⑧..	120
57. szám „Két éve egy szeid galamb...”	..⑫..	123
Anyállaan árva gyermek fölött.	..⑫..	123
58. szám „Három éve sincs, hogy bimbót...”	..⑥..	125
Fiatall leány fölött.	..⑥..	125
59. szám „Lágyan, szépen szól a harang...”	..⑫..	127
Anyállaan árva, egyetlen leány fölött.	..⑫..	127
60. szám „Kezd vidulni már az ég bús arca...”	..②..	129
Anyállaan árva fiú fölött.	..②..	129
61. szám „Gyarló földi ember...”	..⑩..	131
Atyállaan árva leányka fölött.	..⑩..	131
62. szám „Két napja sírnak a harangok...”	..⑩..	134
Atyállaan és anyállaan árva fiú fölött.	..⑩..	134
(Háborus időben.)	..⑩..	134
63. szám „Nem bírva már tovább a...”	..⑩..	136
Eieseti hős árvája fölött.	..⑩..	136
64. szám „Tíz éve kelt életemem...”	..⑩..	136
Kis unokahug felett.	..⑩..	136
65. szám „Kik lelketek szent biztatását...”	..⑩..	136

III. Rész: HAJADONOK FÖLÖTT.

	Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató Jámbor fiatal leány fölött.	..⑫..	139
66. szám „Befejesült, mit tudtatok...”	..⑫..	139
67. szám „Mély gyász fogja körül...”	..⑧..	141
Fiatall leány fölött. (Atyja Amerikában él.)	..⑧..	141
68. szám „Nem kell már e világ nekem...”	..⑫..	142
Apácanövendék fölött.	..⑫..	142
69. szám „Temetésre gyűltünk össze ismét...”	..②..	143
Márialány fölött.	..②..	143
70. szám „Menyegzősfehérbe öltöztetve...”	..⑥..	146
Hajadon fölött.	..⑥..	146
71. szám „Körülzokog atyám, anyám...”	..⑫..	148
72. szám „Már véget ért a festi...”	..⑫..	148
73. szám „Ember, ha bejárna a világot...”	..⑫..	150
74. szám „Melyik a tavaszi legszebb virága...”	..⑧..	152
Egy széplelkű hajadon fölött.	..⑧..	152
75. szám „Virágot tépni jött fagyos kezével...”	..⑧..	152

Tárgymutató.		Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató	Régen szenvedő hajadon fölött.	10	154
76. szám	„Ha kifejlik s nyílni kezd...”	10	154
	Hajadon fölött. (Háborus időben.)	12	155
77. szám	„Ahol oly nagy boldogság lehetne...”	12	155
78. szám	„Május alig haladt el...”	11	157
79. szám	„Elhervadtam, mint a nyíló virág...”	13	160
	Hirtelen halt, eljegyzett hajadon fölött.	12	162
80. szám	„Milyen szép a mi földi világunk...”	12	162
	Szerencsétlenül halt vőlegény menyasszonya fölött.	12	165
81. szám	„Egy családnak bús történetére...”	12	165
	Anyátlan árva hajadon fölött.	8	169
82. szám	„Ki bús menyegzőm ünnepe...”	8	169
83. szám	„Ha a tavasz kifejti báját...”	10	171
84. szám	„Állok a bús határon...”	13	175
85. szám	„Elindult már ajkamon a szó...”	17	176
	Anyátlan árva hajadon fölött. (Háborus időben.)	12	178
86. szám	„Mintha a telet kerülné a fagy...”	12	178
	Atyátlan és anyátlan árva menyasszony fölött.	12	181
87. szám	„Rózsa, kedves árva lány...”	12	181
	Rég beteg, anyátlan árva leány fölött.	15	184
88. szám	„Mint líliom ágát...”	15	184
	Örökbefogadott árva leány fölött.	8	186
89. szám	„Gondos, szíves karok közül...”	8	186
	Nyomorék öreg leány fölött.	18	187
90. szám	„A harang megkondult...”	18	187
	Öreg leány fölött. (Karácsony estéjén.)	18	188
91. szám	„A nap hanyatlók s hoz rám...”	18	188
	Elaggott öreglány fölött.	1	189
92. szám	„Kialudt egy élet...”	1	189

IV. Rész: IFJAK FÖLÖTT.

Tárgymutató.		Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató	Ifju fölött.	8	190
93. szám	„Tündöklő nap sugarival...”	8	190
94. szám	„Könnyázott szemfedő alatt...”	8	192
95. szám	„Zord halál, már dolgod, ime...”	19	193
96. szám	„Lesujtott a zord halál kezével...”	12	194
97. szám	„Elmult a tél, itt jön a tavasz már...”	12	197
98. szám	„Földi pályám még csak...”	19	198
	Egyellen fiu, nővére után.	10	200
99. szám	„Megfestették tündérvilágom...”	10	200
	Gyengeelméjű nőtlen árva fölött.	1	202
100. szám	„Készen a koporsó...”	1	202
	Kisded korától beteg ifjú fölött.	13	203
101. szám	„Ősz felé, mikor már a...”	13	203

Tárgymutató.		Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató	Régen beteges ifju fölött.	10	205
102. szám	„Áll a törvény: Ki életet...”	10	205
	Régen beteg, elsőszülött fiu fölött.	10	208
103. szám	„A részvét tisztá érzetével...”	10	208
	Régen szenvedő ifju feletti. (Farsangkor.)	10	211
104. szám	„Vidám zaj hangzik a világon...”	10	211
	Váratlanul halt gyenge ifju fölött.	19	213
105. szám	„Ki sem fáradtam az élet útján...”	19	213
	Vizbefullt gyenge ifju fölött.	19	217
106. szám	„Mint a rózsabimbó, melynek arcán...”	19	217
	Vizbefullt két nőtlen ifju fölött.	3	219
107. szám	„Két koporsó áll itt...”	3	219
	Szerencsétlenül halt ifju fölött.	19	221
108. szám	„Fiatal erővel karjaimban...”	19	221
109. szám	„Mint a fényes égre felleg árnya...”	12	223
	Szerencsétlenül halt vőlegény fölött.	19	226
110. szám	„Jó az alkony. A nap vesztí fényét...”	19	226
	Hadifogságból megjött ifju fölött.	13	230
111. szám	„A háborúnak réme...”	13	230
	Nyomorék idősebb legény fölött.	13	232
112. szám	„Kik mindig útrakészek...”	13	232
	Félkezü ifju fölött. (Katona volt.)	13	234
113. szám	„Ha a hajnal fényesen virradhat...”	13	234
	Árva ifju fölött.	8	236
114. szám	„Lassu aszály égette le...”	8	236
	Anyátlan árva ifju fölött.	12	237
115. szám	„Kialudt szép szemem fény sugarára...”	12	237
116. szám	„Éltem könnyvét lezárja...”	13	240
	Idősebb anyátlan árva fiu fölött.	18	241
117. szám	„Mintha véget ért egy...”	18	241
	Vizbefullt anyátlan árva ifju fölött.	10	243
	(Sok haláleset után.)		
118. szám	„Mély csöndben, mintha vétke volna...”	10	243
	Atyátlan árva ifju fölött.	13	245
119. szám	„Jó anyám s hat festvérem...”	13	245
	Hadiárva ifju fölött.	11	246
120. szám	„Ami túl nem szerettem...”	11	246
	Régen beteg árva ifju fölött. (Utolsó gyermek.)	19	248
121. szám	„A jó Isten erőt ad a szívnek...”	19	248
	Papi pályára készülő ifju fölött.	18	251
122. szám	„Célhoz ért a szent vágy...”	18	251
	Fiatal áldozópap fölött.	10	253
123. szám	Sötétben, búsan, mint a téli alkonyat.	10	253
	Tanárjelölt hős hadnagy fölött.	10	255
124. szám	„Nem ősz felejtí még virágát...”	10	255

V. Rész: ASSZONYOK FÖLÖTT.

Bücszítató	Fiatal nő fölött.	Dallam száma	Oldal száma
125. szám	„Mióta a világ áll...”	13	256
	Fiatal nő fölött. (Gyermeke után.)		
126. szám	„Jézus az én reményem...”	13	257
	Fiatal nő és anya fölött.		
127. szám	„Messze déli tájon...”	3	259
128. szám	„Ti, csüggedt, fáradt lelkek...”	13	261
129. szám	„Mint tavasz szép reggelét...”	10	263
130. szám	„Kedves, boldog tájon...”	3	265
	Még gyermektelen fiatal nő fölött.		
131. szám	„Szívem kihűlt, már nem soká...”	8	266
	Germektelen fiatal nő fölött.		
132. szám	„Mikor éltem még nem ért...”	10	263
	Fiatal nő és anya fölött.		
	(Atyja elhagyta, férje távol beteg.)		
133. szám	„Borongós idővel...”	13	269
	Fiatal nő fölött. (Minden festvére után.)		
134. szám	„Gyászban, kifosztva áll a hajlék...”	10	270
	Fiatal nő és anya fölött. (Gyermekekéjében halt.)		
135. szám	„Megállt a nehéz borulat...”	14	272
	Fiatal nő és anya fölött.		
	(Járványos betegség vitte el.)		
136. szám	„Szerzett már sok kesze ves...”	13	274
	Jámbor életű nő és anya fölött.		
137. szám	„Ködös, téli bús időn...”	10	275
	Bús életű nő és anya fölött.		
138. szám	„Rég, boldog órákon születtem...”	17	277
	Régen beteg nő és anya fölött.		
139. szám	„Elsötétült már az ég...”	10	279
	Régen hervadó nő és anya fölött.		
140. szám	„Kis kertem, szép családom...”	13	281
	Nő és anya fölött.		
141. szám	„Örömmel indult élet...”	13	282
	Nő és anya fölött.		
142. szám	„Jézus az én reményem...”	13	283
	Nő és anya fölött.		
143. szám	„Sötét madár kopogtat...”	13	284
	Hirtelen halt nő és anya fölött.		
144. szám	„Harmjencnégy éves korban...”	13	286
	Nő és anya fölött.		
	(A háboru alatt. Férje Amerikában él.)		
145. szám	„A sírgödör megásva...”	13	287
	Nő és anya fölött. (Gyermeke mind árva.)		
146. szám	„Uram, akartad s kezdem...”	13	288

Bücszítató	Nő fölött. (Egyetlen gyermeke után.)	Dallam száma	Oldal száma
147. szám	„Felleg szállt négy éve...”	16	290
	Nő és anya fölött.		
	(Férje régen Amerikában él.)		
148. szám	„Hideg, bús őszi órák...”	13	292
	Nő és anya fölött.		
	(A gyermekei mind élnek.)		
149. szám	„Az aggodás pár éve...”	13	293
	Hirtelen halt nő és anya fölött.		
150. szám	„Jézus az én reményem...”	13	294
	Váratlanul halt nő és anya fölött.		
151. szám	„Jézus az én reményem...”	17	296
	Várandós nő és anya fölött. (Gyermeke mind él.)		
152. szám	„A küzdelem nehéz világát...”	17	293
	Sokat szenvedett nő és anya fölött.		
153. szám	„Itt állok már, beomló...”	13	301
	Jámbor nő és anya fölött.		
154. szám	„Időm letelt, az óra...”	13	302
	Régen hervadó nő és anya fölött.		
155. szám	„Szólt a harang, temetnek...”	13	303
	Más vidékről jött nő és anya fölött.		
156. szám	„Jézus az én reményem...”	13	304
	Germektelen második nő fölött.		
157. szám	„A gyász, mit elsrattak...”	13	305
	Árvából lett fiatal nő és anya fölött.		
158. szám	„Rövid élet volt...”	3	306
159. szám	„Jézus az én reményem...”	13	309
	Árvából lett nő és anya fölött.		
	(Férje pár napja jött meg Amerikából.)		
160. szám	„Még alig tavasz múltán...”	13	310
	Árvából lett nő és anya fölött.		
161. szám	„A megcsalatkozottak...”	13	312
162. szám	„Elszenvedtem a tes’i...”	13	314
163. szám	„Mért sírtok, szeretteim?...”	10	315
164. szám	„Alig értem átál...”	10	316
165. szám	„Elhangzott fölöttem...”	10	317
166. szám	„Még időm miatt anyám...”	10	319
	Árvából lett fiatal asszony fölött.		
	(Egyetlen gyermeke után.)		
167. szám	„Búbánatra hajlik...”	10	320
	Különvált nő és anya fölött.		
168. szám	„Bevégeztem földi pályám...”	15	321
	Fiatal özvegy fölött.		
	(Második nő volt. Új frigyre készült.)		
169. szám	„Huszonhárom esztendő s koromban...”	13	323
	Fiatal özvegy asszony fölött.		
	(Gyermeke után.)		
170. szám	„Jézus az én reményem...”	13	326

VI. Rész: FÉRFIAK FÖLÖTT.

	Dallam száma	Oldal száma
Bücszítató Gyermektelen fiatal férj fölött.		
171. szám „Kit illet a jajszó...”	16	323
172. szám „Indu'ok síromba már...”	13	329
173. szám „Nincsen tovább remény háf...”	15	331
174. szám „Bevégeztem földi pályám...”	10	333
175. szám „Egy név, egy szám...”	10	335
Gyermektelen férj fölött. (Sok gyermeke után.)		
176. szám „Bevégeztem földi pályám...”	15	338
Gyermektelen özvegy férfi fölött.		
177. szám „Itt áll csendes koporsóm...”	13	340
Fiatalférj és atya fölött.		
178. szám „Homálytalan napfény gyanánt...”	8	341
Férj és atya fölött.		
179. szám „Jézus az én reményem...”	13	342
Fiatalférj és atya fölött.		
180. szám „Beteg fája a reménynek...”	14	344
Fiatalférj és atya fölött. (Elég váratlan haláleset.)		
181. szám „Ki mindig közöttünk vagy...”	13	346
Férj és atya fölött.		
182. szám „Bevégeztem földi pályám...”	15	348
Férj és atya fölött. (Háboru végén. Hadifogoly is volt.)		
183. szám „Téli nap-áldozatként...”	13	350
Férj és atya fölött.		
184. szám „Mi a virágnak élte...”	13	351
Férj és atya fölött. (Várados özvegyet hagy.)		
185. szám „Rövid félév alatt...”	1	352
Amerikában járt férj és atya fölött. (Szerencsétlen halál.)		
186. szám „Jézus az én reményem...”	13	353
Hirtelen halt férj és atya fölött.		
187. szám „Bevégeztem földi pályám...”	15	354
Szerencsétlenül halt fiatal férj fölött. (Várados özvegyet hagy.)		
188. szám „Sok bús esetre látunk...”	13	357
Hirtelen halt férj fölött. (Gyermekei meghaltak.)		
189. szám „Jézus az én reményem...”	13	359
Hirtelen halt férj fölött. (Minden gyermeke után. Közgyám volt.)		
190. szám „Isten áldó szent keze...”	16	360
Második férj és atya fölött.		
191. szám „Bús az élet, egy mosolynak...”	14	363
Második férj és atya fölött.		
192. szám „Ha bárki a világon...”	13	365

	Dallam száma	Oldal száma
Bücszítató Második férj és atya fölött.		
193. szám „Elhangzott a parancsszó...”	13	366
Második férj és atya fölött. (Hirtelen halt. Árvákat hagy.)		
194. szám „A boldog ifjúkorban...”	13	367
Második férj és atya fölött. (Egy fia eltűnt a harcétről.)		
195. szám „Jézus az én reményem...”	13	369
Harmadik férj és atya fölött. (Szerencsétlenül halt.)		
196. szám „Egy messze tavasz kelén...”	13	370
Megtért férj és atya fölött. (Hadifogságból jött. Hirtelen meghalt.)		
197. szám „A sír homálya rám száll...”	13	372
Néptanító fölött.		
198. szám „Mintha fényt veszítve...”	15	374
Kántortanító fölött.		
199. szám „Kiknek méltóképen...”	13	375
200. szám „Váratlan jött baj végzet...”	19	376
Árvából lett férj és atya felett. (Árvákat hagy.)		
201. szám „Testet-lelket ölo...”	3	378
Hibás arcu férj és atya fölött.		
202. szám „Meghalt egy boldog ember...”	15	380

VII. Rész: ÖREG ASSZONYOK FÖLÖTT.

	Dallam száma	Oldal száma
Gyermektelen öreg nő fölött. (Egyetlen fia hősen halt.)		
203. szám „Letelt gyászos életem...”	13	382
Harmadszor özvegy nő fölött.		
204. szám „Életidőm letelt már...”	13	383
Öreg, harmadik nő és anya fölött.		
205. szám „A harang szól, sírva csengett...”	13	384
Gyermektelen negyedik asszony fölött.		
206. szám „Életem csendes vizén már...”	14	387
Sokat szenvedett nő fölött. (Minden gyermeke után.)		
207. szám „Takarjátok le szemfedővel...”	17	389
Öreg anya fölött.		
208. szám „Sivár, pusztá az élet...”	13	391
Öreg nő és anya fölött. (Gyermeke mind él.)		
209. szám „Mint őszi nap bágyadt sugára...”	17	392
Öreg nő és anya fölött.		
210. szám „A csendes őszi esték...”	11	395

Tárgymutató.		Dallam száma	Oldal száma
Bücsüztató	Rég hervadó nő és anyja fölött.	13	395
211. szám	„Kik e koporsónál fájó...”	13	395
	Régen beteg nő és anyja fölött.	15	398
212. szám	„Mit oly régen épít...”	15	398
	Nagyon öreg anyja fölött.	3	399
213. szám	„Egy nagyon öreg test...”	3	399
	Aranymenyegzős nő és anyja fölött.	10	401
214. szám	„Mosolyogva érte el...”	10	401
	Elaggott nő és anyja fölött.	13	402
215. szám	„Jézus az én reményem...”	13	402
	Özveggy anyja fölött.	15	404
216. szám	„Bevégeztem földi pályám...”	15	404
	Öreg, özveggy anyja fölött.	14	407
217. szám	„Itt a vég, sietve, késve...”	14	407
	Öreg özveggy anyja fölött.	15	409
218. szám	„Kész a test, kész a sír is...”	15	409
	Öreg özveggy anyja fölött.	13	410
219. szám	„Borulj le hálás lelkem...”	13	410
	Öreg, özveggy anyja fölött.	16	411
220. szám	„Embrek, ha nézitek...”	16	411
	Öreg, özveggy anyja fölött.	11	413
221. szám	„Már régen leszállott a nap...”	11	413
	Jámbor özveggy anyja fölött.	13	415
222. szám	„Jézus az én reményem...”	13	415
	Gyermektelen öreg özveggyasszony fölött.	11	416
223. szám	„Már az éj, sötét madá ként...”	11	416
	Hirtelen halt, gyermektelen özveggy fölött.	11	419
224. szám	„Meghalt egy szív, mely öröme...”	11	419
	Világtalan özveggyasszony fölött. (Vizkereszt ünnepén.)	14	421
225. szám	„Mikor a lélekharangnak...”	14	421
	Öreg özveggy anyja fölött. (Más vidéken született.)	13	423
226. szám	„Ha egy élet lezajlott...”	13	423
	Egy nagyon jó özveggy anyja fölött.	13	425
227. szám	„Édesanya – mi szépen...”	13	425
	Régen özveggy anyja fölött.	16	426
228. szám	„Utam végéhez értem...”	16	426
	Elhagyott, később özveggy anyja fölött. (Fia halálát elitkolták előtte.)	17	425
229. szám	„Megfaragták már a keresztet...”	17	425
	Két pap fiunak özveggy anyja fölött.	13	429
230. szám	„Jézus az én reményem...”	13	429

VIII. Rész: ÖREG FÉRFIAK FÖLÖTT.

Bücsüztató	Gyermektelen öreg férj fölött. (Egyetlen lánya után.)	15	431
231. szám	„Bevégeztem földi pályám...”	15	431
	Öreg ember fölött	14	433
232. szám	„Egy névhez, a koporsóra...”	14	433
	Öreg férj fölött. (Minden gyermeke meghalt.)	13	435
233. szám	„Kezd már beteljesülni...”	13	435
	Öreg férj és anyja fölött.	3	437
234. szám	„Édes gyermekkorom...”	3	437
	Öreg férj és anyja fölött.	13	438
235. szám	„Jézus az én reményem...”	13	438
	Öreg férj és anyja fölött. (Közéletben szereplő ember volt.)	13	440
236. szám	„Az Isten nagy hatalma...”	13	440
	Öreg férj és anyja fölött. (Háborus időben.)	13	443
237. szám	„Isten utam kimérte...”	13	443
	Öreg férj és anyja fölött. (Gyermekei hősen haltak.)	13	444
238. szám	„Dályamat megfutoftam...”	13	444
239. szám	„Lelkem égi útra indul...”	14	445
	Öreg özveggy anyja fölött.	13	447
240. szám	„Jézus az én reményem...”	13	447
241. szám	„Sok bú hervaszfa szívem...”	13	448
242. szám	„Hol nincs gyarló életünknek...”	14	449
243. szám	„Elszállt a sok év fölöttem...”	14	451
244. szám	„Bevégeztem földi pályám...”	15	453
	Jóllelkű öreg férj és anyja fölött.	14	455
245. szám	„Meghalt az én szegény szívem...”	14	455
	Régifajta pusztajáró ember fölött.	14	456
246. szám	„A jó Isten megteremtett...”	14	456
	Elhagyott öreg férj fölött. (A gyermeke is meghalt.)	13	459
247. szám	„Jézus az én reményem...”	13	459
	Öreg sirásós fölött.	14	460
248. szám	„Ami másnak oly lesújtó...”	14	460

Tárgymutató.		Dallam száma	Oldal száma
Búcsúztató			
Hirtelen halt öreg férj fölött. (Gyermekei után.)			
249. szám „A nap a mulandóság...”	.....	109	462
Érdemes özvegy atya fölött.			
250. szám „Egy harmatcsöpp az élet...”	.....	110	463
Harmadszor özvegy atya fölött.			
251. szám „Letelt az élet, melynek...”	.....	111	465
Öreg kántor fölött.			
252. szám „Enyhe őszi napra”	.....	112	466
Világtalan, öreg, özvegy atya fölött.			
253. szám „Minden emberélet egy nap...”	.....	111	468
Idősebb férj és atya fölött. (Még árvákat hagy.)			
254. szám „Már nem ifjak reménye...”	.....	113	470
Özvegy atya fölött. (Más vidékről jött.)			
255. szám „Élet, felcsillanó fény...”	.....	113	472
Idősebb özvegyember fölött. (Egyellen gyermeke után.)			
256. szám „Őszi felhők járnak...”	.....	116	474
Aranymenyegzős férj és atya fölött.			
257. szám „Ime, szívem elérte...”	.....	115	476
Aranymenyegzős férj és atya fölött.			
258. szám „Nyertem egy hosszú életet...”	.....	113	477
Elaggott özvegy atya fölött.			
259. szám „Mint ha egyet iffelednek...”	.....	114	478
Elaggott özvegy atya fölött.			
260. szám „A boldog célt hát elértem...”	.....	114	480
Elaggott özvegy atya fölött.			
261. szám „Hová szemünk már vissza sem lát...”	.....	117	482
Agg, özvegy atya, háborus hős fölött.			
262. szám „Száll az idő, fölverve...”	.....	113	484

DALLAM- ÉS SZÖVEG-MUTATÓ.

1. SZÁMÚ DALLAM.

«Mit bízik a világ...»

... 8-soros versszakokban...

az 1, 2, 20, 27, 42, 56, 92, 100, 101, 171 és a 185. számú búcsúztatókhoz.

2. SZÁMÚ DALLAM.

«Zöldelő virágszál...»

... 8-soros versszakokban...

a 3, 61. és 70. számú búcsúztatókhoz.

3. SZÁMÚ DALLAM.

«Neveddel ébredek...»

... 8-soros versszakokban ...

a 30, 107, 127, 130, 158, 201, 213. és a 234. számú búcsúztatókhoz.

4. SZÁMÚ DALLAM.

«Itt alszik egy ártatlan...»

... 4-soros versszakokban (ismétléssel) ...

a 4, 5, 33, 34. és az 50. számú búcsúztatókhoz.

5. SZÁMÚ DALLAM.

«Mit sírtok énfölöttem...»

... 5-soros versszakokban (ismétléssel) ...

a 7, 8, 9, 14, 15, 16, 21, 24, 25, 35, 44. és az 51. számú búcsúztatókhoz.

6. SZÁMÚ DALLAM.

«Sok szép remény kísérte...»

... 4-soros versszakokban (ismétléssel) ...

a 38, 39. és az 55. számú búcsúztatókhoz.

7. SZÁMÚ DALLAM.

«Ki fekszik e koporsóban?...»

... 4-soros versszakokban (ismétléssel) ...

a 6, 12, 22, 26, 28, 36, 40. és az 52. számú búcsúztatókhoz.

8. SZÁMÚ DALLAM. «Menj, menj aludni jó leány...»

Musical score for '8. SZÁMÚ DALLAM' in G major, 2/4 time. It consists of six staves of music. The melody is simple and rhythmic, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C).

...8-soros versszakokban (ismétléssel)...

a 37, 47, 48, 57, 59, 64, 66, 68, 71, 82, 89, 93, 94, 114, 131. és a 178. számú búcsúztatókhoz.

9. SZÁMÚ DALLAM. «Miként virágot a vihar...»

Musical score for '9. SZÁMÚ DALLAM' in G major, 2/4 time. It consists of six staves of music. The melody is simple and rhythmic, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C).

...8-soros versszakokban...

a 13. és a 17. számú búcsúztatókhoz.

10. SZÁMÚ DALLAM. «Mikor fog ütni már az óra...»

Musical score for '10. SZÁMÚ DALLAM' in G major, 2/4 time. It consists of six staves of music. The melody is simple and rhythmic, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C).

...8-soros versszakokban...

a 42, 62, 65, 83, 99, 102, 103, 104, 118, 134. és a 175. számú búcsúztatókhoz.

11. SZÁMÚ DALLAM. «Már véget ért a testi...»

Musical score for '11. SZÁMÚ DALLAM' in G major, 2/4 time. It consists of six staves of music. The melody is simple and rhythmic, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C).

Musical score for hymn 12, consisting of 12 staves of music in a single system. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The melody is written on the top staff, and the accompaniment is on the lower staves.

... 12-soros versszakokban ...

a 63, 72, 78, 120, 124. és a 210. számú búcsúztatókhoz.

12. SZÁMÚ DALLAM. «Hervad éltünk, mint a rét virága.

Musical score for hymn 14, consisting of 8 staves of music in a single system. The key signature has one flat (F), and the time signature is common time (C). The melody is written on the top staff, and the accompaniment is on the lower staves.

... 8-soros versszakokban ...

a 10, 11, 18, 23, 31, 32, 41, 43, 46, 53, 54, 58, 60, 69, 73, 74, 77, 79, 80, 81, 86, 87, 95, 96, 97, 98, 105, 106, 108, 109, 110, 113, 115. és a 169. számú búcsúztatókhoz.

13. SZÁMÚ DALLAM.

«Jézus az én reményem ...»

Musical score for hymn 13, consisting of 8 staves of music in a single system. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is common time (C). The melody is written on the top staff, and the accompaniment is on the lower staves.

... 8-soros versszakokban ...

a 67, 84, 111, 112, 116, 119, 121, 126, 128, 136, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 170, 173, 177, 179, 181, 183, 184, 186, 188, 189, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 204, 208, 215, 218, 219, 222, 226, 227, 228, 230, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 247, 249, 254, 255, 257, 258. és a 262. számú búcsúztatókhoz.

14. SZÁMÚ DALLAM.

«Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

Musical score for hymn 14, consisting of 8 staves of music in a single system. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The melody is written on the top staff, and the accompaniment is on the lower staves.

... 8-soros versszakokban ...

a 135, 180, 191, 205, 206, 211, 217, 221, 223, 224, 225, 231, 239, 242, 243, 245, 248, 253, 259. és a 260. számú búcsúztatókhoz.

15. SZÁMÚ DALLAM.

«Bevégeztem földi pályám...»

...4-soros versszakokban...

a 168, 174, 176, 182, 187, 216, 232, 244. és a 246. számú búcsúztatókhoz.

16. SZÁMÚ DALLAM.

«Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

...8-soros versszakokban...

a 19, 45, 49, 76, 129, 132, 137, 139, 147, 163, 164, 165, 166, 167, 172, 190, 203, 214, 220. és a 255. számú búcsúztatókhoz.

17. SZÁMÚ DALLAM.

«A kétkedés immár eloszlott...»

...8-soros versszakokban...

a 85, 138, 152, 207, 209, 229. és a 261. számú búcsúztatókhoz.

18. SZÁMÚ DALLAM.

«Im, az Úr jó híve...»

...4-soros versszakokban...

a 88, 90, 91, 117, 122, 133, 198, 199, 202, 212, 250, 251. és a 252. számú búcsúztatókhoz.

19. SZÁMÚ DALLAM.

«Ki fekszik itten, e koporsó gyászölén...»

...6-soros versszakokban (ismétléssel)...
a 123. és a 200. számú búcsúztatókhoz.

A könyvben előforduló dallamok hangjegyei:

Dallam száma	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Búcsúztató "	1	3	30	4	6	38	9	37	11	42
Oldalszáma ...	27	30	69	31	33	35	36	33	39	92

Dallam száma	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Búcsúztató "	63	13	66	180	168	19	152	88	123
Oldalszáma ...	137	42	133	344	321	54	236	134	233

FIGYELEMBE VEENDŐ SAJTÓHIBÁK:

A 99. oldalon lévő 45-ik számú búcsúztatót nem a 12-ik, hanem a 16-ik dallamra;

a 144. oldalon lévő 71-ik számú búcsúztatót pedig nem a 13-ik, hanem a 8-ik dallamra kell énekelni.

ELSŐ RÉSZ.

BÚCSÚZTATÓK KISDEDEK FÖLÖTT.

— 1 —

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 1. «Mit bizik a világ...»

① Egy li - li - om mel - lé É - kes, szép ró - zsá - nak

A - dott a jó Is - ten, Öt he - te a - nyám - nak.

É - des - a - tyám - nak sem Ki - sebb ö - röm let - tem,

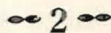
Két szív - ben, két e - des Rc - mény vol - tunk két - ten.

② Hogy szívükbe a szép — Bizalmat ültessék,
Hogy mellettünk boldog — Lesz majd az öregség,
S hogy szemök a halált — Oly búsnak ne lássa,
Itt leszünk tovább, mint — Éltök folytatása.

③ Ilonka anyámnak, — Én atyámnak lennék
Gondos segítsége, — Ha jön az öregség . . .
S milyen bús valóság — Lett reményök vége . . .
Én lettem szívöknek — Nagy keserősége.

④ Azért születtem, hogy — Örömet neveljek
S ime, gyászt szereztem — A boldogság helyett.
Béke volt előttem, — Gyász marad utánam,
Elmegy az öröm kis — Lábaim nyomában.

- ⑤ Kik addig örültek, — Egy hete már féltek
S most sirathatják az — Elszállt kedves éltet;
Boldogság virága — Volt a drága gyermek,
Most ismerték meg a — Szülői keservet.
- ⑥ Oh édes szülőim, — Ne tartsatok gyásznak,
Hanem éltetek kis — Örzőangyalának,
Égbe szállok, áldást — Esdek rátok onnét.
S most búcsút mond ajkam, — Mielőtt elmennék.
- ⑦ Édesatyám s anyám! — Alig három héten
Örvendhetett igaz — Szívetek csak nekem;
Két hét már aggódás, — Utána a bánat . . .
Isten legyen enyhe — A szív fájdalmának.
- ⑧ Ilonka testvérem! — Édes szülőinknek
Vigasztalására — Az Isten tartson meg.
Rád hagyom el nem ért — Földi boldogságom
S lelkedet az égben — Újra látni vágyom.
- ⑨ Bús özvegy nagyatyám! — Áldó szóm fogadd el.
A jó Isten legyen — Szenvedő szíveddel.
Még egy jó nagyatyám — És kedves nagyanyám,
Nagy boldogságodért — Eseng buzgó imám.
- ⑩ Még jó keresztatyám — S keresztanyám vegyék
Hálám szavát. Adjon — Áldást nekik az Ég.
Rokonok, szomszédok — S aki szenvedve szánt,
Lásson mennyben viszont, — Boldog angyal gyanánt.
- ⑪ Testem, szállj sírba, ott — Jézus békéje véd,
Lelkem első szava, — Zengd áldott, szent nevét!

KISDED FELETT.

DALLAM: 1. «Mit bizik a világ...»

- ① Mint a hulló csillag — Fényt borít az égre,
Örömfényt hoztam jó — Szülőim szívére.
De mint annak lángja, — Úgy lobbant el éltem
S kik alig örültek, — Már sírhatnak értem.
- ② Az öröm honából, — Mennyből eredt lelkem,
Nem volt itt, a bánat — Országában helyem.
Oda vágytam, mennybe, — Hol kis angyaltársak
Isten színe előtt — Örvendezve vártak.

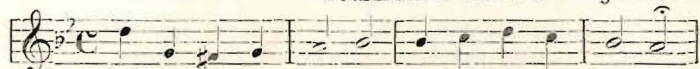
- ③ Kicsiny, gyöngé testem! — Szállj a sírba, ottan
Kínok nem gyötörnek, — Ott alhatsz nyugodtan;
A halál adóját — Korán megfizetted,
Nincs már a világnak — Hatalma fölötted.
- ④ Kis virágmag vagy te, — Kikelsz egykor onnét,
Akkor a test s lélek — Egyesülnek ismét
S a szülők, akik most — Bánattól zokognak,
Újra megtalálják, — Újra karra fognak.
- ⑤ Alig két hónap volt — Rövid földi pályám,
Búcsúzó, korán jött — Válásom óráján.
S a nekem szánt gondot, — Szíves fáradságot
Ekképen hálálom, — Mielőtt elválok:
- ⑥ Édesatyám! Lelkem — Tudja, hogy érettem
Édes volna gondod . . . — Mást végzett az Isten.
Ő leszen atyám már, — Szívesen adj átál
S megjutalmaz értem — Ezer boldogsággal.
- ⑦ Drága jó anyám, ki — Gyöngéden, szeretve
Gondoltál énreám — Kisded gyermekedre,
Nyerje meg jutalmát — Szíves fáradasod,
Adjon Isten érte — Áldást, boldogságot.
- ⑧ Sándor és Franciska, — Szeretett testvérek,
Kiktől ily korán a — Sír ölébe térek,
Éltetek helyettem — Boldogan viruljon
S viszontlássuk egymást — Egykor, túl a síron. . .
- ⑨ Két kedves nagyatyám - S két nagyanyám, rátok
Istentől áldást kér — Kedves unokátok.
Ő adjon itt nektek — Boldog öregséget
S lelketeknek mennyben — Örök dicsőséget.
- ⑩ Végbucsut mondok még — Jó keresztatyámnak
S elmondom a hálát — Hű keresztanyámnak.
Jutalom kövesse — A hozzám jóságot,
Legyen szívök boldog, — Legyen lelkök áldott.
- Rokonok, szomszédok — S megjelent vendégek!
Sok örömet hozzon — Rátok még az élet.
Most gyöngé testemet — A sírnak adjátok,
Jó szülők, szerettem, — Az Isten hozzátok!

-- 3 --

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 2. «Zöldelő virágszál...»

① Ösz fe - lé her - vad - ni Kell a kis vi - rág - nak,

Jó anyám, sírt ás - nak Ked - ves Jó - zsi - kád - nak.

E - gyik nap a ró - zsa nyi - lik, é - le - tet kér,

Ma - sik nap vir - rad - tán min - dent el - visz a dér.

② Az alig féleves --- Szép, ártatlan élet
Néhány perc leteltén — Így ért gyászos véget:
Egyik óra örön, — Mosolygtam anyámra,
Másik órán ő hullt — Halvány kisfiára.

③ Láttak ők bánatot, — De nem ily nemvártat,
Hiszen bennem csupa — Örömet találtak.
Akkor omlott össze — Reményök világa . . .
Hullhat értem könnyük, — Jaj, minden hiába!

④ Pedig, jó szülők, a — Bánat meg ne tépjen,
Mert az égbe ilyen — Anya! kellett épen:
Ki ily kedves, azt a — Mennyben is szeressék . . .
S a jó Isten vitt el, — Nem a kín s betegség.

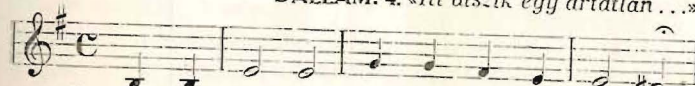
⑤ Anyám homlokomra — Áldó csókot adjon,
Atyám, gyászt legyőzve, — Megpihenni hagyjon.
És békéljete meg, — A vigaszra várva,
Mit megád az Isten — Ártatlan imámra.

⑥ Drága kis testvérem — Viruljon helyettem,
Minden boldogsággal — Áldja őt az Isten.
Szülőinknek teljék — Benne boldogsága
S várja őt is egykor — Mennyek szent országa.

-- 4 --

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 4. «Itt alszik egy ártatlan...»

① Á ta - vasz szült fé - nyes ra - gyo - gás - sal,

Vi - rá - gok - kal fej - le - dez - tem én,

S i - me sír - ba tesz - nek, her - va - dás - ra,

Té - li nap - nak hí - deg es - te - lén.

② A virágokkal virultam együtt,
Kiknek most is hű társok vagyok,
Míg a téli álmukat alusszák,
A föld mélyén velök szunnyadok.

- ③ Pedig a virágok hűtlen társak,
Ha az enyhe nap rájuk tekint
Fölkelnek, de megcsalódva mindig,
Földbe térnek, feledni, megint.
- ④ Nekem nem kell a napfény, madárdal,
Múló öröm, melynek vége gyász;
Az én gyöngye szívem ragyogóbb fényt.
Édesebb dalt, szebb tavaszt vigyáz.
- ⑤ Egy szent hajnalon, Jézus szeméből
Árad a fény, angyal énekel
S fölkelek majd; de, szegény virágok,
Veletek már nem pusztulok el.
- ⑥ Örökös lesz az én virulásom, —
Szülőim, erre gondoljatok,
Mindörökké szerethettek engem
S mindörökké hálát adhatok.
- ⑦ Hét hónapos rövid életemből
Hervadva töltöttem két hetet,
Négy nap tartott sulyos szenvedésem
S most már búcsút veszek tőletek.
- ⑧ Édesatyám s kedves édesanyám!
Rövid örömetek voltam én,
Örök boldogságra egyesüljünk
A feltámadás szent reggelén.
- ⑨ Négy testvérem! Boldoggá tegyétek
A szülőket majd, helyettem is,
Megáld érte itt az Úr jósága
S egykoron majd a mennyekbe visz.
- ⑩ Jó nagyatyám! Kedves nagyanyámmal
Szép reményed mind betelve lásd;
Jó keresztatyám s keresztanyám is
Fogadják e szíves hálaadást.
- ⑪ Rokonok, jó szomszédok s vendégek!
Legyen minden áldás rajtatok.
Most a Jézus drága, szent nevében
A nyugálmás sírnak adjatok.

-- 5 --

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sírtok énfölöttem...«

- ① Hallgató kisded ajkim, — Nyíljatok szóra még,
Mielőtt csendes sírom — [:Ölébe szállanék. :]
- ② Ah, szóljatok, hiszen más — Enyhülést úgysem ad,
Más nem gyógyítja semmi — [:Szülőim bánatát. :]
- ③ Mondjátok el, leteltek — A kínok napjai [tani. :]
S hogy ők is szünjenek már — [:A könnyet on-
- ④ Hiszen ha ők zokognak, — Nyugodni nem tudok,
Kis szívemet eléri — [:Nehéz panasz-szavok. :]
- ⑤ Csupán a kín volt rémes — S az sem gyötört to-
Jó a halál, higgyétek, - [:Az élet mostohább. :] vább.
- ⑥ Jó a halál! Dajkálva, — Ime, elringatott,
Az élet jaja helyett — [:Szép álmokat adott. :]
- ⑦ Oh jó szülők! Ha nincsen — Erő segíteni,
Minek tovább a szívet — [:Gyásszal epeszteni? :]
- ⑧ Velem szenvedtetek, hát — Velem örüljétek,
Képzeletben az égi — [:Hazába jőjjetek. :]
- ⑨ Ott láttok, tiszta fényben — Jézus trónja előtt,
Amint az angyalokkal — [:Dicsérem, áldom Öt. :]
- ⑩ Szeretteim nevét is — Imámba foglalom
S helyet ad szebb örömnök — [:Megint a fájdalom. :]
- ⑪ Most hagyjátok elvinnem — Szülők, a bánatot,
S neveljen a jó Isten — [:Sok áldást rajtatok. :]
- ⑫ S Uram, lelkem, mely a Te — Leheleted vála,
Legyen már szent országod — [:Tiszta kis angyala. :]

-- 6 --

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sírtok énfölöttem...«

① A bá - nat - fel - leg ár - nya Hány -

szor szí - vünk - re száll, Mi - kor egy - egy ko - por - sót Hoz

a ri-deg ha-lál. Hoz a ri-deg ha-lál.

- ② Komor, sötét koporsót, — Árváknak rémeset,
S hány özvegyen örök gyászt - [:Hagy e nehéz eset.:]
- ③ Fehér, kicsiny koporsót, — Anyáknak rémeset,
Telehintik virággal, — [:De szép úgy sem lehet. :]
- ④ Ilonkának koporsót . . . — Van kis ágya neki,
Melyből eddig csupán a — [:Fényes nap vette ki. :]
- ⑤ S most nézni kell, hogy zárnak — Reá vak éjsza-
Hallgatni édesanyja - [:Nehéz panasz-szavát:] [kát,
- ⑥ Ne öleld meg, koporsó! — Van nekem két karom;
Ne vidd el! Míg velem van, - [:Minden perc irgalom:]
- ⑦ Temető, ne takard el! — Vigyázok én reá,
Nem vágyhat hű szíveimtől — [:Hideg hantok alá :]
- ⑧ Ne szeressétek őt el, — Ártatlan angyalok!
Nem lesz boldog, ha tudja, - [:Hogy érte meghalok :]
- ⑨ S mosolygva néz az égből — Ilonka: Oh anyám,
Ne szánj, hogy nem szakadhat - [:Ilyen bánat reám:]
- ⑩ Számláld meg, hány szív örvend — És hány,
[amely sajog . . .
Ki nem fél már csapástól, — [:A boldog én vagyok:]
- ⑪ Szeretnek örültem, — De kín is volt elég,
Oh, hadd megyek! Ki tudja, - [:Mi volna hátra még? :]
- ⑫ Ne értem sírj, csak örvendj — Az ittmaradtakért
S fogadd el hálaszómat — [:Hozzám hűségédért :]
- ⑬ Fájt a szív, de csak boldog — Reményetek lehet,
Hogy mennyben egy kis angyal - [:Hálásan emleget:]
- ⑭ Most, Jézus, Ég Királya, — A lehullt csillagot
Emeld az égre s engedd, — [:Neked ragyogjak ott :]
- ⑮ Ott lássanak a hozzád — Emelt könnyes szemek,
S nyugtasd meg kis síromban — [:Kiszzenvedt tes-
[temet :]

.. 7 ..

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 5. «Mit sirtok én felettem . . .»

- ① Tavaszi ragyogás szült — S nem érhettem nyarat,
Kis rózsza voltam én, mely — [:Bimbójában maradt:]

- ② Piros fény hajnalégen, — Melyre nap nem jöhet:
Szép ígéret, amelyet — [:Csalatkozás követ :]

- ③ Öröm voltam, mikor még — Csak várt a szép
[remény
S már tíz napos koromban — [:Búbánat lettem én :]
- ④ Megszenvedtél anyám, hogy - Legyen több bána-
Temeted könnyhullással é [:Ötödik magzatod:] [tod,
- ⑤ De hidd az ég honában — Angyalvirágidat,
Akkor szíved minden gyászt — [:Békében elfogad :]
- ⑥ Tudván, hogy lelkem most is - A te kis angyalod,
Meg tudsz nyugodni, oh, mert — [:Nem kell lemond-
[danod:]
- ⑦ Söt boldogság szívednek — Az a biztos tudat,
Hogy Isten néked őrzi — [:Kedves virágodat :]
- ⑧ S egyetlen kisfiad, ki — Alig jött s elmegyén,
Örökre ott virul majd — [:Mennyben, hű kebleden:]
- ⑨ Azért békén vegyétek — Búcsúm s a hálaszót,
Adjon Isten reátok — [:Sok testi-lelki jót :]
- ⑩ S Te, Jézusom, fogadd el — Örök szolgálatom,
Végy hozzád s itt virágok — [:Nyíljanak síromon :]

.. 8 ..

KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 5. «Mit sirtok én felettem . . .»

- ① Pár hete meghervadtam - S most a kín véget ért:
Ezzel fizettem én meg — [:Négy éves életemért. :]
- ② Addig szeléd örömben — Telt minden pillanat,
Öröm deríté szívem-, — [:Boldogság arcomat. :]
- ③ S ily boldogan s lélekben — Ilyen ártatlanon
Az ég dicső honába — [:Visz őrzőangyalom. :]
- ④ „Örülni kell ma!“ boldog — Ajkkal kiáltanám,
De a gyásztól lesujtva — [:Nem érti jó anyám. :]
- ⑤ S nem kél viszhangja szómnak — Atyám szívébe?
Megtépte a halál már - [:Sokszor, keservesen. :] [sem,
- ⑥ Feledne, ámde a gyász — Házához visszajár,
A boldogság minálunk — [:Hütlén vándormadár. :]

- ⑦ Oly boldogan sietnék — Az angyalokhoz át
S felújítom szülőim — [: Keserves bánatát. :]
- ⑧ Reméljete, anyám és — Te, drága jó atyám,
Vigasztalást az Égtől — [: Buzgó imám után. :]
- ⑨ S nem vittem el ma minden - Reményt sem töletek,
Maradt két szép öröm még — [: S felvidul szívetek. :]
- ⑩ Isten akarja s el lesz — Feledve gyászotok,
S hozzám jóságotokért most — [: Szívből hálát adok. :]
- ⑪ Áldás szálljon reátok, — Édes testvéreim
S jóságotok könnyítsen — [: Szülők keservein. :]
- ⑫ Jó nagyatyám és kedves — Nagyanyám, áldalak.
Mennyben meglássatok, ha — [: Pályátok elhalad. :]
- ⑬ Keresztanyám! Óhajtom, — Jóságodért legyen
Keresztatyámmal áldás — [: Hosszú élteteken. :]
- ⑭ Rokonaim, szomszédok — És gyászvendégeink!
Áldjon a kegyes Isten — [: Nagy jósaága szerint. :]
- ⑮ Most már pihenni vágyom, — Az Isten veletek!
Jézus nevében csendes — [: Síromba vigyetek. :]

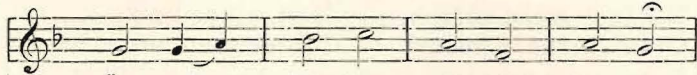
-- 9 --

KISDEK FÖLÖTT.

DALLAM: 7. «Ki fekszik e koporsóban? ...»

① { Rö - vid nap - fény, hosz - szú á - lom, }
{ Az volt él - tem, ez ha - lá - lom. }

Ön - tu - dat - lan lé - leg - zet - tem

S be - bo - rúlt a sir fe - let - tem,

Be - bo - rúlt a sir fe - let - tem.

- ② Mint a virág, úgy nyílottam,
Kedves voltam s én nem tudtam;
Vágy szívemben még nem éledt,
[: Az öröm mind anyámé lett. :]
- ③ Mint a virág, lehúllottam,
Nagy gyász lettem s én nem tudtam;
Örömet is alig adtam . . .
[: S mennyit bánkódnak miattam! :]
- ④ Ne bánkódj, anyám, oly mélyen,
Inkább a szíved reméljen,
Hogy a gyásztól Isten véd meg.
[: Mert angyalt adtál az égnek. :]
- ⑤ S ne neveljen annyi gondot,
Hogy a tavasz elborongott,
Lehet még szép nyara, ősze,
[: Csak a szív a gyászt legyőzze. :]
- ⑥ Új tavasz jön, új virágdal,
Újra hangzik a madárdal;
Szívetekben új öröm kel, —
[: E reményben búcsúznak el. :]
- ⑦ Én nektek mindazt kívánom,
Mi jó itt s a másvilágon:
Boldogságotok visszatérjen
[: S én az égi hont elérjem. :]
- ⑧ Minden földi bajt feledvén,
Megnyugodjam Jézus keblén.
Míg ott engem újra láttok,
[: Szerettim, Isten hozzátok! :]

KISDED FÖLÖTT. (Több haláleset.)

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban? ...«

- ① Mint nyáron a rózsafának,
Sok virága volt anyámnak,
Piros rózsák, szépen fejlődnek,
[:Kedvességben mind egyenlők:]
- ② Rózsafának hét virága
Változott el halaványra,
Én is fehér rózsá lettem . . .
[:Jaj, de búsan áll felettem!:]
- ③ Mert tudja, hogy a halványak
Jegyesi a halálnak
S úgy fáj egyet is od'adni,
[:Nincsen öröm soha annyi:]
- ④ Hü szeretet, anyám szíve!
Kísérj engem át az égbe
S látva a hét holdog lelket,
[:Bánatod mind elfeledted:]
- ⑤ Atyám szíve, gondossága!
Kísérj el az ég honába,
Akikért te hűn fáradtál,
[:Érted esznek ott, Jézusnál:]
- ⑥ Ha öröm száll éltetekre,
Az elvált szép gyermekekre
Gondolatok szeretettel,
[:Mert szívünk nem feledett el:]
- ⑦ Ha csapás ér, hogyha gond bánt,
Akkor is gondolatok ránk.
Akik égi rózsák lettünk,
[:Vigaszt ád az Úr érettünk:]
- ⑧ S ha az óra elközelget,
Az elhagyott öröm helyett
Fehér rózsák nyílnak nektek,
[:Mennyben újra ölelhetek:]
- ⑨ Végre, Jézus, neved zengem,
Oh, fogadj már mennybe engem,
Nevezd kedves angyalodnak
[:S én örökre magasztallak:]

ELSŐ ÉS EGYETLEN KISDED FÖLÖTT.

...Anyáflán árva...«

DALLAM: 9. »Miként virágot a vihar...«

① Gyön - ge tes - tem kis ko - por - só Ő -
lé - ben sen - de - reg. . Te - kint - se - tek szán -
va re - ám, Jó - lel - kü em - be - rek! Jus -
son egy könny - csepp an - nak is, Kít
any - ja nem si - rat S már az e - nyém egy
é - ve, hogy Ott van, a föld a - latt.

② Szánakozzon a szívetek
S rövidke életem
A változandóság sötét
Példája hadd legyen:
Egy éve csak, hogy boldogan
Várt viruló anyám
S nyolc hétre rá az árvaság
Keszervét hagyta rám.

③ Sírja egyszer zöldült ki csak
S felszaggatják megint,
Hogy együtt szendergjenek
Csalódott szíveink:
Szívébe visszaporladok —
S ha rajtunk rózsá nő,
Egyszerre lesz bimbó s virág
Azon, mint én, meg ő.

- ④ Bizony, virág volt még anyám,
Gyermek még lánynak is,
Elvágott jó szülőitől
S gyásza lett másnak is;
Más csak remélhetett, mikor
Ő már csalódhatott,
Ah, oly korán bús özvegyet,
Sőt árvát is hagyott.
- ⑤ Csalatkozott szegény anyám,
De szívem is vele.
Szíve mézét nem pótolá
Az irgalom teje,
Sem a sok hű szem könnye, mely
Szán, hogy hervadni lát . . .
Elszállt felhő gyöngyharmatát
Epedte a virág.
- ⑥ Atyám, ez a vigasztalan
Nem is fáradt vele,
Hogy a letört virágot egy
Más szívbe oltsa be.
Jól tudta, hogy ily bús tavaszt
Boldog nyár nem követ,
Hogy ilyen gyöngye rózsaaág
Soh'sem hajt új tövet.
- ⑦ S mint a pohárba tett virág,
Éltet mutattam — és
Hirtelen elvitt pár napi
Gyötrelmes szenvedés . . .
Halvány anyám arca öröm
Szent fényében ragyog,
Mert az enyém lett újra s én
Megint övé vagyok.
- ⑧ Azért lelkem hazát cserél,
Az égbe felsiet . . .
Legyek, én édes Jézusom,
Örökre a tied.
Nyugtasd meg árva szivemet —
S az új lét hajnalán
Nálad együtt öleljenek
Édesatyám s anyám.

KISDED FÖLÖTT.

. . . Atyja Amerikában van . . .

DALLAM: 9. »Miként virágot a vihar . . .«

- ① Tavaszi szél zavarja még
A vándorfelleget,
Egyik nap sír az ég szeme,
A másikon nevet, —
S mint annak kedve változik,
Borul, avagy derül:
Az ébredő tavaszvirág
Úgy reszket, vagy örül.
- ② Én is tavasz-virág valék,
Valóra vált remény.
De könny is reszketett anyám
Mosolygó két szemén,
Úgy tudta egy bús gondolat
Szívét epeszteni . . .
Csak fél-öröm, mit nem lehet
Hű társsal osztani.
- ③ Én is tavasz-virág valék,
Fiatal rózsafán,
Mint első gyermekét, mi szép
Örömmel várt anyám!
Hogy szív-egén csillag leszek, —
S e csillagfényre várt,
Mely összehoz egy hű, de gond-
Elválasztotta párt.
- ④ Mert jó atyám oly messze van,
Köztünk egy fél világ
S én árva módra sírtam át
Az élet hajnalát;
Még csak nem is láthattam őt
S ő sem nézett reám,
Közénk feküdt irigyen a
Rémes nagy Óceán.
- ⑤ Félesztendőt így értem el
S kezdtem virulni, de
Atyámat az örömhír sem
Hozta vissza ide.

S ily gyöngye szív nagy bánatot
Bár nem érezhete,
Mégis elkezdtem csendesen
Hervadni négy hete.

- ⑥ Talán egy özvegyen kisírt
Könnyecsepp esett fölém,
Vagy árvának mondott talán
Búbánatos szülém,
De nem virulhatok tovább,
Bimbóban meghalok
S megvigasztalják szívemet
A boldog angyalok.

- ⑦ Elindulok hát, égi fényt
Sugárzó szárnyamon,
Hogy Jézusé legyek, kihez
Lélkem szent vágya von.
Vezessetek kis angyalok,
Örvendjek köztetek,
S ti, ártatlan kicsiny tagok,
Békén pihenjete.

— 13 —

KISDED FÖLÖTT.

...Első haláleset...

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

① Ki - nek nincs, az vesz - te - sé - get sem lát

S nincs is an - nak meg - si - rat - ni mit,

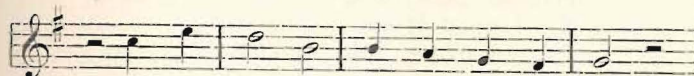
Még - is bú - san né - zem jó a - nyám - nak

Kis szí - vem - re hul - ló kön - nye - it.

A min - dig hű sze - te - tet - nek

A bá - nat - ra ki - vált - kép nagy ok,

Hogy én, az e - gyet - len lány - ka

A ko - por - só bús ö - lén va - gyok.

- ② Ah, hiába fonná körül szívét
Rózsákkal az égi akarat
És hiába élné át közöttük
Békességben a tavaszt s nyarat,
Élte őszén megsiratna
Minden kis lehulló levelet . . .
Hogyne fájna hát szívének,
Hogy megcsalta a szép kikelet?
- ③ Hiszen úgy jött a szelid boldogság
Hajlékára, mint ő képzelé,
Hogy annál több reménnyel induljon
A mindig szebb jövő felé:
Rózsaszálat hajt az egyik,
Liliomot a másik tavasz, —
Atyám vágya volt az egyik —
S anyám vágya, ah, én voltam az.
- ④ Szinte olyan, mintha visszaüznék
Kegyetlen' a célhoz ért reményt . . .
Az igérefföldjéről kitiltva,
Úgy szánom jó anyámat, szegényt!
Akinek nincs, aki nem vesz,
Annak nincs megtépve a hite,
Boldogabb itt vágyakodva,
Mintha onnét tért vissza ide.

- ⑤ Jaj, nem kellett volna, jó anyám, hát
Egész' magadénak vallanod,
Tied voltam, de nem kisleányod,
Hanem csak, mint kedves angyalod,
Kiről most lehull a portest,
Drágakőről gyarló foglalát,
De a lelkem megvan és él,
Míg testem por lesz a föld alatt.
- ⑥ S te, ki láttad hosszú szenvedésem,
Te, kit megtört a nagy szájalom,
Mondd: „Od'adlak Jézus kincstárába,
Drága gyöngyöm! Szép kis angyalom!”
— S mintha bús alázatában
Gyémántkönnyet sírna a szemed,
Úgy érezd, kedvesebb vélem
Ő szent Fölségének tetszened.
- ⑦ S ha tudnád, mily szívesen fogadnak,
Mily kedves a te ajándokod,
Seholsem képzelnél a világon
Hozzátok hasonló boldogot:
Elfogadnak s nektek adnak —
És utánnam vágytok szüntelen,
Míg örökre visszanyertek,
Ha letelt a földi küzdelem.
- ⑧ Addig búcsút mondok hálatelten
S áldom a sok gondot, ápolást,
Mellyel, édesatyám, azt kívántad,
Hogy kislányod felvirulva lásd, —
Mellyel, anyám, óhajtottad
Hosszú éltem- s boldogságomat.
S köszönöm a könnyet is, mely
Szeretetből fölöttem szakad.
- ⑨ És kívánom, hogy kis testvéremben
Legyen teljes boldogságotok
S ha örömet vártok a jövőtől,
Teljesítse Isten rajtatok.
Lássatok sok boldog évet
S ha az égre vágyik lelketek,
Mint tündöklő csillag, várlak
S utatokra vezérfényt vetek.

- ⑩ Két nagyatyám, két jó nagyanyámmal
Fogadjátok búcsúzásomat.
Még sok évig, csendes boldogságban
Járhassátok a földi utat.
Keresztatyám s keresztanyám,
Akik mellettem szólottatok.
Jutalmazzon itt az Isten
S egykor majd a mennybe jussatok.
- ⑪ Mind, a kedves hozzátartozókat,
Szomszédokkal gyászvendégimet
A jó Isten ótalmába tartsa.
Testi-lelki jókkal áldja meg.
Én rólok még ott, az égi
Örömben is megemlékezem
S ha meghallgat a jó Isten,
Egykor lelkök is boldog leszzen.
- ⑫ Most fogadj el, édes Jézus, engem
S legyen kedves a szolgálatom:
Szemeimnek boldog mosolygása
S az angyalszó kisded ajkamon.
Örvendvén, Téged magasztal
Mindörökre boldog énekem,
S míg testben nyugodni vágyom,
Oh, adj csendes álmokat nekem.

-- 14 --

KISDED FÖLÖTT.

...Első haláleset...

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

- ① Mint a rémület, mely ismeretlen
Ront a szívre s azért oly nehéz,
Olyan a gyász, mellyel jó anyám most
Az én csendes koporsómra néz, —
Ismeretlen érzelem volt
Neki a szülői fájdalom,
Boldog volt a szíve eddig.
Három szép virággal gazdagon.

- ② S hogy a bánat eddig elkerülte,
Nem tudott e szív aggódni sem . . .
Ah, a boldogsággal, a jövőbe
Helyezett reményt is elviszem.
Érzi már, hogy egy anyának
Túlremélni sohasem lehet
S aggódással néz azokra.
Kiket olyan végtelen szeret.
- ③ Édesanya: a boldogság fája,
Ámde nem önmagának virul,
Sokszor szenved, hervadoz talán, míg
Öröm kincse hull ágairól;
Áldást oszt a szíve, míg fáj,
Vigasztal, míg ő reménytelen,
Boldogságot hirdet, akkor,
Mikor lelkén búbánat terem.
- ④ Oh, boldogságom szép rózsafája,
Csalatkozott szívű jó anyám!
Ne engedd, hogy szíved bizodalma
Eljőjön kis lábaim nyomán.
Van neked még drága kincsed,
Mért viselnéd mind a kebleden?
Engedd, legkisebb szülötted
Angyal-lelke Jézusé legyen.
- ⑤ Az, kit szívesen adsz s nem felejtesz,
Az övé lesz s a tied marad,
Míg az égbe szállsz, az hint utadra
Csillagképen, egy fénysugarat.
És ne szánj, mert boldog voltam
S alig érzett szívem szenvedést, —
Jobb ez így! Inkább sirasd el
Kisfiad, mint hervadozva nézd.
- ⑥ Egy év s egy hónap volt boldog élttem.
De már két hét óta reszketeg
Sír felé hajoltam s három napja
Vártam a halált, mint nagybeteg
S már leszállt az éj, amelynek
Nem ez a nap festi hajnalát . . .
Meggyötörve ontja könnyét
A bánathoz nem szokott család.

- ⑦ Vigaszt így sóhajtok: Jó atyám, bár
Szíved fáj az első gyász miatt,
Mégse fogd el a kis rózsafelhőt,
Égi útján szépen szállni hagvd;
A hajnal szép rózsafenye
Az alkonyt is hadd ragyogja át,
Üdvösségszerző halálom
Bánat árnyát ne borítsa rád.
- ⑧ Édes jó anyám, te is fejet hajts!
Örültél már nekünk, oh azért.
Ha a gyászt is meg kellett ízlelned,
Fogadd béketűrön Jézusért
És Ő megjutalmaz értem
S visszaád az égben egykoron.
Köszönöm hű ápolásod
S kezedet hálásan csókolom.
- ⑨ Most ti jertek, drága, jó testvérim!
Ha szülőink szíve szomorú,
Legyen napfény jóságtok, amelytől
A szívökről elszáll a ború.
Hűségtek szelíd holdfény, mely
Beragyogja éltök estelét . . .
S hálatalten megölellek,
Mikor lelketek majd mennybe lép.
- ⑩ Nagyatyám! Az ősz borong fölötted,
Csendes örömednek tartanál,
De ha szánsz is, örvendj a léleknek,
Mert nem ártott annak a halál.
Mint az őszi enyhe órák
Teljenek szép agg napjaitok, —
S boldog leszek, mikor mennyben
Jó lelketeknek ajtót nyitok.
- ⑪ Tied e szóm, jó keresztatyám, mert
Neked is hálával tartozom.
Legyen e jókívánat szívednek
Viszonzás és lelki nagy haszon.
Kedves hitvestársad engem
Hű karján a keresztvízre vitt,
Mennyben nyerjen veled minden
Jutalmat, mit el nem érne itt.

- ⑫ Összesen hű rokonok, szomszédok
S bús menyegzőm vendégi vegyék
Hálászóm a szíves fáradásért,
Jutalmazza őket a nagy Ég.
Még atyám- s anyámnak szívét
Egy édes szóval vigasztalom
És jöhetsz már, égbe vinni
Lelkemet, szép őrzőangyalom!
- ⑬ Édes Jézus! A kis rózsafelhő,
Tiszta lelkem úgy siet feléd!
Válassz engem szent szolgálatodra.
Melyre méltón nincs soh'sem elég.
Kelts virágot a kis síron,
Melyhez bús anyám zokogni jár
S őrizzen szent békesség, míg
Testem a fejtámadásra vár.

-- 15 --

KISDED FÖLÖTT.

....Atyja Amerikában van....

DALLAM: 12. *«Hervad élünk, mint a rét virága ...»*

- ① **T**úl sok téren s a nagy Óceánon,
Amerika földjén küzd atyám.
Egy éve s egy hónapja másodszer
Indult a képzelt jólét után.
Oda vágyik, hol a forrás
Aranytermő hegyekből fakad,
Ahol drágaköveken át
Folydogál a dalos kis patak.
- ② Már csalódva jött meg egyszer onnét,
Mégsem bírt nyugodni, visszatért,
Ijúságot, boldogságot áldoz
Az elérhetetlen kincsekért;
Híul arcáról a verejték,
Szívében a honvágy kínja ég
S mégsem mond le, a gazdagság
Híu vágya egyre űzi még.

- ③ Indul a hír, bús, fekete szárnyon,
Mely lesújtja fáradó kezét:
„Mit ér a jólét, ha boldogságod
Kis fészket a vihar szórja szét?
Amit vesztesz, annyi kincset
Az egész nagy Ujvilág nem ad;
Messze a cél, mit kitűztél
S itthon meghalt kedves kis fiad.
- ④ Elhagytad a boldogság szép kertjét,
Rózsafádat s egy rózsát vele
S már azóta tavasznak is indult
Egyszer itt a búbánat tele.
Reményt hagytál, mely be is telt,
Új virág nyílt a rózsafán . . .
S árva rózsabimbó lettem,
Nem szállt egy tekinteted reám.
- ⑤ Nevedet még nem mondta ki ajkam,
Úgy sem volt kinek elmondanom;
Anyám könnyes szeme sem derített
Mosolygást még gyenge ajkamon;
Vártam, megjössz s megtanítasz
Engem és őt örvendezni, de
Nem siettél, nem jöhettél
S a halál korábban ért ide.“
- ⑥ Ez a bús hír, melyet küld a lelkem,
Megmutatja az utat neki,
Melyen a hű fáradás nyomában
A boldogságot elérheti:
Itt van a kincs, kis családja,
Mely, amint volt, néki megmaradt
S itt van a kincs, mely elásva,
Ott lesz akkor már, a föld alatt.
- ⑦ Megy a bús hír, s lelkem száll előtte,
Hogy a gyászhoz enyhülést vigyen,
Hogy angyalajk vigasztalja őt, ha
Sír, csalódva szép reményiben.
Erősítem édes szóval:
Meg ne törjön a baj, jó atyám!
Azért változó az élet,
Hogy örömet várj a gyász után.

- ⑧ Árva szívem csak szelíd panaszt mond,
Nincs az én lelkemben semmi vád,
Tudom, hogy most is érettem fáradsz,
Áldva bírok csak gondolni rád;
Értünk örülnél, ha célt érsz,
Ha csalódsz, miattunk fáj szíved . . .
S amit értünk elszenvedtél,
Földi szív nem köszönheti meg.
- ⑨ De nem vágyik kincsre kis családod,
Drágább kincs vagy mindennél magad
S áldják azt a messze Újvilágot,
Ha épségben téged visszaad.
Én is áldom, keresztmre
Mehagyott egyetlen könnyedért,
Melytől a sírban nyugvón az
Árvaélet gyásza véget ért.
- ⑩ Jó anyám, te, rég szomorú asszony!
Eddig is fájt a szíved, de még
Kínosabb a gyász, melyet negyedszer
Mért rád a szülői veszteség,
És a gyásznak nincs reménye,
Amíg a szív hűségtől dobog,
Csak vigasza lehet a hit,
Hogy a tiszták mennyben boldogok.
- ⑪ Erre gondolj és ne sírj miattam,
Sirattad egy heti kínomat —
S légy erős, mert föl kell még keresned
Atyámmal is, csendes síromat.
Adja Isten, ottmaradjon,
Elpihenjen vélem gyászotok
S adja Isten, egykor mennyben
Újra hű karra foghassatok.
- ⑫ Jőjj Bálintka, egyetlen testvérem!
Ez órától még drágább leszel:
Távol, jó atyánknak szép reménye
S vigasz, anyánk szívéhez közel.
S hogy szeretlek! Sokszor eljön
Lelkem boldog álmú éjeken.
Legyen a te örökséged
Reméit hosszú földi életem.

- ⑬ Örök hálát érzek a szívemben,
Jó keresztatyám s keresztanyám,
Mert ti szóltatok a keresztségben
Mellettem az élet hajnalán.
S boldogít a szép remény, hogy
Én is mellettetek szólhatok.
S hogy tovább szeressük egymást,
Ti is a mennyégbe jussatok.
- ⑭ Mindnyájan, kik részvételt itt álltok,
Hű rokonság, jó szomszédaink,
Gyászvendégek s kiknek szeme rám, a
Tört rózsára szomorún tekint,
Ezután a boldogságtól
Tündököljön könnyes szemetek
S az üdvösség szent honában
Együtt örvendhessek veletek.
- ⑮ És most, Jézus, szent karodra vágyom,
Tiszta lelkem oly nagyon szeret,
Boldog lennék, hogyha elfogadnál
Szent szolgálatodra engemet,
Hogy angyalkák szent karában
Örvendezve magasztaljalak.
Oh, végy hozzád, — s kis szívemnek
Csendes álmot adj a föld alatt.

-- 16 --

KISDED FÖLÖTT.

...Atyja Amerikában van...

DALLAM: 5. »Mit sírtok énfölöttem...«

- ① Ha sorba állanának — Az égben mindazok,
Kik úgy hervadtak itt el. — [: Mint bús atvátlanok :]
- ② Élő atyák árvája — A legtöbb lenne tán,
Kiknek a sír sem enyhít — [: A szívök bánatán :]
- ③ Mintha örökség volna — Kis szívökön a vágy,
Amely nyugodni annyi — [: Édesatyát se' hágy :]
- ④ S talán gyöngék viselni — A gyötrő vágyakat,
Szebb hon után epednek - [: S a szívök megszakad :]
- ⑤ Szeretetért epedve, — Mennybe szállnak, pedig
Az ég sem adja vissza — [: A jó atyát nekik :]

- ⑥ Ilyen árvák sorában — Hervasztott bánatom,
Mert egy éve, mióta — [: Atyám nem láthatom :]
- ⑦ A jólét vágya vitte — Az Óceánon át,
Ő ott küzd, szenved s itthon - [: Az elhagyott család :]
- ⑧ A vágyott cél, a jólét, — Ah, olyan messze még,
De jó anyámon itt a — [: Keserves veszteség :]
- ⑨ A fájdalom-virágnak — Megint tövise nőtt,
A harmadik kis árva — [: Borítja gyászba őt :]
- ⑩ Szerencsés volna, hogyha — Vigasztalás gyanánt
Gyöngéd szavakkal állna — [: Mellette jó atyánk :]
- ⑪ A bánat földerülne, — Mely mindent gyászba von
S öröm piros virága — [: Fakadna síromon :]
- ⑫ Isten! Segítsd atyámat, — Hogy célját érje ott
S boldogokká tehesse, — [: Kiket árván hagyott :]
- ⑬ S ha békén visszatér és — Engem meglátogat,
Majd én is elfelejtem — [: Bús árvaságomat :]

— 17 —

KISDED FÖLÖTT.

...Első haláleset...

DALLAM: 5. »Mit sirtok énfölöttem...«

- ① Ha mind valóság volna, — Mit ifjan úgy hiszünk
S el is lehetne érnünk, — [: Míg e földön leszünk :]
- ② Ha mind mienk lehetne, — Mit a szívünk szeret
S mi szépet megteremt a — [: Rajongó képzelet :]
- ③ S a vágyak vakmerően — Meg is hódítanak
Az édes ifjú-álmok — [: Boldog tündérhonát :]
- ④ Akkor bús könnyet a szem — Többé nem ontana,
Nem fájna most a szíved, — [: Csalódott jó anya :]
- ⑤ Örülnél még sokáig, — Te s magzatid veled . . .
Azért jobb a szívünknek, — [: Ha egvet nem feled :]
- ⑥ Hogy képzelt álmainknak — Mindig fölötte áll,
Mint lesujtó valóság, — [: A bánat és halál :]
- ⑦ E tudat földi üdvöt — Szívünkhöz nem bocsát,
Hogy a halandó ember — [: Ne bizza el magát :]
- ⑧ Ha úgy telnék az élet, — Mint szívünk képzelé,
Nem nézne vágyakozva — [: Szemünk az ég felé :]

- ⑨ S míg tűnnék a boldogság, — Mit összeképzelnék,
Vigaszt az ég reménye — [: Nem öntene belénk :]
- ⑩ S ha ott, a sír ölében — Senki sem várna ránk,
A borzasztó cserére — [: Rémülten állanánk :]
- ⑪ Ki boldogan nevelted — Hat szép virágodat,
Jó anya, a csapást hát — [: Béketúrón fogadd :]
- ⑫ Hogy túlsokat ne bízz, csak — Arra tanít az Ég,
S mi egykor örömed lesz-[: Az most sem veszteség :]
- ⑬ Fiacskád tiszta lelke — Az ég felé halad,
Megvan közted s az ég közt - [: A boldog kapcsolat :]
- ⑭ E múltó földi létre — Maradt öröm elég
S lesz, ki egykor az égből — [: Örülve száll eléd :]

— 18 —

KISDED FÖLÖTT.

...Első haláleset...

DALLAM: 5. »Mit sirtok én felettem...«

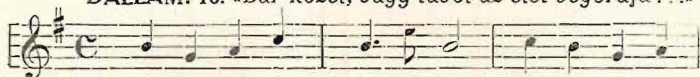
- ① Boldogság kertje volt még, — Atyám, kis hajlokod,
Mely eddig csak virult, de - [: Hervadni nem szokott :]
- ② Viruló rózsató volt — Az én drága anyám
S már négy tavasz fakasztott - [: Bimbót a rózsafán :]
- ③ Hitték, örülni tudnak — Nagyszámu évekig
S többet hoz minden óra — [: Az örömből nekik :]
- ④ Először fordult öszre — Ma a szelíd tavasz
S kiért a könny elindult, — [: Ime, én voltam az :]
- ⑤ A zord halál elűz . . . és — A kis lakásra, mint
Madár feldúlt fészkére, — [: Atyám búsan tekint :]
- ⑥ S nem boldogságot esd jó — Anyámnak szíve már,
Fogyatkozott reménnyel — [: Csak a vigaszra vár :]
- ⑦ Féléve hervadoztam — S három hét sírba tesz:
Anyám! Szívednek első — [: Csalatkozása ez :]
- ⑧ E földön így van. Itt nincs — Állandóság soha,
Öröm minden bajunknak — [: Szülője, bús oka :]
- ⑨ De lesz öröm, mely égi — Remény nyomán fakad,
Ez kárpótolja majd a — [: Földi siralmakat :]
- ⑩ Ez a reménység nem fog — Csalódást hozni rád
S örökre kebleden lesz — [: A kis lehullt virág :]

KISDEK FÖLÖTT.

... Atya Amerikában van...

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① A szív-bé - li von - za - lom, Még a - lig négy

é - ve, Fi - a - tal párt ve - ze - tett

Az ol - tár e - lé - be. Kik nem vol - tak gaz - da - gok,

Csak a sze - re - tet - ben S él - tek o - lyan

bol - do - gan, A dú - sak sem szeb - ben.

② Másfél évök így haladt — S jött egy szép ígélet,
Mely édes gondot hoz a — Hitvesek szívének,
Virágot ígért az Ég . . . — Jaj, hogy is fogadják?
Jaj, hogy őrzik, ellesik — Minden gondolatját!

③ S ekkép szólott jó atyám: — „Hallok egy világról,
Ahol kincsek hullanak — Minden kis faágról;
Messze van, de elmegyek — S hogyha megtalálom,
Színarany-cserépben nő — Az én kis virágom.“

④ És nem félve a veszélyt, — A nagy útnak indul,
Fárad, küzd, országokon — S a nagy tengeren túl:
Megy, nem nyugszik s azt a fát — Még most sem ta-
Hogy legalább pihenni — Dőlhetne alája. [lálja,

⑤ S felsóhajt: „Hány éve már? - Nemsokára három!“
S nekem egész életem az, — Amióta várom . . .
S nem arany-cserépbe nőtt, — Rózsa lett a lányka. . .
Bús a síri béke, de — Azt is megkívánta.

⑥ Elhagyott anyámnak én — Vigaszúl születtem
S megvigasztalhatlanul — Sírhat már felettem:
Még atyám reméli, hogy — Boldog lesz családja,
Pedig kedves magzatát — Még csak meg se' látja.

⑦ S mit ér majd a büszke szó: — „Szép vagyont
[szereztem!“

Megmutatják majd neki, — Hol van kis keresztem,
S ha elmondja síromon: — „Édes kis leányom!“
A legdrágább kincs nekem — Az lesz a világon.

⑧ De a hűség vitte őt, — Ne érezzen vádat,
Én most is csak áldom őt — S drága, jó anyámat.
Mert ha szép volt, mint remény — Lelkők boldog
[terve,

Mily édes lett volna még — Elérve, megnyerve. . .

⑨ De mikor szeretteim — Nem is képzelték el,
Rám tört orvul a halál, — Nagy kegyetlenséggel.
S nem tekintve szépséget, — Sem ártatlanságot,
Vad kezekkel tépte le — A kisdéd virágot.

⑩ Úgy megszánlak, jó atyám! — Másképen lett min-
Mint ahogy te képzeléd, — Mikor váltál innen. [den,
Mégis küzdesz szívesen, — Csak a jó hírt várod . . .
S bús üzenet megy feléd, — Nincsen már kislányod.

⑪ Válsz ismeretlenül, — Egy csókot nem adtam
S még csak a könny sem enyém, — Mit elsírsz miat-
Egyetlen kis csöppje is — Drága volna nékem [tam,
És a föld ott issza el, — Idegen vidéken.

⑫ Oh, ez kínos gondolat, — De ha mennem kellett,
Jobb, hogy szíved nem szakadt - Betegágyam mellett;
Jobb, hogy egykor lelkemet — A mennyben találd
S ott örülsz, hogy milyen szép — A te kis virágod.

⑬ Édesanyám, úgy siratsz, - Mint bús özvegyasszony,
Nincsen itt szegény atyám, — Hogy veled virasszon.
Az Isten enyhítse meg — E nem várt siralmat
És adjon hűségédért — Ezerszer jutalmat.

⑭ Rokonok, szomszédaink — S jólelkű vendégek!
Érjen jámbor éltetek — Egykor boldog véget.
Most, Jézus, örangyalom — Hadd vezessen hozzád,
Nyílj meg tiszta lelkemnek — Boldog, szép menny-
[ország!

IKREK FÖLÖTT.

DALLAM: 1. »Mit bízik a világ...»

- ① Egy tövön egyszerre — Két szép rózsza nyíltott.
Ámde mindakettő — Hervadtan lehullott:
A két rózsabimbó — Két ártatlan kisded,
Kiket elherharvadtan — E bús koporsó fed.
- ② Tizenhárom napig — Mint földi virágok,
Mosolygott, jó szülők, — Szépségök reátok.
De most sincs ok, hogyha — Jót kívántok nékik,
Őket bánatkönnyel — Kisérni az égig.
- ③ Hogyha a könny csordul, — Ne érettek essék,
Hiszen az ő részök — Bizonyos üdvösség;
Fájjon a szív, melyet — A csalódás éget,
Sirassa magát s a — Kettős veszteséget.
- ④ Bánat van a földön, — De öröm az égben,
Oda fordulhattok — A szív keservében;
Onnét jó az áldás, — Ott vár a boldogság,
Csak a szívek a gyászt — Békében hordozzák.
- ⑤ Lelketek örvendjen — A szép gondolatnak,
Mennyben nektek őrzik, — Kiket nektek adtak;
Ez a gyászfelhőn a — Remény szivárványa
S átadjátok őket, — Ha Isten kívánja.
- ⑥ És most, a mennyégbe — Boldog utra kelvén,
Így szól a két kisded — Az angyalok nyelvén:
Hála neked, atyánk! — A reánk szánt gondok
Nyerjenek jutalmat, — Légy itt s mennyben boldog.
- ⑦ Jőjj szomorú anyánk! — Mélyen szán a lelkünk,
Mert nagyon szerettél — S vissza sem öleltünk;
De remény biztasson, — Él a lelki hála,
Istent kérjük s egykor — Feltalálsz majd nála.
- ⑧ Együtt Vilmos, Lajos — S Ilonka testvérek!
Tegyen boldoggá már — Ez a földi élet;
S édes szülőinket — Helyettünk szeretve,
Hosszu élet végén — Jussatok egekbe.
- ⑨ Érted is könyörgünk, — Nagyanyánk, mert szíved
Régen hordja már a — Gyászos özvegyiséget.
Vigaszt nyerj az égből, — Hol majd kedves párod
Tárt karokkal vár, ha — Éltedet bezárod.

IKERLEÁNYKÁK FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sirtok énfölöttem...»

- ① Virágok hervadása, — Csalódás napja ez,
Két szívnek boldogsága — [: Szomorúságba vesz. :]
- ② Szelíd öröm határit — Vágy mért szárnyalja túl?
Míg a napfényt kevesli, — [: Az ég, im, elborul. :]
- ③ Édesanyánk! Két rózsza — Virult már kebleden,
Mért kívántad, hogy szíved — [: Még boldogabb
legyen? :]
- ④ Liliomért epedtél . . . — S egy szép nap hajnalán
Két lilombimbóként — [: Jött a két kis leány. :]
- ⑤ S míg szelíden hajol rád — A két kis rózszaág,
Tövist nevel a liljom — [: S ime, szívedbe vág. :]
- ⑥ A kettős szép öröm már — Kettős bánatra vált,
Bár a két szép rózsában — [: A vigaszt megtaláld. :]

KISDED LEÁNYKA FÖLÖTT.

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban?...»

- ① Csillagokkal fényes égen
Helyet készítettek nékem
Tiszta lelkek, angyaltársak,
[: Hogy több szenvedést ne lássak. :]
- ② Mit véthet egy kisded lélek?
— Mégis elgyötrött az élet,
Ártatlan szív kínokban hal,
[: Ezért csak az Ég vigasztal. :]
- ③ S hogyha e bús lét nem adhat
Elégtételt, vagy jutalmat,
Ha csak gyász van e világon,
[: Én a boldog égbe vágyom. :]

- ① Koszorúzott kis fejemmel
Jézus elvállal örömmel
Kedves kis menyasszonyának . . .
[: Csak a földön nagy a bánat. :]
- ⑤ Csak a földön, egy kis házban.
Én fehérben, anyám gyászban . . .
Hajnalsugár, sötét éjjel.
[: Jaj, így válunk mink most széjjel. :]
- ⑥ Anyám! Bús éj a te lelked,
Amely csillagot nevelget, —
Jó anyám! Nem gyászra hagylak,
[: Tied mennyben egy szép csillag. :]
- ⑦ Míg az éj tart, míg él a gyász.
Addig mindig az égen látsz
S fáj szíved, hogy földi kézzel,
[: Csókos ajkkal hogy nem érsz el? :]
- ⑧ De ha fölkél a fényes nap,
A csillagok halványodnak,
A remények új fényt nyernek
[: S vigaszt ad az élő gyermek. :]
- ⑨ S majd, ha a nagy éj közelget
S jó az ég felé a lelked,
Én tündöklök ott elédbe
[: S elvezetlek a mennyégbe. :]

-- 23 --

ANYÁTLAN ÁRVA KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

- ① Kis koporsót fektetünk a sírba,
Benne ártatlan kisded pihen,
Szenvedések halványsága arcán,
Nagy családkozás a szívében:
Anyja első gyermekének
Boldogságot ígért a világ
S két hónapos életéből
Nyolc hét lett a gyászos árvaság.
- ② És az egy hét, míg élt édesanyja,
Az sem boldogítá kis szívét,
Őt vádolták a fájdalmas könnyek,
Aki tudva senkinek se' vét,

- Érte halt meg édesanyja,
Ő de ő lett a legvesztesebb,
Sírba tér, mert életénél
Az enyészet nyugodalma szebb.
- ② Nem mosolygott rá az édesanyja,
Gyöngéd karja nem hajlott felé,
A szülői szívről áradt mézet
Gyenge ajka meg sem ízlelé.
Alig egy hetes korában
Árvaság gyászába öltözött.
Szeretetre várt s elhervadt
Az irgalom karjai között.
- ④ Jó nagyanyja! Lányod adtad érte
S te lettél a legirgalmasabb,
Felkaroltad oly híven, talán még
Anyja sem lett volna gondosabb;
Hiszen anyját láttad benne,
Az egykor viruló kisdedet
S úgy gondoltad, Etelkádát
Másodszor is fölnevelgeted.
- ⑤ Úgy gondoltad, három szívre áldás,
Hogyha inkább szeretsz, mint siratsz:
Míg az árvára szeretve nézel,
Bús anyjának nyugodalmat adsz;
Unokád is boldog lesz, ha
Örvendezni megtanítgatod
S míg elfoglal érte a gond,
Alszik addig a te bánatod.
- ⑥ Adja Isten a hűség jutalmát,
Legyen édes a tudat neked,
Hogy jót tettél s a kis árvát most is
Anyja hű karjára fekteted.
S ha talán fáj a halála,
Lásd be, árva lenne, hogyha él
És lehetne bús idő, hogy
Érte még több könnyet ejtenél.
- ⑦ Hadd zengjen hát a kis árva ajkán
Édes Jézusnak dicsérete,
Várja boldog örökkévalóság
Azt, kinek gyász volt az élete.

Letört liliom, virulj fel
 Boldog égben, Jézus kebelén
 S nyugodj testben békességben
 Anyád karján, a gyász-sír ölén.

— 24 —

ANYÁTLAN ÁRVA KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sirtok én fölöttem...»

- ① Alig öt évet számlált — Rövid életkorom,
 Mikor mélyen csalódva — [:A sírba távozom:]
- ② Öt év . . . s milyen régen volt, — Hogy éltem
 [hajnalán
 Ezernyi boldogságot — [:Igért nekem anyám:]
- ③ S hogy be is teljesítse — A szép ígéretet, [tett:]
 Megtett mindent, mi egy hű — [:Szívtől csak telhe-
- ④ Dajkált, táplált szeretve, — Két karján ringatott
 S ami legédesebb név, — [:Azon szólígtatott:]
- ⑤ Örömem szép virága! — Rózsaszál keblemen!
 Boldogságom! Reményem!-[:Drága kisgyermekem:]
- ⑥ S mily szörnyű változás lett - Rövid egy év alatt,
 Megjött mind, ami bánat — [:S a jó mind elmaradt:]
- ⑦ Ne hívjatok virágnak! — Ah, rég nem az vagyok,
 Mióta árva lettem, — [:Mindig csak hervadok:]
- ⑧ Mondjatok kiscalambnak, — Melyről anyja lehalt
 S ótalmazatlan szenved — [:Hőséget és vihart:]
- ⑨ Azért ne is sirasson, — Ki szívéből szeret,
 Békén bocsásson boldog — [:Utamra engemet:]
- ⑩ S Téged, Úr Jézus, kérlek, — Hogy örömmel fogadj
 S anyám mellett szívemnek — [:Csendes nyugalmat
 [adj:]

— 25 —

ANYÁTLAN ÁRVA FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sirtok én felettem...»

- ① Alig születtem. Nem telt - Kedvem még semmiben
 És az én jó anyám már — [:Rég a sírban pihen:]
- ② Csak két hete, de mégis — Hosszú idő nekem,
 Mert árvaságban telt el — [:Majd egész életem:]

- ③ Három hét volt az élet, — Kettő a fájdalom . . .
 A mosoly nem jelent meg — [:Halvány kis ajkamon:]
- ④ Szerettek bár, de szinte — Vádolt a gondolat,
 Mintha anyám miattam — [:Volna a föld alatt:]
- ⑤ Megvádoltak a szánó, — Könnyes tekintetek . . .
 És anyja csókja nélkül — [:Meghalt a kis beteg:]
- ⑥ Keble nem ért ajkamhoz, — Rám karja nem hajolt
 És elhagyott, bár értem — [:Nehéz fájdalom volt:]
- ⑦ Elrejtett tőlem, bár — Alig volt még nevem
 S a gyászos árvaságot — [:Hagyta kis szívemen:]
- ⑧ Mi várna rám, ha gyász volt - Már élethajnalom?
 — Az irgalom dajkálna — [:S a meddő szájalom:]
- ⑨ Az árvára talán a — Nap is búsan ragyog . . .
 Jobb lesz, anyám, szívedbe — [:Ha visszaporladok:]
- ⑩ Ajtód nyitják elémbé, — Lehajtom hát fejem
 S hálát mondok azoknak, — [:Kik jót tettek velem:]
- ⑪ Először, jó atyám, jöjj! — Szíved sír özvegjen
 S új fájdalom, hogy kedves — [:Fiad is elmegyen:]
- ⑫ Hadd élne, egy bús emlék — Szelid vigaszaként
 Boldogságot sem látva, -[:Mért küldik el szegényt?:]
- ⑬ De hidd, hogy így elérte — Szép lelkem az eget,
 Istent imádja érted — [:Hálás kis gyermeked:]
- ⑭ Egyetlen kis testvérem! — Szánsz, vagy én
 [szánjalak?
 Mi jobb: az árvaság, vagy -[:A csönd a föld alatt?:]
- ⑮ Rád hagyom mind a jót, mely - Nekem jutna talán
 S imádkozik érte — [:Velem boldog anyám:]
- ⑯ Két nagyatyám s egy kedves -- Nagyanyám!
 [Egykoron
 Mennyországban öleljen — [:Ártatlan két karom:]
- ⑰ Keresztatyám és kedves — Keresztanyám, az Úr
 Jóságtokat ne hagyja — [:Jutalmazatlanul:]
- ⑱ A rokonok, szomszédok — S kik megjelentek itt,
 Vegyék a hálásót, mely — [:Sok jót kíván nekik:]
- ⑲ És most Isten hozzátok, — Édes szeretteim!
 Indulok megpihenni — [:Anyám hű karjain:]

FOLYTON BETEG KISDED FÖLÖTT. 26-33

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban? ...«

- ① Tavaszégen felhőfátyol:
Édesanyám szíve gyászol,
Telve égő fájdalokkal,
[: Mikor szép virága meghal :]
- ② Nincs nyugalma a szívének,
Vége újra egy reménynek,
S a sokszor jött kint fájlalván,
[: Szeme könnyes, arca halvány :]
- ③ Mi is vagy te, gyötrő bánat?
— Rút gyermeke szép anyának;
Szép öröm szült itt is épen
[: S itt ülsz, a házon, sötétben :]
- ④ Boldog szívek szép egének
Csillagai a remények,
Felhői a csalódások, —
[: Ez is, az is volt itt már sok :]
- ⑤ Van, szülöm, még hat virágod,
Örvendhetsz, ha együtt látod,
De ha látsz négy kis keresztet,
[: Boldogságod elfelejted :]
- ⑥ Jó anyám! Hogy gyász ne tépjen,
Adj Jézusnak már egészen
S hogyha szíved megtagadtad,
[: Mindjárt enyhül a siralmad :]
- ⑦ Vagy ne mondj le, valljad hittel,
Ki mennybe jut, nem veszett el;
A szép tudat megvigasztal,
[: Hogy tiéd ott négy szép angyal :]
- ⑧ Tíz hónap volt gyenge élttem,
Két hét súlyos betegségem,
Mely után, hogy sirba térek,
[: Szerettimre áldást kérek :]

- ⑨ Jőjj először édesatyám!
A jó Isten akaratán
Békélj, bár nyered, vagy veszed,
[: Ha áldást ad, ha keresztet :]
- ⑩ Szép rózsafám, édesanyám!
El kell mennem ilyen korán,
Még hálát sem mutathattam,
[: Mégis húll a könny miattam :]
- ⑪ De ki így kezd, jobb, ha meghal,
Drágább lennék minden nappal,
Fölnevelnél s itthagynálak . . .
[: Jaj, megölne a búbánat! :]
- ⑫ Jobb így, tisztán, gyászt nem élve,
Átröpülni a mennyégbe,
Imádkozva várni rátok,
[: Addig az Isten hozzátok! :]
- ⑬ Hat testvérem! Válva testben,
Legyünk lelki szeretetben,
S tisztelve a jó szülőket,
[: Éljetek sok, szép időket :]
- ⑭ Két szeretett nagyatyámra
És egy kedves nagyanyámra
Szálljon Isten szent kegyelme,
[: Ez vezesse őket mennybe :]
- ⑮ Keresztatyám s keresztanyám!
Hálásan esd buzgó imám,
Jóságtokat — adja Isten —
[: A mennyben megköszönhessem :]
- ⑯ Rokonaim s gyászvendégek!
A mulandó földi évek
Boldogságtok nevelgessék
[: S várjon rátok szent üdvösség :]
- ⑰ De már fönt, az égben várnak,
Kibontom az angyalszárnyat,
Hogy gondolatnál korábban
[: Ott legyek, az ég honában :]
- ⑱ Oh fogadj el, Jézus, engem,
Legyen béke kis szívemben,
S hogyha egykor újra dobban,
[: Ébredjek föl szent karodban :]

FOLYTON SÍNYLÓ KISDED FÖLÖTT.

DALLAM: 1. »Mit bízik a világ...»

- ① Elhagyott mezőkön — Nyíló kis virágok!
Senki e világon — Nem gondol reátok
És elértek sokszor — Olyan hosszú éltet,
Milyet egy virágnak — Szíve csak remélhet.
- ② A másik virágra — Hü szemek vigyáznak,
Kertben, ablakában — A meleg kis háznak;
Hőségtől megóvják, — Széltől, fagytól védik —
S csak hervad, nem élhet — Egy tavaszt sem végig.
- ③ Én gondos szülőknék — Voltam rózsaaága,
Három hónap óta — Védének hiába;
Nincs szó annyi gondot — Megköszönni nekik
S életem tavaszát — Mégsem éltem végig.
- ④ Oh de vád nem érhet, — Nem csaltam meg őket,
Mert arcom nem ígért — Boldogabb idöket.
Most csak teljesült, mit — Tudtak ugvis régen,
Nem soká' virulok — Szívök kiskertjében.
- ⑤ Szánom a virágot, — Ha többől kiveszve
S porba dobva, a szél — Elsodorja messze;
De értem, szülőim, — Szívetek ne fájjon,
Mert én felvirulok — Boldog égi tájon.
- ⑥ Csendes bucsuzás volt — Ez a három hónap,
Rövid volt életnek, — Sok a hervadónak;
Két nap óta tartott — A kínos betegség,
Sírba úz, bucsuzom, — Mielőtt elmennék.
- ⑦ Gondos édesatyám! — Tudja már a lélek,
Hogy javam keresnéd, — Ha sokáig élek.
Nekem szánt jószágod — Én majd úgy hálálom,
Hogy érted örökké — Az Istent imádom.
- ⑧ Édesanyám, szánlak, — Hogy azért születtem,
Hogy megszenvedj értem, — Hogy zoğogi fölöttem
Adja Isten, a gyászt — Most mind elvilhessem
E imámmal éltedet — Boldoggá tehessem.
- ⑨ Erzsébet és Lajos — Testvérim, kívánom,
Jóságtok enyhítse — A gyászt jó anyámon.
Öröme legyetek — Édes, jó atyánknak
S hiszem, a mennyégben — Egykor újra látlak.

FOLYTON BETEG EGYETLEN LEÁNYKA FÖLÖTT.

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban?...»

- ① Az enyészet hideg karián
Nyugszik egy kis ártatlan lány:
Arca halvány, mint már régen . . .
[: Új csillag gyúlt, fent, az égen :]
- ② Itt kialszik, ott feléled,
Csillag lesz a tiszta lélek,
Melyre nézve, fájó lelkek,
[: Új reményt és vigaszt leltek :]
- ③ Kell is itt a vigasz fénye,
Megy a szülök szép reménye,
Az egyetlen, drága kislány
[: Sötét gyászt hagy atyján s anyján :]
- ④ Kisded volt, de mily nagy gyásznak!
Szemefénye volt a háznak, —
Lassan halt ki a fényesség,
[: Kioltotta a betegség :]
- ⑤ Az ígélet négy sugára
Csillogott e jó anyára
S csak egyből lett öröm napja,
[: Háromért könnyét hullatja :]

- ⑥ Piros rózsza ágán ringó
Halavány kis rózsabimbó!
Ki merne ígérni néked
[: Virulást, vagy hosszú életet? :]
- ⑦ Olyan volt e kisded épen,
Beteg rózsabimbóképen
Hervadt lassan, hogy szülője
[: Az örömet ne remélje :]
- ⑧ Kiváltképen négy hét óta
Nehéz kinok útját róta, —
Kín volt látni a gyötrelmet . . .
[: S mégis fájóbb az, hogy elmegy :]
- ⑨ Benned bíznak, szép kis angyal,
Kérd az Istent zengő ajkkal,
Ragyogjon fel a nap ismét
[: S nyíljanak a rózsák is még :]
- ⑩ S hova vágytál, szállj az égbe,
Légy angyal, szerettid védve,
Légy csillag, ragyogjon fényed
[: Vigaszt a szülők szívének :]
- ⑪ S hogyha lelkök mennybe készül,
Tündökölj fel varázsfényül,
Vezesd őket boldogságba,
[: Jézushoz, a mennyországba :]

—29—

FIATAL IDIÓTA FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad élünk, mint a rét virága...»

- ① Pár napja az élők között jártam,
Néhány perc s a holtak közt leszek,
Elmegyek a földiek sorából,
De mily csekély változást teszek!
Csendes kis teremtmény voltam,
Jóra gyöngé, rosszra képtelen;
Életemmel nem nyert ez a föld
S hogy meghaltam, nem vesztett velem.

- ② Testben és lélekben elmaradva,
Gyermek voltam végső percemig,
Nem érezte soha az én szívem
A fiatalság reményeit;
Gyermekded vágy biztatott, de
Azt sem bántam, hogyha elmaradt.
Szinte gondot sem szereztem
Tizenhét év eltelté alatt.
- ③ Kevés dolgot adtam a halálnak,
Könnyen bír az enyészet velem
S most sem állok én útjába másnak,
Úgy elférek, olyan kis helyen;
S mellettem jó lesz pihenni,
Értem jajszó senkit sem zavar . . .
S megelégszem a tavasznak
Síromon kelt vad virágival.
- ④ Nem várom, hogy könny essék utánam,
Jó szülőim, hálát adjatok!
Mért sírnátok vissza a világra
Egy fölnevelhetlen magzatot?
— S ha szánandó voltam eddig,
Kinek halni nincs soh'sem korán,
Jaj, mi lenne, hogyha élvén,
Egykor árvaság is jönne rám?
- ⑤ Míg így — békén töltve eddig éltem —
Mint a gyöngé láng, mely alig ég,
Mint annak a szellő mozdulása,
Nekem pár nap kínja lett elég
S már a boldog útra szállok
S ég fogad, míg a föld eltemet.
Elválasztja angyalául
A jó Isten tiszta lelkemet.
- ⑥ Csak még forró hálát kell rebegnem.
Jó szülőim, fáradástokért,
Mely jutalmat örömben utánam,
Sem szívemtől hálát nem remélt.
Testvéreim virulása
És az égben vetett szent remény
Legyen a sok jószág bére,
Ezért esdek majd a mennyben én.

- ① Végre, Jézus, tiszta értelemmel
 S zengő ajkkal hadd köszöntelek!
 Kivevéd a hervadásból testem —
 S a homályból árva lelkemet.
 Engedd: elmém tiszta lángja
 Legyen neked örök hódolat
 S legyen édes szívem álma
 Ott, a csendes sírrogek alatt.

II. Rész.

GYERMEKEK FÖLÖTT.

—30—

GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredek...»

① Ta-vasz = é = le = tem-nek Vi = ru = ló ró = zsá = ja,
 I = me, le = her = va-dott A sír = nak po = rá = ba.
 S ki = ket kis szí = vem-mel Oly na = gyon sze = ret = tem,
 Bá = nat = tól gyö = tör = ve, Zo = kog = nak fe = let = tem.

- ② Ah, korán is van még — Reményem letenni,
 Tizenegy esztendő — Korban sírba menni.
 Boldog gyermekkorban — Porrá lenni ottan,
 Mikor halni félttem — S élni vágyakodtam.
- ③ És úgy is reméltem, — Hogy sokáig élek,
 Én gondozhatom még — Atyámat, szülémet;
 Meghálálom nekik, — Amit értem tettek,
 Hogy gondom viselték — S hűséggel szerettek.
- ④ Istenem! Hogy bíztam, — Most jön csak az élet,
 Mely valóra váltja — A sok reménységet . . .
 És eljött helyette — A halál órája.
 Lelkem borzalmait — Váltva valóságra.
- ⑤ Gyermekebarátimat — Hamar elfeledtem,
 Csak néhány nap kellett, — Már vőlegény lettem;
 S nem kell, csak néhány perc, — Tört aggok sorában
 Ott fogok pihenni, — A földnek porában.

- ⑥ Ilyen vőlegényen — A rózsák elhalnak,
Zokogva tartanak — Nekem lakodalmat;
Gyászos ének hangján — Nyujtom bucsuszómat
S jajszavak felelnek — Az eltávoznak.
- ⑦ Jó atyám! Lesujtott — Nem is vélt válásom.
De én túl vagyok már — A csalatkozáson;
Nekem sírni sem kell — S a jó Isten által
Mulanót cserélek — Örök boldogsággal.
- ⑧ Tizennyolc nap tartott — Kínos hervadásom,
Sietett a halál, — Hogy nekem sírt ásson.
Kiknek jószágáért — Hálát sem adhattam,
Rájok emlékezem — Utolsó szavamban.
- ⑨ Kedves édesatyám! — Küzdést nem tekintve,
Nagy hűséggel gondolsz — Kedves gyermekidre;
S mi a hála? Az, hogy — Tőled elszakadnak . . .
Most is kész a sírja — Egyik szép fiadnak.
- ⑩ Vigaszt a siroktól — Az élők nem nyernek,
Legyen boldogságod — A hat élő gyermek.
De legyen reményed — A sok égbeszállott,
S ha utánok indulsz, — Engem is találj ott.
- ⑪ Drága édesanyám! — Igaz szíved reszket,
Hatodszor veszed föl — A bánatkeresztet.
Gondos nevelésed — S anyai siralmad
Nyerjen istenáidást — S mennyei jutalmat.
- ⑫ Jertek, hat testvérem, — Egynek kedves párja
S ezeknek ékes kis — Rózsabimbó lánya!
Éltetek az Isten — Kedvében viruljon
S legyetek boldogok — Itt s majd túl a síron.
- ⑬ Szíves keresztatyám — S keresztanyám, Isten
Minden ügyetekben — Kegyesen segítsen.
Rokonok, szomszédok — És jólelkű népek!
Megnyerjétek a jót — Mind, amit reméltek.
- ⑭ Kisbarátim, kiknek — Szép virágcsokrában
Fejlődtem, mint kertben, — Ott, az iskolában.
Oh, sirassátok meg — A letört virágot
S mennybe jutván, én is — Gondolok reátok.
- ⑮ Most, édes, jó Jézus, — Kegyelmed hálálom,
Hogy szívembe szálltál — Utolsó órám.
Szent szolgálatodra — Fogadj a mennyégbe
S engedd, szívem álmát — A szent béke védje.

GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»*

- ① Még meg sem fogyatkozott reménnyel
Jártam virágos ösvényeken,
A halál órája lett az első
S utolsó csalatkozás nekem.
Váratlan jött a betegség,
Hirtelen szállt élttem el vele,
A szenvedéshez szokatlant
A baj ilyen könnyen győzte le.
- ② A csalódást nem bírhattam én el
És most szánom jó szülőimet,
Kiknek szívét a nem is vélt bánat
Nem először sanyargatta meg:
Oh erős szív, atyám szíve,
Hogy a bánattól meg nem szakad!
Oh tenger könny, anyám könnye,
Annyi gyásztól hogy el nem apad!
- ③ Kik egykor sok örömet reméltek,
Negyedszer temetnek magzatot;
Sohsem gyógyult meg szívök egészen
Élt mindig a gyász, csak hallgatott,
De akármily égető volt,
Békén túrték a jó Istenért . . .
S ápolgatták szívökben a
Nagyon megfogyatkozott reményt.
- ④ Mert mindkettő oly nagyon hűséges,
Hogy örülni tud nagyon nekünk . . .
Istenem! Ha el kell hagyni őket,
Reménységet mért nevelgetünk?
Mért virultam a halálig,
Ha ma arcom ilyen halavány?
— S ha nem lettem volna oly jó,
Felednének könnyebben talán.
- ⑤ Hiszen már ott álltam, példaképen
Gyermektársim s testvérim előtt,
Atyám mellett, örvendezve, hogy már
Munkájában megsegítem őt . . .

Ég felé vert a pacsirta . . .
 És a szívem nem értette meg,
 Hogy csak engem hívogat, hogy
 Tanítgatja szállni lelkemet.

- ⑥ Tizennégy nap volt a nagybetegség
 S ime, már a lelkem útrakel.
 Mint az egek boldog pacsirtája,
 Isten jószágáról énekel
 Bús szíveknek biztatásúl,
 Hogy ez a föld nem igaz hazánk.
 Felhőkön túl, fényes égben
 Vár a béke boldogsága ránk.
- ⑦ Életemnek alig kelt tavaszán,
 Gyengekorban lettem völegény,
 De az éggel kötött szövetségnek
 Elmúlásától nem félek én.
 Mindörökké tart menyegzőm
 S hivatalos legyen arra mind,
 Ki szeretve gondolt itt rám
 S koporsómra részvétellel tekint.
- ⑧ Jézusom, ki megadtad nekem, hogy
 Ily korán magadhoz vettelek,
 Láttad, gyermekszívvel érted égtem. —
 Örökké ott élhessek veled,
 Testvérimmel esedezve,
 Szerettimnek boldogságaért,
 Kiknek ekkép mondok hálát
 Irántam való nagy jószágukért.
- ⑨ Jó atyám, jöjj! Szívedet ne vádold,
 Ha egy atya hűséges lehet,
 Te voltál az s mégis sírba zárod
 A negyedik drága gyermeket;
 De ha áldás van, amit még
 Gyarló ember vágya el nem ért,
 Adja néked mind az Isten, —
 S él hálám is, nagy hűségedért.
- ⑩ Édesanyám, jöjj, hadd vigasztallak!
 Szíveden már hat szép rózsza kelt.
 Kedvesek voltunk neked, de látod,
 Bennünk az Égnek is kedve telt

És elkérte négy virágod . . .
 Akik hívek, fejet hajtának!
 Van kettő még, hogy szeressen
 S a többiek mennyben várjanak.

- ⑪ Lajoska és Mária testvérim!
 Szép ígéret még az éltetek,
 Remény vagytok s mint szülönk óhajtja,
 Olyan szépen teljesüljete,
 Hogy jószágtok pótolhassa
 Drága szívök veszteségeit.
 S boldog létből boldog égbe
 Jussatok, ha a perc érkezik.
- ⑫ Két nagyatyám- s két jó nagyanyámnak
 Nyujtom most a szeretet szavát,
 Mert tudom, nagy gyötrelmet viselnek,
 Mikor gondos szemök halva lát.
 De, míg a test földre hajlik,
 A lélek az ég felé halad,
 Hol meglássatok, ha eljött
 Rátok is a végső pillanat.
- ⑬ Jó keresztatyám! A háladásra
 Rövid éltem oly kicsiny idő
 S nagy választófal lett a szívünk közt
 Ez a könnyű fátyol-szemfedő,
 De lelkemben él a hála,
 Jézus elé hullok, kérve őt,
 Hogy kedvében élj soká te
 S jó keresztanyám is, drága nőd.
- ⑭ Tanulótársak, kedves barátim!
 Köztetek telt sok boldog napom
 S bár szeretlek, elhagylak, mivel már
 Én az égi Mestert hallgatom.
 Jó tanítóm, Isten áldjon!
 Köszönöm sok szép intelmedet.
 Érdemed, ha angyal lettem
 S hálás szívem, hidd, el nem feled.
- ⑮ Hű rokonság! Higgyétek ti is mind
 Gyöngé szívem nagy szeretetét,
 Fényes csillag hadd legyek tinektek,
 Ha az ég fölöttetek sötét.

Jó szomszédok s akik szánva
Kisérték a szendergőkhöz el,
A mennyek dicső honában
Éljünk ismét egymáshoz közel.

- ④ És most, Jézus, kérlek, hogy feledd el
Zsenge szívem gyarlóságait.
Teljesítsd a bús szülők reményét.
Lelkemet szent boldogságra vidd,
Hogy örök nagy háladással
Magasztaljam nagy kegyelmedet.
S engedd, hogy hűlt tagjaim majd
Egykor új életre keljenek.

--32--

GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága ...»

- ① Rövid, véges vándorút az élet,
Jót és rosszat váltó földi út,
Mely a Teremtő kezétől indul
S melyen lelkünk hozzá visszajut.
Véges úton örököltű
Lelkünk vágya el nem érhető.
Azért van, hogy a világon
A boldognál több a szenvedő.
- ② A nehéz gond utaink göröngye,
A búbánat rajta a tövis
S hogy gond nélkül a gond megnevekszik.
Érzi, tudja még a boldog is:
S bár némelyek útja könnyebb
S vannak, kiknek több virág terem.
Sóhaj nélkül senki sincsen,
Ép' azért, mert a vágy végtelen.
- ③ Ezért ülteté utunkra Isten
A tövist, a lelki bánatot,
Hogy boldognak tartuk a szerencsést.
Kit a kín még meg nem szaggatott;
Békén, örömmel viseljük
Az életnek ránk mért terheit
S áldjuk a jó Istent, hogyha
A gyászt eikerülni megsegít.

- ④ Bús szülők! Ki mondaná, hogy eddig
Csupa boldogság közt jártatok?
— Gond az élet s öt gyermek jövője
Még több gondot nevelt rajtatok, —
Oh de míg zokogni nem kell,
Édes a gond, s az fáj — úgy-e? — csak,
Hogy most tudjátok, mikor már
A percek megint fájdalmasak.
- ⑤ Mondjátok meg a sok csüggedőnek,
Kiknek szíve mindig jobbra vár,
Hogy, ha napjaink békén haladnak,
A boldogság el van érve már:
Kár a könnyet vesztegetni,
Mert a bús napokra nem marad . . .
S nem látják a könnytől, hogyha
Küld az Ég egy örömsugarat.
- ⑥ Úgy-e, atyja? — fáradnál örömmel
Fiadért s a három kisdédért,
Oh mert kínos emlék minden óra,
Mikor egy-egy a gyászsírba tért.
Úgy-e, édesanya? — szíved
Végtelen boldognak vallanád,
Ha a régi édes gond, a
Bánat helyett, visszajönne rád.
- ⑦ Oh, ez a gond a kedves családtól,
A sírokhoz húzza lelkedet;
Oh ez a gond, amelyen segíteni
Minden hűségtekkel sem lehet;
Jaj, ez a gond, ez a gyermek,
Ki semmi gondot el nem fogad,
Ez a hallgató szelíd ajk,
Ez riasztja el nyugalmadat.
- ⑧ De hagyd őt pihenni s győzd le a gyászt,
Békén törd a kínos oktatást,
Feledni a négy letört virágot,
Hogy az élőkét örvendve lásd.
Remélj, meggyógyul a szíved
S bár fájó könnyel fizette meg,
A családi boldogságot
Még drágábbnak látja hű szemed.

- ⑨ Kis kertedből négy virágot adtál,
Ékesíteni a menny templomát,
Meg van osztva ég és föld között már
A szívednek kedves, szép család,
Az elváltakhoz, az égbe
Lelketek majd látogatni jár
S lesz, ki — majd, ha útra keltek —
Ott reátok örvendezve vár.
- ⑩ S egykor válni kell a földiektől
S lesz egy kis hely a sírok között,
Mely tiétek e bús percek óta,
Szent hely, melyet könnyed öntözött;
A sokszor bejárt úton majd
A békét eléri szívetek
S nem fáj úgy a válás, tudván,
Hogy az elváltaké lettetek.
- ⑪ Tizenegy éves volt e szép gyermek
És már hálájára vártatok,
Mikor egy hónapja rászakadtak
A virághervasztó bús napok.
Súlyos kín gyötörte őt el
S titeket is, szívből szánva őt;
Indul már szent nyugalomra,
De búcsút mond a válás előtt.
- ⑫ Ekképen szól: Atyám! Bánat éget,
Mikor vőlegény lett szép fiad,
Úgy osztod ki nekem az örökrészt,
Hogy a szíved szánva elsirat.
S én, ha hálám elmaradt itt,
Imádságommal segítelek.
Annyi áldást adjon Isten,
Hogy ezt a sok bánatot feledd.
- ⑬ Újra itt van a szomorú óra,
Anyám, te, sokszor csalatkozott!
Tövissel koszorúzott szívedre
A halál új bánatot hozott.
A szeretet éltetett, de
A fájdalom őriz meg neked,
Boldogan hidd, a mennyégben
Négy szép angyal a te gyermeked.

- ⑭ Négy testvérem! Jó szülőink szívéen
Megenyhül a gyöttrő fájdalom,
Ha jók lesztek s lelkök gondolatja
Megpihenhet négy szép angyalon.
A nekem szánt sok hűségért
Adjatok ti hálát már nekik
S megölellek érte, hogyha
Lelketek majd mennybe érkezik.
- ⑮ Jó nagyatyám! Újra elszorítja
A búbánat özvegy szívedet,
De annak lesz édes a boldogság,
Aki sok keservet szenvedett.
S mért epedsz már? Az idő száll,
Oh, az élet gyorsan eltelik
És az égben boldog szívvel
Fognak körül majd szeretteid.
- ⑯ Jó keresztatyám s keresztanyám, kik
Hű szívvel helyettem szóltatok,
Legyen áldott éltetek folyása
S legyetek majd mennyben boldogok.
Összesen kedves rokonság,
Jó szomszédok s gyászvendégeim!
Vigyen Isten üdvösségre,
A jámbor hit szent ösvényein.
- ⑰ Édes Jézus! Láttad boldogságom,
Mikor egyesülhettem veled,
Hogy örökre a tiéd lehessenek,
Adj nekem a mennyégben helyet.
Örökké neked szolgáljalak,
Mint végtelen boldog angyalod,
Kinck kedves énekéért
A föld gyászát megvigasztalod.
- ⑱ És most szóljon a harang zenéje,
Kísérjétek a kis vőlegényt, --
Szép halál, mely a testet temetvén,
Feltámasztja a lelki reményt;
Eljegyez az üdvösséggel,
Békén hajtom hát le hült fejem.
A feltámadásig, Jézus,
Szent békességed legyen velem.

ELSŐ ÉS EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 4. »Itt alszik egy ártatlan...«

- ① Alig fénylett fel élttem világa,
Már a sír sötétje hull reám . . .
Sötét éjjel, fényes virradatra
Ah, hogy is jön ily nem vélt korán?
- ② De nem éj ez, csak felhő homálva,
Mely árnyat két boldog szívre vet.
Bánatba borítja a szülőket
És bezár a sírba engemet.
- ③ Oh nem éj ez, mégis bús sötétség,
S úgy érzem, hogy fényt kell gyujtanom,
Hogy anyám bús, csalódott szívének
Vigaszt és reményt kell nyujtanom.
- ④ Első virága voltam szívének,
Szébb jövődő évek záloga —
S a sok öröm, mit utánam képzelt,
Alig öt nap kellett s mind oda!
- ⑤ Oh anyám, bár szivedről levette
A halál szép ékességedet,
De gondolj rá, hogy az ég virága,
Szép angyal lett drága gyermeked.
- ⑥ Gondolj rá, hogy aki a nagy Égnek
Ajándékot tiszta szívvel ad,
Az kedves a jó Isten előtt és
Méltó jutalma el nem marad.
- ⑦ Reméld ezt s hogy mennyben újra láthatsz,
S most, mielőtt a sírba megyek,
Így nyitom meg ajkam, hogy az égi
Viszontlátásig bucsut vegyek:
- ⑧ Édesatyám! Szép reményre keltett
Nehány napja, első kisfiad, —
E csalódást ám viseld el békén,
Megáld Isten és örülni hagy.

ELSŐ ÉS EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 4. »Itt alszik egy ártatlan...«

- ⑨ Édesanyám, hozd kesergő szíved!
Új reménnyel várj új, szebb tavaszt
S amit hálám kér rád az Istentől,
Testi-lelki áldást, nyerd meg azt.
- ⑩ Két nagyatyám s két kedves nagyanym!
Még szebb időknék örüljete
S velem áldja egykor a jó Istent,
Az eget honában lelketek.
- ⑪ Az indulás percén, keresztatyám,
Hálát mondok szívességédért,
Azt kívánva, hogy keresztanyámmal
Élj soká s az ég honát elérd.
- ⑫ Összesen jó rokonok, szomszédok
S kik részvétellel állotok körül,
Rátok gondol hálásan a lelkem,
Míg Isten látásában örül.
- ⑬ És Te, drága Jézus, végy karodra,
Hadd feledjem szenvedésemet,
Hadd zengjem a boldog angyalokkal:
„Legyen áldott drága, szent neved!”

- ① Nyár volt akkor, mikor én születtem,
Kég ég, napfény mosolygott reám,
Szíve első, kedves magzatára
Boldogan tekintett jó anyám.
- ② Már az őszi felhők sírva járnak
A lehervadott mezők felett . . .
Sír anyám is, mert a boldogságnak
Ilyen nem vélt gyászos vége lett.
- ③ Kebelére tapadva, virultam,
Élszakasztva, gyenge lettem és
Bezárt e kis koporsó ölébe
Az egy hétig tartó szenvedés.

- ④ Könnyes szemfödél, hideg koporsó,
Sírrögek, bús őszi ég alatt . . .
Szomorú kép . . . csak egy a sötétebb:
Az anyai fájó gondolat.
- ⑤ Szállj lelkem! A bús felhőket törd át,
Hogy lehasson egy vigasztugár.
Anyám szívét boldog hit derítse,
Hogy mennyben él szép kislánya már
- ⑥ Bús a föld, de a mosolygó éggel
Lesz meg így a boldog kapcsolat.
Ilyen hittel indulván, kis ajkim
Búcsúzásra békén nyílanak.
- ⑦ Jó atyám! Tűrj békén e világon
S boldogságod te is ott reméld,
Hol Margitkád zengő angyalajka
Esedezik üdvösségédért.
- ⑧ Jó anyám! Kívánom hű szívednek,
Ami fáj, forduljon jóra mind.
Új tavaszt láss s örvendj benne, míg a
Mennyben egyesülnek lelkeink.
- ⑨ Két nagyatyám- és két nagyanyámon
Legyen hosszú, boldog alkonyat
S lássák meg az egek szent fényében
Eléjük mosolygó arcomat.
- ⑩ Kívánom, hogy jó keresztatyámnak
Adjon Isten már jutalmat itt
S áldom jó nejét, keresztanyámat,
Ki engem a keresztvízre vitt.
- ⑪ Hű rokonság s jó szomszédainkkal
Gyászpompára gyült vendégsereg,
Amit jámbor szívökben remélnek,
Istentől jó lelkek nyerje meg.
- ⑫ És Te, drága Jézusom, fogadj el,
Hogy örökre magasztaljalak —
És adj csendes álmat szent nevedben,
Kis szívemnek, ott, a föld alatt.

ELSŐ ÉS EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sírtok énfölöttem...«

- ① Csak hét hónapja még, hogy - Mint teljesült remény,
Kedves édesanyámnak — [:Keblére szálltara én:]
- ② S a szíve, mely borongott — Eddig örömtelen,
Ki mondaná meg, milyen — [:Boldog lett énelem?:]
- ③ Amit csak egy boldog szív — Kigondol szép nevet,
Azon szólítgatott ő — [:Szeretve, engemet:]
- ④ S én boldogan fejlődtem — Hű keblén, csókjain
S tanulták már ölelni — [:Gyöngéd kis karjaim:]
- ⑤ Repeső kis madárka, - Még szárnya meg se' nőtt,
Szerette édesanyját — [S mégis elhagyja őt:]
- ⑥ De most nehéz az élet — S nem ígér jót se' még,
Talán a félelem visz, — [:Mielőtt vesztenék:]
- ⑦ Boldogságra születtem, — Búsan nem élhetek..
S elmegyek, mikor alig — [:Hét nap voltam beteg:]
- ⑧ Ki boldogságot hoztam, — Midőn ma elviszem,
Nem támadhat panaszra — [:Miatta senkisé:]
- ⑨ Oda a szép öröm bár, — Az egyetlen virág,
Kéért átküzdenétek — [:Az évek nagy sorát:]
- ⑩ Míg fáradástok áldás — Gyümölcsét termené,
De, ha nem a tiétek, — [:Legyen az Istené:]
- ⑪ Békében hadd megyek hát, - A könny úgyis mit ér?
— S reméljete! Imámért — [:A béke visszatér:]
- ⑫ S betelhet még örömmel — A kis családi ház,
Amelyre a jó Isten — [:Áldott szeme vigyáz:]

ELSŐ ÉS EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban? ...«

- ① Kiket az öröm megáldott,
Hozván nekik szép családot,
A búbánat kifosztotta,
[: A rózsát elhervasztotta :]
- ② Első kisdéd, ékes bimbó,
Aikán rózsá. arcain hó,
Első tavasz szép virága,
[: Húll le most a sír porába :]
- ③ Egy ifjú pár kiskertjében
Nyílt a rózsá, csodaszépen,
Csodaharmat táplálgatta,
[: Boldog sóhaj elringatta :]
- ④ Hol van olyan drága élet,
Mint ezé a kisdédé lett?
Napsugáron, csendes éjjel,
[: Telve volt a hajlék fényvel :]
- ⑤ S ki hallott oly boldog éltet,
Mint amit neki ígértek?
Száz hűséget, szíves gondot
[: S ime, mégis búcsút mondott :]
- ⑥ Oh, fáj a szív — s ki segítsen?
— Senki más, csak a jó Isten.
Hogy az öröm visszajönne . . .
[: Boldog, aki bízik benne! :]
- ⑦ Ő tud adni boldogságot,
Új tavasszal új virágot,
Boldogsághoz hosszú életet,
[: Bús szülők, ha hűn reméltek :]
- ⑧ Mennyek tiszta rózsaszála!
Istené vagy, könyörgj nála,
Jőjjön még sok szép örömnep,
[: Azokra, kik gyászban vannak :]
- ⑨ S ha közelg majd a nagy éjjel,
Légy szép csillag, égi fényjel —
S kik érted a gyászt hordozzák,
[: Feljussanak mennybe, hozzád :]

ELSŐ ÉS EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aiudni jó leány...»

① Ah, bús nap ez! A jó szü - lők szí -
vé - nek gyá - sza van. Ne - héz gyászt vi - gasz -
tal - ni kél Az én bú - csú - sza - vam. Vá -
rat - langászt, mely hir - te - len Meg - száll - ta szí - vö -
ket. Ei - vit - te bol - dog - sa - gu - kat S en -
gem a sír - ba vet. En - gem a sír - ba vet.

- ② Csodálja, ki nem érze még — Szülői bánatot,
Hogy is lehet így szánni egy - Gyöngé kis magzatot?
Pedig csak jó anyám borus — Szemével nézne rám,
Tudom, siratna a szíve — [:Hosszú idők során:]
- ③ Mit is kívánsz, te zord halál - S kitől kívánod ezt?
Ifjú nő öltön gyászruhát, — Mikor örülni kezd;
Amellyel a legékesebb, — A rózsát tépje szét
S boldogtalan felejtse el — [:Szülői szép nevét:]
- ④ Ah, nem lehet! Pedig nem is - Csak ez voltam ne -
Ez a halvány kisdéd, ki most - A sírba tétetik. [kik,
Hanem szelíd, gyöngédkezű, — Édesszavú leány,
Amilyen lettem volna majd — [:Anyámnak oldalán:]
- ⑤ Mert az anyalélek csodás, — Míg a jelenben él.
Szerettiért mutat, jövőt — Bejární szárnyra kél. . .
A szép jövőből tiltja ki — Szívét e bús eset [zet:]
S e szívnek már csak multja van — [:A bús emléke-

- ⑥ Jöhet megint derűs tavasz, — Amely rózsát nevel,
De lesz-e szív, amely szavát — Hittel fogadja el?
Csalódott szív örülni tud, — De többé bízni fél. . .
Elég a nyíló rózsafán — [:Az egy hervadt levél:]
- ⑦ Pedig nem vész el a remény, - Habár ma elviszem,
Az égben él s virága mind — Szülőimé leszen,
Ez biztatja már mostan is — Anyám sajnó szívét:
Ne vágyd feledni azt, aki — [:Örökre a tiéd:]
- ⑧ Azért, anyám, tekints a hit — Szemével énreám,
Az élet szívedet csak így — Gyógyítja meg korán;
Örülj, ha lesz öröm s remélj, — Ha bánat látogat
S ha meggyötört a földi lét, [:Mennyben öröm fogad:]
- ⑨ Tíz hónapos éltem olyan — Váratlan véget ért,
Hálát adni sem volt időm — Hozzám jóságtokért.
Megyek, rátok jutalmat és — Sok áldást esdeni
S ekkép nyitom meg ajkimat - [:Végbúcsút mondani:]
- ⑩ Fogadd szívem köszönetét — Édesatyám, amért
Szeretél s vágytál küzdeni — Az én jólétemért.
Te vigasztald anyám szívét — S az Isten tégedet
S hídd, a mennyben kisangyalod-[:Hálásan emleget:]
- ⑪ Édesanyám! Velem viselt — Négy gyötrelmes
Szülői boldogságodért — Megfizettél nagyon, [napon
A veszteségre bánat a — Keserves ráadás, [láss:]
Adja az Úr, hogy nála majd — [:Örvendve, újra
- ⑫ Egy nagyatyám s két nagyanym! - A kedves unoka
Öröm helyett így lett nehéz — Fájdalmatok oka.
Váljon édes reményre a — Borus emlékezet,
Hogy lelkem szép kisangyal és - [:Az égbe elvezet:]
- ⑬ Atyám s anyám testvérei! — Édes a szívetek,
Szülőimen édes szóval, — Szívvel segítetek.
Kerüljön el a fájdalom, — Míg jó a perc, amely
Buzgó imámiért az ég — [:Honába fölemel:]
- ⑭ Keresztatyám s keresztanyám! — Ajkam búcsút
Amit meg nem hálálhatok, - Isten fizesse meg. [rebeg,
Hű rokonok, szomszédok és — Kedves vendégeink!
Titeket is áldjon az Úr — [:Nagy jósága szerint:]
- ⑮ Most kérlek, édes Jézusom, - Add nekem a kegyet,
Hogy szent egedben én is egy — Kisangyalod legyek.
Keljen virág kis síromon — S anyám szíven remény,
Aludjon el a bánata — [:S békén nyugodjam én:]

MÁSODIK EGYETLEN GYERMEK FŐLÖTT.

DALLAM: 6. «Sok szép remény kísérté . . .»

① Ti, bol-dog if = jú szí = vek, Ti
ö = röm = ál = mo = dók! Ta = lán, ha er = re
jár = tok, Oh, meg ne hall-gas = sa = tok E
bá = nat = szül = te szót. E bá = nat = szül = te szót.

- ② Ne nézzetek meg engem, — Haladjatok tovább.
S ne kérdjétek születemet, — Mért tudni, hogy az élet
[:Mindennap mostohább? :]
- ③ Kinek volt szíve olyan — Öröme, jóra kész?
Árvákat vett karjára . . . — S a szíve magzatára
[:Csak szívszakadva néz :]
- ④ Kétszer virult a rózsa, — Tavasz szép hajnalán
S keblét elénkbe tárva, — Most lett másodszor árva
[:Az én szegény anyám :]
- ⑤ Hű kéz, mely rózsáágként - Kis fészke ringatád,
Pihenj! Üres kis ágyam, — Csupán a sír a vágyam,
[:Mert az nyugalmat ád :]
- ⑥ Drága szeme! Tagadd el — Tündöklő fényedet;
Sötét a sír homálya, — De azt is megkívánja
[:Ki annyit szenvedett :]

- ⑦ Borulj be drága keble, — Nem nézhet szem reád,
Már a szent jog se' ment ki, — Nem kéri tőled senki
[: Az élet harmatát :]
- ⑧ Csak Te, Uram, ki szívét — Oly boldoggá tevéd,
Maradj ótalma, atyja, — Míg reszketve odadja
[: Az anyák szép nevét :]
- ⑨ És engem végy karodra, — Örvendj szépségemen,
Vezess a boldog mennybe — S örök jóságod zengve,
[: Hadd áldlak, Istenem! :]

—39—

MÁSODIK EGYETLEN GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 6. »Sok szép remény...«

- ① Két hónappal haladtam
Túl első évemet; --
Ha mind öröm, se' nagy szám
S én hordtam öt hét hosszán
Nagy kint, mely eltemet.
- ② Mint viszhang, ajkamon tán
Kelték szóra szavak,
De vágyak még nem ének
Ilyenkor — s a remények
[: Még csendben alszanak :]
- ③ S korábban, mint felébredt
A fényes értelem,
Órangyalom ölében
Elringatott s szeíden
[: Az égbe szállt velem :]
- ④ Kicsiny élet . . . Mi haszna,
Mi célja? — kérdeném . . .
És azt kérdik a könnyek,
Melyek fájón rezegnek
[: Szegény anyám szemén :]
- ⑤ Csak ígéret maradtam,
Mint az élet nekem, —
És ha mégis több lennék,
Talán egy kínos emlék,
[: Csalódott szíveken :]

- ⑥ Annyi lettem talán, mint
Egy kisdud hópehely,
Mely szépségből kifogyva,
Könnycseppnyi harinat, hogyha
[: A nap reá lehel :]
- ⑦ Lennék bár hópehely, mely
Nem hágy sötét nyomot . . .
Szállhatnék hófehéren,
Míg boldogan elérem
[: Az égi szent Napot :]
- ⑧ Boldogság tengerébe
Mely beolvasztana
S boldogság tengerének
Partjain pihennél meg
[: Egykor, te, bús anya! :]
- ⑨ Tagadd meg hát a könnyet
És hidd, beteljesül
A boldog, szép ígéret,
Mikor lelkem tevéd
[: Örökre egyesül :]
- ⑩ S mi célja volt éltemnek,
Ott nem kell kérdenünk,
Dicséretet rebegve
Mondjuk: Áldott örökre
[: Jóságos Istenünk! :]
- ⑪ Most reítsétek a sírba
Könnyzott testemet, —
S lelkem örömrre készen
Száll. Jézus, áldva nézzen
[: Reám kegyes szemed :]

—40—

GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban?...«

- ① Mint köd a viruló tájon,
Oly bús érzést kelt halálom;
Mint felhő a fényes égen,
[: Olyan a gyász jó szülémen :]

- ② Körülötte rózsák vannak,
De felhőbe tünt el a nap:
Bús szülők s ti, kis virágok!
[: Én borítok árnyat rátok :]
- ③ Jött a felhő bús homállal,
Melyen napfény nem hat átal;
Lassan szálló felhő lettem,
[: Hosszú lesz a gyász érettem :]
- ④ Felhő lettem, búsán látom
A borulást a családon,
Míg fel nem süt a meleg nap,
[: A kis rózsák hervadoznak :]
- ⑤ Anyám! Szemed a nap fénye,
Kis virágid szép reménye,
Értem hulló könnyeiddel,
[: A bánattal oh, ne főd el! :]
- ⑥ Hagyd ragyogni! Hagyj elszállnom,
Ne legyek, csak egy szép álom,
Szép álomról édes emlék,
[: Mely az égben teljesedjék :]
- ⑦ Ölelni csak két karod van,
Örvendj három magzatodban,
Vesd rájok szemed sugarát,
[: Ne tarts értem három árvát :]
- ⑧ És eltűnik bús emlékem,
Mint felhő a messze égen,
Fénybe von a nap sugára . . .
[: Mennybe érek nemsokára :]
- ⑨ Isten szeme a nap fénye,
Szenvedőknek szent reménye,
Rám ragyog, — s míg Őt imádom,
[: Ótalma lesz a családon :]
- ⑩ Most kívánom, a jó Isten
Minden gondon átsegítsen
S legyen nála örök érdem,
[: Mit jóságtok fáradt értem :]
- ⑪ S most, Jézusom, kérlek esdve,
Lelkem az égbe vezesd be, —
S kereszt árnyán, kis síromban
[: Békességben megnyugodjam :]

GYERMEK FŐLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éllünk, mint a rét virága . . .»

- ① Az öröm szép éveit követve,
Megérkeztek a borús napok,
Hogy öltsetek fel a gyász ruháját,
Kik bánathoz még nem szoktatok:
Elkerülte a siralmat
Eddig, jó anyám, a szívetek,
Édes boldogságod voltak
A viruló, drága gyermekek.
- ② De a bánat közös örökség itt,
Nem lehettek csak ti, boldogok,
Megismerte a szörnyű vendéget,
Bárha évek multán, házatok, —
S hogyha várt, de nem felejtett,
Ah, nehéz árt kívánt tőletek,
Elragadja a széplekű
S már hálára indult gyermeket.
- ③ Én már kész voltam a viszonzásra,
Mert elismertem jóságtokat,
Úgy kívántam, hogy öregségtekre
Fáradozzam értetek sokat:
Boldogságtok örömem lesz
S készen állok mindenkor, ami
Fájna nektek, a keservet
Szívetektől távortartani.
- ④ S már itt fekszem, hervadt-halaványan . . .
Jai, mit ért sok szíves gondotok?
— Nehezebb az minden fáradásnál,
Hogy érettem könnyet ontotok:
A négy heti virrasztásnál
Pusztítóbb a lelki gyötörem
És a kínos betegágyválnál
Szomorúbb lesz az üres helyem.
- ⑤ Elmegyek most, ah de mennyiszor hoz
Vissza engem boldog álmotok . . .
S fölébredvén, kínosan csalódba,
Könnyben úszik újra arcotok;

- Helyem meg lesz szívetekben,
 És szerettek, bárha nem leszek
 S a mennyei boldogságból
 Visszakiváu fájó lelketek.
- ⑥ Gondoljátok el hát, hogy nem első
 Roskadoztok a kereszt alatt
 S gyermekétől válni, más szülőnek
 Épen olyan fájó gondolat.
 S lássátok be, hogy megenyhült
 Már sok ilyen égő fájdalom . . .
 S kinek Isten úgy örül, ah,
 Mért bánkódtok a szép angyalon?
- ⑦ Nyolc esztendő voltam, fejledeztem,
 Gonddal ápoltatok lelkemet
 S megértettem, hogy mi a jámborság
 És hogy bűn a rossz cselekedet —
 S vágyva-vágytam megtisztulni
 A gyónásban . . . s teljesült e vágy,
 Így lett első és utolsó
 Gyóntatószék — a haláloság.
- ⑧ Négy hét óta tartó gyötrelemben
 Adtam ki megtisztult lelkemet
 S míg ti sírtok, angyalok fogadnak
 Örvendezve, társul engemet.
 S porrá kell a testnek lenni,
 Hogy várhassa a feltámadást,
 Jó atyám, hát fiacskádat
 A nagy útra békében bocsásd.
- ⑨ Kár érettem, kár a szép időért
 S nem is volt mód, hogy hálás legyek
 De lelkemnek égbe jutni könnyebb,
 Hogyha ilyen korán elmegyek.
 Oh, nyugodj meg! Kell egy angyal,
 Ki örökké szószólód legyen.
 S én könyörgök, hogy az Isten
 Itt s az égben boldoggá tegyen.
- ⑩ Anyám! Élet gazdag rózsafája!
 Most ismerted meg a bánatot,
 Szomorú rózsafa lett belőled,
 Az első virágot hullatod.

- Adja Isten, hogy testvérim
 Helyettem is boldogítsanak
 És családi egységben
 Mennyben egykor újra lássalak.
- ⑪ Jőjjetek, hat szeretett testvérem!
 Míg ti éltek, gyászra nincs nagy ok,
 Azért jó szülőink örömére
 Soká s boldogan viruljatok.
 Legyen telve háladással
 Helyettem is mindig szívetek
 S boldog leszek, hogy Jézusnál
 Mellettetek szót emelhetek.
- ⑫ Jó nagyatyám és kedves nagyanyám!
 Érzitek ti is a bánatot,
 De, hogy engem több veszély nem érhet,
 Csak örülni kell. Ne szánjatok!
 Az ég s föld közt kapcsolatnak
 Én is fűzök egy kis lánczemet.
 Áldást várhattok imámért,
 Mert engem a jó Isten szeret.
- ⑬ Hű a lelkem, jó keresztatyámat
 Nem szabad hát elfelejtenem,
 Ki mellettem szólt, keresztanyámmal
 Áldd meg őket, édes Istenem!
 Hű rokonság, jó szomszédok
 S kik e bús szülőkkal érzetek,
 Gyászvendégim, szent jutalmát
 Nyerje meg szívből kelt részvétetek.
- ⑭ Végre, Szűzanyám, hozzád sóhajtok.
 Atyát hagytam el s drága anyát,
 Hogy ne menjek árvaként az égbe,
 Végy te édes, szent karodba át . . .
 Hogyha én kis szolgád lennék,
 Kötném a szép koszorut neked
 S belefonnám egy virágnak
 Gyermeki, hűn érző lelkemet.
- ⑮ És most, sírom, szomorú menyasszony,
 Kérlek ajtódat elém kitárd,
 A halál köt össze minket és egy
 Új élet vet frigyünknek határt;

Feltámadás angyalának
 Hangja fölkelt, szívem feldobog . . .
 Jézus, add, kik benned bíznak,
 Legyenek mind véled boldogok.

--42--

IDŐSEBB FÉRJ ELSŐ GYERMEKE FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra . . .»

① Kik szí - ve - tek a - rany - kely - hé - ben

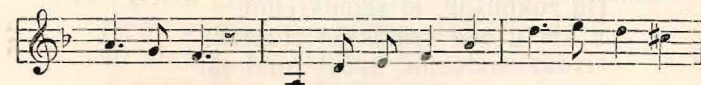
Balzsamkőn - nye - ket hor - do - tok, Szó - mo - rú - ak vi -

gasz - ta - ló - i, Mily nagy le - het a gon - do - tok.

Mi - kor föl - kel - nek a ke - ser - vek S bá - nat sír min - den

ol - da - lon, Ki mond - ja meg, hogy mily a - lak - ban

Leg - é - ge - több a fáj - da - lom?

② Négy hó fölöttem, mit jelent? — A
 Lét hajnalát, nem reggelét
 S mily nagy öröme s veszteségre
 Lett e rövidke szám elég:
 Az életórán visszavitte
 A délhaladta számokat . . .
 S az óra üt két szív fölött — és
 Többet jelez, jaj, mint mutat.

③ Igen! Virulni kellett értem,
 Mutatni ifjak kellemét,
 Időbe ért ember szívére
 Máskép' virág hogy illenék?
 S erőt mutatni: Nincsen éj, ha
 Az alkonyat hozott napot . . .
 Elámított szegény szülőim,
 Szabad már leroskadnotok!

④ Ah, mennyiek keresztje nő meg
 A leghősebb erőn felül
 S mindent lehet viselni, míg van
 Remény, hogy az ég földerül.
 Ott a határ, hol a lemondás —
 S ahol a szív ezzel temet,
 Ott keressétek, hogy a részvét
 Könnyét ki érdemelte meg.

⑤ „Lemondás“ bús, de itt nem új szó.
 Egy régi drága nő s atyám
 Látták felírva, messze, régen,
 Ifjú egök borulatán, —
 S a holt reményre sok letelt év
 Vetett egy-egy nehéz röget
 S tudták, ha úgy el van temetve,
 Vissza többé soh'sem jöhet.

⑥ S visszajött, félszázad határán
 S amit hozott, nincs arra hit,
 Szegény atyámnak, túlfizetve,
 Megadta veszteségeit . . .
 S a feltámadt remény helyére
 Nekem kellett leszállanom . . .
 „Nem várva, nyert; nem félve, elveszt“:
 Ez a legéőbb fájdalom!

⑦ Esméljetez, lesujtott lelkek!
 Fel, ti, lehullatott kezek!
 A boldog négy hó kár csupán, mert
 Addig nem voltam s most leszek:
 Angyal leszek, Istent imádom,
 Vigasz jöhet s nem lesz csoda,
 Boldoggá tesz megint az Isten,
 Amért békén adtok oda.

- ⑧ Ilyen reménnyel válni nem kín,
Csalatkozott atyám, tehát
Békén fogadd el kisiadnak
Hálára sem elég szavát.
S anyám, én ékessége-vesztett
Bús rózsafám, győzz gyászodon
S ígéretem vedd, hogy hűséged
Soha feledni nem fogom.
- ⑨ Ne tiltsátok ki szívetekből
Az érzést, hogy élek, vagyok:
Ha elmulnék örökre, oh, mért
Beszélne hozzám ajkatok?
Mért vágynátok utánam akkor,
Ha szívetek vigaszt keres?
— Angyal vagyok, hazám az ég, hát
Atyám, ne szánj! Anyám, szeress!
- ⑩ Jó nagyatyám- s két nagyanyámnak
Kér áldást jókivánatom,
Hogy tudjanak a jón örülni
S erőt venni a bánaton.
Hasznos imám a földieknek
S az elvágyóknak szép remény, —
Kész a lelkem, hogy megsegítsen,
Szívem szerint ígérem én.
- ⑪ Jőjj jólelkű keresztanyám! Még
Neked kell hálát mondanom,
Kedves nőddel, keresztanyámmal
Kísérjen égi ótalom.
Amint mellettem szót emelt ő,
Úgy vágylak hűn szeretni én,
S könnyítetek szives szavakkal
Szegény atyám s anyám szívéen.
- ⑫ A hű rokonság, jó szomszédok
S ki csak részvéttel jött ide.
S ki boldog lelkem égi útját
Áldás-virággal hinti be:
Nyerje meg mind a szent jutalmat,
Amit jó lelke érdemel, —
S én elmaradt hálámat nékik
Az égbe' fönt rebeğim el.

- ⑬ Nyissátok már elem az ajtót,
Boldog lelkek, kisangyalok!
Szülessen újra a mennyeknek,
Ha e bús földnek meghalok
S első szavam tivéletek zeng
Úr Jézusnak dicséretet.
Isten hozzátok, jó szülőim!
Csendben sírhoz kísérvetek.

—43—

GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «*Hervad élünk, mint a rét virága. . .*»

- ① Isten vágyat oltá szíveinkbe,
Vágyat, melynek hívó szózatán
Lelkünk fájó, édes gondolattal
Indul a szép boldogság után.
Ah, boldogság! Nincsen út, mely
Gyászosabb legyen, mint a tiéd
S nincsen ember, aki élve
Lágy öledbe hajtana fejét.
- ② Mert mi a vágy? — A boldogtalanság,
S minden célunk el nem érhető,
Gyöngé porszem vagy te ahhoz, ember,
S néhány évéd oly csekély idő!
Tenger csillagok sorában
Földtekéd is csak kised vilá . . .
S mennyi vágya kelhet annak,
Kit elbúsít egy letört virág?
- ③ Isten oltá vágyat szíveinkbe;
Kell is a vágy, keil a küzdelem,
Mert nyomában a hű fáradságnak
Testi-lelki megnyugvás terem;
Mint az álom a betegnek,
Oly üdítő békeperceink . . .
S újra nap jön, újra vágy kél
S a küzdelmet elbírjuk megint.

- ④ Isten olta vágyat szíveinkbe,
A vágy céltalan hát nem lehet,
Jól sejt a lélc, ha szebb jövőt vár,
Hogyha boldogságot emleget;
Lesz idő, hogy meghal a vágy.
Célhoz ér, kit az Isten szeret,
Ott van, nála a boldogság,
Kitől minden tiszta vágy ered.
- ⑤ Kis határhoz kötve vágyainkat,
A békesség épúgy megterem,
Mint a sírig égető keservek
Az elszántan küzdő emberen,
Mint a fáradó atyán, ki
Tengeren túl küzd s nem sejtí még,
Hogy nincs annyi drágakincs ott,
Mint amily nagy itt a veszteség.
- ⑥ Csak hat évet élhetett Lajoska,
Három évig volt boldog csupán
S három évig várt szegény hiába
Sokszor visszasírt atyja után.
Már talán el is feledte
Édes arcát, de imádkozott,
Hogy hamar segítse Isten
Várva-várt jó atyját célhoz ott.
- ⑦ Csak hat napja, hogy nem várt tovább.
Útra készült — s három napja már,
Hogy a lelke lázas álmok szárnyán
Jó atyjához búcsút venni jár, —
Végre elszállt, fel, magasra,
Honnét a világon szerte lát,
Hol szerettit összevárja,
Addig ekkép nyújtja végszavát:
- ⑧ Megkérdezlek, atyám, kit keresztül
Csalt az Óceánon a remény,
Úgy-e, ott is reszket a nehéz könny
A csalódott emberek szemén?
Mint mesékben is ott őrzí
Kincsét a félelmes szörnyeteg?
Küzdve-küzdész ott, amíg itt
Lázás ajkkal hitt a nagybeteg.

- ⑨ Úgy-e? Ott is visznek kis koporsót
S látsz nyomában reszkető anyát . . .
S míg a tenger kínban már leroskad,
Hitvesének karja fonja át;
Sír a lelked, látva a gyászt, —
És itt könnyed nélkül halt fiad;
Másokat megszánsz s lesujtott
Nőd szívének vígaszt nincs, ki ad.
- ⑩ S hogyha szebbet látsz, talán menyegzőt,
Itthon is van egy kis vőlegény,
Már indul is bús menyasszonyához
S nem nyer áldást atyjától szegény:
Úgy borúl be rajtam a sír,
Mint atyátlan árva gyermekén,
Ó, ne sírd el könnyed ott, mert
Legdrágább kincs az lesz itt nekem.
- ⑪ Nincs azért vád ellened szivemben,
Tudom, hogy hű lelked szenved ott
— A családért s érettem kiváltkép, —
Szívem vétett, mért nem várhatott?
Ó de várnak hű karok még,
Hogyha egykor visszaérkezel
S angyalajkam szebb imát mond,
Megsegít az Ég s boldog leszel.
- ⑫ S téged édes, jó anyám, siratlak
Ép' oly búsan, mint te engemet,
Mert, bár földbe tettél, megnyugodni
Fájdalmas szívednek nem lehet.
El kell mégegyszer temetned,
Meg kell járnod a nehéz utat:
Elvezetni szép fiadnak
Keresztjéhez kedves párodát.
- ⑬ Ó de hozd el, mert csak úgy lehetnek
Kis fiadnak boldog álmái,
Ha kivesztek a bús árvaságból,
Együtt jöttök el megáldani . . .
S békén tértek vissza onnét, —
S hogy örülni megtanuljatok,
Kedves angyal-testvéremmel
Nem feledkezünk el rólatok.

- 14 Krisztina és Franciska testvérim!
Eddig is jó volt bár szívetek,
Hűségteekkel ezután a gyászt is
Földeríteni igyekeztek.
Áldja Istent, ki szülői
Kedveért egy lépést is tehet
És áldja meg a jó Isten
Híven érző kis szíveteket.
- 15 Vaszkó Pál jó nagyatyám, fogadd el
Ezt a szíves jókívánatot.
Forgács Anna kedves nagyanyámmal
A békesség útján járjatok;
Boldogság reménye vonja
Fénybe élteteknek alkonyát
S hogyha a perc elközelget,
Lelketek az égbe szálljon át.
- 16 Harnos János jó keresztatyám, még
Hálászóval néked tartozom.
És jó nődnek, Hanyecz Ágotának,
Ki keresztvízre vitt egykoron.
Hogy szívem hálás lehessen,
Istent áldva, rátok gondolok,
Hogy az Ő kegyelme által
Legyetek itt s mennyben boldogok.
- 17 Még együtt a hűséges rokonság,
Kik osztják anyámnak bánatát,
Jó szomszédok s kiknek szíve szán, hogy
A halál bús karján halva lát.
Úgy, akik gyászkiséretként
Elfáradnak a sírig velem,
Üdvözültek szép sorában
Örvendjen majd lelkök végtelen.
- 18 És most lelkem, indulj az örömbé,
Mennyben nem les rád a fájdalom,
Jézus szeme fényes napsugárként
Pihen rajtad, boldog angyalon,
Szeress engem, drága Jézus,
Hallgasd meg szerettimért imám
S míg testem a földben szunnyad,
Angyalod küldd, békét hozni rám.

AMERIKAI MAGYAR SZÜLŐK GYERMEKE
FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sírtok énfölöttem...«

- 1 A boldogságnak titka — A megelégedés,
Ha vágyunkat betölti — [:A meglevő kevés:]
- 2 Addig nyugodt csak a szív, — Amíg egyet szeret:
Istent, hazát, családot — [:S boldog csak így lehet:]
- 3 Ha sokielé vágyódom, — Boldogságra ne várj,
Ki szívét széjjelosztja, — [:Annak a szíve fáj:]
- 4 E bús férj a bizonyság, — Kit vágya messze vitt,
Keresni a jólétet, — [:Mit nem talált meg itt:]
- 5 Kettő az ő hazája: — Az egyik szülte őt,
A másik boldogulást — [:Adott és drága nőt:]
- 6 És szíve széjjeloszlik — És két hazát szeret,
Onnét is visszafáj, de — [:Boldog itt sem lehet:]
- 7 E bús nő a bizonyság: — A föld két oldalán
Két sírban, egy fiú ott — [:És itt egy drága lány:]
- 8 Hol nyugszanak, mindkettő - Oly szent, oly drága
Mindakettőt szülői — [:Könnye szentelte fel:] hely,
- 9 És szíve széjjeloszlik, — Mert két kis sírt szeret:
Melyikhez legyen hűtlen? — [:S nyugalma nem lehet:]
- 10 S amire a madárnak — Gyors szárnya képtelen,
Az anya fájó lelke — [:Azt teszi szüntelen:]
- 11 Száll ahhoz s vissza ehhez — Az Óceánon át,
Meglátogatja sírban — [:Szendergő magzatát:]
- 12 Ne sírj, Anya! Melletted - Lesz egyik gyermeked
S a másikat megőrzi — [:Ez a szent föld neked:]
- 13 S van egy világ, hol egykor — Együtt találhatod,
Az angyalok sorában — [:A két szép magzatot:]

GYERMEKLEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 12. »Hervad éltünk, mint a rét virága...«

- 1 Még közel sem jár a tél — S már az őszi réten
Fátyolt vont a hervadás — Bús szemfedőképen,
Ily szomorú kép az én — Édesanyám háza,
Mióta atyámat oly — Hiába vigyázza.

- ② Még a harcok kezdetén — Indult útra innét . . .
 Úgy fáj, mintha a szívünk — Boldogságát vinnék;
 Őszre fordult a világ, — Hogy elhagyott minket,
 Sanyargatta a hideg — Gyenge szíveinket.
- ③ S tél lesz, ha meg nem jöhet, — Talán már az is van,
 Szomorú tél, mely nem is — Bízhat új tavaszban,
 S ime, sorba hervadunk . . . — Háromnak hiába
 Tér vissza a béke már — Anyám hajlékába.
- ④ Harmadik halotti ágy, — Árvának vetették . . .
 Mi visz, hosszú bánat-e, — Vagy rövid betegség?
 Olyan özvegmódra húll — Édesanyám könnye . . .
 Vajjon visszahí-e, vagy — Ő is velem jönne?
- ⑤ Maradjatok, édesim, — Reménykedni, várni,
 Atyámat keresni, jaj, — Elég leszünk már mi
 S vissza is tér még talán, — A jó Isten adja
 S ne hasadjon meg szíve, — Legyen, ki fogadja.
- ⑥ Így is csak bánatra jön, — Fogy az öröm egyre,
 Borúsán kél a nap és — Bús felhőkbe megy le;
 Szébb időket nem lehet — Csak remélni sem még,
 Hogyha élnek is, talán — Boldogtalan lennék.
- ⑦ Ah, könnyű is volna a — Sír ölébe mennem,
 Mert nem szánnám életet, — Hogyha értetek nem,
 Vágyom is Jézushoz és — Tiszta angyalszárnyon
 Olyan könnyű még ma az — Égbe eltalálnom!
- ⑧ De ha könnyed húll, anyám, — Lelkem visszavágyik,
 Hogy szeresselek s ha kell, — Védjelek halálig,
 Pótolhassam a szíved — Többi veszteségét,
 Ne vigyem el életed — Édes reménységét.
- ⑨ Oh de bár el is megyek, — Biztasson hűségem
 S a remény, hogy a mennyek — Szent honát elérem,
 Hogy ajkamra illik még — A fehér angyal-dal,
 Imádkozom értetek — S Isten megvigasztal.
- ⑩ És most, édes Jézusom! — Szent szavadra lelkem
 Békén a nagy útra kél, — Végy magádhoz engem,
 Éltem szenvedéseit — Változtasd örömré,
 Hálásan dicsérhessem — Neved mindörökre.
- ⑪ Most induljunk! A harang — Zeneként kíséren,
 Vár a béke, karjain — Alszom hosszan, mélyen.
 Virrasszon őrangyalom, — S ha szívem föltámad,
 Jézusom, boldog legyek — Mindörökre nálad.

EGYETLEN LEÁNYKA FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

- ① **A** derült ég az öröm jelképe,
 Mint a gyászé a sötét ború
 S legyen bármily áldásos a felhő,
 Látni mégis olyan szomorú;
 Oh mert a fényt eltakarja
 S elterítve sötét fátyolát,
 Nem látszik tovább az ég, csak
 Ez a küzdelmekkel telt világ.
- ② Könnyű felhő szállt e kis hajlékra,
 Másfél éve, — nem árny, szinte fény,
 Rózsafelhő lettem akkor én, egy
 Reménykedő párnak szívegén . . .
 S mindent rózsafényben láttak:
 E bús földet és a szép eget,
 Szép volt a gond s fáradás is,
 Mellyel szívök boldoggá tehet.
- ③ Derült égen kicsiny rózsafelhő,
 Melyen a nap fénye átragyog . . .
 Ah, én voltam — s ime, fényt veszítve,
 Mégis oly bús árnyékot hagyok:
 Az örömnapp hogy leszállott,
 Vele eltűnt a szép rózsafény
 S öröm napsugára nélkül
 Sötét bánatfelleg lettem én.
- ④ Az első, az egyetlen leányka,
 — Öröm véle, mint nélküle gyász —
 Hallgat a csend, ott, hol nemsokára
 Beszédem viszhangozná a ház;
 Hol reményből öröm lennék,
 Az örömből édes ótalom
 S mint szülőim értem, ép'úgy
 Állna értök készen hű karom.
- ⑤ Mit ér a szó, vigasztalni vágyva:
 „Jó szülők, szebb tavaszt várjatok!”
 — Szívök felsír . . . ki ad vissza, elmúlt,
 Elfelejtethetlen szép napok?

— Öregségök öröméből
Vész előre el egy szép idő . . .
Lehet gyöngéd szív hozzájok,
De már veszteség, ha késve jő.

⑥ Oh szülőim! Tavasz újulásán
Ne sirassátok már a telet,
Fogadjátok mindig boldog szívvel,
Ha virágot hoz a kikelet:
Hol a nyár még, mely az őszbe,
Hát az ősz, mely a zord télbe vész?
— S ime, most is ittmaradt még,
Hogy megvédjen a sok drága kéz.

⑦ Azért, midőn éltem gyenge lángját
Kioltotta a kín hirtelen,
Nem kívánom, hogy jó szíveteknek
Boldogsága meghaljon velem,
Inkább hintse a derűt a
Lelkem, mely az ég felé megyen, —
Ekkép szól hát gyenge ajkam,
Vigasztalva, hogy búcsút vegyen:

⑧ Édesatyám! Áldd meg kis leányod
S fogadd el az Úr akaratát,
Ki legjobbat tesz velünk talán, míg
Gyarlón úgy gondoljuk, rosszat ad.
Bánatodból megtanulod,
Hogy mit ér e gondtelt földi lét
S úgy nézed a földi gyászt, mint
Égi boldog ígélet jelét.

⑨ Ki ad vigaszt neked, jó anyám, te,
Első bimbót ejtő rózsafa?
— Úgy érzed, hogy felszaggatott szíved
Meg nem gyógyul e földön soha.
Kislányodért, gyászatokra
Küldjön Isten vigasz-balzsamot
S boldogan hidd, hogy mennyégben
Könyörg érted szép kis angyalod.

⑩ Együtt hárman, szép fiútestvérim!
A kegyes Isten engedje meg,
Úgy viruljatok, hogy jó szülőink
Bennetek vigaszra leljenek.

Jámborrá, széppé neveljen
A mennyei drága ótalom
S egykor szentek örömében
Ölelhessen újra kis karom.

⑪ Keresztatyám! Feléd hajlik lelkem,
Hálás leszek hozzád, bízva hidd
S jó nődhöz, ki éltem hajnalában
Hű karján a keresztkútra vitt.
S áldalak, kik e bús órán
Szánva, hozzánk látogattok
S hiszem, hogy jó szíveteknek
Egykor mennyben hálát adhatok.

⑫ Most, Jézus, nézd, milyen szomorú lett
Anyám szíve. Vigasztald meg őt!
S engem vígy az égbe, hadd könyörgjek
Érte, a Te szent színed előtt.
Vigy mennybe, kis szolgálódnak,
Hadd keressem drága kedvedet
S virrasszon őrangyalom, míg
Egykor új életre ébrednek.

— 47 —

KIS LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni jó leány. . .»

① Búbánattal néznek reám — A hűséges szemek,
Egy nyolc esztendő gyöngé szív-Fagyott sietve meg,
Mely úgy örült, mint a virág — Tavasz ígéletén . . .
S reményiben csalatkozott — [:Kis rózsza lettem én:]

② Mi a tavasz? Nincs arra szó. — Talán a tiszta ég,
A zöld mező s néhány virág? — Kevés ez arra meg!
Nem hozza meg a visszatért — Vándormadár-sereg,
Az is csak a közel tavasz — [:Sejteime szállta meg:]

③ Mi a tavasz? Élő remény. — Egy boldog érzélem,
Ah, ez nem földön virul, — Csak a szívben terem.
Kis kelyhét annak tárja ki — Az ébredő virág,
Annak zengi a kis madár — [:Édes, meleg dalát:]

④ A boldogság napfény gyanánt-Játszott eddig velem,
Tavasz mosolygó kék ege — Borult el hirtelen:
Siettem felvirulni az — Öröm ígéletén
S reményiben csalatkozott - [:Kis rózsza lettem én:]

⑤ Ah, megcsalt engem a tavasz,- De téged is, anyám.
Mert úgy néztél, hosszú, derűs — Időt kívánva rám:
Én lettem volna szívetek — Szép elégtétele
És úgy fagyott meg a szívem: — [:Igéretekkel tele:]

⑥ Tavasz sejtelve voltam én,- De nem lettem tavasz,
Virágnak gondoltál, anyám, — Pedig nem voltam az.
Csak gyöngye mag, melyet ma a - Földbe takarnak el
S melyből egykor örök tavasz - [:Boldog virága kel:]

⑦ Lelkem öröm fecskéje volt, - Tavaszt keresni jött,
De nem soká maradhat a — Sötét felhők között;
Nem ez az én hazám, hol a — Tavasz is oly hideg...
S anyám, ti az elszállt reményt- [:Bánkódva nézitek:]

⑧ Pedig reátok is az az — Örök hon üdve vár,
Mert a halandó ember is — Csak egy vándormadár:
Fészket rak itt, szenved s marad,-Míg érdemet nevel,
De egykor megnyugodni szebb - [:Hazába útra kel:]

⑨ Ah, biztatok s majd jőjjetek!-Ott is lesz fészketek,
Ott is leszünk öten, kiket — Szívhez öleljetek.
Most indulok felejteni — Keserves kínomat,
Fogadjátok e háládó — [:Végbúcsúzásomat:]

⑩ Első szavam, atyám, tiéd, — áldom hűségedet,
Mely szívemhez tíz éven át — Gondot sem engedett.
Tudom, vágnál szeretni és — Boldoggá tenni még,
De a hála lelkemben is — [:Olyan hű lánggal ég:]

⑪ Jöjj elgyötört édesanyám! — Nagy kín, hogy nem
Letenni, csak feledni sem - Nehéz keservedet, [lehet
Pedig anygalkák anyja vagy, — Egekre érdemes,
Gondolj reánk mindig, ha a - [:Szíved vigaszt keres:]

⑫ Még négyen, jó testvéreim, — Ti jőjjetek, kiket
Koszorúba font vélem a — Hűséges szeretet.
A jó Isten kedvébe mind — Soká viruljatok
S az áldást mind nektek hagyom, — [:Mit meg nem
[várhatok:]

⑬ Két nagyatyám s két nagyanyám! — Mi tőlem el-
[maradt,
Tudjátok, hogy nem mind öröm,-Van sok bús pillanat.
Békességes öregnapok — Zavartalan sorát
Adja az Úr nektek s vigyen - [:Egykor az égbe át:]

⑭ Vigasztalást nyujtok neked -Jó nagynéném s kivált
Mint jó keresztanyám, fogadd - Ajkam búcsúszavát,
Mely a keresztvízre emelt, — Áldom a hű kezét.
Lelkem imáival segít — [:S egykor mennybe vezet:]

⑮ Még összesen rokonaim, - Szomszédok s mind, akik
E bús menyegzős-ünnepen - Vendéggént vannak itt
S kik a letört virágot a — Könnyűkkel költenék,
Jóságukat lelkem mennyben- [:Meggköszönhesse még:]

⑯ Most kelj boldogság szép dala,- Ártatlan ajkamon,
Jézus! Engedd fáradt fejem — Kebledre hajtanom.
Tiéd legyen lelkem örök — Magasztaló dala
És örökjön álmom felett — [:A béke angyala:]

-- 48 --

KIS LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

① Bánattal és könnyek között — A sírba tétetem,
Pedig alig nyíló tavasz — Volt még az életem:
Tavasz, amely virulni vágy, - Amely napfényt szeret,
De nem bírja leküzdeni — [:A késci telet:]

② Kilenc évet haladtam el, — Édes öröm gyanánt
Terézkével egyszerre vett — Karjára jó anyánk:
Egy dala kettőt altatott, — Egy gond kettőt nevelt,
Áldást, de már gyászt is, mire- [:Kilenc évünk letelt:]

③ Jaj, fájhat ez, anyám! Oda — Az édes büszkeség,
Hogy két virággal tüntetett — Egyszerre ki az Ég
S keserves könnyed hullatod — Csalódásod miatt,
Hol annyi áldás, mint a gyász, — [:Mely most reád
[szakadt?:]

④ Mondhatnám, gondolj arra, hogy — Az Ég kegye
[neked,
Mint egy ajándékot, adott - Egy nap két gyermeket
S vissza felét kívánja csak . . . — S fáj jajszó
[hallanom:
„Nem fél csapás ez, jaj, hanem — [:Egész, nagy
[fájdalom!“:]

⑤ De végy erőt a szíveden - S nyugodj belé anyám,
Mert hátha majd a szívemet — Épígy szakasztanám?
S gondolják el mind, kik reám — Szánva tekintenek,
Hogy tárt ajtókkal várja még — [:Az ég a lelkemet:]

⑥ Maradt, anyám, öröm elég - S az égnek is jutott:
Öten itt boldogítanak — S mi várunk ketten ott,
Hol a fénynek árnyéka nincs — S remény sincs

[hasztalan,

Sőt e perctől már szüntelen - [:Nevekszik általam:]

⑦ Ne sírj tehát, hogy elmegyek, - Mulandó bánat ez,
Tarthat soká, örökre nem - S csak boldog vége lesz,
Mert az, mit az Istennek adsz, - Örökre nem vesz el,
Jő majd a nap, hogy boldogan - [:Karod közé veszel:]

-- 49 --

RÉGEN BETEG LEÁNYKA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① Hervadó mezők alá — Kis síromat ássák . . .
Oly szomorún mondom el — Lelkem sóhajtását!
Nincs fájóbb szó, mint az én — Lelkem bús panasza,
Nincs könny, mely bús éltemet - Méltón megsirassa.

② Ha a rózsák hullanak, — Őszi órák jöttén,
Legszánandóbb lettem a — Többiek között én:
Nekem alig nyílt tavasz — S jött az ősz rá hosszan,
Hogy a gyötrő hervadást — Sokáig hordozzam.

③ Tavasz volt kisedkorom, - De nem nyár követte,
Elmaradt szép májusom — S jött a fagy helyette.
Évek óta egyre tart — Kínos hervadásom
S meghalok, hogy lelkem egy — Új tavaszra lásson.

④ Csak hét év mosolyga rám — Szelíden, derülten,
Gyengekorban gyötrelem — Útjára kerültem.
Éveimnek száma még — Alig tizenhárom
S már hat éve, hogy a bús — Kálváriát járom.

⑤ Mi tartott itt oly soká? — A türelmes lélek,
Hiszen két év óta már — Épencsak, hogy élek.
Ényézem kis ágyamon, — Az örömmek holtan,
Lélekben már régen a — Mennysországbán voltam.

⑥ Nehéz volt kis vállamon - Mindnagyobb keresztmem
És vígasztalást az Úr — Jézusnál kerestem:
Töviskoszorúm közé — Liliomot fontam
S már e földön Jézusom — Kis jegyese voltam.

⑦ Szerettem! Nem vesztéség, — Hogy szép angyal
S a boldogság tér ide - Vissza, énhelyettem: [lettem
Hosszú kint felejtetek. — Sok örömet vártok,
Melyet tiszta lelkem esd — A mennyből le, rátok.

⑧ Zúgolódni nincs azért — Semmi ok miattam,
Ami fáj szívemnek, én — Korán elsirattam.
Ezután a boldogság — Lesz örökre részem,
Vár reám a fényes ég, — Menyegzőre készen.

⑨ Azért békén mondom el — Végső búcsúszómat,
Ti is jót kívánjatok — Az eltávozóknak,
S ha a béke visszatért, — Ne zavarja semmi,
Nyugodjatok s engem is — Hagyjatok pihenni.

⑩ És most, édes Jézusom, — Szent karodra vágyom,
Kínok őriztek neked, — Itt, e bús világon;
Végy hozzád, hadd mondjam el, - Hogy nagyon szeret-
És adj csendes álmat a - Szendergő szíveknek. [lek

-- 50 --

EGYETLEN KISFIÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 4. »Itt alszik egy ártatlan...«

① Életemnek kelő hajnalára
Érkezett el a bús alkonyat,
Két hetes voltam s hiült tagjaim már
Hideg koporsóban nyugszanak.

② Kicsiny szívem, még alig dobogtál,
Nem kelt szó még gyenge ajkamon:
Nem ismertem, hogy mi a boldogság
S nem tudtam, mi a szívfájdalom.

③ Csak, mint kis bimbó a rózságon,
Csüggtem édesanyám kebelén
S én voltam két hétig jó szülőim
Szívében a legédesb remény.

④ De pár napi kínom elhervasztott,
Örömük kék ege elborult . . .
Ah, nehéz a sírnak átengedni
Az egyetlen, kedves kisfiut.

⑤ Mint rózsza a liliomcsokorba,
Úgy illetem testvérim közé . . .
Szegény hervadt rózsza . . . meleg könnyel
Anyám mindhiába öntöze.

- ⑥ De nem zúgolódik, drága kincsét
Az Istennel békén osztja meg:
Három gyermek maradt még körülte
S hárman a mennyben örvendenek.
- ⑦ Boldog volnék, de atyám, úgy szánlak!
Nem leszek, mint hitted, jobbkezed . . .
Száz örömmel pótolja az Isten
Boldogságod, mely most elveszett.
- ⑧ S kinek hű tekintetén virulnék,
Mint a rózsa a nap sugarán,
Édesanyám, légy áldva a gondért,
Mit — tudom — nem szántál volna rám.
- ⑨ Összesen három leánytestvérem!
Szülőink vigasza legyetek
S Jézus égi oltárán viruljak
Koszorúban újra veletek.
- ⑩ Nagyatyám, ki örömednek hittél,
Sóhajts el, mint bánatod okát.
Kedves nagyanyámmal minden áldást
Kér reátok kedves unokád.
- ⑪ Szívből áldom még keresztatyámat,
Keresztanyám is hálám vegye.
Éltöket itt s lelkeket az égben
A jó Isten boldoggá tegye.
- ⑫ Hű rokonság, szomszédok s kik e bús
Végső pompán megjelentetek,
Éljetek mindnyájan boldogan, — s míg
Mennyben láttok, Isten veletek!

-- 51 --

EGYETLEN FIUCSKA FÖLÖTT.

DALLAM: 5. »Mit sirtók énfőttem...«

- ① Ha a gyermek virág, úgy — Anyámnak szíve kert,
Melyben hű gonddal két szép - [:Virágszálat nevelt:]
- ② Liliom nyílt először, — Fehér kicsiny leány
S engem piros rózsának — Gondolt az én anyám.
- ③ S boldogan megosztózván — A két öröm felett,
Övé liljom s atyámé — [:A gyenge rózsa lett:]

- ④ Csak ajkuk mondta ezt, mást — Éreztek szíveik,
Mindkettőnek egészen — [:Övé volt mindenik:]
- ⑤ Anyámnak fáj a kín, mely — Atyám szívében ég,
Válásom mindakettőn — [:Egyforma veszteség:]
- ⑥ De háíám is irántok — Egyenlő nagy leszen
S hogy szívök vigaszt nyerjen, - [:Azért esedezem:]

-- 52 --

EGYETLEN FIÚ FÖLÖTT.

...Első haláleset...

DALLAM: 7. »Ki fekszik e koporsóban? ...«

- ① Koporsómnak oldalára
Hull a fájó könnyek árja,
Hű szeméből jó anyámnak,
[:Mert eljött a nehéz bánat:]
- ② Szíve örömkoszorúját
Megtépte a szomorúság
S élviz engem, az egyetlen
[:Rózsabimbót, menthetetlen:]
- ③ Boldog út, amelyre lépek,
Már nem érhet gyász, sem vétek,
Anyám mégis ontja könnyét,
[:A legdrágább elmegy innét:]
- ④ Ne sírj, anyám! A gyászóra
Bölcsen oktató szépre, jóra;
Felszántja a kín a lelket
[:S benne hit virága kelhet:]
- ⑤ Keserü a bánat kelyhe,
De szívedet megnevelte
S mióta bús anya lettél,
[:Többet tudsz a szeretetnél:]
- ⑥ Anya voltál, úgy képzelte . . .
Csak a szíved s nem a lelked, —
Most vagy anya, tudod, érzed,
[:Mióta a lelked vérzett:]
- ⑦ Szív, mely nem fáj, nem szerethet.
Nem tud drágát, ki nem vésztett:
Mikor itt látsz — úgy-e? — holtan,
[:Most tudod, mily drága voltam:]

- 8 Most tudod, hogy milyen drága
Szívednek minden virága;
Rájok nézel s új kedved lesz
[:Anyai sok küzdelmedhez:]
- 9 Míg a lelked megnőtt szárnya
Érettem a mennyet járja,
Elméd minden gondolatja
[:Az élőket ápolgatja:]
- 10 S boldogság nő a családon,
Érdemed a másvilágon;
Hálát gyűjtesz itt magadnak
[:S a mennyben is úgy fogadnak:]
- 11 Csak hét évet számláltam még,
Mikor rám tört a betegség,
Hervasztott két hónap hosszan
[:S egy heti kín halált hoz rám:]
- 12 Hogyha a kint el nem bírtam,
Majd megnyugszom ott, a sírban.
Válok is már, hát vegyétek
[:E búcsúzó végbeszédet:]
- 13 Atyám! Szánlak s megsiratlak . . .
Hogy örültél kisleadnak!
Lelkem mennybe azzal indul,
[:Hogy csak áldást láss ezentúl:]
- 14 Édesanyám! Szíved reszket
Úgy veszed föl a keresztet,
De nehéz út boldog vége
[:Lesz a mennyek dicsősége:]
- 15 E bús élten áthaladván,
Gondolatok bízva majd rám,
Égbe vár szép tiszta lelkem
[:S újra karra vesztek engem:]
- 16 Három testvér! Énhelyettem
Viruljatok, adja Isten.
Szülőinket szeressétek,
[:Jók legyetek s mennybe értek:]

- 17 Nagyatyámat s nagyanyámat
Áldja még e jókívánat.
Mind örömmre válják a gond
[:S meglássák az égi szent hont:]
- 18 Keresztatyám s keresztanyám!
Meghálálni óhajtanám
A jószágot, fent, ha itt nem.
[:Égyesítsen ott az Isten:]
- 19 Hű rokonság s jó szomszédok!
Szeretettel búcsút mondok.
Gyászvendégim! Isten védjen
[:S találkozzunk mind az égben:]
- 20 És most lelkem angyalszárnyon
Úr Jézushoz, mennybe szálljon, —
Hívjon engem „Angyal“ néven
[:S megnyugodjam szent nevében:]

—53—

NYOMORÉK ANYÁTLAN ÁRVA FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

- 1 A hol nem várták kitárt karokkal,
Ahová nem hitták jajszavak,
Jó anyámnak gondos karja, szíve
Régen ott, a sírban nyugszanak;
S hol érte őt árva szívet
Mindazóta bánat tölti be,
Itthagya meleg kis fészket
És nem is tért meg többé ide.
- 2 Azt mondják, hét éve lettem árva . . .
Istenem! hisz oly kicsiny vagyok!
— Ah, nem számolgatja a tavaszt fel,
Kire boldog napfény nem ragyog.
El sem hinném a sok évet,
Ah, de ott a tenger szenvedés,
Mit azóta elviseltem
S melyhez hét év oly nagyon kevés.
- 3 Fejledezni szoktak a virágok,
Hogy viruljanak majd egykoron,
De énrám a bús enyészet nézett
S hervadásban telt kisedkorom;

Szép bimbót hagyott anyám itt,
Szép virágszál volnék, hogyha él . . .
Vártam a meleg tavaszra,
Mikor hirtelen beállt a tél.

④ S minden órán fonnyadt egy levélke,
Amióta elhagyott anyám
S elgondoltam, hogy — ha visszatérne —
Talán nem is ösmerne reám;
Talán én sem ismernék rá,
Hiszen oly rég volt, hogy sírba tért . . .
Anyám! Arcod elfeledtem
S elepedtem egy hű csókokodért.

⑤ Hogy itthagytál, halványodni kezdtem
És azóta mindig szenvedek;
Nem őrzöttél s nyomorékká lettem,
Kinek még a szíve is beteg;
Kigúnyoltak, mert úgy tartják,
Az árvával mindenki szabad: —
Ez volt a legégetőbb seb
S jaj, soh'sem volt egy vigasz-szavad!

⑥ Ezt a kis koporsót küldte Jézus,
Ebbe rejti megtört testemet,
Itt békén lesz szívem a világtól,
Kiméletlen szó nem sérti meg. —
Lelkem is karodba vágyik,
Ó, siess már a mennyből elé,
Ó te, drága, elfelejtett,
Feledhetetlen édes szülém!

⑦ És Te, Jézus, nézz szeretve rám, kit
Mint ártatlant, elgyötört e lét;
Végy magadhoz, hogy a szenvedőkért
Esedezve húllhassak elé,
Fogadj szent szolgálatodra,
Pihenjek irgalmas kebleden
S engedd, kis sírom ölében
Szívem álma nyugalmas legyen.

KÉT KIS TESTVÉR FÖLÖTT.

DALLÁM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

① Kis menyasszony, a kis vőlegénnyel
A menny ajtajában állanak,
Mennybe látnak és a földre néznek,
Jő az éj, hogy eltakarjon
Hol alkonyodik indul már a nap:
Egy kicsiny sírt s egy nagy bánatot . . .
Óh, de bús sors, földiek, hogy
Enyhet a sötétől várjatok!

② Nektek éj kell, mert csak úgy pihentek
Ha mozdulni a test képtelen;
Sötét kell, mely a kezét lefogja,
S az életzaj helyén csönd terem;
Csönd kell, mely álomba ringat,
Álom kell, hogy megnyugodjatok . . .
Akkor hordják bús szívekre
A vigaszt a boldog angyalok.

③ Bús szülők! Az első csendes éj jön,
Nem sír fel már a két kis beteg;
Jön a csönd, mit a test régen óhajt
S amitől rég retteg szívetek;
Jő a csönd, mit a test régen óhajt
S melyet a szív elfogadni fél,
Mert a bánat is fölébred,
Ha a hajnal szép sugára kél.

④ Jő a hajnal s a ti házatokban
Akkor is csak kínos csönd marad;
Fölkel a nap s a ti szívetekbe
Az sem adhat egy fénysugarat . . .
Nélkülök oly bús a hajlék,
Mint ott, kint a sír leszen velök:
Szívben, házban s merre néztek,
Mindenütt az ő üres helyök.

⑤ Gondos szem járt kis lábok nyomában,
És ők együtt voltak szüntelen,
Együtt keltek s összehajló fejjel,
Úgy aludtak, csendes éjjelen

- S még az álmok útjain is
Együtt jártak lelkeik talán:
A négy éves kisfiú és
A harmadfél éves kis leány.
- ⑥ S egyet hittak és ment mindakettő:
Meghervadt a kedves Esztike,
Négy hete, hogy lelkét mennybe kérni
Egy kis angyal jární kezd ide —
S nem lehet, hogy elválassza
Palikától e bús alkalom . . .
S két koporsót ékesített
Édesanyjok egy bús hajnalon.
- ⑦ Kis menyasszony a kis vőlegénnyel
A mennyeknek ajtajában áll,
Kiket el nem választott egymástól
Sem az élet, sem a zord halál;
Egymás mellé tesszük őket,
Fejecskéik összehajlanak . . .
Mindig így volt . . . elpihennek . . .
Alkonyatnak indult már a nap.
- ⑧ Fogadjátok el, szülők, ti is hát,
Ha álmod kívánnak a szemek . . .
Akkor hintik a fájó szivekre
A vigaszt a tiszta szellemek;
Hajnal jön s a kín felébred,
Újra sírtok, mégis bízzatok,
Vigaszért a gyászt, cserébe
Elhordják a kedves angyalok.
- ⑨ Búcsúzó kél a két kised ajkán.
Ekkép szólnak: Édes, jó atyánk!
Sok meleg szó, sok bús könny mutatja,
Hogy neked mily kedvesek valánk.
Kikért híven fáradoznál,
Az Istenhez esdve-esdenek,
Hogy enyhítse e nehéz gyászt
S a sok jószágot fizesse meg.
- ⑩ Édesanyánk! Boldog volt a szíved,
De fájdalmad még nagyobbra nőtt,
Szép multadnak képe gyászfiátollal
Letakarva áll szíved előtt.

- Nincs itt vigasz, csak a szent hit
S azzal enyhítsd nagy keservedet,
Hogy egykor két angyal mennyből,
Kéz a kézben, élétek siet.
- ⑪ Jó nagyatyánk! Imába foglaljuk
Nagyanyánknak nevét is veled,
Ráemlékezünk a szeretetre
És igérjük, lelkünk nem feled.
Keresztatyánk s keresztanyánk!
Megköszönjük már jószágotokat
S Isten előtt örvendezvén,
Imádkozunk értetek sokat.
- ⑫ Hű rokonság, jólelkű szomszédok,
Gyászvendégek s kiknek szíve szán,
Jussatok fel mind az ég honába,
Ártatlan kis lábaink nyomán.
Még atyánknak mondunk hálát,
Csókot nyújtunk neked, jó anyánk!
Légy te még oly boldog újra,
Milyenek mi köztetek valánk.
- ⑬ Édes Jézus! Minden fájdalomban
Te vagy a legbiztatóbb remény,
Oh, szánd meg hát a kiáradt könnyet
Jó szülőink bánatos szemén.
Neked adnak s azt remélik,
Értünk őket megvigasztalod, —
Legyen úgy! S két szép virágjok
Legyen mindörökre angyalod.

FOGADOTT GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 6. »Sok szép remény...«

- ① Tavasz keltén reám tört — A nyári hősugár . . .
Mi kell egy kis virágnak? — Leégetett e pár nap
[:S megyek enyészni már:]
- ② És a virág halála — Részvétet érdemel:
Hol még a nyár szerelme? — Ősz reménye betelve?
[:S tavaszt sem nyertem el:]

- ③ S ha látok e szavakra — Könnyebőrült szemet,
Kérdem, mért sír miattam. — Ki oly könnyen odadtam
[:E földi részemet?]
- ④ S hallok fölvetni a szót: — „Mi fáj, te kis virág?
Hiszen két kert nevelne, — Két hűség száz figyelme
[:Készült ügyelni rád:]”
- ⑤ S én felsírok: Higyjétek — Szegény virág, amely,
Mint én, cserélgét helyet, — Szegény kis szív, amelyet
[:Másik hűség nevel:]
- ⑥ Amíg anyám ölében — Aludtam álmomat,
Boldog voltam egészen, — De annyi jót, ah, érzem,
[:Többé e lét nem ad:]
- ⑦ Oh, a világ kegyetlen, — Szívünk közébe állt
S nem volt anyám, habár élt — S epedve egy szaváért
[:Szívem halálra vált:]
- ⑧ Nem volt szabad fejcském — Kébiére hajtanom;
Nem volt anyám, sem élve, — Sem nem vezet szí-
[:Ez a bus alkalom:] [vére
- ⑨ S mikorra két anyám lett, — Anyátlan lettem én,
Nem gyermek már, csak játék, — Szomorú kis aján-
[:A boldogok kezén:] [dék
- ⑩ Gyász volt az életem, melynek — Senkisem volt oka,
Melynek volt sok szánója, — De megvigasztalója
[:Csak az Isten, maga:]
- ⑪ Az ilyen bús életből — Tíz hónap túlelég,
S újra kertet cserélek, — Megvigasztalt kis lélek
[:Siet, Uram, feléd:]
- ⑫ Oh Jézusom, fogadj el, — Hogy magasztaljalak
Égi szent hajlékodon — S engedd, hogy megnyu-
[:Békén a föld alatt:] [godjam

— 56 —

ÁRVA GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 1. «Mit bizik a világ...»

- ① Várja már testem, hogy — A sírba tegyék be,
Indul már lelkem is — Anyámhoz, az égbe.
Ez a hely, hol állok, — Két világ határa:
Itt vagyok s az égben — Leszek nemsokára.

- ② Nem mondtam el bucsom — Fájó szavait sem,
Szebb szót keresnék, hogy — Anyámat köszöntsem.
Mehalt, mikor nevét — Nem is mondtam még ki,
Szép legyen első szóm, — Mit elmondok néki.
- ③ Egy éves koromban — Hagyott árvaságra,
Nem is emlékeztem — Mosolygó arcára,
Szívem nem ismerte, — Szemem nem siratta,
Nem tépte árváját — Búbánat miatta.
- ④ Meg sem tanultam s már — El is felejtettem,
Hogy éltem hajnalán — Gyászos árva lettem.
S bár atyám sem volt itt, — De testvérim mellett
Jobbat remélnem, sőt — Örülnöm is kellett.
- ⑤ Bús példát sem látva, — Mért zokogtam volna?
Orvosság minden perc, — Vigasz minden óra.
Könnyen gyógyul a szív, — Sebeit beforrja
S újra tud örülni, — Ha Isten akarja.
- ⑥ Volt atyám s lett anyám, — Egy hűséges lélek
S ártatlan szívemnek — Kedves volt az élet;
Az maradt mindedig — És boldog lehetnék,
De rám tört a járvány, — A vészes betegség.
- ⑦ Kegyetlen nagy kínok — Gyötörtek két hétig,
Éreztem, szívemből — Az éltet kitépik:
Így hagytam keserves — Bánatot atyámon . . .
Oh, csupán őt és nem — E bús éltet szánom.
- ⑧ Telve e perc édes, — Boldog biztatással:
Árva s édesanyja — Egyesül egymással;
Ah, de gyásza is van — E szép pillanatnak:
Atya s fiacskája — Oly busan szakadnak!
- ⑨ Ne szánj, óh atyám, bár — Koporsómat látod,
Nincsen árvád többé, — Csak boldog családod,
Kikre nézve vigaszt — Nyerhet fájó lelked . . .
S engem jó anyám oly — Boldogan ölelget!
- ⑩ Szent parancs, mit a jó — Isten végezett el,
Azért bucsut mondok — Forró szeretettel.
Édesatyám! Értem — Égő szíved szánva,
Befoglalom neved — Ájtatos imámba.
- ⑪ Jó nevelőanyám! — Valóban nagy érdem,
Mit jó szívvel tettél — Annyi éve értem.
Hű anyám lettél s én — Hű fiad maradtam,
Mennybe szállok, hogy rád — Áldást nyerjek ottan.

- ⑫ Franciska és Elek — Testvérim! Kívánom,
Hogy az árva név s e — Bús óra ne fájjon.
Édes, jó atyánkat — Boldoggá tegyétek
S nyerjétek a mennyben — Egykor örök éltet.
- ⑬ Édes nagyatyám és — Nagyanyám szívének
Kedvesek legyenek — A szép alkonyévek.
Keresztanyám s férje! — Forró hálaszómat
Értetek, elmondom — A Mindenhatónak.
- ⑭ Rokonok, szomszédok — S megjelent vendégek!
Megköszön a lelkem — Minden szívességet:
Részvét könnyharmatát — S a vigasz napfényét,
Melyért lelkeitek — Az eget elérjék.
- És most, Jézus, kérlek, — Végy karodba engem,
Mert kifáradt szívem — A nagy gyötrelemben.
Engedj megpihenni, — Lelkem éljen nálad,
Szeress engem és én — Mindörökre áldlak.

— 57 —

ANYÁTLAN ÁRVA GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni jó leány...»

- ① Hétféve egy szelíd galamb — Kis fészkeről lehalt,
Emléke felkölti ma is — A sok nehéz sohajt,
Sok gyász után maradt neki — Két drága kisfia
S ezek miatt lett kínosan — [:Nehéz elválnia:]
- ② Ismertük őt s a gyászeset - Nincs oly messze még,
Tudtuk, hogy a családra mily — Keserves veszteség:
Gyöngédebb szív, érzés hívebb, — Szándék jobb
[nem lehet,
Mint amellyel nevelte ő — [:E két szép kisedet:]]
- ③ És hogyha megszánt árva volt, - Ezek lettek azok
S addig nyultak utánok a — Segíteni kész karok,
Míg elveszett az árvaság — A hű szívek között,
Bánatsohajt hiába várt — [:Szegény elköltözött:]
- ④ S kinek szívét kín tépte a - Két árva gyermekért,
Úgy érzi, hogy feledve van, - Hisz a gyász véget ért,
Amely kipótolhatja őt, — Van édes szív tehát . .
S ha nem siratja senki, ő — [:Siratja önmagát:]

- ⑤ És csendes-álmu éjeken — A lelke visszajár,
Lépése szellőbebenés, — Ruhája holdsugár:
Halkan, mint egy titkolt sohaj, — Beszáll az ablakon
És elteríti fátyolát — [:A két anyátlanon:]
- ⑥ András-kára hajol s mesél, - Ahogy nem tud, csak ő:
Volt egyszer egy szép kertben egy - Viruló rózsató,
Egy rózsatőn hat rózsaaág, — Minden ágon virág. . .
Te voltál egy s a rózsafa — [:Én, a te hű anyád:]
- ⑦ Megtépték a szép rózsafát, - Négy ága árva lett,
Könnyek ragyogtak rajtok a - Harmatszemek helyett
S hiába várt szegény, hogy a - Négy seb beforrana,
Én voltam az, négy gyermekért - [:Kesergő bús anyá:]
- ⑧ Ha visszaadnák ékeik, - Nem hullna könnye tán. . .
És elvitték a rózsafát — A négy virág után,
De két bimbója ittmaradt - S ő így is árva még . . .
Legárvább édes kisfiam, - [:Ő szánd meg bús szüléd:]
- ⑨ S míg ráborúl, egyik szemén - A bánatkönny eláll
És hű lelkébe visszaforr — A gyöngö rózsaszál . . .
Reggelre lázban égtek az — Andráska arcai,
Már nem a föld virága ő — [:Siet elnyílani:]
- ⑩ Öt nap tartott a hervadás - És színét vesztve, ma
Leszáll a sírba, drága jó — Anyja karjaiba,
Nagy boldogságot vitt oda, - Nagy bánatot hagy itt,
Vigasztalva így nyújtja hát — [:A búcsú hangjait:]
- ⑪ Édesatyám! Szívedre síjít - Megint egy gyászeset,
Viszik fiad, a másnak is — Oly drágát, kedveset.
Csak öt nap s már halvány az arc, — Mely rózsá-
[ként virult,
Kevés idő ez rá, hogy a — [:Lemondást megtanuld:]
- ⑫ Mégis, ha elmegyek, talán - Könnyebb felejtened,
Hogy volt egyszer egy szép öröm, — Melynek bús
[vége lett,
Engedd, hogy bús emlékidet — Magammal elvigyem
S testvérem szép elmúlt napok — [:Emléke hadd le-
[gyen:]
- ⑬ S két fájó szív, mely egybeforrt, — Egymást gyó-
[gyítsa meg,
Jó nevelőanyámmal szebb — Jövőt lásson szemed:
Úgy áldja meg az Isten őt — Hozzám hűségédért
S imám után te is szíved — [:Enyhülését reméld:]

⑭ Testvérem! Csak vigasz gyanánt — Voltam ed-
[dig veled,
De már van kis testvér, szíved - Kit helyettem szeret.
Ne engem szánj, neki örülj, — Virulj sok év során
S csak, mint őrangyalodra, úgy — [:Gondolj sze-
[retve rám:]

⑮ Édesatyámról nagyatyám! — Áldom jószágodat.
Vele jószágos nagyanyám, — Hálám szavát fogadd.
Hogy árván nem sírtam soha, - Nektek köszönhetem,
Az égben hálálhassam ezt, — [:Egy örök életen:]

⑯ Keresztatyám s keresztanyám! — Helyettem szól-
Megemlékezik lelkem a - Mennyégben rólatok. [tatok,
Rokonaink-. szomszédaink- — És gvászvendégimmet
Testi-lelki javakkal a [:Jó Isten áldja meg:]

⑰ Most indulok az ég felé, - Szép angyalszárnyakon,
Fogadj karodra, boldogíts, — Oh édes Jézusom!
Hogy ott láthassanak meg az — Értem könnyes sze-
[mek
S engedd, hogy gyöngé tagjaim-[:Békén pihenjenek:]

-- 58 --

ANYÁTLAN ÁRVA GYERMEK FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad állunk, mint a rét virága...»

① Három éve sincs, hogy bimbót hajtott
Még anyám, az ékes rózsató
S már majd három éve eltakarta
Drága szívét a gyásztemető.
Első tavasz, első bimbót
Fakasztott az ékes rózsafán,
Nem öröm volt születésem,
Éltét adta értem jó anyám.

② Még pár hétig vergődött a szíve,
De már a halálnak rabjaként
És nem volt erő, mely visszaadja
A fiatal életnek szegényt;
Nem volt, ki megmentse nékem:
Árvának születtem. És, noha
Első perctől gondviseltek,
Volt szülöm, de anyám . . . jaj, soha!

③ Pedig mintha panaszt sem tehetnék!
Volt jószándék, volt részvét elég:
Ha anyám nem táplált, jó nagynéném
Tárta elém áldott kebelét;
Hogyha sírtam, megbékéltem
Nagyanyámnak gyöngéd karjain,
Szíves gondozása mellett
Békén teltek árva napjaim.

④ De hiányzott a tavaszi napfény,
Ez ad a virágnak életet, —
A szájalom, az csak nyári hőség,
Mely segíteni vágyott . . . s égetett;
Bús mosoly, az ősz derűje
S éjszakája oly borús, hideg . . .
Tavasz boldog kis virági!
Jó, hogy ezt ti meg nem értitek.

⑤ S ha kerül szív, mely megszánni sem tud..
Ha esik szó, mely békét se' hagy,
Ha a részvét megfogyott iránta,
Az árvának ez a téli fagy . . .
S nem várom, míg útban lennék
E rideg világon bárkinek . . .
Hogy az is elkövetkezhet,
Boldog gyermek azt sem érti meg.

⑥ Ó, hiába van, ki feldajkáljon,
Aki ápol, aki szán, szeret,
De nincs annyi hűség, hogy levenné
A szívről a bús árva nevet, —
Csak, ha majd a mennybe értem,
Ha anyám hű keblére ölel,
Édes szóval drága ajkán . . .
Árvaságom akkor oszlik el.

⑦ Szívem féltve, boldogságra vágyva,
Így indulok, nem vélt hirtelen,
Amidőn öt napi hervadással
Letört pár nap tartó gyötremeim.
Az öröm szegénye voltam
S mégis sok hálával tartozom. —
Hogy ne vinném mind a sírba,
Így kél a szó gyenge ajkamon:

- ⑧ Édes, jó atyám! Feledd a multat,
Áldd meg a kis egyetlen leányt,
Ki mennybe száll, esedezni érted,
Hűsége bizonyága gyanánt.
Mostani jó hitveseddel
Szebb jövődet földerülni lásd
S a nekem szánt sok jóságért
Vedd a szívből nyujtott háladást.
- ⑨ Jó atyámnak jólelkű testvére!
Láttad, anyám keble megtagad,
Karra vettél s élet harmatával
Enyhítgetted száraz ajkamat.
Öt hónapig táplálgattál,
Hogy elbírjam, mi rám méretett.
Kedves férjeddal fogadd el
A hálámról tett ígéretet.
- ⑩ Nagyatyám! Fáj néked is, — tudom — hogy
Nincs már szó csicsergő ajkamon
S még, jóságos nagyanyám, neked kell
Lelkiképen hálát mondanom.
Te neveltél és te adtál
Anyám helyett édes csókokat.
Aldást kérek éltetekre
S lelkem mennyben boldogan fogad.
- ⑪ Még egy kedves nagyatyám, rád kérek
Istentől sok testi-lelki jót.
Boldog alkonyatban elfelejthesd,
Hogy szívednek sok fájdalma volt.
Nagyanyámmal, drága nőddel
Jót reméljen jámbor szívetek
S mennyben, Isten irgalmából
Örök boldogságot nyerjete.
- ⑫ Hálátlan volnék, keresztatyámnak
Jóságát ha elfelejteném
S a részvétkönyvet, keresztanyámnak
Koporsómra néző bús szemén.
Ő helyettem szólott egykor.
Örvendek, ha érte szólhatok —
S égbe várom. Elkerüljék
Őket addig a búbanatok.

- ⑬ Most fogadja a kedves rokonság,
Jó szomszédok s bús vendégsereg
Ezt az érték esdő búcsúsózt, mely
Tiszta lelkem mélyéről ered,
Melyről már az ég honában
Eloszlott a gyöttrő fájdalom.
Örvendezvén, szent imámban
Mindnyájokat összefoglalom.
- ⑭ S jertek értem, boldog angyalok már!
Tanítsatok a szent dalra, mely
— Míg örömmremegve száll az Úrhoz —
Engem is a mennyégbe emel.
Zengjen a dal mindörökké,
Anyám együtt zengje azt velem.
S legyen, Jézus szent nevében,
A sír mélyén csendes nyughelyem.

-- 59 --

NYOMORÉK ANYÁTLAN KIS ÁRVA FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni jó leány...»

- ① **L**ágyan, szépen szól a harang: -Bús zokogás-e, vagy
Szép altatódal, zsongva mely - Ringat, pihenni hagy?
Ah, kár egy szív a porba, egy — Virágélet kivált,
De van, kit a jó Isten a — [:Halállal csak megáld:]
- ② Sirassatok, jólelkek! Ah, — Sirtam én is sokat,
Látván szelíd öröm ölen — Mosolygni másokat;
Sok éve tünök, hallgatok, — Árván, erőtelen . . .
Nem kell ma könny! Nagy jó, amit - [:Az Isten tett
[velem:]
- ③ De sírjatok, belátva, hogy — Nincsen hatalmatok,
Hogy egy hervadt virágtövet — Felápolgassatok;
Ah, sírjatok, hogy millió — Szívek közt nincsen egy,
Az árvának vigasz gyanánt, - [:Ha anyja sírba megy:]
- ④ Kilenc éves élet milyen — Kevés, de a kínok
Öt éve, mint betegnek, ah, — Milyen elbírhatlanok!
S négy év milyen vigasztalan, - Mióta nincs anyám.
Hogy kedves volt az életem, — [:Hiába mondanám:]

- ⑤ Volt öt tavasz, melyből — de fájt! — Nekem egy
[sem jutott;
Nem láttam több napfényt soha, - Mint a kis ablakot;
Szellő nem ért, szálló lepkét — Sohsem fogtam talán,
Csak tört virág jutott nekem, - [:A bánat asztalán:]
- ⑥ Jön még tavasz. Nekem mit ér? — Én sírba bá-
[gyadok.
De nektek, élők, célhoz ér — Szép sorban vágyatok,
Mert a szív, van, csalatkozik, — Minden jót elfeled,
Jobbat sem vár s csak felvirul - [:Megint a kikelet:]
- ⑦ Viruljon is! Tinektek itt, -Nekem az égben s mint
Földi tavasz és égi nap, — Összejövünk megint;
S hadd nyujtsa mennybe szép fejét-A földi rózsaszál,
Értem, talán, a béke majd — [:Közétek visszaszáll:]
- ⑧ Nyílik az ég. Örangyalom — Anyám elé vezet, —
Jó nagyanyám, tedd össze már — Kifáradott kezed,
Mely régidőn, szünettelen — Gonddal ápolgatott,
Jobb, ha a kínsohaj helyett - [:Búcsúszóm hallgatod:]
- ⑨ Kezdem a szót, szemem se' sír, — Ajkam se'
[mond panaszt.
Ha szenvedés volt mérve rám, — Már elviseltem azt
S kis, elgyötört szívem megyen - A boldogság után,
Hogy érettem könnyet se ejts, -[:Kedves édesatyám:]
- ⑩ Látja az Úr hűségedet, — Szívednek bánatát
S ha most talán fáj élned is, - Reméld, Ó jobbat ad.
Az áldás jön, mit ajkajm — Reád leedsenek.
Jóságodért hálám fogadd - [:S most az Isten veled:]
- ⑪ Most áldom gyöngéd szívedet, — Jó nevelőanyám!
Mellyel, ha volna rá időm, — Boldog lennék talán.
Ha szánsz, Isten kegyelmivel — Gyózz a búbánaton
S örülök, ha jóságodat — [:Főnt meghálálhatom:]
- ⑫ Öt testvérem, négy árva és — Két hervadó beteg!
Anyámmal a mennyégben majd - Könnyörgők értetek,
Hogy jőjjenek, sort ejtve már, - A boldogabb napok
S legyen mindig az Ég ezer — [:Áldása rajtatok:]
- ⑬ Jó nagyatyám! Az égbe nézz — S kérlek, tovább
[ne szánj.
Hű nagyanyám, mosolygirem, -Boldog az árva lány,
Hol a hű gond nem ad erőt, — Segítség lett az Úr,
Aki elé hálás lelkem — Értetek leborul.

- ⑭ Keresztatyám s keresztanyám! -Szíves kívánatom,
Nyerjen bért jóságtok, ha én - Meg nem hálálhatom.
Hű rokonok, szomszédok és — Kedves vendégeink!
Adjon áldást rátok az Úr — [:Nagy jósaága szerint:]
- ⑮ Lelkem, mondd már Jézus nevét — S kedves le-
[szen szavad;
indulj békén, örvendve zengi, -Boldog vagy és szabad
Örvendj az angyalok között — S a mártírok során
S béke legyen kiszenvedett -[:Testem hideg porán:]

— 60 —

ANYÁTLAN ÁRVA, EGYETLEN LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

- ① Kezd vidulni már az ég bús arca,
Mintha szebb idöket érzene;
Mint ígélet, néz le a mezőkre
A meleg nap csillogó szeme;
A pacsirta már tanulja
A kikelet szép örömdalát . . .
Egymásnak daloltuk nemrég
S most elhallgat, mikor halva lát.
- ② A tavasz még alszik. Álma édes,
Hajnalálom, mely már tűnni kezd . . .
Édes álm . . . boldog ébredés . . . ah,
Én mily régen nem ismertem ezt!
S míg a tavasz megálmodja
A nekem szánt szép virágokat,
Készül a sír, mely helyettem
Töle egy-egy rózsát elfogad.
- ③ A tavasz jön! Ah, a szívnek oly szép,
De a lélek olyan szomorú . . .
A Megváltó szent fején vérrózsát
Kelt a kínos töviskoszorú:
Tavasszokkal jöttek rám is
Kálvária-szerző bús napok . . .
Nem bírom már a keresztet,
Jézusommal földre roskadok.
- ④ Jó anyám, ki fájdalmat tagadva
Követtél a kínos utakon,
Hullhat már a könnyed, míg elkisérsz
Gyászsíromhoz bús roskatagon,

- Hol egy kised Golgotára
 Felállítják a keresztemet, —
 Mégis légy erős, hogy a gyász
 Sajgó szívedet ne törje meg.
- ① Nézd, levették töviskoszorúmat,
 Liliomból újat fontatok,
 Abban kedvelt meg Úr Jézus engem
 S emebben szép jegyese vagyok:
 Ez a kora mennyasszonyosság,
 Mely jóslatként hangzott ajkamon . . .
 Engedd, égi Vőlegényem,
 Fejemet kebledre hajtanom.
- ② Sírd el hát az eltitkolhatatlan
 Fájdalomnak könnyeit, anyám,
 De nyugodj meg, hisz az élet többé
 Sohsem nézne mosolyogva rám:
 S ha a kora halálért szánsz,
 Gondold vissza szép világomat,
 Egy árva szívét, amilyet
 Az élet más boldognak sem ad.
- ③ Mert ki tárta szívét úgy ki, mint én,
 Nem rettegve, hogy csalódni kell?
 — Még talán egy bús tekintetet sem
 Váltott boldog szemem senkivel . . .
 Kedves voltam . . . Jaj, szólj ajkam!
 Két hajlék lett néma általad . . .
 S reményt veszve, roskadoznak
 A gazdátlan, árva házfalak.
- ④ Nekem épült itt minden boldogság
 És nekem szólt minden szeretet,
 Hogy ne sejtsem szívem árvaságát,
 Emelgették a keresztemet;
 Volt nekem kihez beszélnem,
 Atyám helyett, édes hangokon
 S kinek szívéhez hajóltam,
 Mind szülöm lett, mind testvér, rokon.
- ⑤ Mit akartok még? Ki mer kívánni
 Egy árvának ennél jobbakat?
 — És ha így elfordulhat az élet,
 Szinte jobb, ha a szív megszakad;

- Gyászra jöttem, de szenvedni
 Nem tanult a szívem, nem tudok!
 — S jobb rövid, de boldog élet,
 Mint sok év és hosszú bánatok.
- ① Ha letesznek jó atyám szívéhez,
 Az igazság, nem más teljesül,
 Mert tizenöt éves életemben
 Jó anyámé voltam egyedül;
 Egy időre most atyámé,
 Míg eljön majd a szent, drága nap,
 Mindkettőjöké leszek, hogy
 Az örömben osztozhassanak.
- ② Oh de addig várni, várni kell még,
 S ha lehetne, drága, jó anyám
 S mélyen sujtott szerettim kezét is
 Hideg ajkanhoz szorítanám,
 Hogy megértsék, mit szenvedtem
 Az eltitkolt panaszszók miatt
 S hogy úgy szánja lelkem őket,
 Mint a szívök engemet sirat.
- ③ Tegyetek már a béke karjára,
 Lelkem szálljon a mennyégbe át
 S fogadjátok hálás búcsúképen
 Jó anyámnak szomorú szavát:
 „Legyen áldott, kit szerettél
 S legyen áldott, aki szeretett!”
 S mennyben is szeressük egymást,
 Amen. S addig Isten veletek!

-- 61 --

ANYÁTLAN ÁRVA FIÚ FŐLÖTT.

DALLAM: 2. »Zöldelő virágszál...«

- ① Gyarló földi ember, — Aki a világot
 Úgy szereted, mindig — Csupa fénynek látod:
 Mennyi példa kell, hogy — A szívedbe vessék,
 Hogy a világ egy bús, — Örökös sötétség?
- ② A nap tündöklését — Vágyja szíved-lelked
 S azt, hogy éjjel is van, — Szívesen felejtet:
 Fényt gyújtasz magadnak — Ámítgatásképen
 S ujjongsz egy kis lángnak — A tenger sötétben.

- ③ Az élet is ilyen: — Ha a béke napja
Ránk mosolyg, a szívünk — Boldogan fogadja;
És világot gyújtunk — A sok bánatéjen,
Biztatást keresve, — Hogy szívünk reméljen.
- ④ Az én boldogságom — Napja rég leszállott,
Két jólélek gyújtott — Szívemnek világot;
Bimbót oltottak a — Gyümölcstelen fába
S remélték, hogy éltek — Nem vész el hiába.
- ⑤ S míg szívök vonzalma — Egészen enyém lett,
Nekik az én hálám — Ragyogása fénylett . . .
S telve volt a szívünk — Édes biztatással,
Hogy nagyon boldogok — Leszünk még egymással.
- ⑥ S tizennégy évemhez — Még el sem jutottam,
Már itt fekszem, szörnyű — Megcsalatkozottan,
Hirtelen kilobbant — Szívemből az élet,
Kihalt szemem fénye . . . — Mindnyájunknak éj lett.
- ⑦ Rajtam a halálnak — Árnya áll sötéten
S bús, elűzhetetlen — Felleg a gyász népen;
Két irgalmas lélek — Jajt nevelt magának
S hol nem volt öröm, lett — Mérheterlen bánat.
- ⑧ Nem magamat szánom — S hogyha úgy lehetne,
Földerülne szívök — S el volnék feledve;
Vár anyám hű lelke, — Boldog lennék nála,
De nem hágy nyugodni, — Visszasír a hála.
- ⑨ Oh irgalmas Isten! — Kezem összetéve
Hüllok két hű szívért — Szent színed elébe:
A szörnyű vég után — Nyugtasd meg a holtat
S vigasztald, jutalmazd, — Akik felkaroltak.
- ⑩ És légy irgalommal, — Szent Bírám, irántam,
Ki az ítéletre — Készületlen álltam,
Ifjú gyarlóságom — Legyen elfeledve,
Vezess el, bús árvát, — Anyámhoz, egedbe.
- ⑪ És most búcsúzásra — Ekkép nyílik ajkam:
Jó nevelóm, ne nézd — A szemfedőt rajtam.
Jutott jószágodból — A szívemnek bőven,
Hű atyám lettél a — Szomorú időben.
- ⑫ Én nem is voltam, majd — Soha, árva gyermek:
Nevedről neveznek, — Szívedről ismernek
S a te drága jó nőd, — Kedves anyám mellett,
Ajka hű szaván, csak — Örvendezni kellett.

- ⑬ Látta a jó Isten — Szívetek jóságát,
Meghallgatja hálás — Anyám imádságát,
A vigasz szent fényét — Küldi szívetekre
S egyesül majd lelkünk — Mennyben, mindörökre.
- ⑭ Fiatál barátim! — Mennyi szép ígéret
Áll előttetek még: — A jövő, az élet.
Túl nem bízva benne, — Örüljétek békén
S lássuk egymást mennyben — Majd, az élet végén.
- ⑮ Rokonok-, szomszédok- — S bús vendégeinkre
A nagy útról lelkem — Hálásan tekint le.
Lelkemet imával — Segítve, szeressék
S várja lelkeinket — Az örök üdvösség.
- ⑯ És most, Jézus, kérlek, — Nézd a gyászos véget,
Nehéz kínhalálom — Engeszteljen Téged.
Fiatál éltemért — Adj új életet mennyben
S megnyugodjam békén, — Szent nevedben. Amen.

—62—

ANYÁTLAN ÁRVA LEÁNYKA FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra . . .»

- ① Két napja sírnak a harangok,
Vár, kísér, búcsúzik szabok . . .
Kedves lányka! Kora halálad
Sok bús sóhajra lett az ok,
Mert osztakozván a csekélyen,
Mit e léttől remélhetünk,
Mégis mi többet mért ki neked
Bizodalunk, szeretetünk.
- ② Talán, ha küzdök roskadoznak,
Ha fáradtak pihennek el,
Megérthető, de mért te végzel,
A szép kezdethez ily közel?
Mért állsz meg itt, midőn talán már
Az élet kis lábad elé,
A boldogság útjára, rózsás,
Szép szőnyegét terítené?
- ③ Volt gyászod, ám nézz fát, virágot,
Annak is volt hideg tele
S a szép tavasz ígéretere
A gyász mezét most tette le:

Mért mond le az, ki útrakelvén
Csak oly kicsiny részt rótt le még,
Mikor keserveinkbe néha
Egy öröm-mézcsepp is elég?

④ Újúl az élet, biztatásúl,
Hogy elcsüggedni nem szabad;
Madárdal zeng mezőn, ligetben . . .
Mért hallgat el dalos szavad?

— Kérdésre kérdés kél hiába,
Nem adsz egy szót, tekintetet,
De megfelel bús hallgatásod,
Jelentve: „Így végeztetett!”

⑤ Nem is lehet, hogy megtagadja
Nyíló virág a szép tavaszt
S hogy mostohád volt a világ, egy
Remény elég s feledted azt.
„Nincs szép halál!” dobogta szíved
„S az élet még boldog lehet”
— S ha nincs több, egy-egy boldog órát
A szív százszor megemleget.

⑥ Sőt kész voltál a szenvedésre,
Hogy testvérid s kivált anyád
Szívét az elválás jajával
Így meg ne szomorítanád;
Élnél, míg megbocsátod a bajt,
Mít e világ rád engedett . . .
S talán, míg újra megsiratnád
Meginjt csalódott lelkedet.

⑦ Nem is te mégysz, csak Isten elvisz,
Ki a jövő méhébe lát.
Előtte nincs bizonytalanság,
Ő tudja, hogy mi várna rád —
S im, úgysis véges életednek
Határt vet, míg több gyász nem ért
S égi javakra váltja mind be,
Mi jót a szíved itt remélt.

⑧ Menj hát békén s hidd, hogy szerettid
Örülnek boldogságon,
Csak hadd legyen a könnyecsepp harmat,
Az elhervadt virágokon:

Könnyekké vált a szeretet mind,
Mit már nem adhatunk neked . . .
S nől árja, nő! S hogy meg ne haljunk,
El kell sírni a könnyeket.

⑨ Siess az égbe, tiszta szárnyon,
Örülj, légy boldog végtelen,
De szánd a földi szívet, melyben
Örömvirág ritkán terem,
De melyben oly sietve kél s oly
Sokáig él a fájdalom . . .
És bízva csügg tekintetünk majd
Terajtad, mint szép angyalon.

⑩ Nyerj vigaszt szenvedő anyádnak,
Szeresd tovább testvéridet,
Még hallgat értök a jó Isten,
Ha jó atyáddal kéritek,
Kinek karjára visszavágytál.
Pihenj boldog-békén vele
S ébredj örök életre majd, ha
Letelt a sír nagy éjjele.

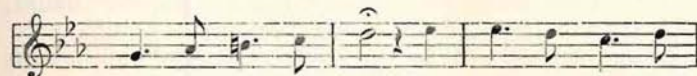
--63--

ATYÁTLAN ÉS ANYÁTLAN ÁRVA FIÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 11. «Már véget ért a testi . . .»

① Nem bir - va már to - vább a Gyász

ter - hét s ki - no - kat, Le - ros - kadt gyen - ge

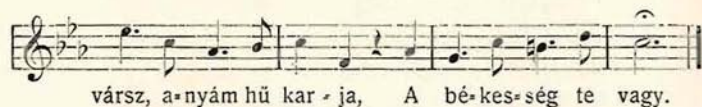
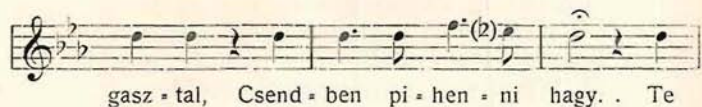

vál - lam S a szí - vem meg - sza - kadt. El -

rej - te - zem az é - let Ke - ser - ve - i e -

II. Rész: Gyermekek fölött.

③ Koporsóm útra kész áll — S körültem e sereg
Csupa öröm múlásán — Kesergő emberek.
Míg, félve a jövődöt, — Multat s jelent sirat?
Ki ér ma rá busogni — Egy tört virág miatt,
S ha bánatos panasszal — Egy könnyet esdenék.
Hideg tekintetök fedd: - Mit vársz? Ki vagy te még?

③ Kitárom hát elétek — Elgyötört szívemet . . .
Gyermek szíve s a hosszú — Fáradtság törte meg,
S nem ért e szív örömben, - Mint ti, oly messze bár,
De szenvedésteiket rég — El is haladta már;
Sokan még a határon — Túl is virultatok
S én, a reményt letéve, — Már sírba hervadok.

④ S ha kérditek: mi voltam? - Boldog kicsiny madár,
Ah de lehalt fészkeről — Anyám, öt éve már;
Szánjatok meg! Mi lettem? - Holt madár pelyhe, mit
Az elhagyott fészkekről — A szellő messze vitt . . .
S kinek otthon nem édes, — Máshol hogy várja azt?
S az én szegény szívem seim — Talált többé vigaszt.

⑤ S az a gazdátlan fészek — Olyan üresen áll!
Kifosztotta az élet — S mégjobban a halál.
Fölötte néma csend ül — S a hallgatás beszél,
Anyám- s kivált atyámról, — Kit elvitt a veszély. . .
Elment, hogy védje a hont — A harcmezőn s noha
Hűn szerette családját, — Nem tért vissza soha.

II. Rész: Gyermekek fölött.

⑥ Valahol, idegenben — Van egy bús sírhalom,
Atyám nyugszik alatta. — Elég fiatalon.
Élni kellene neki — S meg kellett halnia . . .
Mért élte túl halálnak — Eljegyzett kislia?
Öröm nem volt azóta — S gyászért élni minek?
Gyermek voltam s a szívem — Olyan fáradt, öreg!

⑦ S bár e nyolc és fél éven — Ezer bajt láttam én,
Csak védtem éltem, mintha — Szeretném, félténem
S kerestem a segílyt, itt — És messze tájakon,
Átestem önként vállalt — Keserves kínokon,
S látva, hogy rajtam többé — Segíteni nem lehet,
Megsírattam magára — Maradt testvéremet.

⑧ Ott szenvedtem ki, távol, — De a sír itt főd el,
Gondos édesanyámnak — Hű szívéhez közel
S még oda is elkísér — A gyászom s bánatom,
Fejem atyám karjára — Jaj, most sem hajthatom;
Mennyégben jó anyámmal — Együtt találjam őt,
S most ekkép mondok búcsút — Az elválás előtt.

⑨ Anyámnak is testvére, — Jöjj, nevelőanyám!
Mint árvára, először — Te gondoltál reám.
Fiatal életedre — Vetted a gondokat,
Hogy árvákon segíthess — S ezért hálám fogadd.
Hős atyámért korán jött — Gyászod békén viseld.
Légy boldog még s jutalmat - Nyerj, ha pályád letelt.

⑩ Margitka, jó testvérem! — Háromszor árva vagy.
Vigasztalan a gyász, mit — E perc szívedre hagv:
A teljes elhagyottság — Néz sötétben reád
S mind irgalom ezentúl, — Amit az élet ad.
A jó Istenre hagylak, — Ő boldogítson itt,
Míg meglátnak az égben — Elvált szeretteid.

⑪ Hű kertészem, tanítóm! — A sok virág, amit
Lelkembe oltott híven, — Oh, nem veszett el itt,
Elviszem a mennyégbe: — Túl a halál telén,
Örök tavasz napfénye — Sugárzik ott felém,
Hol Isten nagy kegyelme — Öröl szépségemen
S jósaágért hálásan — Érte esedezem.

⑫ Iskolatársaim! Már — Az ég az iskolám,
Ott van helyem, a boldog — Angyaloknak során.
Jézus szent Mesterem s már — Lelkem az angyalok

S dicsőült lelkek tiszta — Énekén andalog.
Oh, vágyatok utánam — S ha végórátok int,
Az égi boldogságban — Társak legyünk megint.

⑩ Rokonaim, szomszédok — S jelenlevők, az Úr
Szent neve félelmében — Éltesen boldogul.
Legyen áldva, ki megszánt — És minden drága kéz,
Mely könnyet eltörölni — S árvát segíteni kész.
Legyen áldott, ki engem — Szíves gondjába vett. . .
S legyen, ki gondviselje — Árva testvéremet.

⑪ S ezen boldog reményben — Békén indulok én,
Régen nem érzett béke. — Terjeszd karod fölém!
Jézusom! Kis szívemnek — Csendes nyugalmat adj
S lélekben, szüleimmel — Országodba fogadj,
Hol éltem szenvedését — Békén feledhetem,
S magasztal mindörökké — Háládó énekem.

—64—

ELESETT HÖS ÁRVÁJA FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

① Tíz éve kelt életnapom — S tíz évre már letűnt:
Voltam, túl nem örülve s még — Alig ismerve bünt;
Arom mosolyt vetett, miként - A szívárvány terem,
Vagy elborult, ki tudja, mért, -[:Megint, önkénytelen:]

② Mi voltam én? Egy árvalány, - Ki nem sírt gyász
[miatt,
Ki nem látta másképp, csak így, -Mert élte így virradt,
Egy hónapos voltam, mikor — Atyám, védelmezőm,
Ki boldogságra visz, ha él, -[:Meghalt a harcmezőn:]

③ S annyi nekem szánt jó közül - Mi teljesülhetett?
Semmi! Nem is vetett reám — Egy hű tekintetet.
S mi örömet adtam neki? — Semmit, csak bánatot:
Halálra sujtva, sírt szegény, -[:Amért árvát hagvott:]

④ De én meg sem sirattam őt — S mire az értelem
Ébredt, másnak mondatták el - Kedves nevét velem.
Egy jólelket neveztem így — Négy és fél év során
S a fájó árvaságot is —[:Nem ő, ez hagyta rám:]

⑤ S egy száron két árva virág - Nőtt egy fedél alatt,
Kik ott, kint, a sírok között — Kétfelé hajlanak. . . .
Vagy csak én hajlok el magam — S hoi egvűtt

[szunnyadunk,
Ketten, mindnyájan ott vagyunk. —[:Kik össze-
[tartozunk:]]

⑥ Mert itt senki sem hordja már - Atyámnak hős nevét,
Más a család s őt itt tovább — Mért is említenék?
Van özvegy, de nem az övé — S árva, a más nevén;
Csak a boru áll úgy, ahogy -[:Ő itthagya, szegény:]

⑦ Hogy úgy legyen, mint volt, atyám — Engem
[most visszakért,

Csak jó anyám sír többet az - Élő s holt magzatért;
Csak hitvesi szíven ha több — A két csalatkozás,
Máskép a gyász a régi, csak —[:Jövője képe más:]

⑧ Szegény anyám! Bizalmadat - Mégis mért veszteni?
Megszenvetél nagyon, amért — Vágytál felejteni.
Kiknek halála szívedet — Oly mélyen tépte meg,
Hős férjed s lányod szíve szán —[:S hidd, megsegí-
[tenek:]]

⑨ És engem áldj meg, hogy ha már — Homály van
[lelkemen,

Gyászban telt étem mindenért — Elégtétel legyen.
S jajszót ne mondj, a kín után - Szívem pihenni hagyd,
S irántam volt jószágodért —[:A háládást fogadd:]

⑩ Jolán testvér! Szépen virulj - S az Isten adja, hogy
Anyánk szíven reményt nevelj, - Ha boldogsága fogy.
Légy te az a legkedvesebb, — Kiért mindent feled
S legyünk együtt az égben mind, —[:Addig Isten
[veled!:]

⑪ Két nagyatyám s egy nagyanyám! — A kedves
[unoka,

Ki nem ígért, csak örömet, — Az lett a gyász oka.
Majd kérek szívetekre szép — Derűs alkonyeget
S imáiban az Úr előtt —[:Lelkem megemleget:]

⑫ Még összesen rokonaim, — Úgy a vendégsereg
S kis barátnők, kiknek szíve — Miattam kesereg,
Úgy kedves, jó szomszédaink, — Hálásan áldalak,
Együtt legyünk az égben, ha —[:Pályátok elhalad:]

- ⑩ Most, drága, édes Jézusom, — Hadd nézzek bízva
[rád!
Szegény kis árva szívemet — Ne érje semmi vád;
Ne lenne a hibák neve — Vétek, csak gyengeség;
Szeress engem s nyíljék elém - [:Hazád, a fényes ég:]
- ⑪ S most a harangok zengjenek, — Hirdetve szerte-
[szét:
Órök frigyre Margitka most — Nyujtotta kis kezét.
Mennybe imák kísérenek, — Sírba áldó szavak
S fölöttem békeangyalok — [:Védve virrasszanak:]

—65—

KIS UNOKAHUGOM FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① **K**ik lelketek szent biztatását
Követve, hozzánk jöttetek,
Fájdalmunk részvét balzsamával
Vegyül s enyhül közöttetek
S nincs gyász tovább, csak a szívünk fáj.
Panasz sincs, csak könnyünk szakad,
De már hitünk életre kelti
A mennyeknek a holtakat.
- ② És kérdenénk, hogy kit kerestek.
Szólnátok: „A szép, drága lányt“
S mi mondjuk: „Nincs itt. Elszerették.
Elvitték drága kincs gyanánt“.
Oh, nézzetek rá! Lelke nélkül
Többé nem az, többé nem ő . . .
A liliomnak lombja meghal,
Mire virága mennybe nő.
- ③ Lelke fehér volt, arca rózsás,
Szívetderítő a szava . . .
Hová lett annyi kellem, jószág?
Szíve szeretete, hova?
Mienk csupán az omladó test,
Néhány perc s már az sincsen itt . . .
Ott, hol keressük lelke báját,
Szépsége drága kincseit?

- ④ Ne mondjátok, hogy mennyben minden,
Mint a rideg tél, hóféhér!
Tavasz van ott s pompában áll az
Erényvirág, ha célhoz ér . . .
S melyet velünk ma csüggedetten
Az enyészetnek adtok át,
A halvány test jön visszakérni
Szépsége drága birtokát.
- ⑤ Nincs már nekünk szép kis leányunk,
De van szép, tiszta szellemünk,
Szép angyal ő s a zord enyészet
Hiába támad ellenünk,
Mienk marad, ahogy szerettük,
Mienk, ahogy vallja hitünk
És átölel még karja egykor,
Amért érte úgy szenvedünk.
- ⑥ Hálát mond ő s hálát adunk mi,
Amért idefáradtatok.
Üzenjetez tőle az égbe,
Ha elgyötört fájdalmatok.
Hallgasd meg őt, Uram, miértünk
S érte minket kegyelmesen
S míg ránk mosolyg megint az égben.
Nyugodjék békén, csendesen.

HAJADONOK FÖLÖTT.

--66--

JÁMBOR FIATAL LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

Mély gyász fog - ja kö - rül e Vi - rá - gos ra - va -
 talt, Mely egy szép é - le - tet rejt, Egy
 na - gyon fi - a - talt. Szép lány - ka nyug - szik
 it - ten, A - - lig nyi - ló vi - rág, Ha
 ró - zsa vol - na, még csak Bim - bó - nak mon - da - nák.

- ② Rózsa is volt, de nemrég — Elváltzott neve,
 Arca is, mint a lelke, — Liliommá leve:
 Piros rózsa színt vesztett, — Lassan meghervadt
 S hervadtan a koporsó — Ölébe záratott.
- ③ Ha kérdeznétek tőle, — Hogy miért hagyja itt
 Az élet színét, arca — Piros virágait,
 Így szólna: „Mennybe vágytam - S ki mennybe köi-
 Először a liliom — Színébe öltözik. [tözik,
- ④ S most képzeljétek égre — A hólelkű leányt...
 Testet letéve, szállok — Fehér felhő gyanánt.
 Reám az üdvösségnek — Aranyfénye ragyog
 S nincs oly szép e világon, — Amilyen én vagyok.
- ⑤ Oh jó atyám, ha látnád — Dicsőült arcomat,
 Anyám, csak sejtenéd is — Nagy boldogságomat,
 Nem hullana ma itt könny, — Hátalatt szívetek
 Magasztalná az Istent, — Hogy így kitüntetett.

- ⑥ Oh mert a mennyország szent-Királya úgy szeret,
 Hogy Fiának jegyesül — Választott engemet.
 Nem csalódások várnak, — Nem múló gyönyörök,
 Mert ott a boldogság, mint — A szövetség örök.
- ⑦ Leányának fogadott — Az egek szent Ura
 És örömanya lett a — Boldog Szűz Mária.
 Násznépem a dicsőült — Szentek és angyalok...
 Szülök, ne szánjatok, ha — Ilyen boldog vagyok.
- ⑧ Tizenhat évet számlált — Rövid életkorom
 S három hónapja mindig — Csak a kint hordozom.
 Ki Jézusnak nevelt, az — Örömmel adjon át
 A hívő szóra, mint az — Egek menyasszonyát.
- ⑨ Most, szent egyesülésre — Mielőtt elmegyek,
 Megnyitom ajkamat, hogy — Végső búcsút vegyek.
 Édesatyám! Láss annyi — Örömet, mint ahány
 Hálával lett adósod — A féltett, drága lány.
- ⑩ Édesanyám! Jövömet — Mi szépnek képzeléd
 S vak éjszaka követte — Éltem szép reggelét.
 Szeretett testvérim — Szívébe szálljon át,
 Ők tegyék boldoggá majd — Éltetek alkonyát.
- ⑪ Hét szeretett testvérem! — Legyen hű lelketek,
 Hogy szülőink keserve — Enyhüljön köztetek.
 Jámbor példám vezessen — Égi ösvényeken
 S egykor az ég honában — Örvendjétek nekem.
- ⑫ Kik közt boldog örömmel — Dicsértem Máriát,
 Olvasóshívek, mondjon — Ajkatok egy imát.
 Segítsen a mennyégbe — A lelki szeretet,
 Együtt dicsérjem Istent — Örökre veletek.
- ⑬ Kedves leánybarátnők: — Míg szívetek örül.
 Engem az enyészetnek — Borzalma vesz körül.
 De míg a lelketek fáj, — Én mennyben vígadok,
 Már itt, de mennyben is majd — Legyetek boldogok.
- ⑭ Összesen hű rokonság, — Szomszéd- s vendég-
 S kik szántok a halálnak, - Jólelkű emberek! [sereg
 A könny, mit szemetek rám, — Hervadt virágra ejt,
 Irgalmat nyerjen nektek, — Ha pályátok letelt.
- ⑮ Most indul a menyasszony, - Harangok szóljatok,
 A mennyei örömről — Beszéljen ajkatok.
 Bús énekszó legyen az — Én kíséző zeném
 S fogadjon el örömmel — Az Égi Völegény.

⑩ Fogadj el, édes Jézus! — Lelkem legyen tiéd,
Adjon a sír nyugalma — Testem gyötrelméért.
Hirdessen bús keresztem — Édes vigasztalást:
Jézus nevében várom — A szent feltámadást.

--67--

FIATAL LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

- ① Beteljesült, mit tudtatok — Úgyis két éven át, [hát?
Ah, nincs itt semmi változás, — Mért hordtok gyászru-
Ki halvány volt, halvány maradt, — Csak szemét zártale
S nem könnyebb-e bánkódnok [Nélküle, mint vele?]
- ② Oly gyenge volt régóta, csak — A lelke vitte tan
S lélekben rég a mennybe járt. — Ez a szép, tiszta lány.
Frigyet kötött az éggel és — Angyal volt élve már,
E percre rég, mint vágyai — [:Teljesültére vár:]
- ③ Két éve, hogy meghervadt... — „Tavaszi hervadás“
Ha szónak is bús, nem lehet — Ennél a vége más.
S míg más virul, szíven reményt, — Arcán rózsát nevel,
Egy vágya volt, az égbe hogy — [:Hamar juthasson el:]
- ④ Amikor a vándormadár — Szárnyát emelgeti,
Az őszi napfény biztatást, — Erőt hozott neki...
„Őszi napfény“ búcsúmosoly — A haldokló szemén...
És a szülők szíven nem is — [:Éledt fel a remény:]
- ⑤ S jön a fagy és átgázol az — Élet virágain...
Két hónap óta szüntelen — Gyötörte őt a kín:
A lemondást tanulgatták — Azóta a szülők,
De szenvedésfeledtető — [:Öröm biztatta őt:]
- ⑥ Mi édes az öröm neked, — Szép, a szépek között,
Midőn a lelked anyai — Ruhába öltözött!
Égi fény játszik arcodon, — Zeng ajkadon a dal
S Jézus trónját ékítgeted — [:Lelked virággal:]
- ⑦ Szerveddel őriztetett — Magának tégedet
S már elvitték előre a — Mennybe szépségedet.
Mégis kedves voltál szíved — Jósága által itt,
Veszteségként siratnak a — [:Szülők s testvéreid:]
- ⑧ De menj, Etelka! Jobb, mikor — Nincs még siratni
Boldog, nagy áron keltek el — Zsenge reményeid. [mit,
Nyertél örök ígéretet, — Mely mind beteljesül.
Mivel az égi Vőlegény — [:Választ jegyeseül:]

⑨ Jézus örök kertjében a — Hervadt ág megfogom...
Indulj békén Etelka és — Virulj fel boldogan.
Itt elveszett néhány tavasz, — Ott mindig az leszen...
Boldog lélek, a búsakért — [:Imádkozz szívesen:]

--68--

FIATAL LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Menj, menj aludni, jó leány...»

- ① Nem kell már e világ nekem, — Pihenni hagyjatok!
Vártam békén, vártam soká, — Tovább nem várhatok.
Piros volt az arcom, mit ért? — Nem látta jó atyám
S így sem, midőn virágimat — [:Búsan elhúllatám:]
- ② Akkor elment, mikor nevét — Alig mondtam ki még...
Kicsiny voltam, szíves szava — El van feledve rég.
Nem ismertem s csak látta őt — A boldog képzelet,
Tudtam, van egy szív messze, mely — [:Engem na-
[gyon szeret:]
- ③ Ez a hat év nem sok talán — Boldogsággal tele,
De nekem oly hosszú idő — Éltem nagyobb fele.
Kifárad minden biztatás, — Ah, én sem várhatok,
Nem kell nekem már e világ, — [:Pihenni hagyjatok!:]
- ④ Anyám, ne sírj! Ne azt tekintsd, — Mily nagy kin-
[csed vesz el,
Mert ha a gyászt gyászhoz kötöd, — Boldogtalan leszel.
Nézd a kettőt, ki megmaradt, — Örömhöz köss re-
[ményt,
S engem gondolj el a szíved — [:Szép örzőangyala-
[ként:]
- ⑤ Könyörgök s az Isten megáld, — Atyám is vissza-
Kis házadon ez a sötét — Borulat véget ér. [tér,
S ha egyszer a nap felragyog, — Örül a szívetek
S én szép emlékezet gyanánt — [:Élek közöttetek:]
- ⑥ Két testvérem vonja fénybe — Éltetek alkonyát
S majd lelketek hozzánk, az ég — Honába jusson át.
Rokonaim, szomszédok és — Kedves vendégeink!
Boldog örömmel lássalak — [:Az égben majd megint:]
- ⑦ S Te, drága, édes Jézusom! — Nyisd meg országot,
Szeresd ártatlan lelkemet — S menyasszonyul fogadd,
Mint egy fehér liliumág, — Pihenjek kebleden
S a csendes sír szelíd ölen — [:Álmom édes legyen:]

APÁCANÖVENDEK FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

- ① Temetésre gyűltünk össze ismét
S a halál oly nehéz gondolat!
A napfénynek örvendők szívét, ah,
Szánjuk a bús szemfödél alatt.
Bár nehéz is volt az élet,
A bús végzet csak itt érne el
S bár menekvés lett is e perc,
Mi úgy tartjuk, hogy siratni kell.
- ② Temetésre gyűltünk össze ismét...
Szende lánykán halvány szemfödél,
Még előtte állt a hosszú élet,
Nem gyötörte el szívét a tél.
Bús árvákkal nem csalódott,
Nem zaklatta lelkét semmi gond...
S úgy érezzük, méltó a gyász,
Ha érette a szem könnyet ont.
- ③ S ő letiltja a könnyek folyását,
Szíve nem vár részvét-harमतot,
Örült tiszta földi életének
S úgy is boldog, hogy meghalhatott,
Számadást tett, célra indult
És elérte útja kezdetén,
A világ ég s a veszélyből
Kimenté az égi Völegény.
- ④ A világ ég, nincs ki oltogatná
S elpusztúlnak legszebb kincseink,
Győz a gőg a szeretet hatalmán,
Bábel tornyát építik megint,
Isten nélkül, Isten ellen
Lázadozva hangzik a beszéd...
S reszketünk, hogy hűtlen népét
A jó Isten mikor szórja szét.
- ⑤ Mit keresnél, jó leány, közöttük?
Gúny illetné majd, tisztos neved,
Boldog vagy, mert elfogadtak, hínak,
Nehogy a kint jó lelkekre vedd.

Ártatlan vágytál maradni
S hogy ez bűn ma, meg sem értenéd
S zokognál, míg eltagadnák
Jóraszánt éltednek érdemét.

- ② De Istennek tetszett a jószándék
És megnyílt eléd az égi út,
Menj el hát a mártír-rózsa híján,
Elég neked fehér koszorúd,
Elég neked fehér szárnyad,
Mely már mindörökre az marad...
Szállj az égbe s küldj szívünkre
Vigazsként egy reménysugarat.

MÁRIA-LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 2. »Zöldelő virágszál...«

- ① Mennyegzős-fehérbe — Öltöztetve szépen
Fekszem két nap óta — Koporsóm ölében...
Levél a koporsó. — Kereszt van ráírva,
Jelentvén, Jézusnak — Tesznek engem sírba.
- ② Kötnék már szerettem — A koszorút nékem
S nincs zöldág a fákon, — Nincs virág a réten.
Könnyektől harmatos, — Holt virágból fonnak
Arakoszorút a — Halvány menyasszonynak.
- ③ Kérem a rózsafát, — Nyissa ki virágát,
Adja koszorúnak — Nekem legszebb ágát.
Azt mondja: „Hajtottam — Én virágos ágat,
Te szedted le, kicsim, — A Szűz Máriának.”
- ④ Szüzanyám! Te láttad, — Mily nagyon szeretlek.
Ne szenvedjenek hát, — Kik neked neveltek.
Nagy a boldogság, mit — Nekem szent kegyed hoz,
Lurdi ünnepkor — Szólítasz magadhoz.
- ⑤ Mégis, mért nem éltem-Egy tavaszt s nyarat még,
Hogy szent képed mellett — Szolgálód lehetnék?
S mikor a virágok — Összel meghalának,
Önmagam adnám — Utolsó rózsának.
- ⑥ Oh, hadd is viruljak - Neked, fönt, a mennyben,
Hogy bennem szent Fiaid — Szíve is örvendjen.
Tisztelője voltam — Már itt szent nevednek,
Mennyben is hadd zengjem: — „Mária szeretlek!”

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

- ① Körülzokog atyám, anyám-Sok hű testvér s rokon,
Kezdem a végbúcsú szavát — Fájdalmas hangokon.
Elválok már s ott járok, a — Nagy álom éjjelén,
Amelynek nincsen csillaga-[:Csupán egy: a remény:]
- ② Pedig, hogy ékesítenénk, — Világosítanánk,
Mert úgy látjuk, örömeink — Megrontója gyanánt,
Mely eltompítja sorban az — Élet szép színeit,
Borút vet már e létre és — [:Rettegni megtanít:]
- ③ S hiába szőjük a halál — Útját virággal át, [ád.
Szörnyű marad, se' megnyugvást, - Se' biztatást nem
Itt mindennek értéke vész - S nincs más vigasztalás,
Mint életért az élet: a — [:Boldog feltámadás:]
- ④ Határtalan nagy Oceán — Az a síri nagy éj,
Melynek sötétség a vize, — Hullámtalan, de mély,
Amelybe a halál keze — Ledob menthetetlenül
S a feledés nagy tengerén — [:Emlékiünk elmerül:]
- ⑤ S mind mélyebben, minél tovább, - Gyorsan, lassan
De nincs példa, amellyel - Szívem ámtánám. [talán,
Nevét, hírét tartja soká — Kivételes kevés,
De azt is elemészti a — [:Rideg kételkedés:]
- ⑥ E szörnyű tenger partjain — Állok, ilyen korán,
A szánalomnak könnye jai, - Hogyne szakadna rám?
Ragyoghatna szemembe még — Soká a napsugár
S vigasztalan sötétbe kell — [:Indúlni, menni már:]
- ⑦ S e rémes órán, Istenem, — Hálát adok neked,
Mert Te adád kezembe az — Égő szövétneket:
A szent hit ez, fényt ad, vezet - S egyetlen láng, ami
Csak él, mikor jön a halál — [:Mindent kioltani:]
- ⑧ S szent fényénél már látom a-Boldog, szent parto-
A drága hont, mely békefák - Árnya alá fogad. [kat,
S lelkem könnyen és boldogan - Megy a vizek felett
S minden földi vágyat, reményt, -[:Csalódást elfeled:]
- ⑨ S az Isten a sötét vizek — Mélyére is lelát...
Szívem, ne rettegj! Lesz, aki — Emlékezik reád:
Fényt kap a tenger, felhoz a-Szent partokhoz közel
S hajnalsugárral játszva, szép-[:Tündérvirág leszel:]

- ⑩ Virág, de ékességedet — Többé nem hullatod
S visszaadja lelked az Úr, — Mint édes illatot.
És fölvesz és keblére fűz, — Ha méltónak talál...
S akkor a földön nincs sehoi-[:ily boldog rózsaszál:]
- ⑪ Húsz esztendő volt életem - S egy éve jött a vész,
Három heti kínom után, — Ime, munkája kész.
Élet rózsája voltam és — Hervadt virág vagyok.
Búcsút mondok nektek, kiket-[:Nehéz gyászban ha-
[gyok:]
- ⑫ Először jöjj te, jó atyám! — Keserves bánatod,
Hogy értem hűséges kezed — Hiába fáradott. [majd,
Két gyöngéd kéz hagy el, amely — Egykor ápolna
Áldja Isten a lelkedet, — [:Mely vígaszért sóhajt:]
- ⑬ Hozd szívedet, szegény anyám! - Segítséged gya-
Örvendve néztél engem, a-Hálás szívű leányt. [nánt,
Annál nagyobb gyászod leszek, - De lelkem hű marad,
Imámért vígaszt ad az Úr -[:S egykor mennybe fo-
[gad:]
- ⑭ Hozzátok szólok összesen, — Kedves testvéreim!
Jóságotok enyhítsen a — Szülők keservein.
Zavartalan örüljenek — Szép virulástokon
S ha felvidultok, éltemet — [:Siratni nincs okom:]
- ⑮ Jó nagyanyám! Vigasztalom - Özvegyi szívedet:
Az méltó az öröme, ki — Békében szenvedett.
Ültess reményt s virágai - Az égben nyílanak [nat:]
S vigyen férjedhez, mennybe a - [:Boldog végpilla-
- ⑯ Keresztatyám s keresztanyám! - Hozzám jószívetek
Jutalmaként, sok földi jót — S örök bért nyerjete.
Még jólelkű bérmaatyám! — Áldva emlételek,
Legyen Isten kedvében jó — [:Bérmaanyám veled:]
- ⑰ Kedves barátnőim, akik — Virultok boldogan,
Im, egy nemrég ékes virág - Letört s már vége van.
Boldog, kire Isten szeme — Itt is kedvtelve néz,
Ha a világ elhagyja is, — [:Örök hazája kész:]
- ⑱ Igazszívű rokonaim, — Szomszédok és akik
Bús menyegzőm vendégeként, - Részvéttel vannak itt,
Fohászaik- s a könnyekért — Hálám szavát vegyék,
Mindnyájokat áldásival [:Jutalmazza az ég:]
- ⑳ S most, Jézus, kérlek, vigy oda, - Ahol nincs fájdalom,
Engedd választottak során — Szent neved áldanom.

Hol nem válást fél a szív, sőt — Viszontlátást remél,
Végé hozzád s lelkem boldogok — [Háladalára kél:]
⑩ Indúlok már, szól a harang, - Mint kíséző zeném,
Vár a sír, hol a béke szent — Karjára fekszem én.
Ringasson, míg jó hajnalom — S ha újra fölkelek,
Add, Jézusom, örökre a - [:Mennyben dicsérjelek:]

-- 72 --

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 11. «Már véget ért a testi...»

① Már véget ért a testi — És lelki gyöttelelem.
A béke vár s a szívem — Nyugodni képtelen.
Felégeté virágim — Ez a hosszú aszály,
Tavasz honába hínak — S a lelkem visszafáj;
Húll a könny, ám nem éled — Nyomában a virág...
Nem harmat a bánatkönny, — Virulást ah, nem ad.
② Minden könnycsepp egy kérdés-S a könnyek ten-
Hídeg márványszigetként - Fehéren állok én. [gerén
Érzem a bánattenger — Ostromló hajbait
S szívem kemény szikláján — Hulláma megtörik,
Kővé fagyott a szívem, - Nincs benne irgalom. [mon.
Nem gyulad fény szememben, - Nincs egy szó ajka-
③ Anyámnak könnye kérdez - S választ hiába vár:
„Hát nem szabad szelíd szép - Szemedbe nézni már?
Nekem lehetne édes — Örömré száz okom
S szívem reszketve vérzik — A gyászos sírokon.
Mért hajt legszebb virágot — Az én bús rózsafám?
Mért vagytok olyan drágák, - Ha ez van mérve rám?“
④ Atyámnak könnye kérdez: - „Mit tudjak tenni, vagy
Mit tépjek el helyetted — Szívemtől, hogy maradj?
Mi szebb álom szívednek — A szemfödél alatt:
Az élet, melyre ott vársz, - Vagy az, mely elmaradt?
Mi kedvesebb: az a hon, — Hol a hit testet ölt,
Vagy a testvérek- és jó — Szülőkkel drága föld?“
⑤ S halvány ajkam helyett, hú — Lelkem felel reá:
„Szeretteim! a szép leány — Elmegy a föld alá.
De az a drága-jó lány — Az ég kertjébe száll...
Mért sírtok? Jézusé lett — A legszebb rózsaszál.
Az angyalok sorába — Így melyik illene?
Az Úr akarta és ajk — Ne szóljon ellene!

⑥ S szeretlek-e? Ne fájjon, - Hogy nem felelhetek,
Láttatok, élni vágytam — Ugyis, mint nagybeteg...
Felégeté virágim — Az a hosszú aszály,
Tavasz honába hínak — S a szívem visszafáj.
Fehér ruhában visznek — S a lelkem sír, zokog...
Hogy örvendjek, amíg ti — Nem lesztek boldogok?
⑦ Fehér lelkek sorába — Bocsássatok azért,
Hadd kérjem a jó Istent — Esengve, vígaszért.
Adjon békés időt, hogy — Feledni tudjatok
S örülni és legyen sok — Áldása rajtatok.
Kedves legyen fohászom, — Mely nektek jót kíván
S elérjete az égbe, — Hű lányotok nyomán.
⑧ Jó testvérim, akik közt - Boldog voltam nagyon,
A sok jót, mely reám várt, - Mind tinektek hagyom:
Anyáknak áldott szívét, — Atyánk hű gondjait
És áldja lelkem azt, ki — Reám emlékezik.
Viruljatok s ha egykor — Lelketek útra kel,
Megadja Isten, mennybe — Én vezetlek el.
⑨ Bús nagyatyám! Nem adhat - Más jót e lét neked,
Csak azt, ha boldog volna - Mindegyik gyermeked...
S kit eisíratsz, kivel sírsz — Éltednek alkonyán,
De biztatlak, reménnyel — Gondolj mindig reám.
Nevedet Istent áldó — Imámba foglalom
S tiéd közt, az égben — Viszontlátsz egykoron.
⑩ Szelídlelkű barátnők! — Szívetek mért sirat?
Úgy váltam töletek, mint — A csendes alkonyat,
Mely földi enyhet ígér — S az égre csillagot...
Békén örüljete, de — Utánam vágyjatok.
S keresve engem, a menny — Egyik szép csillagát,
Az üdv örök honába — Jussatok egykor át.
⑪ Kedves keresztatyám és - Keresztanyám! Az ég
Jólelküket örömmel — Itt is betöltse még.
Minden rokon s jó szomszéd — Áldó szómat vegye,
Vendégim! Boldogítson — A jó Isten kegye.
Áldó sóhaj emelje — Lelkemnek szárnyait,
Kedves leszek s az Isten — Érettem megsegít.
⑫ Kedves legyek! Ez adhat — Boldogságot nekem
S ez enyhít a kesergő — Szülői szíveken.
Oh Jézusom! kebledre — Vágyik halvány fejem.
Testem is megy nyugodni, - Míg alszom, légy velem.
Vigyázz reám s az égi — Örömről álmodom,
S add, a feltámadáskor — Álljak szent jobboldon.

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

- ① Ember, ha bejárnád a világot,
Hogy a sírokat mind sorba vedd
S kérdést tennél az eltávozottak
Összeomladó pora felett:
„Mért küzdöttél a világon?”
— Csak egyet mondhatna mindenik:
„A boldogságot kerestem,
De fel nem találtam holtomig.”
- ② S visszatérnél, — s talán megnyugodnál
S a boldogságról lemondanál?
— Tudod, hogy nincs s a belé vetett hit
Balga szívedben szilárdan áll.
Küzdesz érte, most te s majd az,
Kit e kérdés sírodhoz viszen,
Keresvén örökké azt, mit
Sohsem láthatott még földi szem.
- ③ Keresvén, sötét elmélyedéssel,
Vagy félredobván a gondokat;
Várakozva, magad megtagadva,
Vagy vállalva, mit a perc megad;
Hős erőre lelkesülten,
Vagy zokogva érte csüggeteg,
Míg belátnád, hogy a földi
Boldogságot el nem érheted.
- ④ Mégis, hogyha más választ szeretnél
S bizonyosság kell, kérdezz engemet,
Én elmondom, mi a boldog élet,
Ő de könnybe lábbad a szemed.
— Én az voltam, nem kerestem,
De hogy holtig mindig az legyek,
Tizenhat éves koromban,
Csalódást nem várva, elmegyek.
- ⑤ Boldog voltam, ó mert úgy születtem,
Fölöttem mosolygó ég derült;
Bízva néztek rám a jó szülők is,
Kiket a nagy bánat elkerült, —

- Pár kis felhő járt csak erre,
De azóta tiszta volt az ég
S jobb jövőre várva, szívök
A gyászról el is feledkezék.
- ⑥ Boldog voltam, mert nagyon szerettek,
Két hajléknál volt az otthonom;
Jó szót adtak s nekem szívem vágyát
Ki sem kellett szinte mondanom,
Eltalálták . . . s ime, szívem
Ki sem örvendezhette magát,
Nem is készült a csapásra
S már a gyászos sírnak adnak át.
- ⑦ Két hete, hogy megéreztem a bajt
S hat nap voltam kínos, nagybeteg,
De bár gyötrődtem, mégsem remegtem..
Jó szülők, úgy, mint hű lelketek;
Mert szívedben nagy hit égett,
Több ígéret, mint a veszteség,
Hogyha ilyen tiszta szívvel,
Lelki vággyal útra szállanék.
- ⑧ S rákészültem. Nőtt a lelkem szárnya,
Úgy, mint a test ereje fogyott;
Szárnyra keltem. Száll a boldog lélek..
Mely minden gyötrelmet elhiagyott;
Fehér lelkem tiszta vágva
Engem édes Jézushoz vezet
S kiért édes volt meghalnom,
Szent szívéhez vonja lelkemet.
- ⑨ Kiadóm bús, de égi menyegzőm
Annál fényesebb és boldogabb,
Ő anyám! Mért öntöd drága könnyed
Elválasztott szép lányod miatt,
Ki nem lát gyászt, mint te s mégis
Üdvösségre nyert ma érdemet?
— S nem vész kárba fáradásod,
Jézusnak őrzött meg hű szemed.
- ⑩ S a találkozás szent reményében
Ajkam áldó búcsúzásba kezd.
Édesatyám, drága neved mondom . . .
S olyan fájó szívvel mondom ezt:

- Ó, azért fáradtál híven,
 Hogy viszonzást ne nyerj érte itt . . .
 Megköszönöm sok jószágod
 S szemed értem ejtett könnyeit.
- ⑩ Édesanyám, fogadd hálaszómat
 S együtt a vigasztalás szavát.
 Megnyugszik, ki Isten végzésének
 Alázattal adja meg magát.
 Sok bánat s gond tört szívedre,
 De viseld el békességesen,
 Azon bizonyos reményben,
 Hogy jutalmad még nagyobb leszen.
- ⑪ Most, Megváltóm, esedezve kérlek,
 Lelkem egedbe hadd jusson el.
 Legyen kedves liliumsál néked
 S ott viruljon trónodhoz közel.
 Adj szent álmot tört szememre,
 Álmodjam szebb tavasz hajnalát,
 Melynek légy Te fényes napja
 S én hadd nézzek mindörökre rád.
- ⑫ Most már hangozzék fel a harangszó
 Nekem, mint menyegzős szép zene,
 Aki látná lelke boldogságát,
 Tudom, fájdalmat nem érzene.
 Indulok már, s ki elkísér
 Imájával égi utamon,
 Azt kívánom: ott legyen mind
 Egykor, égi lakodalmamon.

-- 74 --

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

Melyik a tavasz legszebb virága?
 Ki felelne meg rá hirtelen?
 — Elragad mind, ha cserépbén, kertben,
 Vagy a puszták réteiben terem;
 Szép a rózsák virágomban,
 Koszorúnak szép a gyöngyvirág;
 Nefelejcs a sírkeresztben
 S ablak-alján a dús orgonák.

- ⑬ Fgyik színe-, másik illatával,
 Vagy a szépségével ejt rabúl, —
 Mindezeknek híján egy virágszál?
 Mind a többit mért haladja túl?
 — Ki fehéren áll s magasan,
 Folyton élő, évelő tövén,
 Égre nézve, vagy főhajtván,
 Lelkét elimádkozó növény.
- ⑭ Ez az oltár választott virága:
 A szüztiszta fehérliliom,
 Amely nem tart más híű virággal,
 Úgy nyit, késő tavaszhajnalon;
 Csak fehér, csak egyszerű és
 Nem kíván, csak tiszta harmatot.
 De ha ontja édes lelkét,
 Hallgatnak a többi illatok.
- ⑮ Égre tör, hogy földi szenny ne érje.
 S nem várják, hogy vihar törje le
 S nyár epossze, jámbor lelkek inkább.
 A szent oltárt ékítik vele . . .
 Mért sírnak hát énmiattam?
 A lilium sorsát nyertem el,
 Mikor a menny szent királya
 Égi trónusához fölemel.
- ⑯ Nem virultam én a többiekkel,
 Bár szerettem őket végtelen
 S mikor én a kírkeresztet hordtam.
 Ők sem roskadoztak énvelem;
 Én maradni vágytam köztük,
 Ők borzadnak, hogy kövessenek
 S megtagadnak, míg remegve
 Nézik összeroskadt testemet.
- ⑰ Oh, nagyon nehéz is látni ilyet,
 Hát még elszenvedni, mint nekem?
 — S megadással mentem a kínokra,
 Csakhogy megmaradjon életem.
 Kész voltam a gyötrelenre,
 Mint az áldozatra a szülők . . .
 És nem nyertünk győzedelmet
 A halál ellen sem én, sem ők.

- ① Oh szülőim, kik e koporsónál
Olyan csüggedetten állotok,
Higyjétek, jobb, hogy letelt a sok kín,
S nektek sem kell engem szánnotok.
S én, a testben oly erőtlén,
Lelkemben nagy segítség leszek,
Áldást esdenek reátok
Ez imára összetett kezek.
- ② Szép barátnók, hajadonleányok!
Nektek szabad még örülnötök;
Engem még sem kell nagyon siratni,
Én legboldogabb frigyét kötök . . .
Oh holdogság, ha szabad lesz
Jézus szent keblére hajlanom!
— S azt kívánom, vegyetek részt
Egykor égi lakodalmamon.
- ③ Összes hű rokonok, ti jertek,
Úgy szomszédok s gyászvendégeink!
Legyen áldott minden szem, amely rám
S a szülőkre részvétellel tekint.
Ki elkísér bús utamra
S ki lelkében imával követ,
Áldja meg mind a jó Isten
Irgalomra hajló lelköket.
- ④ Most ragadj el, lelkem vágya, engem,
Jézusé óhajtók lenni én.
Oh boldogság fénnel ékes háza,
Szép mennyország, nyílj meg én elém.
Oh Megváltóm! Legyen kedves
Fölségednek hű szolgálatom.
Küldj békét a sírba s kelts föl
Szent öröme majd a végnapon.

— 75 —

EGY SZÉPLELKŰ HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány . . .»

- ① Virágot tépni jött fagyos — Kezével a halál,
Reád veté szörnyü szemét, — Te, kedves rózsaszál!
Félve, hogy siet feléd — Sötét, bús szárnyakon,
Te láttad őt s vártad szelíd — [:Mosollyal ajkadon:]

- ② Megérkezett, elűzte már — Boldog nyugalmadat;
Ijesztő képet fest eléd — S derült szemed tagad;
Leverte szárnya rózsaszép - Arcodnak hímporát . . .
S halványan is magad vagy a — [:Legszebb fehér
[virág:]]
- ③ Mi nagy, mi hosszú szenvedés,-Amit reád kinért,
De jajszó nem kelt ajkadon,-Mint ha nem volna mért;
S nem győzhetett terajta a-Végperc gyötrelme sem
Elszenderültél s úgy pihensz[:Holtan, de győztesen:]
- ④ Szemünk siratna kínosan, — De mintha tiltanád,
Csak béketűrőssel lehet — Tekintenünk reád.
Magasztos arcod, mely ezer — Gyötrelmet eltagad,
Mutatja, fájhat a szívünk,-[:De szánni nem szabad:]
- ⑤ S nem is vagy az, kit összetört — S ledöntött a
Sőt mintha a győzelmi trón - Magasán állanál, [halál,
Büszkén viszed koszorúd, mit - Fejedre font anyád,
Mintha királynők ékeit, — [:Babérját hordanád:]
- ⑥ Lezárt ajakkal is reményt — Nevelve hirdeted,
Hogy e korán mult földi lét - Nem veszteség neked:
Nem hódoltál meg a világ — Hiúsága előtt
S halál félelme nem vehet — [:A lelkesen erőt:]
- ⑦ Mégis kérdjük, miért sietsz? -Ha nem ez életért,
Mért nem mutatsz fájdalmat a - Kesergő szívekért?
S ha tán szebb lelki kört keressz — S itt nem ta-
[láttad azt,
Hol oly kevés a tiszta szív, — [:Magad mért nem
[maradsz?:]]
- ⑧ Fehér vágy földi szíven: így -Példáztad az erényt
S hallgatsz s elmégy, szelíden és — Tisztán, mint
[ismerékn,
Hogy csüggedők, kiknek szeme — Olyan sok bűnre
[lát,
Édes vigasztalás gyanánt — [:Gondoljanak reád:]
- ⑨ Menj! Szállj oda, hol álmodott — Boldog, szent
[dal fakad . . .
S ha megnyitod az angyalok — Karában ajkadat,
Gondolj minden szívre, amely — Azért fáj, mert
[szeret,
Viszontlátás reményiben — [:Isten, Isten veled:]

RÉGEN SZENVEDŐ HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

- ① Ha kifejlik s nyílni kezd — A rózsza virága,
Fájáról akkor szedik — Ékes bokkrétába . . .
Szinte ünnep van, hová — Eljut, minden helyen:
A virág szép sorsa, hogy — Örömet neveljen.
- ② A virágnylás korát — Én is úgy elértem,
Hogy én is öröm leszek, — Boldogan reméltem . . .
S míg az élet annyi sok — Szép álmot feligért,
Szörnyű kéz nyúlt értem, a - Boldog, szép virágért.
- ③ Nem tépett le, csak letört, — Hogy a rózszaágon
Sínylődve hervadjon el — Alig nyílt virágom;
Ne örüljön más nekem — S ne örüljek másnak,
Otthagyt, a rózsatön, — A bús hervadásnak.
- ④ Tizenöt éves korig — Örült anyám nékem,
Azóta sanyargatott — Gyötrő betegségem.
E tíz év másnak bevált — Minden édes álmot . . .
S tíz év óta ajkam, ah, — Mennyi jajt kiáltott!
- ⑤ Fájt a szívem addig is, — Míg éltem sirattam,
Még jobban, hogy fáznak a — Hű szívek miattam.
De jött olyan bús idő, — Hogy már élni féltem,
Menekvést csak a szörnyű — Haláltól reméltem.
- ⑥ S huszonöt év kezdetén — Hervadtan, megtépve
Húllok a másoknak oly — Gyászos sír ölébe:
Többé sem kín nem gyötör, — Sem szánó tekintet,
Békesség gyógyítja rég — Fájó sziveinket.
- ⑦ Oh kegyelmes Jézusom! — Engedelmes lelkem
Ítéletre áll, fogadj — Szent egedbe engem.
Régen gyötrött szívemet — Ringassa békesség
S egykoron majd angyalid — Szent öröme keltsék.

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

- ① Ahol oly nagy boldogság lehetne
S ahol annyi a szív fájdalom,
Régi aggodalmakat nevel meg
Nálunk most a sok bús alkalom, —
Fel-felhangzik a búcsúszó,
Melyre zokogás a felelet,
Nehány hó alatt ötödször
Fül jajszóba az „Isten veled!”
- ② Négy testvérem indult sorba' nemrég:
S egy sem ígérte, hogy visszatér,
Nem is vártuk, tudtuk, a lemondás
A hiú reménynél többet ér, —
S aki várta, megcsalódott,
Mert kettőt már a sír elfödött,
Jeltelen helyen nyugosznak,
Távol, névtelen hősök között.
- ③ Mentek, elkészülve a halálra
S nem támadt föl egy sem ellene,
Mentek, nem a hitvesért s családért,
Hisz' azokért élni kellene;
Nem a szülőkért, akiknek,
Ha virulnak, örömet az ad . . .
Mentek békén, mert szerették
Ezt az édes, szomorú hazát.
- ④ Így haltak meg érte őseink is,
Volt itt sok gyász, tenger fájdalom:
Ez a síkság egy nagy szemfedő és
Az a sok hegy csupa sírhalom.
De a hősök feltámadtak.
Új alakban evre élnek itt, —
S míg szeretjük szent hazánkat,
A jó Isten mindig megsegít.
- ⑤ Így testvérimért nem kell zokogni
S énmiattam épen nincs miért,
Hiszen tartós boldogságot e lét
Születésem óta nem ígért:

Tizenkilenc éves voltam
S már husz éve hervad jó atyám,
Csak az Isten nagy kegyelme,
Hogy könnyem árván nem hullatám.

⑥ Ha éinék, majd jönne a bús óra,
Oh nem is sokára, úgy iehet
És az árvaság talán halálíg
Sanyargatná fájó lelkemet:
Mindhiába nyílna rózsa,
Nem fonná fejemre senkisésem . . .
És siratnám, bús magányban,
Hosszú életet keservesen.

⑦ Oh, ha szánni kell az ifjakat ma,
Kik a harcmezőkön vérzenek,
Épúgy a sok hajadont, akik már
Szűzi pártájokban özvegyek:
Meg sem ismert völegényök
Idegen föld mélyén porladoz . . .
Sok leánynak szebb jövődöt
Már a győzedelmi nap se' hoz.

⑧ Teljesüljön Isten rendelése,
Csak meghallgatást nyerjen imám:
Enyhüljön atyámnak szenvedése
S bírja a keservet jó anyám:
Felviruljon a hon s benne
Legyenek az élők boldogok. —
S én hadd menjek a mennyégbe,
Ahová szent vággyal gondolok.

⑨ Édes Jézus! Gyarlóságimért, szent
Szíved kínjaim engesztelék,
Legyen hát az óhatlan hibákért
Korán eltűnt életem elég.
Vigasztald e bús világot,
Hol minden szív bánattól szakad
S kiontott szent véred árán
Üdvösségre vidd a holtakat.

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 11. «Már véget ért a testi . . .»

① Május alig haladt el. - Mi van most? Még tavasz,
De a könyörtelen nap — Sugára már nem az!
A virulás korában — Pusztítva jó a nyár,
De a liliom még csak — Fehér bimbóban áll,
Meleg nap bontogatja — S mire kinyílana,
Elkéri az oltárra — A tiszta Szűzanya.

② Etelka így haladt át — Az élet májusán,
Hús esztendő koráig — Virult e szép leány.
Liliom volt a szive . . . — Eddig bimbóba' még,
De már fölötte a nap — Meleg sugára ég,
S mely nem virul tavasszal. - S amely nem ér nya-
A liliom örökre — Bimbójában maradt. [rat.

③ Aszály tört életére — S jó anyja, hogy ne szánd,
Elvitték az oltárra — A liliom-leányt.
Egy évi betegséggel — Lassan elhervadott . . .
Ki bízson, hogyha ő is — Így megcsalódhatott?
Jövője szép ígért, — Boldogság a jelen
S gondnak fordult az élet — Váratlan, hirtelen.

④ Jött az aszály, megölni — Annyi boldog reményt
S megy ő is, a gyászévek — Egy áldozatjaként:
Fenyegető szemekkel — Nézett felé a gond
S a kétséges jövőről — Olyan könnyen lemond!
Ha boldog volt, miért is - Várjon, míg szíve veszt?
S meghal békén, hittel, hogy — Isten végezte ezt.

⑤ S a szó vigasztalásra — Vált halvány ajkain:
„Ne sírjatok miattam, — Anyám! Szeretteim!
Kit jobb időkben szívünk — Örömmel elfogad,
Szeressük a jó Istent — Úgy is, ha látogat!“
S míg békén tűrve, győzött — A borzalmak felett,
Bús idők vértanuja, — De hősök társa lett.

⑥ S mi most a vesztesége? — Egy ígért, amely
Kétséges akkor is már, — Mikor életre kel:
Egy mulandó örömmek — Kődös reményei,

Amelyekért, lehet, sok — Könnyet kell ejteni;
Csalódva fáj s csak aggaszt - Úgy is, ha teljesült.
Ha jót kívánsz szívének, - Jó anyja, mennybe küldd.

⑦ Az égbe küldd leányod, — Hol bánat nem terem,
Hol nincs többé csalódás, — Csak öröm, végtelen;
Nincs hervadás, a tépett — Virág is felvirul;
Nincs haldoklás, az élet — Tart elmulthatatlanul.
Liliomtisza szívvel — Ott áll a szép leány,
Az aranyoszlopok közt, — Az oltár zsámolyán.

⑧ Ne essék könny miatta, — Nincs itten veszteség,
Lemondott a világról — S övé lett a nagy ég,
S ha fáj, hogy szenvedésén — Nem segíthettek,
Ő is szán s a mennyégben — Könyörög értetek.
S huszonegy éves korban — Midőn most útra kel,
Háladó szeretettel — Ekkép búcsúzik el:

⑨ Először téged áldlak — Jóságodért, atyám!
Sok öröm volt a részem — Nagy hűséged után:
A jólét, a békesség — Úgy jött mind, általad
S boldog lehetnék, hogyha — Éltem tovább halad
S boldogtalan zokognék — Majd, sírotok felett . . .
Áldd az Istent a jókért — S mi fáj, mind elfeledd!

⑩ Édesanyám! Akartad — Szép boldogságomat,
De hosszú életű jót — Ez a világ nem ad.
S jobb, hogyha hervadás visz, — Mintha a bánatok,
Közületek elmenni — Jobb, mint utánatok.
Gyermeki, sem szülői — Szívek keserveit
Nem ismerve, az Isten — Korán az égbe vitt.

⑪ Elég a szenvedések — Súlya két hónapon
S két hét, mióta a kint — Már alig bírhatom.
De lelkeket nem érte — Még szenvedés sosem,
Most égbe száll s a fáradt — Test békén megpihen.
Kérlek, szívemnek édes — Álmodt kívánjátok
S én vigaszt kérve rátok, — Szívükből hálát adok.

⑫ Két szeretett testvérem! — Még boldog szívetek.
Adja Isten, hogy minden — Bajt elkerüljétek.
Éljetek a szülőknek, — Éljenek nektek ők
S boldogságtok neveljék — A haladó idők.
Istenhez híven, mindig — Az égbe vágyjatok
S míg teljesül, legyen szent — Áldása rajtatok.

⑬ Jó nagyanyám! Bús szíved - És megtört testedet,
Buzgó könyörgésemre, — Isten gyógyítsa meg.
Anyám nevelőanyja! — Hálát kell mondanom,
Szívetek hű volt hozzám — S hajlékod otthonom.
Ne válasszon el e nap, — Kövessen lelketek
Szent vágyban és az égben — Utól is érietek.

⑭ Olvasóshívek, jertek! — Legyetek áldva ti
S együtt a Skapuláré — Társulat tagjai,
Akikkel együtt zengett — Ajkam dicséretet,
Kérlek, mint társatokra — Rám emlékezzetek.
S ha éltetek rózsája — Itt egykor elvirult,
Mennyben fonjuk tovább a — Dicséret-koszorut.

⑮ Kedves leánybarátnők! — Meg ne sirassatok!
Ki tudja még, ha éltek, — Mi lesz a sorsotok?
Talál-e boldogságot — Jaj, annyi, mint ahány
Holtig busong: szívén gyász, - Körötte bús magány.
Kövessetek s ki itten — A jó Istennek élt,
Multhatatlanul elérí — A boldog égi célt.

⑯ Hű lelkeken virágot — Fakaszt egy gondolat,
Búcsúzik s mégis édes, — Mikor meglátogat:
Betért betegszobámba — Párszor a napsugár
S vigasztaló emléke — Szívembe visszajár.
E szép reményt egy szívnek — Örökségül hagyom
S imámban megcsendül egy - Kedves név ajkamon.

⑰ Rokonok, kik körültem — Részvétellel állotok
S jó szomszédok, kik sokszor — Felvirrasztottatok,
S ti is, vendégim gyászos — Menyegzőm ünnepén,
Esedezem értetek — A jó Istennek én.
Jóságos lelketeknek — Legyen jutalma Ő
S fogadjon a mennyégbe, — Ha a végóra jó.

⑱ Oh, teljesítsd be vágyam, - Jézus, örök remény,
Hogy általad a mennyek — Honát elérjem én.
Lelkem, mely érted lángolt, - Most is tiéd legyen,
Végtelen nagy irgalmad — Az égbe fölvegyen.
Nevezd menyasszonyodnak, — Örökre áldalak,
S adj szép álmod szívemnek — A sírrögek alatt.

HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éllünk, mint a rét virága...»*

- ① *Elhervadtam, mint a nyíló virág
Hervad a nap forró hevétől:
Nem hazám már nekem ez a világ.
Gyászkoporsó reám sötétül,
Éz lesz már az én lakásom,
Arnyas kertem a sírnak mélye,
Míg eljön feltámadásom
S Jozafátnak jutok völgyébe.*
- ② Virág voltam, egy boldog ígéret,
Melyet elvisz a halál szele:
Tavasz sem mult s már a szívem elhalt.
Boldogság nagy hitével tele;
E világon fénylik a nap
S én alszom hosszú éjszakát,
Te vagy lelkem boldog álma,
Ítélet szent völgye, Jozafát!
- ③ Jozafát-völgyén akkor tavasz lesz . . .
Biborfényt vet a hajnal reám
S én úgy állok Jézusom előtt majd,
Hóvirágu liljomok során,
Tisztaságtól hófehéren,
De örömpír festi arcomat,
Hogy a Szűzek Völegénye
Égi boldog kertjébe fogad.
- ④ Így is kell a jókat eltemetni,
Boldog új élet reményiben:
Szabadult e bús földről a lélek
S a kintől elgyötrött test pihen;
Viszontlátás szent reményét
Élessze a szíveken a hit,
Így lehet csak elfogadni
A lemondás gyötrő gondjait.
- ⑤ Így lehet csak békén vinni nektek,
Jó szülők, a szív ezer sebet,
Mert a végzet örömetek kincsét
Kínos mostohán felezte szét:

Két angyal testvért követve,
Négyen hagvtunk újra bánatot
S kiváltképen most négy hónap
Fektet sírba három magzatot.

- ⑥ Boldog hittel kell indulni nékem,
Hogy ne sírjam vissza életemet,
Hogy nem lettem halál martaléka
S higgyem, Jézus kéri lelkemet . . .
Lekem szötte már a fátyolt,
Megálmodtam a boldog jövőt . . .
Szép álomból borzalomra
Ébredtem a gyászos sír előtt.
- ⑦ Nyolc hónapja a bús hervadásnak . . .
Nem mert bízni a szívem talán,
Hiszen fáján hervadó virághoz
Lesz hasonló most soká' a lány.
Nem lesz, ki keblére tűzze,
Ápolgassa szíve melegén . . .
A hazáért, a halállal
Lépett frigyre most sok völegény.
- ⑧ Kinek egykor szívért szívet adnék,
Ki velem lenne legboldogabb,
Él-e még, vagy átvert szíve porlad,
Távol, jeltelen sírhant alatt?
— A mártirok nagy sorában
Vár reám egy hős lélek talán
És liljomkoszorúmba
Vérrózsát tűz a menny ajtaján.
- ⑨ És hosanna zeng, az Istent áldva
S egyre édesebbek a dalok . . .
Hála, hogy husz évem boldogan telt
S mielőtt gyász jönne, meghalok!
Elmaradt a hosszú élet,
De viszont a gyarlóságok is
S bár korán vált, célhoz ér, kit
A jó Isten a mennyégbe visz.
- ⑩ Édes Jézus! Nézz rám szent egedből.
Neked sóhajtám el lelkemet,
Neked vágyom virulni az égben,
Szeretettel nézzen rám szemed.

Vigasztald meg az élőket
S ítéletre keltő hajnalig,
Kereszt árnyán, szent nevedben
Nyugodjanak békén holtaid.

— 80 —

**HIRTELEN HALT, ELJEGYZETT HAJADON
FÖLÖTT.**

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága...»*

- ① Milyen szép a mi földi világunk,
Csak szívünket ne gyötörje gond, —
Szép, míg ajkunk nem nyílhat panaszra,
Míg szemünk bús könnyeket nem ont.
Ah, úgy vágyunk szerteúzni,
Ha reánk szállt, a bánat ködét,
Szinte azt is megsóhajtjuk,
Telhetetlen, hogy az éj sötét.
- ② Hányszor láttam, hogy piros hajnalból
Hogy lesz a nap fényes reggele,
Ah, csak tegnap is még rózsás arcom
Boldogan vetékedett vele;
Vártam azt is, hogy kel a nap,
Mely előnti fénnel szívemet . . .
Mily bús szó, hogy a kész hajnal
A nap keltét sem érhetette meg.
- ③ Mint szülőim szorgalmas leánya,
Hogy áldás és segítség legyek
S hogy irántok való hűségemről
Azzal is bizonytságot tegyek,
Atyámmal munkába álltam,
Fáradoztam s ott ért a halál,
Indulnom kell szentség nélkül . . .
Ítéletre lelkem, jaj, hogy áll?
- ④ Mily rettentő végzet: egyik percben
Hinni, várni a boldog jövőt,
Gondolatban magamat ott látni,
Mint menyasszonyt, az oltár előtt
— S a másik percben meghalni,
Elhagyni jegyest, atyát, anyát . . .
Sírok szívem- s lelkemért, mert
A remény mind borzalomra vált.

- ⑤ Reméltém föltenni koszorúmat,
De nem ilyen halvány arc föléd;
Bizodalmos szívemet kitártam
A közelgő boldogság elé
S hirtelen eltért utunk és
Lelkem más világba hívatik,
Ahol nincsen holtomiglan,
De a frigyét örökre kötök.
- ⑥ Felvirradt a lakodalmi szép nap,
Egybe is gyűlt a vendégsereg,
Jaj, de nincsen kiadómon vígság,
Minden jó szív úgy fáj, kesereg!
Van menyasszony s vőlegény is,
De mindkettő szánandó szegény,
Fáj a szív a gondolatra:
„Holt menyasszony, özvegy vőlegény“.
- ⑦ Istenem! Hát miben lehet bízni,
Ha szívem is megcsalódhatott?
Hiszen három napja még az élet,
Úgy, mint engem, mást sem biztatott:
Mögöttem szép mult, fölöttem
Szébb jelen s jövőm legszebb talán . . .
Szép ígézet . . . és a végzet
Ezt a bús szemfedőt dobta rám.
- ⑧ De remélek Jézus irgalmában,
Ki érdemül számítja nekem,
Hogy a hűség parancsát követve,
Áldozat lett boldog életem,
Megbocsátja gyarlóságom
És megvigasztalja azokat,
Kiktől búcsút sem vehettem:
Jó szülőim- s rokonaimat.
- ⑨ A hűség és hála édes hangján
Szólnak hideg ajkim hozzátok,
Szülőim, kik fejlődésem
Oly nagy hűséggel gondoztatok.
Tudom, fáj a sírnak adni,
Amikor már fölneveltetek, —
Hálás lelkem kéri Istent,
Gyógyuljon meg fájó lelketek.

- ⑩ Átölellek három jó testvérem!
Ragyogjon le rátok tiszta nap
S élteteknek útján a boldogság
Illatos virági nyíljanak.
Legyen mindig szívetekben
A jámborság, istenfélelem
S egykor a menny szent honában
Vígadhasson lelketek velem.
- ⑪ Szép leánykák, fiatal barátnők!
Elszorúl a szív . . . ilyet ki vél,
Mikor nyíló tavasz idejében
Ily váratlan ront reám a tél?
— Jó, ha kész' talál az óra,
Járjatok hát jámbor utakon,
S öröm lesz, ha koszorumat
Egykor veletek megoszthatom.
- ⑫ Szánjon meg még a kedves rokonság,
Áldjanak meg bús vendégeink.
Szomszédinkkal együtt látni vágyom
Őket a menny honában megint.
Teljesítse a jó Isten
A benne bízók reményeit
S azt is adja meg az égben,
Mit, csalódva, el nem érnek itt.
- ⑬ Jézusom! Már válok e világtól.
Ahol bíztam s csalódtam nagyon
S megbékélek, mire a panaszszót
Szent lábadnál elzokoghatom.
Méltass engem mindörökre
Szent szolgálatodra állani
S nem szűnik meg boldog lelkem
Jóságos szent neved áldani.
- ⑭ Most induljunk! Vigyék a keresztet.
Hadd kövessem Jézus szent nyomát.
Testemet bús sóhajok kísérik,
Mint lelkemet a buzgó imák.
Uram! Utamat ne állják
Óhatatlan gyarlóságaim, —
S nyugodjam, feltámadásig,
Békességed áldott karjain.

SZERENCSETLENÜL HALT VÖLEGÉNY
MENYASSZONYA FÖLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága...»*

- ① Egy családnak bús történetére
Pontot tett a kegyetlen halál.
Nem kérlek már, földi boldogság, hogy
Többé hajlékunkhoz hajlanál.
Mindig hűtlen lettél hozzánk —
S ahhoz irgalmatlanabb, aki
Többet elviselt — s ki a bajt
Hősebb lélekkel tartotta ki.
- ② Mindig csend volt a mi kis házunkban,
Mint a rejtett madárfészkeken,
Vagy viharra érő órák jöttén,
Lélegzet-lefojtó éjeken;
Csend volt, minha féltünk volna . . .
Vagy talán örültünk végtelen?
Oh mi szép, ha életünket
Csak pár éve, visszaképezem!
- ③ Látom atyámmal, édesanyámat
Gyermekek közt örvendezni, sőt
A sok hűség szinte célhoz érvén,
Örömfájok már új ágra nőtt,
De nem hozhatott virágot . . .
Eltemették jó testvéreket
S úgy érezték, hogy fioknak
Halálát túlélni sem lehet.
- ④ S új csapás jött, vitte Erzsikénket . . .
Mit érezték akkor szíveik,
Mikor annyi szép remény kincséből
Egyedül én maradtam nekik?
— S jajt letiltva, hogy siettek
Mégmunkálni boldogságomat!
Utánnam várták az áldást,
Mit Isten még e világon ad.
- ⑤ És felcsillogott az áltató fény,
Nem is képzelt tüneményesen
S hitték, a frigy, melyre szívem készül,
Új boldogság forrása leszen . . .

- S összeomlott e remény is,
Eltemették vőlegényemet —
S emlékének élt a szívem,
Ha nevét viselni nem lehet.
- ⑥ — És sírjára tettem koszorúmat
S elvitte a messze távozó, —
Ah, nem válás, inkább frigykötés ez,
Oly átértzett, mint az esküszó, —
Tudta ezt szegény anyám — és
Hogy a szíve ne szakadna meg,
Menekült, most nyolc hónapja
S itthagytott bús árván engemet.
- ⑦ S én azonnal hervadozni kezdtem,
Csak atyámat szántam végtelen,
Ki mérhetlenül többet veszít még,
Mint amennyit anyám nyer velem, —
Többet, mindenét od'adja,
Ami a világhoz fűzte még . . .
Ah, úgy szánom! Visszatérnek
S újra kínba, gyászba kezdenék.
- ⑧ S ami bánat kettőnkön maradt, most
Mind szegény atyám örökli el
S nincs, kinek már a panaszt kiöntse,
Szót cserélni sincs többé kivel:
Elmegy — s nem szól, megjön — s hallgat.
Köszöntését Jézus hallja csak . . .
Tanulhattok itt, akiknek
Kis bajok oly túl fájdalmasak.
- ⑨ Oh, mi tartja fel szívét? — Csak a hit,
Mely bízón az ég felé mutat —
S az alázat már is szent ígéret,
Hogy bejárja a nehéz utat
S keresztjével zörget egykor
A mennyeknek boldog ajtaján,
Hol a szép család fogadja
S hű keblére omlik majd anyám.
- ⑩ Oh, nem is kell földi szemmel nézni
Az égi nehéz végzéseket,
Sohsem juthat el a megnyugváshoz,
Ki minden bajt százszor emleget, —

- Égbe nézzen, kit e bús föld
Vigasztalni többé képtelen . . .
Oh, hogy mért is nem jöhetsz el
Szép utamra, jó atyám, velem?
- ⑪ Kínomat letéve, gyászt felejtve
Lépek be a mennyek ajtaján . . .
Hogy leszek kedves: mint jámbor lélek,
Hű testvér, vagy drága-jó leány?
— S ime, fölmagasztalt lelkem
Választottak közt míg elhalad,
Az örök hűségnek égi,
Tiszta nyelvén megszólítanak:
- ⑫ „Etelka!“ — Jaj, sohsem mondták még ki
Oly csodásan ezt a szép nevet . . .
Száz imával védett vőlegényem
Átkarolja tiszta lelkemet —
S tart az égi szent menyegző,
Melynek boldogsága végtelen . . .
Oh, hogy mért is nem jöhetsz el
Szép utamra, jó atyám, velem?
- ⑬ Huszonhárom éves földi élttem
Most örök, szent boldogságra vált,
De el kellett érte viselnem
Hét hónapos kínnal a halált
S el kell hagynom jó atyámat . . .
Ez mindennél mélyebb fájdalom, —
Hogy e percet könnyebbítsem,
Szeretettel így vigasztalom:
- ⑭ Édesatyám! Példámat kövesd, ki
— Hogy elbíriam a gyötrelmeket, —
Jézust hittam. Lelkem e hitét most
Erősségül itthagynom, neked, —
Számílják az elsőhajtott
S a békén túrt perceket kivált —
S hidd el, van, kit a jó Isten,
Mert szeret, sok keresztel megáld.
- ⑮ Bízz rá minket — s téged gond ne üzzön,
Járj az égbe imaszárnyakon
És mi fűzzük a szeretet láncát,
Mely velünk örökre összefon, —

- És készül az égi hajlék,
Ott találsz szép családot.
Isten hozzád addig! És most
A szívem nagy háláját fogadd.
- ⑩ Jó nagyanyám! Örömed egeről
Egy fénycsillag most megint lehült
S még nem is felejtett bánatával
Visszaküldi emlékét a mult.
Nézz reménnyel szent jövődbe,
Mely nem elvesz, inkább visszaád.
Égbe vár, hogy szerettiddel
Átöleljen kedves unokád.
- ⑪ Keresztatyám- s jó keresztanyámnak
Kell még szíves hálát mondanom,
Amért hozzám szeretettel voltak,
Védje őket égi ótalom.
Bérmaatyám s bérmaanyám!
Áldalak a jóindulatért,
Mennyben is hálás lehessenek,
Ha e múltó pálya véget ért.
- ⑫ Völegényem szülei, nézzétek,
Fiatokhoz milyen hű vagyok!
Örök szövetségre vágyom véle,
Nem siratva azt, mit elhagyok.
Köszönöm, hogy édes szívvel
Vigasztalni törekedtetek.
Ha itt nem, az ég honában
Legyek egykor boldog köztetek.
- ⑬ Leánybarátnőim! Jó, ha nektek
Életem bús példakép marad:
Ne vágyjatok több öröme annál.
Mit e lét a jámboroknak ad, —
Minden elvész, de a jószág
Megszerzi az örök életet.
Adja Isten, egykor újra
Örvendhessek együtt véletek.
- ⑭ Összesen jó szomszédok, rokonság
S híven érző bus vendégeink!
Legyen áldott minden szem, amely a
Tört virágra részvétellel tekint —

- S legyen boldog minden szív, mely
Üdvöt s nyugalmat kíván nekem.
S én boldog leszek, ha rátok
Isten áldását leeshetem.
- ⑮ Végre, édes Jézus, Téged kérlek,
Hogy ne lennék hervadt liliom,
Engedd, felviruljak szent egedben,
Hol vigaszt nyer minden fájdalom.
Nyisd fel újra ajkamat, hogy
Mindörökké dicsérhesselek —
S nyugtasd meg a sír ölében
A feltámadásig testemet.

-- 82 --

ANYÁTLAN ÁRVA HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

- ① Ki bús menyegzőm ünnepén — Meglátogathatott,
Annak szemén könnyfátyol ül - S a szíve meghatott.
De mintha hálát érzene, — Sőt mintha küldene:
„Menekülj bús árva!” S szívem - [:Feljajdul ellene:]
- ② Oh, hagyjatok! Ne küldjétek! - Olyan szép itt ne-
Boldogságot nevelni a - Meggyötört szíveken [kem:
S vigasztalódnai, melyre a -- Szívem oly készen áll.
Mert szebb még e bús élet is-[:Nekem, mint a halál:]
- ③ Téli hideg az árvaság — S tavasz virága én,
Bús árva lány, kinek mosoly-Ragyog borús szemén.
S könny és mosoly együtt mi szép! - Mint egy-egy
[pillanat,
Mikor nehéz felhők közül — [:Kinéz a tiszta nap:]
- ④ Olyan volt a tekintetem, - Mert gyászom föllege
Az egész nagy világot, ah, - Mégsem fódhette be, —
És hogy örült szívem neki... -- Mint a világ nekem,
Ki a részvét ezer jelét - [:Még sem köszönhetem:]
- ⑤ S éreztem, hogy kedves vagyok, - Azt is, hogy
[szép talán,
Amily kedves mindenkor egy - Lelkében tiszta lány.
Szép, mint a sok remény, amely - Deríté arcomat.
Szép, mint viharzó éj előtt-[:Egy csendes alkonyat:]
- ⑥ S jött a vihar öt éve... és - Pusztult a sok remény,
Mint a színét vesztett virág, - Oly halvány lettem én,

De a lelke szépsége még - Most is tisztán ragyog
S nézzétek, a legkedvesebb - [:E bús órán vagyok:]

② Legkedvesebb nektek, akik - Rólam lemondotok:
Békén hagylak s lennék inkább - Tovább is gondotok!
S az Égnek mily kedves vagyok, - Bizonyosság rá e nap,
Mikor kiosztja Jézusom — [:Örök jutalmamat:]

③ Ne mondjunk le, szeretteim, - Reményt veszítve, hisz
Engem már e bús óra is — Egyesülésre visz,

Kedves szívek után megyek - S utánam sorba mind,
Míg Jézus szent színe előtt - [Együtt Iesünk megint]

④ Huszonkét év tavaszvilág, - Nekem csak őszi gond,
Négy hónapja minden napom - Egy-egy reményt le-
[ront.]

A megnyugvást tanulgatom - Azóta, hogy, ha kell,
Pár szót, kínos búcsú gyanánt - [:Könnyebben mond-
[jak el:]

⑤ Szán a szívem, szegény atyám! - Van gyászra bő
Látva, kis hajlékodra a - Halál, hogy rászokott. [okod,
A múlt, jelen s jövő mutat — Borongó képeket,
Vigaszt, erőt s áldásokat — [:Adjon az Úr neked:]

⑥ És te, jó nevelőanyám, — Hálám szavát fogadd,
Égi anyámmal érted is — Imádkozunk sokat.

Boldog legyen édes szíved, — Áldott gondos kezed
S lelked is a mennyben, ha a - [:Végperc érkezett:]

⑦ Három testvérem! Nálam is - Nagyobb a gondotok,
Egy égető gyásszal, amit — Miattam hordotok.

Vigaszt adjon az Úr s egek — Jutalmat egykoron.
S imámba egynek mátkáját - [:Szívől befoglalom:]

⑧ Három nevelttestvérem! Oly - Kedvesek voltatok,
A hervasztó napok során — Híven ápoltatok.

Mennybe jutván, jóságtokról — El nem feledkezem,
Sok áldást nyer reátok is - [:Összetett két kezem:]

⑨ Atyám két jó testvére, az — Isten szolgálja, kik
Fohászaikkal lelkemet — Úgy megsegíthetik!

Gondoljanak azért reám - S várom, egy szent napon,
Hogy a hálát jóságukért - [:Megint elmondhatom:]

⑩ Keresztatyám s keresztanyám! - Helyettem szóljatok
S ha szószólást vártok, reám — Bízva gondoljatok.

Bérmaatyám s bérmaanyám! — Sok szívességeitek
Forró hálámra érdemes, — [:Isten fizesse meg:]

⑪ Leányszövetségi tagok! — A tiszta szeretet
Kapcsoljon össze lelkileg — Örökre veletek.

Barátnőim s fiatalok! — Legyek szép példakép. . .
S az Ég emelje föl, akit — [:A zord halál letép:]

⑫ Még együtt hű rokonaim, - Kedves szomszédaink
S megtisztelők, áldjon az Úr, - Nagy jósága szerint.

Most, Jézusom, nézd, mint ragad - A lelki vágy feléd!
Vezessen őrzőangyalom — [:S fogadjon el az ég:]

⑬ Szóljon már a harang, legyen - Menyegzői zeném,
Szóljon vidáman, mert az üdv - Pálmája az enyém.

Pihenj szívem! S Te, Jézus, adj - Reá szent álmokat,
S ha feldobog, lelkemhez a - [:Mennysországba fogadd:]

ATYÁTLAN ÁRVA HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra . . .»

① Ha a tavasz kifejti báját,
Csodára tárva száz díszét,
Májusi fényben andalogva,
Rózsát szakasztani mi szép!
Ha fája adja, ha virága
Fejet hajt rá, nem mond panaszt . . .
S mindig sirattam a virágot,
Ha bimbóban törték le azt.

② Én már beállt tavasz virága
Voltam egy gazdag rózsafán,
Tavasz tavaszra jött, le kincseit
Mindig pazarmód szórta rám. . .
S hogy a virág pompába fejlett
S mosolyg a májushajnalon,
Soh'sem tagadtam tettetön, hogy
Öröm magamról hallanom.

③ De nem kérkedtem sok virággal,
Akik hamar megtetszenek . . .
Könnyek neveitek, bánat árnyán
S nem napfényen harmatszemek.
Mosolygtam én, de szinte felve,
Hogy azzal is csak vétkezem
S hajolt felém talán meleg szív,
De nem nyúlt érte szép kezem.

- ④ Mosolygtam én, de csak az égre,
Honnét mintha atyám szeme,
Nem könnyesen, mint más szemek, sőt
Biztatva, rám tekintene.
De hogyha itt vidúlva mondtam,
A boldogságot vállalom,
Az alig kelt öröm galambját
Megölte a sok szájalom.
- ⑤ Ah, nem szabad nekünk örülni!
Minden perc új gondot teremt
S kik másképp látták a jövőt,
Nem bírják el a bús jelent;
Hazajáró lelkek gyötörnek,
Sötét, nehéz emlékeink . . .
S mikor vártuk, hogy elpihennek,
Több lett velem számuk megint.
- ⑥ S nincs módja más! Hogy megnyugodjam,
Od'adtam a bús éveket:
Kilenc hónap kínos világát,
Mely nem talált enyhületet.
Az árvaság bús évtizedjét . . .
S tizenöt eltelt év maradt,
Hogy egy nagyon boldog leányka
Pihenjen el a föld alatt.
- ⑦ Boldog leány, ki a keservet
Addig nem is sejtette, mi;
Boldog, kinek csupán halálán
Kell fájó könnyet ejteni!
Ki elmenekszik a bajoktól,
Örömből boldogságba lép . . .
Sirassa más, hogy halva fekszem,
De én csak azt . . . mért nem élébb?
- ⑧ Oh, hogyha én azt úgy tehetném,
Azt az időt választanám,
Akkor könnyebben bírta volna
Ezt a csapást szíved, anyám!
Pároddal osztva a keservet,
Lányodhoz küldve férjedet,
Így többet adtál: boldogságod —
S utána kész reményedet.

- ⑨ Utánunk vágy a lelked, oh de
Erős kapocs hat magzatod
— Két árva is — s muló idődet
Aggódással számolgotod.
Oh, szép az ég s a szíved is hű,
Menned s maradnod volna ok,
De mért fájjon hat szív utánad?
Hadd várjanak a boldogok!
- ⑩ Eimenni, el kell! Nem lemondást
Kell kezdened, csak túrni még:
Boldoggá lenni az öröklét
Honában, bármikor elég.
Gondot ne vígy, se árvakönnyet,
Szálj hozzánk boldog szárnyakon
S örül az ég, mikor karodban
Jóságodat hálálhatom.
- ⑪ Négy páros és két árva testvér!
Vágynám, mikor szívünk szakad.
Elvinni a bús örökséget:
A könnyet s a fájdalmakat.
Ajánljuk fel a jó Istennek,
Legyetek hűk egymás iránt,
Szeressétek édesanyánkat
S gondoljatok áldva miránk.
- ⑫ Testvérim háznépét szerettem
S nem felejtém őket soh'sem,
Atyámnak két páros testvére!
Vegyétek búcsúm szívesen.
Anyám három testvére, nektek
Szintén szószólótok legyek,
Hogy áldja Isten kettőtöknek
Párját s védje az özvegyet.
- ⑬ Keresztatyám- s keresztanyámnak
Keil még végbúcsút mondanom,
Vezesse őket szent boldogság,
Kisérje égi ótalom.
Bérmaatyám- s bérmaanyámnak
Lelkem szava hálát rebeg,
Mi üdvöset óhajt a szívük,
Az Istentől mind nyerje meg.

- 14 Olvasóshívek! Szűzanyánknak
Együtt zengtünk dicséretet,
Helyettem is áldjátok őt már.
Ha nem leszek itt, véletek.
S higyjétek, a szent rózsafűzér
Mennybe sóhajtja illatát
S ott nyílnak majd a lelki rózsák,
Ha lombjuk' itt elhullaták.
- 15 Ti jöjjetek, leánybarátnők!
Mikor lesujt e gyászeset,
Hogy szívetek vigaszt találjon,
Mi szépet mondjak s kedveset?
Fehér lelkem nektek kitárom,
Legyen örök szép példakép
S mennyben virágot ültet a perc,
Mely itt egy-egy rózsát letép.
- 16 Rokonaim, megtisztelőkkel,
Úgy szomszédok mindösszesen!
Áldást kíván a gondolat, mely
Hálát fogad s búcsút veszen.
Utat kívánok nyitni mennybe
Nektek, amért szeretettek,
Mert még az égi boldogság is
Szébb lesz talán közöttetek.
- 17 S most, Jézus, engedd, szent reményem
Ez óra teljesítse be:
Nyujtom kezem szent frigykötésre.
Fogadj el, boldogság ege!
Nincs félelem már a szívemben,
Mert ott soh'sem csalatkozom...
Oh, hadd legyek örök menyasszony
S tiéd legyek, én Jézusom!
- 18 Zendüljenek fel a harangok,
S e hang mennyben visszhangra kél.
El fog enyészni bár a portest,
De lelkem Úr Jézusnak él.
Ki feltámaszt a hült porokból
S virúlok nála végtelen,
Hogy addig békén megnyugodjam,
Jézus ótalma légy velem!

ANYÁTLAN ÁRVA HAJADON FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- 1 Állok a bús határon, — Honnét nincs vissza út,
Éltemet áttekintem, — A nagyon szomorút.
Örvend szívem, hogy a bajt — Szabad feledni már,
De szánom éltem, melynek — Hiába veszni kár.
- 2 Szegény szívem, milyen nagy-Csalatkozást viselt,
Hiszen gyermekkorom még — Szelid örömbé' telt.
Viruló rózsza lettem, — Mint hajadonleány...
Akkor tört menthetetlen — Nagy betegség reám.
- 3 Ha virág a boldogság, — Már nyúlt érte kezem;
Ha csillag, égre szálltam, — Hogy ott is elviszem.
A szép remény egéből — Kellett lehullanom...
S nem nőttek többé szárnyak — Erőtlen vállamon.
- 4 Mennyi idős lehettem? — Koporsóm födelén
Harminc esztendő áll, de — Én többnek képzelém.
Mondják, tizenöt évig — Voltam gyötrött beteg...
Nekem a perc is óra, — Mióta szenvedek.
- 5 Öregnek hittem s mégis - Úgy láttam magamat,
Mint valaha, mint fényes, — Vidám napsugarat.
S míg egy reménysugár volt, - Csak visszásírtalak,
Fiatal hajnalálmok, — Tavasz éj alatt!
- 6 De már régen lemondtam, — Ez a két éven át
Mozdulni képtelen test — Megadta már magát.
S egy hétig haldokolván — Még vigaszt is adott
Az a szörnyű sír, hogy majd-Szívem megnyughat ott.
- 7 S nem neheztelsz, atyám, ha-Még örvendeztem is,
Hogy a végóra vágyott — Boldog tájakra visz,
Hol a fájó szíveknek — Orvossága terem,
Ahol szelíd anyámat — Végre megismerem.
- 8 Fogadd búcsú gyanánt a — Forró köszönetet,
Hogy így, hervadva s, csak - Kedves voltam neked.
Álom- s emlékezetben — Mindig virúva láss
És szálljon a szívedre — Mennyből vigasztalás.
- 9 Nevelőanyám! Nincs szó - Mindent elmondanoin,
Mi voltál nekem: áldás, — Segítség, ótalom.

Tebenned bíztam én, mint - Kisded s mint nagybeteg,
Ezer jószágod a jó — Isten fizesse meg.

⑩ Összesen hű rokonság, — Szomszédok és akik
Jószívvel, jószándékkal, — Részvétellel vannak itt
S kiknek imája engem — Az ég felé emel.
Nyerjék meg az áldást, mit — Jóságuk érdemel.

⑪ Szóljatok már harangok — S jó hívek zengjétek
Egekbe szánt utamra — Menyegzős éneket.
Jőjjön velem sok áldás, — Úgy békén nyughatom
S támassz fel szent öröme, — Uram, a végnapon.

— 85 —

ANYÁTLAN ÁRVA HAJADON FÖLÖTT. 85-335

DALLAM: 17. «A kételkedés immár eloszlott...»

- ① Elindult már ajkamon a szó:
„Isten veled, te bús világ...”
S várom, hogy a részvét sirasson,
Mikor sírom mélyére lát.
De tavasz van, vidám az ég,
Ezer öröm nyújtja kezét,
Nincs egy könny a május szemén.
Ő a bájos, kedves, nem én.
- ② Kell a mosoly! Mit ér az élet
Öröksötét felhők alatt,
De halni könny nélkül búsabb, mint
Harmat nélkül az alkonyat.
Derű kell, de nevelni jót
Inkább borús napok valók —
S jobb, ha ború nevel derűt,
Mint, ha öröm gyászba merült.
- ③ Mint rajtam és a jó szülőkön,
Kik egykor boldogok valánk,
Míg anyámat el nem sirattam,
Mint most atyám a drága lányt...
Előre úgy szövögették
A boldogság történetét —
S elmúlt, mint ősszel szerteszáll
Égen úszó fehér fonál.

① Az élet ah, nem mind öröm, sőt
Sok szívben nincs árnyéka sem...
S kerültem a panaszt, siralmat,
Amíg hervadtam csendesén.
S ha bús ügyem könnyet fakaszt,
Önkénytelen szereztem azt.
Mióta baj bágyaszt s kivált
Hozza a kín rám a halált.

② Amely elért fagyos kezével,
Letiltotta a szívemet,
Mely boldogság dalát zenélte,
Míg a gyásztól nem szenvedett.
Mely a szokatlan bánatot
Megismervén, elhallgatott.
S az élet fájdalma elül,
A csendes sírba menekül.

③ Hűsz esztendő s már nem remény vált
Csalatkozásra e napon,
Nincs szánni mit, az a remény él,
Melyért a földet elhagyom.
Szívem itt vert, de vágyaim
Fent jártak, a hit szárnyain,
Nem ismeretlen út, amely
Engem az ég felé emel.

④ Ah, jobb ma ez, mint lenne holnap,
Meg ne sóhajts, szegény atyám!
Eddig volt mért, de már túlértem
A földi lét minden baján.
Mikorra szívem megszakadt,
Elértem a szent vágyakat.
E perc minden bajt eltemet
S nem csalja meg a lelkemet.

⑤ Mert ez a perc új lét határa,
Szent kezdet ott, mi itt a vég.
Egy végtelen boldog örök lét —
S jobbat hová óhajtának?
Az üdv változhatlan leszen,
Amit nem is lát földi szem.
Csak a bajok maradnak el,
Midőn innét indulni kell.

- ⑨ Hogy e hitem valóra váljon,
Uram, lelkem hozzád fogadd,
Hogy elfejeztem szenvedésem
S akkor nálam nincs boldogabb.
Éltemért, mely elszállt korán,
Álljak választottak során —
S míg kelni fog szent hajnalom,
Virrasszon szép őrangyalom.

-- 86 --

ANYÁTLAN ÁRVA HAJADON FÖLÖTT.

....Háborús időben....

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága...»*

- ① Mintha a telet kerülné a fagy
S a meleg nap fénye a nyarat,
Úgy fordult meg minden a világon...
Megfordult s azóta úgy maradt.
És az ember szíve, melyet
Eddig megtört egy-egy gyászeset,
Talán kővé vált, hogy elbír
Annyi el sem képzelt rémeset.
- ② Sohasem volt még az emberekhez
Oly közel talán a másvilág,
Hány nem tudja, merre, hoi keresse
Atyját, férjét, féltett jó fiát.
Mindig nyitva a mennyajtó,
Mennek rajta a hosszú sorok,
Kik után e bús világon,
Istenem, de sok könny elcsorog!
- ③ Kis falvakban felcseng a harangszó,
Lehűll egy-egy ékes rózsaszál,
Jaj, de alig van, ki ráfigyelne,
Alig van, ki körülötte áll:
Ágyúdörgés fojtja el most
A harangok sirató szavát...
Mit is számol annyi gyász közt
Egy-egy árván haldokló virág?
- ④ Nem sajnó fel ifjak szíve értem
S magam szánni nekem sincs miért,
Szegény szívem mit várhatna még, ha
Megcsalódott, mielőtt remélt?

- Árva lettem kiskoromban
S az maradnék aggkorig talán...
Ne virúljon rózsa most s hogy
Szíve is van, felejtse a lány!
- ⑤ Ezek meg sem ismert vőlegénye,
Kiket egy-egy bús élet sirat,
Ah, hány szíven hagytak bánatétet,
Amely többé már föl sem virrad...
Talán nekem is teremtett
Isten egyet s talán halva rég
És — ki tudja? — hogyha élek,
Én is holtig mély gyászt tartanék.
- ⑥ Jó az Isten! Megelégeté, mit
Testem-lelkem eddig szenvedett,
A régóta búsán hervadónak
Nyugodalmat, békét engedett:
A sok éve gyászos árva
Édesanyja hű karjába tért
És nem tépnek aggodalmak
A hont védő jó testvérekért.
- ⑦ Tízennyolcból már öt éven átal
Gyötrődtem, mint kínos nagybeteg,
Hogy ne fájjon oly nagyon, szerettem,
Ha jön a perc, válni töletek.
S ki elfáradt százszor értem,
Az is könnyebb szívvel elbocsát,
Békén hallják hát az élők
A végbúcsú szomorú szavát.
- ⑧ Jó atyám! Nem földi vigaszt kérek,
Az ma nincsen, csak lelki erőt,
Hogy, midőn meglátogat az Isten,
Béketúrón fogadhasd el Öt,
Mennybe, üdvösségre várlak,
Mit megnyernek mind, a jámborok
S hálát mondok a jószágért,
Melyre ott is áldva gondolok.
- ⑨ Jó testvérim! Hogy — mint élve voltam...
Ezután is hűséges legyek,
Nem halálba, hanem jót akarva,
Ésedezni, az égbe megyek.

Vessen rátok még az élet
Újra örvendő tekintet
És jutalmat nyerjen a könny,
Melyet koporsómra hintetek.

- ⑩ Viruló, szép hajadon leányok!
Szívetek sok boldogságra vár.
De az üdv több, szebb s elmulthatatlan —
És a lelkem el is nyerte már:
Kiben lelkem nem csalódhat,
Az választott engem jegyesül, —
Legyen jámbor szívetek s majd
Akkor lelkünk mennyben egyesül.
- ⑪ Összesen jó rokonok, szomszédok,
Kik körültem búsan állanak,
Kik imával kísérik utamban,
Sok jó lélek, szívből áldalak.
Gyászvendégim, kik megszántak
S kiktől jó szót nyert a nagybeteg.
A jószívért s jámbor tettért
Istentől sok áldást nyerjete.
- ⑫ Végre, Jézus, szent neved sóhajtom,
Felvirúl a boldogság megint
A szent fénytől, mit hervadt virágra.
Reám szemed szent sugára hint,
Végy hát mennybe, ott zenghessem
Örökké a szent dicséretet:
„Lelkem égi Völegénye,
Legyen áldott drága, szent neved!”
- ⑬ Most, menyegzős zeneként, harangok,
Vigadozva, csengve szóljatok,
Az örömről, melyre lelkem indúl,
Lelkesedve szóljon ajkatok.
Kísérjete el síromhoz,
Melyben békén szendereg porom
S melyből dicsőségre keíts föl.
Édes Jézus, engem egykoron.

MENYASSZONY FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága ...»

- ① Róza, kedves árva lány, temetnek!
Őszi felhők szállnak csendesen . . .
S hogy lehulltál a hervadt levéllel,
Nem okolja magát senkisé:
Nincs atyád, ki hű szívet is
Vádolná kora halálodért,
Nincs anyád, ki elzokogná
Bánatát egyetlen lányaért.
- ② Csak testvéred néz rád szívszakadva,
De alig van neki könnye már
S amit más sír, az nem fájdalomkönyv.
Nincs tovább, csak míg a sír bezár:
Amíg látnak, addig száznak
S rádfogják, jóljártál, elmehetsz,
Nem nézik, hogy árva voltál
S menyasszony vagy, szeretnek s szeretsz.
- ③ Azt mondják, hogy síron nőtt virág vagy,
De az is virulhat, Istenem!
Az is örvend a szép napsugárnak,
Lehet boldog az is . . . csak te nem!
Te szeress a más szívével
S hidd, szerencsés akkor vagy nagyon,
Hogyha annyi gond ügyel rád,
Hogy az öl meg: a sok irgalom.
- ④ Árva voltál s mindig rossz az árva:
Lelketlennek mondja a világ,
Hogyha a sok pártfogó javáért
Mindjárt föl nem áldozza magát:
Hogyha sírni mer, hálátlan,
Hogyha vidám, akkor szívtelen;
Ne akarjon, — azt kövesse,
Mit elbírní szíve képtelen.
- ⑤ Akik látták azt a kedves házat,
Melybe a sok veszteség után
A vigasz szép napsugaraképen
Megjöttél, mint egyetlen leány;

- Akik látták jó szülőid
Bús szemén az örömkönnyeket,
Ah, nem ezt a bús jövődöt
Igérték el, kedves lány, neked.
- ⑥ A ház, melyben bölcsődet ringatták,
Idegenmód' nézett már reád;
A föld, melyen járni megtanultál,
Nem tűrhette lábaid nyomát;
Jóra hagytak a szülők és
Ötödik hely lesz csak otthonod,
A sötét sír, ott lehet csak
Fejedet békén lehajtanod.
- ⑦ Pedig itt is boldogság derülne
Már reád egy hű társ oldalán,
Lenne elhunyt jó szülőid helyett
Atyád s anyád, szegény árva lány . . .
Hol szeretni vágytak téged,
Oda hagytál kínos bánatot,
Olyan nagy kint, hogy alatta
Vőlegényed összeroskadott.
- ⑧ Eljött, itt van a menyegző napja,
Rád adták a menyasszonyruhát,
De nem bírja el halvány fejed már
Az aráknak könnyű fátyolát;
Boldog útra láttál s ime,
Sírnál vagy . . . de ha történni kell,
Azt szánd, mért nem jött ez óra
A gyász első percéhez közel.
- ⑨ Szép, tizenhét esztendő s korodban,
Mikor vártad a boldog jövőt,
Három heti súlyos betegséged
Rád takarta a bús szemfedőt.
Szállj a mennybe, hol testvérid
Várnak rád, mint kedves angyalok,
És szülőid . . . hogyha itten
Nem lehettél boldog általok.
- ⑩ De előbb így nyisd búcsúra ajkad:
Jó testvérem, többé már reád,
Bármily hosszú lenne földi élted,
Busabb órát ennél már nem ád;

- Az utolsó válik el most,
Ki szívedhez közel tartozott.
Nézz az égre, száz imát nyujt
Lelkem érted Úr Jézushoz ott.
- ⑪ Remélt párom! Értem vert a szíved
S koporsómnál majd elhalt szegény . . .
Ki is képzél szomorúbbat annál,
Ha lemond egy boldog vőlegény?
Nem neked szánt a jó Isten,
Nyugodj meg, hogy Ő is úgy szeret.
Vigasztaljon s boldogítsa
Földön élted- s mennyben lelkedet.
- ⑫ Barátnőim! A földi remények
Így változnak nem vélt gyászra át.
Példa lettem, e gyarló világban
Ne bízzatok vakmerőn tehát.
Én könnyögök, teljenek be
Lelketeknek tiszta álmai
S legyetek majd végre méltók
Mennyben, Jézus jobbán állani.
- ⑬ Hű rokonság, szomszédok s velők, kik
Szánakodva körülálltok itt,
Köszönöm éltemben a jó szívet
S holtomban a részvét könnyeit.
Kik a sírig, vagy lélekben
Elkisérik mennybe engemet,
Amit jámbor lelkök óhajt,
Az Istentől azt mind nyerje meg.
- ⑭ Végre, Jézus, szent neved sóhajtom,
Teljesítsd be boldog vágyamat,
Hogy örömtelt dalra kelve, ajkim
Hozsannával magasztaljanak.
Legyen velem békességed,
Dicsőségről, üdvről álmodom.
S engedd, hogy feltámadáskor
Álljak irgalmas szent jobbodon.

RÉG BETEG, ANYÁTLAN ÁRVA LEÁNY
FÖLÖTT.

DALLAM: 18. «Im, az Úr jó híve...»

① Mint li - li - om á - gát Ha le -
 tör - nék vad ke - zek S jó lel - kek ol - tár - ra
 vin - nék, Úgy in - dú - lok én el in - né,
 Mert Jé - zu - sé így le - szek. Mert Jé -
 zu - sé így le - szek, így le - szek.

- ② Tetszett néki lelkem — Tisztasága, nagy hite
 S azzal a sok tiszta vággyal, - Fehér liliomvirággal
 Nem illetem én ide.
- ③ Tavasz volt az éltém — S liliom nem vár nyarat,
 Mert szépségét veszi nyáron, — Míg letörve, az
 Meghal, de fehér marad. [oltáron]
- ④ Letörve s fehéren, — Úgy indulok innen én . . .
 S hol nincs hervadás, a mennyben — Visszaolt lel -
 Az én drága, jó szülém. [kébe engem]
- ⑤ Édes hinni ezt, de — Atyám szíve kínban ég. . .
 Belefáradt a sok gyászba - S ebbe a szomorú házba
 Szívem úgy beillenék.

- ⑥ Vigasztalva nyitnám — Búcsúszóra ajkimat
 S lelke bírná a keresztet, - De a szíve fájva reszket.
 A hűséges lány miatt.
- ⑦ Sok gond tépte lelkét; — Feledné, de nem lehet,
 Bár örül hét magzatának, — Mégis olyan gyötrő
 Eltemetni engemet! [bánat]
- ⑧ Én is úgy örülnék, — De búcsút kell mondanom
 S hogy megértsék boldogságom, — Arra mód nincs
 S reszket a szó ajkamon. [e világon]
- ⑨ Aki elbúcsúzik, — Menjen boldog útra bár, —
 Öröm hangján egy se mondja, — Nehéz gond a vá -
 Mintha meg se' jönne már. [lás gondja,
- ⑩ Mert nem ígéret még, - Mit az ajk búcsúzza mond
 S a bizonytalanság képe — Odaáll, a szív elébe:
 „Látjuk egymást még viszont?“
- ⑪ Hát akit temetnek, - Kit nem várnak vissza sem?
 Pótolhatlan veszteséggel — Túrni, míg száll év az
 S meghal a gyász csendesen. [évvel]
- ⑫ Oh szerettim, ezt én - Már vigaszként mondhatom.
 Mert szenvedtem többet, mint ti — S szemem könny -
 Mert anyám megláthatom. [nyét már nem önti,
- ⑬ S ha utánunk vágytok, — Igéretté lesz szavam,
 Gondoljatok bízva rája: — A viszontlátás órája
 Eljön, bármily messze van.
- ⑭ Mint anyám nyomán én, - Jöttök jámbor utamon
 S lesz egy ország egy dicső nap, — Mely a földön
 Minden gyászért jutalom. [bánkodónak]
- ⑮ S most, Úr Jézus, kérlek, - Vezess a nagy égbe át;
 Legyek nálad szép menyasszony, — S hogy bús sí -
 Küldd a béke angyalát. [romon virrasszon,
- ⑯ A harang szól, menjünk! - A gyászsírnak adjatok,
 Hol kereszttem szent enyhében — Nyugszom édes,
 Hogy egykor feltámadok. [szép reményben,

ÖRÖKBEFOGADOTT ÁRVA LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

- ① Gondos, szíves karok közül — A sírba tétetem,
Isten hozzád, te szép tavasz, — Viruló életem!
Megcsaltál, bár szerettelek — Szeretlek még ma is,
Szép voltál, mint a rózsa, bár - [:Fájó, mint a tövis:]
- ② Tavasz voltál, szép életem - S én egy tavaszvirág.
Jaj, nem szabad örvidenem - Csak egy nyarat sem
Ki sem tárult bimbó valék, - Mely ígélet maradt, [át;
Nincs élet, csak bús hervadás - [:A szemfödél alatt:]
- ③ Tavasz voltál szép életem - S tavaszi hajnal én,
Melynek arca rózsapiros, — Ruhája tiszta fény;
Már felvirradt hajnal valék, - De visszahúllt napom,
Sötét az éj, szerettimet - [:Tovább nem láthatom:]
- ④ Tavasz voltál szép életem - S én egy tavaszi dal,
Melynek már első verse is — Bús sóhajokba hal;
Szép költemény voltam, amit - Nem is mondtak el,
Ime és mégis vége van, — [:Mégis siratni kell:]
- ⑤ Mi voltál még szép életem? - Egy tiszta, szép mese
Egy árváról: már atyja nincs - S nincs még szerel-
[mese;
Áldás fakad lépte nyomán, — Merre kis lába jár.
Isten veled kis hajlék, te — [:Tündérkirályi vár:]
- ⑥ Isten áldjon két drága szív, - E hű falak között,
Hová a bánat e napon — Először költözött.
Legyetek boldogok, amint — Hozzám hűk voltatok,
Bánatkönnytől többé soha — [:Ne ázzék arcotok:]
- ⑦ Árva voltam s fölfogtatok, - Nem szánón, szívesen;
Szerettetek, mint mást talán — Még a szülője sem
S öleltelek, ahogy csak az — Édes szülőt szabad
S tudtam, hogy hű marad szívem, — [:Míg csak
[meg nem szakad:]
- ⑧ S ime, csak eddig tarthatott — Erős ígéretem,
Csak eddig szerethettelek — „Egy egész életen“;
Tizenhat esztendő korom — Lett a rövid határ
És szívem, a hálátalan, — [:Megyen porladni már:]

NYOMORÉK ÖREG LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 18. «Im, az Úr jó hive...»

- ① A harang megkondult - S megindulva bús szaván,
A szívek részvétre kelnek — S ide gyűltek, hogy
[:Sírba olyan mostohán:] [ne menjek
- ② Mert adós maradtál — Sokkal, bús világ, nekem,
Az örömből részt nem adtál — S nem láttam mást
[:Hosszú, gyászos éveken:] [búbánatnál
- ③ Nekem is volt szívem, - Vágy ült halvány arcomon,
De sohsem kérdezte senki — S én magam nem val-
[:Mért kell könnyet ontanom:] [lottam ki,
- ④ Hol koszorút fontak, — Nem kerestek engem ott,
Volt rózsa, mely megteremje, — De nem tűzték bús
[:S éltem csendben hervadott:] [fejemre
- ⑤ Hol vidámság zajlott, — Ott sem vártak énreám,
Boldog szívvel míg daloltak, — Talán még rá sem
[:Hogy sír egy bús árvalány:] [gondoltak,
- ⑥ S jött búsabb idő is, — Minden jónak vége lett,
A szülőket elsíratam, — De vígaszként nem vár-
[:Hű szívet hű szív helyett:] [hattam
- ⑦ S lomb hulltán, közelgven - Ez a gyászos alkalom,
Hogy holtig jobbat ne lássak, — Nem maradt más:
[:Csak, hogy él az irgalom:] [biztatásnak,
- ⑧ S mikor eltemetnek, — Engem hála nem sirat,
Testemet ha földbe rejtik, — Örvidjek, ha nem
[:Merre ásták síromat:] [felejtik,
- ⑨ A harang megkondult - S megindulva bús szaván
A szívek részvétre kelnek — S ide gyűltek, hogy
[:Sírba olyan mostohán:] [ne menjek
- ⑩ Ah, meg kellett halnom, - Hogy megtudják, hogy
[vagyok];
Vergődöm halálos ágyon, — Hogy legyen, aki
[:Mikor mindent itthagynak:] [megszánjon,

- ⑩ Mi lesz örökséged — Utánam, te rossz világ?
Jaj volna most visszanyerned, — Mit rám mértél, a
[Sok, szívembe tört nyilát!] [keservek]
- ⑪ De négy testvéremnek - A boldog hálát hagyom,
Amért védtek, vigasztaltak, — Míg hervadtam,
[:Legyen boldog mind nagyon:] [ápolgattak.]
- ⑫ S nekem felvirul majd - Az a boldog lét, amely
Nem ismer hervadt virágot — S megosztja a bol-
[:Egyenlőn, mindenkivel:] [dogságot]
- ⑬ Amelynek határán — Nyílik nekem is virág:
Koszorút tesznek fejemre - S követem majd szent
[:Boldog lelkek nagy sorát:] [öröme]
- ⑭ S lelkesült szavokkal - Én is együtt zenghetem:
Légy áldott szent Égi Bárány, — Ki sok szenvedé-
[:Üdvösséget adsz nekem!] [sem árán]

-- 91 --

ÖREG LEÁNY FÖLÖTT.

— Karácsony estéjén. —

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① **A** nap hanyatlik s hoz rám - Hosszú bús éjszakát,
De a te eged vidúl, — Bünnel terhelt világ!
Nem éj jön most keletről, — A legszebb nap virrad,
Gyarló ember! Közelget — Üdvözítő urad.
- ② S fut, fut előle minden, — Mi rút, mi bűn, mi fáj:
Szeretnek ad helyet — A gyűlölet s viszály;
Irgalomra hajló a — Zord szív is e napon
S elhallgat a gonosz szó — A bűnös ajkakon.
- ③ A szív boldog hevével — Nem bír a vad hideg,
Szülők, a kis családot — Együvé gyűjtitek
S mások gondtól barázdált — Arcotok földerül,
Amíg beszéltek nekik — A kis Jézus felől.
- ④ Minden vágy haza szárnyal - S kit sorsa messze
A hűséges fiú is — Utánatok sóhajt [tart,
S ha van mód, útnak indul. — Itt jön talán, közel
S reszket a boldogságtól, — Hogy meglát, megölel.
- ⑤ Talán gyermekkoromban — Én is éreztem ezt,
De az én karácsonyfám — Régóta a kereszt.
Azt küldte nekem Jézus, — Hogy vele hordanám,
Árván töltve az éltet, — A bánat oldalán.

- ⑥ Atya, anya, hitves s ti, — Mosolygó gyermekek!
Hozzám hasonló bús szív — Egy sincs közöttetek.
A bánatot de rég nincs — Kivel megosztanom . .
Karácsony estelén is — Sötét volt ablakom.
- ⑦ Az Úr háza felé vitt — Ilyenkor már utam,
Mint annyi árva lelket, — Ott nem voltam magam:
S zengvén a földre szállt kis — Jézus dicséretét,
Elfeledtem, hogy éltem — Fájdalma mily sötét.
- ⑧ De elmaradt ez is rég, — Hervadtam csendesen
S öt éve nem mehettem — Isten házába sem:
Panaszomra szíves szót — Jó testvérem adott,
Őt áldom, hogy nem voltam — Egészen elhagyott.
- ⑨ Ötvenkét éves lettem, — Míg végre Jézusom
Megkönyörült rég tartó — Szomorúságomon.
Félévi betegség és — Nyolc heti kín után
Bevezet az egeknek — Ma megnyílt kapuján.

-- 92 --

ELAGGOTT ÖREG LEÁNY FÖLÖTT.

DALLAM: 1. «Mit bízik a világ...»

- ① **K**ialudt egy élet, — Végsőt lobban a láng, —
Mikor gyúlt, ki tudja? - Már csak úgy maradt ránk,
Nem tűndöklő napnak, — Reszkető kis fénynek:
Így ismertük mindig: — Öregnek, szegénynek.
- ② Így ismertük mindig, — Csendes, bús leánynak,
Aki beteg sem volt, — Csak alig néhány nap:
Nem volt a más terhe, — Számot sem tett, alig:
Hogy éi még, ki tudta, — Sem, hogy sírba hajlik.
- ③ S aki tudja, kérdi: — „Minek ilyen élet?
Talán száz esztendő — Egy árva miért lett?“
Lehet, hogy a szíve — Jobbat várt, de hátha
Vágya volt a magány. . . — Vagy talán csak átka?
- ④ S mi haszna éltének? — Tett-e jót, vagy épen
Átszállt áldás nélkül — Egy felhő az égen,
Hogy most elmerüljön — A vak éjszakába . . .
Vagy fényt vet reá a — Hüllő nap világa?
- ⑤ De nem felel senki — És elszáll a felleg,
Nincs sem ellenség, sem — Olyan, kit gyász illet.
Jó keresztény szívünk — Legyen segítsége,
Hogy üdvösség legyen — A bús élet vége.

IV. RÉSZ.
IFJAK FÖLÖTT.

-- 93 --

IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

① Tün - dök - lő nap su - gá - ri - val Len -
gő a - rany - ha - ján, ltt jö mo - soly - va
a Ta - vasz, A szép tün - dér - le - ány, A
mer - re lép, kis lá - ba - i Nyo - mán vi - rág fa -
kad. A - mer - re néz, vig tánc - ra kél A
tar - ka lep - ke - had A tar - ka lep - ke - had.

② Az enyhe lég talán az ő — Szelíd lehelete . . .
Boldog a szív, melyet meleg — Kezével illete;
Pacsirta ajkán ő dalol — S ah, százszor boldog az,
Kinek szívéen viszhangra kél — [:Dalod, te szép
[Tavaszi!]

③ Én voltam az néhány hete: - Szívem megihletéd,
Éreztem rózsás arcomon — Ajkad leheletét . . .
S míg a szívem megittasult — A boldogság dalán,
Jegyét váltott lelkem veled, - [:Te, szép tiünder-
[leány!:]

IV. Rész: Ifjak fölött.

④ Ki tudta, hogy hűséged ily - Váratlanul vesz el?
Bízam, ha nem örökre, de — Soká enyém leszel.
Lehúnytat csalfa szép szemed — S a szívem meg-
[fagyott . . .

Mit várna az, kit az öröm - [:Reménye elhagyott?:]

⑤ Az ifjúkor volt a tavasz, - Melybe most léptem én,
Pacsirtaként dalolt nekem — A biztató remény,
De pár hete elhallgatott, — Riadtan messzeszállt
S időhaladt aggod gyanánt-[:Vártam a zord halált:]

⑥ Pedig még élnem kellene, — Hogy e ma bús sze-
Virulásomat látva, még — Soká örvendjenek; [mek,
Csupán csak élnem s száz öröm - Volna számomra
[kész,

Száz boldogság kincse, mely az - [:Első fiúra néz:]

⑦ A szép pacsirtaszóra már, — Derengő hajnalon,
Hálás szívvel, atyám helyén — Lehetne állanom,
És boldog fáradásban telt — Napoknak alkonyán
Édes szóval fizetne meg — [:Hűségemért anyám:]

⑧ Ah, boldog út volt s lenne az, — Melyről lábunk
Kálváriát jártok tovább - A kedves magzatért, [letért,
Ki hűn szeret s mégis megyen - S kit elbocsátotok,
Habár elválása örök — [:Bánat lesz rajtatok:]

⑨ Sirassatok, szeretteim, - Engem s nagy kínomat,
De mért van így, ne kérdje azt - Se ajk, se gondolat,
Talán, ha megfelelné, kit — Kérdőre vontatok,
A bánatnál is kínosabb — [:Lenne borzalmatok:]

⑩ Mit veszt, ki így megy el, amint — Engem ismer-
[tetek?

Egy jó fiú az égbe szállt, - Meggyógyult egy beteg;
S hány gyarlóság maradt el így . . . — Rettentő
[vég talán,

Nézzetek megnyugodva, bár — [:Könnyet hullatva
[rám:]

⑪ Oh Jézusom! Nincs már az én — Lelkemnek
[vágja más,

Csak az, hogy gyarlóságomért — Kegyesen meg-
[bocsáss.

Végy hozzád, hogy szeretteim - Szószólója legyek
S küldje vigasznak balzsamát — [:Szívökre szent
[kegyed:]

⑫ Most szóljon búsan a harang, - A sír az én arám.
Melynek karjába távozom — Váratlanul korán.
Adj Jézus, csöndes nyugovást-S ha egykor fölkelek,
Ajkam boldog szavával a-[:Mennyben dicsérjelek:]

— 94 —

IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Menj, menj aludni, jó leány...»

① Könnyázott szemfedő alatt, — Virágok enyhiben,
Megbékélt arccal, csendben egy — Szelid fiu pihen.
Nincs ajkain panasz szava, - Nincs hült szívébe' vád,
Erős lélekkel várta be, — [:Mit rá az Isten ad:]

② Békén pihen, de ha szívét - Ki tudná tární még,
Derűs szemek a víg mosolyt — De elfelejtenék!
Az ifjú szív egy nagy világ, — Reményekkel tele;
Sirassuk őt, egy nagy világ-[:Omlott le most vele:]

③ Boldog az ifjú. Ráhajol — Egy bűvös-bájos ég,
Melyen a nap, hold s csillagok - Fénye egyszerre ég,
S míg nézi, melyik fényesebb, - Mind hirtelen lehűl.
Sirassuk őt, mikor reá — [:Sötét, vak éj borúl:]

④ Boldog az ifjú, Mert hímes - Tavaszmezőben jár,
Dicsőséges küzdelmeket — Igér neki a nyár.
Messze az ősz s még akkor is-Gyümölcsöket remél.
Sirassuk őt, csalatkozott-[:Tavasz volt s itt a tél:]

⑤ Boldog az ifjú, Szárnya van-A vágy s a képzelet
S e szárnyakon minden elér, - Mit lelke vágy, szeret.
Fent járt, hová nem hatnak el — Az éiet gondjai
Sirassuk őt, csalatkozott, — [:Letörtek szárnyai:]

⑥ S míg a rideg való előtt — Szívünk rendülten áll,
Kérdjük, mi fáj, későn-e vagy - Korán jött a halál?
Huszonhárom év oly kevés, - De mily sokat visz el.
Itt roskad össze, a remélt - [:Boldogsághoz közel:]

⑦ Nagy Isten! Nézd a szíveket,-Mind vigaszért ped
S ők küldik e jóleket e — Nehéz órán neked . . .
Összeomlott reményeit, — Lehullt sok csillagát
Mind visszaadhatná neki — [:A boldog másvilág:]

Hogy nem siratja vissza még - [:Szülője szíve sem:]
Találjon ott örök tavaszt, — Melynek nincsen tele;
Sengedd hinnünk, hogy általad Olvan boldog leszen,
Hogy nem siratja vissza még - [:Szülői szíve sem:]

— 95 —

IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Ilervad éltünk, mint a rét virága...»

- ① Zord halál, már dolgod, ime, készen!
Vedd le rólam pusztító kezed;
Nem kezd újra már e szív dobogni,
Nem nyílnak fel e lezárt szemek, —
Mire olyan régen oktatsz,
Megtanultam már lemondani,
Odadni az édes éltet
És érette nem sóhajtani.
- ② Féléve, hogy kezed alá vettél,
Hogy jártam a rémes iskolát,
Parancsoltad, kételkedjem abban,
Ami szép volt, majd hűsz éven át:
A virágra akkor nézzek,
Mikor elhullatta szirmait
S a költöző madarakra
Bízzam lelkem boldog álmait.
- ③ Ha tavasz van, gondoljak a télre;
Éjjel mondjam, a nap hűtelen;
Irgalmatlan, aki nem segíthet
S nehéz a kéz, mely jót tesz velem;
Ami, jaj, legjobban rémít,
Folyton azzal tépjem lelkemet
És készüljek a nagy útra,
Melyre vágyakozni nem lehet.
- ④ Szerettimnek arcára felírtad
Az aggódás szomorú jelét,
Hogy mindig olvassam, hogy mi vár rám,
Ha egy-egy percig felejtlenék;
Minden órán súlyosabbá
Tetted testi-lelki kínomat,
Nem hozott reményt a reggel,
Sem enyhet a csendes alkonyat.

- ⑤ Kezedet hát a szívemre tetted
S forrón égő szívem megfagyott;
Megérintéd ajkamat, amely egy
Bús sóhajtással elhallgatott;
Elmém mindent elfelejtett,
Ami e világhoz kapcsoló . . .
És vihetsz, ah, vágyom is már
Bús karodra, a sírhant alá.
- ⑥ Nem mondlak már kegyetlennek többé,
Betegek jótevője, halál!
Nem térnek már vissza az örömből,
Világ, bármivel csábítanál,
Mert a szent hont, melyre vágytam,
Hova félve indul a remény,
Az üdvösség szent hazáját
Lelkem szárnyán már elérem én.
- ⑦ Jézusom, tedd, lelkemet egészen
Ez a boldog érzés hassa át,
Hogy enyém lesz az öröm, mely mindent
Kipótol, mely mindent visszaád.
Mely egyesít véled s vélem
Azokat, kik nékem kedvesek.
Akard Jézus s mindörökre
Téged áldó kis szolgád leszek.

-- 96 --

IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

- ① Lesujtott a zord halál kezével
S leroskadtam a sok kín alatt.
Sokszor járt már erre, de soh'sem jött
Ily váratlan e bús pillanat:
Néhány napja még virultam,
Vágytam élni, szülők, értetek
S hirtelen halálra váltam,
Alig egy nap voltam nagybeteg.

- ② Lesujtott a zord halál kezével . . .
És a részvét mind engem sirat,
Pedig inkább a szülőket szánák!
Az ő szívök lett az áldozat.
Mert negyedik vesztésgként
Siratják az egyetlen fiut,
Mert a másik a harctéren
Elveszett, már számos éve mult.
- ③ Úgy maradtam, egyetlen reménynek,
A közelgő öregségre én
S olyan voltam, mintha ezt a nagy szót
Szívemben parancsnak érzénem;
Mintha minden elhúnyt helyett
Helyt akarnék állni egymagam . . .
S alig fejlődő erőmmel
Fáradtam, hűséggei, boldogan.
- ④ S a halál jött s kezemet lefogta,
Időt sem hagyott megkérdenem,
Hogy szülőim megtépett szívére
Minek még több kínos gyötrelmem;
S hogy nem telt be vérrel, könnyel
Az elszállott szörnyű éveken . . .
Tizenhét éves koromban
Megásta a gyászos sírt nekem.
- ⑤ Menthetetlen' mennem kell. Nehéz perc.
Szülőimnek s nékem egyaránt,
Mintha dél sem volna s hirtelen csak
Legsötétebb éj szakadna ránk:
Hány vigasz-szó, hány ígélet
Elmaradt? . . . Hány égi biztatás?
Itt a részvét nem vigasztal
És nem enyhít a könnyhullatás.
- ⑥ Ó, szerettim! Nincs itt más segítség,
Csak Isten s a lélek nagy hite,
Mit a földi boldogság reménye
Soh'sem köthet egészen ide;
Mely a földi örömekre,
Mint úgysis mulandókra tekint
S rendületlen néz az égre:
„Boldogok leszünk egykor megint!“

- ⑦ Ez megment a kétségbeeséstől,
Enyhül a kín, mely a szívbe' dúl
S a megnyugvás könnye langy esőként
Kínban égő szívetekre hull.
Ringat, biztat ez a hit, hogy
Ez az élet nehéz álom, — és
Az Istenben remélőknek
A halál a boldog ébredés.
- ⑧ Rózsafelhő anyjának a gyermek,
Kisded élte nyíló hajnalán;
Nevelhetne áldást s a halálíg
Csendes, enyhe árnyékot talán, —
De mi, bár úgy távozzunk is,
A bánat nehéz felegeként,
Nézzétek, azokra is vet
A hanyatló alkony néha fényt.
- ⑨ Mert hiába itt minden boldogság,
Jön az éj, a tompa, fénytelen,
De elétek, édes, jó szülőim,
Már négy csillag tündöklök velem;
Utatokra fényt derítünk,
Örömvesztett jó atyám, anyám
S csillagokkal koszorúzza
Léptek majd be a menny ajtaján.
- ⑩ Térjetez már csendes nyugalomra,
Elnémult szív, megfagyott tagok,
Maradjatok ott, míg ébredésem
Boldog hajnala virradni fog;
Akkor engedd, édes Jézus,
Örvendhessek az égben veled.
Választottak szent karában
Rendelj nekem örökös helyet.
- ⑪ S most induljunk! Kisérjen a násznép.
Vár a gyászszír, szomorú arám,
A hideg rög omlik nemsokára.
Mint menyasszonyom bús karja, ráni.
Isten! Adj csendes nyugalmat,
Álmodjam a szent tavasz felől.
Kelts föl akkor s üdvözültek
Szent sorában álljak majd elől.

— 97 —
IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

- ① Elmúlt a tél, itt jön a tavasz már,
Mint egy teljesülő szép remény;
Az ég megtanult már örvendezni,
Szíve forró, arca csupa fény;
Mint ébredő szép kis gyermek,
Nytja szemét az álmos virág,
Öltözik pompás ruhába
A hervadt mező s kopár faág.
- ② Mint legyőzött ellenség, fut a tél,
De sziszegve vissza-visszanéz,
Nem felejtí megévesztett uralmát,
Vad keze még pusztításra kész
S hogyha nappal nincs hatalma,
Éjjel, lopva visszalátogat,
Sok ártatlant megsanyargat,
Elgyötörvén a virágokat.
- ③ S kik kegyetlen kezét elkerülték,
Azoknak sincs mért túlbízniok:
Nyári nap hevétől, szomjúságtól
Hervadoznak az ártatlanok;
Írígny kezek megrabolják,
Szirmaikat elhordja a szél
S végre is csak elközelget
A rettentő ellenség . . . a tél.
- ④ Épen ilyen az embernek élte:
Mennyi bánat, mennyi küzdelem,
Mennyi keserű gond vesz hatalmat
Egy életen át az emberen!
S bármily hosszú volt az élet,
A halál elhozza a telet . . .
Menekülj jó ifjú! A szív
Jobb, ha nem tud, mintha már feled.
- ⑤ Kínod elmúlt. Lelked a boldogság
Virágos mezőin andalog;
Jönnek érted s Jézushoz vezetnek
Testvérkéid, a szép angyalok,

Hol csalódás nincs tovább, sőt
Boldogabb lesz minden percetek,
Mert tudjátok, kit szerettek,
Ott örül mind egykor, köztetek.

- ⑥ Indulj el hát s vidd el a keservet,
Melyen nincsen mód könnyíteniük,
Ajánld ott fel, könyörögve értünk
S hallgasson meg áldott Isteniünk,
Védjen minden szenvedéstől
A halálra is kész Irgalom.
Pihenj békén s üdvre ébredj,
A boldogságszerző hajnalon.

— 98 —

IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága...»*

- ① Földi pályám még csak kezdetén volt,
A szívem még olyan fiatal
S a határhoz ily korán elértem,
Ime, áll a gyászos ravatal;
Még csak indultam felétek,
Távol csillogó havas hegyek:
Szép aggkor, még csak óhaj volt,
Hogy egykor fehér öreg legyek.
- ② Mert ezt látja boldog célnak a szív . . .
S ha felért odáig, mit talál?
Nincs tovább út, csak mélység s magasság,
Nem öröm vár rá, csak a halál;
Fent az ég örök derüje,
De virágok itt nem nyílanak,
Csak távolról szép, hideg fény,
Amelyben reszketve áll az agg.
- ③ S küzdünk érte, fáradtan, epedve,
Csak az áll meg, aki összerogy . . .
S mind több vándor veszti el bizalmát,
A törekvők száma egyre fogy:
Van kisdéd, ki el sem indul,
Hány megáll az útja kezdetén,
Vagy félúton roskad össze,
Mint ahogy most erőt vesztek én.

- ④ Ringó bölcső az egyik határkö,
Amelynél az ember útba kezd,
És a másik, — mit fejéhez tesznek, —
Útja végén egy kis sírkereszt,
És közel, vagy messze a sír,
Egy egész élet veszett el ott,
Tervét, kincsét, szép reményét
Mind letéve, indul a halott.
- ⑤ S talán mégis méltóbb a szánó szó,
Ha egy ifjút illetnek vele,
Mert úgy tartják, hogy az a szép aggkor
Az életnek elégtétele . . .
S én valóban élni vágnék,
Hű szívemnek fényét hintve szét,
Hagynám egykor megnyugodni
Jó atyámnak elfáradt kezét.
- ⑥ A remény legszebb virága voltam,
Jó szülőim egyetlen fia
S három éve tépi szívöket, hogy
A reménynek meg kell hálnia;
Három éve szenvedünk és
Mind kevés lett, hogy lemondjanak,
Szinte mintha készületlen
Törne rájuk e bús pillanatot.
- ⑦ Nem lehet engem csak úgy odadni . . .
Küzdve-küzdtek végső percemig,
A halálnak úgy kell elragadni . . .
Már visznek s ök most sem engedik;
Már nem értek szép nevemről
S ök csak szólítgatnak édesen;
Elsimul a föld felettem
S elfeledve nem leszek soh'sem.
- ⑧ Így maradt a szívem a tiétek,
Jó szülők s bár nem segít kezem,
Látnotok kell hűségem jelét, mert
Rólatok majd megemlékezem:
Lelkem vigaszt esd reátok,
Az égben lakást készítgetek
S mint ti engem látni vágytok,
Úgy leszek majd boldog köztetek.

- ⑨ Akik rám még szeretve gondoltak
S könnyítettek szenvedésemen,
Jó testvérim- s többi szerettimnek
Élte tiszta boldogság legyen.
S mint utolsó szavam áldás,
Utolsó sóhajom irgalom,
Melyet tőled vár a lelkem,
Ó megváltó édes Jézusom!
- ⑩ A harang szól már az indulásra,
Menyegzőmre, égbe hívogat.
Akik nem jöhettek, ajándékul
Küldjétek buzgó imátokat.
Testem is megy fölkeresni
A sírt, szomorú menyasszonyát,
Bús karjáról, add Uram, hogy
Testem is majd mennybe jusson át.

— 99 —

EGYETLEN FIÚ, NÖVÉRE UTÁN.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① Megfestették tündérvilágom
Balgá gyermekdalok, mesék:
„Az áldott föld, zöld bársonyával,
Csillag-virágos, hímes ég;
Szelid hajlék, amelynek enyhén
Csupa hűséges szív dobog . . .
S beláthatlan időn maradnak,
Örülnek így a boldogok.“
- ② És a szívem tovább mesélte
S ki mondaná, hogy vakmerőn,
A gondolat még szót sem öltött
S vágyam már teljesedve lön;
Az ígéretföld ajtajából
Tiltottak el . . . lábam megáll . . .
S mi a valóság, megmutatja
Nem az élet, de a halál.
- ③ S látom letelt rövid világom,
Elég nehéz napok sorát,
Hogy a reményt a sok baj árján
Sokszor mi sem vihettük át:

- Láttam, mi sok könny hullhat egy-egy
Megírgyelt fedél alatt,
Hol most is a szörnyű menekvés
Reménye lett e pillanat.
- ① Jó emberek! Ha a reménység
Egy úton jár még véletlek,
Sóhajtások hús éjszakáján
Tanuljátok az életet.
Melyet e perc, nagy példaképen
A túlbízók elébe tár:
Kezdve, folytatva s áthaladva,
Itt egy egész élethatár!
- ③ Itt én, az ifjú, ki letettem
Örökre a földi reményt;
Itt a férfi, élte javán, a
Csalatkozás példájaként:
S ki jobbra már időt sem várhat.
Remény vesztén itt sir az agg . . .
S a szívetek megmondja nektek,
Ki hármunk közt legboldogabb.
- ⑥ S eláll a könny, belátva, hogy csak
Az élőket kell szánnotok,
Engem nincs mért tovább siratni,
Mondjon a szív bár száz okot.
Csak kár vagyok: kár a szülőkért,
Szerettimért, — kár mindenért,
De — mért tagadni? — boldog a szív,
Melyet ilyen csapás nem ért.
- ⑦ Panasz ne szólj, hogy mért kel élet!
Ne tiltsd le az ezer csodát,
Itt, a földön s a fényes égen,
Melynek létet mind' Isten ád:
Im, én panasz nélkül fogadván,
Amit rólam elvégeze,
Várom, hogy egykor hült poromból
Újra megalkot szent keze.
- ③ Ha e földön virág nem volna,
Sem lomberdők, csak puszták fák,
Jönne tavasz talán megint, de
Olyan szépnek nem mondanák, —

S ha Isten kér bimbót, virágot,
Hogy szebb legyen az ég vele,
— Az ég, amelybe minket úgy vár, —
Ki hú, fájalmát küzdje le.

- ⑨ Nem mondalak balgának immár,
Édes gyermekdalok, mesék!
Áldott a föld, mely nyugtot ad s vár
A csillagokkal hímes ég.
Az égi hajlék, melynek enyhén
Csupa hűséges szív dobog,
Hol mindörökre együtt élnek,
Örvendenek a boldogok.
- ⑩ Engedd, Uram, e tiszta vágyat
Reménnyel elsőhajtanom,
S indulok új, szent dalt rebegve,
Drága neveddel ajkamon.
Oh szent öröm, ha majd nevemről
Szólít egy tiszta angyalod . . .
S legyen kedves, oh drága Jézus,
Őök hálánkat hallanod.

— 100 —

GYENGEELMÉJŰ NÖTLEN ÁRVA FÖLÖTT.

DALLAM: 1. «Mit bízik a világ . . .»

- ① Készen a koporsó — És a sír, amelyet
Ifjú foglal el most, — Elaggottak helyett.
Nem látjuk, hogy sok könny — Húllna el utána
S mégis, mintha sok-sok — Virágot kívánna.
- ② Itt fekszik egy ifjú . . . — A halál eltévedt
S mégis soknak látjuk — Ezt a harminc évet;
Kimaradt belőle — Az élet derűje
S megy, hogy a még rá várt - Sok gyászt elkerülje.
- ③ Oh, elég volt eddig, — Huszonhárom éven,
Majd ott maradt árván, — Az anyja ölében . . .
Vagy addig sem örült — Annak a hét évnek,
Hiszen úgy született, — Elmében szegénynek.
- ④ Elmében, örömben . . . — De testben erősen
S a hősök sorából — Nem maradt el ő sem.
Szép szemek mosolygtak, — Csak hogy ámitgassák
S kikacagta szívét — Az édes boldogság.

- ⑤ S ő jószót nem hallva, — Intelmet feledve,
Ment hiú reménnyel — A vak éjjelekbe;
Csak, hogy fészket rakjon, — Mindig arra vágva
S összefagyva dőlt le — A haláloságyba.
- ⑥ Három hónap óta — Hervad, jobbat várva
S három heti kinnal — Sírba húll az árva:
Az anya, az öröm, — Az élet árvája . . .
Adjon a jó Isten — Nyugodalmat rája.

— 101 —

KISDED KORÁTÓL BETEG IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem . . .»

- ① Ősz felé, mikor már a — Nap hossza egyre fogy,
Elvágnak a madárkák, — Az Isten tudja, hogy. . .
Még a fagyot se' várva — Menekszenek oda,
Hol a szép napsugáron — Nem győz a tél soha.
- ② Vannak, kik ittmaradnak — Tűrni, szenvedni bár,
Oh de övék az első — Tavaszi napsugár;
Övék az ősz mosolya — S tél fagya is, hanem
A legkeservesebb, a — Válás fájdalma, nem!
- ③ Rajtam sok éve tartott — A tél insége bár,
De lelkem vágyban sem lett — Soha vándormadár:
Kicsiny tavasz, örök tél, — Ez volt kimérve rám
S nem vártam el tizenhat — Keserves év során.
- ④ Mint hogyha oszlik a köd — Olykor az ég ívén
S átcsillog áthatón az — Erőtlen téli fény,
Úgy játszott a reménynek — Sugára énelem . . .
Szívem örömrre várt és — Megölt a gyötrelem.
- ⑤ Tavaszt vártam, a multnak — Szebb folytatása-
Melyért a bús idöket — El is felejténék, [ként,
Hiába, hogy remegve — Hordtam a zord telet,
Kegyetlen, álnok élet, — Jaj, de szerettelek!
- ⑥ S földi bizalma vesztén — Szívem tovább remélt,
Jámborságot fogadtam — Vergődő éltémért
S hogy nem mondok panaszt, még — Gyászra ha-
[gyatva sem,
Türve-türök, csak szívem — Dobogjon csendesén.
- ⑦ S így vittem még, pihegve, — Kínos két hónapot
S ifjú barátim, végre — Lemondtam rólatok.

Megyek szebb honba, látni — A szent, örök tavaszt
S ott megnyerem, ha itt oly — Hiába vártam azt.

③ S elhallgatnak betelten — A szívem vágyai,
Örök éltemért kell a — Jó Istent áldani;
Nem panaszt mond a lelkem, — Hanem dicséretet,
Új társaim, dicsőült — Szép lelkek, véletek.

④ Tizenkilenc esztendő — Koromban válva, hát
Elmondom szeretettel — A végbúcsú szavát;
Mert érzem, hogy nem illő — Azt elfelejtenem,
Hogy gond voltam s hálára — Mindig erőtelen.

⑤ Bús élet változása — E perc, atyám s anyám
S ti mégis annál búsabb — Szemmel néztek reám,
Pedig engem tovább nincs — Miért siratnotok,
Mert elmúlt szenvedésem — S békén nyugodhatok.

⑥ Fiatál éltemért kár, — De azt nincs szánni mért,
Ha szívem úgy mehet, hogy - Soha még gyász nem
Elég volt kínra vesztett - Sok évem, hónapom, [ért,
Örvendek, értetek hogy — Istent imádkhatom.

⑦ István, édes testvérem! — Helyettem is te véd
Atyánkat fáradságtól — S a bánattól szívét,
Melyért Isten megáldja — Hűséges két kezed
S az élet boldog útján — Üdvösséghez vezet.

⑧ Még három jó testvérem, — Kívánom, rajtatok
Teljék be mind az áldás, — Mit vártam s itthagytok.
Virulástok s hűségtek — Űzze el a borít
S mennybe vezessen egykor — A földi jámbor út.

⑨ Fiatalok! Nehéz volt — Válnom közületek,
Bár a boldogság engem — Majd meg sem illetett.
És vágylak újra látni — Az égben egykoron
S öröm lesz boldogságom — Véletek osztanom.

⑩ Nem nevezett rokonság, - Szomszédok s mind, akik
Éltemben szántak s üdvöt — Kívánva állnak itt,
Amért részvétre indít — Ez a bús alkalom,
Ott lássalak majd égi — Szép lakodalmamon.

⑪ Most, Jézus, esdve kérlek, - Add meg jutalmamat.
Oszd ki az örömrészt, mely — E földön elmaradt.
Nyisd meg égi hazádnak — Szent ajtóit elém
S nyugodjék megtört szívem — Békén a sír ölén.

⑫ Most szóljon a harang, mint Menyegzős szép zene,
Ragyogjon szent reménytől — A bánkódók szeme,
Higgyünk feltámadást és — Örök szent életet.
Addig, édes szerettem, — Az Isten véletek!

-- 102 --

RÉGEN BETEGES IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① **Á**ll a törvény: „Ki életet nyert,
Éltével kell fizetnie.“
Csendben hulljon a könny reám, itt
Nehéz panasznak nincs helye.
Nem nyertem én, más boldogokkal
Hosszú idők ígéretét.
Csalódás nincs, csak teljesült, mi
Felőlem így végeztetek.
- ② Ez az, amit tudtunk mindnyájan
S mit elhinni még sem lehet . . .
S hagytam szállni, remények szárnyán.
Más boldogokkal lelkemet:
Perchez a perc, órához óra,
Öröm mézével összeforr . . .
Bús szó, hogy jó a vég, de mért azt
Aggódva várni, hogy mikor?
- ③ S titkoltam, hogy tudom nagyon, mily
Figyelve áll rajtam a szem,
De tudtam, a szorongó szívre
Öröm derűjét én viszem
S arcom mosolygott a vésercig
S vidám szó halt meg ajkamon:
„Ne szánjanak!“ — pedig nehéz volt
A lelkem elsőhajtanom.
- ④ Csak azt látiák beteljesedve,
Mit elkerülni nem lehet:
Segélyt sem várt, el sem fogad más
Szívem, csak a hú könnyeket.
Csupán lelkem, mely útra úgy kél,
Készülten is váratlanul,
Kér egy fohászt, mert a végórán
Szívembe nem szállott az Úr.

- ⑤ Oh, jó szülőim! Kinek sorsán
Hűség nem változtathatott,
Az, a már bírva elveszett kincs
Mért hagyna most búbanatot?
S most kell, hogy a boldog jövőnek
Mindörökre megmentsetek:
Ajánljatok a jó Istennek,
Úgy visszanyer még lelketek.
- ⑥ Nem első gyász ez. Rózsafátok
Virágot már ötödször ejt
S nem mondtatok le, mind tiétek,
Kit szívetek el nem felejt, —
S vigasztalan miért siratni
A szív örök tulajdonát?
— S örökre egyesülni, nincs út
Egyéb, csak a halálon át.
- ⑦ Öt gyermek kelt szárnyra e földön
S ötről így is letelt a gond, —
Nekünk a könny a szent örökség,
Mit gyászotok sírunkra ont, —
S ti az égi s földi család közt
Szívet elosztva állotok,
Míg az öröm remélt hónapja
Lassan átnő családotok.
- ⑧ S most a hálát kell elrebeognem,
Hogy oly nagyon szerettetek,
Hogy, bár nehéz huszonkét évem,
Boldogságban telt köztetek;
Átmosolygtam a hervadásban
Telt végső három hónapot
S hogy hű maradjak, lelkem mindig
Megemlékezik rólatok.
- ⑨ Testvéreim! Az elmaradt szép
Időt . . . mindent rátok hagyok,
Csak szívem helyett a szülőkhöz
Mindig hívek maradjatok.
A szíves szó s családotoknak
Virulása öröm nekik.
Szeressen Isten és áldása
Kísérjen végpercetekig.

- ⑩ Még nagyanyám özvegy szívére
Kell a vigaszt leesdenem,
Mert én is nagy fájdalomra lettem:
Könnyét töröld le, Istenem!
Ragyogd be annyi fénnel éite
Homályba hajló alkonyát,
Hogy örvendhessen hátaletlen
S vezesd majd őt az égbe át.
- ⑪ Keresztanyám is azt sóhajtja,
Hogy rég borús lett szívege.
Fájó sebét az Ég örömmek
Balzsamával hegessze be.
Írántam volt jó szíve nyerjen
Égi s földi jutalmakat; —
S én kérem őt, jámbor imába
Foglalja a megholtakat.
- ⑫ Ifjú társak! Nektek az élet
Tavasza nyárba hajlik át.
S mit nyertem én? — Szép reggelemre
Hirtelen jött bús éjszakát.
Ez nem lehet jó szív jutalma!
Igazságért mennybe megyek, —
S hogy egykoron együtt örüljünk,
A jóságban kövessetek.
- ⑬ Jöjjön még a kedves rokonság,
Szomszédok s bús vendégsereg,
Akiknek élve öröm voltam
S ki holtomon úgy kesereg
S mindaz, ki a részvét szavával
Segíteni kész szülőimen:
Vigaszt nyerjen minden bajában
S mind mennyben lássa majd szemem.
- ⑭ S most, Jézus, szent neved sóhajtom,
S előnti a méz ajkamat.
Dicsérni vágylak egyesítsen
Veled ez a szent pillanat.
Nyugtass meg, a feltámadásnak
Hitében, a holtak során.
S míg fölkelek, küldd a békesség
Szép angyalát, vigyázzni rám.

RÉGEN BETEG, ELSŐSZÜLÖTT FIU FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① **A** részvét tiszta érzetével
 Állunk e holt virág köré.
 El jtvé még nincs, az enyészet
 Csak hervasztá s le nem töré;
 Nyolc éve, hogy mindegyre készül,
 Elindul, de marad megint,
 Csak akkor kezdik a lemondást,
 Ha elmegy s vissza sem tekint.
- ② Enged, gyöngül a remény szála
 Ilyen hosszú idő alatt
 S hinnénk talán, ha válni kell, már
 Nem oly nehéz e pillanat . . .
 Jaj, de a szeretetnek láncát
 Csak edzik e nehéz idők
 S az ész lemond, de a szív elszánt,
 Végső percig nem adni őt.
- ③ Az elme kész rá, hinni, hogy már
 Nem oly keserves fájdalom
 Odadni inkább, mint vergődve
 Látni ilyen fiatalon;
 De édesatyja s anyja szíve
 Csak érez s nem tesz számadást,
 Feled minden bajt, gyermekének
 Életénél nem nézve mást.
- ④ Felednék, hogy fáradnak érte,
 Nem várhatva hálát se' tán
 S hogy nem jöhet nevelgető nyár
 Ilyen rideg tavasz után;
 Hogy élni bús a kínok ágyán
 S tán védtelen maradni el . . .
 De a szülő csak egyet érez,
 Hogy magzatának élni kell.

- ⑤ Hat szép virága a szülőknek
 Talán aggodást adhatott,
 De eddig nem viselte szívök
 Még a szülői bánatot,
 E perc az élet fordulatja,
 Lábok első tövisbe lép
 S megtanulják rettegni a bajt,
 Mit alig ismertek elébb.
- ⑥ E perc tanítja a lemondást,
 Viszi az első gyermeket,
 Első reményt, kit az öregkor
 Fáradtan sokszor emleget;
 E perc fordítja ég felé a
 Földönjáró tekintetet
 S mennybe küldött ajándék a könny,
 Szülők, mit érte ejtetek.
- ⑦ S e könnyeken át messze láttok
 (Vagy csak az ég jött közelébb?)
 És benézhettek a mennyajtón,
 Melyen a jó fiú belép . . .
 És fény hatol a lelketekbe.
 Reményt fakaszt az égi hit,
 Hogy él a drága s egykoron majd
 Elétek tárja karjait.
- ⑧ Tizennégy évét elhaladta
 S hiába várt derült eget . . .
 Mit ér annak minden örömkincs,
 Akinek a szíve beteg?
 — S ha nem gyógyul, inkább pihenjen.
 Hallgasson, ha dobogni fáj . . .
 S ha nem dobog, úgy itt van a perc,
 Kedves fiú, hogy útraszállj.
- ⑨ S már zengi lelked a búcsúsózt:
 Atyám! Ki könnyeket fakaszt,
 Ki nem marad hí jobbkezednek
 S hűtlen elhagy, mért szánod azt?
 — S kit szánni kellett, oh bocsásd el . . .
 Ne hozzon még több bánatot.
 S fizesse meg az Úr jószágod,
 Míg mennyben hálát mondhatok.

⑩ Édesanyám! Hogy a családtól
Gondod tovább ne vonjam el
S hogy ne nézd hosszú haldoklásom,
Azért az Úr mennybe emel, —
És lesz megint viruló kerted
S egy szép emléked, mely ha fáj,
Kedves virágid fejlődésén
Édes vígasztalást találj.

⑪ A szeretet szavát vegyétek,
Drága testvérim, öten.
Nektek hagyom az örömet, mely
Remélhető egy életen
S inádságból aranyhídat fon
Nektek mennybe szeretetem.
Legyetek örömkoszorú a
Szülői fájó szíveken.

⑫ Jó nagyatyám és nagyanyám is
Fogadják el a hálaszót,
Mert jóérzésök boldogságom
S még jószavok is drága volt.
Hadd emlegessem Jézusomnál,
Aki szívemnek kedvesek, —
S ha ők engem megemlegetnek,
Én is nagyon boldog leszek.

⑬ Keresztatyám s keresztanyám, mert
Értem az élethajnalon,
A keresztségben szót emeltek,
Védje égi szent ótalom.
Hű rokonok, szomszédaink és
E végpompán jelenlevők,
Nyerjenek éltök küzdelméhez
Az Istentől áldást, erőt.

⑭ Búcsúm Jézus nevével végzem,
Ezzel megyek utamra is.
E szent név áldás mindazoknak,
Kik élnek — s engem égbe visz.
Oh teljesítsd be, drága Jézus,
Lelkem törhetlen szent hitét,
Fáradt szívemnek adj nyugalmat
S legyen a lelkem a tiéd.

RÉGEN SZENVEDŐ IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ülni már az óra...»

① Vidám zaj hangzik a világon,
Sok dal, sok gondtalan beszéd,
Sok ember teste-lelke kincsét
Könnyű szívvel most szórja szét;
Hagyják, hogy elvezesse őket
A balgaságra bármi ok,
Mintha valóban úgy kívánnák,
Hogy legyen mit megbánniok.

② Jó, ha jön a magokbatérés,
Mámor ködén ha győz a nap
S a bőjt komoly hangulatában
Térdek, fejek meghajlanak.
Jó, ha jámborság, szent vezeklés
Járja az Úr Jézus nyomát,
Melyre nekem szent rendelésből
Korán kellett fordulnom át.

③ Ott kezdtem én, hol más bevégzi:
Kálváriás, nehéz utat
Jártam erőtlén, mely nyugalmat
Csak a kereszt árnyán mutat. —
De hogyha eddig roskadoztam,
Fel, bús fejem, csüggedt kezem!
Nem szenvedés jön, az letelt, ma
Feltámadáshoz érkezem.

④ A kískeresztről vett le Isten,
De addig is mily bús napok,
Míg a nehéz elvégezésen
A lelkem fáj s nem szólhatok:
Mint éles tört, úgy rejtegettem
Szeretteim elöl a szót,
Segélyt ne kérjek hű szívöktől,
Mikor többé nincs arra mód.

⑤ Hajnalifénynél, szép napsugárnál
Várva a bús borulatot,
Szemem talán derüs maradt, de
Lelkem sok könnyet hullatott:

- Léptek az évek és elértem
A boldog ifjak szép korát . . .
És fájt szegény, letiltott szívem,
Melyre nem illett a virág.
- ⑥ Hogy célt tűzzek, versenyre kelve,
Előre törni vakmerőn . . .
A kiméletlen küzdelemben,
Tudtam, nem ér sikert erőm, —
Más visszavet, vagy meg se' lát, míg
Részvétlen szívvel elhalad, —
De céltalan vergődve élnem,
Ez is csak oly bús gondolat.
- ⑦ S virágtalan tavaszkoron túl
S hosszú aszály kopár nyarán,
Bús elgondolni, oh szerettim,
Ha élni kell, mi várna rám:
Mikor már másnak sincs reménye,
Hogy a fonnyadt virág kihajt,
Multat s jelent siratva, árván
Kín lenne a bajt vinni majd.
- ⑧ S néztem aggok borus szemével:
„Ha nincs öröm, ha nincs remény,
Mit is keressek a világon
A boldogok körében én?
— Idegen lennék nemsokára,
Mikor nekem van otthonom . . .
Ha itt nem, nálad, drága Jézus,
Kihez reményemet fonom.“
- ⑨ S nyolc éve fogy egyre, közöttem
S a föld között a kapcsolat
S a lemondást is megtanultam
Három heti nagy kín alatt:
De már a búcsút elrebegni
Nem kelhetett szó ajkamon,
Neveteket, drága szülőim,
Itt, most kell elsóhajtanom.
- ⑩ Oh, adjatok áldást reám még,
Gyásztól összekulcsolt kezek!
S én, ki itt majd hű sem lehetnék
Mennybe jutván, hálás leszek;

- S elváltozom holtan örömmek,
Ki élve csak bánat valék.
S lesz két remény, fent, a mennyégben
S itt is maradt öröm elég.
- ⑪ Testvéreim, örömvirágok!
Legyen imám szép napsugár,
Mely jó szülőink kis kertjébe
Boldogságot nevelni jár.
Maradjak egy bús-kedves emlék
A rokoni jó szíveken
S mint én nekik, szívök kívánjon
Szent békességet énnekem.
- ⑫ S most, Jézusom, ha megsirattak,
Szárítsd fel a bús könnyeket
S áldd meg a drága szíveket, kik
Alázattal adnak neked.
Oh Jézusom, ha megszenvedtem,
Az üdv honát nyisd már elém
S engedd, hogy békéd szent nyugalma
Legyen velem a sír ölen.

-- 105 --

VÁRATLANUL HALT GYENGE IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»*

- ① Ki sem fáradtam az élet útján
S már itt van az örök nyugalom,
Mely szelíd vágy az elagottaknak,
De szörnyűség a fiatalon;
Mikor még csak ébred a szív,
Mint virág a tavasz hajnalán,
Szörnyű végzet az örök tél
Rideg álmát parancsolja rám.
- ② És időt sem ad, hogy megnyugodjam
A már megváltozhatatlanon,
Négy nap tartó szenvedés után ma
Fejem sírba kell lehajtanom;

- Aggódó szív meg sem érti,
Hogy már minden elvégeztetett,
Még csak készül, hogy segítsen,
Mikor már meg is halt a beteg.
- ③ Kit viruló rózsának ismertek,
Majd búcsúsztót sem adtak neki;
Dalos ajkam hirtelen elnémult,
Még a hálasztót sem mondta ki,
Mint heves nap gyenge rózsát,
Lebágyasztott a baj hirtelen
S rászakadt egy bús órára
Az eloszthatatlan gyöttrelem.
- ④ És szülőim enyhet nem találnak,
S keresném a vigaszt . . . hasztalan!
Gyógyulás csak csodaként jöhetne,
A jó Isten útján, általam;
Amit eddig megtehettem,
Orvosságnak az volna elég,
Hogyha szép szemem felnyitnám
S vigasztalva, egy szót ejtenék.
- ⑤ Hü a szívem s többé nincs erőm rá,
Hogy segítek, édes Istenem!
— És a szent hit ad szelíd vigaszt, hogy
A halál nem győzhet lelkemen;
Hogy a lélek égbe szállhat
S imádsága minden jót tehet.
Bízzatok hát, jó szülőim!
Bizonyos, hogy megsegítelek.
- ⑥ A mennyei boldogság olyan nagy,
Hogy csodát tesz abból egy sugár
És a szívek beborult egére
Visszatér a béke napja már, —
S ha lehetne, boldogságom
Én veletek mind megosztanám
S nem érezné az örömtől
A fájdalmak törét jó anyám.
- ⑦ Ó de még ma el kell ezt fogadni,
Akármilyen fájók a sebek,
De, hogy könnyebb lenne elviselni,
Fölém virágot helyeztetek;

- Felöltöztem vőlegénynek,
Higyjétek, hogy menyegzőnap ez
S hogy nem a halálnak adtok,
Hanem Jézus szent honába vesz.
- ⑧ Tizennégy év volt viruló éltém,
Már a hála éledt szívemen,
Öröm volt hű fáradásom árán
Szerettimet megsegítenem.
Hűségből, halálra válva,
Lettem szívetek nagy bánata.
Vigasztalja búcsúsztóm mind,
Aki értem könnyet hullata.
- ⑨ Éltemet sem szánom úgy, mint téged,
Reményedben csalódott atyám
S aki szívszakadva adsz a sírnak,
Örömedtől fosztott jó anyám!
Sírba hull a drága gyermek,
Rózsafátok meg van tépve már
S aki megtanult aggódni,
Jobb időkben is bánatra vár.
- ⑩ Az öregség is megjön s a multak
Szép emléke boldogítana,
De a fájdalom ködfellegétől
Visszalát-e majd a bús anya?
S kárbavesztett fáradásod
Szánod, atyám, élted alkonyán . . .
Pedig kinek szíve fáj, az
Mind reménnyel gondoljon reám.
- ⑪ Mert én kedves lettem Jézusomnak,
Kedves neki könnyörgő szavam
És imáimért vigasztalást nyer,
Kinek ilyen bús panaszja van.
Szíveteknek vesztesége
Egykor szép haszonná változik
S elmulthatlan szent öröme
A lelkünk mennyben találkozik.
- ⑫ Összesen hat szeretett testvérem!
Mintha már az égből hangzana,
A boldogság édes hálahangján
Vigasz legyen ajkam e szava.

Szíveteknek tiszta vágyát
A jó Isten teljesítse be
S vegyen egykor nagy jósága
A mennyország örömeibe.

13 Nagyanyám! Hogy érjek a szívedhez?
Tudom, megint fáj e gyászeset.
Amely elragadja unokádat,
A szívednek olyan kedveset.
Örvendj földerüit időknék
S jobb reménnyel várd a szent napot.
Melyen hitvesed jó lelkét
A mennyégben viszontláthatod.

14 Keresztanyám! Áldlak téged s nődet.
Ki egykor a keresztvízre vitt.
Megnyerhessétek örök jutalmul
A mennyország szent örömeit.
Hú rokonság, jó szomszédok
S násznépem, te bús vendégsereg!
Mennybe jutván, lelketeknek
Az Istentől minden jót nyerek.

15 Végórámon sírt a lelkem, Jézus,
Hogy magamhoz nem vehettelek.
Vigasztalj meg, engedd, mindörökre
A mennyégben örvendjek veled.
Kérlek, enyhítsd a siralmat
A kesergő földi szíveken;
Fordíts minden gyászt örömmre
S adj a sírban nyugalmat nekem.

16 A harang szól s míg a hervadt rózsát
Elsíratja, hangja úgy zokog,
De örömmel hirdeti a szót, hogy
Az Úrban elhunytak boldogok, —
S én oly boldogan lenyugszom,
Csak fejem, Jézus, karodra vedd,
S kelts föl egykor s mindörökre
Magasztaljam drága, szent neved.

VIZBEFULT GYENGE IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága...»

- 1 Mint a rózsabimbó, melynek arcán
Május-reggel meleg csókja ég.
Oly vidám volt, oly szépen virult e
Gyermekifjú három napja még;
Oly gyanutlan volt a szíve,
Mintha gyász nem is jöhetne rá . . .
Egy szörnyű kéz átölelte
S ma letesszük őt a föld alá.
- 2 Jó szülőknek szemefénye volt és
Száz örömnék osztályosa bár,
A halál kezéből visszavenni
Nincs többé hatalmunk, nincsen ár. —
Hideg testét visszahozták,
De nem ő az, bús formája csak.
S eltemetjük, mert míg látjuk,
Sebeink, ah, oly fájdalmasak!
- 3 Szépen volt úgy, rettentőn van így, de
Nem kérjük, hogy mért történhetett, —
Szívünk reszket, de el kell fogadnunk
A bevégzett bús itéletet,
Mely másnak szól s minket is sujt
S tanulsága teljesen miénk . . .
Álljon sok meggondolatlan
Fiatalnak intő példaként.
- 4 A harang zeng szépen: „Ünnep e nap!”
Mintha hívogatva szólana . . .
S öltözteti tisztába, serényen
Magzatit az édes, jó anya;
Boldogan tekint utánok,
Míg indulnak a templom felé;
Nincs aggodás a szívében,
Jobb helyre hová is küldené?
- 5 — S egynek lába eltér másfelé s míg:
Istent imádják a többiek,
Ő csábító társait követve,
Vidám mulatság után siet . . .

S talán az Urat mutatják,
— A jó anya nem is sejtí, hol —
Elhal gyermeke ajkán a
Segítségkérő halálsikoly.

- ⑥ S visszatér mind . . . egyet vár hiába,
Drága, jó szülők, a szívetek . . .
S hogyha megjön, nem kívánja már, hogy
Ámító szavának higgyetek;
Ajkain már nincs hazugság,
Némán várja a bocsánatot.
Adjátok meg, bűnhődött már,
Hogy elkerülte a templomot.
- ⑦ És nyugodjatok meg. Példa ez csak
S ő boldog, ha hasznos példa lett
S hála érte, ha fiatoknak csak
Teste halt meg, sok lélek helyett.
Zsenge ifjú! Egy hibáddal,
Mit megbántál úgyis rémesen
S melyért megfizettél, ó bízz,
Isten hozzád irgalmas leszen.
- ⑧ Példa ez csak. Nöl talán a templom
S a nép számán egyre túlhalad,
Ünnep keltén búsak a hajdanta
Kívül is körülvevett szent falak;
Nem hallgatva istenigét,
Szomorú, de elvadul a nép.
Dermed a szív borzalmában,
Ahogy bántják Isten szent nevét.
- ⑨ Szinte boldognak valljuk, ki elmegy,
Ti közétek, jámbor régiek,
Kik az égben a boldog hozsannát
Régi buzgósággal zengitek.
Könyörögjete érettünk,
Hogy visszatérjen a régi hit
S érdemeljük, mint ti, Isten
Régi, gazdag szent áldásait.
- ⑩ Tizenhárom évet élt ez ifjú,
Most hagyá el csak gyermekkorát,
Mikor mindig több öröm lehetne,
Sírigtartó gondot akkor ad, —

S oda fele a családnak,
Bár elvinne minden bánatot!
Most a hálát adja át, mit
Ajka többé el nem mondhatott.

- ⑪ Ekképen szól: „Drága, jó szülőim!
Ésdve kérlek, megbocsássatok,
Hogy az Isten elengedje szintén,
Azt, hogy gyászt neveltem rajtatok.
Engedelmes testvérimben
Édes vigasztalástok legyen
S imádkozzatok értem, hogy
Szent honába Isten fölvegyen.
- ⑫ Hallgatok már a harang szavára,
Bár megint ünnepre szólana,
Az egek szent templomába hina . . .
Oh segíts meg, áldott Szüzanya!
Te vezess el szent Fiadhoz,
Nyerd meg drága irgalmát nekem,
Mennybe jussak s veled áldjam
Jóságát egy örök életen.“

— 107 —

VIZBEFULT KÉT NÖTLEN IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredék . . .»

- ① Két koporsó áll itt, — Előttünk kitéve,
Két fiatal szívet — Rejtettek ölébe,
Kik még élhetnének — Sok, szép boldog évet
S élőkkel fizették — A könnyelműséget.
- ② E két jóbarátra, — Istvánra s Elekre
Négy napja derűs ég — Mosolygott szeretve
S másnap reggel még, az — Ünnep virradtára:
Együtt indultak az — Úr szolgálatára.
- ③ Ha ugyan elértek, — Mert, ha ott maradnak,
Nem kell jönni ilyen — Szörnvü pillanatnak:
Még az Úr házában — Az ígét hirdették,
S már ragadta a víz — Két ifjú holttestét.
- ④ S vitte őket, vitte — Két napon s két éjen . . .
Ki tudja, hol jártak — Ott lenn, a vízmélyen?
Amíg a lesújtott — Szívü jó szülőknek
Tegnap végre a víz — Visszaadta őket.

- ⑤ Jaj, szomorú végzet! — Két szép rózságra,
Pár nap . . . és így nézni. — Mint hervadt virágra
S így engedni őket. — Csak egy szót sem váltva,
Testi-lelki mentség — Nélkül a halálba.
- ⑥ Mindketten ott voltak. — Tizenhét év tájon,
Szépek, jók, hogy a szív — Értök jobban fájjon. —
S még több e perc kínja — Egy bús gondolattal:
Hogy jaj mindannak, ki — Nem kegyelemben hal.
- ⑦ Segélyt kérő szavok — Felszállt-e az égig,
Hogy az Isten szánva. — Megbocsásson nekik?
Higyjük, elfogadták — Elégtételképen
Ezt a szörnyű véget — S ott vannak az égben.
- ⑧ Vagy a kínokat csak — Azért ismerik meg,
Amért gyászt okoztak — Bús szeretteiknek,
Minden szív siessen — Azért s megbocsásson,
Hogy átjusson lelkök — A nagy számadáson.
- ⑨ S mindkettő szólítja — Édesanyját s atyját.
Szánva, hogy jóságuk' — Meg nem hálálhatják.
Imájokat kérik — Segedelemképen
S majd szent egyesülést — Remélnék az égben.
- ⑩ Fülöp Elek áldja — Öt édes testvérét,
Óhajtvá, hogy szívök — Reményét elérjék;
Nagyatyját s nagyanyját — Említi szeretve
S vigaszt kér rájuk, mint — Gyászos özvegyekre.
- ⑪ Katona István is — Öt testvérét áldja,
Viruljon háromnak — Hítvese s családja.
Világtalan özvegy — Nagyanyjára gondol
S ótalmat kér rá a — Boldog égi honból.
- ⑫ Szólítják a kereszt- — És bérmaszülőket,
Isten védelmébe — Ajánlva mind őket.
Ifjú társaikat — Példájokkal intik,
Kérve, Isten útján — Haladjanak mindig.
- ⑬ Rokonaiknak s az — Itt jelenlevőknek
Kívánnak hálásan — Boldogabb időket.
Jó szomszédaikra — Ég áldását kérik
S a segítő fohászt — Boldogan remélik.
- ⑭ És mi velök kérünk. — Jézus, szent nevedre,
Nézz irgalommal e — Két kimult hívedre,
Feledd kegyesen az — Ifjú gyarlóságot
S nyisd meg lelköknek a — Boldog mennyországot.

- ⑮ Sírjon a harang már, — Bús menyegző napján;
Induljon a násznép, — Könnyeit hullatván
S a két bús völegény — Jézus szent nevében
Nyugodjék csendben a — Szentelt sír ölében.

-- 108 --

SZERENCSETLENÜL HALT IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága . . .»

- ① Fialat erővel karjaimban,
Sértetlen reménnyel szívemen,
Értem el két napja még a reggelt
S ime, elhervadtam hirtelen.
Még pár napja úgy éreztem,
Hogy érettem oly szép a világ
S ma befog nagy holt hidegség,
Szívemészto kinos némaság.
- ② Az ifjú vér nem forr ereimben,
Érző szívem már nem lelkesül,
Nem jön egy szó dalos ajkaimra,
Csak pihenni vágyom egyedül;
Mosoly nem kél tört szememben,
Nincs elmémben fennkölt gondolat,
Munkára serény karjaim
Tehetetlen lehanyatlanak.
- ③ Hát ti, szívem s elmém biztatói,
Örömrózsák, hová tüntetek,
Melyeket képzelt hosszú utamra
A boldog reménység ültetett?
— Oh, találtok kertet újra,
Van még balga ifjú szív elég,
Aki a csalatkozottak
Bús nyomába reménykedve lép.
- ④ Mintha mind behunytt szemekkel járna,
Meg sem látja a borzalmakat,
Sóhajt egyet — s már el is feledte,
Hogy egy boldog élet megszakadt;
Nem néz lejjebb a virágnál,
Mely egy holt szív késett álma tán,
Ajkán dal, szemében láng — és
Fut az édes boldogság után.

- ⑤ És jön a perc, — oh nem egy a példa
És az ok rá mindig készen áll, —
Egyik lépés még a boldog élet,
És a másik a szörnyű halál.
Ah, nekem sem volt időm, hogy
Elmélkedjem, számadást tegyek,
Hála jóézelmemért, mit
Isten úgy ád, mint legfőbb kegyet.
- ⑥ Esméljetekek, fiatal barátim!
Holtak ajkán nem kél pusztá szó,
De amit a lelkök mond remegve,
Az többé el nem hallgatható.
Kövessétek ma, nem holnap,
Mert jön a vég, holnap, ha ma nem
S ha későn is, jaj, hamar jött,
Ha bünt fagyaszt a lelketecken.
- ⑦ Tizennyolc év el sem nyílt virága
Hervadt a sír mélyére velem,
Lopva tört rám a halál s lesujtott,
Kilenc óra volt a gyötrelmem
S már a sír megnyílt előttem,
Melynek hideg karja átölel,
De előbb a hálászókat
Édes hangon ekkép mondom el:
- ⑧ Jó atyám! Az Isten így akarta
S ha szent Fölségének tetszenék,
Hálás fiad, hű segedelmedre
Boldog szívvel ittmaradna még.
De ha ezt végezte rólunk,
Panasz nélküi hajtom meg fejem.
Csak azt kérem, jutalmazza
Mind a sok jót, mit tettél velem.
- ⑨ Édesanyám, nyugodj meg! Talán jobb,
Hogy bús arcom nem is láthatod.
Hiszen így sincs, úgy érzed, nagyobb kín
Mint a te mély lelki bánatod.
Adja Isten, hogy ha színe
Látására megnyílik szemed,
Választottak szent karában
Viszontláthasd boldog lelkemet.

- ⑩ Hat testvérem s négynek hitvestársa!
Fogadjátok áldó szavamat.
Szerető szívetek imájába
Ajánlom reménnyel magamat.
Rokonokkal jó szomszédok
S gyászvendégek, áldva nyujtom át
A részvétért hálaképen
Lelkem végső jókívánátát.
- ⑪ És most Jézus, egyetlen reményem,
Lelkem bízva hozzád esdekel.
Láttad, egy perc elhaladtán, éltem
Szép reményi miként vesztek el.
Ne kövesse lelkem kára
Szívem fájó veszteségeit,
Hanem aki benned bízott,
Fogadd el, szent örömedbe vidd.
- ⑫ Szóljon a harang, búsongó hangja
Legyen az én induló-zeném
S könny ne szánjon! A küzdés tiétek.
Földiek s a béke az enyém, —
Övé lettem, gondviselve
Rám takarta könnyű fátyolát,
Isten hozzátok, szerettem,
Míg a lelkem mennyben újra lát.

-- 109 --

SZERENCSETLENÜL HALT IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága. .»

- ① Mint a fényes égre felleg árnya,
Úgy borult a sír homálya rám,
Nem is várva alkonyatra, éjre,
Lepihentem éltem hajnalán:
Virágot tép az enyészet,
Nem elsárgult őszi lombokat,
Óreg szívnek is nehéz perc,
Amit ifjú szívem elfogad.
- ② Hulló zápor a könny áradása
Az én csendes koporsóm felett
S kérdés támad: „Mi nagy boldogság az,
Aminek most ily bús vége lett?”

- Mert nem látszik pompa itten,
A családdal együtt él a gond . . .
Mégis olyan forró a könny,
Mit szülőim gyásza értem ont.
- ③ De nézzetek rám anyám szemével,
Temeti hatodik magzatát —
S hogyha a nyár mostohán haladt el,
Akkor sok reményt az ősz sem ad —
S ha az Ég nem néz reájok,
Gondban élve, gyászban halnak el . . .
Egy élet csalatkozása,
Amin most szegénynek sírni kell.
- ④ Nézzetek reám atyám szemével
S hogyha gyásza elképzelhető,
Szánjátok meg, harmadik fiától
Fosztja meg már a gyásztemető.
Egy életre sok tövis, mit
Neki termett a bús földi út,
Most is engem kell odadni,
Az egyetlen fölnevelt fiút.
- ⑤ Nagy fiú és nagy hűség szívében,
Ki atyja jobbkeze lett korán
S ott állottam, régen, rendületlen,
A hűséggel fáradók során;
Ah, úgy vágytam visszaadni
A szülőknek nagy szeretetét . . .
S milyen hálás lenne szívem.
Ha sokáig doboghatna még!
- ⑥ S pár nap kellett s belétört szívembe
A láthatatlan méregtövis
S éltem elszállt, de átal van verve
Örökre szülőim szíve is;
Ennyi gyötrő bánat mellett
Az öröm sem édes már nekik, —
Oh Uram, tekints reájok,
Míg az élet gyászát szenvedik.
- ⑦ Elmaradt a csendes búcsúvétel
S lelkem szentség nélkül útra kel.
Könyörögjete édes szerettim,
Hogy az ég honába jussak el.

- S én enyhíteni óhajtván a
Megtört szívek szenvedéseit,
Szólok: „Jó atyám, nyugodj meg,
Várd, az Isten megszáns s megsegít.
- ⑧ Életem szomorú rózsafája,
Anyám, oly búsán számolgotod,
Vajjon több-e örömmel hat élő,
Mint bánatnak öt holt magzatod?
— Oh reméld, hogy nemsokára
Megjön távol élő jó fiad
S újra több lesz, kiknek szíved
Örvendezhet, mint akit sirat.
- ⑨ Összesen hat szeretett testvérem!
Megszomorított e bús eset.
Adjon Isten nektek számos évet,
Áldással s örömmel teljeset.
Tél a bánat, a boldogság
Tavaszára felviruljatok
S teljesüljön Isten által
A lelkem áldása rajtatok.
- ⑩ Még nagyanyám, jöjj fájó szíveddel!
Rád szakadt a nehéz fájdalom,
De hogy a nap felhőbe ne vesszen,
Jobb, ha visszafordul hajnalom.
Amit élve nem tehettem,
Így a lelkem segítőd lehet.
Istent kérem érted, védjen
S vigasztalja árva lelkedet.
- ⑪ Jöjjetek még végszóm elfogadni,
Jó keresztatyám s keresztanyám!
Köszönöm a hozzám szívességet,
Életemnek kelő hajnalan.
Jó bérmaatyám, te szintén
Szívem égő háláját fogadd,
S áldja meg az Isten véled
Bérmaanyám-, kedves párodát.
- ⑫ Jóbarátim, ifjak! Ah, nagyon szép
A remény, mely elétek ragyog,
De gondoljatok rá, én is bíztam
S váratlanul a sírnál vagyok.

Bár szentséggel indulhatnék,
Ne rettegvé, készületlenül.
Emlékezzetek meg egy-egy
Imádsággal társatok felől.

- ⑬ Rokonok, szomszédok s kiknek szívéen
Részvétet kelt ez a bús eset
S minden jó lélek, ki bús pompámra
Menyegzős vendégként érkezett,
Áldlak együtt s kérve-kérlek,
Ne szánjatok, csak segítsetek.
Mennybe jutván, meghálálom,
Ha nehéz lesz a keresztetek.
- ⑭ Végre Jézus, bűnös lelkek ára,
Szánd meg készületlen lelkemet.
Kínhalálom vedd engesztelésül,
Egyesüljek örökre veled.
Örvendj boldog énekemnek,
Mely hálával zengi ajkamon:
„Dicsértessék Jézus Krisztus!
Ő az élet s örök Irgalom.”

-- 110 --

SZERENCSETLENÜL HALT VÖLEGÉNY
FÖLÖTT.DALLAM: 12. «*Hervad éltünk, mint a rét virága...*»

- ① Jó az alkony. A nap veszti fényét.
Nem soká' lehúnyja szép szemét.
Búsan száll le, mintha haldokolva,
Néma búcsúzással nézne szét;
Mintha szánná a világot,
Melyre pedig mindig visszatért . . .
Hogyne fájna hát a szívem
Egyetlen, szép földi éltémért.
- ② Jaj, reám is eljött már az alkony,
Mikor délre sem jutott napom
S szívem olyan szép időre várt, hogy
Minden percét megsirathatom. —
Szebb reményben eltelt rajtam
A sohsem túl gondgyötörte mult
S most istenhozzádra nyíljék
Ajkam, mely búcsúzni nem tanult?

- ③ Hogy megtépjem jó atyám szívét, ki
Jobbkezének tartott engemet?
— S hogy hálából megpihenni hagyjam,
Jaj, még azt sem érdemelte meg!
Bízott szívem hűségében,
Mint az elnyert boldogságban én . . .
Milyen mérhetlen csapás ez:
Egy szív meghalt s veszve száz remény.
- ④ Meg kell tépnem jó anyám szívét, mely
Olyan boldog-büszke volt reám,
Jónak tudva s látva, hogy örömmel
Áll meg a szem kedves, szép fián.
S elképzelte messze, hosszan,
Színörömmel indult éltemet,
Melynek az én szegény szívem
Egy percét sem ízelhette meg.
- ⑤ Pedig én csak várni, bízni tudtam,
Hinni benned, rózsás, szép jelen —
S mikor szép arámat látogattam,
A halál már együti jár velem, —
Boldogságos szép jövőndő
Édes tervét szőtték lelkeink,
Jaj, nem láttuk a kezét, mely
Selymes álmunk összetépte mind.
- ⑥ Fehér fátyolt szántam szép arcára,
Liliombimbókkal ékeset:
Piros rózsza, mit fehér galamb visz . . .
Ki is látott olyan kedveset?
— S a halál lemérte fátylát,
Abból, mit az özvegyekre szán . . .
Ki is látott olyan búsat:
Piros rózsza, sötét gyászruhán?
- ⑦ Itt van a nap, áll az én menyegzőm,
De az én szóm nem köt, — elszakaszt;
Megtanultam én a „holtomiglan“-t,
S nincs időm, hogy elrebejjem azt.
De az ígéret örök lesz,
Mit, szép mátkám, váltottam veled.
Imádságom boldoggá tesz
S lelkem hú marad, sohsem feled.

- Ⓒ Huszonhét év volt viruló éltém
S kimondtam, az ifjúkor letelt,
Eldaloljuk a percet, míg elszáll,
Csendes, szép örömnök adva helyt . . .
S ajkaimra fojtá a dalt
Egyetlen rémséges pillanat . . .
Boldog ifjú szívem, hogy kell
Elenyészned ott, a föld aiatt?
- Ⓓ Nyugalom, te, bús királyi asszony!
Fejemet öledbe hajtánám,
Oh de tudsz-e úgy örülni nékem,
Mint mindeddig, drága, jó anyám?
— Béke, ég tündérleánya!
Várom, hogy nézz vigasztalva rám,
Átlölelsz-e oly szelíden,
Mint pár napja is még, szép arám?
- Ⓔ Hogy még egyszer feldobogna szívem
S azután békén porladna el,
Tudva, hogy nincs idegen világban,
Ott is lesz, ki rá gondot visel. —
Mert reményét el sem érve
Elporladni, elfeledve tán . . .
Jaj, nehéz ezt elgondolni,
Bármilyen csalatkozás után.
- Ⓕ Jézusomnak drága, szent nevében
Vet a lelkem törhetlen reményt:
Nem indulok örök elmúlásra,
Az ősz szélűzött virágaként,
Míg a porladásra szállok,
Új élettel váltok én jegyet.
E reményben nyílik ajkam,
Hogy szerettintől búcsút vegyek.
- Ⓖ Fogadd hálaszómat jó atyám és
A vigasztalást, szegény anyám!
Ne legyek gyász, inkább biztató jel,
A közelgő élet alkonyán:
Esti csillag tiszta fénye
Átsegít a gyásznak éjjelén, —
Jó a hajnal s akkor újra
Hálát mondok nektek mennyben én.

- Ⓒ Négy testvérem és háromnak párja!
Áld szívemben a hű szeretet,
KísérjeteK segítő imákkal
S lelkem együtt marad veletek.
Adja Isten, utatok szebb,
Végórátok üdvösebb legyen,
Végre Isten a dicsőült
Szentek táborába fölvegyen.
- Ⓓ Szívből áldom jó keresztatyámat
S fogadd a hálát, keresztanyám,
Aki egykor keresztkútra vittél,
Életemnek nyíló hajnalán.
Hűségem nagy és örök lesz,
Úgy mondom, mint szent ígéretet,
S boldog leszek majd, ha mennyben
Érettetek szót emelhetek.
- Ⓔ Sír sz, mátkám, hogy a remény szavának
Mért is adtunk vakmerőn hitelt,
El sem mondtuk még az esküszót — és
Drága frigyünk, ime, már letelt,
Pedig meg volt a boldogság,
Ránk terült, mint szép tündérpalást —
S mivé lettünk . . .? — Nincsen itt szó,
Isten adjon megvigasztalást.
- Ⓕ Jertek ifjak! Okuljatok, látván
Tűnni éltém fénylő sugarát, —
Ime, itt az alig három napja
Írigylésreméltó jóbarát!
Oda az öröm, az élet,
Lelkem boldogsága is talán.
Vigyázzatok — s imátokban
Emlékezzetek szeretve rám.
- Ⓖ Rokonimnak jó szívét ismervén,
Vigaszt vágyom nyújtani nekik,
Kik a válásom feletti gyászt a
Bús szülőkkel együtt szenvedik.
Szomszédok- s vendégeinket
Szeretve hozzájok foglalom
S őrzöm a reményt, hogy együtt
Látom őket, mennyben egykoron.

- 15 Jézusom, nézd! Szentség nélkül válok,
Oh de szánd meg szörnyű végemet,
Szent véred s halálad érdemével
Irgalmad a gyarlót mentse meg.
Rövid élttem folytatása
Legyen a menny boldogsága — és
Legyen édes hült szívemnek
Nevedben a síri pihenés.

-- 111 --

HADIFOGSÁGBÓL MEGJÖTT IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- 1 A háborúnak réme — Elejté pallosát
S elterül a világon — Egy fáradt némaság.
Az eltiportak könnye — Lassan tovább csorog
S a hősök keresztjéből — Csak nőnek a sorok.
- 2 Im, ez ifjú járt messze, - Küzdött, megszenvedett
S tudott győzni a rátört — Nehéz bajok felett.
Négy évig idegenben, — Az ellen rabjaként,
Túrt sok elbírhatatlant — S erős maradt, megélt.
- 3 Ki érzett örömet, az — Övéhez foghatót,
Megjönni, adni-venni — Azt a sok drága szót?
S kire oly bízva néztek — A hű tekintetek.
A bajban hős, az áldás — Súlyát nem bírta meg.
- 4 Súly van az örömnök: — Ránéznek a szemek
S az egyetlen fiúnak — Szívére fekszenek,
Égyről a tíz fiúra — Száll az emlékezet
S egy öröm könnyefakasztó, — hol a tíz elveszett.
- 5 Volt még egy, három éve-Halt messze hőshalált;
Volt még egy, visszatért, de - Itthon csak gyászra
És annyi szép örömből — Az élet alkonyán [vált
Nincs a szegény szülőknek, - Csak a három leány.
- 6 Három s az sem öröm mind, - Özvegy az egyike,
Másiknak férje eltűnt . . . — Vissza érkezik-e?
Szegény szülők, sok az mit - Meg kell siratni már.
De, hogy vigaszt derítsen, — Alig van fény sugar
- 7 Mint annyiszor, felújult — Megint a fájdalom,
Szülő- s testvéri könny a — Koporsóoldalon,

De úgy fogy a könnyforrás, — Ahány a gyászeset,
S már csak öten siratják — A drágát, kedveset.

8 A magányos szíveknek — Száma eggyel ma nő,
Mert elmaradt egy fészek, — Mit megrakhatna ő,
Több a gyász, egy anyának — Nehéz siralmival
És egy tisztos családnak — Neve megint kihál.

9 Szülők, még sincs lemondás, - Csak békén tűrni
Úgy jó a viszontlátás, — Mint e lét múlik el, [kell,
Minek tagadni este, — Hogy reggel felvirrad?
Nem hisz feltámadást, ki — Vigasztalan sirat.

10 És sírván itt, azok, kik - Mennyben oly gazdagok,
Kitagadják a könnyek — A sok szép magzatot,
S kik örvendve sietnek — Mennyben elébetek,
Boldogokat várnak s nem — Lemondott szíveket.

11 De addig el kell válni, — Itt a nehéz határ,
A sír szája, mit a hős — Ifjú elébe tár . . .
S ő boldog, hogy nagy álmát — Itthon pihenheti,
Isten kegyelme adjon — Békességet neki.

12 Huszonhat évet számlált — Ifjú élte, midőn
Elvitte a betegség — Nem vélt rövid időn,
Negyven nap sem jutott az - Öröme, már megyen
S ajkán ekkép kel a szó, - Hogy végbúcsút vegyen:

13 Drága édes szülőim! — Miért tagadja szó
A bánatot, mely szinte — Már el sem bírható?
Atyám jobbkeze volnék, — Anyámnak büszkeség
S mégis vinni kell a gyászt, - Ha úgy végzett az Ég.

14 Lenne-e jobb idő, mely — Mindenért megfizet,
Vagy sírnék, hogy az a sok — Hűség kárbavesztett
S bús életre nevelnék — Még szomorúbbakat?
Akkor jobb így, szerettem, — Hogy szívem meg-
[szakad.

15 Vigasztallak, de hálát — Adnom nem is lehet,
Fizesse meg az Isten — Minden hűségteket.
S kik gyászt láttatok eddig, — Adjon az ég ura
Békét a már hanyatló — Élet napjaira.

16 Testvérim! Kell siratni — Az egyetlen fiút
S kár, hogy egy drága élet — Ily korán elvirult,
De a szülők szívére — Derítsetek vigaszt
S mi üdvös jót reméltek, - Nyerjétek mind meg azt.

- ① Ifjútársak, kivált kik — Szenvedtetek velem!
Nem nyert földi jutalmat — Az a sok küzdelem.
De a hívek jutalma — Vár a hősök során.
Kívánom, egykor ott mind — Találjatok reám.
- ② Kiknek szeméből értem-Részvét könnye pereg:
Hű rokonok, szomszédok - S begyült vendégsereg,
Hálát adok a hozzánk — Hajló hű szívekért,
Most s a mennyben, ha múltó - Pályátok véget ért.
- ③ Édes Jézus! Csak Téged — Öröm óhajtanom.
Engedd, örök dicséret — Áradjon ajkamon
És elviselt sok testi — S lelki fájdalmamért
Nyerjek hősi jutalmat, — Hervadhatlan babért.
- ④ S most indulok. Szerettem, — Az égre nézzetek,
A boldogságot látni — S nem az enyészetet.
A porladó tagoknak — Békét kívánjatok,
S én vallom a hitet, hogy — Egykor feltámadok.

-- 112 --

NYOMORÉK IDŐSEBB LEGÉNY FÖLÖTT.112-172

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Kik mindig útrakészek. — De jajt nem ejtenek,
Azok közül ma egyet — A gyászszír eltemet;
Szívem rég az elvágók — Csendes sorában áll,
Míg végre észrevett a — Kegyesszívű halál.
- ② Kezét nyújtá felém s én — Indulok bús nyomán,
Temetni kell, szerettem — S itt álltok tétován:
Fehérhez-e, vagy gyászhoz — Illő ez alkalom?
Öröm legyen kísérom, — Vagy a bús fájdalom?
- ③ Ki jön segíni? Itt a — Virághozó tavasz . . .
Hervadt arc s friss virágok, — Nem illik össze az!
Vagy csak minden maradjon,-Mint a tél, oly rideg?
Ah, egy örömtelen szív — Nem azt érdemli meg!
- ④ Ha úgy lehetne minden, — Mint hozzám illenék,
Koporsómra a bánat — Virágit gvüjtenék,
Amelyek ott nyílottak, — Borongó ősziön,
Emlékül bús szíveknek, — A gyászos temetőn:
- ⑤ Nefelejcsset, mely egy jó — Szülő sírján terem;
Árvácskát, mely nevében — Úgyis rokon velem;
Szomorúfűz bús ágát, — Rózsa töviseit,
Példázva éltem gyászát — S kínos gyötrelmeit.

- ⑥ Temessetek fehérben. — Mint a kis gyermeket,
Kit a szülői hűség — Föl sem nevelhetett;
Temessetek virággal, — Úgy, mint az ifjakat,
Kik még nem is örültek, — S a szívek megszakad.
- ⑦ Vagy földjön úgy a gyász, mint - Az aggodat, akik
Egy élet minden gondját - S kinját átszenvedik;
Zokogjatok talán, vagy — Boldognak valljatok,
Igazság amit tesztek — S mit mond ajkatok.
- ⑧ Harminchat éves voltam — S huszonhét éven át
Szívem csupán azért élt, -- Siratni önmagát,
Amelyen minden óra — Több bánatot nevel,
Mert épséget s reményt én — Együtt temettem el.
- ⑨ Türt e szív békességgel, — De élni rettegett,
Várni sötét egemre — Még búsabb felleget.
Mely úgy jön, menthetetlen, - Mint az idő halad...
Ma még volt, aki megvéd, — Ki ápol s megsirat.
- ⑩ Te voltál az, hűséges — Jó nevelőanyám!
Édesszülém a szívét — Noked hagyta talán,
Hogy oly híven gondoztad — Hervadó életmet. . .
Hogy békén türtem a kint, — Az a te érdemed.
- ⑪ Viszonzásúl mit adjak? — Hálaigéretet,
Imámért istenáldás — Lesz mindig véletek;
Lehullt két karom helyett — Ő lesz ótalmatok,
Míg a mennyekben nektek — Új hálát mondhatok.
- ⑫ Imre, édes testvérem! — Te vagy magad, kire
Atyánk remélve nézhet, — Aggott éveire.
Nagy érdem a hűség, mit — Az Úr el nem feled,
Boldog leszel te s kedves — Hitvesed is veled.
- ⑬ Összesen hű rokonság,-Szomszédok s mindazok,
Kik a korán jött s hosszú — Kínok közt szántatok
S kik részvéttel kísérték — Könnyázott síromig,
Nyerjétek a jó Isten — Minden áldásait.
- ⑭ S most Jézushoz sóhajtok — A gyászidők után:
Uram, ki szánakoztál — Szívem sok bánatán,
Flégtétel gyanánt vedd — A kint, keserveket,
Vigyé égbé s boldogokkal — Mondok hálát neked.
- ⑮ Most szóljatok harangok, — Bús öröm napja ez:
A gyász árvája béke — Szép völgegye lesz,
Annak karjában vár a — Sír szent nyugalma rám,
Míg fölkel majd az angyal - Az üdv szent hajnalán.

FÉLKEZÜ IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága. . .»

- ① Ha a hajnal fényesen virradhat,
Ha a reggel szép, derűs lehet,
Úgy indult az életem, oly vidámnak
Láttatok nem is rég engemet;
Boldog kisdednek születtem,
Lettem, mint ifjú, még boldogabb . . .
S öröm, szépség, ép erő, mind
Elenyészett másfél év alatt.
- ② Csupa élet voltam, a szívem hű,
Segítségre kész erős kezem . . .
Ó, ki vélte volna azt felőlem,
Hogy ily szomorúan végezem,
Hogy az a szép, deli ifjú
Nyomorék lesz s a vég ily közel,
Hogy honának szép vitéze
Megalázva, jajt sírva vesz el?
- ③ Odalett épségem . . . s tépelt rózsa,
Én csak vágytam élni még tovább,
Hű testvéreim közt elfeledni,
Hogy az élet hozzám mostohább;
S hogyha fájna a szívemnek
Az a kiméletlen szánalom,
Maradt jó atyám- s anyámat
Megölelni még egy hű karom.
- ④ S ép a szívem — és lesz még talán, ki
Elfogadja ezt a félkezet,
Lesz egy gyöngéd kéz, mely a boldogság
Vesztett útjára visszavezet:
S lehet oly szép még az élet,
Hogy csak annyi bánatom leszen,
Hogy az Isten jóságáért
Nem tehetem össze két kezem.
- ⑤ De nem úgy volt végezve felőlem,
Belém oltá mérgét a halál.

- Ijú vérem küzdött vele, ó de
Erőt vesztett majd féléve már.
Végre oly nagy kín szakadt rám,
Éjjel-nappal egy volt jajszavam,
Nem segített a lemondás
S láttam: a megváltás messze van.
- ⑥ S meghalt bennem minden béketűrés,
Nem egy percnyi bajban, hirtelen,
De megölte azt a mérhetetlen,
Sok éjt, sok nap tartott gyötrelmem, —
A panasz jajszóra vált és
Jött sok olyan szörnyű pillanat,
Ima helyett átkozódás
Kelt ajkamról a nagy kín alatt.
- ⑦ Jó az Isten, hogy ilyenkor mindjárt
Eloltotta eszínéletemet,
Hogy ne kelljen számadásra venni
Öntudatlan szómat s tettemet.
Ilyenkor csak lelkem érzett,
Boldogan vártam Szűz Máriát,
S hallgattam a földi kínról,
Mint aki már a mennyégbe lát.
- ⑧ Jó az Isten! Megbocsátott nékem,
Tudta, rossz szóm nem szívből ered.
Jézus eljött hozzám a végórán
S megnyugodtam, látva, hogy szeret;
Visszatért a béketűrés,
Megtisztulva keltem útra én,
Lelkem boldogságra indul
S könnyebb szívvel elbocsát szülém.
- ⑨ Édes Jézus! Leborulva kérlek,
Enyhítsd rajtok e nagy bánatot.
Magasztalnak ők és áldlak én, hogy
Útra szent nevedben szállhatok.
A csalatkozás honából
Végy szent országodba engemet,
Zengiem a választottakkal:
Dicsértessék drága, szent neved!

ÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni jó leány...»

① Lassú aszály égette le — Ifjú fa lombjait . . .
Elvesztve ékességemet, — Oly búsan fekszem itt;
Elfogyva, elváltozva, ah, — Siralmas nézni rám,
Pedig szegény ifjú szívem - [:Kifosztottabb talán:]

② Viruló arc, épség, erő, — Fájt válni töletek,
De még több volt, azóta mit - Szívemben szenvedek:
A boldog képzelet mi szép — Jövőt festett elém...
Indultam és leroskadok -- [:Utam rövid felén:]

③ Lesújtott a csapás, de a - Remény csak szárnyra
[kelt,
Hogy küzdve szebb jövőm után, - Elérem a sikert,
Ledöntött boldogságomat — Felépítem magam. . .
Képzelttem, kezdtem, hittem és - [:Mindennek vége
[van:]]

④ Fáradtam a nagy cél után, - Szinte elértem azt.
A boldogságnak küszöbén — Sírom el a panaszt,
Itt ejtem el a szívemet, — Szemem könnye kitör:
Öröm tündérvára helyett — [:Itt a bús sírgödör:]

⑤ Ki bír előre hinni ily — Rettentő végzetet?
S elmém nem számolt, csak bízott, — Bár nem re-
[mélhetett,

Halálnak eljegyzett szívem — Oly rég ámitgatom
És jobbat várva, haldokolt — [:Szegény, egy hó-
[napon:]

⑥ Tíz éve már, hogy hős atyám - Elment a föld alá
S hogy voltam boldog is, alig — Emlékezem ma rá:
Az árvaság, mint a vak éj, — Búsan borult fölé, m.
Örülni nem tanítgatott — [:Özveggyé lett szülém:]

⑦ Pedig minden során megy itt, - Akármilyen bús a vég,
Hiszen kisebb testvérimet - Méltóbb megszámni még,
Kiket nem hajnalfény nevel, - Hanem bús alkonyat:
Ne szánj, anyám! Gyászból korán — [:Menekszik
[jó fiad:]

⑧ Sötét vak éj az árvaság, - De, mint a csillagok,
A sok remény árva ifjak — Szívén is felragyog...

Ah, már az én sok csillagom — El is halványoda,
Sötét az ég, magam megyek - [:Csillagnak én oda:]

⑨ Huszonkét évet írtak a — Koporsómra, midőn
Elvágytam a sír enyhébe, — Sok éve szenvedőn:
Lássuk be, drága jó anyám, - Jót tett az Úr velünk,
Hiszen gyász volt a nappalunk, - [:Vergődés éjjelünk:]

⑩ S fogadd a lelki hál'adást, - Melyre nincs szó elég,
Ki bús árva családotat — Gonddal nevelgetéd
S nem fordítá el szívedet - Tíz gyászos özvegy év,
Tiéd most is atyánk neve, - [:A kedves, drága név:]

⑪ Segítsd az égbe lelkemet, - Hogy neki hírt vigven,
Hogy hitvesi szíved övé, — Így is, bús özvegyen.
Könyörgünk, még boldog leszel - S az ég öröme vár
S boldog lesz fiad karja is, - [:Melyet elédbe tár:]

⑫ Az árva lelkek száma bár - Meg is fogy e napon,
Mégis kilenc testvér zokog — Ma is a bánaton.
Szerettem! Hívek legyetek - Anyánk s egymás iránt,
Mennybe kívánjatok, hogy ott - [:Találjatok miránk:]

⑬ A rokonok-, szomszédokat - És gyászvendégimet
Testi-lelki javakkal a -- Nagy Isten áldja meg.
Uram! Gyarlóságom feledd, - Szent országodba végy,
Hadd zengjem hálatelve, hogy - [:Örökre áldva légy:]

⑭ És most induljatok velem, - Vezessen a kereszt,
Nem hagyhat el, mert vállamon - Békében hordtam
[ezt,

E szent jel árnyán, Jézus, adj - Nyugalmas álmokat
S új életet, ha a nagy éj — [:Homálya fölszakad:]

ANYÁTLAN ÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága. . .»

① Kialudt szép szemem fény sugarára,
El sem múlt a reggel s este lett,
Elhangzott az esteli harangzó
Bealkonyodott életem felett,
Nyugalomra küld, mikor még
A más szíve vidámságba kezd . . .
És két drága év veszett rá,
Amióta félve várom ezt.

- ② És azóta csak egy szót kerestem,
A vigasz szavát tanulgatom,
Mely megnyugvást adna jó atyámnak,
Ha búcsúznunk kell egy bús napon:
A szelíd szót, édes hangot,
Amelytől a tört szív összeforr . . .
De az ő sok bánatára
Nincs enyhülés a földön sehol.
- ③ Mondanám, ne nézzen engem, — oh de
Hová fordítsam tekintetét?
Az én arcom halvány a haláltól,
Az élőké bánattól setét;
Gond ül széles e világon,
Bizalom sincs úgy, mint hajdanán
S aki osztaná keservét,
Olyan régen sírba tért anyám!
- ④ Ő hagyta a gyászt s mi úgy éreztük,
Hogy a bánat mind abból ered,
Nem remél, nem is keres vigaszt, ki,
Mint atyám, oly hű szívvel szeret:
Nem talált rá érdemest, ki
Párja helyén méltón állana
S tudta, hogy nincs mért keresni.
Nekünk sincs, csak egy édesanya.
- ⑤ Szép a béketűrés, jaj de éget,
Hogyha visszafojtjuk a panaszt,
A fájdalmak lángját könnyel oltjuk,
A jó Isten azért adta azt . . .
S itt a könny csak új panaszt szül
S a panaszra újra könny fakad,
Ha feledni vágnak, új gyász
Kelti föl a fájó multakat.
- ⑥ Oly bús a ház! Szinte szánni sem kell
Azt, ki innét békén elmehet
S bár szerettem éltem, azt sem szánom,
Jó atyám, úgy, mint bús lelkedet.
Te se szánj, mondd édes szóval:
„Menekülj el innét, jó fiam!”
S bízz, hogy egykor a mennyégben
Boldogok leszünk mindannyian.

- ⑦ Búsan értem a huszonhat évhez,
Mely egy éve szinte borzalom,
Ítélet volt, akár a szánalmat,
Vagy akár a vigaszt hallanom;
Tűrni itt, vagy kinra menni, —
Nem segített rajtam semmi már
S négy hónapja, hogy a szívem
Lemondva, a végső percre vár.
- ⑧ S csendben a jó Istenhez hajoltam,
Hogy feledjem kínos életemet
És áldásként vártam azt az órát,
Mely egy gyötrött szívet eltemet;
Mely fölmenti testemet, hogy
Elhagyhassa a kínok honát,
Szárnyat ad, hogy boldog lelkem
Jó anyámhoz, mennybe szálljon át.
- ⑨ Ime, itt van már a boldog óra,
S én letiltom a jajt s könnyeket,
Hogy megnyugvást hagynék jó atyámnak
S üdvöt vinnék, jó anyám, neked;
Fejem hű kezedre hajtom,
Mely kínomban nem gondozhatott . . .
Nem siratlak már s neked sincs
Mért siratni árva magzatod.
- ⑩ Csak még búcsút mondok a világnak,
Ekkép szólván: Édes jó atyám!
Csak neveltem már szíved borúját,
Míg virágim egyre hullatám, —
Adj hálát, hogy meghal egy kín
S hálaképen vedd ígéretem,
Jó anyámmal égbe várlak,
Hol jószágod megköszönhetem.
- ⑪ Három páros s egy árva testvérem!
Híven érző lelkem átölel.
Messze szálllok, de minden hű lélek
Mégis úgy van, egymáshoz közel:
Én reátok áldást kérek
S egyesül az Istennél imánk,
Mint a lelkünk is, nekünk majd,
Kik hűségben holtig egy valánk.

- ⑫ Ifjú társak! Minek itt egyéb szó?
Koporsómra kell csak néznetek
S tanuljátok, mire kell becsülni
E veszendő földi életet.
Csak az égiekben bízván,
Soha meg ne csalatkozzatok;
Csak az örök célt követvén,
Mennybe egykor el is jussatok.
- ⑬ Összesen jó atyámról s anyámról
Való szíves, bús rokonsereg,
Szomszédokkal egyetemben, mind ti.
Részvétteljes szívű emberek;
Ki atyámat a bánatra
S engem a bús porladásra szán,
Örök üdvre egyesüljön
Velem mind, majd túl e bús hazán.
- ⑭ És most, Jézus, szent nevedre kérek,
Ha gyarló volt lelkem, megbocsásd,
Lelki boldog virulás kövesse
Ézt a hosszú testi hervadást.
Adj nekem szent örök életet,
Korán elszállt földi életémért,
Örök hálát illatozzon
Lelkem drága kegyességédért.
- ⑮ Virágokkal elborított testem!
Völegényi zene szól neked,
Lelkem, halld a biztató harangszót
És reményre keltő éneket:
„Nem örök a sír homálya,
Jó a hajnal, a szív feldobog
S akik jámbor szívvel haltak,
Úgy támadnak fel, mint boldogok.“

-- 116 --

ANYÁTLAN ÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Élttem könyvét lezárja — Ma a rideg halál.
Az új élet határán -- Lelkem zokogva áll.
Mért sírsz lelkem? Elődbe — Megnyílt az égi út,
Ne szánd a földi pályát, — A nagyon szomorut.

- ② Igaz, hogy a mennyégben - Örvendve vár anyám
Tizenkilenc év óta — Nem hajlott karia rám
S ha majd nevét kiáltom — S keblére omladok,
Örömkönnyel zokognak — A boldog angyalok.
- ③ S én mégis sírva válok — S ha rajtam állana,
Tovább várná fiát a — Legdrágább jó anya,
Elégtételt keresnek. — Szegény szívem, neked,
A hosszú árvaságért — Örömtelt éveket.
- ④ Megvárnám, míg szívemben - Enyhült, meghalt a
S te, bús világ, szeretve - Tudnék gondolni rád, [vád
S ha árva szívem egyszer — Boldognak vallanám,
Akkor jöhetne értem — Nem a halál, anyám.
- ⑤ De még több gyász maradt itt, - Mint lesz amott
Anyám szívére vágyva, - Atyámét megtöröm: [öröm,
Párja- s hat gyermekéért — Sír lelke bánata . . .
Amilyen gyászos özvegy, — Ép' olyan bús atya.
- ⑥ S félve át, mióta — Hervadás szállt reám,
Nagy kínomban nem ápolt, - Csak egy gyöngye leány:
Árva húgom kis ajka — Adott vigaszt nekem,
Ő halványult miattam, — Álmatlan éjeken.
- ⑦ Ah, könnyebb volna a gond, - Ha én is osztanám,
Mért is nem vársz tovább még, - Én édes, jó anyám?
Egy szíve van fiadnak — S két hűség várna rá
S ha hozzád lesz hű, két gyász — Kisér a föld alá.
- ⑧ De elég volt a kínból, — Pihenjen a beteg;
Elég a gyász, szerettem, — Nyugodni kezdjétek,
S ha nincs a szívnek vigasz, — Legyen hittel tele,
Hogy mennyben minden gyásznak - Lesz elégtétele.

-- 117 --

IDŐSEBB ANYÁTLAN ÁRVA FIU FÖLÖTT.

DALLAM: 18. «Im, az Úr jó híve...»

- ① Mintha véget ér egy — Bús, homályos téli nap,
Mely derülni úgyse' készült, — Fénytelen volt s el-
Úgy jött rám az alkonyat. [sötétült.
- ② Ilyen bús napoknál -- Oh, de sokkal szebb az éj!
Békességes kis fészekben — Szenderegven, a szí-
A tavasz szép álma kél. [vekben

- ③ Zord éj vaksötétjén — Zúgjon bár a fergeteg,
Oda csak mint szép dal hangzik — S megnyugodva,
Kinek szíve fáj, beteg. [csöndben alszik,
- ④ Nekem szebb az éj, mint — Egy bús élet gondjai
S annak, ki reménybe sem kezd, — Akinek nincs.
Oly könnyű lemondani. [aki nem veszt,
- ⑤ Eltelt gyermekéltem — És mint a vándormadár
Hervadt tájról elszáll messze, — Hogy boldogságát
Mit már itt föl nem talál. [keresse,
- ⑥ Én is úgy bolyongtam, - Soká, messze, vigaszért
S ha nincs vigasz földi tájon, - Hogy tovább a gyász
Szívem halni visszatért. [ne fájjon,
- ⑦ Elszállt ifjuságom, Mondták: Rakd meg fészkedet!
Minek nekem a madárdal? — Minek kössön a
Kinek szíve fáj, beteg? [világgal,
- ⑧ Oh talán azért, hogy - Lenne most megbánni mit?
Hogy éltemet kinnal adjam, — Hogy legyen, akikre
Árva szívem gondjait? [hagyjam
- ⑨ Harmincnégy esztendőm — Így haladt el, csen-
[desen.
Ami fájt, mind elviseltem - S most, hogy végső útra
Gyászra nem jut senki sem. [keltem,
- ⑩ Jobb így! Véget ért egy - Bús, homályos téli nap,
Mely derülni úgyse' készült — S ime, most, hogy
Gondjaim mind nyugszanak. [elsötétült,
- ⑪ Csak az fáj szívemnek, - Atyám, ha rád gondolok,
Reménységünk oly régen fogy, — Úgy érezte a szí-
Sohsem voltunk boldogok. [vünk, hogy
- ⑫ S annyi szenvedésért — Ezután vigaszt ki ad?
Az öregkor békessége — Volt reményed, ime, vége,
Oda munkás, hű fiad!
- ⑬ Sok öröm maradt el — Miattam, de megbocsásd,
Legalább, ha válni kellett, — Atyai fájdalomad mel-
Nem kell holtig szánni mást. [lett
- ⑭ S ha meg nem tört eddig - A gyász, türi, atyám,
[tovább!
Kevés már, amit veszthetnél — S úgy érzed, hogy
A halál sem mostohább. [életednél

- ⑮ S vedd hálám. Szívemnek - Minden voltál egy-
[magad
S hogyha szíved gyásszal halna, - A lelkem megvigaszt-
Oly örömmel vár s fogad. [talna,
- ⑯ Drága, jó testvérem! — Amit gyermek megtehet,
Tedd atyánkért hálaképen — S úgy szerezz szép
Pótolj neki engemet. [álmot nékem,
- ⑰ Légy gyöngéd leánya, - Vigaszt nyerjen általad,
De ha gyöngül, hogyha csügged, — Gondos kézzel
S jó férjeddal áldalak. [is segítsd
- ⑱ Összesen a kedves — Rokonság, szomszédaink,
Tisztelőkkel egyetemben. — Hosszú lét után a
Lássuk egymást majd megint. [mennyben
- ⑳ Végre, Jézus, kérlek, - A bús lelket szánva-szánd!
Szenvedtem e földön árván, — Vigy mennybe s
Adj nekem szent nyugovást. [a kereszt árnyán

-- 118 --

VIZBEFULT ANYÁTLAN ÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

.... Sok haláleset után....

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① Mély csöndben, mintha vétke volna,
Amit cselekszik, jó a nép.
Tudván, hogy — bárha jóban fárad, —
Csupa fájó sebekre lép, —
S tudván, nagyobb hatalmak élnek
E percben e földél alatt,
Az élet kúsza küzdelmében
Vetélkedők meghajlanak.
- ② Mert szent a hely, hol békén tűrnek:
Ez a fájdalomak temploma,
Szent alkalom itt kérni Istent,
Kegyelme hogy ránk hajlana,
Hogy győzni tudjunk — mint ezek rég --
Minden nehéz végzés felett,
Mert nem csapás, ha látogat, csak
Az egy csupán: ha elfeled.
- ③ Szelíden kér helyet a Részvétt,
Borús szemével esdekel:
„Osszátok szét ez óra terhét,
Fájó szívek s nem vesztek el.

Száz érző szív hadd támogasson,
Ti, hősen is erőtlenek . . .
Áldás nektek s áldás azoknak,
Kik mással könnyet ejtenek.“

- ① Legyen tanúja e bús óra
S az a sok könny, mely elperreg,
Hogy nincs ok még a csüggedésre,
Hogy vannak még jó emberek:
Amíg így sír a más keservén,
Addig van szív, érző, nemes,
Velök viselni bánatunkat,
Közöttük élni érdemes.
- ② Tegyük le e bús szemfedőre
Az elveszett szép kincseket:
Talán egy szív gyöngéd reményét,
Kit ő boldoggá nem tehet;
Egy kis világ szép éledését,
Ott, a szelíd mezők körül . . .
S a megtörött végső bizalmat,
Melyre fény már alig derül.
- ③ Bús vőlegény! Nem adhatunk mást
Menyegzői ajándokul
S te is csak egy bús példát hagysz ránk,
Szerencsés, ki azon okúl,
Hogy nincs egyetlen biztos óránk,
Nincs egy perc, nincs egy pillanat!
— Bölcssek, akik félvén, vigyáznak,
— Bölcssek, akik készen állanak.
- ④ Mi lesz veled, — aggódva kérjük —
Ki így indulsz, váratlanul?
De majd segít azok imája,
Kiknek könnye sírodra hull.
Anyád esengve nyitogatja
A mennyek ajtaját eléd . . .
S ki édes ajkkal szóljon érted,
Az Úr előtt van már elég.
- ⑤ Pihenj le hát! Áldó fohászból
Igazgatjuk fejaljadat:
Sírd el szíved csalatkozását,
Jézust kiáltsd s irgalmat ad. —

És zengd nevét szent hál'adással
Annak, ki lelked üdve lett,
Szent csarnokában várj reánk. S most,
Kedves ifjú, Isten veled!

-- 119 --

ATYÁTLAN ÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem . . .»

- ① Jó anyám s hat testvérem — Búsan állnak körül,
Egy éve, hogy a béke — Hajlékán bánat ül,
A kínos változást a — Szív meg sem szokta még,
S egy év alatt én lettem — Második veszteség.
- ② Bús kezdet folytatása, - A gyász itt meg sem állt:
Elment atyám s azóta — Én vártam a halált.
Őt nem soká siratták . . . — Míg aggódtak velem,
Az egyik kint megölte — A másik gyötrelmem.
- ③ Csak egy év s oh de más lett - Azóta minden itt!
Atyám jólétet, áldást . . . — Mindent a sírba vitt;
Anyámnak boldogsága — Ott hervadt el, vele
S arcom rózsáit szintén — Ez egy év szedte le.
- ④ De hogyha menni kellett, - Most hadd induljak el,
Míg új remény szívünket — Nem biztathatta fel,
Míg a csapás keserve — Meg nem enyhülhetett,
Csak fájó szívet adjak — S ne boldog életet.
- ⑤ Oh jó anyám, csak arra - Gondolj, ha fáj szíved:
Mért osztanám tovább itt — Nehéz keservedet?
Talán örömmre válna — Keservem, vagy talán
Év évre jönne és én — Mind megsóhajtanám.
- ⑥ Talán én is temetném, — Mint te, reményimet,
Ne szánj! A síri békét — A gyász nem tépi meg,
S ha Isten irgalmából — Az égbe eljutok,
Amért elhítt magához, — Hálát kell adnotok.
- ⑦ Testvéreim, bús élted — Örömvirágai
Ne engedjék fölötted — A gyászt megállani,
Boldogítsanak itt és — Ha életet letelt,
Kiket szerettél, ott, a — Mennyben együtt öleld.
- ⑧ Ifjak! A szívetek még — Sok szép tavaszra vár,
Enyémhez el nem ér már — Többé a napsugár,

De ha mennybe jutottam, — Úgy nincsen szánni mit,
Kövessétek hűséggel — Az Úr ösvényeit.

④ Még a hű rokonságot — Kell megemlítenem,
Őket, szomszédainkkal — Áldd meg, jó Istenem!
Ki részvétellel tekint rám, — Eljött, sírig követ,
Szeretve nézz reájok — S üdvözítsd lelköket.

⑩ Most lelkem tiszta vággyal - Sóhajt, Jézus, feléd:
Boldogíts, mert siralmam — Volt e földön elég.
Végy szent szolgálodra, — Hadd magasztaljalak
S testemnek csendes álmat — Engedj a föld alatt.

-- 120 --

HADIÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 11. «Már véget ért a testi...»

① Amit túl nem szerettem - S nem volt szeretni
Ez a veszendő élet — Váratlan véget ért. [mért,
Nem volt erős szövetség — Köztünk, ő sem szeret,
Huszonkét éves korban — Elhagyta szívemet;
El a testet, mely úgys — Majdnem lélektelen,
Mert elborult elmémben — A tiszta értelem.

② Honnét van ez? Mi hozta — Ezt a bús végzetet?
Csendes voltam, nem üztek — Vágyak, igézetek:
Nem téptek földi gondok, - Nem hordtam gyászruhát,
A bánat is megenyhül — Hosszú tíz éven át:
Szelíd tervek születtek, — Hogy kárpótoljanak...
S tavaszreggel egéről, — Im, visszahullt a nap.

③ Tudom, nem átok ért, mert - Nem adtam rá okot,
Régóta árva szívem — Gyöngédséghez szokott:
Nem törtem senki ellen, — Nem voltam útban sem,
Az otthon békéjének — Örültem csendesen,
Hol csupa gyászfelejtők — Cseréltek drága szót...
Oh, a mi fészkiünk csendes - Megnyugvás háza volt.

④ Tudom, hogy nem atyám szánt, - Nem ő kívánta ezt,
Könnyebb volt minden órán - Rajtunk már a kereszt
S ha itthon domborulna — A távol sír, talán
Nem sírva látogatná — Többé az árva lány,
S míg keresztjét ölelné, — Hálafényes szeme
Hittel, szeretve, bízva — Égbe tekintene.

⑤ De engem elkívántak, — Csak Isten tudja, mért:
Talán szolgálatára — Rendelt, jószívemért;
Vagy lelkesülő szívem — Tetszett neki talán
S elhítt, hogy ott örüljek, — Az angyalok dalán;
Vagy új csalódás készült — Szívemre rontani...
Bármelyik volt, az Úrnak — Hálát kell mondani.

⑥ Oh, nem vagyok elüzt, — Lelkem elhivaték,
Így ment meg engem minden — Keservemtől az Ég.
Vannak, jönnek, követnek — A hozzám tartozók,
S együtt zeng a család majd - Egykor szent házasság
S ha nem fájna a szíved — Oly mélyen, jó anyám,
A búcsúszót remények — Szép hangján mondanám.

⑦ Oh győzz a bánaton hát, - Bármily nagyon nehéz
S ha mégis sír a lelked, — Bízva az égre nézz,
Hol Isten kéri érted — Háládatos fiad,
Míg bánatéjjeledre — Örömhajnal virrad.
S ha majd az égre indulsz, — Eléd csillag ragyog,
Az én lelkem, hogy elhidd, — Milyen hálás vagyok.

⑧ Jó nevelőatyámnak — Kell búcsút mondanom,
Jó szívről biznyság — Volt minden alkalom.
Ez is, mikor fölöttem — Könny ül szíves szemén,
Istent imádni érte — El nem felejttem én
S mert csendes kis hajléka — Lett szíves otthonom,
Öröm lesz égi helyem — Vele megosztanom.

⑨ Margitka, jó testvérem! - Anyánk vigaszra vár,
Te légy borus egén majd — A tiszta napsugár,
Amely elől a felhő, — A bánat messze fut
S ne hagyd soká siratni — Az egyetlen fiut.
Mit szívem el nem ért, az — Öröm tiéd legyen
S végre Isten az égi — Hazába fölvegyen.

⑩ Két nagyanyám! Az alkony — Ugyis sötét egén
Lelketölő nehéz köd — Homálya lettem én.
De szent remény sugára — Törjön a gyászon át,
Hogy tiszta égi fényben — Lelketek újra lát,
Azért segítsenek meg — Buzgó imáitok
S én sem feledkezem meg — Az égben rólatok.

⑪ Atyám testvéreit mind - S párjok- s családjokat
Imám segíti, hogyha — Az Úr mennybe fogad.
Anyám testvére s együtt — Párja viruljanak
S vezesse égbe őket — A végső pillanat.

Áldlak keresztanyám és — Kedves keresztanyám!
Jussatok majd az égbe — A jámborok nyomán.

⑩ Szép fiatal barátim! — Az élet úgy ragyog. . .
Én nem kerestem fényét, — Mit úgyis itthagytok
S nem is kell megsiratnom, - Lelkem könnyen lebeg
S én szívesen megyek, hogy — Úr Jézusé legyek.
A hit szemével mennybe, — Utánam lássatok
S adj a Isten, örökre — Legyek ott társatok.

⑪ Még a kedves rokonság — S vendégink jöjjenek,
Mielőtt fölkeresném — Pihenőhelyemet.
Könnyekkel hintsék be — Koporsóm oldalát
S imáikért az Isten — Nekem nyugalmat ad.
Szomszédokat cserélek — S kiket ma itthagytok.
Még látni vágyom s addig — Legyenek boldogok.

⑫ Most, Jézus, szent nevedben - A lelkem útrakel.
Engedd, a választottak — Honába jussak el.
Szóljanak a harangok. — Induljatok velem,
Sírok során, megásva — Vár csendes nyughelyem.
Uram! Béke hajléka — Legyen a sírhalom
S ha fölkel a por, engedj — Jobbodra állanom!

-- 121 --

RÉGEN BETEG ÁRVA IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 12. *«Hervad éltünk, mint a rét virága...»*

① A jó Isten erőt ad a szívnek,
Hordván mérhetetlen bánatot,
Nem támadtam fel végzése ellen,
Míg a boldogságom hervadott:
Nyolc testvért, majd jó anyámat
Zárta el bús koporsófüdel,
Könnyem békén hullt el értök
S fejet hajtok, hogyha menni kell.

② A jó Isten erőt ad a szívnek,
Hordván régidőn a kínokat,
Megküzdöttem annyi gyötrellemmel,
Mennyit el nem bír a gondolat —
S a sír ajtajában állva,
Zúgolódás nem kél ajkamon,
A Mindenhatót dicséri
A békében hordott fájdalom.

③ Védtem éltem, de nem Isten ellen,
Megnyugodtam rendeléseim,
Csak vágytam, hogy bennem, egyetlenben
Vessenek még reményt szüleim, —
S hogy anyámnak szíve megtört,
Temetvén a többi magzatot,
Jó atyámért vágytam élni,
Akit más nem vigasztalhatott.

④ Pedig mily régen vesznek a remények . . .
Nagy betegség támadott reám,
Rémít engem és szegény atyámat
Kilenc kínos esztendő során;
Gyötrelemmé változtatta
Egykor édes ifjú éltemet . . .
Oh anyám, a boldog égben!
Talán ott is sírt értem szemed.

⑤ S remény fogytán, útrakeltem innét,
Ha van gyógyulás az ég alatt . . .
S megkérdeztem minden kis fűszálat,
Melynél csüggedt lábam elhaladt:
„Orvosságot tudsz-e adni?
Atyám színarany cserépbe tesz,
Bárha összeroskad érte,
Oh mert olyan drága élet ez.“

⑥ Találkoztam vizekkel, amelyek
Forrása a föld mélyén ered
S kértem: „Oh, ha volna ott segítség,
Hozd el nékem, hogyha ismered!“
Beszélgettem langy szellővel:
Merre jártál? Tudsz-e balzsamot,
Mely erőmet visszaszerzi?“
— De mindegyik búsán hallgatott.

⑦ Rémülten zörgettem minden ajtón,
Mely — véltem — szép elmékhez vezet
S esdekelve kértem: „Szánjatok meg!
Nyujtsatok ti segítő kezet.“
Atyám rettegő szívének
Dobogása kíséré szavam. . .
És ezerszer halt el a szív
E bús szóra: „Minden hasztalan!“

- ⑧ S szálltak mennybe a buzgó fohászok
Bús órákban, Istenünk, eléd,
Hogy csodát tégy, mert másnak hatalma
Már erőt feszítve sincs elég, —
Mintha e szót hallanók rég:
„A pohárt el kell fogadnotok!”
Félév óta már lemondva
Csupán búcsúzni tanulgatok.
- ⑨ A jó Isten ád erőt a szívnek,
Hogy atyám még rendületlen áll,
Mikor élte utolsó reményét
Tépi össze a rideg halál.
Szíve úgy érzi, beléhal
S lelke szól: „Csüggedni nem szabad!”
Reszket ajkán a hang, mellyel
Mindent békén az Istennek ad.
- ⑩ Ne is fájjon, jó atyám, szíved se!
Tudod már, ha nem is mondanám,
Kevésnek nyit az öröm virágot,
A világi küzdelmek nyomán:
Földi öröm bús adósság,
Melyért a szív bánatot fizet . . .
Te nem bízol e világban,
A mennyei jutalmat hiszed.
- ⑪ Nézz fiadra hűséges szemekkel,
Adj áldást rá s mondd el szívesen:
„Jó az Isten! Szívemnek keservét
Nem örökli drága gyermekem.”
Tedd az árvát anyja mellé,
Tedd jó helyre szép családotad
És szenvedd el hősen a kint,
Amit el nem bír a gondolat.
- ⑫ S drága Jézus! Te fogadj el tőle
S készíts neki jutalmat, amely
Nagy legyen, szent és örök, amelyet
Egy mindvégig hű szív érdemel.
Gyűjtsd az égbe szíve kincsét
S boldogítsa őt e gondolat.
Lelkem áldjon mindörökre
S megnyugodjam a sírhant alatt.

PAPI PÁLYÁRA KÉSZÜLŐ IFJÚ FÖLÖTT.

DALLAM: 18. «Im, az Úr jó hive...»

- ① Célhoz ért a szent vágy, - A szép álmom teljesült,
Hogy ne küzdjön hosszan érte, — Lelke vágyát már
Úr Jézussal egyesült. [elérte,
- ② Szötte száz erényből — Lelke tiszta terveit:
Fényes elme megadása, — Szent alázat ragyogása
És elejté szárnyait.
- ③ Kinek lelke könnyű, — Annak a test oly nehéz!
Olyan jámbor lélek, mint e - Tisztalelkű ifjú, szinte
Szállni vágyik, halni kész.
- ④ Földi gond mért üzné — Késő aggkoráig őt?
S mit végpercéig föligért, — Az égiek a hűségért
Elengedték az időt.
- ⑤ Jelenés volt itt csak — S nap sugára lett, amely
Felszálltában vesztí árnyát — S mikor melegét
Hűs estén árnyat nevel. [kívánják,
- ⑥ Hosszú árny a bánat, — Jaj, el sem feledhető,
Hogyne szánná boldogságát, — Mikor legdrágább
Hullatja a rózsát? [virágát
- ⑦ Élve szép remény volt, - De holtan még szebb
[legyen,
Múló évek fénye lenne, - De örök a remény benne,
Ha az égbe fölmegeyen.
- ⑧ A kétség határán — Anyja, szíved félve vár,
Férjed a hazáért szenved, — Oh de hidd, a drága
Az egekből védi már. [gyermek
- ⑨ S elközelget a nap, — Mikor újra láthatod
Párod itthon békességben — S egykor fönt, a bol-
A kedves, jó magzatot. [dog égben
- ⑩ Tizennyolc tavasznak - Szép virága hullt le most,
Mennyben kér ez ifjú helyet, — Halljátok a szót,
Búcsúzásként széjjeloszt. [amelyet
- ⑪ Atyám! A harctéren — Követ hűséges fiad,
Védjen Isten, nyerj győzelmet — S könnyebb lesz a
Kedves gyermeked miatt. [gyászt viselned

12 Anyám! Szán a lelkem, - Nagy a gyászod, sírni kell,
De mint az öröm veszendő, — A gyásztermő sok
Egyaránt úgy múlik el. [esztenő]

13 Ad Isten derűt, de — Ha a bánat tartana,
Egykoron követve engem, — Legboldogabb lesz a
A bús hitves s bús anya. [mennyeben]

14 Drága négy testvérem, - Értem vérző hű szívek!
Legyetek a gyászban vigasz — Az édes szülőknek,
Isten mennyeben megfizet. [míg az]

15 Jó keresztatyám s ki - Értem szólt, keresztanyám
Hálás szívemben reméljen — S lelkők mennyeben
Éltök boldog alkonyán. [majd elérjen.]

16 Mint szerény virágszál, — Áldom jótevőimet
És szívemből hálát mondok, — Amért megkerestek
Rejtekkárnyan engemet. [lombok]

17 Titkolná nevét, de — Én jóságát hirdetem
A nagyprépost úr szívének, — Kinek éltét példa-
Választotta életem. [képnek]

18 S még egy nagy főpapnak — Kell mély hálát
[mondanom . . .]
Csak a szív tett, a név hallgat, — Örült, hogy meg-
A haláloságyamon. [vigasztalhat]

19 S boldog lett végóráim! - Mit kívánjak én nekik?
Érezzék a boldogságot, — Azokkal, kik a jóságot
Tetteikkel hirdetik.

20 Tanulótársim! Ha — Fáj nektek e bús eset,
Ne váljunk el. Remélhessem — S mennyeben meg is
Kik szívemnek kedvesek. [ölelhessem,]

21 A szent olvasóval — Összekapcsolt társaim!
Viruljon szent szövetségtek — S a küzdelmet pi-
Velem, Jézus karjain. [henjétek]

22 Összesen rokonság — És végtisztességadók!
Szomszédinkkal együtt hintsen — Éltetekre a jó
Minden testi s lelki jót. [Isten]

23 Végre Jézusomnak — Ajánlom hű lelkemet,
Áldott nevében temessék — S őrizze a szent békes-
Szendergő, hűlt testemet. [ség]

FIATAL ÁLDÓZÓPAP FÖLÖTT.

DALLAM: 19. «Ki fekszik itten, e koporsó gyászolén . . .»

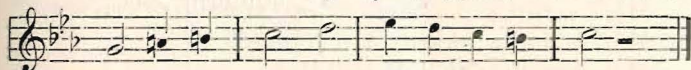
① { Sö - té - ten, bú - san, mint a té - li al - ko - nyat,
Ke - gyet - le - nül ta - nit e kí - nos pil - la - nat,

Bo - rult a fáj - da - lom ho - má - nya rá - nk;
Hogy jo szí - ved - hez mily kö - zel va - lánk;

{ Kö - réd se - reg - lett, kö - zel s tá - vol - ról a nép,
Mint - ha mint nem - rég új ál - dá - sod hin - te - ned. }

Mint - ha me - gint az á - dást hin - te - ned.

- ② A könny patakzó árjának gátat ki vet,
Meiy annyi boldog álmod elragad?
„Istennek élni, jóra vinni sok szívet“
Szent cél, hogy érte megtagadd magad, —
Atya voltál te s mennyi agg a gyermeked —
S te is csak szóttél földi boldog terveket,
[:Te is csak szóttél földi terveket:]
- ③ Szeme fényének tartott jó atyád, anyád
S talán elfordítsd tőlük arcodat?
— S hála pelyhéből raktad álmod otthonát,
Amelyben őket sokszor elfogadd, —
Vagy hozd szíved, mely a hűségtől lánggal ég,
Hogy boldogítsa őket édes büszkeség,
[:Hogy boldogítsa édes büszkeség:]
- ④ De jaj, nem úgy lett! Drága szíved visszatért,
De nem derít fényt, néma és hideg:
Kész a hajlék is, jaj, de bánattól sötét,
Amelybe várod bús szerettidet . . .
Lehajlik két fej s nem simítja hű kezéd,
Behinti hóval a fájó emlékezet,
[:Behinti hóval az emlékezet:]

- ⑤ Te a hit öre voltál s Krisztus bajnoka —
S győztél, helyed csak holtan hagyva itt, —
Áldott élet, mely mint vezérfény, csilloga,
Hintvén közénk a hit szent magvait, —
Ah lesz, hogy más majd dús örömtermést arat. . .
Boldog lehetnél s nem vártad meg a nyarat,
[:Ah, nem vártad meg a termő nyarat:]
- ⑥ De nem köszirtre vesztéd fáradalmidat,
A szívünk oly lágý s könnyünk egyre húll
S ez áldó harmat gazdag, szép vetést itat,
Hogy pályádat hű munkád élje túl. —
És földbe térsz bár, de élsz, mert a mag kikel,
Intelmidet, hidd, ezrek nem felejtik el,
[:Intelmidet sohsem felejtik el:]
- ⑦ S ti, jó szülők, kik nemrég úgy örültetek,
Mért sírtok? — Nincs most semmi veszteség,
Már átaladta akkor őt a lelketek,
Mai napon csak elfogadtaték;
S igaz, nélküle nehéz néhány évetek,
De célnál vár, hogy ti is jó célt érjeteK,
[:Hogy egykor ti is jó célt érjeteK:]
- ⑧ S ki így remél, ki ilyen hűséggel szeret,
Kínos búcsúra ajkán nincs beszéd,
Lelkében érzi a hálát, mit nem feled
És megszorítja szeretti kezét;
Nem mond vigaszt, mert az Istentől kéri azt
S mint ti szent álmán, ő élteteken virraszt,
[:Lelke hű gondja rajtatok virraszt:]
- ⑨ Adjátok átal hát a csendes sírnak őt,
Mely békét hoz rá s nem borzalmakat;
Virrasztva álljon a kereszt fölötte őrt,
Míg a sír bús homálya felszakad,
Mikor, viselve a megváltás szent jelét,
Dicsőült teste fölkel s a sírból kilép,
[:Dicsőült teste a sírból kilép:]
- ⑩ S imádkozzunk hű szívvel, ennyit vár a holt,
Érte, mint értünk ő imádkozék:
„Feledd, Uram, hogy gyarló föld szülötte volt,
De érted élt, halt, várja őt az ég;

Szeme ragyogva nézzen mindörökre rád
S boldogan zengjen ajka örök Glóriát,
[:Boldogan zengjen örök Glóriát:]

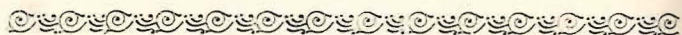
— 124 —

TANÁRJELÖLT HÓS HADNAGY FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra . . .»

- ① Nem ősz felejtí még virágát:
Tavasz nem várja a nyarat . . .
Letelt az élet szenvedése,
De boldogsága elmaradt, —
Oh, hány remény, mi szép ígélet,
Mely elvész s könnytengerbe fül . . .
Ha az öröm ilyen mulandó,
A fájdalom mért éli túl?
- ② Mi kérdenénk, de véges elménk
Felelni rája képtelen,
Valót keres . . . s az ifjú élet
Csak vágy, remény, szívkiüzdelem.
S ha a remények célhoz értek,
Sok élet újra oly sivár . . .
Éltedben s másban nem csalódva,
Menj, jó fiú, pihenni már!
- ③ Ne te sirasd, téged sirasson
A cél, mit vágyad el nem ért,
Ki bűvös-bájós éveidről
Lemondtál, küzdve a honért:
A szebb jövő kertjét nevelnéd
S hazádért a kint hordanád . . .
Ne sírj velünk! Maradj te gyermek,
Sirasson el szelíd anyád!
- ④ Virágot vár csendes koporsód,
De most a természet nem ad:
A kert, a rét, egész világunk
S hervadt virág lettél magad,
De várj tavaszt, miként mi várunk,
S míg felvirrad szent hajnalod,
Ringasson el áldó fohászunk
S virrasszon őrzőangyalod.

ASSZONYOK FÖLÖTT.

-- 125 --

FIATAL NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *„Jézus az én reményem...”*

① Mióta a világ áll — S mióta ember él,
Egy ellenség kíséri — Szünetlen: a veszély.
Nincsen hely, sem idő, nincs - Sem állapot, se' mód,
Hogy le ne tiltaná a — Vidámságszülte szót.

② A forrón lángoló nap, — A hideg téli éj,
A jólét s nyomorúság, — Mindegyik csak veszély;
A gondtalan öröm, vagy — Gyötrelmek méhiben
Kegyetlen ellenségünk — Mindenütt ott pihen.

③ Ott van, a szeretetben — S haragban egyaránt,
Tegnap sem múlt el s a ma - Megint itthagya ránk;
Féli a gyermek és agg, — Erő és gyengeség,
Nem látjuk s mégis tudjuk — Reánk emelt kezét.

④ Meggyőzte a világot, — Oh mert nem védelem,
Csak megadás kinyújtott — Kezünk, a félelem;
Ritka az és alig győz, — Ki véle szembeszáll . . .
Munkája az enyészet — S rideg neve Halál.

⑤ Hogyha volt könnyű dolga, - Legkönnyebb volt ve-
Hiszen csak egy hónapja. — Mióta ismerem; [Ilem,
Voltak ótalmazóim: — Édesatyám, anyám
S nem tudtam félni gondos — Páromnak oldalán.

⑥ De rám tette kezét és — Átjárt a borzalom,
Feljajdultam: „Segíts meg. — Szülői ótalom!
Ne hagyj, te, hű gondosság, — Jóságos hitvesem!
Győzzetek a veszélyen, — Vad ellenségemen.”

⑦ S amit bírt, meg is tette — Érettem mindenik,
Édes szavok erőt vitt — Elrémült szívemig;
De menthetetlenül jött, - Robant felém a vég [még
S megtört mind, csak anyámnak — Hős lelke bírta

⑧ Már csak nekem könyörgött: — „Ne hagyj itt,
[magzatom!”
S tudtam, erőt nyer, hogyha - Reménnyel biztatom

És mondtam, hogy megélek, — Ha sokszor átölel
S a végső percen is hű — Karján aludtam el.

⑨ Meg is gyógyultam én, mert - Nem fáj a kín ne-
De a pusztulás ott dül - Tovább a szíveken, [kem,
Reményeket legázol, — Boldogságot temet
S mégsem magukat szánják, - Hanem csak engemet.

⑩ Szerettim, nem lehet már - Semmit viszonzanom,
Csak, ha az égi szent dal — Megindul ajkamon,
Jóságokért a lelkem — Hálásan emleget,
Segítsen hát imátok — Az égbe engemet.

-- 126 --

FIATAL NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *„Jézus az én reményem...”*

① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.

② S az én szívem hűséggel — Lángolt az Istenért
S Mária ótalmában — Mindig híven remélt;
Szívemben szent nevének — Oltárt emelt a hit
S ráfontam száz imát, mint — Lelkem virágait.

③ Mennyégbe járt a lelkem, - Csak úgy örültem én,
Mert elhagyta korán kis — Fészkünket a remény,
Szívem egyszer virágzott, — De a virág lehullt
S félttem, jövőm olyan lesz, - Mint anyámnak a múlt.

④ Mert négy gyermek közül csak - Én maradtam
[nekik,
Csak egyetlen remény s már — Azt is temethetik
S rájok az elhagyottak — Magányossága vár,
Nem tér be hajlékukba — Többé örömsugár.

⑤ Bús gond epesztett s megszállt - a kínos sejtelem,
Kiváltképen, mióta — Jó férjem sincs velem;
Lelkem aggódik érte, — Testemben hervadok,
Gyász a mult, a jelen s gyász, - Amit viszek s hagyok.

⑥ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

- ⑦ Békén megyek s mint eddig.-Legyőzöm a panaszt,
Ha nem csalódtam volna, — Most siratnám meg azt,
Három gyásszal zokogna — Felettem a család,
Temetve engem, úgy, mint - Jó lányt, hitvest s anyát.
- ⑧ S ha élek is, ki tudja, — Milyen sors várna rám,
Gondolj bús életedre — S ne sírj, szegény anyám!
Tövis van rózsafádon, — De a virág lehull . . .
Ki ettől őriz engem, — Áldott legyen az Úr!
- ⑨ Hagyok kínos, nagy csendet — Hajlékotok felett,
A nap sugára délre — Elfogyott, este lett;
Éltetek már a sírig — Csak egy bús alkonyat,
De akkor meglátjátok — Mennyben hű arcomat.
- ⑩ Hagyok keserves gyászt egy - Magányos özve-
De még időt remélhet,-Hogy boldog is legyen: [gyen
A gyász felszántja szívét, - Reményt vet rá az Úr
S a boldogság virága — Gazdagon felvirul.
- ⑪ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága nagy kegyesség, — Oh égi irgalom!
- ⑫ Alig haladtam el még — Huszonegy évemet,
Mikor más koszorút fon, — Én már el is megyek,
S voltam minden, mikorra — A halál sírba visz:
Lányka, hitves, bús anya, - Jaj, még majd özvegy is.
- ⑬ Rég tart, de nyolc hónapja — Ijesztőn hervadok,
Gyorsan fogyott az éltém, — Mint ősszel a napok;
Négy hónapja, mióta — Remélni sem lehet,
Úgy terjedt szét a gyász, mint — Az őszi fellegek.
- ⑭ S mint a hó, szállt reám a - Szomorú szemfödél,
Itt haltam meg, anyámnak — Hű szívéhez közel,
Hála azért is, hogy még — Megláttam páromat
S nem is oly bús ez a perc,-Hogy itt van s megsírat.
- ⑮ Elhagylak hát világ és - Szent örömmel megyek,
Hogy a Szűz Máriának — Szolgálatot tegyek.
Vezess el jó Anyádhoz, — Irgalmas Jézusom
S engedd, hogy a békesség — Virrasszon síromon.
- ⑯ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredtek . . .»

- ① Messze déli tájon — A vándormadárkák
Tavaszi napoknak — Újulását várták,
Enylhe szellő hírt vitt: — Vége már a télnek,
Visszatérhetnek, kik — Ittmaradni félnek.
- ② Boldog a pacsirta, — Ott dalol már régen,
Csendes órákban a — Szép, napfényes égen:
Amiért hazáját — Soha el nem hagyja,
Övé a tavasznak — Első pillanatja.
- ③ Újuló mezők és — Sarjadó vetések . . .
Úgy elfér közöttük — A pacsirtafészek;
Lombot öltenek majd — A kopár faágak,
Védelmet nyújtván a — Visszatért madárnak.
- ④ Mindenütt boldogság, — Csupán házam népe
Nem készült örömmel — A tavasz elébe,
A remény elszállt az — Őszi hervadással . . .
Nem is lesz többé kis, — Fészkebben madárdal.
- ⑤ Olyan hű a lelkem, — A sok kín hiába,
Nem kívánkozom még — Szebb tavasz honába:
Ha én madár volnék, — Csak pacsirta lennék,
El nem űzne még a — Hervadás sem innét.
- ⑥ Még nevelni vágnám — Drágaszép családom,
Hogy pihenni visznek, — Oly csalódba látom,
Mert nyugalmamnak, jaj, — Rettentő az ára,
Három kisedem jut — Érte árvaságra.
- ⑦ Másfél éve tart így, — Minden nap búsabban
S tíz hete várom, hogy - Szívem végsőt dobban;
Napfény volt szememben - S tudtam, ha lezárom,
Elborul világod, — Szeretett jó párom!
- ⑧ Áldás volt kezem, mert - Úgy volt jó, ahogy tett,
A gondot elűzte, — Helyén rózsát hintett:
Ime, összetettem — S akarják bár százan,
Sohsem lesz oly boldog — Többé az én házam.
- ⑨ Uram, így akartad, — Szavunk föl nem támad,
Nincs itt zúgolódás, — Csak rettentő bánat,
S tudván, hogy e földön-Segélyt úgysem nyernek,
Jajszóval Téged hí — Három árva gyermek.

- ⑩ Üres az egyetlen — Édesanya helye,
Nincs másik, ki többé — Úgy gondjuk viselje,
Legdrágább helyemre. — Uram, Téged várnak,
Szállj be hajlékukba — Fényes napsugárnak.
- ⑪ E reményben békén — Megnyugszom a porban,
Alig harminchárom — Éves javakorban.
Könyörgöm, hallgasd meg — Buzgó imádságom,
Mellyel szeretttimet — Nevedben megáldom.
- ⑫ Így szólok: Jó férjem. — Szánj meg engemet, de
Pusztító bánatot — Ne engedj szívedbe,
Kellesz a családnak, — Győzd le a keservet,
Mert a könnytől hervad - Három árva gyermek.
- ⑬ S én miért maradnék - Tovább, hosszú gondnak?
Az aggodást s a kint — Nevelné minden nap,
Útban állnék, hogy a — Béke visszatérjen,
Mert imámért szíved — Abban is reméljen.
- ⑭ Nem kívánhatom, hogy — Örök legyen gyászod,
De küldj a síromra — Olykor egy virágot,
Szakaszd a szívedből, — Hű emlékezetből,
Én is boldog leszek, — Szíved is megenyhül.
- ⑮ Most hálálom neked — A tizenkét évet,
Melyen boldoggá tett — Jóságod, hűséged,
Gondolj árváimra — S kérlek, ne feledd el,
Együtt vágyom egykor — Pihenni szíveddel.
- ⑯ Három gyenge árvám! — Igaz szívem mellett
Bánatkönnyet sírni — Eddig sohsem kellett.
Árva szíveteket — Reménnyel biztatom:
Isten ótalma van — Az elhagyottakon.
- ⑰ Édesatyám, nagyon — Nehéz szívvel temetsz,
Te vártad volna majd, — Anyámmal tölem ezt.
Hálám jóságtokért, — Hidd, végtelen leszen
S vigasztalástokért — Buzgón esedezem.
- ⑱ Jertek Szent Olvasó — Társulatbéliek!
Lelkem szent vággyal az — Égek felé siet,
Segítsenek azért — Buzgó imáitok
S örökre ott legyenek — Hűséges társatok.
- ⑲ Összes rokonaim, — Szomszédok s mind, akik
Megosztják a család — Nehéz fájdalmait;

- Ki szánva néz reám — S értem imát rebeg,
Jutalmát a kegyes — Istentől nyerje meg.
- ⑳ Most, Jézus, lelkemet — Szent kezembe adom
S megyek, megnyugodva — Szent akaraton.
Szánd meg az élőket, — Nyugtasd a holtakat,
Adj nekem üdvöt és — Csendes, szép álmokat.

-- 128 --

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *„Jézus az én reményem...”*

- ① **T**i, csüggedt, fáradt lelkek! — Őszi borus napon
Beszélt-e már hozzátok — A lelki fájdalom,
Mikor mozdulni sem mert — Lesujtott szívetek
S tanulta a lemondást — Az elgyötört beteg?
- ② Mondjátok el ti a kint, — Mely lelkemben lakott,
Mióta drága életem — Virága hervadott:
Hogy éled a remény fel, — Ha a nap fényben ég
S mint csügged el szegény szív, - Ha elborult az ég.
- ③ Lemond szegény ezerszer, - De titkon csak remél,
Vár a tavaszra bízva, — Míg hervad a levél.
Virágot vár arcára — S meghozza a tavasz,
De az élet utolsó — Színes virága az.
- ④ Nyílik arcán a rózsa, — Beszál az enyhe lég
S a napfény ablakán át: — „Szabad remélni még!”
Mosolyganak szeretti — Ki látja szívöket?
S ő beszél a halálról — S vár boldog éveket.
- ⑤ Szárnyra kel a pacsirta, — Tanulja énekét,
Kis fészket is feledve, — Lebeg, Uram, feléd . . .
S kifárad gyenge szárnya, — Magas az ég neki,
Mert üdvét ő csak itt, a — Földön remélheti.
- ⑥ Én is rég bontogattam — Lelkemnek szárnyait,
De vágyam eljutott, fel, — Isteni trónodig,
Kicsiny fészken feledve, — Énekeltem neked
És a lelkem erős volt, — Sohasem csüggedett.
- ⑦ Szálltam feléd, magasra — S elmaradt a világ,
Ott zengem, trónusodnál — Lelkem meleg dalát,
Ha kedves néked e dal, — Tekints fészkemre le,
Hol párom sír miattam — S három kicsim vele.

- ⑧ Itt áll a gyászkoporsó. — Benne szívem pihen,
Körülte dül a bánat — Szülöm- s testvérimen,
Erőtlenek ez órán — És a kereszt nehéz . . .
A gyásztól roskadókra, — Nagy Isten, szánva nézz.
- ⑨ Majd harminc éves voltam - S hat hete küzd velem
A zord halál, míg megtört — Nyolc napi gyötrelmem.
Nem váratlan ez óra — S kik rákészültetek,
Hagyjátok, hogy gyógyuljon — Megtépett szívetek.
- ⑩ Jó férjem s gyermekeim! - Úgy látszik, megtagad
Lezárt szemem s a szívem, - Mely olyan hallgatag;
Pedig óhajtvá várom. — Mikor feltámadok,
Hű szemem ott pihenjen — Az égben, rajtatok.
- ⑪ Legyen ott elfeledve, — Mit szenved szívetek;
Legyen meg is fizetve, — Hogy hűn szerettetek.
Örömeikkel pótolja — Isten a bánatot
S viruljon fel a lelkem — Áldása rajtatok.
- ⑫ Drága atyám s anyám! Ha — Lehetne arra szó,
Amellyel ennyi bánat — Megvívásztalható.
Elmondanám tinektek, — De mást ha nem lehet,
Hűségtekről a lelkem — Ott fönt megemleget.
- ⑬ Testvéreim! Az a sok — Szeretet, szájalom,
Amely körülfogott bús — Halálos ágyamon,
Már itt jutalmat lásson, — Legyetek boldogok
S választottak honába — Egykor eljussatok.
- ⑭ Jámbor olvasóstársak! — Mellettem szóljatok
S megemlékezem én is — Az égben rólatok.
Hű rokonok, szomszédok — S kik megjelentetek,
Nyerje boldog jutalmát — Jóságos lelketek.
- ⑮ Végre, kegyelmes Jézus, — Lelkem Téged keres,
Feledd, ha gyarló voltam, — Szerettelek, szeress!
Az üdvösség honában — Egyesüljek veled
S békességed virrasszon — Hideg porom felett.
- ⑯ Most vigyétek keresztet, — Sírhoz kísérvetek,
Hagyjátok ott egy könnyet, — Akik szerettetek.
Szívemben viszontlátás — Reményét ápolom,
Kelts, Uram, szent öröme — A boldog hajnalom.

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája . . .»

- ① Mint tavasz szép reggelét — Dicsérő beszédet,
Úgy hallják az emberek — A huszonhat évet,
Elméjük önkénytelen — Annyi rózsát képzél,
Telve színpompával és — Illatárral, mézzel.
- ② Mosolyt kelt, ha gyermekaik - Mondja eszót: „ré-
Pedig alig több idős — Az én száz emlékem, [gen“,
Mert huszonhét évemet — Nem érhettem még el,
Mikor sírba hervadok, — Gyásszal s dicsőséggel.
- ③ Tíz éves házas vagyok - Nem is voltam gyermek,
Mint boldog s mint bús anyát - Olyan rég ismernek.
Mint boldog s mint bús anyát, - Mert van két csalá-
E földön két gyermekem - S négy a másvilágon. [dom:
- ④ Bús anyák, kik sírbatért — Gyermekeket sirattok,
Oh nézzétek! Nincsen ok — Bánkódni miattok,
Én is sírtam s most tudom, — Utolsó órámon,
Az a szörnyű gyász, mikor — Az élőket szánom.
- ⑤ Szánom őket szívemért, - Mint nagy veszteséget,
Mert magamnak küldtem az — Ég honába négyet:
Kiket alig dajkáltam, — Ölelnek, szeretnek
S kikért híven fáradtam, — Oh jaj, elfelednek!
- ⑥ A részvét s elismerés — Száz virága rajtam,
Mert gyásszal, de még nagyobb - Dicsőséggel hal-
Hosszú élet nem örül — Annyi tiszteletnek, [tam,
Mennyit egy jó, tiszta szív - Ily korán szerez meg.
- ⑦ Viszonzás e tisztelet, — Mert én is megadtam,
Akarva egy fűszál sem — Hajlott meg alattam;
Volt, hogy vérzett a szívem, - Voltam gyöngé, fáradt,
De szememből s ajkamról — A szívesség áradt.
- ⑧ Voltam sokszor hervadó, — Szinte roskadoztam,
De miattam nem búsult — A ház elhagyottan,
Nem is mertem hinni, hogy — Egykor ennyit érek:
Kicsiny, gyöngé volt a test, — De erős a lélek.
- ⑨ Párom úgy választá el, — Fejlő rózsaképen,
Ott lettem nyíló virág, — Szíve kiskertjében:
Jóságából nyert szívem — Először bizalmat,
Látva, mily nagyon szeret, - Több lettem magamnak.

- ⑩ Majd nektek, szép magzatim,-Lettem olyan drága.
Megnevelte szívemet — Éltem boldogsága
S a szülői fájdalom, — Békén túrt kereszttem,
Mellyel, hittem, mennyben is — Érdemet szereztem.
- ⑪ Nem voltak cselédeim, — Mert szemök sugára
Úgy esett rám, szívesen, — Mint a jó anyára:
Nem volt szomszéd, ismerős, — Édes-megszokottan,
Mint testvérek jöttek és — Én is úgy fogadtam.
- ⑫ S mikor annyi hű rokon, — Kiváltkép családom
Halványan nézett reám — A haláloságyon,
Mikor néma kínban ott — Reszkettek fölöttem,
Elrémültem, látva, hogy — Milyen drága lettem.
- ⑬ Jaj, mi lesz most? kérdezik,-Mert amerre néznek,
Mindenütt száz híjja van - Két kis áldott kéznek;
Jaj, mi lesz most? kérdezik - Szülők, hitves, árvák,
Hogy ajkam gyöngéd szavát — Mindhiába várják.
- ⑭ Oh édes szeretteim! — A gyászt búsan nézem,
De erős várat hagyok — Ótalomra készen;
Én építettem fel azt, — Sok nyugalmam árán
S nem győz ellenség soha — A „szeretet“ várán.
- ⑮ Bármerre forduljatok, — Mindenütt találtok
Pártfogót: itt egy rokont, — Ott egy jóbarátot,
Majd enyhíti hű szavok — Ezt a nagy siralmat
S mindenütt lesz gyámola — Árva két fiamnak.
- ⑯ S nem elmúlás a halál — S él az a jó Isten,
Aki könyörgésemért — Eljön, hogy segítsen.
És a hit szent ajtaján — A mennyégbe láttok,
Árváim, hol boldogan — Vár szelíd anyátok.
- ⑰ Oh én édes Jézusom! — Szánd meg a siralmat,
Melyre párom s gyermekim — Ily korán maradnak,
S a gyászért, mely holtomig — Tépett értök engem,
Adj jutalmat, áldjalak — Szűzanyáddal, mennyben.
- ⑱ Most a sírba indulok, — Meg van vetve ágyam,
Legyen édes álmom a — Szent kereszt árnyában,
S ha egykor boldog szívem — Új életre dobban,
Örökké szolgáljalak — Égi hajlékodban.

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredek...»

- ① Kedves, boldog tájon — Volt egy csendes fészek,
Kis család, kik egymást — Hűn szeretni készek
S egy hűséges anya, — Kinek lelke szárnya
Melengetve hajolt — Három magzatára.
- ② De jött az írigység: — „Sok ez boldogságnak!
Váljanak el akik — Oly drágák egymásnak!“
S a hűséges anyát — Elűzte fészketől,
Fejlő két galambja — S gyöngé kicsinyétől.
- ③ Oh kedves hajlékom! — Én édes háznépem!
Ez a kivert madár, — Jaj, én lettem épen:
Idejött a halál, — Úz, menjek el innét.
Töletek, akik közt — Nagyon boldog lennék.
- ④ Hogy menjek el innét, — Hol öröm volt lennem,
Hol három galambszív - Reménykedett bennem:
Hogy meg ne hallgassam, - Jaj, hogy meg ne ért-
Mikor visszahíttok, - Jajt kiáltva értem. [sem,
- ⑤ Hogy a madár kora — Nyáron útra keljen,
Úgy menjek, magzatim — Hogy föl se neveljem;
Hogy távol örüljek — A szép napsugárnak,
Mikor a bús árva — Szívek visszavárnak.
- ⑥ Én édes szerettim! — Elmennék nyugodtan,
Hogyha most utolsó — Könny esnék miattam,
De azt álmodjátok, — Karjaim közt vagytok
S minden ébredéskor — Újra elsirattok.
- ⑦ De ha nem maradhatsz, - Szállj magasra lelkem,
Mennybe, ott keressen — Majd családom engem,
Hova a halálnak — Karja el nem érhet,
Ott épít a lelkem — Nekik örök fészket.
- ⑧ Nincs is itt segély, csak — Az Isten kegyelme,
Ő enyhülést adhat — A fájó sebekre;
Nincs vigasztalás, csak — Egyetlen reménység,
Hogy szent boldogságra - Majd találkozunk még.
- ⑨ Harmincnégy esztendő — Rövid egy életnek,
Kivált annak, akit — Hű szívek szeretnek;
Annyi rám várt évet, — Jaj, hogyne siratnék. . .
S páromnak a gyászra — Sok idő maradt még.

- ⑩ Öt hónapja már, hogy — Gyötrőbb minden óra,
Úgy a szenvedőre, mint az aggódóra;
Két heti kín hozott — Halált s ez nyugalmat
S neked, kedves férjem, — Végtelen siralmat.
- ⑪ Siralom halálom, — Siralom az élet
S legnagyobb siralmad — Három árva lélek.
Az Isten fordítson — Minden gyászt örömmre
S rátok e kegyelmet — Majd én könyörgöm le.
- ⑫ Anna, édes lányom! — A ház ügyét, gondját.
Ha nehéz is, már a — Te vállaid hordják.
Gondolj testvéridre, — Jobbat mivel tennél?
S lelkeim könyörög majd — Érted az Istennél.
- ⑬ Ilonkám! Reád is — Hagytam édes gondot,
Testvérkédek majd az — Édes szót te mondd.
Hideg kezem helyett — Ezerszer öleld meg
S kik könnyet törülnek — Vigasztalást nyernek.
- ⑭ Gáspár, kis virágom! — Jó, hogy meg nem érted
Az éltedre omlott — Nagy keserűséget.
Virulj Isten által, — Mennybe járjon vágvad
S ott ismerd meg újra — Hűséges anyádat.
- ⑮ A lelkeim égbe hogy — Boldogan jusson át,
Olvasóstársaim, — Mondjatok egy imát.
Rokonok, szomszédok — S megtisztelők, legyen
Öröm a társatok, — Itt s túl az életen.
- ⑯ Most, édes Jézusom, — Téged kér a lelkeim,
Tekintsd a bánatot, — Mellyel útrakeltem;
A könny, mely értem hull, - Uram, engeszteljen,
Vigy mennybe és csendes-Legyen nyugvóhelyeni.

-- 131 --

MÉG GYERMEKTELEN FIATAL NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni jó leány...»

① Szívem kihült, már nem soká' - Hull a sírrög reám
S a fiatal test ott pihen, — Az aggok bús során,
Gyöngéd szívem öreg porok — Ényésző társa lett,
De a tavasz emléke leng — [:Hült hamvaim felett:]

- ② Mint száz virágbimbóval a - Tavasz szép reggele,
Olyan volt még éltém, a sok — Igérettel tele;
S az ígélet szép, enyhe nap, - Mely száz reményt
[fakaszt,
De a halál késői fagy — [:Mely elpusztítja azt:]
- ③ Tavasz emléke leng körül, - Rózsafa volt anyám
S első virág én lettem a — Legékesb rózsafán:
Szép rózsatöm! Mindig tavasz - Volt e napig neked,
Ma első hervadást siratsz, - [:Az első gyermekét:]
- ④ Öröm a szép gyermek, kit a - Szülő keblén visel,
Még úgy se' fáj, ha a szelíd — Boldogság kéri el,
Kit a szülő önként od'ad — Ha él, a rózsza szép,
Fájdalmat csak az kelt, kit az [:Ényészet összetép:]
- ⑤ Már nem veled virult, anyám, - Az első rózsaaág,
Od'adtad őt, hogy egy ifju — Szívébe oltanak...
Hitted, új rózsató lesznek - S mindig tavasz marad
S úgy jött a hervadás reám [:Nem is láttam nyarat:]
- ⑥ Tavasz emléke leng körül, - Szelíd májusi nap,
Mikor a rózsák s liliumok — Egymáshoz hajlanak.
Május volt, még egy éve sincs, - Férjem, jó hitvesem,
Hogy egymáshoz hajolt szívünk - [:Boldog-szerel-
[mesen:]
- ⑦ De az öröm reménye már — Két hónap óta vesz,
Pusztít a kínos hervadás: — A késői fagy ez.
Boldog lettél volna velem — Egy hosszú éltén át
S korán csalódva hordod az - [:Özvegység bánatát:]
- ⑧ Tavasz emléke leng körül, — Habár elporladok,
Rám gondolva, tavasz örök - Szép rózsája vagyok,
Mert az, ki él, ha kisdéd is, — Egykor öreg leszen,
De emlékeim nem hagyja el [:Már a tavaszt so'sem:]
- ⑨ Már válok s a tavasz kísér, - A jámbor képzelet
Örökviruló kertbe szán, — Az égbe engemet.
Hol feltalálni vágynak és — Vigaszt ez a hit ad,
Jéuzs! Neked viruljon ott — [:Az itt letört virág:]

GYERMEKTELEN FIATAL NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① Mikor éltem még nem ért — A tavaszkoron túl,
Féléve érzém, hogy a — Május télre fordul . . .
Nincs azóta tiszta ég, — Nehéz ködök járnak,
Nincsen enyhe fénye a — Ritka napsugárnak.

② S én csak vártam a napot, -Hogy nyarat teremtsen
És nem adtam könnyen egy — Kínos percemet sem;
Hogyha élet, kell nekem, — Bármilyen gyötrelmes,
Ah, mert vissza nem jöhet, -Hogyha egyszer elvesz.

③ Mit szerettem rajta úgy? — Csak a reménységet.
Pedig ha nem teljesül, — Csalódásként éget,
A remény s csalatkozás — Csak egy virág, tudtam,
Csak egyszer bimbóban és — Máskor hervadottan.

④ Ah, bimbózott a remény — Nekem is . . . hiába,
Nem lett abból az öröm — Pompázó virága,
Csak vágy volt az s úgy veszett, — Beteljesületlen,
Nem volt itten veszteség, — Mégis árva lettem.

⑤ Árva volt a két karom, — Mely hiába vágyott
Ringatni a keblemen — Fejlő kis virágot . . .
Oh, ha a szép örömet — Megadta az álmom,
Mindig fáj ébredni, hogy — Meg kell tőle válnom.

⑥ Árva volt a keblem, ah, — Mert nem lett belőle
Az élet viráginak — Áldásos felhője;
Árva volt az ajkam is, — A sok édes szóval,
Mert sohsem kelt rajta még — Csendes altatódal.

⑦ Ha másképp van, boldogabb -Nem lett volna nálam,
De így összeroskadott — Könnyen gyöngé vállam
S most is fáj úgy menni el, — Emléket sem hagyva,
Lelkem sír, hogy a világ — Elmúlásnak ad ma.

⑧ Felhő voltam, volt elég — Borongás miattam,
De csak addig majd, amíg — Lelkemét kiadtam:
A felhő nyomot sem hágy, — Úgy elmegy örökre:
Ki emlékszik holnap az — Elszállt fellegekre?

⑨ A tavasz legszebb szakát — Éli kedves párom,
Oszlanak a fellegek — A szép napsugáron

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 18. «Im, az Úr jó híve...»

① Borongós idővel — Kelt az életnap reám
És sugárit rejtegetvén, — Nem jutott nekem meleg
[:És leszállt a nap korán:] [fény . . .]

② Bús pálya, amellyel — A felhő együtt halad,
Gyásznak sok egy élet hossza — S kinek nincsen
[:Félve várja a nyarat:] [szép tavasza,

③ Uram! Mit vétettem, -Hogy sohsem derült az ég?
Szívem nyugodt, az nem vádol - S bánkódtam rég,
[:S ha élnék, mi jönne még?:] [most, itt, távol

④ Jaj, ki átkozott meg, - Hogy betelt minden szava?
Mert az élet csak gyötör, sért, - De édes vigasztal-
[:Fordulnom nem volt hova:] [lásért

⑤ Borongott az ég itt, — S ahová sorsom vetett,
Nem ragyogtak vidám orcák, — Nem cserélte fel
[:A szomorú kezdetet:] [boldogság

⑥ A hitvesi gondolhoz — Megjött az anyai gyász,
Váltunk, véstől szétűzötten — Én meghalni vissza-
[:S nevet vesz egy árva ház:] [jöttem. . .

⑦ S gyermekimnek íészke — Sohsem épül fel talán,
Átszáll éltöm nagy keresztje, — Hogy viselni újra
[:Egy fiú s két kis leány:] [kezdje

- ③ Istenem! Áldást kér - Fájó lelkem, nyújts kezet:
Add meg, amit meg nem nyertem — S nyerd vissza
[:Az áldást, mely elveszett:] [rózsáskertem
- ④ Mikor szívök fájna, — Inkább hadd felejtsenek,
De ha boldogságra vágnak, — Szívök azt a jó
[:Emlékében lelje meg:] [anyának
- ⑤ Nem lehettem napfény — Egy életem át nekik,
Legyek hát a hold sugára, — Mely szép álmu
[:Hajlékukba érkeznek:] [éjszakára
- ⑥ Ah mert visszatérek — S ami tőlük elmaradt,
Nyugodalmas, csendes éjjel — Áldó kézzel hintem
[:A szeretet-sugarat:] [széjjel
- ⑦ Most is áldást mondok, - Szánva a sok földi bajt;
Egy imádság lelkem, melyet — A hűségem panasz
[:Úr Jézushoz elsóhaj:] [helyett
- ⑧ Oh Megváltóm, kérlek, — Béketűrő lelkemet
Angyalid mennybe vezessék — S engedd, hogy a
[:Virrasszon a sír felett:] [szent békesség

-- 134 --

FIATAL NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① Gyászban, kifosztva áll a hajlék.
Egykor a béke tűzhelye —
És jó a nép, szívét kitarva,
Hogy enyhülést hozzon vele . . .
Mozdul az ajk, de szó se' jó rá.
Csüggedt-aléltnan állanak.
Mindenkit készületlen ért a
Rég várt keserves pillanat.
- ② Ocsudjatok fel már szerettem!
Akármí bús az ébredés,
Letelt, mit rátok rótt a végzet
S mi eddig volt, mind szenvedés, —
S ha nem vigasz, de bús valóság.
Hogy ilyen gyász több nem lehet . . .
Oh, bárcsak a kint elvihetném
S itthagyhathnám a lelkemet!

- ③ Mi telt le ma? — Képzelt reménység,
Mely ámitgatja önmagát:
Szembemosolygó nappalokra,
Lemondva átsírt éjszakák:
Irgalompercekért esengő,
Jobbat sohsem váró napok . . .
Az voltam rég, ki most, csak akkor
Sóhajtottam — S most hallgatok.
- ④ S ti jait sírtok, hogy eltemettek,
Pedig él az emlékezet
S bár sír föld el, míg nem feledtek,
Mindig közöttetek leszek:
Elveszve nincs, kiről a hű szív
Lemondani is képtelen, —
Titék én s enyém, ki egykor
Találkozást remél velem.
- ⑤ Temetni kell! — Talán a multat?
De oly szép volt! Kár érte! Kár!
Vagy a jövőt? Az él s reménye
Az égbe át van oltva már:
Oh, a jelent el-eltemetünk,
De feltámad minden napon,
Én vallom ezt, ki szent jövőmet
Örök jelennek mondhatom.
- ⑥ Temetni kell! Van mit od'adni:
Az aggodást, az halva van . . .
Nagy gyötrelmem volt, ah, ne sírja
Azt senki vissza oktalán, —
Erőtlenül az hagyta tűnni
A boldogságot, ép erőt,
Minket gyötört, de ő sem állt meg
A földi elmúlás előtt.
- ⑦ Temetni kell! Haljon azért meg
A zúgolódás, a panasz,
Az Istenért, ki tudja a gyász
Titkát, okát, hogy mért van az, —
Atyám a lélek méltóságát
Hordja, amint én hordanám
S szép emlékek aranyruháját
Viselje, gyász helyett, anyám.

- ⑧ S ifjan csalódott hitvesemnek
Meg ne rendüljön a hite,
Isten kegyelme ad reményt és
Jósága teljesíti be.
Bármily bús télre csak tavasz kél,
Mosolygnak a könnyes szemek.
Úgy legyen! — S azt a nagy hűséget
A jó Isten fizesse meg.
- ⑨ S most, Jézusom, adj lelki szárnyat,
Hogy elérjem szent vágyamat.
Mennybe segíts, ahol szerettem
Hosanna-szóval áldanak.
Szülőimnek a hit szemét add
S égi remény szövétnekét,
A fájdalom vak éjszakáját
Ennek fénye oszlassa szét.
- ⑩ Az égbe át, nekem, imákból
Szeretet építsen hidat
S viszonzásul, e bús világra
Leesdhessen áldásidat.
Az élőkre a megnyugvást küldd,
Reám a béke álmait,
Gyászban megtört szívek porával,
Öröme keltő hajnalig.

-- 135 --

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? . . .»

- ① Megállt a nehéz borulat
Csendes hajlékom felett,
A sokáig boldog fészek
Sötét gyász világa lett;
Eddig telve volt örömmel,
Boldogsággal, jaj de ma
Több a gyász, kihat belőle
Bús családom jajszava.
- ② Kedves férjem! Láttunk már bajt,
De ki hitte egy hete,
Hogy néhány nap hitvesednek
Drága, boldog élete?

- Bimbót készült hozni szívem,
Rózsabimbót, kedveset, —
Bús virágzás: él a bimbó,
Jaj, de a fa elveszett.
- ③ Meleg, fényes nap volt szívem,
Lehúllottam hirtelen,
Sötét égen egy halvány kis
Csillag áll a helyemen . . .
Jaj, kevés vigasztalás, mit
Magam helyett hagyhatok,
Meleg, fényes nap helyett, egy
Reszkető kis csillagot.
- ④ Hogy mondjam vigasztalásnak,
Kit csak szánnotok lehet?
Hogy szeresd azt, aki gyászra
Fordította éltedet?
Hogy örülj annak, kiért oly
Drága életemet adom?
— Szegény párom! Szegény, gyászra
Érkezett kis magzatom!
- ⑤ Hogy mindenki megsirasson,
Elég a ti gyászotok,
Pedig még miattam másik
Három árva is zokog.
Négy gyermek maradt anyátlan
S egy szív gyászos özvegyen,
Csak azért, hogy a világon
Egy árvával több legyen.
- ⑥ Egy fájó szív, melyen a bús
Özvegységnek kínja ég,
Négy bús árvát vigasztalni,
Istenem, hogy lesz elég?
Ami minden óhajtásunk,
Ime, épen az vesz el.
Hadd remélnem, hogy helyettem
Vigasztalójok leszel.

FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Szerzett már sok keserves — Csalódást a világ,
De olyant, mint családom, — Kevésnek szíve lát;
Régóta reszket tőle — Rémült szívök velem
S rajtok maradt, hogy engem - Megölt a gyötrelmem.
- ② Ha van e nagy világon — Hűséges szeretet,
Az kapcsolt össze engem, — Szerettim, veletek;
S ha volt a föld határán — Tartós öröm s remény,
Tizenkét éven átal — Enyém volt az, enyém!
- ③ Remény, mely teljesülve — Boldogsággá leszen,
Amelynek védelmére — Készen állott kezem
S nem kellett, hogy kinyújtsam, - Soh'sem volt arra ok
S elmondtam hátalaten: — Milyen boldog vagyok!
- ④ Az öröm megvirágozott, - De nem hervadt sohszem,
Négy gyermeknek örült már — Velem jó hitvesem.
Oly édes volt az élet — Velök s velem nekik,
Hogy aggódást sem ismert — A szívünk évekig.
- ⑤ Ki vagy te, láthatatlan, — Riasztó szörnyeteg,
Mely annyi bús esettel — Hatalmad hirdeted?
Elfoglaltad a házat — S bár nem látott szemünk,
Borzadva éreztük, hogy — Itt vagy mindig, velünk.
- ⑥ Úrrá lettél fölöttünk, — Parancs lett a szavad
S hallatlan is megértjük: — „Örülni nem szabad!
Ne merjetez mozdulni, — Munkára kész tagok
S reszkessetek, kik eddig — Félni sem tudtatok!“
- ⑦ S elsorvadt tagjainkban — Úgy elfogyott a vér,
Méreggé vált a máskor — Életadó kenyér;
Megölhetett a jóság, — A szív, amért szeret . . .
S akartad, kik megszánnak, — Azok is vesszenek.
- ⑧ S a gyermeknek szülőit — Félve kerülni kell,
Ölelni sem szabad, ki — A szívhez oly közel,
S lélekben is gyötörvén — A testben szenvedőt,
Nem engedted közel sem — Hozzá a résztvevőt.
- ⑨ Oh halál! Mind kegyetlen — Kezednek műve ez,
Azt sem tekinted, hogy négy — Virágom árva lesz,
Nézd, mily búsak az eddig — Örömtől szép szemek,
Ne bántsd tovább, hagyj békén - Feldúlt kisfészkeket!

- ⑩ S elmondom, bár szavammal - Gyászt nem vigasz-
Fáj elválnom, szerettem, - De boldogan halok, [talok,
Magatokat szánjátok, — Ne a boldog anyát,
Ki híven, a családjáért — Áldozta fel magát.
- ⑪ Örvényben volt családom: - Párom s két gyer-
[mekem
S melyből őket kimentém, — Az lett sírom nekem;
Életök megmaradt, de — Az áldás ottveszett,
Sírnak, de engem mennybe - Boldog remény vezet.
- ⑫ Mert szent jutalmat ígér — Hűségemért hitem
És a kedves családot — Ott is segíthetem
S elbíráják egyért a gyászt — Könnyebben annyian,
Mint amitől remegtem, — Érettök egymagam.
- ⑬ Lelkemet, Jézusom, hát — Békében átadom
S elmegyek, megnyugodva — Szent akaraton.
Vigasztald az élőket, — Nyugtasd a holtakat,
Nekem is üdvöt adj és — Csendes, szép álmokat.

JÁMBOR ÉLETŰ NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

- ① Ködös, téli, bús időn, — Borongó kedéllyel
Tekint könnyen csüggedő - Lelked, ember, széjjel,
Elfelejtetted a tavaszt, — Eljövendőt s multat,
Csak azt látod, hogy a fák — Lombjai lehűltek.
- ② Tavasz virágát s nyarad - Gyümölcsét leszedve,
Mért a bánat s mért nem a — Hála jó eszedbe?
Ki úgy tudsz örülni a — Szébb napok virradtán,
Mért nem vársz egy szébb tavaszt. — Telet sem
[siratván?
- ③ Mikor fényes nap ragyog — Az ég boltívéről
S mit reményben veszt az ősz, - Százszor vissza-
Enyhe légben illatok, - Csicsergő madárdal, [térül:
Mikor rózsafád megint — Telve lesz virággal.
- ④ Édes, drága gyermekim! — Így vagytok ti épen,
Nem néztek szét vigaszért — A bánat ködében
S itt, közel, csak hervadást, - Bús borongást láttok,
Lombjavesztve porba dőlt — Szülő rózsafátok.
- ⑤ Oh de már a hetven év — Száma áll fölöttem,
Volt mosolygó napsugár, — Mely alatt születtem,

- Láttam virágot sokat, — Keblemen is hordtam
S meg is sirattam nagyon — A porba tiportan.
- ⑥ Éreztem a nyár hevét, — De megvolt gyümölcse.
Hogy a jólét szívemet — Háladásra keltse,
S hogy az ősz már szomorúbb, — Oh azt úgyis tudtam
S készültem a tél elé, — Nem búsan, nyugodtan.
- ⑦ Hála volt az életem — S remény a halálom,
Hogy hosszú vakéjre is — Jő a hajnalom
S mire szemem felnyitom, — Fénylik újra a nap
S látom, hogy virágaim — Mind körültem vannak.
- ⑧ S megújítom a frigyét, — Férjem a lelkeddel,
Megköszönöm, hogy szíved — Sohsem felejtett el.
Ötvenkét év itt veled — S örökélet ottan,
Kivel földi utam oly — Boldognak vallottam.
- ⑨ S már készítem helyedet, — Oh, nem idegenben,
Nyolc kisangyal gyermekem - Vár szeretve engem,
S jöttök, míg teljes leszen — A hű lelkek száma
S lelkiünk összeolvad egy — Boldog, szent imába.
- ⑩ Segítsenek ehhez a — Többi jámbor lelkek,
Kik közt földi napjaim — Szent örömben teltek;
S ki lefogta tört szemem, — A halálig védve,
Ajánlja lelkiatyám — Lelkemet az égbe.
- ⑪ Úgy is jött ez óra, hogy — Engem felbizzasson,
Kegyelmét mutatja az — Áldott Boldogasszony;
Gazdag béreként, csekély — Földi érdememnek,
Szeplőtlen Fogantatás — Ünnepe'n temetnek.
- ⑫ Ma megyek, azok között - Nyerni szent jutalmat,
Kik őt áldva élnek és — Szeretve meghalnak.
Szétteltek búcsúzva — Még a szép családon
S őket édes Jézusom — Nevében megáldom.
- ⑬ S örökre felöltöm a — Boldog lelki szárnyat,
Melyen a jámbor hívők — A mennyekbe járnak.
Az ima szárnyát, hogy az — Ég honát elérjem . . .
Oh irgalmas Jézusom, — Teljesítsd reményem!
- ⑭ Az a hosszú szenvedés — S keserves halálom
Nálad, édes Jézusom, — Mind örömmé váljon.
Hátalellen áldjalak — Boldogok sorában
S várjon rám szent béke, a — Csendes sír porában.

BÚS ÉLETÜ NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 17. «A kétkedés immár eloszlott. . .»

- ① Rég, boldog órákon születtem,
Mint nap a rózsás hajnalon;
Csend őrizett s véltem, sohsem kell
Vihar zúgását hallanom . . .
Olyan korán s ilyen nagyot
Az élet hogy fordulhatott?
Én voltam-e — kérdezhetem —
E tört szív, e roncsolt tetem?
- ② Napom felszállt s át is haladt már
Az ég borús homlokzatán,
Felértem a Kálváriára,
Sok kereszthordozás után, —
Nehéz az út, kínnal tele,
Melynek nincs elégtétele —
S mely megbékít, egy gondolat
Nincs a borongó ég alatt.
- ③ Bús végzet erre jutni, oh mert
Vannak szebbnél-szebb életek
S nekünk is arra tett szülőink
Szeretete ígéretet:
Ezt láttam szép példájokon,
Ebben örült sok hű rokon
S ezt hagyták örökség gyanánt
A holtig boldogok reánk.
- ④ Én nem tudtam örülni néki,
Mert nem volt hol beváltanom,
Jóságom széjjelosztott kincse
Elveszett sok hálátlanon, —
Míg visszavártam, elmaradt.
Átsírtam az örömmnyarat . . .
Adnák most már a drága szót
S elfogadnom, nincs arra mód.
- ⑤ Boldog lehettem volna — és fáj,
Ha éltetem átgondolom,
Jutott nekem sok lelki bánat,
Sok testi kín, sőt borzalom.

Hányszor kellett így esdenem:
 „Csak most segíts meg, Istenem!”
 S mondtam: „Vedd el a poharat,
 De legyen a szent akarát!”

- ⑥ Ott voltam én, ahol csak a szív
 Reményekben csalódva ég,
 Hol sírtól-sírhoz, roskadozva
 Zarándokolnak a szülék;
 Láttam élön keserveket,
 Ahol nem is segíthetek. —
 S mintha kihülne házfalam,
 Családom oly boldogtalan.
- ⑦ S ott voltam én, ahol csak a test
 Fél, küzd, gyötrődik, tűr sokat,
 Hol nagy a kín s hiú reményben
 A szív nagyobbbat elfogad,
 Melyre föltettem életem,
 Mely elvette eszméletem.
 Ott, a távol vidékeken . . .
 S ott sem termett gyógyír nekem.
- ⑧ Elmék megállnak . . . anyyi bánat . . .
 Megannyi kín . . . és kérdenék:
 „Mit vársz? Mind búsabb nap virradt rád
 S csak több csapás jöhetne még!”
 — S itt sír fel a bús felelet
 Szomorú koporsóm felett . . .
 Az árva lelkek jajszava,
 Kinek fordulni nincs hova.
- ⑨ Egy hű anya, ki szép családját
 Egykor boldognak tudta már,
 Úgy menjen el, hogy öt virága
 Majd mind vigasztalásra vár?
 — Kiket boldogságnak adott,
 Visszatért három elhagyott, —
 S ha bús a szív s kell a vigasz . . .
 Ma itthon már mindegyik az.
- ⑩ Öröklitek, édes szerettem,
 — Ah, hiszen mást nem adhatok, —
 A szív nehéz csalatkozását,
 A gyötrő lelki bánatot,

Mely unokákra száil tovább
 S ahány eset, mind mostohább . . .
 Bár az Isten áldott szeme
 Szánva, rátok tekintene!

- ⑪ Maradjon el a szív egeről
 A bús felhő, a fájdalom;
 Ne érjen el a kíntereszt, mit
 Húsz évig hordtam vállamon;
 Jöjjenek már nyugodt napok,
 Hogy ti is megnyugodjatok
 S örvendezzen a szívetek,
 Csak azt kérem, szeressetek.
- ⑫ S ha szétekintek a gyásznépen,
 Látom, van is, ki szán, szeret:
 Beszentel az egyház imával
 S könnyel a hála s tisztelet;
 Az égbe is áldás vezet,
 Őriz a hű emlékezet, —
 Mennyben virradjon szent napom,
 Melyen hálám elmondhatom.
- ⑬ S hatvannégy éves kor határán,
 Midőn lelkem hazát cserél,
 Akard, Uram, s a bánkódó szív
 Megvigasztalva, mennyben él.
 Örömdallá vált jajszavam
 Téged dicsérjen boldogan,
 S ti, kintől elgyötört tagok,
 Béke ölén nyugodjatok.

-- 139 --

RÉGEN BETEG NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája . . .»

- ① Elsötétült már az ég, — Mely borongott régen,
 Rég ígérte a halál — A koporsót nékem.
 Fenyegető karjai — Rám emelve állnak . . .
 És nem adta meg magát — Szívem a halálnak.
- ② Oh pedig lett volna ok, — Száma sincs, hogy meny-
 Ki tíz éve nagybeteg, — Vágyhat megpihenni, [nyí,
 Régen vívják a bajok — Ezt a gyöngé várat
 S az is sok, mit hű kezem — A családjért fáradt.

③ És a szívem. Oh szegény! - Mennyi volt a gondja
S mennyi éve, hogy szemem - A bús könnyet ontja,
Míg osztozunk kincsemen — A halállal ketten:
Én, az a hű lélek és — Ő, az a kegyetlen.

④ Hármat nékem, néki is, — Még egy itt lehetne
S bevitték azt is a — Szörnyű fergetegbe;
Eltűnt, ott, a harcmezőn. — Hol meghalt a másik,
És vártam, elmondhatom: — A szívszakadásig.

⑤ Fájt mind, de legjobban ez: - A bizonytalanság,
Így felezní, zord halál! — Hol van az igazság?
Mert ha meghalt, a tiéd — S nem enyém, ha él sem;
Könnyebb ennél sírni is — A bús elvégzésen.

⑥ S itt lesz gyász, ha mennyben őt - Most karomba
S nekem fáj, ha jó fiam - Árva mind a három. [zárom
Ah, én bús szeretteim! — Ki segít meg minket?
Nincs más, az Istenre kell — Bízni szíveinket.

⑦ Békétürest Ő adott, — Anyyi bajt viselvén,
Jóságát, bár látogat, — Így belátta elmém,
Mert áldás lett éltém, az — Elviselhetetlen . . .
Negyvenkilenc esztendő — Csak értetek lettem.

⑧ Hálát mondok a nehéz — Évekért s belátom,
Hogy e bús tíz év alatt — Nőtt fel szép családom;
S mondjatok hálát ti is, — Bár aggódni kellett,
Szebb volt élni egy anya — Áldott szíve mellett.

⑨ S bár én fejet hajtánék, — Ti ne kívánjátok,
Hogy keresztjét még tovább — Hordja jó anyátok,
Fejemhez tüzzétek azt — Győzedelmi jelnek . . .
S kik arra ráhajlanak, — Mind engem ölelnek.

⑩ Négy hónapi kín után — Békét ad ez óra,
Béküljelek ti is e — Vigasztaló szóra:
„Viszontlátok, kik szelíd — Utamon követtek
S örökre hű szívvel én — Addig is szeretlek.“

⑪ Most, kegyelmes Jézusom, - Éltemben segélyem,
Szent erő és ótalom — Sok kínban, veszélyben
S ma, szent Bírám, légy kegyes, - Hogy színed el-
[érjem
S békén nyugodjék szívem — A hosszú, nagy éjen.

RÉGEN HERVADÓ NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem . . .»

① Kis kertem, szép családom, - Hol napfény kéne
Sötét felhők járását — Látja remegve rég, [még,
Halványan nézett rájok — Felhőkön át a nap,
És a remény-virágok — Régóta hullanak.

② Nem vihar tépte őket, — Csak a hosszú hideg,
Mert nyolc éve, mióta — Édesanyjok beteg:
Főnt állt a nap az égen, — Ah, de erőtlenség
Küldhette melegét csak — A bús felhők mögül.

③ Mégis mi' másképen volt, - Míg itt lehettem én,
Amíg, ha hervadott is, — De itt élt a remény;
Míg szemembe nézhetek, — Beszédem hallhaták
S mily szomorú utána — Ez a bús némaság!

④ Éj lett már, téli bús éj, — Melynek nehéz ködét
Csillag át nem ragyogja, — Derű nem űzi szét . . .
Árvaság éjjelében — Nő fel négy magzatom
S az értem szenvedőket — Nem vigasztalhatom.

⑤ Sok gyötrelmet viseltem - Nagyon fáradt vagyok,
De legnagyobb az a kín, — Hogy árvákat hagyok,
Szenvednék jajszó nélkül — S meghalnék boldogan,
Mikor szárnyára kelne — Lányom s három fiam.

⑥ Ki lelkünknek javáért — Keservet adsz reánk,
Tekintsd a gyengeséget, — Szánj meg, égi Atyánk!
Legyen könnyű a gyász a — Négy árva gyermekem
S vigasztald párom, úgy adj - Nyugalmat énnekem.

⑦ Ötvenhat éves voltam, — Örömben ez kevés,
De megsokaltatá már — Az a sok szenvedés,
Mely, míg testben gyötört, a — Lelkemet törte meg,
Mert tudtam, hogy szerettem - Sötét gyászt öltenek.

⑧ Jó halni s élni kéne. — Fáj élni s halni kín,
Szenvedtem eddig én s most - Ti, férjem s gyerme-
Nem éltet kér szívem, csak - Uram, irgalmadat.[kim!
Hogy béke legyen mennyben, - Földön s a föld alatt.

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Örömmel indult élet — Ért véget e napon
És áthaladt sok, szívet — Emésztő bánaton . . .
Szegény anya, virágit — Mily híven ápolá
S örömét eltakarták — Sokszor a föld alá.
- ② Kert volt a házatája, — Kert volt a szíve is,
Rózsát nevelt, de jaj, sok — A rózsán a tövis;
E jó szívből hat ékes — Rózsabimbó fakadt
S e jó szívben négyből csak — A kintövis maradt.
- ③ Gyermeke nincs, csupán egy, - Másik csak lett
Ő szülte, de övének — Nem is nevezheti, [neki,
Övé csupán a két kín: — A test gyötrelme és
Amellyel árván hagyta, — A lelki szenvedés.
- ④ Karjára nem vehette, — Keblén nem ringatá,
Szíve mézharmatával — Nem is táplálhatá . . .
Oh, akire az árvák — Keserű sorsa néz,
Ne is tanulja meg, hogy — Milyen édes a méz.
- ⑤ Árva rózsák! Mi lesz most? - A rózsató kihalt,
Ki ad vigaszt a szívnek, — Mely anyjáért sóhajt?
Azt mondják: legnagyobb kín - Az anyaszívben ég,
Pedig anyát temetni, — Legsörnyűbb veszteség.
- ⑥ Keresni azt, ki nincs már, - Várni, ki nem jöhet,
Kiért mindig kinyújtja — Karját a képzelet;
Kit a szív csendes álmok — Óráin újra lát . . .
És megsiratja búsan — Minden nap hajnalát.
- ⑦ Oh bús férj, érzed a gyászt, - Ezt s a következőt,
Míg láttad, bírta lelked, — Hogy pótolhassa őt;
De már erőt veszített — Hű szíved, két kezed,
Hogy mi lesz most, te is csak - Oly búsan kérdezed.
- ⑧ Vetéstől a kenyérig — Minden baj a tiéd,
S hogy elrejtve siralmad, — Mutasd az ő szívét . . .
S az élet minden gondját — Elvállalod magad,
Csak a bánat ne tépje — Az elhagyottakat.
- ⑨ S mégis hiányzik egy, mely-Megvolt mindenkinek,
De ha elvész, erő, kincs — Többé nem szerzi meg;

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- Koldusszegénynek is van — S te meg nem adhatod:
Édesanyát kér sírva — Két kiseded magzatod.
- ⑩ S vigasztalásra még, jaj, — Gondolni sem lehet,
Csak a hosszú idő hoz — Talán enyhületet,
De bármilyen derült lesz — Fölöttetek az ég,
Egy felhő csak zavarja: — Ez a nagy veszteség.
- ⑪ De bízni kell. Lehet seb, - Mely él, de nem sajog,
Reá se gyásszal, inkább — Bízva gondolatok,
Lehet sötét felhő is — Áldásnevelgető,
Bizzatok! égbe szállván, — Vigaszt nyer nektek ő.
- ⑫ *Jézus az én reményem. — Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem. — Rám a menny üdve vár.
Boldog, ki hisz nevemben. — E szó örökkén él
S az üdv megmérhetetlen. — Melyet nekünk ígér.*
- ⑬ Lelkem mért is remegne? - Gyarlóságért talán?
De én ott álltam mindig — A hívek oldalán,
Szelíd, jámbor szívemben -- Csak tiszta érzelem;
Miért féljek? Ki árthat, — Ha Isten van velem?
- ⑭ Talán a boldogságért? - Ah, úgy sincs arra ok,
Mert bár dédelgetett nő, — De bús anya vagyok;
Szomorú sokszor, mélyen, — Távolidőn, közel
S reményem, szinte mindig, - Majd a célnál vesz el.
- ⑮ S igazságra gondolva, — Miért remeghetek,
Én, a hét éve mindig — Erőtlenebb beteg?
Csak jobb jöhet, menekvést, — Gyógyulást Isten ad
S üdvösségre vezérel — A szenvedésen át.
- ⑯ *Békén megyek elédbe. — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom:
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad,*
- ⑰ Jutalmat, mert hű voltam, — Szívem is elszorult,
Az égnek nyolc virágból — Fonván a koszorút,
Od'adtam, de nem szüntem — Őket szeretni hűn
S talán panaszt sem mondtam, - Habár nem volna bűn.

⑦ Csak sokszor elsóhajtám — Szeretteim nevét,
Csak hűségből, úgy, mintha — Csókokat hintenék.
Csak hűségből, hozzájok — Kell fejem hajtanom
S drága nevek, az égbe — Viszlek el ajkamon.

⑧ *Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkira.
Ki érted adtad élted. — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség. — A menny az én honom,
Oh drága nagy kegyesség. — Oh égi irgalom!*

⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkira,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség. — A menny az én honom,
Oh drága nagy kegyesség, — Oh égi irgalom!

⑩ Mégis úgy fáj a szívem — Szeretteim miatt,
Mert, bárha sokan várnak, — Még majd annyi sirat.
Kivált öt árva gyermek — Keserve égető . . .
Ki sem fejlett virága — S meghalt a rózsató.

⑪ Azért buzgó imára — Kulcsolva két kezem,
Az Isten ótalmáért — Buzgón esedezem,
Hogy férjem erőt nyerjen, — Védelmet a család
S áldást, ki részvéttel van, - Hogy engem halva lát.

⑫ Végre hozzád sóhajtok, — Jézus, a kín után,
Könyörülj mélyen sujtott — Családom bánatán.
Adj nekem csendes álmat — A sírrögek alatt
S engedd, hogy háladással — Magasztalhassalak.

⑬ *Az élet száz bajában — Te védteél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván. — Megváltó Jézusom!*

-- 143 --

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

① Sötét madár kopogtat — Reám az ablakon,
Haláira rémült szívvel — Két éve hallgatom;
Elhalványodtam tőle, — Fogytam, mint holdsugár,
Sötét madár nyomában — Száll lelkem messze már.

② Sötét madár a szívnek — Az a bús gondolat,
Mellyel, életre vágyva, — A sír felé halad;
Nagy borzalom, kiváltkép — Egy hűséges anyán,
Rémes bánattal indul — A zord halál nyomán.

③ Szegény anya! A szívből - Jut legtöbb rész neki,
Azt vélnék, nagy szívét nagy — Boldogság illeti
S a legtöbbször a gyászból - Vesz túlnagy részt sze-
A többiek sorában — Új példa lettem én. [gény:

④ Egy anya, kinek élni — Búbánat, halni kín,
Ki eget-földet járja — Hű lelke szárnyain,
Hogy együvé terelje — Családját . . . nem lehet!
S jaj, kétfelé hogy osszam — Egyetlen szívemet?

⑤ Hat gyermeket tettem, - Családom nagy felét,
Pedig, jaj, egy után sincs — Vigasztalás elég
S az élet kész nevelni — Inkább a bánatot . . .
Így az én szívem többé — Meg nem gyógyulhatott.

⑥ Pedig ki élve szánt, az - Most szánhat még na-
Mikor öt magzatot mind-Árvaságra hagyom, [gyon,
Édes az álom annak, — Kit a kín elgyötör,
De az anya szívének — Rémes a sírgödör.

⑦ A holtak békén várnak — S boldogok lelkeik,
De mi lesz az élőkkel, — Míg a gyász eltelik?
Isten karjára tettem — Mind, az elváltakat,
De jaj, az árvák szíve — A gyásztól megszakad.

⑧ Ki sem léptem a házból - S már szívök visszakér,
Lelkük szakad, mikorra — Testem a sírhoz ér . . .
Akkor tudja valóban, — Mit vesztett, özvegyen. . .
S mely bús volt élve, szívem - Búsabb, hogy el-
[megyen.

⑨ Benced vetek reményt, oh - Kegyes Mindenható,
Mert általad e gyász is — Jóra fordítható:
Bús házanépem szíven — Altasd el a panaszt
S ha nekik békét adtál, — Szívemnek adtad azt.

HIRTELEN HALT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Harmincnégy éves korban, - Mikor élnéne még,
Síri álmra zárta — Hűséges két szemét,
S mikor mások remélik — Még a hosszú jövőt,
A szomorú enyészet — Karjára tesszük őt.
- ② Nem volt beteg sokáig, — Akit remegve lát
A sír felé haladni — Az aggódó család;
Nem volt beteg, csak elhalt, — Váratlan, hirtelen,
Készületlen szíveknek — Lett kínos gyötrelmem.
- ③ Gyöngéd volt, nem erőtlén,-Hisz' elbírt oly sokat,
Nevelte szép családját — S karolt még másokat. . .
S hiába volt a szíve — Hűséggel úgy tele,
A zord halál hatalma — Könnyen elbírt vele.
- ④ E szív kristálypohár volt,-Oly szép, oly szenny-
Tündöklő fénye volt a - Sok tiszta érzélem; [telen;
Édesen csengve, hinté — A szeretet szavát
S nemes valóját a szem — Tisztán láthatta át.
- ⑤ E szív kristálypohár volt, — Színig mézzel tele,
Hitvest s négy gyermeket tett — Túlboldoggá vele.
Megédesíté árva — Testvére életét . . .
S kincsét mindegyre ontva,-Mégsem oszthatta szét.
- ⑥ E szív kristálypohár volt, — Boldogsággal tele,
Ép volt, de oly törékeny — S halál játszott vele. . .
Elejté, összetörte... — A porba oh, mi kár! [pohár!
Kincs voltál s tört cserép vagy, - Szegény kristály-
- ⑦ De majd a drága szívnek — Szelíd emlékei
Visszajárnak, bús lelkek — Gondját enyhíteni;
Gyásztól sötét szívekben — Vigaszt derítenek. . .
Talán ti néztek vissza, — Hűséges szép szemek?
- ⑧ Szálljon álom reátok, — Méltó a nyugalom,
A hivatás betöltve — Elég fiatalon;
S az érdem tündöklése — A porban sem vesz el,
Jó lélek, a családnak — Szép emléke lesz.
- ⑨ Az Isten békessége — Virrasszon a síron,
Ébresszen boldogságra — Kegyelme egykoron;
S ha egy perc összehozza — Szíved széthullt porát,
Jézus szeme az üdv szent — Fényét ragyogja rád.

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

...Háborús időben...

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① A sírgödör megásva — Várja hült testemet,
Eljöttek ismerősim, — Hogy eltemessenek;
Nemrég, ha úgy akartam, — Száz ajtó nyílt elém
S ime, már a tulajdon — Házam sem az enyém.
- ② Ki nemrég rám mosolygott,-Borzadva néz ma rám
Nem hagynak meg a házban - S hajlékom udvarán,
Nem túrik a föld színén — Enyésző testemet...
Feledni vágyva, a sír — Ölébe rejtenek.
- ③ Ez a test szövetsége, — Ily könnyen elszakad
S erősebbnek ki tartja — A lelki láncokat?
Gyenge kötés, ha már az — Életben szétbocsát. . .
Van férjem s özvegy módra — Sírtam több éven át.
- ④ Élet s halál ragadta — Szerzte családomat:
Két angyalkám az égben, — Testök a föld alatt;
Férjem a tengeren túl — S egy fiam a honért
Rabúl esett talán, vagy — Od'adta életét.
- ⑤ Érzem a lelki láncot, — Mely hozzájok csatol
S hogy elhagytak, a szívem - Nem lelt vigaszt sehol,
Hozzám forrott az a lánc, - Hogyha megyek, követ,
Sohsem tudom feledni — Árva gyermekimet.
- ⑥ Ki is lát egy hajlékban — Ennyi bűbánatot?
Hiszen föl sem neveltem - Még, csak egy magzatot,
De az sem boldog, férje — A harcban, vészben jár
S ha visszatér is, százszor — El van siratva már.
- ⑦ Így árva itt családom, — Árva ott hitvesem,
Ki hírt sem vett a gyászról - S nem tudna jönni sem:
Elválok búcsúzatlan, — Elbocsát könnytelen,
Villámként tör reá a — Nem is vélt gyötrelmem.
- ⑧ Lelkem, siess az égbe, — Emeld fel ott szavad,
Onnét véd a családot, — Ha itt nem volt szabad.
Uram, fogadj az égbe — S hallgasd meg lelkemet,
Deríts azokra vigaszt, — Kik könnyet ejtenek.
- ⑨ És annyi bánatomra — És annyi kín után
Felejtsem el, hogy én is — Sok könnyem hullatám;
Ki vár s ki majd követ, mind - Legyen boldog velem
S védje szívem békéjét — Csendes nyugvóhelyem.

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

.... Gyermekai mind árva....

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Uram, akartad s kezdem — Ajkam búcsúszavát,
Akartad s földbe hajtják — A gazdag rózsafát.
Virágimat elejtem, — Inkább hadd éljenek . . .
Nehéz parancs, de nincsen — Panaszszóm ellened.
- ② Elosztod a világon — Az öröm kincseit
S gondatlan elmondjuk, hogy - Boldogság nincsen itt
S te küldesz egy koporsót — És a lelkünk tanul,
Hogy sokszor boldog is mond - Panaszt, hálátlanul.
- ③ Ti, csüggedt emberek, ha - Sok a gond rajtatok,
Koporsóba fekszem, hogy — Élni tanuljatok:
Hogyha nehéz az élet, — Adjátok énnekem,
Hadd maradjak, míg felnő - Hét árva gyermekem.
- ④ Jaj, száll az élet gyorsan - S mire egy vágy letelt,
Száz reményre borít a — Halál bús szemfödelt:
Küzdöttem a családeért — Hűséggel, győztesen
S nézzétek, házam árva — S özvegy jó hitvesem.
- ⑤ Mi szép volt, míg szívemben - Él a sok érzelem,
Amíg kedves családom — Oly boldog volt velem:
Uram, porlaszd el szívem, — Ne érezzen tovább,
Ne értse meg a bánat — Kínos panaszszavát.
- ⑥ Betöltöttem virággal — Az én kis kertemet
S habár a szívem három — Fájdalmat emleget,
De hét élő virággal — Oly boldog voltam én,
Hogy a csalatkozást már — El is felejténém.
- ⑦ Csak élhetnék, nem volna - A szívemben panasz,
Ha boldogot teremtél, — Vallom én voltam az,
Mert, mint a szemefényét, — Tartott a hitvesem . .
Drága fészkiünk talán már - Föl sem derül soh'sem.
- ⑧ Nélkülem gyermekimnek - A hajlék oly üres. . .
Uram, reád találjon, — Ki ótalmat keres:
Örüljön szemök, melyben - Most bánatkönny rezeg,
Csak a szívök ne fájjon — És én boldog leszek.
- ⑨ Szeress engem! Te láttad — Lelkem érzelmeit,
Melyekkel annyi áldást — Árasztottam el itt
S felajánítam e szívet — Tenéked szívesen,
Úgy nyújtom éltem át és — Nem sírom vissza sem.

⑩ Csak páromat ne hagyd el, - A gyászban szenved,
Míg küzd a hét árváért, - Uram, segíts meg őt; [dőt,
Emeld szívét, amely a - Gyásztól majd megszakad,
Mert minden fájdalomra — Vigasz lehetsz magad.

⑪ Mit utánam betettek, — Az ajtót nyisd ki Te
És földerül az özvegy — S az árvák élete;
Melengető napfényök — Legyen áldott szemed,
Áldásodban érezzék — Az én hűségemet.

⑫ S nyisd már az égi ajtót! — Ah, békét érdemel
A kín s a bánat, mellyel — A sírhoz értem el.
S ötvennégy éves korban, — Hogy visz két heti kín,
Áldó búcsúra ekkép — Nyílnak hült ajkaim:

⑬ Jó férjem, hitvestársam! — Fáj a szíved, amért
Másképen végeznék, mint — Ifjan szívünk remélt:
Dúsgazdag rózsafámról — Híjja három virág
S utánok most nekem kell — Siralmat hagyni rád.

⑭ Ha bánat tép miattam, — Az égre nézz, ahol
Istenben bízva, egykor — Velem találkozol.
Az öröm virradását — Családodtól reméld
S vedd hálám harminc évi — Igaz hűségédért.

⑮ Hét árvám! Értetek még — Élni vágya szívem,
Mégis meg kell nyugodni — Isten végzésiben:
Aki virágot alkot, — Napfényt is ad neki . . .
Szíveteket a gyászból — Ő vezérelje ki.

⑯ Áldom a rokonságot, — Szomszédokat, akik
Eljöttek s elkisértnek — S hálát adok nekik.
Ki egy buzgó fohással — Megsegít utamon,
Várja mindnek jó lelkét — Mennyei jutalom.

⑰ Végre, kegyelmes Jézus, - Éltemben szent remény,
Add a hitet, hogy a menny — Honát elérem én.
Végy hozzád, mindörökre — Neved magasztalom
S keltsd szívemet örömré — A boldog hajnalon.

NŐ FÖLÖTT. EGYETLEN GYERMEKE UTÁN.

DALLAM: 16. *«Bár közel, vagy távol az élet végórája...»*

- ① Felleg szállt négy éve a — Délen álló napra,
Intőjelként, a reám — Váró alkonyatra.
Hirtelen jött, bár soká — Tartott hervadásom,
Képzletben síromat — Már oly régen ásom.
- ② S mit egyik nap ástam, a — Másikon temettem,
Így váltakoztak remény — S lemondás felettem:
Kinek ma kevés a föld — Minden biztatása,
Holnap egy szó kell, egét — Hogy vidulni lássa.
- ③ S mind édes szó volt nekem, - Amely éltet ígért,
Jártam messze földön a — Drága egészségért,
S mikor láttam, hogy segély — E világon nincsen,
Csodát is vártam, hogy a — Jó Isten segítsen.
- ④ De el volt végezve az — Én közel halálom,
Úgy függött csak éltem, egy - Gyöngé szál fonálon
S mégis évek teltek így: — Készültem s maradtam,
Megértem a holnapot, — Mit ma elsírártam.
- ⑤ Mi tartott itt? Most tudom, — A kínos határon,
Nemcsak a te gyászod ez, - Bús, magányos párom!
Oh, nem egy ok tartana, — Most is idekötnék
Gyöngéd selyemszájai — A hű szeretetnek.
- ⑥ Színörömről szólni — Nincs okunk bár régen,
De a bús emlékek is — Olyan drágák nékem;
Nem nyíltott virág nekünk, - Csak egy-egy bús síron,
Bágyadt szép világomat — Mégis visszasirom.
- ⑦ Borut s napfényt osztva, úgy - Megvöltünk egy-
[mással
S együtt szenvednünk, felért — Fél vigasztalással.
S tudván, mily nagy gyászra jut,-Aki özvegyé lett,
Egymás szívét féltve, oly — Kedves volt az élet.
- ⑧ S volt nekem virágom is, - Nem a kis kertemben,
Imakönyvben őrzik úgy, — Mint én a szívemben.
Egy történet . . . bús öröm — Emlékezni rája. . .
Tavasz volt s bimbót hozott — Éltem rózsafája.
- ⑨ S lett virágom, egy, akit — Szívembe ültettem,
Boldog aggkort általa — Vártunk mindaketten.

Oh, mint vágytam élni, míg - Ez szárnyára kel csak,
Gyermekeket fogadtam én, - Hogy árvát hagyhassak.

- ⑩ S éltem delén, negyvenöt — Évet ei sem érve,
Pontot tettem egy család — Bús történetére:
Atya, anya, lány, fiú — S nem kellett öt év sem,
Hogy a szép család neve — Kihaljon egészen.
- ⑪ Mennyi ok volt rá, hogy a - Szívem élni vágyjon!
Sírok várták könnyemet, — Szívemet családom,
Odavitem bánatom — S visszatérve onnét,
Úgy éreztem, még soká — Nagyon boldog lennék.
- ⑫ De ha ez volt rólam az — Isten rendelése,
A nehéz csalatkozást — Ne sirassuk mégse;
Nagy kinnak nyugalma ez — S nehéz lemondásnak,
Mebékélve mondjuk el — A búcsút egymásnak.
- ⑬ Boldog házasesévekért — Vedd a hálát, férjem
S a gyászt hordva, szíved az — Istenben reméljen,
Aki ad az ősznek is — Verőfényt, virágot,
Nagy hatalma, bizzatok! — Vigaszt küld reátok.
- ⑭ Gyászt szereztem, amikor — Örömet ígértem,
Boldogságból hoztam el, — Ki árván sír értem:
Jó kislányom, kit nem én, — A gondok neveltek,
Atyád gondját osztani — Legyen kész a lelked.
- ⑮ Hálát mondok nektek és — A türelmet áldom,
Amelynek nincsen nehéz — Semmi a világon:
Az a sok álmatlan éj, — Sok reménytelen nap
S a velem túrt szenvedés — Nyerjen mind jutalmat.
- ⑯ Jó férjem testvérei — S mindenik családnak
Égi áldást nyerjen e — Végső jókívánat.
Komák és kom'asszonyok, - Keresztgyermekimmél,
Boldog földi lét után — Mennybe jussatok fel.
- ⑰ Még olvasóstársaim, — Segítsetek, kérlek,
Nyugalmat nyerjen a test — S jutalmat a lélek.
Rokonok, szomszédaink — S megtisztelők, áldlak.
Szent reményem él, hogy a - Mennyben viszontlátlak.
- ⑱ És most Jézus szent nevét - Áldja szívem, ajkam,
Ő adott erőt, amíg — Nőtt a sok baj rajtam;
Most is Ő a szent remény, — Üdvösségem ára,
Mennybe visz s békét takar — Testem hült porára.

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

.... Férje régen Amerikában él....

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Rideg, bús őszi órák, — Bánatnevelgetők
Hozták el és borítják — Reám a szemfedőt,
Az én borús emlékim — Lehetek ilyenek,
A haldokló virágok — Úgy hozzám illenek!
- ② Mi vagy te ősz, ki hervadt - Mezőn jársz csügge-
Boldog multján merengő.-Haldokló nagybeteg. [teg?
Tavasznak híttak egykor, — Ismertek nyár nevén
S meghalsz, mint tél, mint roskadt.-Erővesztette vén.
- ③ Ah, én sem hittem egykor, -Hogy ennyit veszthe-
Ah, más sem látta szebbnek - Az életkezdetet, [tek,
És boldog folytatása — Lett még nyolc házasev. . .
Oh szép leánykor s még szebb - Drága hitvesi név!
- ④ Az volt élttem tavasza, — Emez rövid nyaram
S tizenhat éve már őszt — Sirattam untalan —
S mikor öreg sem lettem, — Elértem a telet . . .
A szemfödél hófátyol — Hideg szívem felett.
- ⑤ Hamar van ez, az élet — Javakorán, felén,
De, mért van így, panasszal — Hiába kérdeném:
Nem Isten rendelése, — Gyarló vágy volt az ok,
Melyért — ha teljesül is — Én áldozat vagyok.
- ⑥ A jólét vágya, bárha — Jószándékból ered,
Ah, hány szívet szakaszt el, - Mely hűséggel szeret!
Engem is a jólétért — Hagyott itt hitvesem . . .
Tizenhat éve annak — S nem lát még halva sem.
- ⑦ Azóta rózsza is nyílt, — Tavasz szép hajnalán
S atyját látni hiába — Vágyott egy árva lány:
Azóta rózsa is hullt, — Őszi borulaton . . .
Atyja áldása nélkül — Meghalt egy magzatom.
- ⑧ Kit, mint özvegy, neveltem - Imákon, könnyeken,
Elveszteni, siratni — Nincs már erőm nekem,
Kárba veszett hűségem, — Ha áldást nem nevel
S búbánatért a sok bajt — Miért szenvedjem el?
- ⑨ Férjem! E bús esetből — Te is megértheted,
Hogy távolléted óta — Szívem mit szenvedett. . .
Éreztem, mikor váltunk, — Hogy végbúcsút veszek,
Mert hogyha vissza is térsz, - Én már itt nem leszek.

NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Az aggodás pár éve — Szerettimre szállt,
Az egykor édes élet — Keserűségre vált
S e bús idő sokak szép — Reményét tépte szét,
Nem illett ajkainkra — Többé vidám beszéd.
- ② Mondjuk le már, szerettim, - Minek küzdjünk to-
Mikor az élet úgyis - Mindennap mostohább? [vább,
Elgyötrődünk mindnyájan, — Azért, hacsak lehet,
Hagyjátok megnyugodni — Hűséges lelketem.
- ③ Párom! Tudom, a szived — Fájdalma végtelen,
De hadd menjek, pihenjen — Az egyik gyötrelent,
Az én szívem keserve, — Mely mindennél nagyobb,
Egy hű anya siralma, — Ki hét árvát hagyott.
- ④ Jajjal sirat családom, — Rettentő bánat ez,
De mégse mérhető az — Anya keservéhez:
Az árva felvidulhat — Az Ég kegyelmével,
De egy anya, ha vesztett, — Soh'sem felejtí el.
- ⑤ Bár én nem értem ezt meg, - Él minden gyerme-
Csupa öröm, amelytől - Búcsúzni kell nekem: [kem,
Itt visszatartanak, — Ott nem vár senkisé. . .
Szívem a boldogságért — Fizet keservesen.
- ⑥ Oh, hagyjátok pihenni! — Amit ti hordotok,
Előre látta lelke — Azt a sok bánatot, —
S ami gond még miattam — A jövőtökre vár,
Hű szívem értetek, jaj, — Mind átszenvedte már.

- ⑦ Fájt látnom, elborulni — Az öröm hajnalát,
Hogy lesz két kis kéz nélkül - Elhagyott a család,
Jaj, mert nem képes arra — Erő és szorgalom,
Amit hűségéből könnyen — Elvégzett két karom.
- ⑧ Látom a kis hajlékot, — Szomorun, ridegen,
Mely egyetlen szív hijján - Oly puszta, idegen . . .
Kezem nyomán békében — Szendergett a család,
Ezentul átsohajtják — Sokszor az éjszakát.
- ⑨ A kenyér, mely kínálta — Eddig magát nekik,
Az sem az, aki volt, csak — Túri, hogy megszegik
S kicsordul tőle a könny, — Akármilyen fehér,
Mert ez az a nagyon bús, — Szegény árvakenyér.
- ⑩ Oh Istenem! Te szánd meg - Szegény családo-
Az vész el, amit többé - Ez a világ nem ad. [mat,
De hogyha más irántok — Ily hű már nem lehet,
Rendelj nekik részvétől — Irgalmas lelkeket.
- ⑪ S engedd, őket lélekben - Szerethessem tovább,
Fogadd el értök buzgó — Könyörgésem szavát,
Legyen édes az éltök, — Mint az álom nekem;
Virág nyíljon a síron — S öröm a szíveken.
- ⑫ Drága szent Szűz, esengek, - Hogy hét fájdal-
Imádkozzál az én hét - Árva virágomért, [madért
Hogy jajszó föl ne keltsen. - S adja meg szent Fiađ
Az üdvösség honában — Szent boldogságomat.

-- 150 --

HIRTELEN HALT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem, - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
Boldog, ki hisz nevemben, — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② Hitvallásom ez a szó, — Mely Jézushoz emel,
Remény e név, de én, mint - Szent vigaszt mondom
E másnak is bús órán, - Mely orvul sujta rám, [ei,
Boldogságom delén, az — Élet meleg nyarán.
- ③ Ah, a halál mindenkor — Keserves gondolat,
Elsápad minden arc a — Bús szemfödél alatt:
A kisdéd, anyja keblét, — Az ifjú, álmait
S az agg, sok szép emlékét — Hagyja halványan itt.

- ④ Pedig könnyű tinektek, — Ifjak, szép kisdedek,
Csak egy bizonytalan lét, — Amit ti vesztetek,
S kik azt is megnyertétek, - Aggok, nincs sírni mért,
Ha csendes-rákészülve — Pályátok véget ért.
- ⑤ De jaj, az én szívemnek — Vigasztalást mi ad?
Sírok a még korán tünt — Boldog élet miatt;
Siratom két árvámat — S egyetlen lelkemet,
Mert készületlenül ért — Ez óra engemet.
- ⑥ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítal meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.
- ⑦ Vesztettem, ha csupán az — Örömré lát szemem
S nem számolom, mit kellett — Érette küzdenem;
Ha nem nézem a rám mért — Lelki gyötrelmeket,
Csak ezt a két elárvult — Viruló gyermeket.
- ⑧ De nyert szívem, ha három - Kisdedre gondolok,
A kik már a mennyégben — Boldog kisangyalok
S fiamra, aki meghalt — Hősen, fiatalon . . .
Mind visszanyerni őket, — Itt a szent alkalom.
- ⑨ S mennék örömmel, oh de — A lelkiismeret
Vádja utamba áll, a — Lelkem elé mered:
Nem készültem az útra, — Úgy szállt el életem.
Szegény lelkem hogy ér át — A nagy itéleten?
- ⑩ De Jézus útján jártam, — Hitttem az Ő nevét
S ha igazsága vádol, — De szent irgalma véd
S nem rémít a jövendő, — Könnyebb a sírhalom,
Könnyebb még a végbúcsú — Szava is ajkamon.
- ⑪ Hozzad méltó dicséret — Kinek jó ajkaira,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!
- ⑫ Két éve, hogy megszállott — Az a bús sejtalem,
Mely teljesült most rajtam, — Nem is vélt hirtelen:
A halál tőre ott állt, — Beteg szívem fölött,
Csak az csalatkozás, hogy — Korán s orozva jött.
- ⑬ Talán a kín nem is fáj... - Bár gyötrött volna
Sürgetve a nagy útra — Készülni lelkemet, [meg,

Időt hagyva, cserélni — A szeretet szavát,
De csak egy perc kellett és - Szívem halálra vált.

⑧ Szerettim! Az áldást, mit — Szóm el nem mond-
Teljesítse az Isten — Kegyelme rajtatok. [hatott,
Jézus, végy szent hazádba, — Hült testemnek pedig
Add csendes béke álmát, — A nagy ítéletig.

⑨ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 151 --

VÁRATLANUL HALT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Jézus az én reményem, - Mély sír földön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
Boldog, ki hisz nevemben! — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.

② Szívünk remeg a sírtól, — A halál háza az,
Melynek rideg nyugalma — A szívnek nem vigasz,
A szív maga az élet, — Vágya a küzdelem
S a halál bús ítélet: — „Pihenni szüntelen!”

③ A halál bús ítélet, — Sötét rabságba vet
S a sírhant börtönajtó — A megtört szív felett.
Örömből kifosztva, — Szegényen lépi át
Az enyészet bús rabja — A gyászsír ajtaját.

④ De ha a lelke gazdag, — Akkor nincs szánni mit.
Ki jobbat vár ott, oh, az - Könnyét mind hagyja itt.
Ne kérjje, bánatát ez — Élet megéri-e,
Mondjon le, küldjön, adjon — S lesz mit keresnie.

⑤ Én nem megyek szegényen, - Szívem gazdag na-
Örökélet reménye — A legdrágább vagy: [gyon,
„Boldog, ki hisz nevemben!”-E szó oly drága, szent,
E hit a bűn s enyészet — Rabságából kiment.

⑥ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztít meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑦ Nem lehetett ez órát — Még várnom, sejtennem,
Nem szállottál szívembe — Utolsó percemen,
De vágytam készenállni, — Mikor szólíttatom
S nem ejtett kétségbe — Váratlan végnapom.

⑧ Hozzád vágyva, letettem — A lelki terheket.
A hála boldogságát — Viszem csupán neked,
Testem-lelkem tiéd már — Eloszthatatlanul,
Szívem vére se' csöppen, - Szemem könnye se' hull.

⑨ Tied vagyok. Te zárd el — E földtől lelkemet,
Ahol az élők szívét — Annyi gond ülte meg . . .
Fele családom meghalt — S azt is elmondhatom,
Hogy nehéz utat jár két — Megmaradt magzatom.

⑩ Mert egyik lányom özvegy, — A másik árva még
S van új gyász is, ha már a — Multat felejtének;
Távolban él egyik lány — S könnyfátyolos szemem
Nem is láthatta őt meg — Utolsó percemen.

⑪ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra.
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑫ Mily szép ez a remény, hát - Valóra válva még?
Elmult, mi a testnek kín — S a lelken fájva ég;
Letelt az út, amely oly — Tövissel telt vala
S nyílik elém a boldog — Mennyország ajtaja.

⑬ Ahol célhoz nem ért a — Szíves igyekezet.
Mi volt az én erőm már, - Mely mindennap veszett?
Másért zokognék, míg a — Bánat engem epeszt
S magadhoz hísz, Uram, hogy-El ne szenvedjem ezt.

⑭ A hervadást Te küldted, — Csak e test kínja ez
S hallgat a gyász, amíg az — Élet reménye vesz;
S amíg a szív elsírja — A válás könnyeit.
A szebb hon képét festi — Elé az égi hit.

⑮ Azért benned remélve — S neveddel ajkamon,
Útrakelek, Megváltóm, — Várjon rám irgalom!
Elvált szerettim nálad — Találhassam föl én
S legyen nyugalmas álmom — A csendes sír ölen.

⑯ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

VÁRANDÓS NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

...Gyermekei mind élnek...

DALLAM: 17. «A kételkedés inmmár elosztott...»

① A küz - de - lem ne - héz vi - lá - gát
Még bol - dog fá - ra - dás - ra vágy - tam

A bé - ke csend - je vált - ja fel, —
S e perc le - tilt, pi - hen - ni kell. }

Áll - nám a har - cot szí - ve - sen,

Nem fáj - na a kín tő - re sem,

Száz baj - jal szem - be - szál - la - nek,

Csak le - het - ne ma - rad - ni még.

- ② Öt hete tartott a halálharc, —
Döntő lehetne egy nap — és
Nem győzhetett le engem annyi
Idő során a szenvedés:
Igaz hitves küzdhet csak így,
Ne mulna el a drága frigy;
Nyolc gyermek anyja védhetett
Csak, így egy drága életet.

- ③ Mert nyolc virág nyílt rózsafámon —
S annyi maradt, egy hűja sincs . . .
Hol van egy hűséges anyának
Ehhez fogható drágakincs?

Körülvett a szép koszorú,
Nem fért szívemhez a ború
S harmincnyc elszendő alatt
Az életem tavasz maradt.

- ④ Tavaszi égen rózsafelhők
Úsztak megint, mint szép jelek.
Hogy álmodjalak, tavaszálom,
Szép boldogság, reméljelek, —
S rózsafelhő vihart terem,
Tavaszra tél jött hirtelen
S meghalt a boldog rózsató . . .
Hol van gyász, ehhez mérhető?

- ⑤ Mi az öröm aranszínében
Csillogtatá eddig magát,
Rövid napok teltén sötétre
Hogy változhat ily könnyen át?
— Ki jobb jövőben hitt velem,
Nélkülem mily reménytelen!
Ki boldog volt énáltalam,
Miattam mily boldogtalan!

- ⑥ Elváltozánk mi mind, szerettim!
Ki anya volt, hideg tetem;
Férjem özvegy s gyermekimet csak
Bús árváknak nevezhetem;
Még a hajlék lelke sem az . . .
Csupa sohaj, nehéz panasz —
S nem szellő sír az ágakon,
Hanem az én nagy bánatom.

- ⑦ Mégis vallom, hogy földerülhet
Miattam vérző szívetek,
Tudván, hogy a síró családon
Imáimmal segíthetek.
Ti is gondolatok reám
S mennybe szálló imák nyomán
A lelketek reám talál —
S nem választott el a halál.

- ⑧ Eljöttem már a kis hajlékból,
Sírba vezérlő utamon
Atyám háza kis állomás, hol
Hamar búcsút kell mondanom.

Mit ajkam át nem adhatott,
Azt a sok jókivánatot,
Mikor menthetlen válni kell,
Ime, ekkép sohajtom el:

⑨ Kedves férjem! Szót hol keressek
Arra elég gyöngéd szavat,
Hogy föl ne tépje, sőt enyhítse
Szívedet, mely kintól szakad?
— Az édes szókat, szépeket
Talán mind elmondtam neked,
De ha erődöt vesztenéd,
Rebegd el a Jézus nevét.

⑩ Hidd Őt segélyül, annyi bajban
Ha csüggedéstől tartanál, —
Ha nincs vigasz, e szent nevet mondd
S a kín elül, a könny megáll:
Ez gyászt derít, áldást nevel,
Ebben remélj, boldog leszel!
S hogy veled telt fél életem
Boldog volt, vedd köszönetem.

⑪ Nyolc gyermekem! Megszállt a gyász, mint
Tavaszi virágait a dér . . .
Nehéz csapás, de mindörökre
Bánatot fogadni mit ér?
— Ha enyhe lesz megint a nap,
A rózsák hadd viruljanak, —
S ha boldog lesz a szívetek,
Kérlek, rám emlékezzetek.

⑫ Atyám s anyám! Az aranyévek
Mosolygó arca elborult,
Az alkonyégre visszadobja
Sötét árnyát megint a mult,
Hogy megsirassa szívetek,
Amért sokáig éltetek,
De mennyben köztünk egykoron
Vigaszt talál a fájdalom.

⑬ Olvasóstársak, jöjjetek még,
Imátokba foglaljatok
S teljesüljön igaz szívemnek
Minden áldása rajtatok.

Rokonaim s megtisztelők,
Nyerjete sok áldást, erőt,
Együtt kedves szomszédaink,
Lássuk egymást mennyben megint.

⑭ És most, kegyelmes Szűzanyám, halld
Ezen végső fohászatot:
A te anyai gondjaidra
Bízom anyátlan házamat.
Pártfogásodba lelkemet,
Ajánlj Fiadnak engemet,
Hogy üdvözítsen. S hült porom
Örömrre keljen egykoron.

-- 153 --

SOKAT SZENVEDETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Ott áliok már, beomló — Sötét sírom előtt,
Az utolsó lépéshez — Úr Jézus, adj erőt!
Nevedben elviseltem — A szörnyű kínokat,
De ez a legszörnyűbb, mit — Szívem ma elfogad.
- ② Mert már nincs visszatérés, - Nem várhat hitve-
A haláinak kezéből — Megjönni győztesen. [sem
Volt úgy, hogy visszatértem, - Mikor nem is remélt,
Legyőztem a halált négy — Kesergő magzatért.
- ③ A nap szívemre látott - S megéltem... nem lehet
Elhagyni árvaságra — Négy drága gyermeket,
De csak hármat találtam... — Ha sírt ástak nekem,
Beléfeküdt helyettem — Egyik szép gyermekem.
- ④ A testi kínra így jött — A lelki szenvedés,
Melyért rövid néhány év — Örömben is kevés,
Pedig azóta éltem — Szünetlen küzdelem,
Háznépem majd öt éve — Együtt szenved velem.
- ⑤ Ha akkor eltemetnek, — Azóta szebb az ég,
Rég elszállt felhő volna — Ez a nagy veszteség,
Vigasz derüje győzne — Szívök borulatán
S én is régen nyugodnám, — Rövidebb kín után.

⑥ De csak maradtam, oh mert - Hű anya voltam én,
Értök a kínos éltet — Csak újra kezdeném:
Szenvedni s várni a gyászt, - Erre fognánk kezét.
Mert még az is jobb, mint a — Bús árva nevezet.

⑦ Hat hete már enyésztem, - Majd csak a szívem élt,
Mégis kértem a szörnyű — Halált kegyelemért,
S mikor már összeestek — Az elomló tagok,
Szerettim, lélekben csak — Hű anyátok vagyok.

⑧ Elvisznek, sírba tesznek, - De, mint emelt kezét
Tekintse bús családom — Síri keresztemet:
Nem mozdul, de örökre — Áldásra készen áll
S nem választhat el minket — Sohasem a halál.

-- 154 --

JÁMBOR NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Időm letelt, az óra — Ütött, úton vagyok,
Elöttem a mennyország — Tiszta fénye ragyog,
De nem maradt el tőlem — A jámbor félelem,
Imádkozik a lelke: - „Oh Szent Szűz, légy velem!

② Mert bárha jámborságban - Telt itt minden napom,
Óhatlan gyarlóságom — Mégsem tagadhatom,
S habár megilletett is — A földi tisztelet,
Mi érdemem az égben — Örvideni veled?

③ Tebenned van reményem, - Tudván, hogy szent Fiad
Meg nem tagadja tőled, — Amit kér szent szavad.
Pótolja pártfogásod — A csekély érdemet,
Amért olyan kedves volt - Szívemnek szent neved.

④ Te ismered az édes — Anyák küzdelmeit,
Názáreti kis házad — Fárasztó gondjait,
A szív sok aggodalmát — S hol érdemem kevés,
Szóljon mellettem a sok — Anyai szenvedés.

⑤ Hiszen a Kálvárián — Sírva követtelek,
A kínok törét hétszer — Fogadtam el veled:
Hét törrel bús szívemben, — Fájdalmas Szűzanyám,
Vezesd be tisztelődet — A mennyek ajtaján!“

-- 155 --

RÉGEN HERVADÓ NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Szól a harang, temetnek, — Begyűlt a nép ide,
De a szíveket sajó — Bánat nem tölti be,
A részvét szánni engem — Már rég elfáradott,
Mert már huszonhét éve, — Hogy éltem hervadott.

② Szól a harang, úgy hangzik, - Mint égi biztatás,
Engem megvigasztalni — Nem is tudhatna más,
Úgyis nehéz utam rég — Tövissel volt tele.
Ah, annyi szenvedésnek — Nincs elégtétele.

③ Örömmek is sok év ez, — Hát még a kín alatt?
Mindenkinek enyhülés — Legyen e pillanat,
Mert eddig vigaszt adni — Nincs már elég beszéd
S ápolni . . . minden hűség — Elejti a kezét.

④ A könny elhűlt előre — A bús jövő miatt
S most csak a mult keserve, - Mit a család sirat. --
Nem kín tovább, ha a szív — Megadta már magát...
S az ő szívök e percre — Fásultan készen állt.

⑤ Olyan régen temetnek! - Ti, egykor szép tagok,
Szívem s szememnek lángja, — Oly rég elfogytatok!
Amit ma sírba tesznek, — Testemnek romja csak...
Az eddig elveszettek — Voltak fájdalmasak.

⑥ S olyan régen temettem, - Sirattam én magam:
Beteg voltam s nem vert a - Szívem sem boldogan,
Nem volt öröm, mely a test — Kínját oltsa talán,
Sem egészség, hogy a gyászt - Könnyebben hordanám.

⑦ Pedig nem a test kinja - Volt a gyötrelmesebb,
Inkább az a tudat, hogy — Sok öröm elveszett:
Bírtam a gyászt sokáig, - Megküzdöttem vele . . .
Úgy érzem, a halál csak — Szívemet győzte le.

⑧ De már letelt a kín, mely — Régen sanyargatott
S a lelki gyász, temetvén — Kilenc szép magzatot.
Gyógyítva győzött e perc — Testem-lelkem baján,
Boldogan léphetek be — A mennyek ajtaján.

⑨ A kint küldé az Úr, hogy — Szememet kösse be
S a reményt, hogy ne fájjon - Szívemnek sok sebe. .
S nem azt látom, hogy értem - Fájdalmas könny szá-
Megyek vággyal, ölelni - A rég elváltakat. [kad,

MÁS VIDÉKRŐL JÖTT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

- ① Jézus az én reményem. — Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, — Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② Eddig is boldogságot — Ígért a szép remény,
Hiszen hét drága gyermek — Hü anyja voltam én,
És egy anya szívének — Boldogságot mi ad?
Ha fölnevelve áldja — A kedves, szép család.
- ③ Ah, szép ígéret volt ez, — Míg nem volt félni ok,
De bánattól remegtem, — Mióta hervadok . . .
Hatvan év gondja mily sok — S nekem nem lett elég,
Négy gyermekem az árvák — Könnyét hullatja még.
- ④ S elűzve e világból — S jajtól követve bár,
Szegény, csalódott szívem — Új boldogságra vár:
Jézus az én reményem — S boldog, ki benne hisz,
Mérhetetlen örömré — Szent országába visz.
- ⑤ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom:
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.
- ⑥ Azt a helyet kerestem, — Ahol nincs fájdalom,
Jártam a gyógyulásért — Idegen tájakon . . .
S míg hasztalan reményben — Két hónap elhaladt,
A kín, mely elgyötört itt, — Ott is csak kín maradt.
- ⑦ És visszavágyott szívem, — Szerettimhez közel,
Hol a kínos sohajra — Szelid vigasz felel, —
Velök töltvén a drága, — Megszámlált perceket,
Szeretni vágytam őket — S látni . . . amíg lehet.
- ⑧ Nem haza jöttem én már, — Rövid szállásra csak,
Hogy utamon szerettim — Vendégül lássanak;
S készülvén arra, honnét — Többé nincs vissza út,
Karjokon megpihenjek — S elmondjam a búcsút.
- ⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

- ⑩ Hogy melyiket szeressem, — El sem határozám
S ime, az Úr ad otthont: — Az ég az én hazám,
S tiétek itt, e szent föld, — Csendes sírom körül
S e naptól igaz otthon — Ez a kettő közül.
- ⑪ Mert mi hazát cseréltünk, — Jólét reményiben
S úgy éreztük, a szíviünk — Itt küzd, de ott pihen:
Szülőföldünkhöz a vágy, — Ide remény fűzött . . .
Isten hatalma választ — A két hűség között.
- ⑫ Nagy a világ, de nektek — Nincs már oly drága
Mint e határ, anyátok — Hü szívéhez közel. . . [hely,
S míg e jó nép szeméből — A részvét könnye hull,
Összeforrnak a szívek — Elválaszthatlanul.
- ⑬ S míg anyátok sírjára — Virágot hordotok,
Nem kérdi senki többé, — Mi itt a dolgotok:
Éltetek fája voltam, — Itt elültettetek,
Rózsafám szép virági, — Itt a ti helyetek!
- ⑭ Most, Jézus, esdve kérek, — Védj bús családomat,
Tedd boldog karjaimra — Öt kis virágomat,
Akiknek tiszta lelke — Mind a Te angyalod —
S öröm legyen hálám szent — Fohászit hallanod.
- ⑮ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet,
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

GYERMEKTELEN MÁSODIK NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

- ① A gyász, mit elsirattak — Kilenc hónap előtt,
Feltámadt s a hajlékba — Sötéten visszajött,
Rémítve férjemet s bús — Árva gyermekeit,
Hogy csalódní kell annak, — Aki reménykedik.
- ② Szegény párom, ha látod — Elárvult házadat,
Elkérded, hogy örülni — Neked mért nem szabad?
Mégint hideg tűzhelyed, — Nem lakja semmi más,
Csak tört szívek sohaja, — Jajszó s könnyhullatás.
- ③ S ti, gyászos kiseded árvák, — Zokogva kérditek:
„Hát meg kell haini annak, — Aki minket szeret?
Hová hajtsuk fejünket, — Mikor úgy szenvedünk?
Reggeltől estig nincs, ki — Édes szót ad nekünk.”

- ④ Hét hónapja átléptem — E hajlék küszöbét,
Fölvettem a hitvestárs — S az anya szép nevét, —
Páromnak megesküdtem, — Azt hallották sokan,
De szívem esküjét csak — Az Ég tudta s magam.
- ⑤ Kisdeded! Nektek szolt e — Nagy eskütelem,
Hogy éltemet ezentul — Tinektek szentelem:
Ha rám néztek, mosolygok, — Ha sírtok könnyezek,
Ha boldoggá nem teszlek, — Boldogtalan leszek.
- ⑥ Ha öleltek, öllek — S nem tudják meg soha,
Hogy van anya, olyan, kit — Úgy hínak: mostoha:
Elétek állok, hogy a — Sírra ne lássatok
S elhitem, hogy édes — Anyátok én vagyok.
- ⑦ S megcsaltalak, szegények! - Nagyon megcsalta-
Mert fölvettem előre — Édes jutalmamat: [lak,
Kis szívetek szerelmét, — Hálátok csókjait
S kiknek szívem jót ígért, — Száz jajra hagyja itt.
- ⑧ Oh, mégis szánjatok meg! — Ha féltem a halált,
Magamért is talán, de — Miattatok kivált.
Bár látnátok, anyátok — Az égben hogy szeret. . .
Ártatlan imátokba — Ajánlom lelkemet.

-- 158 --

ÁRVÁBÓL LETT FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredek...»

- ① Rövid élet volt, mely — Elszállott felettem,
Nagyon rövid s mégis — Oly megérthetetlen:
Egyszer bántott, máskor — Elringatott lágyan,
Magam sem tudom, hogy - Vádoljam, vagy áldjam?
- ② Eltakarta éltem — Hajnalát a bánat,
Hét hónapos korban — Maradtam árvának,
Szánya mondták rám, hogy — Bánatra születtem,
Hiszen jó atyámat — Meg sem ismerhettem.
- ③ Nagy gyász az árvaság, - De mástól tudom csak,
Nem volt még könnyem, mit — Atyámért kiontsak,
Nem tudtam bánkódni — Ily nagy csapásért sem,
Mivel gyenge voltam — Arra, hogy megértsem.
- ④ És mikorra elmém — Értelme kifejtett,
Volt, ki híven védjen — Édesatyám helyett:

- Jó nevelőatyám — Úgy bánt velem épen,
Mintha atyám szíve — Volna kebelében.
- ⑤ S hogy arcomon senki — Bánatot ne lásson,
Rózsa nyílásánál — Szébb lett virulásom;
S hogy ne férjem hozzám — Csalódás sejtelve,
Mindig vidámsággal — Volt szívem betelve.
- ⑥ Hajadonságomnak — Alig kelt tavaszán
Hajlott ifjú párom — Áldott szíve hozzám —
S olyan árvából, kit — Szánni alig kellett,
Boldog hitves lettem — Párom szíve mellett.
- ⑦ Fialat leányok — Még együtt dalolnak,
Én magam daloltam — Kisdéd angyalomnak; —
Nekik koszorúra — Még virág sem termett
S már utánam gyászban — Sír az árva gyermek.
- ⑧ Aldanálak téged, — Édes, boldog élet,
Megadtad, mit egy bús — Árva csak remélhet
S nem is vádolhatlak, — Csak hűtelenséggel:
Fialat szívemből — Mért távoztál még el?
- ⑨ Vagy, ha úgy akartad, - Oh, mért nem korábban?
. . . Ott állnék, az égi — Jegyesek sorában,
Koszorút ma Jézus — Tenne szűz fejemre,
Nem hagynék nehéz gyászt - Árvám- s özvegyemre.
- ⑩ Mily örömmel mennék — S visszahí a bánat,
Sírva ismerem meg — Drága jó atyámat . . .
Egy anyának lelke — Boldogságra készül,
Boldogságra, szíve — Szép virága nélkül.
- ⑪ Még sem vádolom, csak — Azt a túlbizalmat,
Mellyel sok csalódott — A reményre hallgat . . .
Balgatag virágok, — Új virulást várnak,
Bimbót nyitnak minden — Téli napsugárnak.
- ⑫ Félni nem tanultam, — De túlhinni tudtam . . .
Sírhatok már, szegény szív, — Megcsalatkozottan!
Szomorú rózsának — Szomorú az ága . . .
Magzatomra szállott — Szívem árvasága.
- ⑬ De ha a hatalmas — Isten úgy akarja,
Szomorú fa ágát — Száz virág takarja:
Hajts, letört kis ágam, — Száz piros virágot,
Felejtsd száz örömtől — A szomorúságot.
- ⑭ Három heti kínra, — Húsz éves koromban,
É reménnyel vágyom — Nyugodni síromban.

S kik a válás percén — Búcsúszómrá vártok.
A szeretet hangján — Így szólok hozzátok:

⑮ Férjem, drága párom! — Olyan bús a lelkem.
Amily búsan látsz te — Koporsóban engem.
Mindaketten hű társat — S gyászos árvát szánunk.
Jaj, hamar elborult — A mi szép világunk.

⑯ Hogy rólam az árvák — Bús nevét levetted
S másfél esztendőmet — Oly boldoggá tetted.
Hálálom. Költözzön — Új öröm szivedbe,
Csak kérlek, ne legyek — Én se' cifeledve.

⑰ Jaj, választanak már, — Esztikém, anyádtól.
Szíved választják az — Édes boldogságtól.
Nem nézhetek rád már — Gondos tekintettel.
Hűtlenül itthagylak — És te elfelejtel.

⑱ Éltem gyászát hagytam — Nehéz örökségül
S még búsbabb lesz élted — Édesanya nélkül:
Idegen kéz dajkál, — Háládat más várja . . .
Mennyben ismerj egykor — Szomorú anyádra.

⑲ Édesanyáért sír — Kisdéd árva lányom,
Édesanyám, a te — Gondodba ajánlom.
Legyen a tiéd, csak — Neveld fei helyettem
S jószágodért százszor — Áldjon meg az Isten!

⑳ Jó nevelőatyám! — Önként adtad, magad
Atyai szívedet — S lelkem meg nem tagad:
Isten elé jutván, — Hálám el nem feled
S boldogságát atyám — Megosztja majd veled.

㉑ Testvérem, téged is — Áldva említelek.
Éljen békében jó — Hitvestársad veled.
Kedves keresztkomám — És jó kom'asszonyom!
Áldás kíséren itt — S várjon szent irgalom.

㉒ Oivasóstársaim! — Éljen a szeretet
S mennyben fűzzek megint — Koszorút veletek.
Rokonok, szomszédok — S kik körülállotok,
Mennybe várlak, ahol — Új hálát mondhatok.

㉓ Kegyes Szűz Mária! — Mutasd jóvotodat.
Szent Fiadhoz te vidd — Tisztelő lányodat:
Emelj szót értem ott, — A lelkem üdvözül
S fölkel majd testem is — A sírrögek közül.

ÁRVABÓL LETT FIATAL NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen. — Melyet nekünk ígér.

② A sír beföd s vigasztal - Lelkemben szent szavad,
De ah, az én szívemnek — Örülni nem szabad.
A sír beföd, gyötrött test — Nem is kívánna mást...
Ah, nem magamnak várom — Én a vigasztalást.

③ Remegtem a haláltól, — Míg nem voltam beteg.
Küzdöttem is, míg a szív — Bizott, hogy élhetek
S küzdöttem a halálig: — Nem béke kell nekem,
Csak élet, hogy ne sírjon — Árván két gyermekem.

④ Csak élet, hogyha fáj is: - Szemembe egy sugár
S kis. árva hajlékunkra — Napfény derülne már;
Ajkamra egy szelíd szó, - Gyöngéd szívdobbanás...
Egy pillanat s beállna — A boldog változás.

⑤ Békén megyek elédbe. — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe. — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑥ Tépd el, mi összefűzött. — Emelj közénk falat,
Amelyen nem hat átal — A fájó gondolat, —
Szeretni jó csak a szív, — Segíteni képtelen . . .
Ah, szánj meg e bús órán - S míg válok, légy velem!

⑦ Tövissel hogyha földted — Volna ösvényemet.
Amely az állhatatlan — Boldogsághoz vezet.
Nem indulok feléje, — Szívem gvászbán hal el,
De szent találkozásnak — Boldog reményivel.

⑧ Így a válást siratja — S egy gyászos útra lát,
Amelyen árvaságnak — Indul a bús család:
Tövises út, de vége — Tedd — boldogabb legyen,
Neveld öröm virágit — Árvákon s özvegyen.

⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkira,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

- ⑩ A gyógyulást kerestem — S gyötrő kínom miatt
Hányszor cseréltem otthont — E másfél év alatt!
Fészkemből más vidékre — Vitt a csalfa remény...
S féléve biztat itthon — Reménytelen szülém.
- ⑪ Megint megyek, de már nem - Csalódhat a szí-
Nem fáj már a betegség - Keresztem enyhiben. [vem,
Oh, tedd, Uram, ha nincs ott - Aggódás, gyász, se'
Az anyaszív se fájjon, — Ha éltéről lemond. [gond,
- ⑫ S ki a tavaszt teremtéd, — Virággal gazdagon,
Nem gond neked az én két — Kis árva magzatom,
Tekints rájuk, virulnak — S én alszom csendesen,
Akard s a földön s földben - Szent békesség leszen.
- ⑬ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom.

— 160 —

ÁRVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

- ① Még alig tavasz multán, — Alig nyár kezdetén,
Öt bimbóval viruló — Rózsató voltam én;
Reménynapom fényét már — Felhők sem gátolák
S mégis elhagylak téged, — Te, édes, bús világ!
- ② Szomorú-szép életnek — Kell búcsút mondanom,
Egy szép mosoly fagyott meg - Rég halvány ajka-
Mint a borús ég alján — Pirosuló alkonyat. [mon,
Mutatva, hogy elértem — Utolsó vágyamat.
- ③ Ilyen volt arcom mindig, — Volt rajta bú elég,
De annyi nem, hogy rá egy — Mosoly ne illenék;
Szomorú rózsza voltam, — Mely virágzásban áll
S ilyen lett végső óráim: — Szomorú, szép halál.
- ④ Kisdéd-leány koromban — Lett árva a nevem,
Ez volt az első bánat — Felhője lelkeimen. —
Mehalt atyám, de éltem — Mégsem volt elhagyott,
Mert az Isten jósága — Hű nevelőt adott.
- ⑤ Így sírni anyámtól sem — Tanulhattam meg én..
S az öröm fénye áttört — A bánat fellegén,
Piros arcom tagadta — A bús árva nevet
S meleg szívére tűzött — Jó párom engemet.

- ⑥ S boldogság fája lettem, — Mely megvirágozott.
S virult éltem, hisz' olyan — Sok hűség gondozott.
Szerettek engem, párom — S jó anyám, egyaránt.
Mint csak lehet hű társat — És egyetlen leányt.
- ⑦ Velők s öt magzatommal — Oly szép volt életem,
Hogy is tud kelni új vágy — A boldog szíveken?
Talán azért fizet most — Bús férjem ily nagy árt...
Itt halt meg a boldogság, — Melyért ő messze járt.
- ⑧ Telt volt örömmel a ház — S ő a tengerre kelt,
Tenger a küzdelem, mit — Azóta elviselt,
Tenger volt aggodalmam — Miatta s bánatom,
Bú hervasztott két éve, — Hogy itt nem láthatom.
- ⑨ Amért jólétre vágytunk, — A boldogság vesz el.
Én sírba térek, párom, — Te bús özvegy leszel. . .
Jaj, drága két esztendőm, - Mért pusztult kárba?
Annyit az Újvilág sok, - Mesés kincse sem ért. [Mért?
- ⑩ De láttam, vége... végem - S azért, mi elveszett,
Egy percet kértem, párom, - Csak egy tekintetet ..
S amint erőm fogyott és — Egy-egy perc elhaladt,
Irgalomért esengtem, — Hogy megvárhassalak.
- ⑪ Megnyertem! S hogy beléptél - A hajlék ajtaján,
Szeretve, szánva hajlott — Hű két karod reám.
Megindult a rég hallott — Édes szó ajkadon . . .
El lett feledve bánat, — Halál és fájdalom.
- ⑫ Fejem szívedre hajtva, — Kiadtam lelkeimet,
Mosolyra vált szememben — Édes tekinteted
S ott fagyott, arcomon meg, - Mint boldog fény sugar,
Oh szép szomorú élet! — Szomorú, szép halál!
- ⑬ És könnytelen megkérdem, - Te is úgy érzel-e,
Hogy e nehéz esetnek — Öröm egyik fele?
Végtelen bús végóra — Derült fel általad . . .
Oh boldog perc, amelyben — Mégegyszer láttalak!
- ⑭ S te is szíved alig hitt — Hő vágyát érted el,
Hogy várni bírtam addig, — Amíg megérkezel;
S hogy megjöttél, mikorra — Árváim itthagynom,
A lelkek megnyugvása - Minden gyászt fénybe von.
- ⑮ Az árva kis galambok — Meleg szíved körül. . .
Egyik szemök értem sír, — Másik neked örül.
Áldott legyen az Úr, ki — Rosszban is jót adott,
Azért benne remélve, — Feledd a bánatot.

- ⑩ Áldjon az Ég tizennégy — Évi hűségédért
S hogyha szeretsz, az égi — Viszontlátást reméld.
S ha a menny ajtajába — Belépsz majd egykoron,
Azt a boldog mosolyt még — Ott látod, arcomon.
- ⑪ Gyermekeim, kis árvák! — Ha elfelejtetek,
Fáj nekem, de legyen, csak — Ne fájjon szívetek.
Isten adjon helyettem — Igaz gondviselőt
S egykor az égben áldjuk — Hálátelt szívvel Öt.
- ⑫ Édesanyám! Reád szól, — Hogy az öreg fa él,
Míg ágáról lefonnyad, — Leszárad a levél.
Ki felkarolt, hogy éltem — Egykor bánatra vált,
Jó nevelőatyámmal — Fogadd hálám szavát.
- ⑬ Rokonaim, szomszédok, — Ki szeret s aki szán,
Imádkozzon értem, hogy — Az ég legyen hazám.
Részvétőkért a lelkem — Mindig hálás marad
S nyerje Isten áldását — Minden jóakarát.
- ⑭ Most, édes Jézus, kérlek, - Szánd meg kis fészke-
S az égbe nyisson utat - Nekem nagy érdemed. [met
Legyen csendes a sír, hol — Pihen boldog porom,
Kelts föl onnét s hadd áldlak - Szentekkel egy soron.

-- 161 --

ARVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① A megcsalatozottak — Búbánatos sorát
Most újra megnevelte — Ez a síró család,
Kik tudják rég, mi készül - S belé nem nyugszanak,
Szinte nem véit csapásként — Jött e bús pillanat.
- ② Úgy álltunk, mint erős fa: - Férjem a törzse, mely
A földben áll s az égre — Szép koronát emel;
Én voltam a fa ága, — Virágot ringató . . .
Mily kedves két virágot, — Nincs ajkon arra szó.
- ③ Erős fa gyöngé ága, - Mely bimbót hajt s nevel,
Csak a saját sebének — Kínját nem bírja el, —
De ha a szép hajtások — Virulnak ékesen,
Öröm van s nem tud a szív — Másra gondolni sem.
- ④ Egy szép fa voltunk, mely még-Nem látott hervá-
S a szép jövőt remélve, - Ki bírt gondolni mást? [dást

- Csak a lelkem borongott — Rég, mintha sejténém,
Hogy bíznom nem szabad, mert - Megcsalhat a re-
[mény.]
- ⑤ Egy bús emlék gyötört, mert - Éltemnek hajnalán
A gyászos árvaságot — Így hagyta rám anyám;
Szomorú-rózsafának — Nevelt az irgalom,
Oly szomorú volt még a — Mosoly is ajkamon.
- ⑥ Szomorú rózsafán is — Bimbót hajt a tavasz
S szomorú rózsafának — Virága is csak az;
Tavasz volt, mely nyarat, sőt - Még távol őszt ígért
S én búsán néztem rájuk... - Az Isten tudja, mért.
- ⑦ S mikor más megcsalódik, - Én, ime, szinte nem,
Szinte vártam ez órát, — Csak nem ily hirtelen;
Szinte belényugodnék, — Jaj, csak ne ily korán. . .
Egyik fiacskám nem fog — Emlékezni se' rám.
- ⑧ Anyám halála napja — Érkezett vissza ma,
Mintha a ravatal csak — Öneki állana;
Két kedves magzatom sír — Árván a helyemen,
Védő kezedre várnak, — Én édes Istenem!
- ⑨ Atyám helyén a párom, — Szíve gonddal tele:
Hogy védje meg családját? - A bajt hogy küzdje le?
S ki hű segítő voltam — Mellette, míg lehet,
Felajánlom érette — Csalódott szívemet.
- ⑩ Uram! Láttam sírt, melyet - Senkisem látogat...
Bár úgy legyen, csak a gond — Ne tépje páromat,
Szomorú lesz az álom — Bár, számkivetve ott,
De csak soká ne sírjon — A két kis elhagyott.
- ⑪ Oh, adj szívet helyettem, - Úgy, mint egykor ne-
Ki mellett békén felnő - Két árva gyermekem; [kem,
Adj ajkat, melyen ott lesz — Az én édes szavam
S ha kell, én elfeledve — Porladjak egymagam.
- ⑫ Ha megtört a fáradság, — Ha elgyötört a kín,
Pihenjen meg a testem — A béke karjain;
S ha lelkem fáj czerszer, — Elér az egy remény,
Hogy bús éltem után az — Eget elérem én.
- ⑬ Azért hát elsohajtom — Jézus édes nevét,
Áldva, mert vétkezném, ha — Hálát nem mondanék.
Szánja e bús világot, — Szánja meg lelkemet,
Vigyen mennybe s a holtak — Békén pihenjenek.

ÁRVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① **E**lszenvedtem a testi — S lelki gyötrelmeket,
Szívem békére vágyik. — Im, átadom Neked.
Oh, ha nehéz panaszszó — Támadt föl lelkemen,
Bocsásd meg egy anyának, — Én édes Istenem!
- ② Volt úgy, hogy a szívemnek - Öröm lett volna tán,
Menni az árvaságból, — Édesatyám után,
Ő volt védelmező fánk, — Hamar kidőlt szegény...
A boldogságot újra — Mért ismertem meg én?
- ③ Te szép kertet neveltél — Körültem, Istenem!
Öröm volt hat virágon — Körültekintenem,
Pedig — ha úgy kívántad, — Örök hálám gyanánt
Od'adtam néked két jó — Fiut s két drága lányt.
- ④ Mi szépek ők, hogy a Te — Kertedbe illenek,
Közéjük hisz, panasszal — Ki szólhat ellened?
— De, bár szívem hűsége — Örökre az övék
S habár szeretve várnak, — Szeretnék élni még.
- ⑤ Ne híjj el engem innét, — Hisz' ott Te vagy nekik
S nem árvák nélkülüm, ha — Színed szemlélhetik;
Várni nehéz, de nem fáj — Úgy, mint a veszteség.
Mely értem hat kis árva — Győtrött szívében ég.
- ⑥ Ne híjatok el engem — Ártatlan angyalok!
Hat élő sír, amért négy — Holtat vígasztalok;
Kis testetek karomban — Édesen hogy pihen,
Míg árva gyermekemhez — Visszasajog szívem?
- ⑦ Ti édes szóval hittok — S az ő szívök szakad,
Hogy szívem több hűséget — A boldogoknak ad,
Ne híjatok! Ha vártok, — Majd elérek, de ha
Elmentem, nem térek meg — Az árvákhoz soha.
- ⑧ Vagy ti nyugodjatok meg, - Párom s bús magza-
Szívemet hűtelennek - Ne mondja ajkatok... [tok,
Mert hogyha úgy lehetne, — Most is szétosztanám,
Szívem nélkül nyugodtabb — Álmom lenne talán.
- ⑨ Ne sírjatok! Habár a — Szívem porrá leszén,
Él mindörökre a sok — Hűséges érzélem,
Az angyalok között is — Reátok gondolok, —
Oh, bízzatok, szerettem, — Lesztek még boldogok!

ÁRVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

- ① **M**ért sírtok, szeretteim? — Itt csalódás nincsen,
Mint az ígélet beszélt, — Úgy történt itt minden,
Könnyes szemből szállt reám — Az első tekintet. . .
Talán erre a közel — Bús jövőre intett.
- ② Zokogott szegény anyám, — Születésem várva.
S úgy jöttem világra is, — Mint atyátlan árva,
Egy bús özvegy szív alatt - Szövődött az életem,
Melyben a szülői vágy — Nem lángolt fel értem.
- ③ S mintha az, ki köt velem, - Boldog nem lehetne,
Olyan búsan gondolok — É rövid életre.
Három barátnőmre, kik — Elhervadtak sorban
S negyediknek én is, oly — Szép fiatalkorban.
- ④ Nem volt boldog hitvesem, — Csak alig öt éven
S most szenved, ki tudja, hol, - Ellenség kezében, ---
Bimbózott a rózsafa, — Amikor itthagya,
De betelve a reményt — Már nem is láthatta.
- ⑤ Akkor még virultam és - Ő most is úgy képzél,
Hogy boldogan várom őt - Négy kis gyermekével,
Nem tudta, hogy hervadok, - Azt sem, hogy temet-
Olyan messze még a bús-Hír sem érkezett meg.[nek,]
- ⑥ Szenved, reszket a világ, — Telve búbánattal,
Élni vágyna a szívem — S elgyötörve, meghal.
Hogy kisdéd vállak tovább - Hordják a keresztet,
Hogy jajt sírjanak, amért — Oly nagyon szerettek.
- ⑦ Itt most nyílik a tavasz - S én megyek a télbe...
Mennyi boldog fáradás - Gondját hagytam félbe. . .
Huszonhárom esztendő — Alig multam ei még. . .
Ah, egy hosszú éltén át — Mennyi gond letelnék.
- ⑧ És a gyászos kezdetet - S minden bajt feledve,
Hajthatnám egykor fejem, — Áldott sír, öledbe,
De nem vár még senki rám, — Veszteségem nincsen,
E világban ittmarad — Minden drágakincsem.
- ⑨ És ha fáj a testi kín, — Még jobban a lelkem,
Kis árvákért, akiket — Még alig öleltem,
A négy kisdéd magzatért, — Akik elfelednek
S páromért, ki jót remél — S a szíve szakad meg.

⑩ Álom szárnyán visszajár — Családja körébe . .
Szállj lelkem, sietve szállj — Bús lelke elébe,
Gyászfátyollal kösd le két — Hű szemét, ne lássa,
Hogy nem érte legnagyobb — A könnyek hullása.

⑪ Szállj sietve az egek — Honába s imádkozz,
Legyen irgalmas az Úr — E gyötrött világhoz
S mikor a rab megnyeri — Majd szabadulását,
Ne hallja az örömtől — Az árvák sírását.

⑫ És most, édes Jézusom, — Kérlek szent nevedre,
Derítsd öröm sugarát — Szomorú szívemre,
Üdvözíts s irgalmadat — Mindörökre áldom,
És engedd, a sír ölén — Legyen édes álmom.

-- 164 --

ÁRVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája . . .»

① Alig érttem átal — A tizenkilenc évet
S e rövid szám már egész — Szomorú történet,
Hogy egy szív, mely földerűt, — Újra elborongott
S mikor boldog lenne már, — Éltéről lemondott.

② Elkövetkezett a rég — Rettegett bús óra
S nem engedem ajkamat — Nehéz panasz-szóra,
Nem költöm fel az alélt, — Elfásúlt gyötrelmet,
Jobb, ha e percek minél — Korábban letelnek.

③ Mint mikor felhő borong — A tavaszi égen,
Úgy hulljon a könny reám, — Lanyha esőképen.
Hulljon a könny! Harmat az — A letört virágon. . .
Szinte élek, itt vagyok, — Míg sirat családom.

④ De a jaj hallgasson el! - Nincs helye panasznak,
Szívettépő gyásznak ott, - Hol rózsát szakasztnak;
Ajándéokra nem való — A fekete fátyol,
Csak szívén viselje azt, — Aki engem gyászol.

⑤ Zúgolódní nem szabad! — Kinek van hatalma,
Hogy új éltet adva, egy — Gyászt megvívasztalna?
— Isten kertje a világ, — Szent az Ő végzése,
Bár nehéz, keserves is, — Hogy szívünk megértse.

⑥ Ah, békén kell túrnötök! - Nézzetek csak engem,
Mivé lettem annyi sok — Kínban, gyötrelemben —

S mire eljött a halál, — Hogy megbékélt arcom. . .
Mintha könny sem esne rám, - Olyan csendben alszom.

⑦ Pedig rózsáág vagyok, — Fáj tőnek s virágnak,
Melyek közül életem — Tavaszán kivágnak;
Sebet hagytam rózsátön - S gyenge bimbószáron. . .
S mint szomorú rózsá-ág, — Hajlik rám a párom.

⑧ Megsiratom őt, anyám, — Téged is de szánlak —
S milyen bús lesz élte egy — Kisded árva lánynak. . .
Oh anyám s kis magzatom, — Hogyha bánat éget,
Pótöljátok egymásnak — E nagy veszteséget.

⑨ Anyám! Oltsd szívedbe kis — Árva Ilonkám,
Neveld kislányodnak őt — S nevezzen anyjának.
Legyen kit helyettem a — Kis szíve szeressen,
Gyász derül s nem sír fel a — Jajszó engemet sem.

⑩ Lassan így vidul az ég — S tiszta napsugáron
Nyílik néked is talán — Rózsa, árva párom!
Nevem csak szeretve s ne — Búsan emlegessék
S szívbe, házba visszatér — A csendes békesség.

⑪ És virágot hajt sírom, — Szívemnek porából,
Ki eljár gondozni azt, — Mindig engem ápol:
Szeretettől felvirul, — Megsiratva, hervad,
Napfénynek örül s nem a — Fájdalom-viharnak.

⑫ Oh kegyes Jézus, kihez - Lelkemben úgy vágyom,
Terjeszd békességed el — A gyötrött világon:
Szív ha fáj, gyógyuljon és - Ha megtört, pihenjen —
S Te örökre áldva légy, - Mind földön, mind menny-
[ben.]

-- 165 --

ÁRVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája . . .»

① Elhangzott fölöttem a — Szomorú ítélet
És elszállott fiatal — Szívemből az élet, —
Jaj, nehéz szó! Mennyi szív — Siratja a gondját,
Csak az egy nem, kire a — Bús végzést kimondják.

② Csak magam nem érzem-És még egy szív, távol,
Aki boldog hírré vár — Elhagyott honából, —
Teste küzd s a lelke is, — De reményt is érez,
Vágyva régen itthagytott — Kedves hitveséhez.

- ③ Virágokkal ékesen — Hagyta rózsafáját,
Mire megjön, hitte, hogy — Új öröme várják...
Mire megjön, már csak az — Árva rózsák élnek...
S ha meg nem jön, vége lesz - Itt minden reménynek.
- ④ Pedig csak emléke élt — Már a fájdalomnak,
Melyre a derűs napok -- Aranyfátyolt vonnak:
Szinte édes gondolat, — Hogy egy árvalányon
Úgy beteljesedjen a — Tiszta, boldog álmom.
- ⑤ Épen ez volt egykor rég — Az a kínos gyásznap,
Hogy atyámat od'adták — A bús porladásnak,
Már huszonöt éve, de — A boldogság multa
Nem sujtott le, mert szívem - Azt meg sem tanulta.
- ⑥ Nem emlékszem én, csak egy-Sírhalomra, melyen
Csak azért állt a kereszt, — Hogy én megöleljem.
Hogy édes szóval atyám — Nevén szóíltgassam...
S a bűbánát szívemet — Így fődé be lassan.
- ⑦ Megtanultam, hogy nehéz — A bús árva élet
S mégis boldog voltam én, — Jó anyám, tevéled,
Bár maradtunk volna úgy, — Jobb időt se' várván,
Most nem fájna annyi szív, - Gyásztól sujtva, árván.
- ⑧ Tavasz jött, virultam a — Fényes napsugáron,
Remény kelt s valóra vált — Minden boldog álom,
Elégtételt adva a — Hosszú gyászért nékem
S mosolygott, anyám, szemed, - Boldogan, mint régen.
- ⑨ Hét és fél év telt el úgy, - Hogy felhőt sem láttunk,
Három rózsával virult — Boldog kis családunk...
Drága kis tanyánk, feléd — Hogyha visszanezék,
Soh'sem volt a buza közt — Szebb pacsirtafészek.
- ⑩ De fél éve hallgatott — Nálunk a madárdal,
Elment párom és betelt — Házunk aggódással —
S mintha nem remélne már — Többé boldogságot,
Elejtette szívem a — Negyedik virágot.
- ⑪ Tavaszi lombhullatás — Lett a szomorú jel,
Én voltam a rózsafa, — Én hervadtam úgy el, —
Vagy nem is volt hervadás, — Nem volt itt készület,
Egy nap tartó kín alatt — Elszállott az élet.
- ⑫ S nincs mosoly többé anyám - Bánatos szemében,
Szomorúan sírdogál — Vele kis háznépem...
Néma kis tanyánk, feléd — Hogyha visszanezék,
Nincsen a világon oly — Bús pacsirtafészek.

- ⑬ Kezem összetéve már...-Tán nyugodni vágyom?
Szemem zárva... tán nem is - Örvend a családon?
Szemem zárt, hogy gyászatok - Könnyben ne fürösz-
S kezeimet értetek — Tettem áldva össze. [sze,
- ⑭ Teljesítsd, oh Jézusom, — A szent reménységet,
Egykor nyíljon meg szemem, - Mennyben látni Téged.
Hol nem félünk szenvedést - S aggodalmakat sem,
Egykor, szép családomat — Nálad ölelhessem.

-- 166 --

ÁRVÁBÓL LETT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

- ① Még időm miatt anyám — Karja közt lehetnék,
Éveimtől hordanám — A leány nevet még,
A hosszú, boldog jövőt — Álmodná a lelkem
S ime, már lemondtam és — Már útra is keltem.
- ② Fonhatnám a koszorút — S már össze is téptem,
Már egyszer csalódtam is — A szép reménységben:
Lány nevemről páromért — Lemondottam könnyen
S kicsordult fiatalon — Anyai bús könnyem.
- ③ Tizenhét év hitvesnek, — Tizennyolc anyának,
Mégegyel több s rám szakadt — A szülői bánat:
Huszonegy év s már megint — Megcsalatkozottan
Szánhatom, hogy özvegy és — Árva sír miattam.
- ④ Mily rövid volt életem — S már egy negyedéve
Készülődtem csendesesen — A gyászsír ölebe,
És átküzdve száz bajon, — Kínon, árvaságon,
Szívem azt dobogta, hogy — Mégis élni vágyom.
- ⑤ Mért nem haltam meg, mikor - Gyászos árva lettem?
Vagy miért derült ki a — Felhős ég felettem?
Mért lett szívem rózsafa? — Mért hajtott virágot?
Hogy szenvedjen s haljon el, - Mikor élni vágyott.
- ⑥ S ha nekem is halni kell, - Gyászt miért sirattam,
Vagy ha gyász volt éltemen, Könny mért hull miattam?
Volt s van ok mindenre és - Leginkább azt szánom,
Hogy örökség lett a gyász - Szegény fiacskámon.
- ⑦ Oh, nem mondanék panaszt, - De annyi bajt látok...
E szomorú földet úgy — Megülte az átok,
A máskor boldogok is — Aggodalmaskodnak...
Ki ígér most jobb jövőt — Az anyátlanoknak?

- ⑧ De jó hinnem most, Uram, - Benned és az égben,
Hozzád mennem, hogy szegény - Kis családom véd-
Tudnom, hogy elválva is - Segíthetek rajtok, [jem,
Így — bár végződés nehéz, — Békén fejet hajtok.
- ⑨ Ha esdeklés volt a könny, - Mely szememben égett,
Míg szót nem találtam a — Búcsu-mondás végett,
Hála ez a némaság: — Fagyott szívem, ajkam,
Hogy, ha menni kell, hamar — Könyörültél rajtam.
- ⑩ Nem panaszlom hát szívem - Sok bús dobogását,
Érzem a békét, az Úr — Legnagyobb áldását.
Ő vette le rólam is — Az árvák keservét
S tudom, árva kisfiam — Vigasztalást nyer még.
- ⑪ Oh szentséges Szűzanyám, - Mindig nagy remé-
Pártfogásoddal segíts — Az eget elérnem. [nyem,
Jézus! Irgalmad szerint — Vidd lelkem az égbe
S testem szendergő porát — Csendes béke védje.

-- 167 --

ÁRVABÓL LETT FIATAL ASSZONY FÖLÖTT.

...Egyetlen gyermeke után...

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

- ① Búbanatra hajlik az — Árvák szívvilága,
Mint sötét vízparton a — Szomorúfüz ága,
Mely szellőtől is remeg, — Azt is megsóhajtja
S a vihart nem bírja, mely — Föld porába hajtja.
- ② Ilyen árva voltam én, — Bánattal takart lány,
Búslakodtam a sötét — Könnypataknak partján.
Ki volt a védelmezőm? — Az irgalom lelke,
Mely bús árva szívemet — Boldoggá nevelte.
- ③ Mert nekem nem volt anyám, - Csak mint kised
[lánynak,
Nem tanultam meg se', hogy — Örömet kívánjak,
S már vidultam volna, mint - Gyenge hajdon lány,
Mikor jó atyám hagyott — Újra bánatot rám.
- ④ S jött sok szép, de bús tavasz-Mosoly, öröm nélkül,
Mikor a szem felragyog - S a szív meg nem békül. .
S mintha sötét partokon, — Szomorú füzágak
Tavasz hajnalán mégis — Összehajlanának.
- ⑤ Árva ótalmat keres — S két éve sem telt el,
Árva ifjú jött felém, — Édes szeretettel

- És szólt hozzám: „Árva vagy, — Én is épen olyan,
Engedd, hogy bús szívedet — Szívemhez karoljam!“
- ⑥ Egy éves történet ez... - S a boldogság hol van?
Mért nem úgy eskettetek, — Fekete fátyolban?
Szegény árva, hittem az — Édes ígéretnek —
És mi lettem? Bús anya — S búsan eltemetnek.
- ⑦ Mint tavasszal rózsaág — Hordja drága terhét,
Úgy viseltem s karjaim - Majd meg sem ölelték...
Hervadt ág három napos — Gyenge kis virága
Lehullott három hete — A gyászsír porába.
- ⑧ Meghalt. Nem sirattam el. - Sőt hálát éreztem,
Hogy az árvaság elől — Elvitte az Isten.
Békében od'adtam őt, — Hogy a boldog helyen,
Hová én is indulok, — Örökre öleljem.
- ⑨ S gyász, öröm, csalatkozás, - E hosszú történet
Alig számlál összesen — Huszonhárom évet,
Három hó a hervadás, — Két hét a betegség
S már a sír is készen áll, — Hogy szívem temessék.
- ⑩ Kiket a részvét hozott — E végtisztességre,
Kívánjátok, hogy legyek — Én is boldog végre, —
S ki a sírhoz elkisér, — Rám üdvöt kívánva,
Én is beléfoglalom — Ájtatos imámba.
- ⑪ És most Jézus szent nevét — Zengi hittel ajkam,
Kinek drága irgalma — könyörüljön rajtam.
Oh Megváltóm, lelkemet — Boldogítsa a menny
S békét nyerjen testem is — Szent nevedben. Amen.

-- 168 --

KÜLÖNVÁLT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 15. «Bevégeztem földi pályám...»

① Be-vé-gez-tem föl-di pá-lyám, Mos-tan a sír
keb-le vár rám. A-hol o-lyan hos-szú az éj,
Hol a haj-nal csak egy-szer kél.

- ② Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ③ Diadalív a sír keble,
Reménységgel van betelve,
Melynek kedves virágai
A mennyben fognak nyílani.
- ④ Szent ünnep halálunk napja,
Szép zene a harang hangja,
Mely azt mondja, midőn úgy sír,
Nem nyel örökre el a sír.
- ⑤ Oh, jön idő, lesz még egy nap,
Melyen testem életet kap
S meglátja szemeivel Őt,
A Bírót, az Üdvözítőt.
- ⑥ Ez volt mindig biztatásom,
Olyan hosszú hervadáson,
Melyet lelkem gyásza mellett
Őt évig viselnem kellett.
- ⑦ Szívem boldogságra vágyott,
De minden utamba állott
S fogytam örömben szegényen,
A boldogság közelében.
- ⑧ Szívem, mitől rettentél meg?
Hiszen jó szülőim élnek. —
Sok hű testvér, szép kislányom...
Mi hiányzott a világon?
- ⑨ — Egy hű lélek, mely megértsen,
Kit nem adnék életemért sem —
S ki boldog viszonzásképen
Úgy szeressen engem épen.
- ⑩ A megértés, az hiányzott,
Széjjeltéptük a szent láncot, —
S mely szívünket együtt kérte.
A boldogság halt meg érte.
- ⑪ Meghalt az én boldogságom,
Csak testem volt e világon,
Abban is csak hervadoztam,
Szabadságra vágyakoztam.

- ⑫ Mert hiába váit utunk szét,
Rabság volt a szent szövetség,
S milyen bús lett a szabadság...
A halál, a síri rabság.
- ⑬ Egybekeltünk szívünk nélkül
S vártuk, a szív összebeálljon
Két jégszív hogy egybeálljon
Szép, tavaszi napsugáron.
- ⑭ Könnyelmű volt esküvésem,
Nem szívből jött az övé sem
S vártuk, hogy az igaz Isten
Minket mégis megsegítsen.
- ⑮ Őt év, nincs is olyan távol
S ha a lelkünk összeszámol,
Van egy árva, van egy özvegy
S egy tört szív, mely sírba most megy.
- ⑯ Uram! Ha így végezed el,
Legyen gyászom elégtétel,
Hosszú kínom engezteljen
S tégy boldoggá engem mennyben.

-- 169 --

FIATAL ÖZVEGY FÖLÖTT.

DALLAM: 12. «Hervad éltünk, mint a rét virága. .»

- ① Huszonhárom esztendő koromban
Élringat a csendes ravatal;
Átalestem a csalatkozáson,
Pedig szívem olyan fiatal!
Gyermek voltam, szóra hajló
S hogy szenvedtem, be sem vallanám,
Oh de kár egy életért, mely
Élvész a boldogság hajnalán.
- ② Hat éve, hogy pártámat letettem,
Fejet hajtva, engedelmesen,
Addig mérhetetlen boldog voltam,
De azóta már egy percre sem:
Gyermekszívvvel gondra mentem
S a hajadon lányok szép korát
— Drágaszép négy esztendőmet —
Gyászos özvegységben éltem át.

- ③ De a szívet Isten úgy teremté,
Hogy, ha vérzik, meghal, vagy beforr,
De nem ismer örökös fájdalmat.
Vidul, nem is sejtenénk, mikor:
Sok, fagyasztó éjszakára
Így virradnak enyhe hajnalok, —
Eltelt négy év s úgy éreztem.
Hogy a szívem többé nem sajog.
- ④ S hol elhagytam egykor a szép álmot,
Újra kezdtem, — ki tilthatja le?
„Riatal szív, mely nem volt a másé...“
S hittem, éltem boldog lesz vele.
Tiszta szív volt az én szívem
S egy hős hagyta gyászos özvegyen
S úgy érezte e szegény szív,
Méltó, hogy még boldog is legyen.
- ⑤ S megszerettem azt, ki híven ápolt
Negyedéve, a sok kín alatt,
Őt siratta kínos sohajtásom.
Érte fájt a végső pillanat...
S magamért is, mert ha szántam
Öreg szívért a leánynevet,
Most lánytiszta érzelemmel
Vinném frigyre özvegy szívemet.
- ⑥ Úgy is vágytam, hogy hajadonoknak
Énekével búcsúztassanak,
Hiszen még a „holtomiglan“ vággyal
El sem hagyta eddig ajkamat:
Virág ígérte a fának,
Most virág, virágnak mondaná...
Mit nem hittem, fiatal szív
Könnye kísér el, a föld alá.
- ⑦ Oh, ki érzi át a nagy siralmat,
Míg a szülő száz reményt temet?
— Oh, vigyétek, boldog, tiszta vágyak,
Az egek honába lelkemet!
Szép az élet, ámde megcsal...
A halál bús, de zavartalan, —
S ha célt értem, kik ma sírnak,
Boldogok lehetnek általam.

- ⑧ De borúljon mégis fájdalomba
Minden lélek egy-egy percre itt,
Míg te, szívem választottja, értem
Elsírod keserved könnyeit...
Virágról, virágra harmat
Így hull hűvös tavaszestelen,
Így gyászold a tört virágot
S hogy boldog nem lehettél velem.
- ⑨ De ez is frigy, melynek esküvése
Kínban, gondban telt éjek, napok:
Tizennégy hét halálos gyötrelme,
Mióta menthetlen hervadok...
Nincs abban egy perc boldogság,
Csak áldatlan, rémes küzdelem
— Két üdvért, egy kárhozattal —
S összeforrott a szíved velem.
- ⑩ Sirass, de ne temess el egészen,
Mert a boldogságot itthagynom.
Megtalálja s visszaadja néked
Szívében egy boldog hajadon.
Mondd, imádkozzék érettem,
Aki téged neki hagyta; talak;
Látogassatok meg olykor
S ott is áldlak, a sírhant alatt.
- ⑪ Hideg ajkam utolsó szavával
Említem még a sok hű rokont,
Jó szomszédot, a megtisztelőket
S kiknek szeme értem könnyet ont.
Ne ismerjék a csalódást,
Mely bús részül itt nekem jutott,
Jussunk mennybe s a hűségoszt,
Mit elhagytunk, majd elmondjuk ott.
- ⑫ Elbúcsúztam. Ne legyen tovább gond,
Ami visszafogja lelkemet.
Uram Jézus! A mennyekbe vágyom,
Szeretettel nézzen rám szemed.
Mártírkoszorúsan engedj
Választottak során állanom
És borítsa rám a béke
Szent álmát a csendes sírhalom.

FIATAL ÖZVEGY ASSZONY FÖLÖTT.

...Gyermeke után...

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Jézus az én reményem. — Mély sír földön be bár,
Nincs ok remegve félnem, — Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.

② Ti, szent szavak, szívemnek-Oly drágák, kedvesek,
Bíztattok, mennybe szállok-S nagyon boldog leszek,
Hogy eddig is kibírtam, — Bármennyi bánat ért,
Azért volt, mert a szívem — Jézusban hűn remélt.

③ Szörnyűség halni, oh de - Volt sok napom nekeni,
Hogy a halál sem volt már — Búsabb, mint életem:
Huszonhat év egy ember — Éltének kis fele
S aggoknak bánatával — Szötte a gyász tele.

④ Husz esztendő koromban - Mehettem volna már,
Meg volt minden, amit más — Öregkorára vár,
Voltam gyermek, viruló, — Szép hajadonleány,
Szép menyasszony s mosolygva-Nézett a nap reám.

⑤ És lettem drága hitves — S e hült kar ringatott,
Mint rózaág virágát, — Egy szép kis magzatot;
Könnyeztem bús anyákkal-S más még boldog leány,
Mikor ott álltam, gyászban, — Az özvegyek során.

⑥ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑦ Megyek hozzád, hol nincsen-Gyötrő szívfájdalom,
Ahol örvendve vár rám — Az én kis angyalom,
Ő hagyta első gyászban — Hűséges lelkemet...
Nehéz gyászban, amelyet — Feledni nem lehet.

⑧ Husz éves voltam akkor,-Várhattam szebb jövőt,
Hogy csak egy elmúlt édes — Álomnak tartsam őt,
Feledjem párom... s kísért — Emlékek szüntelen,
Hervasztott csendben, lassan — A lelki gyötrelmem.

⑨ Fölnevelt, szárnyaimra — Bocsátott jó atyám,
De már őt is keserves — Gyásszal siratgatám:
Gyászolt e szív, mint árva, -Mint özvegy s mint anya,
Nem várhattam, hogy újra — Öröme gyúlana.

⑩ Leányokkal örülni — Későn van s özvegyek,
Korán még, hogy lemondva, — Bús társatok legyek:
Anyákkal, hitvesekkel — Örülnöm nem lehet,
Jobb, hogyha elsőhajtóm — Fájdalmas lelkemet.

⑪ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkára,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

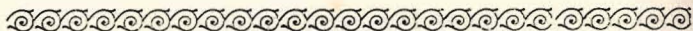
⑫ Rajtam más nem segít, csak — Te, égi Irgalom,
Haljon meg szívem réme, — Az a nagy fájdalom,
Mert jaj, ha velem jön s ha — Szerettimen marad...
E bús falak közé küldj — Egy reménysugarat.

⑬ És lelkem megtanulja — A szent dicséretet,
Amelyet angyalokkal — Zeng kislányom neked;
Hallj meg két összevagyó — Szívnek fohászait,
Oh, fond reám rég elvált — Páromnak karjait.

⑭ Vigasztald bús anyámat, — A gyászos özvegyet
S hogy boldogabbnak tartson, — Add neki a kegyet,
Hét testvérem szívében — Nevelje a remény,
Az édes boldogságot, — Mit elsirattam én.

⑮ S vezess el engem innét, — Mint bánatfelleget,
Lássa anyám vidulni — A rég borús eget;
Ne engedj többé a gyászt — Hű szívéhez közel,
Ragyogj reá, ki lelkem — Boldog napja leszel.

⑯ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

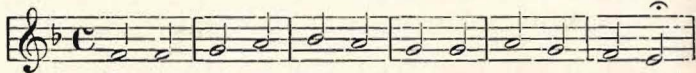
VI. RÉSZ.

FÉRFIAK FÖLÖTT.

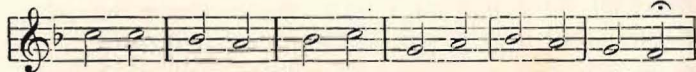
-- 171 --

GYERMEKTELEN FIATAL FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 1. «Mit bizik a világ...»

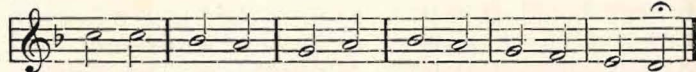
① Kit il - let a jaj - szó S a bús kön - nyek ár - ja?

A rész - vé - tet az én Sze - gény szí - vem vár - ja.

Nem so - kak rész - vé - tét, De épp - o - lyan mé - lyet,

Van - e rá na - gyobb ok? El - ve - szett egy é - let!

② Nem tündöklött énrám — Dúsak boldogsága,
De az élet így is — Épen olyan drága;
Nem biztattam nőmet — Túlsok ígérettel,
Mégis épenoly nagy — Boldogság veszett el.

③ A remény szavát, ah, — Mind igaznak vettem...
És tudtunk örülni, — Bízni mindaketten;
Huszonegy évemmel — Elöttem az élet —
S most mindent odadni... — Rettentő ítélet.

④ De ha már megtörtént, — Nincs, miért sirassam,
Úgyis erre jutna — Szívem végre lassan.
S mért él a szív? Legtöbb, - Hogy siralmat lásson...
Én békét nyertem az — Első csalódáson.

VI. Rész: Férfiak fölött.

⑤ Rámtört a betegség. — Három ilyen hónap
Elvette hitét is — Minden földi jónak.
Nem vennék új életet — Ilyen drága áron,
Nyugodjunk meg Isten — Végzésén, jó párom!

⑥ Nehéz az özvegység, — De még árva nélkül
A fiatal szív majd — Felejt és megbékül:
A tavasz derűjén — Annyi virág éled...
S felszáradhat a könny, — Mikor nem is véled.

⑦ És most búcsúzzunk el, — Ne fájjon, szeretve.
Jön még jobb idő, de — Ne legyek feledve, —
Bár óhajtom, hogy még — Boldog légy, de kérlek,
Gondoljunk egymásra: — Lélekre a lélek.

⑧ Félév volt a frigyünk, — Ennek is csupán a
Fele lett öröm s mind — Aggódás utána.
Térjen meg szívedbe — Az elszállt békesség,
S egykor a mennyégben — Velem örvendhess még.

⑨ Még el sem felejtett — Fiatal barátok,
Rokonok, szomszédok, — Áldás szálljon rátok,
Kik részvételt szívvel — Itt most körülvesznek,
Ha Isten meghallgat, — Mind boldogok lesznek.

⑩ És most Jézusomnak — Szent nevét kiáltom.
Légy kegyelmes bírám, — Én édes Megváltóm!
Lelkem benned bízik, — Legyen hazám a menny
S testem megnyugodjék — Szent nevedben. Amen.

-- 172 --

GYERMEKTELEN FIATAL FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① Indulok síromba már — Jézus szent nevében.
Hadd számollak össze még, - Szép huszonhat évem!
— Színörömmek is kevés, — Hátha még a bánat
A legdrágább perceket — Kéri el magának?

② Házaseltemnek felét — Adtam átal néki,
Mely megvérzett szívemet — Most békítené ki.
Hogy kedves legyen az a — Sok boldog ígélet,
Melyekkel ámitgatott — A jövő, az élet.

③ S én takargattam szemem, — Örömet ne lásson,
Ne legyen még kínosabb — Lassú haldoklásom, —
Visszahíttam multamat, — Gyászt keresve benne,
Éltemről lemondanom — Hogyha könnyebb lenne.

④ És találtam bús napot, - Többet, mint kívántam...
Újra láttalak, anyám, — Bús, halálraváltan —
S úgy érezte a szívem, — Nem keli már az élet,
Jobb lesz megnyugodni, ott, — A sírban, tevéled.

⑤ De ha kérdé hitvesem: - „Merre járt a lelked?“
Látva, mily aggódva félt, — Hogy ápol, ölelget,
Az életnek vágya sírt — Újra a szívemben:
Né kívánj el, jó anyám! — Ne fogadj el engem!

⑥ És biztattam szívemet — Égi örömeikkel,
Láttam hét testvéremet, — Mosolygó szemekkel,
Ott pihennek boldogan, — Rózsás fellegágyon...
S úgy érezte a szívem, — Hogy közéjük vágyom.

⑦ S rám néztél, atyám s szemed - Mondott kínos vá-
„Te is itthagysz, fiam, - Meggyötört atyádat?“ [dat:
— Jaj, nem vágyom mennybe még, - Kín hiába éget,
Mert minden kínnál nagyobb — A te veszteséged.

⑧ Mi van velünk? Omladó — Örvény szélén állunk,
Hogy a boldogság soha — Meg nem élhet nálunk,
Még a szív reménye is — Halva fekszik itten...
Ah, támaszd fel, adj segílyt, - Irgalmas, nagy Isten!

⑨ Kik pihennek, boldogok-S kik mennyben lehetnek,
Nyerjenek enyhületet — A fájó sebeknek, —
A boldogság megfogyott, — De elég a béke,
Hogyha gyötrött szívre száll-S ha nehéz gyász vége.

⑩ S Te add, Jézus, hogy akik-Sokszor búsak voltak,
Béke karián nyerjenek — Nyugalma a holtak.
Engedd a sok bajt sírom — Mélyén elfelednem
S örök üdvvel boldogíts — Drága, szent egedben.

MÉG GYERMEKTELEN FIATAL FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Nincsen tovább remény hát, - Maradnom nem lehet.
Tegyétek sír ölébe — Kifáradt testemet,
Hadd álmodjam tovább a — Boldogság álmaid,
Elrejtve ott, hol a szív — Soh'sem csalatkozik.

② Mert a földi öröm csak — Tünékeny délibáb,
Elfogni hasztalan vágy, — Előttünk fut tovább;
Eltűnik hirtelen, ha — Alkonyra száll napunk
S ha számadást teszünk, mind - Csalódva sírhatunk.

③ Boldogság e világon — Nincs, az csak képzelet,
Szívárvány, mely befesti — A sok bús felleget:
A szemnek színvalóság, — Szívnek gyönyör, de ha
Holtunkig üzzük, úgy sem — Lesz a miénk, soha.

④ Legbiztatóbb színekkel — Mosolygott énfelém,
Ki várhatott öröme — Úgy, mint reméltem én?
Él jó atyám, anyám, a — Hű társ s előttem állt.
Hosszú jövődöm útja, — Szép ígélet gyanánt.

⑤ Mért is tudsz elborulni — Te, kék ég, oly hamar?
— Reám tört a betegség, — Mint pusztító vihar,
Reményeim kertjének — Tépvé virágait,
Aggódásba borítva — Szívem szeretteit.

⑥ Szemem mosolygni vágyott - S könny csordult ar-
[comon,
Családom boldogságán — S elvégzett sorsomon:
Szívem örömverését — A kín hallgattatá,
Érettök élni vágytam — S megyek a föld alá.

⑦ Huszonöt éves voltam... - De búsan mondom ezt!
Mások szíve ilyenkor — Még csak örülni kezd.
Párommal el sem múltunk — Egy éves házask...
Szövetségünk rövid volt, — De szenvedése sok.

⑧ Nyolc hónapig gyötört a — Betegség engem és
Kedves nőmet miattam — A lelki szenvedés:
Az én kínom letelt már, — De rajta végtelen...
Holtakon béke és az — Élőkön gyöttelelem.

⑨ Kik a kíngolgotára — Sírva követtetek,
Felértünk már, reméljen — Meggyötört szívetek!
Minden lépéssel könnyebb — Vissza onnét az út.
Az égi vígasz fénye — Elúzi a borút.

⑩ És én, ki annyit túrtam, — Annyit vesztettem itt.
Meglátom még betelve, — Lelkem reményeit:
Hiszem, ti az enyéim — S én tiétek leszek,
E reményben indulok — S végbúcsút így veszek:

⑪ Válnunk kell, drága nőm, bár-Rövid egy éve csak,
Hogy tiszta vonzalomból — Elválasztottalak.
Virággal, egészséggel, — Örömmel ékesen
Lettem én a te párod — S te az én hitvesem.

⑫ De nem lehettél boldog, — Megláttad a veszélyt,
Mely halvány arcomon bús — Itéletről beszélt,
Mely boldogság helyett, mit — Igértem neked én,
Visszahozza a fátyolt, — De gyásztól feketén.

⑬ Tudtad, hiába s mégis — Küzdöttél ellene,
Velem szenvedni kész, csak — Válni ne kellene.
Nyerj meg minden jutalmat — Igaz hűségedért,
Imádkozom s az Isten — Boldoggá tesz, reméld.

⑭ Atyám s anyám, de bíztam, -Hogy hálát adhatok...
Nem értem rá s ti is sok — Reményt elhagytatok.
Testvéreim pótolják — Hűséges szívemet
S mindnyájatok jóságát — Isten fizesse meg.

⑮ Nem nevezett rokonság, — Szomszédok és akik
Baráti jó szívében — Igaz részvét lakik,
Hálám vegyék a lelkek — Szánó érzelmeért,
Rájok emlékezem, ha — Lelkem a mennybe ért.

⑯ S most, Jézus, halld imámat:-Látod, mi' bús a vég,
Ezt a nagy gyászt kegyelmed — Fordítsa jóra még,
Szánd meg az élők szívét, — Ha vígaszt esdenek:
Engem is vígy egedbe — S nyugtasd meg testemet.

GYERMEKTELEN FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 15. »Bevégeztem földi pályám...»

- ① **B**evégeztem földi pályám,
Mostan a sír keble vár rám,
Ahol olyan hosszú az éj,
Hol a hajnal csak egyszer kél.
- ② Csendes ember pihen csendben,
Ilven voltam már éltemben,
Csendes ajkon kevés szóval,
Nem kellett a vigadó-dal.
- ③ S mikor jött a végső óra,
Borzadt a szív a jajszóra,
Amellyel irgalmat kértem...
S eljött hamar Jézus értem.
- ④ A csend volt az én barátom,
A zaj gyötrő fáradságom
S mégis ebből volt nagy részem,
Legyen csendes pihenésem.
- ⑤ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ⑥ Ötvenkét év, annyi útjel,
Egyformán jött, úgy is múlt el:
Tőlem nem visz, nekem nem hoz,
Így érkeztem el síromhoz.
- ⑦ Öröm fénye nem gyult nálunk,
Tudtuk, hogy csak egyszer válunk,
S ha egyiknek el kell menni,
Nem marad itt öröm semmi.
- ⑧ Mióta készültem innét,
Két szívnek volt kínos e hét, —
Egyik meghalt, másik élhet...
S melyik várjon több részvétet?

- ⑩ Diadalív a sír keble,
Reménységgel van betelve,
Melynek kedves virágai
A mennyben fognak nyílani.
- ⑪ Életemben, bajban, gondban
Jézus nevét áldva mondtam,
Megsegített s él reményem,
Diadalt is ad az égben.
- ⑫ Átsegített a nagy harcon
S ime, milyen békén alszom!
— Ne sírja fel szívem senki,
A szent hajnal majd fölkelte.
- ⑬ S az elmaradt örömrózsák
Szívemet megkoszorúzzák
S neved én is dallal áldom,
Jézus, édes boldogságom!
- ⑭ Szent ünnep halálunk napja,
Szép zene a harang hangja,
Mely azt mondja, midőn úgy sír,
Nem nyel örökre el a sír.
- ⑮ Elnyel a sír sötét gödre,
De tudom, hogy nem örökre. —
S meg is nyílhat, mikor, párom
Hű szemedre száll az álom.
- ⑯ Szent óhajtás, szép reménység,
Hogy egyesül szívünk ott még;
Minden könnycsepp egy ígéret
S nem a sír gyász, csak az élet.
- ⑰ Most, Megváltóm, szent reményem,
Szent irgalmad esdve kérem,
Végy egedbe s add, síromban
Ítéletig megnyugodjam.
- ⑱ Oh jön idő, lesz még egy nap,
Melyen testem életet kap
S meglátja szemeivel Öt,
A Bírót, az Údvözítőt.

MÉG GYERMEKTELEN FIATAL FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 10. «Mikor fog ütni már az óra...»

- ① Egy név, egy szám egy bús keresztben,
Egy koporsó, egy sírgödör,
Nehány sóhajtás — és mehet már
Akit az élet elgvőtör;
Kiséri egy bús ígéret, hogy
A könny érte örök marad...
S nem úgy lesz, mert enyészik a gyász,
Mint a szív, ott, a föld alatt.
- ② Pedig a szív nem alkuszik meg,
Örzi fájdalma kincseit,
De a napok sietve szállnak,
A máj a holnapok viszik;
A boldogokra gyászt takarnak
S elorozzák a könnyeket...
Oh, sírjátok, szeretteim, de
Örök gyászt ne ígérjete!
- ③ Úgy érzitek, engem sirattok, —
Ne higyjétek! Nem úgy igaz!
Kevés a boldog e világon.
De a sírban mindegyik az, —
S kiknek keblében itt, a földön
Az én szelíd szívem dobog,
Kik úgy tudnak szeretni, mint én,
Az égben is mind boldogok.
- ④ Feledve ezt, mit érne a könny?
Engem ki békíthetne meg,
Hű szívemet, mely éve multan
A drága életért remég, —
Amely hitét elérte, melyet
A boldogságról alkota?
S a boldogság csak kezdetén volt...
Huszonnégy év s már mind oda!
- ⑤ Mint egyetlen fiu, mi drága
Gond terhét hordtam vállamon:
Idő halad s nekem lehetne
Atyám helyére állanom;

- Mit én vinnék tovább, lehalt egy
Hajlékról a család neve...
S holtomiglan tett esküszómat
Negyedfél év fejezte be.
- ⑥ Nehéz, szörnyű csalatkozás ez
S ártatlan' én szereztem, én!
Engem vádol a kínos jajszó
S a könny szeretteim szemén, —
De elvisel mindent a holt szív,
Mit el nem bírt a nagybeteg,
Csak nektek kell erő, szerettem...
Gyógyuljatok! Temessetek!
- ⑦ Vedd hát a búcsút, drága jó nőm!
Nagy áldásnak tartottalak
S melyek eddig velem öleltek,
Kihűlnek a meleg falak;
Fényes szemekkel nem mosolygnak
Eléd, ha jössz, az ablakok,
Nem az a ház ez többé néked,
Ha én itt nem maradhatok.
- ⑧ Időd sem volt örülni, oh de
Örök gyászt nincs fogadni mért,
Föl kell derülni még egednek,
Oh várd a szebb jövőt, reméld!
Csak arra kérlek, hogy ha egy-egy
Hervadt virágot lát szemed,
Ejts rá egy könnyet s emlegesd meg
Örökre hű, jó szívemet.
- ⑨ Rég aggódó édesatyám! Már
Jön az idő gyors szárnyakon
S öröm volna, ha sok jószágod
Hűségemmel hálálhatom,
De ismertél — és hogyha lelkem
Az ég honába képzeled,
Enyhül a gyászod, mert tudod, hogy
Imámmal megsegítelek.
- ⑩ Oh, szánlak kínos bánatodban,
Érettem szenvedő anyám
És bár megcsalt az élet, érted
Mégis visszasóhajtánám.

- Kit érettem szívedbe vettél,
Nómet szíves szóval segéld, —
S téged az Isten vigasztaljon
És áldjon meg jószívedért.
- ⑪ Testvérim, Etelka s Erzsébet!
Milyen jónak kell lennetek,
Hogy gyógyuljon szülőink szíve,
Mely most a bánattól beteg,
Hogy nagyon szeressétek őket,
Nektek hagyom a szívemet
S az Isten annak érdemét is
Mind tinektek fizesse meg.
- ⑫ Jó nagyanyám! Özvegy szívednek
Minek megint több fájdalom?
S a hegedő sebet föltépni,
Itt újra egy bús alkalom.
De gondolj minket boldogoknak,
Viszontlátást remélj velünk,
Imádkozz értünk s a mennyégben
Hálásan mind megölelünk.
- ⑬ Kedves apósom, hitveseddel
Hálás szívem szeretve áld
S vágy vigasztalni, látva mennyi
Remény csalatkozásra vált.
Lássátok újra földerülni
Ezt a nagyon borus eget
És szánjatok meg minden szívet,
Amely a vigászért eped.
- ⑭ Összesen a kedves rokonság,
Megtisztelők, szomszédaink
És mind, aki e koporsóra
Részvéttel és áldva tekint —
S kik megsegítenek egy fohással
A mennyégbe szánt utamon,
Itt nyerjenek meg minden áldást
S várja őket szent jutalom.
- ⑮ És most szakadj el gyöngye lánc, mely
E bús világhoz kapcsolál,
Egy új, örök jövő honába
Indul ma vélem a halál.

Uram! Gyarlóságom feledve,
Az égi ajtót tárd elém
S legyen szívemnek álma édes,
A sírnak hosszú éjjelén.

-- 176 --

GYERMEKTELEN FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 15. »Bevégeztem földi pályám...«

- ① Bévégeztem földi pályám,
Mostan a sír keble vár rám,
Ahol olyan hosszú az éj.
Hol a hajnal csak egyszer kél.
- ② A hosszú éj eljött végre, —
Mért sokalnék ennyi évre?
Ez kell nekem, hosszú álom,
Pihenni sok fáradságom.
- ③ S oly könnyű is szent reménnyel
Várni téged, oh nagy éjjel,
Mely után kél az örök nap,
Az ébredő boldogoknak.
- ④ De addig nincs örök semmi,
Minden véges, ami földi,
Mit itt kezdtünk, itt elszéled:
Remény, öröm, bánat, élet.
- ⑤ A nagy álom is itt ért el,
Az sem lehet hát kivétel,
Vallja lelkem, hogy jön egy nap
S a halottak feltámadnak.
- ⑥ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnék tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ⑦ Oh mert én is vándoroltam,
Jóban-rosszban részes voltam,
A sírhoz fáradtan értem,
De az útról el nem tértem.
- ⑧ Az Isten szabta élembe,
Hogy azon jussak az égbe, —
Röges út volt, tövis tépelt,
Merre csüggedt lábam lépett.

- ⑨ Mellette vétekfák árnya,
Mintha hína, mintha várna...
S nem álltam meg, hogy pihenjek,
Nem szolgáltam, csak Istennek.
- ⑩ S vittem rajta a keresztet,
— Gyászra vált a boldog kezdet —
De jószágomért becsültek
S az Isten jobbjára ültet.
- ⑪ Diadalív a sír keble,
Reménységgel van betelve,
Melynek kedves virágai
A mennyben fognak nyílani.
- ⑫ Oh szent remény, rád gondoltam
S bús szívvel sem zúgolódtam,
Hittem, hogy sok veszteségem
Visszatérül mind az égben.
- ⑬ Vágytam itt is boldog lenni,
De nem vált be rajtam semmi,
Negyven éves házas lettem,
De családom eltemettem.
- ⑭ Volt tizennégy gyermek s nincsen,
Ki hálásan rám tekintsen —
S nincsen más, ki megsirasson,
Csak nőm, a bús özvegyasszony.
- ⑮ Oh, de ha a mennybe érek,
Száll elém sok boldog lélek,
Sok szép angyal áll körültem
S örvend lelkem üdvözültem.
- ⑯ Szent ünnep halálunk napja,
Szép zene a harang hangja,
Mely azt mondja, midőn úgy sír,
Nem nyel örökre el a sír.
- ⑰ Legyen hála, munkás éltem
Úgy telt, tartós egészségben,
De végének kellett lenni,
Óra kondúl, el kell menni.
- ⑱ Szent jámborság a szívemben,
Szent kereszt van hűlt kezemben,
Úgy állok a szent határon
S a szent ítéletet várom.

- ⑮ Hatvan év mily számos óra,
Úgy a bűnre, mint a jóra, —
Ha kevés a lelki érdem,
Pótolja, ki meghalt értem.
- ⑯ Ne kísérjetez könnyekkel,
Csak imával, szent énekkel,
Harangszóval, szent zenével
S zengi lelkem új reménnyel:
- ⑰ Oh, jön idő, lesz még egy nap,
Melyen testem életet kap
S meglátja szemeivel Őt,
A Bíró, az Üdvözítőt.

-- 177 --

GYERMEKTELEN ÖZVEGY FÉRFI FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Itt áll csendes koporsóm, — Rajta szerény nevern
S hogy hetvenöt esztendőt — Számlált az életem,
De nincs, hogy a nagy évszám-Hány bús órát nevel...
Egy koporsófedélen, — Ah, úgysem férne el.
- ② Pedig vágyam kevés volt — S boldog lehetne, ki
Reménye birtokát oly — Szerényen mérte ki:
Csendes családi fészek, — Nehány kedves rokon,
Óhajtásom soh'sem járt — Messzebb határokon.
- ③ Szeretetre vágyódtam, — De dicsőségre nem;
Sokan nem emlegettek, — De volt tisztos nevem;
Nem voltam gazdagember, -S nem is voltam szegény.
Volt, mire elmondhattam — Mindig, hogy az enyém.
- ④ Volt erőm, egészségem, — Tanuja aggkorom —
S a jóra erőm, elmém — Kész volt mindenkoron;
Volt szívem, mely szeretni, — Hű lenni is tudott
S volt egy szív, mely viszonzást, -Boldogságot adott.
- ⑤ Csak egy nem volt, egy gyermek, -Ki időkmulta rég
Anyját a sírba térni — Ne hagyta volna még...
Kevés volt, hogy itt tartsa — Az én esdő szavam...
S huszonnégy évet éltem — Özvegyen, egymagam.
- ⑥ Nem vádolom, mert hű volt, - Fáradt, örömtelen...
Szíve jóságát mért is — Érezte velem?
S nem vádolhat, mert szívem — Eltemették vele,
Arcom a bánat színét — Többé nem tette le.

- ① Nyílt még virág előttem: - Szakassz le! Nem lehet!
Mennyben egy hű lélek vár — Örömmel engemet,
Hogy tudnám megtagadni? — S híven meg is halok,
Mint holtig megbecsültem, — Most is övé vagyok.
- ② Békén türtem, remélve, — Kevés, mi hátra van
S lett még sok év, de eltelt - Mind, mind panasztalan
S egy jaj nélkül meghaltam... - Mért, hogy szavam se'
Hálát adni annak, ki — Hűségesen karolt? [volt.]
- ③ Mert a halál lesújtott, — Orozva, hirtelen,
Hat óra volt csupán az — Utolsó küzdelem,
Eszméletlen haladtam — A végső perc felé
S rettegve állanék az — Örök Bíró elé.
- ④ De most sincsen panaszszóm, -Csak hálát mondha-
Mert kegyelemben teltek - Az utolsó napok. [tok,]
Készültem a végpercre, — Mintha csak sejteném
S velem jön a nagy útra — Az édes, szent remény.
- ⑤ Váltsd a reményt valóra, — Megváltó Istenem!
Ne győzzön lelkemen bűn, — Mint e baj testemen,
Elérjem fényhazádban — Lelki szent vágyamat
S az üdvre egyesültek — Boldogan áldjalak.

-- 178 --

FIATAL FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 8. «Menj, menj aludni, jó leány...»

- ① Homálytalan napfény gyanánt - Élt lelkemen a hit,
Láttam közel röpködni az — Öröm galambjait;
Ifjú voltam, szívem remélt, — Aranyhálót vetett...
S halált fogtam s od'adtam ezt — [A drága életet:]
- ② Mi szándékoz, rideg halál? - Nem kellett példa már.
Tudtam, hogy megcsalatkozik, — Ki irgalmadra vár;
Elismeré az én szívem — Szörnyű hatalmadat
S te, jaj, bizonyoságot teszel - [Ott, hol ki sem tagad:]
- ③ Tudtam kegyetlenségedet, - De mégsem hittem ezt,
Hogy választásod itt, elől, — Ifjak sorába' kezd...
S mikor az is korán, hogy a — Szülőket félténem,
Örömré indult lábakon — [A sírhoz értem én:]
- ④ Jaj, borzalom! Szörnyű halál, - Veled fogjak kezét,
Mikor két kised magzatot - Olyan nagyon szeret?

Eddig párom meleg keze, — Most hideg sírfalak...
 Oh, jaj nekem, hogy menni kell [Jaj neki, hogy marad!]

③ Jaj, borzalom, így halni meg, — Mikor nincs hervadás,
 Tavaszból télbe lépni át, — Rettenő változás;

A napba nézni s menni a — Sötétbe' hirtelen;
 Vállalni azt, amire nincs — [:Sem jel, sem intelem:]

④ Nem dúlt itt még a szíveken — Ilyen bús alkalom,
 Én indulok elsőnek, ily — Nagyon fiatalon;

Mind élnek még, akik az én — Szívemnek kedvesek
 És, hitvesem, tenéked is — [:Első gyász én leszek:]

⑤ Ily nagy csapás csak a betelt - Boldogságból lehet;
 Az a szív fáj jobban, amely - Gyászt még nem emleget;

Az roskad le a kín alatt, — Ki nem készült reá...
 S jaj, én olyan váratlanul — [:Megyek a föld alá:]

⑥ Csak egy hete, hogy hervadok, - Vagy azt sem
 [mondhatom,

Mert akkor se' véltük, hogy ily - Közel van végnapom,
 Szívemre tört a zord halál - Szemnek láthatatlanul...

Még színt se' veszt szegény virág, - [:Csak hirtelen
 [lehull:]

⑦ Uram! Nézd feldult fészkemet! - Szerettem szíve fáj
 S nincs más remény, csak Te, azért - Kérlek, mellettök

Tudom, más el nem űzheti - Ezt a bús felleget, [állj.
 Reád bízom családomat, — [:Legyen kedves neked:]

-- 179 --

FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
 Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár.

„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
 S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.

② Fejem mily édes volna — Keblére hajtanom
 S mily édes hál'adó szó — Fakadna ajkamon,

De elrémíti lelkem — A gyötrő büntudat,
 Mely a keresztrevontnak — Sebeire mutat.

③ És Ő lehajlik értem, — Vérző keblére von,
 Őt sebéből szívembe — Nyilal a fájdalom...

S amíg az Ártatlannal — Békében szenvedek,
 Az Úr megtépett testén — Gyógyulnak a sebek.

④ S leszállunk a keresztről - S a Szent Szív megbó-
 Hogy bűnre tévelyedve - Sebekkel vertem át; [csát,
 Az égbe száll, hogy békén - Induljak szent nyomán,
 Mert a kegyes Bíró s nem — Sújtó kar vár reám.

⑤ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom,
 Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
 Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
 Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑥ Nincs fájdalom az égben... - Az ajtót megnyitom
 S anyám borul szívemre: — „Én drága magzatom!”
 Szeretteim ölelnek — S ha szívem visszafáj,
 Édesen vigasztalnak: — „Eljön mind, bízva várj!”

⑦ S én, ki zokogtam árván - S lettem boldog nagyon,
 Az Isten sok kegyelmét — Meg nem tagadhatom.
 Szent oltalmára bízom — Árva családomat
 S jöjj, édes, szent békesség! — A szívem elfogad.

⑧ Sírtek, szerettem s a ház — Sóhajjal lesz tele,
 Nem építhettem a szép — Boldogságot bele,
 De mintha a megnyugvás — Vetését hinteném,
 Kezem kinyujtom áldva: - „Virulj fel, szép remény!”

⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkára,
 Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
 Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
 Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑩ Őt éve lázas éjek, — Fojtó, ködös napok,
 Egy jó órát, üdülést, — Erőt nem adtatok:
 Vig társaságban, itthon — S a csendes kis tanyán...
 Nincs enyhülés sehol, bár — Úgy megóhajtánám.

⑪ Nincs a lombok homályán... - S van egy fa enyhi-
 A szent keresztnek árnyán - A szívem elpihen; [ben:
 Száll lelkem tiszta légben — S erőtlén ajkamon
 Cseng a dal, mellyel Jézus — Nevét magasztalom.

⑫ Zengi ajkam, mindörökké — Magasztos éneket!
 Örök hálám, Megváltóm, — Legyen kedves neked.
 Küldj vigaszt e bús földre, — Nyugtasd a holtakat
 S örülj boldogságunkon, — Mit a szent béke ad.

⑬ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
 S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
 Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
 Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

FIATAL FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol?...»

① Be - teg fá - ja a re - nény - nek Lomb - jat

el - hul - lat - ta már, Itt a bús ven - dég, kit

a szív Oly rég, oly ret - teg - ve vár.

Vár - tuk őt, én hal - vány arc - cal, Bús szív -

vel te, hit - ve - sem S még - is új csa -

pás lett, mint - ha Rá sem gon - do - lunk soh' - sem.

- ② Pedig másfél éve már, hogy
A szívünk nem is remélt,
A szörnyű kéz, tudtuk, itt van
S mégis készületlen ért;
Láttuk, mégis eltagadtuk,
Féltük, mégsem hittük el,
Zörgetett s biztattuk egymást.
Hogy nincsen még oly közel.

- ③ Nem lehet, nem, megnyugodni,
Míg egy csepp remény marad,
Kell az a nap, kell az óra,
Kell minden perc, pillanat:

Koszorút fon édes szókból
A szív egyik oldalon,
Másikon vérző sebekkel
Gyászol már a fájdalom.

- ④ De miért is elfogadni
A gyászt, míg csak nincs jelen?
Nem volt özvegy s árva sem volt,
Ki szót válthatott velem...
Oh hiszen ha eltemetné
Minden tagját a beteg,
Csak szemem nézhetne rátok,
Még itt volnék, köztetek.

- ⑤ Pedig lelkem nagy hűsége
Mennyből is örökre lát, —
Ne csüggedjen lelketek, csak
A test öltönn gyászuhát,
Az elválást én is a sír
Sötétjével gyászolom,
De a lelkem már is örvend.
Hogy meglátlak egykoron.
- ⑥ E hit tartja fenn a lelket,
Hogy ott is megálljatok,
Hol reszketve hordja majd az
Élet terhét vállatok,
Mert hiányzom véghetetlen, —
Nem a fáradt, gyöngé test,
Hanem a lelkem — s panasszal
Sokszor elsírjátok ezt.

- ⑦ Él a lelkem és e hitben
Enyhüljön fájdalmatok,
Bíznotok kell, mint hűségből
Sokszor rám gondolnotok,
Mert fájhatna nekem is, hogy
Elfelednek magzatim,
Amért alig hordtam őket
Hűségemnek karjain.

- ⑧ S mégis inkább azt kívánom,
Hogy feledjétek korán,
Mint, hogy jajszó keltegesen
Talán évek bús során:

Mért hull könny az útra, mely csak
Végre is hozzám vezet?
Könnyebb járni rajta, hogyha
A boldogság nyujt kezét.

⑨ Vagy ha nem lehet feledni,
Inkább megnyugodjatok,
Ne jajjal, csak szent imákkal
Emlégessen ajkátok,
Úgy száll enyhülés reátok
S rám is a szent nyugalom,
Melyért testi-lelki kínnal
Mégfizettem én nagyon.

⑩ Boldog az, ki elpihenhet,
Hogyha élte kínra vált,
Én küzdöttem csak végpercig,
Hogy legyőzzem a halált, —
Kívánjátok szívemnek, mely
Halni értetek remeg,
Boldogságtok reményében
Isten békéltesse meg.

— 181 —

FIATAL FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Ki mindig közöttünk vagy - S kedvedre bánsz ve-
Kinek tetteit látjuk - S kit mégsem ismerünk; [lünk,
Kit szívünk rettegése — Mindennap emleget,
Oh halál, nagy hatalmad — Megszokni nem lehet.
② Tudjuk, rettegve félünk, — De bízunk vakmerőn,
Merünk, túl, mint szabad, vagy-Teszünk, túl az erőn,
Pedig jól tudjuk, mindig — Kész az igyekezet,
Hogy rosszra fordíts mindent, — Amit rosszra lehet.
③ Szörnyűségek jöhetnek...-Ha késél, nincs veszély
S mily csekély ok elég rá, - Hogy a szívünkbe férj,
Boldogságunk hajléka, — Hisszük, erősen áll
S egy perc alatt ledöntöd, — Könyörtelen halál!
④ Öt hete, ép erőben — Még azt számolgotám,
Az Ég mi áldást enged — Fáradságom után...
Nem láttam, hogy kísérsz és - Te is számlálgatod,
Mit engedsz még szívemnek,-Hány hetet,hány napot.

- ⑤ A nem vélt baj reám tört, — A kínok öt hete
S fogyott atyai szívem — Oly drága élete. —
Oh, hányszor fölkeltem, hogy-Leroskadjak megint...
S dült boldogságom háza, — Vesztek reményeink.
⑥ Három napja lemondtam,-De szörnyűbb nem lehet,
Hogy kért fiatal párom: — „Ne törd meg lelkemet!
Gyógyulj meg! Mi pusztít el — Ilyen fiatalon?“
— De ki segít az ilyen — Láthatatlan bajon?
⑦ Hiszen, ha úgy lehetne, — Erőm ha volna még,
A rettentő halállal — Új harcba kezdenék,
Nem hagynám nőm- s maholnap - Három magzatomat
Hervadni ily korán a — Keserves gyász miatt.
⑧ Engedte a hatalmas — Isten, hogy így legyen,
Hogy a sok vakmerő szív — Megint példát vegyen,
Készen állni mindenkor — Rendeléseinek...
Szerettem, szíveteket — E hit enyhítse meg.
⑨ Harminckét éves éltem — Sokra jó volna még
S családom közt hány boldog — Esztendőt töltenék!
Mégis fejhajtva mondom: — „Legyen akaratom,
Uram, ki a siralmat — Jóra fordíthatod.
⑩ Van két özvegy: anyám és — Fiatal hitvesem,
Könnyüket felszárítani — Szent kezed ott leszen;
Van két árvám, kicsiny még,-Csak bimbó, nem virág
S megélnék, csak Te árasz — Áldásod sugarát.
⑪ S lesz egy kis árva, kit már - Megvárnom nem le-
Neked mondhasza, kérlek, — Atyai nevetem; [het...
Az én hült szívem helyett, — Uram, szeresd Te őt
S az árvák küzdelméhez — Szívének adj erőt.“
⑫ Ajkam esdő fohászát — Te folytasd, hitvesem,
Mert társad már ezentúl — A tenger gond leszen;
S gyászt hord szíved, mikor, jaj, - Nem készült erre
Nyolc éves házásokhoz — Az öröm illenék. [még,
⑬ És mégis arra kérlek, — Erős legyen hited,
Hogy Istennel családod — Felnevelgethed.
Tanítsd azt meg nevemre, — Kit meg sem láthatok,
S legyen az Isten védő — Kegyelme rajtatok.
⑭ Luca s Gergely gyermekim, - Bús árva kisdedek!
Zord lesz az élet, melyet — Örömmel hittetek.
Békén segítsen átal — Isten a bánaton
S tegyen nagyon boldoggá — Sok jókívánatom.

- ⑮ Szegény anyám! A lelkem — Hálaszavát fogadd
S fájdalmamat, hogy élted — Megint siralmasabb.
Isten kegyelme által — Derüljön bús eged
S egykor az ég jutalmát — Adja az Úr neked.
- ⑯ Még összesen rokonság, — Szomszédok és akik
Koporsómra elhozták — A részvét könnyeit
S kik szánakozva, sírhoz — Kisérnek engemet,
Az ég honát elérjék, — Isten engedje meg.
- ⑰ S most, Jézus, legyen kedves — Buzgó alázatomban,
Amellyel megnyugodtam — Szent akaraton.
Éltemért örök életet — Adj, oh Uram, nekem
S legyen örök békéd a — Szendergő híveken.

-- 182 --

FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 15. »Bevégeztem földi pályám...«

- ① **B**evégeztem földi pályám,
Mostan a sír keble vár rám,
Ahol olyan hosszú az éj,
Hol a hajnal csak egyszer kél.
- ② Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ③ Diadalív a sír keble,
Reménységgel van betelve,
Melynek kedves virágai
A mennyben fognak nyílani.
- ④ Szent ünnep halálunk napja,
Szép zene a harang hangja,
Mely azt mondja, midőn úgy sír,
Nem nyel örökre el a sír.
- ⑤ Szent szó, szentül hittem benne,
Biztatásom mi is lenne,
Ha úgy kéne sírba menni,
Hogy többé már nem lesz semmi.
- ⑥ Sem álom, sem feltámadás,
Sem ég, sem szent találkozás,
Sem jutalom, sem új élet,
Csak elmúlás, rút enyészet.

- ⑦ Ha nem volna szent üdvösség,
A szívünk kétségbe esnék,
Mért fáradtunk oly sokáig?
Mért szenvedtünk a halálig?
- ⑧ Sokszor, mikor pihenhetünk,
Még sem tettük, úgy siettünk:
Vágyainkat megtagadtuk,
Mit szerettünk, másnak adtuk.
- ⑨ Hát az a sok könny és bánat,
Emléke sok bús órának,
Mikor gyermeket temettünk,
Hatot, kiket úgy szerettünk!
- ⑩ Többi közt szép, nagy fiunkat,
Képzelt leghűbb gyámolunkat
Vittük búsan sír ölébe,
Ékes koporsóba téve.
- ⑪ De pompával mért temettük,
Hogyha elmúlásra vittük?
Virágot mért tettünk rája
S mért jártunk annyit hozzája?
- ⑫ Ha nincs ég, ha nincs üdvösség,
Akkor minden esztelenység,
Mert amit e földön nyertünk,
Nem méltó rá, hogy születünk.
- ⑬ Minek hűség, minek jóság,
Ha nincs új lét s nincs mennyország?
Akkor mind magát szeresse,
Másnak kedvét se keresse.
- ⑭ S szeretetet nem is látva,
Menjünk a szörnyű halálba —
S a szívtelen világ rajtunk
Hadd kacagjon, hogy meghaltunk!
- ⑮ Mennyivel szebb, várni hittel,
Mennyben, mit nem értünk itt el,
Sírba térni szent reményben
S feltámadni örök fényben.
- ⑯ Oh, jön idő, lesz még egy nap,
Melyen testem életet kap
S meglátja szemével Őt,
A Bírót, az Üdvözítőt.

FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Téli napáldozatként — Jött a végpillanat...
Szép tavasz, hogy eltűntél - S de bús lett a nyarad!
Hideg harmat a könnycsepp — Szeretteim szemén
S fagyott szívvel, koporsó — Ölében fekszem én.
- ② Pedig de szép tavasz volt... — Csalatkozásaim
Soh'sem haladtak túl az — Öröm határain,
De a nyarunk hideg lett...-Úgy fordult s úgy maradt,
De sokszor megsiratta — Lelkem e bús nyarat.
- ③ Kesergő hitvesem s ti. — Ártatlan magzatok!
A rég kirótt ítélet — Ma telt be rajtatok.
De nékem régidőtől — Ez a legszebb napom...
Hiába zúg a vész már, — Én békén nyughatom.
- ④ S tudom, ha újra annyi — Gyötrődés nézne ráni.
Amennyit elviseltem — Négy esztendő során
És hatalom adatnék, — Hogy fölkelthesetek,
Nem volna oly kegyetlen — Egy sem közöttetek.
- ⑤ Ott jártam én, hol égre — Kiált a borzalom,
Ahol a vad szívekből — Kihalt az irtalom;
Rémes csaták után, a — Fogságban éltem, ott,
Hol százszor boldogabb volt, — Aki meghalhatott.
- ⑥ Éhség gyötört: ki szánt meg? - Fagyos, hideg ta-
Nem volt, hová pihenni — Fejem lehajtanám; [nyán
Hányszor roskadtam össze — Úzve, erőtelen...
Vad pusztán haldokoltam — S ki gondolt énvelem?
- ⑦ S lázálmban láttam, hogy - Távol kék ég alatt,
Egy kis ház ablakában — Virágok nyílanak:
Négy rózsza... mind rám váró, — Viruló gyermekek...
Házok miattam árva, — Szívök értem beteg.
- ⑧ S köztük egy halvány asszony, -Szomorú rózsató...
Hogy viszontlássam, jaj, már - Nem is remélhető!
Mily boldogan fogadtam — Volna a nagy kegyet,
Mindent od'adva, hogy csak — Holtan itthon legyek.
- ⑨ Itthon... mi édes álom! — Hol a szelíd szavak
A sírban szendergőnek — Szívéig hangzanak;
Ápolják a virágot, — Mely szívemből ered
S enyéim mindörökre, — Kiket szívem szeret.

FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ⑩ És visszatértem élve, — Míg annyi ottmaradt,
Két évet éltem még e — Boldog fedél alatt, —
Hálátlanság, szerettem, — Jajt sírni is, midőn
Itt nyugszom el, az áldott — Hazai temetőn.
- ⑪ Nem eldobva, elásva, — De szentelt sír ölen,
Hol a Jézus keresztje — Örökde áll fölém;
Lelkemben Ó s békéje — Szendergő testemen,
A boldog célt elértem, — Légy áldva, Istenem!
- ① Mi a virágnak élte? — Bimbózik, felvirul,
Kifejti színpompáját, — Aztán hervad, lehúll;
Oly szép, de oly erőtlen! — Bántja a hó, a fagy...
Oh te, virág, az ember — Éltenek képe vagy.
- ② Meddig várnak reád, mint - Számlálják a napot...
S kinyílván, ékeid mily — Hamar elhúllatod;
Ma még elkápráztatják — Bimbóid a szemet
S holnap talán gyűrötten — A porban fekszenek.
- ③ Üveg alatt neveltek, — Vagy szült vadrózsató,
Királyi ajándék vagy, — Szébb, mint a drágakő, —
S ki ma keres, keresve, — Holnap tán meg se' lát,
Jó még, ha nem tapos le, — Szegény beteg virág!
- ④ Én is úgy értem átal — A boldog kezdeten,
Engem is megbecsültek, — Míg virult életem,
Míg szolgáltam hazámat, — Szülőközségemet,
Szívem a más tetszését - Mily könnyen nyerte meg...
- ⑤ Nem is rég ifjú voltam, — Test erős, szív vidám,
Egy boldog, szép család mert-Reménnyel nézni rám,
Csak pár év s öreg lettem, — Kit többé a világ
Már nem keres, keresve... — Fájdalom, meg se' lát.
- ⑥ Úgy jött rám a betegség, — Mint a korai fagy...
Virág! Az emberek bús — Éltenek képe vagy.
Bús sorsodra jutok hát, — Porba húllok veled,
Nem számol a világ rám, — Talán el is feled.
- ⑦ Oh, nem lesz sorsom oly bús, — A hű emlékezet
Reám gondol, habár egy — Hervadt virág leszek,
Virág a könyvlapok közt, -Szép emlék, mind, ahány,
Szomorú szép emlék, mely — Könnyektől halavány.

⑥ A virág hogyha meghalt, - Többé nem lát tavaszt,
De énefelettem mégis — Egy szent remény virraszt,
Hogy új életre kelt majd — az Úr egy szent napon
S háznépemet az égben — Körültem láthatom.

-- 185 --

FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 1. «Mit bízik a világ...»

- ① Rövid félév alatt — Eltűnt szép világom...
Itt van a rettentő — Óra a családon:
Akik oly boldogok — Voltak vélem eddig,
Ime, az örömet — Már el is felejtik.
- ② Gyöngédlelkű párom — S öt gyenge galambom
Örömváros szívét — Jaj, meg kellett csálnom:
Kővé vált a szívem — Jaj, hogy meg nem indul
Ennyi mérhetetlen — Nehéz fájdalomtól.
- ③ Mégse mondjátok, hogy — A szívem kegyetlen,
Láttátok, hat hónap — Multán mivé lettem;
Mennyi szenvedést kell — Addig elviselni,
Míg egy boldog szív a — Sírba vágy, pihenni.
- ④ S kérjétek az Istent, — Bocsássa meg nekem,
Hogy fájt megnyugodnom — Nehéz végzésében.
Hogyha nem talált a — Lemondásra késznek,
Mikor gyermekim rám - Száz reménnyel néznek.
- ⑤ Fényt adott szememnek, — Hogy az égbe lásson
S ne sírjon a földi — Öröm-elmúláson.
Jaj, de én nem néztem, — Csak a rémes sírig,
Amely nemsokára — Szívem elé nyílik.
- ⑥ Csak gyermekim láttam, - Kik élnek mindnyájan,
Hogy öröm fakadjon — Lábaim nyomában,
Hogy a sírt szeressem, - Nem volt olyan gyászom,
A boldog családból — Csak magam hiányzom.
- ⑦ Csak gyermekim anyját - Szántam, téged, párom!
Őt ékes virágot — Egy szép rózsaszáron...
Nyári rózsató, mely — Bimbót hajt most épen...
A bús árvaságnak, — Jaj, többé nem nekem.
- ⑧ S két hónapja csak egy — Szörnyű kezet látok,
Mely—míg engem elvisz, — Gyászt takar reátok,
S lelkemben halálom — Percéig sirattam,
Hogy csupa öröm volt-S én csupagyászthagytam.

- ⑨ Ha munkába álltam — S javatok kerestem,
Itt volt lelkem, míg ott — Fáradott a testem,
Most a test maradt itt — S lelkem útra készül,
Visszatérés boldog — Reménysége nélkül.
- ⑩ S mégis most telik meg — Lelkem biztatással:
Boldogok lehetek, — Hűségben egymással, —
Akik úgy szeretnek, — Mint az én családom,
Föllelik, ha van még — Vigasz a világon.
- ⑪ Ne adja magát hát — Senki itt a gyásznak,
Nekem lesz öröm, ha — Örültök egymásnak;
Ne árvát várj, párom, — Az öt kisgalambhoz.
Hanem kisangyal, ki — Szívednek vigaszt hoz.
- ⑫ Édes lesz nekem, ha — Sokszor fölkerestek,
Ölelni helyettem — Azt a kis keresztet,
Bár ne panaszzót, csak — Örömhírt hoznátok,
Hogy a béke napja — Földerült reátok.
- ⑬ Negyven esztendő volt — Az életkorom csak,
Biztató reményim — Mind félben maradtak,
Még sincs mit siratnom, — Ha Isten kegyelme,
Szerettimeit várni, — Fölvisz a mennyekbe.
- ⑭ Ezt kérem, amíg a — Jó Istent imádom,
S addig legyen áldás — A kedves családon;
Nagy hűségünk váljon — Égi szeretetté
S ott szeressük egymást — Örökkön örökké.

-- 186 --

AMERIKÁBAN JÁRT FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

... Szerencsétlenül halt...

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem. - Mély sír földön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!“ — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen. — Melyet nekünk ígér.
- ② Ha boldogok s ha búsak — Ajkáról hangzanak,
Kedvesek voltak nekem — Mindig e szent szavak,
Volt olyan boldog óráim — S volt sok bús alkalom,
Jézus az én reményem, — El kellett mondanom.
- ③ Mert boldogulni vágytam, — Űzött a gondolat,
Legyen nehéz a reggel, — Nyugodt az alkonyat:

- Legyen jólét, mit a hű — Fáradság érdemel
S e célokat Jézus szent — Nevében érjem el.
- ④ S mentem, korán, merészen, - Át a nagy tengeren,
Keresve a hazát, hol — A gazdagság terem,
Hogy színaranyra váltsam — Ifjúságom, erőm,
Balga reménnyel s mégis — Hittel, nem vakmerőn.
- ⑤ S nem lettem gazdagabb, de - Kincset találtam én,
Ép' e nap, Jézus drága — Nevének ünnepén,
Mikor hazám szülötte, — Egy kedves árva lány
Nekem adta a szívét — Az oltár zsámolyán.
- ⑥ S nem jött meg a jólét, még-Épségem vesztve sem,
De vigasztalt, fiammal — Karján jó hitvesem,
S öt évre visszatértünk, — Nem kincsre vágyva már,
Csak fészkiünket keresve, — Mint a vándormadár.
- ⑦ S már két kised örült a — Békességnek velünk,
De ott is gyász jöhet, hol — Örömet képzelünk . . .
Ah, nem volt annyi hűség — És gondosság elég,
Eltemettük az édes — Boldogságnak felét.
- ⑧ De türtem Jézusért, ha — Ez volt kimérve ránk
S bizalmam nem veszett el — A jobb jövő iránt,
Puhább fészekbe vinném — Épen családomat,
Mikor halálra ítelt — Egy rémes pillanat.
- ⑨ Csak tíz órám maradt, a — Kínok tíz éve tán,
A roncsolt test remegve — Sírt a halál után,
De e tíz óra útra — Készülöm lett elég . . .
Megtisztult lelkem, Jézus, — Örvendve száll eléd.

-- 187 --

HIRTELEN HALT FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 15. «Bevégeztem földi pályám . . .»

- ① **B**evégeztem földi pályám,
Mostan a sír keble vár rám,
Ahol olyan hosszú az éj,
Hol a hajnal csak egyszer kél.
- ② Oh pedig mi más a vágyam,
Itt, az élet legjavában!
Mért kívántam a nyugalmat?
Nincs rá válasz, szívem hallgat.

- ③ Jön nagy éjnek nagy sötétje,
Hogy szívemnek álmát védje . . .
Keltsetek föl! Ne hagyjátok,
Hisz oly édes nézni rátok!
- ④ Itt a hű társ s nyolc szép gyermek,
Lelkem mélyén boldog tervek.
Élni, míg a hűség lelke
A sok áldást megnevelte.
- ⑤ Elmém szántsza, szívem vesse,
Ne pihenjek egy percet se';
A nap álljon, éj siessen,
Hogy mind boldoggá tehessen.
- ⑥ Még öt napja így mondtam
S itt fekszem, csalatkozottan, —
Sok terv készen, még több félben,
Öt gyermek még árvanéven.
- ⑦ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ⑧ Nem tudhatta rólam senki,
Ha fáradtam, sem mondtam ki,
Nem mutatta csüggedésem,
Hogy éltem ily gyorsan végzem.
- ⑨ Pedig annyi évek hosszán,
Gyászt is látva, fáradozván,
Szinte méltó, szinte elkel
Megpihenni, zárt szemekkel.
- ⑩ Öt kereszt vár, szépen, sorban,
Jaj de egy jó fiam hol van?
Rabságban, vagy sirba téve?
— Híre sincsen már sok éve.
- ⑪ Öröm méze ürömcsoppé
Így vált, hogy nem láttam többé, —
Szívembe egy tövis mélyedt
S rám borítá a nagy éjet.
- ⑫ Én lemondtam. Oh én már csak
Mennybe vágyom, hogy fényt lássak,
Hogy a boldog másvilágon
Feltaláljam szép családom.

13 Diadalív a sír keble,
 Reménységgel van betelve,
 Melynek kedves virágai
 A mennyben fognak nyílani.
 14 Uram! Kit a sírba tettem,
 Nálad láttam képzeletben,
 Szintúgy sírba szállok én be,
 Hogy eljussak a nagy égbe.
 15 A portest új élet magva,
 Érzés száll a hűlt hamvakba,
 De a lélek el sem porlad,
 Égbe száll, mint virágillat.
 16 Szintúgy, a szent hittől védve
 Hajt reményünk, föl az égbe,
 Hogy szívünk bizalma kösse
 A sírt, a nagy éggel össze.
 17 S újra nekem juttatják ott
 Az elhervadt öt virágot...
 Bár ne többet! Bár sok éve
 Eltűnt fiam visszatérne!
 18 S ha elmentem, oh nagy Isten!
 Ott kegyelmed egyesítsen.
 Végy hozzád s a diadalnak
 Örömében magasztallak.
 19 Szent ünnep halálunk napja,
 Szép zene a harang hangja,
 Mely azt mondja, midőn úgy sír,
 Nem nyel örökre el a sír.
 20 Fáj a lelkem, fáj elválni
 S mégis édes a jót várni,
 Küzdelemre a nyugalmat
 S hinni, hogy még fölkel a nap.
 21 Sírba hullok... oly bágyadtan!
 A hűségben elfáradtam
 S mikor meg sem roskadt testem,
 Nem is vélten összeestem.
 22 Négy napja jött a betegség,
 Úgy éreztem, itt van a vég,
 Majd úgy látszott, hogy megélek —
 S e remény is semmivé lett.

23 Hittem, megküzdök a bajjal...
 S egy éjjelre nem jött hajnal,
 Még csak búcsúsózt sem mondtam,
 Úgy taálaltak: némán, holtan.
 24 Uram! Adj erőt azoknak,
 Kik érettem itt zokognak,
 Ha nincs mentség, ha válnunk kell,
 Könnyebb szívvel búcsúzzunk el.
 25 Vigaszt nekik, üdvöt nekem,
 Legyen a sír menedékem,
 Legyen a menny boldogságom,
 Hol szent színed látni vágyom.
 26 Oh jön idő, lesz még egy nap,
 Melyen testem életet kap
 S meglátja szemeivel Öt,
 A Bírót, az Üdvözítőt.

-- 188 --

SZERENCSETLENÜL HALT FIATAL FÉRFI
FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Sok bús esetre látunk - S mégis csak jót hiszünk.
 Hogy a szívünk kivétel — S mi boldogok leszünk,
 Száz példa volt előttem, — Én újra az vagyok
 S lesz balga szív örökké, — Mely újra hinni fog.
 ② Megyünk vakon, kerülnénk, -Akit nem lát szemünk
 S míg messze hisszük, együtt — Jár a halál velünk,
 Arcunkon az egészség — Még rózsákat fakaszt
 S már hajlik a szörnyű kéz, — Hogy letéphesse azt.
 ③ Tavasz volt még az életem, — Kora tavasz, habár
 Örömfám egy virágát — El is hullatta már,
 De mi a bús emlék, ha — Közelg az új remény?
 Könny, amegbékélt gyermek-Mosolygó szép szemén.
 ④ Tavasz volt a mi éltünk, — Virágnevelgető,
 Bimbózott kis kertemben — Az ékes rózsató
 S ha szólott a pacsirta — Május szép hajnalán,
 Azt hittem, boldog hírrel — Engem köszönt talán.
 ⑤ Az ég olyan derült volt, — A nap olyan meleg,
 Hogy szép remények, álmok, — Valónak hittelek;

- Lábam nem erre indult, — Merre utam halad . . .
 Bízam s a sírba fektet — Egy szörnyű pillanat.
- ⑥ Örömem szörnyű vége — A másfél napi kín,
 Sírván az összeomlott — Boldogság romjain.
 Siratván a csalódást — S kiket gyásznak hagyok:
 Hü nőt s a meg nem látott — Kis árva magzatot.
- ⑦ Mindig bús eset ez bár, — De így legrémesebb,
 Mit váratlan csapás ejt, — Legégetőbb a seb,
 S legfájóbb, ha boldogság - Fordul mély gyászba át...
 Uram! Vigasztald őket! — Oda bízom, reád.
- ⑧ Jőjj s forró hálaszómat — Fogadd el drága nőm!
 Hiszen a bucsuzásra — Alig maradt időm,
 Pedig szánlak, szeretve — S hálám is végtelen,
 Hogy boldoggá tettél és — Boldog voltál velem.
- ⑨ Homályt vetett szívünkre — Talán a fájdalom,
 De új öröm ígerte, — Hogy mindent fénybe von . . .
 Jaj, már ne hajnalt várj, ne — Sugárzó szép napot,
 Csak a gyászéjre egy kis — Reszkető csillagot.
- ⑩ Éj jön, de bizz s imádkozz, — Örök gyász nem lehet,
 A jó Isten elúzi — Ezt a bús felleget,
 Hajnal kel, fényt vet a nap, — Örülni tudsz megint
 S szemem mennyből reátok — Örvendezve tekint.
- ⑪ Édesatyám! Indul a — Leghálásabb fiad,
 Ki már híven felezné — Nehéz gondjaidat,
 Ha bennem jó anyámmal — Megcsalatkoztatok,
 Szánjon meg s könyörüljön — Az Isten rajtatok.
- ⑫ Testvérim! A szülőknek — Egyformán kedvesek,
 Tudjátok, gyásznak mégis — A legfájóbb leszek.
 Hűségetek enyhítse — Szívök keserveit,
 Könyörgök értetek s a — Jó Isten megsegít.
- ⑬ A rokonok, szomszédok — S megjelent tisztelők!
 Nyerjenek minden áldást — S jórahajló erőt.
 Még a fájó szíveknek — Egy vigasztalást hagyok —
 S akard, kegyelmes Jézus, — Én a tiéd vagyok.
- ⑭ Kiontott véred árja — Értem is hullt, tudom
 S tekintsd, hogy megnyugodtam - Szent akaraton.
 Nyisd meg hozzád sohajtó — Lelkemnek az eget
 S új éltet adj, örökké — Szolgálhassak neked.

HIRTELEN HALT FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem. - Mély sír földjén be bár,
 Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
 „Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
 S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② Tudom, vallom, bizalmat-Vesztítnem nincs nagy ok,
 Mert Jézus érdemének — Örököse vagyok:
 Szeretetem s hitem közt — Ott álljon a remény,
 Hogy Jézus által, a menny — Honát elértem én.
- ③ Ha engedem remegni — Mégis a lelkemet,
 Alázat az, belátja — Erőtlenségemet,
 Bevallja érdemetlen — Csekély mivoltomat,
 Amely örök jutalmat — Várnom jogot nem ad.
- ④ A nagy határon lelkem, - Ah, oly szegényen áll...
 Esdő szavam lefojtja — A hirtelen halál;
 Nincs hála, mely helyettem — Segélyt kiáltana
 S magán sír nőm is, e bús, — Örömfosztott anya.
- ⑤ Pedig hajtott reményfánk...-Volt egy bimbó,de egy
 Erős faág lett, mely már — Megint virágba megy,
 Amaz lehervadt, ezt a — Vihar csavarta le,
 Örömfánk minden lombja — Porba omlott vele.
- ⑥ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
 Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
 Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
 Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.
- ⑦ Midőn elédbe állok — A nagy ítéleten,
 Nem érdemem segít, csak — Gyászravált életem,
 Kiment a fájdalom, mely — Fátyolként rám borul
 S nem nézi gyarlóságom, — Csak megbocsát az Úr.
- ⑧ Kinek olyan kevés volt,-Hogy is veszt oly nagyot?
 Az egy fiúval engem — Minden jó elhagyott,
 Páromon kívül nem volt — Fordulnom sem hova . . .
 És a megtört anyának — Nem volt, csak jajszava.
- ⑨ Szép, hogy egy hős, honáért — Od'adta életét,
 S hogy mártirokkal örvend, — Az is dicső beszéd,

Jaj, de hiába halt meg, — Csak elveszett a hon...
Ellenség lába gázol — A drága sírokon.

⑩ Tíz éve már s azóta — Szívem olyan beteg!
Holt szíve hazafáj s jaj, — Én nem segíthetek:
Csak mellette pihenne — Szívem, ha megszakad!
Csak a sírját meglátnám...-S jaj, az sem volt szabad.

⑪ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom.
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑫ Meggyógyultam. Szívem már-Nem érez. nem sa-
Nem kísérnek utamra — Földi gondok, bajok. [jog.
A föld keservén túl lát — A boldog lelki szem
S öröme várok, mert a — Találkozást hiszem.

⑬ Bús nóm, csak erre készülj! - Mi szép e gondolat:
Nem a bánat jön, inkább — A gyászidő halad,
Minden perc egy lépés, mely — Párod felé vezet.
Hogy örök frigyre fogjunk - Mennyben megint kezet.

⑭ A rokonok, szomszédok — És a megtisztelők
Legyenek kedvesek mind, — Uram, színed előtt.
A részvétért irgalmat — Adj egykoron nekik,
Hogy jóságodat vélem — Hálálják lelkeik.

⑮ S most, esengve kiáltok, — Jézus, irgalmadért,
Készületlen lelkemtől — Ne vond meg a reményt,
Bocsáss meg a gyarlónak, — Ki hűn szeret, imád.
Segíts a számadásnak — Nehéz óráin át.

⑯ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 190 --

HIRTELEN HALT FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① Isten áldó szent keze — Áll mindig felettünk,
Tiszta lángot olt belénk, — Már mikor születünk,
Hogy felápolgassuk azt — S lenne szívünk lángja
Sötétben járók előtt — Világító fáklya.

② Oh, de hány szívben kihál — E láng gondozatlan,
Lassan haldokolva, vagy — Egy rossz pillanatban,
S ha kihalt s a szív igaz — Utjáról letévedt,
Mástól vár fényt, bús ügye — Segedelme végett.

③ A szeretet lángja ez. — Lelkeinket védve,
Átkísér ez életen, — Fel, a boldog égbe;
Magunkat s mást boldogít, — Már e földön élvén
S az egek honába is — Ez a szép vezérfény.

④ Drága lélek nyugszik itt, — Ki szép hetven éven
Hagyta, hogy lobogjon e — Szent láng jó szívében.
Kis hajlékban élt e fény, — De eláradt szerte...
És áldotta a szívet — Mind, aki ismerte.

⑤ Tüzhely meleg fénye volt — E szív tündöklése,
Nem volt kiért égni már — S nem aludt el mégse'.
S nehéz órákban, mikor — Roskadozni kellett,
Vigasztalás fénye volt, — A bús anya mellett.

⑥ Napfény ragyogása volt, — Derűsebb napokban...
Visszagondolva, sokak — Szíve fájva dobban:
S ott tündöklött, biztató — Hold sugáraképen,
Sokaknak, az árvaság — Sötét éjjelében.

⑦ S lett vezérfény, más előtt — Példaképen élve...
Mennyi jószándék maradt, — Ah, még most is félbe!
És nem fogyva, sőt talán — Áradozva jobban,
Ez a szent láng, ime, egy — Perc alatt kilobban.

⑧ Most érezzük, hogy ki volt, - Hogy mit tett miat-
Amidőn a fájdalom — Bús árnyán maradtunk: [tunk,
Hogy hiányzik mindenütt... — Mily pótolhatatlan...
Csak a hű szív szendereg, — Szelíden, nyugodtan.

⑨ Elaludt egy perc alatt, — Elmegy búcsú nélkül,
Nincs egy szava, melytől a — Fájó szív megbékül,
De úgy élt, mint akinek — Itt az utolsó nap
S úgy szólt, hogy minden szava -Jó végbúcsúsónak.

⑩ Békében mindenkivel, — Úgy indul el innét,
Hogy az Úr elé áldó — Fohászaink vinnék,
S a nagy útra, melyre most — Oly váratlan lépett.
Hálaképen várja a — Lelki segítséget.

⑪ Irgalommal nézz Uram, — Szolgád jó szívére,
Szánjad szívet, melyre oly - Sok gyász volt kimérve:
Tekintsd lelkét, mely olyan — Békén türt Teérted,
Boldogítsd őt úgy, ahogy — A jóknak ígérted.

- ⑫ Ajkán már az elmaradt — Búcsú hangja éled.
Így szól: Drága hitvesem! — Jézus legyen véled,
Hogy végigbird a csapást, — Mit rád az Úr rendel
S a szót: „Beteljesedett!” — Vele békén mondd el.
- ⑬ A negyvenhat házasev — Szép, de sok bús emlék
Gyült szívedre s egyiket — Sem feledted el még.
Oh, nem lesz már több eset, — Mely földre sujthasson,
„Bús anya” volt a neved, — Most „bús özvegyasszony”.
- ⑭ De ne nézd, a gyásznapiok — Hogy jönnek rád sorban,
Arra gondolj, hitvesed — S négy virágod hol van,
Mennybe nézz s hidd, hogy soha — Nem kell többé vál-
Várd az égi örömet — S velünk a szép álmot. [nod,
- ⑮ S hagyj pihenni. Nekem is — Fájt a szívem mélyen,
De tagadtam is talán, — Hogy szíved kiméljem.
S ha nem is búcsúztam el, — Majd jön a perc lassan,
Hogy hálámat neked a — Mennyben elmondhassam.
- ⑯ Két testvérem s párjaik! — Imátokat várom,
Az áldó szó átsegít — Az égi határon.
S hogyha fáj a szívetek, — Nagy vigasztalás a
Lelkek imában való — Szent találkozása.
- ⑰ S ha elhúll egy könnyetek — A sírnál felettem,
Örvend szívem, látva, hogy — Méltókat szerettem.
Könyörgök s a szent áldás — Árad mennyből rátok,
Míg Isten színe előtt — Egykoron megláttok.
- ⑱ Két testvérem hitvesét — Búbánatra hagyta,
Egyiké még özvegyen — Bánkódik miatta.
Áldom mindkettőtöket — S a másíknak párját,
Kívánva, őket is ég — Örömei várják.
- ⑲ Nőm két kedves testvérét, — Egyiknek nejevel
Kérem, hogy lelkem ügyét — Ők se’ feledjék el.
Az özvegy nyerjen vigaszt, — És szívből kívánom,
Lássuk egymást újra, a — Boldog másvilágon.
- ⑳ Bús keresztkom’asszonyom! — Bár szívből sajnállak,
Fájó szívvel mondom el, — Van már búsabb nálad.
Ajkadon vigasztalás — Szavait neveljed
S mennyben készen várjon majd — Boldog örök helyed.
- ㉑ A többi kedves komák — S komaasszonyoknak
Köszönöm, hogy részvevő — Szívvel szánakoznak.
Velők keresztgyermekim — Nagy száma, az Isten
Áldjon itt és egykor az — Égbe fölsegítsen.

- ㉒ Még olvasóshívek — Segedelmet kérem
S hálás leszek, ha az ég — Szent honát elérem.
Tisztviselőtársaim, — Kikkel fáradoztam,
Mennyébe kívánjatok — S lássuk egymást ottan.
- ㉓ Rokonok, szomszédaim — És együtt mindnyájan,
Kik eljöttek s egy fohászt — Küldenek utánam,
A jámborság utain — Az eget keressék
S legyen lelkök bére majd — Az örök üdvösség.
- ㉔ Most, megváltó Jézusom, — Kérlek e végórán,
Hogy ha bűnöm fennmaradt, — Légy kegyelmes bírám,
Engedd el a büntetést, — Feledd el a vétet,
Lelkem mennyben zengje az — Örök hálát néked.

-- 191 --

MÁSODIK FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Bús az élet, egy mosolynak
Helyén mindig száz a könny.
Az öröm csak ritka vendég,
De a bánat egyre jön.
Megszáll végevárhatatlan, —
Olykor békét hagy talán
S ha bíznánk, hogy elmaradt már,
Zörget szívünk ajtaján.
- ② Rászokott kis hajlékomra,
Meglakta kegyetlenül
S már lányom s fiam szívében
A legdrágább helyen ül,
Édesatyjok s anyjok helyén —
S bár nem hitták, nem lehet
Megtagadni tőle a mi,
Az én drága helyemet.
- ③ Szívöket öröm illetné,
De már bánat fészke az,
Nincs e földön és nem is kell.
Mindhiába, a vigasz:

A bánat magát emészti,
Hogyha oltják, jobban ég. —
Hadd zokogjanak... kétszer jött
A legfájóbb veszteség.

4 Jaj, azt mondtam, mikor sírba
Fektettem jó anyjokat,
Nem csodálom, hogyha érte
Kisded szívök megszakad:
Azt hittem, soh'sem lesz rajtok
Méltóbb már a fájdalom
S most a lelkem is nehéz, ha
Sorsukat elgondolom.

6 Nagy gyász ég a gyermekek, kit
Édesanyja elhagyott,
De mint árvának, az atyját
Eltemetni, még nagyobb:
Az a boldogságot vitte,
Ez a fenntartó kezét,
Akkor csak leszállt a nap, most
Úgy érzik, hogy elveszett.

8 Kik körültem roskadoztok,
Bús nőm s árva magzatok,
Mégis vigasztalni vágylak,
Az Istenben bízzatok!
Van sok bánat a világon,
De nincs örök veszteség,
Mert reményt, bár százszor elvész,
Teremt Isten újra még.

7 Kialtsátok szent nevét a
Gyász háborgó tengerén,
Mint Őt hívom e nagy órán
Szegény gyarló ember, én.
Jézus! Adj üdvöt s míg a test
Álma tart, Te légy velem
S támassz boldogságra majd, ha
Véget ért nagy éjjelem.

MÁSODIK FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Ha bárki a világon — Egy olyan célt elér,
Amit nagyon óhajt, de — Alig-alig remél,
Szíve a boldogságtól — Repesve, feldobog...
Én is nagy célhoz értem, — De búsan hallgatok.
- ② Pedig a földi jók közt — Ami elérhető.
Legkedvesebb az a szép, — Hosszú életidő.
Az aggkor, mit megnyerni — Vágyunk mindannyian
S amely nem boldogít, csak - Addig, míg messze van.
- ③ Én már több éve állok — Az aggottak során:
„Mit is kerestem én itt?“ — Kérdem bús tétován...
Csak annyit ér sok évem, - Mint másnak annyi nap,
Csak a csalatkozásban — Lett szívem gazdagabb.
- ④ Kedves nekünk az élet, - Legyen bár mostohánk,
Bízunk, jön még idő, hogy - Jobb szemmel néz reánk,
S bár örömlenket tépve, — Együtt halad velünk,
Magunk elébe mindig — Virágot képzelünk.
- ⑤ Hogy hányszor kell csalódnai, - Azt elgondolni sok:
Második hitves ez, kit — Özvegységben hagyok,
Fiatalon lett szívem — A bánattól beteg,
Fogyatkozott reménnyel — Kezdtém új életet.
- ⑥ Sokáig éltem, ámde — Miért, ha kérdeném,
Nem felel rá, csak a könny - Nőm s gyermekim sze-
S meghaltam, későn s mégis - Szinte váratlanul, [mén,
Négy napi gyötrellemmel — Elszólított az Úr.
- ⑦ Sokat szenvedtem s mégis — Áldom Isten nevét,
Mert régen ráadás mind, — Mit a szívem elért:
Harmincöt év haladt el — Második frigyemen
S viruló unokákban — Örvendezett szemem.
- ⑧ S mivel a jó egészség — S erő velem maradt,
Elbírtam, ha utóliért — Egy-egy bús pillanatot;
S ha nehéznék találtam — Olykor az életet,
Imában, szorgalomban — Nyertem enyhületet.
- ⑨ Amellyel nektek, élők, — Jó példát adhatok,
Hogy mindent, megnyugodva, — Istenre bízzatok:
Vegyétek hálás szívvel, — Hogyha örömet ad
S fogadjátok el békén — Nehéz akaratát.

- ⑩ S hogy éltetek rövid lesz, — Azon ne sírjatok,
Úgyis csak elhaladnak — A boldog, szép napok,
A nyolcvan évet szívem — Túl is haladta még,
De kevés, mit belőle — Vissza óhajtanék.
- ⑪ E létnek öröm egyik, — Gyász a másik fele,
Kicsit nyerünk, de mindent — Elveszthetünk vele,
S ha élnék még, temetném - Reményem sorba mind...
Ilyen nagy árt nem érnek — Beképzelt vágyaink.
- ⑫ A hosszú élet haszna — A jámborság csupán,
Töredelem az élet — Gyarlósága után
S ha erre szolgált annyi — Keservem, bánatom,
A hosszú éltet is nagy — Áldásnak mondhatom.

-- 193 --

MÁSODIK FÉRFI ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Elhangzott a parancsszó, - Útra kell szállni már,
A sírnak ajtajánál — Van a végső határ;
Átlépek, oh de vissza — Többé nem térhetek,
Hitvesem s gyermekim, hát — Az Isten véletek!
- ② Időm lejárt, az élet — Korán meg is viselt
S én áltatásának már — Úgysem adnék hitelt,
S akárhogy is, hiába — Jönnének szebb napok,
Mit érne mind, mikor már — Megtört öreg vagyok?
- ③ Nehány év, hervadozva... - Ez volna hátra még,
Óráról-percre látni, — Miként közelg a vég;
S lekötve a családnak — Kezét is szüntelen,
Az örömet megölné — Megint a gyötrelmem.
- ④ De mondanák is bár, hogy — Élők terhe vagyok,
Mégis élni szeretnék, - Hiszen nagy gyászt hagyok:
Ki bús özvegy szívemmel — Úgy megszánt egykoron,
Azon hagyom ma a gyászt... — Második páromon.
- ⑤ Ah, bús a hervadás, de - Egymás mellett mi szép!
Hát az, ha egy öreg pár — Sírba egyszerre lép?
Meghalnak, de nem válnak, - Frigyök meg nem szakad,
Ezt vágyta szívem s párom, — Ezt siratod magad.
- ⑥ Míg egy halvány sugárral — Biztatna a remény,
Veled, szelíd nőm, békén — Átalörvendeném,
Fel-felsohajtanék bár — A szenvedés alatt,
De hű szemem ragyogna, — Csak még láthassalak.

- ⑦ Elmult a nyár nekem, de — Rózsát az ősz is ad,
Dédelgetném szeretve — A sok kis unokát;
Ha másra gyöngé lettem, — Kár szívem porba még...
Szeretteim, örülni — Én is segítenék.
- ⑧ S tudom, hű szíveteknek - Csak veszteség vagyok,
Helyem üres a házban, — Amelyet elhagyok,
Borus a szem, mely engem — Keresve, széttekint...
Csak boldogabbak voltak — Együtt a szíveink.
- ⑨ De mégsem engedem, hogy - Nehéz gyászt tartsa-
Elég, hogy életemben — Oly hívek voltatok, [tok,
Békén hagyva a szívem, — Csupán feledve nem,
Vígasz nő s istenáldás — Kel árva helyemen.

-- 194 --

MÁSODIK FÉRFI ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① A boldog ifjúkorban — A szív úgy véli, hogy
Nevekszik élte lángja, — Pedig mindegyre fogy:
Mindennap múlik egy nap — S közelg az óra ránk,
Mikor utolsót lobban -- Éltünk, a gyöngé láng.
- ② Rég túl az ifjúságon — S a férfikor delén,
Éreztem, hogy közelg már — Az alkonyat felém:
Nem úgy lesz, mint ahogy volt, - Hosszabbak a napok,
Úgy érzem... vagy talán, csak - Jobban elfáradok.
- ③ De, hogy pihenni vágyom, Nem mondtam még soh'sem.
Biztam, hogy a családnak — Úgyét tovább viszem.
Oh, hogy is vallaná be, — Hogy kezd roskadni már,
Kire még gyermekeknek — Fölnevelése vár?
- ④ S ötvennyolc éves korban, — Ime, erőtlennül
Kidőltem a szívemben — Reménykedők közül,
Úgy látszott, a halál még — Nem könnyen bír velem
S én, szemre még erős fa, — Kihaltam hirtelen.
- ⑤ S hiába, hogy majd hatvan — Éves öreg vagyok,
Mint a fiatal atyák, — Még én is gyászt hagyok:
Második özvegységre — Jutott jó hitvesem,
Két árva gyermekemmel — Sirat keservesen.
- ⑥ Volt sok gyász házamon, de - Fél gyász, míg éltem
S most teljes árvaság van - Két jó fiam szívén, [én
És méginkább azért nagy — Rajtok a veszteség,
Mert szívök e csapásra — Nem volt készülve még.

- ⑦ Nekem is oly keserves — Utamra szállanom:
Nem kelt vigasztaló szó — Elnémult ajkamon,
Halálra sujtott szívem — Megállott hirtelen...
S elmaradt az üdvszerző — Végső töredelem.
- ⑧ Oh, nagyon szomorú lett — Ekképen végnapom,
Áldásom, jótanácsom — Ha szét nem oszthatom.
De még keservesebb az — Aggódás lelkemen,
Mert a nagy számadásra — Készületlen megyen.
- ⑨ Uram! Láttad családom — Iránt hűségemet,
Fejezd be Te, amit már — Erőm meg nem tehet:
S mentsen ki nálad a sok — Lelki jóakarát,
Feledd a gyarlóságot, — Mely lelkemen maradt.
- ⑩ Válnom kell a családtól, — Azért búcsút veszek.
Szeretett hitvestársam, — Békén fogjunk kezét.
Letelt egy emberélet, — Nem is rövid nagyon,
Csak nektek, kikre még az — Élet gyászát hagyom.
- ⑪ Reménykedtünk, de volt az — Aggódásra is ok,
Hogy, míg felnő családom, — Aligha várhatok:
A későn kelt virágnak — Félni kell a fagyot,
Azért van az, hogy én is — Bús árvákat hagyok.
- ⑫ Későn kötött frigyünkre-Jött négy gondjárta év...
Csak a halál váratlan, — Nem az özvegyi név.
Lássátok földerülni — Ezt a borus eget,
S most a hozzám jóságért — Hálát adok neked.
- ⑬ Gyermekeim! A szívem — Még holtan is örül,
Hogy, mint leghűbb testvérek, — Álltok enésem körül.
Anyátokhoz is legyen — Hűséges szívetek
S itt áldást s majd az égben — Jutalmat nyerjeteek.
- ⑭ Három unokám! Szívem — Nektek nagyon örült.
Éltetek minden napja — Legyen boldog, derült.
Tartson távol az Isten — Minden búbánatot
S ti is szívemnek édes — Álmodni kívánjatok.
- ⑮ Kikkel összezsátolt a — Rokonság, szeretet,
Úgy tisztelők, szomszédok, — Az Isten veletek.
Segíteni vágyva, szálljon — Fohászatok velem
S miként a boldogságom, — Hálám is végtelen.
- ⑯ S most a keresztre nézek, - Megváltóm függ azon
S nehéz a számadás bár, — De Ó a vigaszom.
Édes Jézus! mentsen meg — Végtelen érdemed,
Üdvözíts s a sír mélyén — Nyugtasd meg testemet.

MÁSODIK FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem. - Mély sír földön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár.
„Boldog, ki hisz nevemben!” — É szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② Azért megyek nyugodtan, — Nincs zúgolódní ok,
Hiszen az élet rendes — Határán túl vagyok;
Itt újabb jót kívánni — Hálátlan gondolat
S amit reméltem, megvolt — S jórészt el is haladt.
- ③ Sirjak-e, hogy minden terv - Nem érhetett sikert?
De többet nyertem, mint a — Szívem remélni mert,
S hogy híjja lett, nem is kell — Keresni más okát,
Mint a sok esztendő, mely - El is vesz, nemcsak ad.
- ④ Egynek van szép estéje, — Másnak bús hajnala;
Itt virul örömfánk, ott — Mintha lehajlana...
Az úgypépzelt boldog szív — Néha nagyot sajog...
S én, Istenem, hetvennyolc - Esztendő agg vagyok!
- ⑤ El nem kerültem én sem — A sok csalatkozást,
Öt gyermeket temettem... — Nem is kell szólni mást,
Pedig özvegy is voltam — S még gyötrőbb fájdalom,
Hogy fiam a harctéren — Eltűnt fiatalon.
- ⑥ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem az égben — Örök jutalmat ad.
- ⑦ Ki ezt a szép családot — Láttá szívem körül,
Mást sem gondolt, csak azt, hogy - Szívem mindig
A sírok zárva vannak - S a távolba ki lát, [örül...
Hol egy atya bús szívvel — Keresné jó fiát?
- ⑧ Ha az egykoron ép test — Elveszt egy-egy tagot,
Bár érzi veszteségét, — Meggyógyul, nem sajog,
De én tudtam, hogy holtig — Égő kínom leszen,
Kiről le sem mondhattam, — Fiam, holt jobbkezem.
- ⑨ S Te, Uram, úgy vezetted — Lelkem gondolatát,
Hogy gyászomért reméljem — Bűnöm bocsánatát,

S bánatban megtisztulva, — Öröm felszállanom
Színed elé, az égbe, — Hol nincsen fájdalom.

⑩ Oh bár itt se maradna, — De én még gyászt hagyok,
Mondhatná hitvesem, hogy — Hálátalan vagyok.

Ő hozzám jött, hogy a gyász — Egykor szívemre nőtt
S én elhagyom... Uram, Te — Vedd ótalmadba őt!

⑪ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra.
Ki értünk adtad éted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — Az ég az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑫ Majd végig ép erőben — Tartottál, Istenem!
Csak hat hónapja győznek — A bajok testemen —
S az öreg fa ha megdől; — Menthetlen vége már...
Egy hónapi súlyos kín — Engem is sírba zár.

⑬ Rágondolok a régi — Szép emlékekre, mint
Lenyugvó nap a földön — Búcsúzva széttekint,
De nem hal meg hű lángja, — Él láthatatlanul...
Csak hit legyen, a bús szív — Gyógyulni megtanul.

⑭ Hálás lelkem eléd húll, — Hogy magasztaljalak,
Úgy, mint jámboran töltött — Hosszú élted alatt,
Hadd várja bízva azt az — Üdvszerző, drága szót,
Ki élve, Szűzanyádnak — Hű tisztelője volt.

⑮ Oh üdvözíts, hisz' e lét — Mindenkinek nehéz,
Hát akire az élet — Sokszor riasztva néz?
Oh üdvözíts, ha értem — Vért adtál s életet,
Hadd zengjek szent lábaddal — Örök dicséretet.

⑯ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most, a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 196 --

HARMADIK FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *„Jézus az én reményem...”*

① Egy messze tavasz keltén — Ébredt az életem,
Csalatkozva jutott át — Ézer ígéreten;
Volt sok örömvirága, — Sok hervadt levele
S öreg fám törzsét végre — Vihar sújtotta le.

② Ah, jártak erre felhők, — Keserves bánatok,
Sokszor azt hittem, többé — Már jót sem várhatok:
Sok tavasz fölsegített, — Meghervasztott sok ős,
Most békében lehetnék — S az enyészet legyőz.

③ Az élet fáján évek — Jelzik az ágakat,
Az év napokra oszlik, — Mint fán a lomb fakad...
És drága egy nap is, mint — A fának egy levél —
És drága minden óra — S perc, míg az ember él.

④ Elég egy nap remélni, — Tervekbe kezdeni,
Hűséggel fáradozni — S mindent elveszteni;
Örülni a nap keltén — S vergődni estelén...
Így érzi bús családom — S így értem ezt el én.

⑤ A nap delén túl tört a — Vész sújtó karja rám
És már halálra váltam — A másnap hajnalán;
Ma eltemetnek s holnap — Talán enyhül a seb,
A gyászolóknak e perc — A legkeservesebb.

⑥ Egy nap hossza... s mi minden-Sorban elváltozott:
Nem kell, miért a szívem — Hű gondot áldozott;
Éltem nekem nem élet, — Vagyonom nem vagyon
S kikért tegnap fáradtam, — Ma őket elhagyom.

⑦ Áldás egy nap, de csak ha — Békében eltelik,
Sok minden jóra fordul — Reggeltől estelig,
Mint minden jajra fordult — Nálunk egy bús napon...
Szegény párom, sírhatsz a — Harmadik bánaton!

⑧ Magad sorsán sírsz, mint a — Magáén lelkem is,
Mivel e nem várt óra — Az ítéletre visz;
Ah, sok egy nap! Ne órád, — Csak percet adjatok,
Hadd kérjen az Istentől — Lelkem bocsánatot.

⑨ De látom, Jézusom, szent — Haláloed érdemét,
Mint ha kitárt karokkal: — „Szeretsz-e?” kérdenéd,
Szinte rádobbán szívem — Ma is, szeretni kész'
S hiszem, Uram, lelkemnek — Kegyes bírása lesz.

⑩ S a jólelkekre szintén — Örömmel gondolkod,
Sok lelki segedelmet — Remélek általak.
Imádkozzanak értem — S oly szívesen tegyék,
Mint én értök, ha megnyílt — Lelkem előtt az ég.

⑪ Az atyák boldog vágyán — Túl is éltem talán,
Mert már itt is hagyott két — Fölnevelt drága lány,

S hatvanöt év, hűséggel — Fáradva, oly elég.
Hogy a nagy útra lábam — Már megbékélve lép.

② Mégis, jó hitvestársam, — Látva nagy bánatod.
Meg kell veled siratnom — A szép alkonyatot.
Mely bús éltünk jutalma — Volt és lehetne még...
S mily kínos az újult seb, — Mely a szívedben ég!

③ Ime, a földerült ég — Megint felhőbe vesz.
Öt éves frigykötésnek — Kora múlása ez.
Ne váljunk végkép' s hogyha — Imád mennybe segít.
Én leedem reád az — Isten áldásait.

④ Három édes leányom! — Hűséges szívem áld.
Jó férjeteikkel együtt — Viruljon a család,
Boldog szívvel sokáig — Örvendjetekek nekik
S jussatok mennybe, majd, ha — A végperc érkezik.

⑤ Még tíz kedves unokám! — Viruló sarjaim!
Ringasson a boldogság, — Áldásos karjain,
A szülők szíve együtt — Örüljön véletek,
S nyerjetekek majd az égben — Örök, szent életet.

⑥ Rokonok, szomszédok s ki - Jószívvel megjelent,
Áldást kérek reátok — S örömet, végtelent.
Segítsetek elnyernem — Az egek szent honát
S hálás leszek, ha Isten — Színe elé bocsát.

⑦ S most, itéletre állván, — Kérem irgalmadat,
Jézus! Bocsáss meg nekem, - Ha bűnöm fennmaradt.
Hogy boldog hálaszóval — Szálljon lelkem eléd.
S derítsd szent fényre majd a — Nagy álom éjjelét.

-- 197 --

MEGTÉRT FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. *„Jézus az én reményem...”*

① **A** sír homálya rám száll, - Nem, mint a csendes est,
Mely lassan jön, jaj, ez más! - Én még nem vártam ezt.
Gyorsabb volt, mint vihartól — Hajtott nehéz ború...
És amilyen váratlan, — Épenoly szomorú.

② Messziről jöttem én meg: - Földek, vizek, hegyek...
Sóhajtoztam: „Uram, csak - Egyszer otthon legyek!”

Imádkoztam: „Uram, csak — Meglássam házamat,
Megöleljem családom.” - S csak ez nem volt szabad.

③ Messziről jöttem én meg, — Kiváltkép a szívem.
Mely elvitt az ifjúkor — Balga éveiben.
Itthagytam a hű társat, — Kisfiam- s lányomat,
Hogy híretem se hallják, — Hogy ne is várjanak.

④ Távoly éltem azóta, — Huszonkét éven át.
Míg az Úr rám nem mérte — A kínos iskolát.
Hol a jót megbecsülni — A szenvedés tanít...
És sírtam, boldogságom - Hogy mért is hagytam itt?

⑤ És felgyúladt szívemben — A bánat, szeretet
S a csendes béke vágya — Úgy hitt, úgy vezetett:
„Jöjj, szíves szók fogadnak, — Édes tekintetek,
Megenyhül a vérző szív, — Meggyógyul a beteg.”

⑥ És jöttem, mérhetetlen — Utakon, téreken,
Nőtt a remény, hogy árva — Fészkeim elérhetem;
Tanultam soh'sem hallott — Édes, szép szavakat,
Már ajkam nyílni készült... - S a szívem megszakadt.

⑦ Még csak néhány lépés s a - Kezem kinyujthatom.
Édes tekintet ismer — Reám az ablakon.
Mindent feledve, nyitják — A kisajtót elem...
És ott találtak, halva, — Nagypéntek reggelén.

⑧ Oh fájdalom, hogy nem várt — Addig e pillanat.
Míg, jó párom, szerettem, — Csak megláthassalak:
Hogy buzgó töredelmet — Tartsak bűnöm felett,
Hogy, irgalmas jó Jézus, — Hozzám vehesselek.

⑨ De legyen elégtétel — Elszállott életem,
Mit önként felajánltam, — Ott, a harctéreken:
Három év, mit úgy hordtam, — Ellenség rabjaként,
Készületlen lelkemtől — Ne vond meg a reményt.

⑩ S nekem e bús halál is — Irgalmad jele lett,
Lelkem bús kérdésére — Kegyes, szép felelet:
Mit eldobtam, a boldog — Élet el is marad,
De enyém lesz családom, — Majd ott, a föld alatt.

⑪ És mintha most, a megtért — Latorral hallanám:
„Velem leszesz...” e szent nap — Oly biztató reám:
Veled fekszem a sírba, — Ki a sírt feltöréd,
Várom feltámadásom — Boldog, szent reggelét.

NÉPTANÍTÓ FÖLÖTT.

DALLAM: 18. »Im, az Úr jó hive...»

- ① Mintha fényt veszítve, — Ködbe fúl a téli nap,
Úgy jött e perc, széjjel hintve — Bús homályát szí-
[:S fájó könnyek húllanak:] [veinkre...]
- ② Pedig a könnyzáró - Most nem hervadt őszt sirat,
Nem azt, amely célhoz érve, — Nyugodni vágyik a
[:Hanem fényes, szép nyarat:] [télbe,
- ③ Élte fája úgy állt, — Az emberi kor nyarán:
Még virágban s már gyümölcsben, - Fáradva s örülve
[:S nem félve bajt sem talán:] [bölcse]
- ④ És a kora nyárra — Leszállott az őszi dér...
Szép virágok — boldog tervek — Ha lefagytak, az
[:Téli napfény, ah, mit ér?:] [embernek
- ⑤ Oh, ha egy-egy élet — Kora multát látni kell,
Mint csalódás példaképe — Áll a szíveink elébe
[:S könny nélkül nem bírjuk el:]
- ⑥ És ki érdemelne — Jobban a könny záporát,
Mint ő, annyi drága néven, — Édesatya- s hitves-
[:Vagy mint ritka jóbarát?:] [képen,
- ⑦ S a könnyek patakja — Még több forrásból ered,
Míg hűséges oktatója — Iránt a hálát lerója
[:A tanuló kis sereg:]
- ⑧ Néma gondban állunk — E bús koporsó körül...
Igaz fia volt honának — S nem vár, míg a honfibanat
[:Sötétsége földerül:]
- ⑨ Míg boldognak látná - Szabad honban gyermekit,
Inkább elindul előre — S a bizonytalan jövőre
[:Istenáldást nyer nekik:]
- ⑩ Megáldja az egyház, — Mint munkását s hű fiát:
Lelkét buzgó ima, ének — És részvéte e jó népnek
[:Segít mennybe vinni át:]
- ⑪ Oh! Uram, figyelj ránk! - Légy e földön oltalom,
Szánd azokat, kik siratják — S három gyermek gon-
[:Ringassa szent nyugalom:] [dos atyját
- ⑫ S hallgasd a fohászt, mely-Hozzád üdvöt kérve esd:
Gyarlóságát elfeledve, - Szolgád lelkét szent egedbe,
[:Boldogságra elvezesd:]

KÁNTORTANÍTÓ FÖLÖTT.

DALLAM: 18. »Im, az Úr jó hive...»

- ① Kiknek méltóképen — Nem fizet meg a világ,
A híven küzdők sorából — A leghívebb sírba indul...
[:Ajkán gyászos némaság:]
- ② S az ő hallgatása — Oly nagyon vigasztalan...
Istenháza s a jámbor nép — Zengő ajkát hogy feled-
[:Ah, sokáig hasztalan:] [jék.
- ③ Ajkát, melynek hangját - Annyi szív viszhangozá,
Mely örült az örvendőkkel, — Bánkódott a szenved-
[:Letesszük a föld alá:] [dőkkel,
- ④ Hideg ajkak helyett — Elbúcsúzott mennyiszere...
S amit való lelke érez, — Családjához, hitveséhez.
[:Immár nem ő zengi el:]
- ⑤ Pedig hű érzelme — Nem maradhat ennyiben:
A sok áldás s lelki hála, - Mit nem ölhet meg halála.
[:Bár a szíve elpihen:]
- ⑥ Lelkipásztorának — Szíves jóindulatát
Lelki hűséggel hálálja — S kéri, hogy buzgó imája
[:Segítse őt mennybe át:]
- ⑦ Egyházi s világi — Előljárók s mindazok,
Kik élteben megbecsülték, — Tisztelői s résztvevő
[:Megemlékszik rólatok:] [nép,
- ⑧ Nem keserve, sorsa - Boldogabb, vagy mostohább.
Ifjan jött s negyvenhét éven - Ideforrva hű szívében.
[:Nem vágyott innét tovább:] [kad....
- ⑨ Hogy szívünkbe forrott, - Most érezzük, hogy sza-
Mért nem élhet, míg mi élünk? - Siratjuk a náunk,
[:Eltöltött szép multakat:] [velánk:
- ⑩ S e sok népet sem hit, - Sem rang nem választja
Hogy a válás bús percében - Elbúcsúzzván, [szét,
[:Megszorítsák hült kezét:] [lelkiképen
- ⑪ S jutott annyi hűség, - Mint másoknak összesen,
Kis fészekben a családnak, — Kik igaz gyászt csak
[:Ha ő már itt nem leszen:] [ma látnak,

- ⑩ Elborongva állunk — E bús koporsó felett
S kérjük, a keservet látván, — Úgy a népen, mint
[:Kinek volt legkedvesebb?:] [családján,
- ⑪ Helyet adjatok hát, — Mint a szívben adatok,
Szeretteitek körében, — Neki egy sír szent ölében,
[:Hadd nyugodjék csendben ott:]
- ⑫ Bölcsőjétől távol, — Megpihenni itt ohajt,
Bizva, atyja s anyja helyett - Hű családja s párja
[:Édes lesz az álma majd:] [mellett
- ⑬ S Téged, Isten, kérünk, - Ne tedd boldogabbnak őt,
Csak add, hogy — mint e világon, — Értünk esdjen,
[:A királyi trón előtt:] [Téged áldjon,

-- 200 --

KÁNTORTANÍTÓ FÖLÖTT.

DALLAM: 19. »Ki fekszik itten, e koporsó gyászölén . . .»

- ① Váratlan jött baj végzett nem váratlanul.
Rég halódó láng lobbant el vele;
Nagy távolok hajolnak búsra erre ma
S kicsiny hajlék sír, bánattal tele,
Kihűlt a kéz, mely fáradt házanépeért
S mely, hogy segítsen, rejtve olyan messze ért.
[:Mely, hogy segítsen, olyan messze ért:]
- ② Egyházának volt holtig éber harcosa.
Példásan tartva egy kicsiny teret.
Ez egy, szent célt szolgálva lankadatlanul.
Megilleté őt minden tisztelet, —
S hogy jó példával álljon a világ elé.
Első reményét az Istennek szentelé.
[:Első fiát az Úrnak szentelé:]
- ③ Régen, de híven állt helyt, mint az ör, akit
Időhaladtán otffelejtenek,
De hű szívekben nem kísért a csüggedés.
A fáradást még nem sokalta meg;
A hivatás ez, mely korán szívébe nőtt —
S orozva támadt a baj, hogy megejtse őt.
[:Orozva támadt, hogy megejtse őt:]
- ④ De nem lehet, hogy élve adja meg magát,
Ki, kezdve régen, végig oly derék,

- S miként a többi hős, még haldokolva is
Emelgeté a hűség fegyverét.
Küzdött tovább . . . de mind kisebbek a körök
S a hős erő most, ime, végleg megtörött.
[:A hős erő most végleg megtörött:]
- ⑤ Legjobb barátja költögetné, a harang.
Melynek szavára mindig felfigyelt, —
Mit hallgat olyan mélyen elmerülve, hogy
Nem érti már az ismert régi jelt?
— Talán most oldják róla a bilincseket,
Irgalmas szót hall s boldog angyaléneket.
[:Irgalmas szót hall s angyaléneket:]
- ⑥ Anyja a templom, mely magához vontá őt,
Míg zengte a sok dalba font imát,
Fohász- s tömjénillattal gazdag légkörét
Így sohajtotta a mennyégbe át:
Felelt szavára, mint a gyöngéd, jó anya —
S mintha más szóra már nem is visszhangzana,
[:Mintha más szóra nem visszhangzana:]
- ⑦ Testvére minden, ami jószándékra várt —
S amerre visszük, utak és terek.
Minden kis hajlék végbúcsút sohajt felé
S a nép szeméből részvétkönny pereg, —
S övék marad, bár más világ polgára lön,
S megy, de reményt hagy árva fészken s drága nőn
[:Reményt hagy árva fészken s drága nőn:]
- ⑧ Így hal meg a nap, — mintha sírba hullana,
De visszahagyja fénysugárjait,
Őrizzük hát a holt emlékét, bús felek,
Mert a nagy éjre hajnal vár a hit,
Lesz még, hogy összeér a hajnal s alkonyat
S örök tavasz felett, örökre áll a nap.
[:Örök tavasz s örökre áll a nap:]
- ⑨ Hálát érez, mit átaladni képtelen
És elbúcsúzik, némán, szótlánul.
De túl az új lét áttörhetlen fátyolán
A lelke már új dallamot tanul:
A halhatatlan hűség dalát kezdi ma
S örökre zeng az égi dalba font ima,
[:Örökre zeng az égi szent ima:]

- ⑩ S mi mondjuk el, mint ajka másért annyiszor:
„Örök nyugalmat adj Uram, neki!”
A jámborok során, a béke szent ölén
Sok szenvedését hadd pihenje ki.
S jószágos lelkét a menny templomába vedd,
Hogy mindörökre áldja irgalmas neved.
[:Örökre áldja irgalmas neved:]

-- 201 --

ÁRVÁBÓL LETT FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredtek...»

- ① Testet-lelket ölő — Kínok s aggodalmak
Leteltek, elértem — Végre a nyugalmat.
Elsirattak otthon, — Ide vágytam onnét,
Hogy utolsó útra, — Sírba, innen mennék.
- ② Így járunk mi vissza — A szülői házhoz,
A negyvenegy éve — Bús özvegy anyához
S megtört ajkaink míg — Búcsúszót rebegnek,
Úgy érzi szegény, hogy — A szíve reped meg.
- ③ Ide jöttem vissza, — Honnét szárnyra keltem,
Mikor árvaságból — Menekült a lelkem;
Ahol testvéremre — Olyan bízva néztünk
S ki meg is tett mindent — Szeretettel értünk.
- ④ Haldokló atyánknak — Benne volt reménye,
Rábízott öt árvát — S minden el van érve.
Csak még jó anyánkra — Hűséggel tekintsen,
Kinek már kívüle — Más öröme nincsen.
- ⑤ Teljesítve minden, — Mert a jó testvérek,
Egymagán kívül, mind — Sír ölébe tértek, —
Csak egy út van hátra, — Míg tőlem elválík
S elmondhatja, hú volt — Hozzánk, a halálig.
- ⑥ Búsan néz a lelkem — Egy szomorú képet,
Koporsóm körül a — Lesujtott háznépet...
S amit elmém akkor — Még csak meg sem értett,
Látom, édesatyám, — Gyászos temetésed.

- ⑦ Bús helyeden fekszem, — Kiterítve, holtan;
Bús hat árvád helyett — Sírnak értem nyolcan;
Bús özvegyed helyén — Hitvestársam reszket...
Te sem hagytál ilyen — Nehéz kíkeresztet.
- ⑧ Testvérbátyám helyén — Vince fiam látom...
Lesz-e oly hű kézben, — Mint mi, a családom?
Oh add, Istenem, hogy — Egymást hűn szeressék
S ne legyen ez a gyász — Rajtok bús örökség.
- ⑨ Jó, hogy a legkisebb, — Kire az én gyászom,
A meg nem értett gyász — Jutna a világon,
Imre fiam elment — Előre, hét napja
S lelkemet már mennyben, — Mint angyal fogadja.
- ⑩ Két éve gyötrődtem — S fájrt értetek lelkem,
Szerettem... de jó, hogy — A bajt elfelejtem!
S bárha negyvenkét év — Kevés egy atyának,
Mégis hadd pihenjen, — Aki így kifárad.
- ⑪ Három hónap óta — Már minden tekintet,
Még a hallgatás is — Búcsúzásra intett.
Ami el nem mondtam — Reszkető ajakkal,
Halljátok, szerettem, — E végső szavakkal:
- ⑫ Kedves hitvestársam! — Nagy hűséged mellett
Huszonhárom év szép — Boldogságban tellett.
Száz öröm múlása — Ez a gyászos óra...
Az Isten hatalma — Hozzon mindent jóra.
- ⑬ Vince, édes fiam, — Bús árva gyermekem!
Szíves gondod legyen — A még kisebbeken.
Maradjatok az Úr — Szent ótalmába mind
S egymást szeressük az — Egekben majd megint.
- ⑭ Özvegy édesanyám! — Fájó könnyed csorog.
Elgondolva, milyen — Nehéz életsorod.
Neked mind gyászidő — Az én életkorom.
A bánathoz erőt — S üdvöt nyerj egykoron.
- ⑮ Jó testvérem! Azt a — Nagy hűséget áldom,
Mely érettünk elbirt — Mindent a világon,
Elég fájdalom, hogy — Mindent oly hiába...
Élj békén jó nőddel — S juss az ég honába.
- ⑯ Rokonok s mindnyájan, — Akik körülfoznak,
Örvendjenek áldást — Nevelő napoknak.

Szomszédaimnak a — Béke legyen társuk
S az egék honában — Egymást viszontlássuk.

- ⑩ S most megyek, Jézusnak - Szent nevét sóhajtván,
Aki meghalt értem — A kínos keresztfán.
Oh Uram! Lelkemnek — Adj a mennyben helyet
S add, a kereszt árnyán — Békén megpihenjek.

-- 202 --

HIBÁS ARCÚ FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

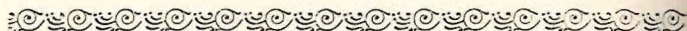
DALLAM: 13. *«Jézus az én reményem...»*

- ① Meghalt egy boldog ember, - Ki jót nem is remélt,
Ez óra hálaóra — Isten kegyelmeért.
Rideg magányra készült, — Kit szép család sirat
S kit már a gond sem bántott, - Csak egy árva miatt.
- ② Szebb vég ez, mint amilyent-Képzelttem egykoron,
Hiszen oly szomorú volt — Az én tavaszkorom...
Az ifjak rózsás arca — Soh'sem volt az enyém,
Ijesztő képet hordtam — A vonzó arc helyén.
- ③ Megvolt az ép, erős test,-S mit rám Isten kimért,
Vállaltam a küzdelmet, — Azt sem tudva, kiért;
Volt szívem, a boldogság — Szép vágyával tele
S fájt a tudat, hogy nem lesz — Kit szeretnem vele.
- ④ Akkori ifjak, mennyit — Szenvedtem köztetek!
Szívemet égették a — Szánó tekintetek,
Parázként hülltak rám a — Kiméletlen szavak,
Melyek mindent megölnek, — Mire kialszanak.
- ⑤ Akkor is volt sok rózsá- — S liljomarcu leány,
Szívem vágyott feléjük - S nem nézett egy se' rám;
Gondolt a lelkem szépet, — Ki kellett mondanom
S tönkrement a legszebb szó - Eltorzult ajkamon.
- ⑥ Áldott legyen a lélek, — Aki megszánt talán
S hozzám hajolt szívével, — Mint fiatal leány;
Ki boldogított, fáradt — Mellettem szívesen;
Ki ápolt s elsirat most, — Légy áldva, hitvesem!
- ⑦ Ötvenhét éves voltam — S tizenegy hónapig
Hervasztó kínom vitt el — Szomorú síromig:

Az a beteg szív ölt meg, — Amelyen a sebet
Ez a világ befornni — Soh'sem engedte meg.

- ⑧ Házasidőmet is sok — Bús részre oszthatom
S jut mindenikre egy-egy — Atyai bánatom,
Egyiktől-másikig csak — Feledni sem lehet...
Ezért is elviszek sok — Gyógyulatlan sebet.
- ⑨ De hogy mégis szerettem — Borongó éltemet,
Isten után, igaz nőm, — Csak a te érdemed,
Mert hogyha áldást láttam. - Úgy jött, mind, általad,
Hallgasson meg az Isten, — Midőn megáldalak.
- ⑩ Négy gyermekem! Tudjátok, — Keresni sem lehet
Hívebbet a családhoz, — Mint az én lelkemet:
Így áldom meg háromnak — Páriját is véletek,
S kívánom, árvám szíve — Nyerjen enyhületet.
- ⑪ Hü rokonok, szomszédok, — Jóismerőseink
S akik részvétet hoztak — Igaz szívök szerint,
Köszönetem fogadják. — Rám emlékezzenek
S hallja meg Isten értök — Könyörgő lelkemet.
- ⑫ Most szent neved kiáltom, - Ki szent kereszteden
Kínhalállal szereztél — Üdvösséget nekem.
Jézus, adj üdvöt, édes — Nyugalmat s egykoron
Állíts jobbrodra majd, ha — Feltámad hült porom.

VII. RÉSZ.

ÖREG ASSZONYOK FÖLÖTT.

-- 203 --

GYERMEKTELEN ÖREG NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① Le-telt gyá-szos é-le-tem Sa ki-nok hat

é-ve, Hosz-szú harc-ból lé-pek át

Az ö-rök bé-ké-be. A bú-bá-nat volt az én

Ré-gi el-len-sé-gem, Nincs me-nek-vés

tő-le, csak A sír szent ö-lé-ben.

- ② Él a párom, özvegyek - Gyászatát nem szenvedtem,
De az árvák bánatát — Hordtuk mindaketten,
Melyre gyermekek hagyják — Az édes szülőket.
Mi várnánk már ápolást — S eltemettük őket.
- ③ Mindtől fájtni elválni, de — Megenyhült a lelkem,
Mert a legdrágább fiut — Békén fölneveltem:
Elég egy csillag nekem — Az alkonyi égre...
Pedig a rám mért adót, — Jaj, nem róttam még le.
- ④ Már csak egyetlen fiu — Volt az én családom...
Hogy fizessek? Nincs egyéb - Kincsem e világon...
És elvették tőlem őt, — Örökre, egészen.
Nem adták vissza soha, — Még a holt szívét seni.

VII. RÉSZ: Öreg asszonyok fölött.

- ⑤ Ott halt meg, a harcmezőn... - Két nap hullt a vére
S nem borúltam csendesen — Dobogó szívére;
Nem ápoltam, könnyeim — Nem hullottak rája —
S neki is oly szomorú — Volt a végórája.
- ⑥ Az a távol temető — Rabság a szívének
S béke vára lenne, ha — Mellé vihetnének,
Még a bús enyészet is — Összekötne jobban,
Két szív összeporlana, — Ha össze nem dobban.
- ⑦ S amit nem sírhattam el — Azon a bús síron,
Tépte a gyász szívemet, - Tudtam, el nem bírom,
Pedig holtan sem szabad — Vele megpihenni...
Az én veszteségemet — Nem pótolja semmi.
- ⑧ És szívem zokogna a — Kínos csalódáson,
De lélekben megvan a — Nagy vígasztalásom,
Mert utat nyit a halál — Hű lelkéhez nékem,
Visszatérül mennyben már - Minden veszteségem.
- ⑨ Ki itt hervadt, ott virul — S mint rózsák az ágon,
Karjaiban, keblemen — Lesz sok kis virágom,
Ragyog a szent égi fény — Hős fiam arcára...
S nem panaszlom, hogy nagy a - Boldogságom ára.
- ⑩ A lelkem hát útraszáll, — Jézusban remélve
S megnyugodva térek a — Szentelt sír ölébe,
Ez lesz már itéletig — Csendes lakóhelyem,
Akkor, Jézus, add, szívem - Szent örömrre keljen.

-- 204 --

HARMADSZOR ÖZVEGY NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Életidőm letelt már, — A sír útján vagyok.
Indulhatok békében, — Mert árvát nem hagyok.
Magam voltam az árva, — Három hitves után,
Utolsó gyászomat hét — Éve számolgatám.
- ② Életidőm letelt már, — A sír felé megyek,
Három hitvesem vár ott... — De melyiké legyek?
Mind hű volt a halálig — S én, a hálátalan
Nem lehetek hűséges — Háromhoz... egymagam.
- ③ Az első elváltam, — Mint hajadon leányt,
A másik a koránjött — Bús özvegyesre szánt,

Kettős családkozásból — Vett ki a harmadik
S megvédett a bánattól — A késő aggkorig.

④ Hogy meghalt, mindeniknek — Összetettem kezét,
Most úgy érzem, mindegyik — Elémbe nyitja szét...
S koporsóm kettő mellett — Résztvétlen elhalad.
Kettő nélkülüm árván — Porlad a föld alatt.

⑤ Pedig szegény szívemet — Méltatlan vádolom:
Az elsón szemfedő lett — Menyasszonyfátyolom.
A másikért feledtem — Első ígéretem
S harmadikért bánatban — Hervadt el életem.

⑥ Jó szívek! Ott, a sírban — Tovább nyugodjatok.
Három hűséget az egy — Szívtől ne várjatok:
Jézus karjára hajtom — Csalatkozott fejem
S bárhová tesznek, édes — Lesz végső nyughelyem.

⑦ Könnyem hullt sírotokra, — Imám szolt értetek,
Az én hálám is tette, — Ha boldog lelketek,
S ha testben elváltunk is, — Lélekben egy leszünk,
Jézus előtt örökké — Együtt örvendezünk.

-- 205 --

ÖREG, MÁSODIK NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

① **A** harang szolt, sírva csengett
Hangja a határon át,
Érző szívek, jámbor lelkek
Megindulva hallgaták.
Fogy a részvét a szívekben,
Oh de mégis volt, aki
Elsohajtá: „Adjon Isten
Örök nyugalmat neki!”

② S egy kis hajlékból elindult
Fájó híradás gyanánt,
Bús ajkáról a nehéz szó:
„Meghalt édes, jó anyánk!”
S a gyász hír, mely jajjal indult
Részvétteljes könnyekért,
Ismerősi ajtajában
Egy sohajjal véget ért.

③ Mint az a harangsikoltás,
— Meiyy oly megható közel —
Messze érve, a gyötrelmek
Jaja épen úgy vesz el:
S a könny, mely még árad itthon,
Fogy a rokonság szemén
S ez a vége: „Jó asszony volt.
Nyugodjék békén szegény!”

④ Annyi lett hát a jutalma,
Hogy megengedjük neki,
Hogy a sírba úgy megszolgált
Jóhíre kísérelje ki,
Hogy az érdem koszorúját
Gonosz kéz nem tépi le,
Engedjük, hogy szép emléke
Ott enyészzen el, vele.

⑤ Jámbor lélek, nem tépjük le,
De engedd remélenünk,
Hogy az érdemkoszorúból
Egy-egy bimbó jut nekünk,
Mely jóságod emlékére
Ennyiünknek sem kevés
S minden szálért száz virágot
Hint rád az elismerés.

⑥ Egy virág, lányok, tinektek
Alázat példája lesz:
Fehér arakoszorúnak
Szelid-bús virága ez,
A lemondás bús virága
S talán könnyek öntözék,
Mikor forró szívetekkel
Özvegynék nyujtá kezét.

⑦ Megértette küldetését,
A jámbor sugallatot,
Érdeme az irgalmasság,
Melyre szíve hallgatott,
És a szeretet morzsáit
Várva csak jutalmaként,
Karra vette egy anyának
Kisded árva gyermekét.

③ S már ott áll, szép példaként a
Nevelőanyák előtt,
Mert az a gyermek ma is, mint
Édesanyját áldja őt,
S kik látták még, hogy nevelt egy
Édeslányt és egy fiut,
Azoknak az anyahúség
Két piros virága jut.

⑨ Egy sötét virág utána
Az anyai fájdalom,
Égett még a kín, csak enyhült,
Mely úgy lángolt egykoron, —
Kik szép angyalkát sirattok,
Ezt vigyétek vigaszúl,
Nem feledni s megnyugodni
Szívetek majd megtanul.

⑩ S koszorúján ott sötétlik
Egy kis gyászfétyol-darab,
Bús időkből, mikor szíve
Kora özvegyen marad...
S nőtt két árva rózsa, mintha
Boldog ágak hajtanák...
Szép emlékül ezt ajánlja
Nektek, özvegy, bús anyák!

⑪ Küzdve értök s jót akarva,
Nem is számolgatta tán,
Hogy a széjjelosztott évek
Hogy tűnnek egymásután,
Fiatalkorát feledve,
Nem is vette észre sem,
Egy házasság s egy özvegység
Hetven év lett összesen.

⑫ Most egy éve hervadott meg
És három hónapja, hogy
Épségével háznépének
A reménye egyre fogy,
S jámbor hittel, úgy amint élt
Ilyen szép évszámon át,
Megy elnyerni a jutalmat,
A mennyei koronát.

GYERMEKTELEN NEGYEDIK ASSZONY
FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Életem csendes vizén már
Vándorsajkám célhoz ért.
Nem virágos partok közt járt
S nem is látott sok veszélyt,
Egyszer forgatott az örvény
Ötvennégy évem alatt.
Én a bajt leküzdöttem, de
Első férjem ottmaradt.
- ② Bánat árnyán láttalak meg,
Második jó hitvesem
S kilenc és fél esztendőn át
Kisértél hűségesen;
Hallgatott az én panaszszóm,
Hogy egykor nagy bánat ért
S könnyem sem hullt megindultan
Már, csak a te gyászodért.
- ③ De mellettem békén türve,
Nem látszott meg arcodon,
Hányszor érte szívedet gyász,
Vagy, hogy él a fájdalom...
S ha panasz nincs, részvét sincsen
S hogy szívünk meg nem szakadt,
Lehet, békés életünknek
Még írigye is akadt.
- ④ S e bús óra megmutatja
A sok eltitkolt sebet,
A múlt fájdalma feléled
És a szíved oly beteg!
Feltámad a sok bús emlék,
Hogy rajtad erőt vegyen...
És elsírod a csalódást,
Negyedszer bús özvegyen.
- ⑤ S nekem mit ért a békesség,
Ha öröm nem járt vele?
— Nyugodalmas álom, melynek
Nincsen vidám reggele;

Kis sziget, tengerközépen,
Melyre még madár se' száll;
Gonddal ápolt kert, amelyben
Nincs egyetlen rózsaszál.

⑥ Nekem soha, egy sem nyílt
S ha szerettem a tavaszt.
Ha virágért fájt a szívem,
Más kertjében láttam azt.
Eljöttem hát, családod közt
Elosztottam szívemet
S az anyák szép nevét szívem
Gyermekidtől nyerte meg.

⑦ Áldott legyen a jó Isten,
Hogy mégis csak volt, aki
Azt az édes nevet nékem
Szíves hangon mondta ki, —
Unokát tettek karomra,
Hogy szívem ámitánák...
S a szeretet igaz volt, de
Az öröm festett virág.

⑧ Hű kéz ápolt mindhalálig,
De mégsem a magzatom
S a fájdalmat, mely értem sír,
Úgy hívják, hogy szájalom;
Kegyesség emlékezik rám,
Nem a hálás szeretet
S ha férjem eljő utánam,
Elfelejtik nevemet.

⑨ De az Isten, ki a fájó
Szívek rejtekébe lát,
Tudja, bús napok haladtán
Mennyi bajt szenvedtem át,
Megbocsát és örömrészem
A mennyégben osztja ki...
Szív ne szánjon, inkább vélem
Adjatok hálát neki.

SOKAT SZENVEDETT NŐ FÖLÖTT.

DALLAM: 17. «A kélkedés immár elosztott...»

- ① Takarjatok le szemfedővel.
Szeretteim, temessetek
S ha a szívek békére vágnak,
A múltra fátyolt vessetek.
A feledésnek fátyolát,
Mely kimél, ha vigaszt nem ad
S ahol gyógyítani nem lehet,
Elaltatja a lelkeket.
- ② Mert nincs egyéb segély, hiába,
Hogy a sohaj sohajra kél.
Hiába ott tavaszt remélni,
Hol ősz sem volt s beállt a tél:
Az öröm, mint vándormadár,
Ha útrakelt, elmúlt a nyár,
S tél jön, ha a fa lombtalan,
Mint az öröm énáltalam.
- ③ Kész a történet, mit a végzet
Vérkönyemmél rég írogat, —
Hogy szép legyen, ah, megfelezném
S abból is elhagynék sokat, —
S nem bús asszonyról szólana,
Oh, az nem is volna anya,
Csak egy boldog lányka talán,
Ki meghalt élte hajnalán.
- ④ Nem lenne szó bús árvaságról,
Mit hű anyáért hordanak,
Sem bús anyáról, kit e földön
A legárvábbnak tartanak.
Csak egy kislányt említene.
Kinek soh'sem sirt a szeme —
S nem kérné az élet felét
A gyász, mely egy nap is elég.
- ⑤ És felnöttem, ékes virágnak,
Felhótakarta ég alatt
És ittmaradtam, míg az évszám
Ötvenháromra fölhaladt; —

Azóta volt derűs az ég,
De rég vígaszt ohajtának,
S a szenvedés vak éjjelén
Egy fénysugár sem szállt felém.

⑥ — S élet szegénye, én, az égen
Milyen nagyon gazdag vagyok!
A gyász boruján túl, élembe
A négy legszebb csillag ragyog. ---
Bús fellegek, panaszszavak
Utamba hát mért állanak?
Oda visz a vágy engemet,
Ahol könnyet nem ejtenek.

⑦ S ki ittmaradsz, búsan, kifosztva,
Ha a megnyugvás vágya von,
Nézz megbékéltnek itt, vagy ott, a
Kínban, haláloságyamon,
Mi szebb, a gyász, a szomorú,
Vagy fent, a mártírkoszorú?
— Az szenvedés, ez jutalom...
S mosolygok a ravatalon.

⑧ Ki mondaná meg, zord telekre
Honnét árad a kikelet?
— Az Isten adja — és te is várd,
Ha elbírod a bús telet:
Mennyben könyörgök érted én
S áttör a nap a tél ködén —
S ha vágyja szíved a tavaszt,
A jó Isten megadja azt.

⑨ Megköszönöm még hálatalten
A részvétnek szíves jelét
És a megáldott sír ölébe
A szívem megbékélve lép;
Az égbe nagy, szent vágy vezet,
Kísérjen hű emlékezet,
Segítsen a buzgó ima
Szeretteim karjaiba.

⑩ S Te, Jézusomnak drága szíve,
Te légy az ég, Te nyílj elém,
Kinek szívem érzelmeit s a
Nehéz keservet szentelém.

Lelkem örömmel átadom,
Örök legyen szolgálatom
S a megszentelt sírhant alatt
Hűlt tagjaim nyugodjanak.

— 208 —

ÖREG ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Sívár puszta az élet — S mi rajta vándorok, —
Vagy talán vészes tenger, — Mely egyre háborog,
De bármelyik, nyugalmat - Sem így, sem úgy nem ad,
Nem őrzi meg sokáig — Lábunknak a nyomát.

② Verejtékünk a porba, — Könnyünk tengerbe hull,
És elvész, születését — Egyik sem élve túl,
De szülőik, a bánat — S a földi küzdelem
Megélnék és a sírig — Követnek szüntelen.

③ S amíg reszketve hordjuk — A kint s a terheket,
Kérdjük: „Bús földi élet, — Mi a célod neked?
Talán a fájdalom? de — Ily bús célhoz ki kezd?
Vagy a boldogság? ah, de — Itt el nem érjük ezt.“

④ Pedig, ha fájdalom van, — Örömmek lenni kell,
Van boldogság, habár a — Földön nem nyerjük el,
Ez a mi vágyunk s éltünk — Csak a munkás idő,
Út, melyen a boldogság — Célja elérhető.

⑤ S a szenvedés csak eszköz: — Bús éj a fájdalom,
Így lesz minnek örömmé — Virradni egykoron
És így lesz a mennyország — Édes, boldog cserénk,
Amelyet bánatért s nem — Érdemetlen nyerénk.

⑥ Ilyen boldog cserére — Indul a jó anya:
E perc egy hosszú, munkás — Életnek alkonya,
Fájó emlékezettel — Bevégzett földi ut...
Két örömhöz szívére — Sok bús emlék borult.

⑦ Az ég volt lelke célja — S a szíve bánatát
Békén viselve fáradt — Hetvenhét éven át:
Oh szent cél, légy jutalma! — Boldogság, szállj reá!
Áldás kísérje mennybe — S testét a föld alá.

ÖREG NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 17. «A kélkedés innár elosztott...»

① Mint őszi nap bágyadt sugára
A hervadó mezők felett,
— Telve szomorú békességgel —
Olyan volt már tekinteted;
Sóhajod titkolt fájdalom,
Mint szellő a tar ágakon;
Mosolyod őszi alkonyat:
Piros alkony — s faggyal virrad.

② S ha megjött a fagy, itt van a tél, —
Az a visszatérő meleg
Csak annyit ér, mint fájó szívnek
Az édes, szép emlékezet:
Letörli a sírók szemét,
Hogy a gyászt úgy ne érzenék,
De vissza, jaj, semmit nem ad,
Nem nyílik télen a virág.

③ Drága anya! Ime, családod
Érzi már a hideg telet,
Virágoskerted boldogsága
Először hervadt meg veled,
Az első fagy ez a csapás,
Megszokhatatlan változás,
Azoknak, kiknek életét
Féltő gonddal dédelgetéd.

④ Már halva vagy s ők élve látnak
S mikor remélni sem szabad,
Újra szelíd szemedbe néznek,
Újra hallják édes szavad;
Szoritják az egymás kezét,
A szent kapocs ne hullna szét;
Körülfogják a bús atyát,
Maradna egy a szép család.

⑤ Ölelik a rémes koporsót,
Csókolgatják, ne rejtsen el...
Ah, mennyi hűség s annyi mégsincs,
Mint amennyit te elviszel, —

S bár szép családod szertehull,
Szíved fölött összeborúl:
Csillagsugár nyolc gyermeked,
Ott összeforr, honnét ered.

- ⑥ Sírod majd összetartja őket
S édes lesz a tudat nekik,
Hogy éltök fáradalmit egykor
Szíved körül pihenhetik. —
S a lelkek egy reményt visel,
Hogy mennyben is csillag leszel,
Oda gyűjtöd sugáridat,
Háládatos magzatidat.
- ⑦ Ragyogj le rájuk, küldj vigaszt
Enyhítsd a gyásznak éjjelét,
Hogy szívök minden bánatában
Bízva nézhessenek feléd.
S melyre kilenc bús éven át
Rettegve készült a család,
Szívök könnyebben bírja el,
Mikor tőlük búcsút veszel.
- ⑧ Végső áldásod osztogatván,
Ekképen szólsz: „Jó hitvesem,
Az Isten súlyos rendelését
Fogadd el békén, szívesen!
Volt élet, volt áldás elég,
Mit is lehetne várni még?
— Eljött a csendes alkonyat,
Virraszd szenderegő párodát.
- ⑨ Ötvenkét boldog házassévre
Az álmom is boldog leszen,
Ajánlj szívből a jó Istennek
S én is érted esedezem.
Ne feledj! Ha meglátogat
Egy sohaj, egy hű gondolat
S ha imádkozol síromon,
Örök üdvünkről álmodom.
- ⑩ Nyolc nyermekem! Ha egy anyának
Sok hűségéről hallotok,
Gondoljatok rá, van-e boldog,
Mint általam ti voltatok?

Egy vágyam volt, egy gondolat,
Hogy békében hagyhassalak, —
Meg is nyertem e nagy kegyet
S most már nyugodtan elmegyek.

⑪ A hűség éltetett idáig...
Bár kilenc éve hervadok, —
Ami bánat volt, az is elmúlt,
Gyászt csak atyátokon hagyok, —
Akkor tudom, szerettetek,
Ha ő boldog lesz köztetek.
Most páronkint megáldalak,
Mennyben egykor meglássalak.

⑫ Rokonaim, megtisztelőkkel,
Úgy jó szomszédaink vegyék
A többihez még e szíves szót
S nem lesz szép emléknél egyéb.
Megtisztelők! Egy-egy fohász,
Amely a lelkemre vigyáz,
Hálára kelt — s egy szent napon,
Hiszem, hogy azt leróhatom.

⑬ Most, édes Jézus, áld a lelkem
Hosszú hatvannyolc évemért
S annak minden pillanatában
Rám árasztott kegyelmedért;
A reményért, mely biztatott,
Míg éltem fája hervadott, —
S hogy jajt sem kellett ejtenem,
Magasztallak, én Istenem!

⑭ Add, elvetett mag legyek, melyből
Örök élet csirája kél.
Biztass, kérlek, örök tavasszal,
Amíg a földben tart a tél.
Keltsen fel a szent kikelet,
Egyesüljek akkor veled.
Engedj addig szent nyugovást
S egykor boldog feltámadást.

-- 210 --

ÖREG NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 11. «Már véget ért a testi. .»

① A csendes őszi esték — Lehulló csillaga,
Mely után vaksötéten — Hallgat az éjszaka,
Soh'sem volt fényesebb, mint — Az elmúlás előtt
S egyet lobban, utolsót — S az éj elnyelte őt;
Tündöklőbb is hiába — Volt, mint a többiek,
Véges útról, örök célt — Elérni száll, siet.

② E jólélek is alig — Ejtett fájo panaszt,
Elhagyta éltét, szinte — Meg sem sohajtva azt.
Kimért útját bejárva, — Mégegyszer fényt vetett,
Lelkével beragyogta — A drága szíveket —
És eltűnt... s hol az alkony — Homálya rég kísért,
Beállt a gyásznak éje, — Hogy ő pihenni tért.

③ Gyásznak s nem fájdalomnak, - Hisz' olyan szép a
Amilyennek, lehet, hogy - Ő sem gondolta rég: [vég,
Letűnt remények sírján — Rózsákat ültetett
S örvendve ült felettök — Szép emlékünnepet.
S ha volt még több reménye, — E szép végóra az...
Békesség az élőkön — S a holtakon vigasz.

④ Mert szíve így ohajtá, — Az a nagy szív, amely
Vágyott a szeretetnek — Lángján olvadni el.
Nap volt e szív egyetlen — Leánya életén
S árvaság éjjelében — Soknak szelid remény;
Csillag a szenvedőknek, — Vigasszal biztatás...
Szívét ha gond takarta, — Vágyott, örülne más.

⑤ Arcán szíve, szemében — Jóságos lelke élt
S e szív, e lélek híven — Lángolt az Istenért;
Szíve feldobbanása — Volt minden egy szava
S lelke, buzgó imákban — Szebb honba szállt tova
S erőben fogyva, így lett — Léleekben mindnagobb,
Már mennyben él, de itt is — Ezer áldást hagyott.

⑥ Sohaj kél, nem fájdalmas, — Csak csendes, meg-
Talan hála, amért oly - Szépen elnyughatott, [hatott,
Vagy a szép alkonyévek — Emléke ez talán...
Leszállt nap rózsafénye — Az ős esthajnalán,
Vagy a jövő reménye — Lebeg szívünk felett
S a hála, hogy mindennek — Ilyen szép vége lett?

⑦ Mindezt s Téged sohajtunk, — Áldott Jézus, aki
Az üdvösségnek útját — Megnyitottad neki.
Emeld föl a szívünket, — Méltó legyen imánk —
S míg érette könnyörgünk, - Hallgass kegyvel miránk:
Boldogság virradása — Legyen a földi vég,
Fogadd öt szent egedbe — S nyugtasd meg jó szívét.

-- 211 --

RÉG HERVADÓ NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Eünös létek, hol bujdosol? . . .»

- ① Kik e koporsónál fájó
Könnyek közt kesergetek,
Most szereztem az első gyászt
Nektek, hálás gyermekek.
Javatokért fáradoztam
Itt, egy hosszú életem
S most egyetlen szóval a gyászt
Már meg nem enyhíthetem.
- ② Oh, nem szívem hagyta rátok
Ezt a gyötrő bánatot,
Mert a hűség érzelmével
Most is tiétek vagyok:
Az az örök Végzés vitt el,
Melynek hálát adjatok,
Mert, halálnak eljegyezve,
Oly sokáig itt hagyott.
- ③ Négy esztendő hervadozva,
Mire jó ez? — kérdenék . . .
És elfutja a meleg könny
Hát gyermeknek hű szemét,
Megszakasztaná talán a
Hála is jó szívöket,
Melyet a drága anyának
Odaadni nem lehet.
- ④ S ideadták, nem számlálva
Édes szót, vagy fáradaást,
Még szemök is azt mutatta,
Azt a szíves hál'adást:

- Vendég voltam, aki készül,
De siratják s ittmarad . . .
Őszi nap lettem, mely ontja
A szép, meleg sugarat.
- ⑤ Annak a szegény betegnek
Egy nap, egy perc oly nehéz!
Testem fáj, de boldog lelkem.
Láttátok, maradni kész,
Hadd ossza még két leányom
Velem a búbánatot
S azt a hű szót, mit párjával
Többé meg nem oszthatott.
- ⑥ Úgy szerettem . . . s ha megadta
Isten ezt a nagy kegyet,
Nem vágyhattam el közülök.
Hogy háládatlan legyek;
S én, ki nem maradtam volna
Egy világért özvegyen,
Féltem azt is elgondolni,
Hogy jó férjem az legyen.
- ⑦ És készülve e bús percre,
Annyi éven, annyi nap,
Csak könnyebb lett, hogy szerettem
Lassan megnyugodjanak,
Ki rég hordja, jobban bírja
A reá mért bánatot
S férjem is fejet hajt annak,
Mit már régen várhatott.
- ⑧ Nekem is gyöngéd barátom
Lettél, irgalmas Halál
S ha még most is zúgolódnám,
Hálátlannak mondanál, —
Mért is várna a beteg, míg
A csapás is rászakad?
— S mintha bús szívet sem hagynék.
Csak megvígasztaltakat.
- ⑨ Nehéz idő a betegség,
Oh de hasznos végtelen,
Figyelmeztet Isten és vár,
Hogv megbéküljön velem:

Nyitva tartják a mennyajtót...

Van-e ok hát sírni ma?
Ne kíséren egy sohaj se,
Csak a szívből jött ima.

- ⑩ S én, Úr Jézusban remélve,
Szent nevével ajkamon,
Útraszállok, — oh Megváltóm,
Várjon nálad irgalom.
Töredelmem és békéntúrt
Kínom engeszteljenek,
Adj nyugalmat hült poromnak
S fogadd hozzád lelkemet.

-- 212 --

RÉGEN BETEG NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 18. »Im, az Úr jó híve...«

- ① Mit oly régen épít — A remény és félelem,
Csendes fészek, síri ágyam, - Altatsz békén, ringatsz
[:Égi béke van velem:] [lágyan,
- ② Rég fogyott az éltém, - Mint haldokló gyertyaláng,
Ha bízunk is, egyre féltünk — S fellobbant, ha nem
[:Új aggodást hozva ránk:] [reméltünk...
- ③ Míg öledbe roskad, - Szent koporsó, hült porom
S több remény van a szívemben, — Mint oly sokszor
[:Fölkelek még egykoron:] [életemben:
- ④ Fölkelek, de többé - Nem lesz kín, mely visszadob,
Keblemben boldog szív dobban — S addig áldott,
[:Sírom, békén szunnyadok:] [szent karodban,
- ⑤ Válok a kínoztól... — Elvinném, de nem lehet,
Ittmaradnak, hogy neveljék — Bús családomnak
[:S gyötörjék a lelkeket:] [keservét
- ⑥ Én meg-megpihentem — Hűségöknek karjain...
Tövisből lett volna ágyam, — Ők emeltek rajta
[:S nekik fájtak kínjaim:] [lágyan
- ⑦ S én még a hálát sem — Zokoghattam szüntelen,
Mert azt kínos elfogadni — S méltóképen hálát adni
[:A szó úgyis képtelen:]
- ⑧ Végső kívánságom — Teljesítik e szavak,
Melyek az égi türelmet — Megköszönni, jó férjemnek
[:Végső hálát mondanak:]

⑨ Csoda, annyi kín közt - Hogy kívántam élni még...
Elfeledtem, hogy ború ért — S fenntartott a jó fiúért
[:A szülői büszkeség:]

- ⑩ S anyai szívemnek — Boldogságát hirdetem:
Maradtam és békén türtem, — Hiszen mindent meg-
[:Hálás szívű gyermekem:] [tett értem
- ⑪ Szívöknek megnyugvást - Adjon a szép öntudat,
S gyászt sem enged már a lelkem, - Nem a könny se-
[:Csak imájak nyit utat:] [gít meg engem,
- ⑫ Gyász ködét a vigasz — Szép napfénye törje át;
Adjon Isten szent kegyelme — Áldást férjem- s gyer-
[:És rám boldog éjszakát:] [mekimre
- ⑬ És mi, hívek, kérjük — A keresztfán szenvedőt,
E jó lelket, mert túrt békén, — Jutalmazza kínja
[:S vigye a nagy égbe őt:] [végén

-- 213 --

NAGYON ÖREG ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 3. »Neveddel ébredék...«

- ① Egy nagyon öreg test — Száll a föld alá ma,
Elérve az évek — Irigyelt nagy száma,
De mit ért, ha eltelt? — De mit ért, míg tartott?
Kevés szív küzdött át — Annyi kínos harcot.
- ② Felsőhajt a lelkem, — Itt, a nagy határon:
„Oh, milyen sok év is — Ez a nyolcvanhárom!
Hogy csak a felét is — Kibírta a lelkem,
Mióta özvegyi — Bánatot viseltem.
- ③ Ha elhagyhatnám e — Bús negyvennégy évet,
Mint legboldogabbat, — Úgy emlegetnének,
Úgy temették férjem — S úgy sirattam én el
Megcsalódott szívét, — Telve szép reménnyel.
- ④ Boldog volt az élte, — Bús lett a halála...
Nekem oh de sokkal — Könnyebb halni nála!
Épen amennyivel — Búsabb volt az éltém...
Mért is nem jöhettél, — Kedves párom, értem?
- ⑤ Míg éltél, örültem, — Mióta elhagytál,
Alig ismertem mást — A sötét bánatnál:
Gyermekeim addig — Mily boldoggá tettek!
S csak zokogtam értök, — Mikor árvák lettek.

- ⑥ S megtagadtam szívem, - Hogy fáj, nem mutattam,
Úgy néztem reájok, — Szelíden, nyugodtan...
Mosolyogva-szánva, — Úgy néz a nap épen
Viharvert mezőkre, — Vigasztalásképen.
- ⑦ Csak egy halt el árván, — Öten szárnyra keltek,
Láttad a hűséget, — Örvendett a lelked;
Szárnyra kelt megint négy, - Egy élő maradt csak
S én éltem, hogy tenger — Csalódást sirassak.
- ⑧ A jó Isten látta, — Milyen békén türtem,
Hitem mindig több volt, - Mint a gyász körültem
S még hálát is adtam, — Uram, elismerve,
Hogy a leghívebbet — Hagytad védelmemre.
- ⑨ Az a jó egészség — Ily sok évnek hosszán,
Örömben-bánatban — Mindig hű volt hozzám.
Csak öt nap bágyadtam - S már itt a nagy álom,
Búcsút mondok áldva, — Midőn el kell válnom.
- ⑩ János fiam! Hosszú — Özvegy életemben,
Drága nőddel híven — Gondviseltél engem,
Azért szíved házad — Lelkemből megáldom,
Legyen sok boldogság — Rajtad s a családon.
- ⑪ Kedves unokáim, — Szép örömvirágok!
Kegyelme harmatát — Adja Isten rátok,
Hogy az Ő kedvében, — Szülők örömére
Viruljatok s mennybe — Eljussatok végre.
- ⑫ Olvasóstársaim, — Jőjjetek mindnyájan,
Emlékezzetek rám — Egy-egy hő imában,
Hogy a boldogságnak — Szent hónap elérjem
S a ti lelketek is — Hálámban reméljen.
- ⑬ Bús özvegyek, jertek! - Annyi gyászt elhordtam,
Hogy reményt nyujthat már-Szívem nektek holtan,
Mit én békén vittem, — Ti is elbírájátok
S készen vár az üdv szent — Koronája rátok.
- ⑭ Összes rokonaim, — Úgy férjemről valók!
Jámor szomszédaim — S végtisztességadók!
Amiért részvéttel — Eljöttetek ide,
Jussatok egykor az — Ég örömeibe.
- ⑮ Édes Szűz Mária! — Mint annyi bús napon,
Ma is boldog remény — Neved elmondanom,
Veled szenvedtem itt, — Örüljek ott veled
S virrasszon béke a — Hideg porok felett.

ARANYMENYEGZŐS NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végőrája...»

- ① **M**osolyogva érte el — A szép hetven évet:
Egy tört ágat a halál — Hervadt lomb közé vet:
Helyt adnak magzati közt — A fáradt anyának...
Minek ehhez annyi könny? — Minek itt a bánat?
- ② Egy öreg pár válik, egy-Agg férj s megtört asszony,
Késő rá, hogy a halál — Nagy gyászt okozhasson:
Bár nehéz ez óra, de — Nem csalatkozást hoz,
Mert ez a válás közel — A találkozáshoz.
- ③ Ötven év a házasok — Arany-korhatára,
Ha megjött, csak menni kell — Tudják, nemsokára:
S ha az egyik útra kel, — Érzik, úgy sincs messze,
Hogy a gyöngéd szívet a — Hálás szív kövesse.
- ④ Három év lett ráadás - S hogyha még több lenne,
Ki tudja, hogy örömük — Telhetne-e benne,
Vagy az átélt bús napok — Folytatásaképen
Bánatot vennének a — Rövid néhány éven?
- ⑤ A szülői gondokat — Már régen letették,
Néhány éve már csak az — Örömet temették:
Drága fiút, jó leányt — S mit magok nem hagytak,
Mehalt gyermekök után — Árvákat sirattak.
- ⑥ Bármilyen szép a tavasz-S bármi gazdag a nyár,
Hervadás őszén mi mást — Lehet várni annál?
S ha az ősz reménye is — Elmúlt, semmivé lett,
Nem tél adja vissza, csak — Új tavasz, új élet.
- ⑦ Kikért annyi könnye hullt — S oly nagyon hiába,
Szerettit keresni megy — Új tavasz hónapja,
S mi élve, szíven lakott, — Nem talál rá halva:
Jelenünk gyötrelme és — Jövők aggodalma.
- ⑧ Mindig retteg a szívünk, -Hogy mit hoz a másnap,
Békén adjuk őt azért — A szent nyugovásnak.
Mért kívánnánk, hogy szívünk — Bánatát megossza?
Fájó jajszavakkal őt — Oh, ne hívjuk vissza.
- ⑨ Mégis, míg szerettei — Búcsúzásra jönnek,
Csak ki kell csordulnia — Egy-egy hálakönnynek...

S míg a szív itt olvad, a — Szeretettől égve,
Emelik a jó anyát — A boldog mennyégbe.

⑩ Családjára áldozá — Minden pillanatját
S nem várta, míg a hálát — Érte visszaadják.
Csak három nap volt beteg, — Már az útra lépett
S vígaszúl megáldja a — Szomorú háznépet.

⑪ Így szól: Itt van a határ, — Ameddig kötöttünk,
Férjem, mégis tartson a — Szent kapocs közöttünk.
Vágyj hozzám pihenni, ha — Éltedet bezárod
S mennybe várja lelkedet — Örökké hű párod.

⑫ Édes, jó gyermekeim! — Rátok gondol lelkem.
Tudom, hogy hűségemért — Áldotok ti engem.
A nekem szánt hála mind — Atyátokra szálljon,
Ővé lesz a szép öröm — S enyém a szent álom.

⑬ Összesen hű rokonok, - Szomszédok s mindnyájan,
Kik részvételt álltok a — Tisztelők sorában,
Vegyétek hálám szavát — S él szent ohajtásom,
Hogy lelkem Jézus előtt — Boldogan meglásson.

⑭ És most útra indulok, — Jézus szent nevében,
Vezérelj, Szűz Mária, — Legdrágább reményem!
Nyerd meg, lelkemé legyen - Az üdvösség. S testem
A beszentelt sír ölén — Békén pihenessen.

-- 215 --

ELAGGOTT NŐ ÉS ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.

② Szívet fagyaszt, lelket tép - A szörnyű gondolat,
Azzá válni, mitől az — Élő szív elriad,
Számúzve, ottmaradni, — Holtak szörnyű során,
Hol nem vigyáz családom — Tekintete se' rám.

③ S fölzeng a szent ígéret. — Amely az Istené
S mintha a borzalom már — Hatalmát vesztené:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — Átrezg a szíveken
S az élőknek vígaszt és — Nyugalmat ad nekem.

④ Ez nem viharzúgás, de — Meleg ünnepi-dal,
Félre hát a szíveknek — Csüggedt siralmival!
Csak a könny hullhat csöndben, — Az le nem tiltható,
Hiszen ez hálaünnep, — Oly szép, oly megható.

⑤ Megadta Isten azt, hogy — Az örökös szemek,
Hű fáradás után, ma — Elpihenhessenek.
De meglátták betelve — A szép reményt, amit
Alig vergődő szívem — Már csak aggódva hitt.

⑥ Szerettem, szívszakadva — Zokogni nincs miért,
Vagy gyász-e, hogy pihenhet. — Ki már rég alig élt?
S oh hála! nincsen árvám! - Szárnyon mindannyija...
S hét gyermek atyjának lesz — Hová fordulnia.

⑦ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkéried Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑧ Megyek. Mi veszteség már — Itt a rövid napok,
Melyeket rég utolsók — Gyanánt számolgotok?
Megyek, hogy mennyben várjam - Hűséges férjemet,
Hogy az aranymenyegzőt — Lelküink ott ülje meg.

⑨ Ne tarts hát özvegységet — Miattam, hitvesem,
Amint én nem feledlek, — Még eltemetve sem
S nincs válás, közelebb hoz — Minden perc, pillanat,
Hogy nemsokára mennyben — Viszontláthassalak.

⑩ Hálánap ez s hálára — Milyen bőven van ok,
Bár nem voltunk egymáshoz — Soha hálátlanok,
Csak gondozásodért, mit — Nincs mód viszonzanom,
Változzék szent imára — A hála ajkamon.

⑪ Hét gyermekem! Mindnyájan — Fölnevekedtetek
Hervadva is boldog volt — Anyátok köztetek.
De nem tudnám nevelni — Már a család javát,
Hogy jót tegyek imámmal, - Mennybe hadd szálljak át.

⑫ S midőn válok, megáldlak: — Ti s hitvestársitok
Messze élethatárig — Csak áldást lássatok.
Örömetek' nevelje — Harmincnyolc unokám
S együtt legyünk az égben, — E földi lét után.

⑬ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkára.
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

- ⑬ Imámba foglalom mind, — Kik szántak engemet,
Ha nem volt is erő rá, — Hogy megsegítsenek:
Áldott, kinek részvétén — A bús szív földerül
S áldd meg, kik tisztelettel — Vettek engem körül.
- ⑭ Itt voltam, a család közt, - Hogy még láthassanak,
Lássák érettök egyre — Könnyörgő ajkamat,
Eirejtezem, de jobb az, — Uram, mint volna így,
Jobb, hogy örök imára — Hozzád az égbe vígy.
- ⑮ Boldog legyen ez érző, — Jólelkű, drága nép;
Viruljon a föld, melyre — Szerettim lába lép:
S áldott a föld, mely engem — Ringat szelíd ölen
S a sír, amelynek karja — Védve hajol fölém.
- ⑯ Legyen kedvedben a sok - jó szomszéd, hű rokon,
Emlékezet virága — Nyíljék a sírokon
S virágillat gyanánt, fel — Hadd áradjon a hit,
Hogy szent kegyelmed egykor — Az égben egyesít.
- ⑰ S most szent vággyal kitárul-Rég összetett kezem,
Lelkem üdvét reménnyel — Szívedbe helyezem,
Utad vágytam követni, — Hagyj célhoz érni ma,
Hadd zengjen ajkamon már — A hál'adó ima.
- ⑱ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 216 --

ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 15. »Bevégeztem földi pályám...«

- ① Bévégeztem földi pályám,
Mostan a sír keble vár rám,
Ahol olyan hosszú az éj,
Hol a hajnal csak egyszer kél.
- ② Jön az éj, a csönd világa,
Nem fáj szívem már hiába,
Mert a békét most elérte,
Bár nagy árt is adtam érte.
- ③ Itt az éj, de fénye nincsen,
Hogy a földre vigaszt hintsen,
Hogy a bánatban virrasztók
Letilthatnák a panasz-szót.

- ④ Én voltam itt a hold fénye,
Árváimnak szép reménye,
A boldogság hajnaláig,
Míg a sorsuk jobbra válik.
- ⑤ Elmerült a nap hét éve
Az enyészet tengerébe:
Árváimnak édesatyja
Jóságát ki pótolhatja?
- ⑥ Én akartam, látta Isten,
De már rég oly gyöngye lettem...
Egy hűséggel, fél erővel
Ily nagy cél nem érhető el.
- ⑦ Száz hűséggel, jaj de végül
Reményt veszttve, erő nélkül
Fel kell adnom a küzdelmet...
S kétszer árva lett négy gyermek.
- ⑧ Lement a nap, oda a hold,
Éltök búsabb, mint ahogy volt.
Oh nagy Isten, Téged várnak
Békéltető napsugárnak.
- ⑨ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ⑩ Életem elért határa
Kora idő a haláira,
Ötvenhárom éveamtől még
Mennyi áldást nevelhetnék!
- ⑪ Anya voltam, szívem drága.
Mért dobjam a föld porába?
— Édes hangok költögetnek,
A hű szív így hogy pihen meg?
- ⑫ De volt már, hogy elfogadtam,
Ami majd elbírhatatlan,
Most is, ha nehéz másképen,
Fölvettem az Úr nevében.
- ⑬ A betegség évek hosszán
Örömet sem enged hozzám
S Jézusért hűn hordtam ezt én
És meghaltam, mint keresztény.

- 14 Oh, a többi könnyű, édes:
Az özvegy megy hitveséhez,
Az anya hét magzatához,
Jámbor lélek szent Urához.
- 15 Vele élve, vele halva,
Elmarad a sír borzalma,
Mert ha élve megnyugodtam,
Édes lesz az álom ottan.
- 16 Diadalív a sír keble,
Reménységgel van betelve,
Melynek kedves virágai
A mennyben fognak nyílani.
- 17 Aki soha gyászt sem látott,
Ismerhet-e boldogságot?
— Szép az öröm, de nincs olyan,
Mint könnyes szem új mosolyban.
- 18 Mint rég felhős égen a nap,
Árva lányka menyasszonynak
S még ennél is szebb boldogság
Bús özvegynek a mennyország.
- 19 Pedig úgy fél... hogy lépjen be
Könnyes szemmel az édenbe?
— Mi szót ejtsen, hogy ne szánják
Bús soháját, gyászruháját?
- 20 -- S ime, a szent ajtó tárva
S hogy belép a szent határba,
Gyásza a menny szent fényében
Ragyog tisztán, hófehéren.
- 21 Panaszkodna bús jajszóval
S szava cseng, mint hál'adó dal:
Sír, de fájó könnye nincsen...
Csupa áldás, béke minden.
- 22 Ott vár férjem és hét gyermek,
Visszanyertem s visszanyernek, —
Bimbók- s rózsákként borúlnak
Hú szívemre, koszorúnak.
- 23 Szent ünnep halálunk napja,
Szép zene a harang hangja,
Mely azt mondja, midőn úgy sír,
Nem nyel örökre el a sír.

- 24 Oh szerettim, ez étellel
Más örökre nem veszett el,
Csupán a múltó remények,
De van egy új, boldog élet.
- 25 S ha érettünk szív nem fájna,
Kinek volna édes álma?
Szent ígéret a meleg könny,
Szeretjük egymást örökkön.
- 26 Bízatok hát az Istenben,
Hogy boldoggá tett ma engem, —
És nem felejt titeket sem,
Hogy a gyászon átvezessen.
- 27 Tűrjetek hát, békén várva
Az Ó drága ótalmára.
Szeressétek egymást híven,
Megáld ajkam s igaz szívem.
- 28 Rokonaim s jó szomszédok!
Szeretettel búcsút mondok.
Ki részvétellel ide fáradt,
Vegye szívből jött hálámat.
- 29 S most bocsásson el háznépem
Az Úr Jézus szent nevében,
Hozzá vágyom, jobbán álljak,
Mikor testem majd feltámad.
- 30 Oh, jön idő, lesz még egy nap,
Melyen testem életet kap
S meglátja szemeivel Őt,
A Bírót, az Üdvözítőt.
- 217 --
- ÖREG, ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.
DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- 1 Itt a vég, sietve, késve
Elhaladtak a napok;
Féltem egykor, vártam régen
S végre csak célnál vagyok.
A halálnak rémes arca
Nem riasztja lelkemet,
Áldott legyen minden porszem,
Amely engem eltemet.

② Hetvenhárom éves korban
Hullott rám bús szemfedőm...
Szomorú csalódni s mégis
Élni ily hosszú időn:
Ragyogó nap elsötétül,
Csendes béke elmarad
S hosszú öszön kell siratni
A derűs tavaszt s nyarat.

③ Ámító fény, tavasz álma
S nyári forró napsugár,
Míg tibennetek reméltem,
Éltem minden perce kár;
És te, bús ősz, elgyötörted
Fájó lelkem- s testemet...
Áldott legyen ez az óra,
Amely engem eltemet!

④ Szép idő hetvenhat év, de
Gondolatban nem nagyobb,
Mint a harminc évi gyász, mit
Férjem akkor rámhagyott, —
És amennyi gyász, csakannyi
Hervadás gyötrelme ez,
Míg félévi súlyos kínom
Most a sír ölébe tesz.

⑤ De nem látom búsnak éltem,
Hogyha rátok gondolok,
Édes fiam, gondos lányom,
Hálásszívű magzatok!
Éltem bús öszön virágot
Nevelt nagy hűségetek
S békén szenvedtem, mint özvegy
S békén türtem, mint beteg.

⑥ Boldogságtokon az élet
Gyászát elfelejteném,
Oh de fáj a könnyet látnom
Özvegy magzatom szemén,
És a szív, mely nem segíthet,
Gondnak mért maradna itt?
— S elfogadtam a halálnak
Értem nyújtott karjait.

① Ne is hulljon könny felettem,
Hála érte, jobb ez így!
Megyek békén parancsodra,
Jézusom, csak mennybe vigy.
Hálát mondok gyászomért, ha
Lelkemnek javára vált
És a kínokért, csak kérlek,
Vedd elégtétel gyanánt.

-- 218 --

ÖREG, ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Kész a test, kész a sír is, — Hogy egyesüljenek,
Ki annyit szenved, mint én, — A sírtól nem remeg,
Vártam is az éveknek — Ily nagy száma után...
Kész a sír, készen a test, — A lélek fél csupán.

② Hetvennyolc év öröme — Bőséges alkalom
S nekem alig maradt más. — Mint a sok fájdalom,
Soká a földön hittem — Minden jót, kedveset
S mire a sírhoz értem, — Majd minden elveszett.

③ Az Úr elvette tőlem — Az élet kincseit,
Valóban boldog óráim, — Ah, oly rég nincsen itt!
Örömem égbe vitték... — S a lelkem tudja már,
Hogy az igaz boldogság — Reánk az égben vár.

④ Méltóvá tett az a nagy — Szülői fájdalom,
Míg gyermekim elfölte — Hét csendes sírhalom;
Mit hat éve viseltem, — Bús özvegységem és
A három éve tartó — Sok testi szenvedés.

⑤ Szegény lettem, örömben — S erőben, egyaránt,
Csak két lányom maradt meg - Gondviselőm gyanánt,
De egyik bánat árnyán — Sír, özvegyen, szegény
És nem adhattam könnynél — Mást, keservéhez én.

⑥ Az aranyházasságnak — Elértem szép korát,
Utána mért viseltem — A bús évek sorát?
Gondot neveltem, ott, hol — Elég a fájdalom...
Hogy elhíttál, légy áldott, — Kegyelmes Jézusom!

⑦ A földi baj letelt már. — Elém az ég ragyog,
Oh, ha ajkam panaszt mond, — Hálátalan vagyok:

Mért szól, kit a nehéz gyász — Aggkorig elkerül?
A pár gyászév csak úgy jött, — Sok szép időn felül.

① Öreg társat temettem, — A nagy kor vitte el
S ki vádolná az alkonyt, — Hogy árnyékot nevel?
S ha sok volt három évi — Gyötrelmes hervadás.
De akkor jött, mikor már — Rég por a porban más.

② Az én harcom letelt már. — Oh, köss békét velem,
Aki a bűnt legyőzted, — Megváltó Istenem!
Lelkemet megalázom, — A dicsőség tiéd.
Vedd irgalmadba híved — Töredelmes szívét.

-- 219 --

ÖREG, ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Borulj le hálás lelkem, — Áldjad az Úr nevét,
Ki fölöttem tartotta — Gondviselő kezét
S hiába támadott rám — A bánat s gyötreleni,
Én az Istenben bíztam — S a gyász nem bírt veleni.

② Pedig, hogy szívem fájjon, — Lett volna sokszor ok,
Hiszen majd harminc éve, — Hogy bús özvegy vagyok,
De Isten rám tekintett, — Gyógyult szívem sebe
S idők multán egészen — Öröm töltötte be.

③ S én nem a sírt láttam, mely - Örömirre szakadt,
Viruló gyermekim, csak — Titeket láttalak:
Nem bús özvegy, hanem csak — Boldog anya valék,
Kinek sok örömnapp van — E földön hátra még.

④ Gyermekim szárnyra keltek - S mily édes volt nekem
A tudat, hogy nem lesz már - Bús árva gyermekem,
S ha a halálnak fáj, hogy — Az élők boldogok,
Nekem csak az, hogy egy lány - Már özvegyen zokog.

⑤ Csupa hálás szívekkel, — Hat gyermek vett körül...
Nem anya az, ki ennyi — Áldáson nem örül...
Ah, én örültem: nem fél, — Kit Isten kardja véd,
Borulj le, hálás lelkem, — Áldjad az Úr nevét.

⑥ Hetvennyolc év elég a — Boldog szíveknek is,
Öröm a perc, amely már — Párom karjába visz:
Itt már mind teljesítém, — Ami rám bízott...
Fektessetek le békén, — Hálás, jó magzatok!

-- 220 --

ÖREG, ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

① Emberek, ha nézitek — Ezt a nagy világot,
Sok hasonlóság között — Egyformát ki látott?
Nincs sem ember, sem szokás, — Sem idő, sem élet,
Sőt az is más egyre, hogy — Mit mutat s mivé lett.

② Így van hasonló az én — Életemhez szintén,
Épúgy érnek mások is — Szép virágkort, mint én;
Boldog lánykák és anyák — Mindig voltak s vannak,
Ez a szent elrendezés — S így kell lenni annak.

③ S hogy volt sok virágom és - Mind egyszerre láttam
S hogy mind a tíz szárnyra kelt, — Szép, de nem példát-
S mikor lábam özvegyi - Gyász útjára lépett, [lan,
Ott is találtam hozzám — Hasonló bús népet.

④ S más anyákhoz lett megint — Hasonló a lelkem,
Mikor a szülői szív — Gyászát megízleltem;
S tudtam, nem magam vagyok, — Ki az élőt szánom...
A fiút, ki ottmaradt, — Túl az Océánon.

⑤ Volt rajtam sok szép öröm - S lett elég búbanat,
Százán irigyeltek és — Száz ilyet megszánnak,
És hasonló életem — Mégis más történet,
Azoknak kivált, akik — Értem gyászt öltének.

⑥ Boldog volt jó férjemmel - Szívem együtt hosszan
És ki hitte volna, hogy — Én másra változzam?
S két más élet: ő elment, — Úgy, hogy gyászt se' látott...
S hogy megtépte a csapás — Szívem- s a családot!

⑦ De így is áldottam az — Istent hátatelten,
Mert magamnál annyi sok — Búsabbat ismertem,
S bár én lettem, ki egét — Elborulni lássa,
Oh, de gyászomnak maradt — Sok vígasztalása.

⑧ Nyolc évig ismertek a — Bús özvegyi néven,
Szívem azt viselve ért — Át a hetven éven;
Árva unokák jaja — S egy évi betegség
Jött segíteni, hogy ez — Órát siettesék.

⑨ S kit már mennyben várnak is, — Ki készült is rája,
Annak szinte édes az — Utolsó órája;
S ki jámboran szötte az — Égi boldog tervet,
Számolja a percet is, — Mikor útra kelhet.

- ⑩ Őt hét óta nincsen egy-Perc nyugalmam, enyhem,
Hála érte, hogy szabad — Végre megpihennem!
Elmegyek s betelnek az — Égbe esdő vágyak
S így szólok szeretve, hogy - Mindenkit megáldjak:
- ⑪ Először ti jőjjetek, — Szép kilenc szülöttem,
Kik boldogság-koszorút — Fontatok köröttem.
Egyszer tépte el csak azt — A reánk tört bánat..
S összehajlottak megint — A hú rózsáagak.
- ⑫ És úgy fogtatok körül, — Hogy bármerre néztem,
Háláját ragyogta rám — Sok, hűségtől szép szem:
Védőfalként álltatok, — Nem bocsátva gondba,
S nincsen út közületek, — Csak az égi honba.
- ⑬ De a szívem ittmarad — És várom, hogy holtan
Körém vágytok gyúlni, mint — Élve kedves voltam.
Sírkeresztemet ne sok — Könnyetek fűrössze,
Atyáttokkal síromat — Karoljátok össze.
- ⑭ Negyvennégy jó unokám, — Ékes, szép virágok!
Égi áldás harmatát — Hadd kérjem reátok.
Hétnek kedves párját is — Imáimba véve,
Kívánom, mind jussatok — Egykor a mennyégbe.
- ⑮ Még tíz másodunokám, — Rózságon ringó,
Örömkönnyben fürdetett — Annyi gyenge bimbó!
Soh'se vessen rátok a — Bánatfelhő árnyat
S örök boldogságra az — Ég honába várlak.
- ⑯ Oltáregylet tagjai! — Egy társatok válik,
Ki örökké hű marad, — Mint volt a halálig.
Adja Isten, ha letelt — Éltetek határa,
Együtt legyünk mennyben is — Szent szolgálatára.
- ⑰ Olvasóshívek! A hit — Volt szent vezérfényem
S nagy reményt vetettem a — Mária kegyében;
Élt bennem a szeretet — S viszonzásként várom,
Hogy imátok átsegít — Az égi határon.
- ⑱ Rokonok, szomszédaink, - Kiknek szíve megszán,
Kiket részvét, szeretet — Kapcsolt élve, hozzám,
Ki itt megjelent s ki egy — Imát elmond értem,
Mindnek hálát mondhassak - Egykor, fönt, az égben.
- ⑲ S eltépem, mi még kötött, - Azt a gyöngye szálát,
Megyek, vágyva, Jézusom, — Megpihenni nálad.
Teljesítsd a szent reményt, — Boldogíts egedben
S megnyugodjék hült porom-Drága, szent nevedben.

ÖREG, ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? . . .»

- ① Már régen leszállott a nap,
Éjjel volt ez már, nem est,
Mind megvolt, mit a remény egy
Boldog szív elébe fest,
Még az is megvolt, ameddig
íjjan a szem el se' lát,
Vágyaim határán is túl
Éltem évek nagy sorát.
- ② Ah de itt csapás sem kell s már
Jönnek sorban a bajok:
Nincs betegség, mégis érzem,
Hogy nagyon fáradt vagyok;
Minden fény a múlt ködében,
Eltűnt, nem sirathatom,
S várom békén, hogy ma lessz-e,
Avagy holnap végnapom.
- ③ Hosszú sorban forrtak egybe
Éveim, mint láncszemek
S boldogságomat nem a baj,
Az idő örölte meg.
Nyolc esztendő életemből
Nem egyéb, csak ráadás,
Hogy boldog maradjon, ettől
Menekül a sírba más.
- ④ Ily szerencsés volt párom, ki
Békén, ha nem boldogan
Élt olyan szép házasejtet,
Mint e földön nem sokan.
Mert hiába jött a sok gyász,
Szép ötvenhét év alatt,
Melyet vele eltöltöttem,
A szeretet egy maradt.
- ⑤ Élt sokáig, várt egészen,
Míg beállt az alkonyat,
De el is ment, míg a szíve
Veszteséget nem sirat,

Amit meghoz menthetetlen'
Az elhaladó idő...
S békességből boldogságra
Így ment, nyugodt szívvel ő.

④ Én maradtam. Hogy siratni,
Azt hiába mondanám,
Bár úgy érzem, véle menni
Boldog óra volna rám. —
Oh, nem bánkódni maradtam,
Csak örülni veletek,
Maradékim, kiket olyan
Igaz szívvel szeretek.

⑦ Gyermekké tett az öregség,
De fiam lett gyámolom,
Úgy segíté gyöngeségem,
Amint én őt egykoron.
Holtig tiszteletben tartott
Hálásszívű magzatom
És megáldja lelkem érte
Azóta minden napon.

⑧ Nem mehettem hitvesemmel,
Sok egyszerre annyi gyász,
Hisz az is bús eset volt, hogy
Félig árva lett a ház;
Maradtam, ne vesszen kárba
Szíved hűsége, fiam, —
S egy nagyanya mennyit örül
Kedves unokáiban...

⑨ S hetvennyolc évig megéltem,
Nem okozva gondokat;
Megyek innét, gyászt sem hagyva
S megint csak hűség fogad;
Elfelejttem, hogy szenvedtem,
Hogy özvegy lett a nevem
S új, örök frigy boldogsága
Új virágot hajt nekem.

JÁMBOR ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT. 222-247

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.

② Én hittem s úgy szerettem, - Szó nem mondhatja ki,
Szívemben a jámborság — Oltárt emelt neki...
S ki szent Szívéhez vágyik, — Az halni nem remeg,
Mert a szent egyesülést — Halála hozza meg.

③ S hogy szent kedvét keressen, - Od'adtam szívemet
Szent anyjának, kit Ő is — Oly végtelen szeret
S elolvadt szívvel, mintha — Jézussal mondanám,
Kívántam elrebegni: — „Szeretlek, Szűzanyám!”

④ Boldogan sem feledtem — A hét tör titkait
S örömeivel enyhítém — Szívem fájdalmait
S jámbor lelkem dicsőség — Hangján éneklé már:
„Jézus az én reményem... - Rám a menny üdve vár.”

⑤ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom:
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑥ Atyádnak udvarába — Te hívsz fel engemet,
Hová a fájdalom s a — Gyarlóság nem mehet,
S az én szívem sajogva — Hordta a bánatot
És veszteségén gyarlón — Sok könnyet hullatott.

⑦ Te megtisztítád szívem — S beforrt vérző sebe,
A bánatéjt remény szent — Fénye ragyogta be,
Kisírt szememben a hit — Szép napsugárt derít
S meglátom szívem édes, — Elvált szeretteit.

⑧ Hat gyermek él itt s mégis - Ott a nagyobb család
S köszöntöm boldogan az — Új élet hajnalát.
Az új hont, melyre nem von — A bánat felleget..
Jóságos édes Jézus, — Téged köszöntelek.

⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia?

Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑩ Három évig hervadtam — S már rég reménytelen,
Kezet fogott öregség — S betegség ellenem,
Pedig, ha fáj is a szív, — Élni ohajtanék,
Mert egy fiam atyátlan — S anyátlan árva még.

⑪ De a hálát nevednek — Szívből elmondhatom,
Hogy nagy bánatban bár, de-Hű szívek közt hagyom.
S hála, hogy végórámig — Mind hű volt gyermekem,
Rajtok pihenve, békén — Zárult le hű szemem.

⑫ Engedd, Uram, ha egykor — Majd újra felnyitom.
Körüitem álljon párom — S mindegyik magzatom.
Kiket neked neveltünk, — Legyen mind a tiéd,
Így jutalmazd egy hű pár — Benned bízó szivét.

⑬ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

— 223 —

GYERMEKTELEN ÖREG ÖZVEGYASSZONY FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

① Már az éj, sötét madárként,
Szárnyait terjesztgeté,
Lelkem túlvilágé volt már
S csak szívem az életé,
De az életvágy sem tartott, —
Ki csodálná ezt, midőn
Oly rég tévelyegtem itt, az
Alkonyatra vált időn?

② Szép az alkony, de csak úgy, ha
Tart soká az estifény,
De az eget már sok éve,
Hogy sötétnek látom én:
Bús felhőkbe ment le a nap,
Halványak a csillagok,
Szép remények holdsugára
Énrám többé nem ragyog.

③ A jó, régi ismerősök
Mind a sírban nyugszanak
S már az ügyis gyászos évek
Elvitték hű társamat;
Egyszülött kedves leányom
Még addig sem várt reám,
Tizenegy év óta porlad
A halottak bús során.

④ Ő lett volna éjszakába
Telt napunk egén a hold
S míg élt, boldog aggkort vártam,
Szíve olyan drága volt,
Édes lenne a virrasztás,
Míg hű szeme rám ragyog,
De így már csak bánni kellett,
Hogy még most is itt vagyok.

⑤ A sor rajtam volt és ő ment,
Bár nem túl fiatalon,
Hogy cserébe adjam éltem,
Jaj, nem volt rá hatalom!
— Szinte megbékéltek már az
Egykor árva unokák,
Csak én hittem, hogy az égen
Gyászfelhők vonulnak át.

⑥ Nem az én világom ez már,
Melytől szívem most szakad —
S álmodozva, visszahívta
Lelkem a szép multakat:
Tavasza boldog pacsirtája
Volt a szívem egykoron...
Oh boldogság szép tavasza!
Édes fiatalkorom!

⑦ Majd az áldott küzdelemnek
Szép világa jött, a nyár,
De hogy a jót megnevelje,
Az idő oly messze már!
Egy egészen más világ ez,
Mint volt egykor az enyém...
Nekem nyíltak még virágok
A boldogság mezején.

- ③ Nekem volt hitem, reményem,
Társam volt a szorgalom,
Úgy tartottam, minden óra
Áldást szerző alkalom;
Tudtam szívemből szeretni,
Jót akarni s tenni azt,
Örülni a boldogokkal
S megsiratni a panaszt.
- ④ Oh, nem könnyű mód ölében
Értem ily nagy korhatárt,
Régen ismert minden hajlék,
Mely segítő kézre várt,
Szíves gondom itthon is hűn
Örködött szerettimen
S tudtam éjt-nap fáradozni,
Csak talán pihenni nem.
- ⑩ Adtam s nyertem sok szíves szót,
Ki tagadta volna meg?
— Akkor minden szív jót érzett
S azt hirdették a szemek:
Szeretet volt a szívekben,
Szívesség az arcokon
S hívebb volt az idegen, mint
Majd talán ma a rokon.
- ⑪ Vágytam sokszor megsiratni
Eltűnt szép világomat,
De a szívem úgy érezte,
Nincs jogom rá, nem szabad.
Mért panaszlom a siralmat,
Mit a túlidő hozott?
Aki elment idejében,
Ennyit nem csalatkozott.
- ⑫ Majd nyolcvanhat év ... mi nagy szám!
Az öröm nem várja be
S késő rá, hogy a szegény szív
Új reménybe kezdene, —
Férjem is öt éve nyugszik,
S akinek még ez se sok,
Úgy váltunk el, mint ötvennyolc
Éves arany-házások.

- ⑬ Rég úgy ejtem a szót, mintha
Mindjárt válnom kellene,
Minden perc végperc lehet s itt
Nincs erő már ellene,
Mégis édes, unokáim,
Nektek búcsút mondanom,
Hogy ne vesszen a hűségnek
Egy szava se ajkamon.
- ⑭ Legyen Isten ótalmában
Minden hűséges rokon,
Legyen testi-lelki áldás
A kedves szomszédokon;
Kik eljöttek megtisztelni,
Áldom a jólelkeket
S hálát érzek az iránt, ki
Jószívvel megemleget.
- ⑮ Mellyel búcsúszómm bezárva,
A lelkem hozzád sohajt,
Jézusom, ki megsegítél
Bírni minden földi bajt.
Oh, légy most is segedelmem,
Ez utolsó utamon,
Adj nyugalmat s fönt, egedben
Várjon örök jutalom.

-- 224 --

HIRTELEN HALT. GYERMEKTELEN ÖZVEGY
FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Meghalt egy szív, mely öröme
Oly nagyon hiába várt.
Nyolcvanhárom éves pályán
Most értem el a határt.
Utam pusztaságon vitt át,
Csendes, borus ég alatt,
Nincsen gyásza, nincs emléke,
Hosszan tartott s ... elhaladt.

- ② Csendes út volt s mégsem könnyű,
Nem göröngyös, csak sivár,
Ketten jártuk, de leroskadt
Férjem is pihenni már —
S nem volt egyetlen virágszál,
Amely hozzám hajlana —
S elgondoltam, özvegyen is
Milyen boldog egy anya.
- ③ Én, már annak is sok éve,
Hogy letettem a reményt
S vártam a sírt, életemnek
Bús elégtételeként,
Bár ott sem ringatnak engem
Édes, szép ígéreték
S a könnyek sem költögetnek:
Mehaltam ... pihenhetek.
- ④ Úgy hittem, hogy egy hosszú út
Édes álmot érdemel,
Jámbor szívvel készültem rá
S ah, még azt sem értem el:
Az egészség megmaradt, de
Az élet... az elhagyott,
Mint a villámtól sújtott fa,
Testem összeroskadott.
- ⑤ És a lelkem sírva indul,
Szenvedés elé talán
S nincs közel szív, hogy nyugalmat
Esdekelne ajka rám;
Nem segít egy-egy imával
A hálás emlékezet,
Angyallá lett gyermek a menny
Trónusához nem vezet.
- ⑥ Mégis — éltem gyarlóságát
Bár én sem tagadhatom, —
Lelkemet a jó Istennek
Irgalmával biztatom,
Látta éltem bús folyását,
Látta jámbor lelkemet,
Letörli a tartozást, mit
Már lerónom nem lehet.

- ⑦ S a keresztény irgalomban
Vetem nagy bizalmamat,
Várom, hogy a jámbor lelkek
Értem imádkozzanak:
Mind áldásra méltó, aki
Holtat áldva emleget,
Azok közt is kiváltkép az
Elfelejtett lelkeket.
- ⑧ S én reménnyel elsohajtom
Jézus drága, szent nevét,
Készületlen lelkemről hogy
A borzalmat üzze szét;
Tekintse, hogy lelkemet mily
Igaz bánat hatja át,
Nyissa meg alázatomnak
Az irgalmak ajtaját.

-- 225 --

VILÁGTALAN ÖZVEGYASSZONY FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Mikor a lélekharangnak
Hangja felsír hirtelen,
Oly megszokhatatlan érzés
Reszket át az emberen...
A derűs kedv, mint kihalt fény,
Oly egyszerre elborúl
S az előbb vidám zajongók
Összenéznek szótlanul.
- ② Mert halálra ítéltnek
Rabháza földi hazánk,
Csak azt várjuk, hogy a véget
Melyik óra hozza ránk.
S a szemek ha összenéznek,
Szinte félve kérdezik:
„Vajjon, meddig bízhatunk még?
Melyikünk következik?”
- ③ A villámnál is mi gyorsabb?
— A halálnak szárnya csak,
Mikor, mint sas a felhőkből,
Az élők közé lecsap, —

És a harang, mintha látná,
A határon szétkiált:
„A veszély itt, köztetek jár,
Rettegjétek a halált!”

④ S kinek nincs még vesztesége,
Szánja boldog életét
És amíg ez a harang szól,
Addig kedve oly setét:
Oh szánandók, hogy remegtek
S boldogok, hogy van miért,
Én már csak örülni tudtam,
Hogy bús éltem véget ért.

⑤ A ti rabságtok szabadság,
Öröm a félelmetek,
Én voltam az élet rabja,
A sok éve nagybeteg, —
Négy falam közt őrzött a baj,
A nagy gyengeség, amely
Úgy leláncolt, hogy azóta
Ágyamat sem hagytam el.

⑥ És az én vak börtönömbe
Nem hatott be fény sugar,
Mert világtalanná lettem,
Több, mint kilenc éve már,
Szemem fényét mind elsírtam
Kedves hitvestársamért,
Ki tizenöt éve, engem
Gyászra hagyva, sírba tért.

⑦ Elragadta őt korán a
Hasztalan, sok küzdelem,
Úgy hagyott itt, a szegények
Háza lett a menhelyem,
Sőt még onnét is kiűzött
Gyászos sorsom engemet,
Azt a sok bajt velem, még az
Irgalom sem tűrte meg.

⑧ Kik nevemet olvassátok
E koporsó oldalán,
Meg kell kérdeznem még azt is,
Emlékeztek-e reám?

El voltam feledve, bárha
Itt éltem, közöttetek,
S kétszer hal meg, kit már egyszer
A sír mélyén hittetek.

⑨ Mire volt jó a sok év hát,
Mely elszállt fejem felett?
— Rajtam csak sok gyászt nevelt és
Másnak is csak terhe lett, —
A kis harang most ne sírjon,
Szóljon édes vígaszúl:
„Örvendjétek! A földről ma
Egy nehéz rab szabadúl.”

⑩ És Te, Istenem, bocsásd meg,
Ha panasz kelt ajkamon,
A küzdés nagy, csüggedésre
Mindig hő az alkalom,
Pedig hogyha volt is gyászom,
Én még hálát adhatok,
Mert az öröm idején túl
Atdad rám a bánatot.

⑪ Oh, küldj fény sugarat előmbe,
Napkeletnek csillagát,
Melynek fényénél a három
Szent bölcs Jézushoz talált;
Küldj elém fényt, hogy vezessen, —
És világtalan szemem
Szent színednek látására
Nyíljék meg, jó Istenem!

-- 226 --

ÖREG, ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① Ha egy élet lezajlott, — Szokták az emberek,
Hogy könnyekbe borulva, — Nehéz gyászt öltenek;
Oh, van sok erre méltó — És rá ok is lehet,
Mely részvétre indítja — Az érző szíveket.

② Mert az élet nem szórja — Pazarmód kincseit
S már az ifjú napoknak — Van megsíratni mit:

Ki hinné, hogy nem ejtett — Könnyet borus szemem,
Amikor búcsút vettem — A szülőföldemen?

③ Ide jöttem, ott hagyva — Sok édes álmomat,
Amelyekért kárpótlást — Az élet soh'sem ad,
S Isten teremt újabb kört, — Szebbet, mint elmaradt,
Tavaszcseresznye helyén — Gyümölcsös, szép nyarat.

④ Tele rakta virággal — Kis rózsakertemet...
S az áldás rózsafája — A gyászt nevelte meg:
Tizenkét gyermekemből — Fele maradt nekem
S mégegy hősi halált halt — A rémes éveken.

⑤ De jönnek új virágok — S amint száll a sok év,
Szívemre fényt vetett az — Édes nagyanya név,
Megint új élet ez, mely — Kárpótol mindenért...
S csak megcsalódott szívem - Megint, amért remélt.

⑥ Tizenhét éve lettem-Bús özvegy... s nincs tovább!
Itt nem derül az élet, — Csak egyre mostohább;
Elmult az egészség is... — Tizenhat éve már
Az őszi nap sugára — Hervadt mezőkre jár.

⑦ S elmondaná szívem, mely — Lemondástól beteg,
Hogy drága gyermekimnek — Mennyit köszönhetek
S elhal a szó s a szív, sok — Bús emlékekkel tele...
Az én sok bánatomnak — Nincs elégtétele.

⑧ Azért miattam a könny — Miért is húllana?
Siet sok gyermekéhez -- Az édes, hű anya;
A szomorú özvegy jó — Hitveséhez megyen,
Engedd, Jézus, a lelkem — Nagyon boldog legyen.

⑨ Terjeszd ki békességed — Kedves családomon,
Szépszámú unokáim- — S dédunokáimon,
Hogy, mint jámbor szívemnek — Gyöngéd hajtásai,
Legyenek méltók mennyben — Körültem állani.

⑩ S nyolcvannégy év határán - Kitárom szárnyamat,
Egy jobb élet szerzője — Legyen e pillanat,
Új ég ragyogjon rám és — Napja, Uram, Te légy,
Testemnek adj nyugalmat-S lélekben mennybe végy.

EGY NAGYON JÓ ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

① „Édesanya“ mi szépen — Hangzik e drága szó...
Édesanyát temetnek, — Ah, olyan megható!
E gondolat mindnyájunk — Szívéhez fájva ér,
Kiknek csak volt, kik válnak - S kiknek jó anyjok él.

② Hiszen ha felvirultunk, — Ő volt a rózsafánk,
Szerelme, mint fa lombja, — Védve hajolt reánk;
Ha hervadtunk, felápolt — S megéltünk általa...
Éltünknek ő valóban — Hű örzőangyala.

③ Föllekesít a jóra — S minden kis érdemért,
Elismerő szavával — Ő adja meg a bért;
S ha tévednénk s elitelt — Már a világ szava,
Édes vigasztalásért — Fordulni van hova.

④ Anyát teremt az Isten — S ő lesz a védelem,
Melynek enyhén az élet — Virága megterem,
Ez ő: Isten előre — Való nagy gondja ránk,
Isten szeretetéről — Bizonyosság jó anyánk.

⑤ A fának a gyümölcstől — Nincs visszavárni mit
S a fa táplál, erőt vesz, — Lehajtván ágait:
Így áldozott szülőnk is — Éjet-napot nekünk,
Ez az, mit soha méltón — Meg nem köszönhetünk.

⑥ S meghalt... E veszteséget-Ki nem mondhatja szó,
Édesanyát temetni — Azért oly megható,
Méltó, bús gyermekek, ha — A hálakönny szakad,
De jajjal megzavarni — Szent álmát nem szabad.

⑦ Nem gyásznapi ez! Mosoly van - Anyátoknak sze-
Hiszen nem csalta őt meg-Egészen a remény, [mén,
S ha volt is vesztesége, — Mind visszanyerte ma,
Békén bocsássuk őt hát — Férje karjaiba.

RÉGEN ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Utam végéhez értem. — Éltem határkövén
Fölrva áll, hogy hetven — Évig fáradtam én,
Ennyi küzdés után az — Álmom édes lehet,
Vigyétek sír ölébe — Kifáradt testemet.
- ② Gyászom végéhez értem. — Tizennégy év alatt.
Ha volt is még reményem, — Az is mind elmaradt.
Megyek már hozzád, régen — Elvált jó hitvesem.
Úgy-e, édesebb lesz majd — Álmod együtt velem?
- ③ Ne vádolj, amért szívem-Meg nem szakadt veled,
Hiszen csak hű a szív, ha — Él is, de nem feled.
Nem örülni maradtam, — Tanuk rá könnyeim
S a gyász, mit hordtam özvegy - Éltemnek napjain.
- ④ Nem örülni maradtam, — Hanem hat magzatért,
Úgyis sokat bánkódtak — Édes, jó atyjokért;
El is kellett siratnom — Fiam- s két lányomat...
Oh, amért ittmaradtam, — Szenvedtem én sokat.
- ⑤ Mosolygtam is talán, mert - Kegyetlen szív, amely
Nem tud együtt örülni — Hű gyermekeivel,
Nagy a szív, a bús özvegy — Boldog anya nem lehet
S csakoly hű, hogyha gyászol, - Mintha örül, szeret.
- ⑥ Nem hiába maradtam, — Volt jórahozni mit,
Le is fogtam haldokló — Magzatim szemeit;
Sírokat látogattam, — Könyörgve értetek,
De békén nem leszek, csak — A sírban, köztetek.

ELHAGYOTT, KÉSŐBB ÖZVEGY ANYA FÖLÖTT.

DALLAM: 17. «A kételkedés immár elosztott...»

- ① Megfáragták már a keresztet,
Ennyi jaira mi jönne más?
Hiszen minden kálvárián a
Kereszt a végső állomás.
Kín a kereszt, ha vinni kell,
De célt mutatva, drága jel,
Elérve, édes oltalom,
Alatta csendes sírhalom.

- ② Sokszor szakadt könnyem patakja,
Jutott nekem kereszt, nem egy,
Láttam, játszik a sors szeszélye
S mind a boldogságomra megy —
És vesztek, egyre, szüntelen,
Hiába könny, vagy küzdelem...
S imádkoztam, mert a kereszt
Imával szép, úgy véltem ezt.
- ③ Ah, egy hű nőnek és anyának
A fáradás is tülelég,
Hát még aki csak egy csapásnak
Od'adja élte nagy felét;
Akin csak kisebb bánatok
A sírba tett szép magzatok;
Ki ellenségének se' vét...
S egyre tovább tépik sebet.
- ④ Itt a kereszt! Nem a riasztó,
De az áldott, a kín után,
Mely, mint győzelmek hirdetője,
Magasan áll a Golgotán.
Úgy állj, kereszt, sírom felett,
Ma minden bajnak vége lett;
Hirdesse feun néma szavad:
„A gyötrelmem rabja szabad!”
- ⑤ S öröm színével írjanak be
A holtakhoz egy új nevet,
Hiszen majd száma sincs a bajnak,
Melynek véget ez óra vet: —
S mi elhagyott sok éven át.
E perc sok mindent visszaád...
S olyan örömhöz is vezet,
Mit nem tudtam, hogy elveszett.
- ⑥ Ah, elmaradt egy seb szívemről —
S mi másként kínos gyötrelmem.
Az édes boldogság jegyében
Találkozik emígy velem,
Már mennyből jó elém, akit
Vártam a végpillanatig
S már nem féltve, sőt boldogan
Szólítgatom: „Édes fiam!”

Ⓢ Az öröm színét rég lemosták
Arcomról a könnyzáporok
S nem életharmat az sem, mely most
Hú szemetekből rácsorog. —
Ki másnak ismert hajdanán.
Nem is vagyok az én talán?
— A síri párnán bús fejem.
Itt vagyok én legjobb helyen.

Ⓢ De az maradtam a családhoz.
Ki voltam: holtig hú anya,
Kész visszajönni bajra, csakhogy
Senki meg ne sohajtana;
S ha elmegyek, csak itthagynom
Áldásomat családomon,
S ha lelkem majd az égbe ért,
Könyörgök szép háznépökért.

Ⓢ És az maradtam Istenemhez.
Jósorsban s bajban egyaránt,
Jólétben áldva s hordva békén
A gyászt, amit kimért reánk;
Most is békén hajtok fejet
S elmondom a panasz helyett:
„Köszönöm a sok bajt s halált,
Mivel lelkem javára vált.”

Ⓢ S kérlek, Uram. buzgó fohással.
Ugy, mint az üdv szent kútfejét.
Add meg nekem a boldogságot,
Melyből kiüldözött e lét.
Lelkem öröm szárnyán siet,
Legyek örökre a tied;
Örökre Téged áldjalak —
S adj szép álmot a föld alatt.

KÉT PAP FIÚNAK ÖZVEGY ANYJA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. „Jézus az én reményem...»

① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen. — Melyet nekünk ígér.

② Így bíztam én s előre — Így vett lelkem irányt.
Csöndben lángolt a szívem — A jó Isten iránt
S mi kedves volt előttem. — Od’adtam szívesen,
Ha tudtam, hogy az Úrnak — Tetszése ez leszen.

③ Annyi sok év haladtán — Már megtanultam azt,
Mit az idő legázol, — Nem vár az új tavaszt,
De Jézus volt reményem - S ez adta az erőt, [nőtt.
Hogy bírjam a bajt, mely rég - Nem fogy, csak egyre

④ Ah, hány öröm hagyott el, - Visszavárhatlanul ...
Boldog, ki a csapásban -- Béketűrést tanul,
Boldog, ki hisz, mert az már — Jutalmat is remél ...
Uram! Lelkem eped, hogy — Mennybe segítenél.

⑤ Békén megyek eiédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.

⑥ Talán nehéz elhagyni — A kedves arcokat,
De engem már az égben — Több ismerős fogad ...
S ha két világ között kell — Jobbat választanom,
Te légy enyém, az égben — Felújult hajdanom!

⑦ Végesnek nincs jövője. — Azért oiy bús e lét,
Azért néztem epedve — Egek hona, feléd,
Hol nincs bizonytalanság -- S miatta félelem ...
Jézus, hogy végre elhísz, — De jót tettél velem!

⑧ Igaz, hogy a világon — Borús, sötét e nap,
A hozzám hívek arcán — Könnyek patakzanak,
De eddig távolodtunk. — Most már közelgenek
S Jézusban bízva, mennyben — Elérik lelkemet.

⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkira,
Ki értünk adtad élted, — Oh Isten egy Fia!
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑩ Hét évig voltam özvegy — S négy éve nagybeteg
S erőmet az utolsó — Három hét törte meg.
Egy hét volt a nehéz kín, — De hű szívek között
Békén túrt lelkem s szintoly — Békén elköltözött.

⑪ Két pap fiam imája — Segíti lelkemet
S tudom, egyiknek szíve — Fáj, hogy itt nem lehet,
A lelkem száll hozzája — S onnét az égbe, hogy
Könnyebb legyen keresztje, — Amíg épsége fogy.

⑫ Mégegy fiam családját — S együtt kedves nejét
A jó Isten megáldja — Gondviseléseért.
Hat kedves unokámért — Imádkozom s nekik
Kívánom az életnek — Jámbor örömeit.

⑬ Összesen hű rokonság, — Kik megtiszteltetek,
Úgy szomszédok, örömmel — Teljék be szívetek.
Szeretetlenben maradjon — Lelkünk egymás iránt
És segítse meg egymást — Mindig buzgó imánk.

⑭ Most, Jézus, irgalmadból — Könyörülj lelkemen,
Végy mennybe, dicsőséged — Engedd ott zengenem.
A szent dalt, mely örök lesz: — Neked hála s nekem
Gyászomért elégtétel — Egy örök életen.

⑮ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

ÖREG FÉRFIAK FÖLÖTT.

-- 231 --

GYERMEKTELEN ÖREG FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 15. «Bevégeztem földi pályám...»

① Be-vé-gez-tem föl-di pá-lyám, Mos-tan a sír
keb-le vár rám. A-hol o-lyan hos-szú az éj,
Hol a haj-nal csak egy-szer kél.

- ② Szívünkön az öröm a nap,
Hogy leszállt, sok éve annak
S a hosszú alkonyt követve,
Eljött rám az élet-este.
- ③ Az éj már terjeszti szárnyát
S mielőtt a sírt bezárnák,
Hideg ágyam megvetették,
Kezeimet összetették.
- ④ Mondd, lelkem, az imádságot:
„Jöjjön el a Te országod!”
Föld nem érti, mennyben hallják
A lélek néma óhaját.
- ⑤ Im, az éj ma-rám sötétül,
Ne maradjak csillag nélkül,
Ha nekem nincs, legyen érdem
A szent vér, mely elhültl értem.
- ⑥ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.

- 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
- Hogyha a világ ítélne,
 A szívem rettegve félne,
 A hűségéről bizonyságom
 Ki lenne, ha mennybe vágyom?
 Oly szegényen válok innét,
 Két szem sirat, egy ajak véd;
 Hála nem nyújt reszkető kart,
 Kínos jajszó vissza nem tart.
 Hatvan házasevnek hosszán
 Csak két szív volt közel hozzám,
 Édes lányom s drága párom...
 Az már elment s ezt nem várom.
 Túlidőn, hogy könnyem öntsem,
 Már gyász nem volt, de öröm sem —
 S a szív csak fájt, méltán vár rám
 A béke, a hantok árnyán.
 Diadalív a sír keble,
 Reménységgel van betelve,
 Melynek kedves virágai
 A mennyben fognak nyílani.
 Hosszú éltem kárba vesztve,
 Föltekintek a keresztre:
 Drága öt seb, egy sincs híjja,
 S égő, mint a lelkem kínja.
 Szent sebektől szenved lába,
 Ah, fáradtam, majd hiába,
 Hitvesemmel majd egymásért,
 Jézus vére hullásáért.
 Ott a két seb, szent kezén is, —
 Bánattól reszkettem én is,
 Kezem hálacsók ha érte,
 Megszenvedtem mélyen érte.
 Vérző szívét látva végül,
 Fájó szívem is megbékül,
 Oh, csak szent irgalmát várva,
 Lássam karját élém tárva.
 Szent ünnep halálunk napja,
 Szép zene a harang hangja,
 Mely azt mondja, midőn úgy sír,
 Nem nyel örökre el a sír.

- 17
 18
 19
 20
 21
- Meg kell halni, sírba menni,
 Mert állandó nincs itt semmi,
 Az én hosszú nyolcvan évem
 Mint egy perc, úgy elmúlt épen.
 Eimult, sőt már rég csöndben telt,
 De remélem a jó Istent,
 Itt elmaradt örömrészem
 Ott vár rám, a mennyben, készen.
 Hiszem, hogy lesz örök élet
 S a harangszó szép ígéret,
 A test még el sincs temetve
 S mintha máris költögetne.
 Hangja égbe, sírba elhat,
 Lelket ébreszt, testet altat —
 És míg húll a hant dörögve,
 A harang szól: „Nem örökre!“
 Oh, jön idő, lesz még egy nap,
 Melyen testem életet kap
 S meglátja szemeivel Öt,
 A Bírót, az Üdvözítőt.

-- 232 --

ÖREG EMBER FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? . . .»

- 1
 2
- Egy névhez, a koporsóra
 Nyolcvannégy év íratott...
 Egy ősz fej, egy szomorú szív,
 Egy roskadt test hervad ott,
 A lelkem szálldos fölötte,
 Az is kész az útra már,
 Messze tájra megy, csupán a
 Végső búcsúzásra vár.
 És a koporsóra nézve,
 Tisztelettel áll a nép,
 Melynek a hosszú életre
 Lettem boldog példakép.

Mintha tűzbetűkkel írnák,
A nagy évszám úgy ragyog...
S elfelejtik, hogy milyen rég
Elfáradt öreg vagyok.

③ Nem számos, hogy mennyi gondolhoz,
Gyászhoz van fűzve e név,
Csak egy látszik, az ohajtott,
A meg is nyert számos év...
Mind szeretné, de ha mindjárt
Elfogadni kellene,
Minden ember szólna egy-egy
Megriadt szót ellene.

④ Mert ez a kor, boldogan is,
A haldoklás bús kora,
Nem térhet ki a bajoknak
A föld fáradt vándora,
A világ nem áll meg értünk:
Több tavaszra több a tél
S több tavasznak hervadását
Látja, aki többet él.

⑤ Én csak éltem — hála érte! —
Békén, ha nem boldogan
S ha meg-megtépett is a gyász,
Nem maradtam egymagam —
S bár beláttam, túlidő, mit
Isten nékem juttatott,
Mégis majd megtört a szívem,
Mikor jó nőm itthagzott.

⑥ Addig hetven esztendőmre
Rá sem gondoltam talán,
Csak mikor ott láttam nőmet
Szomorú ravatalán...
Vele oly szép volt az élet,
Mint a tiszta déli nap,
Mikor elment... akkor szállt le
Szívemre az alkonyat.

⑦ Fáradt öreg akkor lettem,
A szív akkor érti meg,
Hogy, ha nincs már semmi célunk,
A bús virrasztás minek?

Mért nem vetnek akkor ágyat.
Mikor itt a csendes est?
— Tíz éves özvegységemben
Sokszor elzokogtam ezt.

⑧ Egy új nemzedéknek enged
Helyet ilyenkorra más,
Ez a kor nem élet többé,
Csak kegyelmes ráadás
S erős fánk, mely meg nem hajlott
Az élet terheitől,
Ennyi évre korhad, roskad.
Míg erőt vesz és kidől.

⑨ Én így voltam. Még ez órát
Nem mutatta semmi jel
S bár az élet bús, de csak fáj
Ily váratlan menni el,
Alig mondtam egy búcsúszót,
Már lefagytak ajkaim,
Most osztom az áldást szét, a
Hű szeretet hangjain.

⑩ És indulván a nagy útra,
Uram Jézus, lelkem esd,
Hogy gyarlóságát feledve,
Országodba elvezesd.
A keresztnek csendes árnyán
Megnyugodjék hűlt porom
S választottak örömére
Kelts föl engem egykoron.

-- 233 --

ÖREG FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Kezd már beteljesülni — Az én boldog hitem,
Mellyel szívem keservét — Régóta enyhítem,
Hogy boldogsággá válik - Minden gyász s fájdalom...
Nem éj közelg ma, inkább — Virrad szent hajnalom.
- ② Mert éj volt, gyász vak éje, - Melyre fény nem ra-
Oh gyermekim, egemről-Lehullt szép csillagok! [gyog,
Hogy is bírtuk viselni — Tovább az életet,
Minden reményt veszítve. — Árván, nélkületek?

- ③ Ah, oly bejárhatatlan — Nehéz keresztutat,
Mint a miénk, az élet — Hála! — ritkán mutat,
Mert nyolc keresztet itt áll, — Egy túl a tengeren,
Három a harcmezőn . . . s csak — A nyolcat ismerem.
- ④ Lelkem szállt, szívem vágyott - S eröm már nem
A gyász kegyetlen terhe - Megtörte testemet, [mehet,
S ma holt a szív s a vágya, — De lelkem célhoz ért,
Örök üdv vár, a sírig — Gyötrő keservemért.
- ⑤ Győzni is kell a szívnek, - Mely vérzik s tűr tovább,
Ki mindhívebb, amint a — Sorsa mindmostohább;
Ki nem jajong az eltűnt — Örömnapi után,
Hanem megnyugszik Isten — Nehéz akaratán.
- ⑥ Úgy élve, az örömek — Kitzsítottjaként,
Tűrtem sok testi bajt is — S ez ád megint reményt-
Kínkeresztet nyolc évig — Vittem panasztalan,
Míg végre börtön lett négy — Szomorú házfalam.
- ⑦ Három hónapja már, hogy — Halálos kín gyötör,
S nem volt nekem borzalmas — Többé a sírgödör,
Csupán szent ótalomhely, — És a halál vezér.
Kivel a zaklatott test — A menekvéshez ér.
- ⑧ Uram! Míg boldog voltam, — Hálám borult eléd,
S alázatom, ha rám a — Gyötrelmet rendeléd;
Végzésed elfogadtam, — Soh'sem kívánva mást,
Itt csak szent béketűrést — S mennyben vígasztalást.
- ⑨ Jámborsággal kerestem — Mindig szent kedvedet
S reményem nőtt, ha testem, -Vagylelkem szenvedett,
Hadd hinnem, hogy irgalmad — Szent szavát hallha-
S győzelmi ünnep e nap, — Nem itéletnapom. [tom
- ⑩ S mégis megindul szívem — Hitvesem bánatán,
Ki egymaga tekint az — Eltávozó után,
Ki egymaga sirat meg, — Ki egyedül marad . . .
S a nap kiadta már az — Utolsó sugarat.
- ⑪ Az élet alkonyán, a — Bánatnak éjjelen,
Siralommal magára — Hogy hagyhattam el én?
Szánlak, jó nőm s keresném, -Hogy a szót hol vegyem,
Mely enyhítne örömtől — Kifosztott szíveden?
- ⑫ Előre nézz, ahonnét — Remény mosolyg eléd,
Mely bontja, földeríti — A sírnak éjjelét —

- S a hit szemével látod, — Ki kedves volt neked . . .
Az égbe vár hű párod — S tizenkét gyermeked.
- ⑬ Olvasóshívek, értem — Egy imát mondjatok
S az ég honában újra — Legyek majd társatok
Hű rokonok, szomszédok — S tisztelők, összesen,
Vegyétek a részvétért — Hálámat szívesen.
- ⑭ S most reménnyel sohajtok, — Jézus, irgalmadért.
Ne add a szenvedésnek, — Kit oly sok bánat ért.
Gyötrött testemnek békét — Engedj a föld alatt
S lelki hálával mennyben — Magasztalhasalak.

-- 234 --

ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 3. «Neveddel ébredtek . . .»

- ① Édes gyermekkorom! — Boldog ifjúévek!
A sír határáról — Rátok visszanézek,
Mikor az eget még — Mindig kéknék láttam
S lelkem fürdött áldott — Napfény sugarában.
- ② Hogyha jött is felhő, — Rózsaszínben égett,
Nem takarta gondba — A szép reménységet;
Nappalom öröm volt, — Éjjelem szép álom . . .
Azt hittem, minden jó — Itt van, e világon.
- ③ Ha bús példát láttam, — Elfeledtem könnyen,
Ha megindult, mindjárt - Fel is száradt könnyem;
Azt hittem, mosolygok, — Mígcsak élek, mindég,
Mintha a világon — Én kivétel lennék.
- ④ S amint évek jöttek, — Amint évek szálltak.
Reményeim sorban — Valóságra váltak:
Boldogabb férj s atya — Nem lehetett, mint én
S kedves családom is - Oly boldog volt szintén.
- ⑤ Virágot neveltünk — S nem volt a világon
Szebb nekem, mint fiam — És három leányom,
Szomorúbb kép sem volt — Soha a világon,
Mint két szép leányom — A haláloságyon.
- ⑥ Lelkők szállott, szállott, — Elváltak szívüinktől,
Utánok sem láttunk — Sűrű könnyeinktől:
Hát nem adtunk nekik — Elég boldogságot . . . ?
Uram! Mily szép lehet — A Te szent országod!

- ① Egyetlen fiunk is, — A jólétre vágyva,
Elment, tengeren túl, — Messze Újvilágba.
Ott neveli küzdve, — Szeretett családját...
Tudtam, hogy szemeim — Többé meg sem látják.
- ② Én is beteg lettem — S elosztván családom.
Testem itt, lelkem ott — Járt, a másvilágon:
Itt nehéz gyötrelmek, — Ott valósult vágyak,
A családját szánó — Hűséges atyának.
- ③ Már útra is keltem, — Bocsássá meg nékem
Ezt a hűtlenséget — Szomorú háznépem,
Megnyertem, hogy őket — Hűn fölnevelhessem,
Két leányom hí, hogy — Őket is szeressem.
- ④ Özvegyet hagytam, de — Jó leánya karján.
Ki hozzá is hű lesz — Hiszem, mint volt hozzám:
Neveltgyermek is — Olyan híven érez,
Háládatos szíve — Bús hitvesemé lesz.
- ⑤ Árva unokák is — Zokognak felettem,
Mutatva, hogy őket — Hűséggel neveltem, —
Ha irgalmas voltam, — Tőled is azt kérem,
Jézusom, Megváltóm, — Örökös reményem!

-- 235 --

ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem. - Mély sír földön be bár.
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár.
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② Oh drága hit, te biztass, — Hogy félnem nincs nagy ok,
Te adj erőt, hisz' én oly — Gyarló ember vagyok,
Amily csekélynek láttam — Élve, hibáimat,
Ma visszanéznem ép' oly — Lesújtó gondolat.
- ③ Fáradva, küzdve, sohaj — Könnyen kelt ajkamon
S mikor szabad pihenni, — Nehéz lemondanom;
Éltem remélt határát — El is haladva rég.
Beláttam, ennyi év sok, — De azt nem, hogy elég.

- ④ Mert a szív élni vágyik: — Ha boldog, úgy azért;
Ha küzd, megint maradna, — Amíg célhoz nem ért,
S ha szenved, lát menekvést, — Száz úton, száz helyen,
Mindenütt a világon... — Csupán a sírban nem.
- ⑤ S én úgy is érzem, élni — Volna még száz okom:
A köz java, családom, — Hitvesem, száz rokon;
A szeretet sok szála — Oly kínosan szakad,
Pedig jutalmam vagy Te, — Uram, mindért, Magad.
- ⑥ Megtört az élet. Egykor - Nem volt a sok se' sok,
De már be kellett látnom, — Gond sem kell s roskadok
S bár gyermekim körültem — Hűséggel állanak,
Az évek száma mégis — Lenyomta vállamat.
- ⑦ Igaz, a hetven évet — Békén elértem én,
De már riasztva állott — A jövődő elém:
Két szív felett az alkony — Homálya egyre nő...
Vagy én sírassam párom - Gyászban, vagy engem ő.
- ⑧ S ha volt családi áldás, — De gyász is volt elég,
Elvitte a halál már — Családomnak felét
S négy gyermekem után még — Kis unokáimat...
Szép volt ugyan, de mégis — Borús az alkonyat.
- ⑨ S már én is hervadoztam...-Nyár fonnyaszt, tél fa-
[gyaszt]
S mire tavasz újúlna, — Nem várom már meg azt,
A tél a föld alá tesz — S a tavasz ottfeled...
Borongó kedves élet, — Válunk, Isten veled!
- ⑩ Három napi kínom volt — Az én Kálváriám,
Üdvösség biztatása — Lett ez idő reám,
Jézussal egyesülni — Legméltóbb alkalom...
Megnyertem s több panasz-szó-Nem is kelt ajkamon.
- ⑪ Oh Istenem! Te nyisd fel — Lezárult ajkamat,
Hogy boldogan áldhassam — Drága irgalmat.
Amért karodba vetted — Törődött lelkemet,
Hogy éltet adjon a perc, — Mely testben eltemet.
- ⑫ Hála neked, hogy bár sok — Örömben vesztesen,
De hálás gyermekekre — Maradt jó hitvesem.
S míg annyi hű szem könnye — Szeretve elsírat,
Hadd osszam el közöttük — Végső áldásimat.

- ⑬ Jó nőm, reád tekintek. — Hogy eltíltsd könnyedet,
Hogy szép időnk mulásán — Ne bánkódj, nem lehet.
De míg a szemben könny, a — Szívben hála legyen.
Mert nagy idő haladtán — Hagylak csak özvegyen.
- ⑭ Itt már párját legtöbbször — Sírba követte más,
Nem gyászidő, mit élsz, csak — Kegyelmes ráadás,
Nem szíved tépni, inkább — Örülni kell neked,
Hogy még tovább tisztelhet — Hálás öt gyermeked.
- ⑮ S nem is maradsz te el, csak - Virrasztod párodát
S hozzám pihensz, ha rád is — Leszáll az alkonyat;
Szívembe' porladsz s vélem — Kelsz föl a végnapon,
Mikor a hálát mennyben — Megint elmondhatom.
- ⑯ Öt gyermekem! Hogy egyszer - Miattam sírni keil,
Ha fáj is, nagy hűségem — Ennyit megérdemel.
Éltetek hosszú útján — Béke kíséren át
S egykoron megnyerjétek — Az ég dicső honát.
- ⑰ Összesen hű rokonság, — Magam- s nőmről valók,
Kedves szomszédaink és — Végtisztességadók,
Kérlek, hogy egy fohással — Rám emlékezzetek
S nyerje Isten áldását — Részvételt szívetek.
- ⑱ S most, Jézus, szent nevedben - A lelkem útrakel,
Add, a szent vágyak szárnyán — Egedbe jussak el.
Adj békét hült poromnak, — Kelts föl majd egykoron,
Hadd zengje örök hála — Szívemben-ajkamon:
- ⑲ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 236 --

ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Az Isten nagy hatalma — Teremt ezer csodát,
Tengernyi sok világot — S rá millió éltet ad;
Áldása egyre árad — S forrása mégse' vesz...
Gyarló ember-elmének — Felérhetetlen ez.
- ② Mi ehhez mind a fény, mit - Szemünk ragyogni lát?
Egy mécsvilág, mely égve — Emészti önmagát,

- Ha villámként kilobban, — Vagy napként egyre ég,
Mindnek közös határa — A kezdet és a vég.
- ③ Im, erre lettem példa, — Halálra válva én,
Fáradt, öreg szívemből — Midőn kihalt a fény,
Két éve fogy a kör, mit — A lelkem fénybe von
S féléve túl sem ért már — Haláloságyamon.
- ④ Pedig előlvilágolt, — Amíg loboghatott,
Szülőfalum határán — Ragyogva széthatott,
Napnak indult, holdfény lett — S mikorra elmerül.
Egy halvány csillag hal meg, — Majd ismeretlenül.
- ⑤ Ez a világi élet. — Nem is mondok panaszt,
Ki jót akar szívében, — Ne számolgassa azt,
Nem vár szívem jutalmat, — Elég, ha vád nem ért...
És újja megszületnék — Családom- s népemért.
- ⑥ Mért fáradtam, szívemtől - Nem kellett kérdenem,
Tudtam, meghal a rózsa, — Ha bimbót hajt, ha nem,
Mért lenne lelkem írigy? — Nem hasznosabb talán,
Hogyha szívem verését — Féltve letiltanám?
- ⑦ De csöndre intettek bús — Csalatkozásaim,
Láttam gyermekim anyját — A halál karjain
S kezdték követni őt a — Fölnevelt magzatok,
Hiába kértem őket: — „Várjatok! Várjatok!”
- ⑧ S eljött a rémidő s nincs — Hatalmam ellene,
Gond rabja mind, akiknek — Örülnöm kellene;
Öreg fám lombját tépi - A pusztító vihar... [kar?
S mit segít egy bús szív s két - Reszkető, gyöngé-
- ⑨ A gyenge ág sokára — Sebét kiforrija tán,
De én hiába várok — A szebb tavasz után,
Nem ápol már fel engem — A béke napja sem...
S lehajlottam a sírba, — Szomorún, csendesen.
- ⑩ Hét évtizedre egy év — Állít határjelet,
Itt válunk, búcsút mondok: — Jó nőm, Isten veled!
Csöndes öregnapokról — Szövődtek terveink...
S engem elvisz a bánat - S te özvegy vagy megint.
- ⑪ Ha jót akart a szíved - S a szándék célt nem ért,
Viseld el békecségekben, — Jézus sok kínjáért.
Feledd el a csalódást, — De emlékezz reám
S viszontláss szent örömben, — A boldogok során.

- 12 Hat gyermekem, akik közt — Hárman már páro-
Reátok kérek égi — S földi áldásokat. [sak,
Akik árván siratnak, — Szent vigaszt nyerjenek,
Haligassa meg az Isten — Könyörgő lelkemet.
- 13 Unokáim, megannyi — Tavaszváró virág!
Felhők takarják a nap — Éltető sugarát.
Isten jósága adjon — Tiszta, derűs eget,
S megáldom azt, ki engem — Jószívvel emleget.
- 14 Jó testvérem! Szívedre — Özvegység vet borút,
De Jézusért tórd, hogyha — Tövist hajt koszorúd.
Élted göröngyös útján — Az égi célt elérd.
S kérlek, hogy egy-egy imát - Mondj el a lelkemért.
- 15 Testvérem özvegye! Míg — Párod itt gyászolod,
Ó sok, buzgó imával — Az égben gyámolod,
S a perc, mely itt válást hoz, — Az égben egyesít,
Viseld azért békében — Szíved keserveit.
- 16 Egy nász s három nászasszony: — E szó két
[gyászt jelent,
De csak mulandó gyászt, mely - Nem tart, csak ide-
Özvegyek! A mennyben vár,-Kit megsirattatok [lent:
S addig, kívánom, itt is — Örülni tudjatok.
- 17 Kereszt- s bérmakomákon-S a kom'asszonyokon
Neveljen istenáldást — E jókívánatom.
Öröm kísérje őket — A késő évekig
És nyissa meg az ég szent — Honát az Úr nekik.
- 18 Még áldlak hű rokonság,-Szomszédok s mindazok,
Kiknek szemén miattam - Részvét könnye ragyog,
Gyógyuljon annyi szívnek — Kinnal égő sebe
S e bús világot újra — Békesség töltsé be.
- 19 Végre hozzád sohajtok, — Uram Jézus, feledd,
Ha gyarlóságból sokszor — Vétettem ellened.
Nyíljon égi hazádnak — Szent ajtaja elém
S testem békén nyugodjék — A sír nagy éjjelén.

ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- 1 Isten utam kimérte, — Adott hosszú határt
S mind áldás, mit kegyelme — Eddig élembe tárt:
Áldás a hosszú élet, — Míg boldogan halad,
Áldás a fáradságra — Egy nyugodt pillanat.
- 2 Áldás a jó egészség, — Amely erőt nevel:
Áldás a jólét, melyért — Sokszor fáradtam el;
Áldás az enyhe hajlék — S az a szelíd öröm,
Amellyel boldogított — Családi szép köröm.
- 3 Szeretteim! Nekem nincs — Mit elpanaszlanom,
Alig vetett a bánat — Barázdát arcomon.
De azt is elsimitá — Sok boldog érzélem...
Két kisdéd híján, mind itt — Maradtatok velem.
- 4 Unokáim nagy száma — Hiába vett körül,
Úgy érzem, szívem ifjú — Vidámsággal örül;
Ötven házassév jelzé, — Hogy itt van aggkorum
S lelkem úgy látta, frigyünk - Drágább, mint egy-
[koron.
- 5 S hét évtized után hogy — Eljött a hervadás,
Nincsen panasz szívemben,-Csak egy nagy hál'adás:
Nincs még gyász s hogyha jönne,-Nem látja már sze-
Szívem védelmezője, - Légy áldva, Istenem! [mem...
- 6 Míg élt a béke, éltem, — Elmult, meghalhatok...
Ah élők, milyen rémes — Vihar dúl rajtatok!
Én gyenge lettem rá, hogy — A küzdést fölvegyem,
Szívem békét keresni — A föld alá megyen.
- 7 Míg élt a béke, éltem — S ma harc világa van.
Ott küzd, rémes csatákban - Vöm s drága két fiam,
Sír a hon s a lelkök csak — Annak sebére lát,
El van feledve minden... — Szülő, hitves, család.
- 8 Sír a hon, szívök vérzik,-De mennek könnytelen...
S én olyan gyenge lettem, — Segíteni képtelen:
Ha győznek, csak zokognék, - Míg őket áldanám...
S ha ők sírnának, azt már — El sem bírnám talán.
- 9 Békére vágyom én s a — Győzelemre ezek...
Add meg nekik, nagy Isten - S én is boldog leszek,
Mert övék lesz a béke — S enyém a diadal
S égen-földön magasztal — A boldog háladal.

ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Pályámat megfutottam, — Sírom hajléka kész,
Túlboldogság soh'sem volt, - Mi mostan kárba vész,
De volt úgy, hogy valóban — Örülni volt okom.
Szívem csak ott hervadt meg, - A gyászos sírokon
- ② Meghervadt három síron - S háromért megtörött.
Pedig könnyem sem hullt a — Másik három fölött,
Nem is tudom, hol ásták, — Nem a miénk, de van
S ott porladoz, alatta — Három szép, hős fiam.
- ③ Egy szegény kis hajlékért - Védtek a szent röget,
Az édes, szent hazáért — Kiadták lelköket;
Meggalt szívök, az édes, — A drága, fiatal,
Jaj, elveszett hiába, — Nincs érte diadal.
- ④ Öt éve annak is már, - Hogy csendben hervadok,
Pusztító őszi szélként — Jöttek a bánatok,
Örömfánk elhullt lombját - Sodorták messze... és
Szívünknek nem maradt más, - Csak a kínszenvedés.
- ⑤ S én is csak gyászt neveltem, — A régi sohajok
A szívemből szakadtak — S utánok meghalok...
És drága nőm özvegy lett — S fiam s három leány
Az árvaságnak fájó — Könnyét ejti reám.
- ⑥ Hat megholt és öt árva...-Ah, mily nehéz szavak!
S azok a boldogabbak, — Kik csendben alszanak,
S élni az árvákért, vagy — Pihenni gyászomért..
Jaj, nehéz válaszút az, — Melyhez szívem ma ért.
- ⑦ De testem már a sírban — Lesz a legjobb helyen,
Hol a béke ölében -- Pihenhet bús fejem.
Uram! Adj szent nyugalmat — A gyászos életért
S lelkem az égben zengje -- Neved dicséretét.

ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Ielkzem égi útra indul
S hálátelten felkiált:
„Jó az Isten, hogyha büntet,
Jó az Isten, hogyha áld;
Jó az Isten szép napokban,
Jó, mikor meglátogat
S boldog a szív, mely kezéből
Mindent békében fogad.“
- ② Mert mit ér a zúgolódás?
Nem könnyebb a szív veled
S nem lehet, hogy lelkünk a bajt
Lázadással küzdje le;
S mit használ a bús panasz-szó,
A nagy lelki gyengeség?
Hogy boldogságot neveljen,
Nincsen arra könny elég.
- ③ Csak küzdjünk és megnyugodjunk,
Hittel Istenünk iránt
És ne tartsuk céltalannak,
Mit végzése mért ki ránk:
Gond az áldás termőfája,
Könny az öröm gyermeke
S a jót elfogadván, rosszban
Zúgolódní illik-e?
- ④ Nézzetek fejemre, melyen
Minden szál haj hófehér,
Annyi gond telt el, mikorra
Hetvem évem véget ér.
A családért szállt meg a gond...
S nem volt nálok kedvesebb,
Hogyha nem láthattam őket,
Már az a nap eiveszett.
- ⑤ S hetet mégis sírba tettem, —
Hogy fáj, nem tagadhatom,
De mi lenne most velem, ha
Nem lett volna bánatom?

Színörömtől válva, álmom
Ily nyugodt lehetne-e?
— Hét angyal karján mosolyg az
Ősz atyának agg feje.

- ⑥ Nézzetek jó hitvesemre,
Megnyugszik, bár könnye hull,
Az én földi boldogságom
Marad neki vigaszul:
Szép családom, fészke, melynél
Kedvesebb csak egy lehet,
Isten háza, melyben béke
Várja a bús lelkeket.
- ⑦ Több a gyásza, mint nekem volt,
Több velem s nem mond panaszt,
Mert amit remélni mertünk,
Isten már megadta azt,
De ha tűrni nem tanúl, most
Nem lel vigaszt semmiben,
Így megbékél és hat élő
Gyermek karján megpihen.
- ⑧ Nézzetek jó gyermekimre,
Fáj a szívök egyaránt,
De könnyük úgy hull szívemre,
Édes ígéret gyanánt,
Áldás nekik, vigasz nekem
S bús anyjoknak szép remény,
Hogy bánatban gazdag szíve
Örömben sem lesz szegény.
- ⑨ Így lesz megnyugvás a földön
S békesség a föld alatt,
Így nevel hálát az áldás,
Mely fölöttünk elhaladt. —
És belátva, hogy küzdés s baj
Lelkünknek javára vált,
Felkiáltok: „Jó az Isten,
Hogyha büntet s hogyha áld.“

ÖREG, ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem. - Mély sír földön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!“ — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② S a fáradt test elindul, — Kínon békét cserél
S a lélek kész az útra, — Mert Jézusban remél...
Mehalt örömek és ti, — Élő búbanatok,
A szívem jaj, de könnyen — Lemondott rólatok!
- ③ A négy fehér koporsó — Emléke is elég,
De szívemet hat éve - Nagyobb gyász nyomta még,
Akkor tért sír ölébe — Szeretett hitvesem
S azóta nem feledtem - A gyászt, egy percre sem.
- ④ Mehalt és nincs azóta — Örömfény ajkamon,
Tudtam, hogy lelkem érte -- El kell sohajtanom,
Oh mert olyan zengő szó, -- Olyan derűs mosoly,
Melytől szívem begyógyul, - Nincs a földön sehol.
- ⑤ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom;
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.
- ⑥ Ki ígérhet nekem már — Földi reményt, vigaszt,
Mikor minden nap egy-egy — Örömtől elszakaszt?
Mit várjak? Volt elég gond, - Aggódás, szenvedés
S pár év, mely még jöhetne — Feledni is kevés.
- ⑦ „Nincs fájdalom!“ Ezt földi — Elme nem éri fel,
Hisz' e földön gond nélkül - Egy perc sem múlik el.
Itt fájdalomba fúlik — A boldog képzelet,
Itt szenved, aki gyülöl, — Szenved, aki szeret.
- ⑧ S ma lelkem örvend, ujjong: - „Édes jó Istenem!
Lesz hát hely és idő, hogy - Nem kell aggódni sem,
Hol nem fáj a mult, nem tép - Gond a jövő miatt?
Akkor mind balga szív, mely - Egy jámbort meg-
[sirat!“

- ⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkira,
Ki értünk adtad éted, — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, - A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!
- ⑩ Ah, mennyit gyötröttünk mi, - Én s velem drága
Élet- s örömpusztító, - Hosszú, nehéz időn! [nőm,
S övé a mennyek üdve — S engem is arra vár...
A föld minden keserve — El van feledve már.
- ⑪ Kiket lesujt az élet, — Az ilyen bús napok,
Jézus ígéretére — Bizva gondolatok
S törjetekek békességgel — Minden csapást, hiszen
Minden bánat múló, de — Az üdv örök leszen.
- ⑫ Édes Jézus! Nevedben — A lelkem útra kel,
Add, a remélt boldogság — Honába jussak el.
Várjon Tenálad párom, — Négy kedves angyalom
S magasztaljon örökké — Örvendező dalom.
- ⑬ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 241 --

ÖREG, ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Sok bú hervasztá szívem-, - Számos év arcomat,
Tudtam, e lét a múltért — Elégtételt nem ad,
Csak gyötrőbb minden óra-Tovább mért küzdenék?
S hagytam meghalni a gyászt,-Mely a szívemben ég.
- ② De nem mondtam panasszal,-Hogy a bánat visz el,
Hiszen ott voltam úgysis, — A határhoz közel.
Régen megtört az élet, — Segít a fájdalom
S hat éve már ah, úgy hí - Egy csendes sírhalom!
- ③ Hát elmegyek, hiszen már — Időm úgysis letelt,
Hiú örömmek én már — Úgy sem adnék hitelt...
Úgy tudták, a sírhant csak — Páromat fődte le,
Pedig szívem is ott volt — Eltemetve, vele.
- ④ Lelkem nem zúgolódhat, - Van hat hű magzatom,
De az atyai szívet — Meg nem tagadhatom:

- Tizből maradt ez a hat — S egy fölnevelt leány
Csak pár éve, hogy elhalt,-Új gyászt borítva rám.
- ⑤ Nem élt bennem egyéb már, - Csak az emlékezet
De az vissza, a jó nő — Sírhalmához vezet
S az ifjú szív reményt a — Jövő egén kutat...
Mi más a vágy, a cél, ah, — Mi széjjelvált utak!
- ⑥ Hagyjatok hát nyugodni, — Ti, hálás magzatok!
Ne hívjon vissza se könny, — Se szíves ajkatok,
Éltem soká, időmből — Az aggkor is kitelt,
Csak azt teszem le már, mit - Szívem fájón viselt.
- ⑦ Nektek korán, szerettem, - Hogy velem tartsatok,
Még sok tavasz nevelhet — Virágot rajtatok;
Ti törjetekek előre, — Őt kedves magzatom,
De szívem anyátoktól — Én el nem tilthatom.
- ⑧ S békében válhatunk el,-Nincs vád, sem itt, sem
Szeretve küzdöttem, míg - Erőm fáradhatott lott,
S azóta ott pihentem, — Hűségtek karjain...
Áldjon meg a jó Isten, — Édes szeretteim!

-- 242 --

ÖREG, ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol?...»

- ① Hol nincs gyarló életünknek
Egy bizonyos perce sem,
E világon hetven évet
Áthaladtam csendesesen.
A bizonytalan napokból
Nőtt sok év, sok évtized,
Végre szívem életéért
A halállal megfizet.
- ② S hol nincs egy nap bűnök nélkül,
Hosszú hetven év alatt,
Oh nagy Isten, gyarlóságból
Hányszor megbántottalak!
Nőtt a lélek tartozása...
S mint a test az életért,
Lelkemnek kell megfizetni
Minden gyarlóságomért.

- ③ Halni kell a bűnökért is...
Jaj, rettentő gondolat,
Hiszen a lélek halála
Az örökös kárhozat, —
Szörnyű igazság, elődbe
Rémült szívvel állanánk,
Oh de boldog biztatással
Néz a szent kereszt reánk.
- ① Üdvözítő édes Jézus!
Mefizettél bűnömért,
Halált kívánt az igazság
S Te haltál meg lelkemért,
Hogy reménnyel biztathasson
Csekély földi érdmem
S mennyek üdvét megnyerhessem
Igaz töredelmemen.
- ⑤ Légy kegyes bírám, tudod, hogy
Nem öröm a földi lét,
Hányszor nézünk, oh keresztben
Szenvedő Jézus, feléd!
Mert faragják a keresztet
E világon szüntelen,
Hol a kiméletlen szívek
Hol a testi gyötremem.
- ⑥ Hányszor összeroskadunk, mint
Szent Te, a kereszt alatt,
Szánd meg hát, ki szenvedésed
Útján békében halad.
Szánd meg a kín tövisétől
Veled vérző szíveket,
Kik az élet szenvedését
Felajánlották neked.
- ⑦ Szánj meg engem, nagy csaláért
Küzdve fáradó atyát,
Tedd boldoggá szívemet, ha
Sokszor gondok szagaták...
Hűségem nem nyert jutalmat,
Bánat volt öregkorom,
Add meg a jutalmat, melyet
Tőled vártam egykoron.

- ⑥ Szánj meg, mint tizenhat éve
Gyászoló bús özvegyet,
Fájt szívem, de nem vágytam, hogy
Újra boldoggá legyek,
Nem kerestem orvosságát,
Majd nem is mondtam panaszt,
Benned bíztam, tőled vártam,
Hogy Te gyógyítod meg azt.
- ⑨ Fejemet a sírba hajtom,
Tedd, ott legyen a határ,
Hol a fáradt, gyötrött testre
Az ohajtott béke vár,
Melyen túl az üdv babérja
Koszorúzza lelkemet...
S vigasztald meg azokat, kik
Értem könnyet ejtenek.

-- 243 --

ÖREG. ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Elszállt a sok év fölöttem
És a perc elérkezett.
Melyen a halandó a bús
Enyészettel fog kezét,
Szólt az Úr s a szent parancsra
Múló éltem átadom,
Melynek súlyát nyolcvanhét év
Megnevelte vállamon.
- ② Szép idő ez, hogyha békén
Telhetnének a napok,
Oh de nincs mód elkerülni
Míg élünk, a bánatot:
Nagy idő, hogy jót tegyünk, de
Bűnre is nagy s — fájdalom! —
Inkább nő a tartozás a
Gyarló, földi vándoron.
- ③ S ha az irgalom, Megváltónk,
Nem szent szívedből ered,
Hová lennénk számadáskor
Mi, hálátlan emberek?

— De ki értünk éltét adta,
Kegyes bíránk is leszen —
S e reménynek boldogságát
Már szívemben érzem.

① Nincs talán, ki földi útját
Békességben fussa át,
Élte bús óráit egy agg
Föl se emlegesse hát.
Őrizgesse bús emlékét.
Mint a sír, oly csendesen...
Ki nem boldog életében.
Nem szánandó halva sem.

⑤ Sok bajt láttam a világon,
Sokszor elmaradt, ami
Már remény volt s mit úgy véltem,
Tudna boldogítani;
Szerettim válása is mind
Egy-egy bús folt éltemen...
És Te hagyta, hogy viseljem
Azt a sok gyászt, Istenem!

④ Hol vagytok, ti, ifjutársak,
Kikkel éltem reggelén,
Gondtalan kedv zöld mezőin
Annyi rózsát szedtem én?
— Már keresztetek lekorhadt,
A sír eltűnt jeltelen...
És Te hagyta, hogy maradjak,
Én kegyelmes Istenem!

① Hol vagytok, ti, jó testvérek,
Egykorú hű rokonok,
Kik az élet nagy hitében
Kedves társak voltatok?
— Nem felelnek, — ott alusznak,
A bús síri éjjelen...
És Te hagyta, hogy megéljek,
Én kegyelmes Istenem!

③ Hol vagytok, kik minden gyászért
Vigasztalást adtatok,
Hű nőm s gyermekim? — Jaj, a sír
Összeomlott rajtatok!

— S most, mikor már özvegy s árva
Nem sír a keresztemen,
Megengedted, hogy elmenjek,
Én kegyelmes Istenem!

② Indulok hát s hideg ajkim
Búcsúszóra nyílanak:
Isten hozzátok először,
Megszokott hű házfalak!
Ragaszkodtam hozzátok, mert
Köztetek sok öröm ért
És talán még jobban annyi
Fájdalmas emlékemért.

⑩ Itt neveltem szép háznépet,
Hol áldás, hol gond között.
Itt bánkódtam a családeért,
Melyet sok baj üldözött.
Itt sirattok el ti is most,
Hálásszívű magzatok. —
S bár elhagylak, házam s népem,
Legyen áldás rajtatok!

⑧ S Téged, édes Jézus, kérlek,
Légy kegyes bírám nekem,
Hogyha megnőtt tartozásom,
A nagyszánu éveken.
Végy egedbe. S a sírból, hol
Új életről álmodom,
Kelts föl egykor — s álljak én is
Irgalmas, szent jobbodon.

-- 244 --

ÖREG, ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 15. «Bevégeztem földi pályám...»

① **B**evégeztem földi pályám,
Mostan a sír keble vár rám,
Ahol olyan hosszú az éj,
Hol a hajnal csak egyszer kél.

② Nem mondom öröm szavának,
De ez a szó nem is bánat.
Szívünk bár a sírtól retteg,
Ott várnak ránk, kik szerettek.

- ③ Szép a nappal, de elfáraszt
S az éj békességet áraszt. —
Ki ébren a küzdés rabja,
A nap multját nem siratja.
- ④ Menekül a csendes éjbe,
Szelíd holdfény a szent béke,
A szendergőt betakarja,
De szent álmát nem zavarja.
- ⑤ Vándoridő ez az élet,
Mely a sírnál ér csak véget,
Ahol a keresztnek tövén
Megpihen a jó keresztény.
- ⑥ Lép az idő s összenőnek
Percek, órák esztendőnek.
Az esztendők összeforrnak
Iju-, férfi- s öregkornak.
- ⑦ Az én csendes koporsómra
Hetvennégy év van felírva,
Egy-egy láncszem minden éve,
De csak egy lánc összetéve.
- ⑧ Minden éve egy-egy láncszem,
Mindegyikre ráemlékszem,
Hol öröm, hol gyász emléke,
De boldog csak egy: a vége.
- ⑨ Diadalív a sír keble,
Reménységgel van betelve,
Melynek kedves virágai
A mennyben fognak nyílni.
- ⑩ Uram! Irgalmadra kérlek,
Teljesítsd be, mit remélek,
Teremjen nekem virágot
A Te égi szent országod.
- ⑪ Sok öröm elveszett lassan,
Engedd, ott megtalálhassam,
Ne kövessen csalódásom
S örökös lesz hál'adásom.
- ⑫ A sír, mint ajtó vezet be,
Nem halálba, új életbe.

- A megholtat elfogadja
S vissza majd, mint élő adja.
- ⑬ Szent ünnep halálunk napja,
Szép zene a harang hangja,
Mely azt mondja, midőn úgy sír,
Nem nyel örökre el a sír.
- ⑭ Hat hónapja, míg hervadtam,
Ezt a reményt ápolgattam:
Eltelt kínos három hónap
S vége minden mulandónak.
- ⑮ Mert nem földi álom ez már,
Örök hajnal, mit a test vár,
Örök fényvel egy örök nap,
Örök üdv a boldogoknak.
- ⑯ Gyermeğim, hogy ezt elérjem,
Buzgó imátok segéljen
S lelkem áldva gondol rátok,
Most testem sírnak adjátok.
- ⑰ Oh, jön idő, lesz még egy nap,
Melyen testem életet kap
S meglátja szemével Őt,
A B.rót, az Üdvözítőt.

— 245 —

JÓLELKÜ ÖREG FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Meghalt az én szegény szívem,
Elhagyta az életet,
Nem nyertem meg az osztályrészt,
Mely engem megilletett,
Élve, mindig fáradoztam
S gonddal értem sírhoz is.
Mikor nyolc napi betegség
Váratlan a földbe visz.
- ② Nevelgettem a családot,
Kezemből etettem én,
Abban volt minden gazdagság,
Két kezem volt a remény. —

Nem is tettem össze holtig,
Csak az imádság miatt,
Mert hitvesem még most is, mint
Kenyérkeresőt sirat.

⑤ Még most is, majd elagottan,
Jártam messze tájakon,
Hogyha szerettem jólétét
Itt meg nem találhatom —
S ott roskadtam össze, távol
Mint halálos nagybeteg
S az fájt csak, hogy a családon
Többé nem segíthetek.

④ Fölneveltem házanépem
S hűség másnak is jutott
S adtunk, Uram, néked is már
Négy szép, drága magzatot,
De a gondját visszakertem,
Hogy szolgálhassak neked
S évekig neveltem három
Elhagyatott gyermeket.

⑤ S kettőt szárnyra bocsátottam...
Mily gazdagság, Istenem!
Elhagyottak hálakönnye
Egy erőtlén emberen...
Hét gyermeket adtál s ime,
Tízzel számolok be én,
Irgalmas voltam, hajoljon
Irgalmas szíved felém.

-- 246 --

RÉGIFAJTA PUSZTAJÁRÓ EMBER FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

① A jó Isten megteremtett
S nem vonva eléem határt,
Szemeimnek, vágyaimnak
Egy nagy világot kitárt —
És mehettem, hogy kiküzdjem
Képzelt boldogságomat,
Földi üdvöt, mellyel e lét
Élvakít s mit meg nem ad.

② Mentem s hogy nagyon csalódtam,
Még csak azt sem mondhatom,
Kis körön királyi-pálca
Lett az én vándorbotom;
Volt alattvalóm, szavamra
Fejet hajtott mindenik
S kis világomon hatalmam
Eltartott végpercemig.

③ Egy összeomló világnak
Határán jel voltam én,
Nem kapocs, sőt mintha inkább
A véget jelenteném:
Ilyen is volt, nem lesz többé,
Csak ha szóban felmarad...
Uram! Jó-e az embernek
Az a szabadakarata?

④ Ez az ember méltósága,
Főnségedből egy parány...
S inkább sírok, hogy bilincset
Hatalmad nem rakta rám;
Oh Uram! Neked rabod nincs,
Csak öröklő gyermeked
S én e végtelen kegyelmet
Hogy háláltam meg neked?

⑤ Hány ámitja a szívét, hogy
A jó Isten messze van...
Nem a lelkem lázadása
Volt az én kemény szavam,
Jártam én Kálváriát, a
Bünkereszttel vállamon,
Sírtam gyarlóságomon, hogy
Nincs erő megállanom.

⑥ És voltak, kik mentegettek
S látva, hogy sok szív szeret.
Hittem is, hogy gyarlóságom
Nem önszívemből ered:
„Messze jártam, a világnak
Rossz példája volt az ok,
Melyet meg kellett tanulnom
S elfeledni nem tudok.“

- ⑦ Míg, Uram, kezébe estem,
Szinte nem vélt hirtelen,
Elmémből, mely jobb véget várt,
Kialudt az értelem;
Amit vakmerőn reméltem,
Nem nyertem meg a kegyet...
Út az óra, elmémulok,
A harang szól s elmegyek.
- ⑧ És mi lesz most? És kivált, ha
Rossz példát mutattam én?
— Mégis felgyulad szívemben
A törhetlen szent remény.
Mely a vád helyett, a Jézus
Szent irgalmához vezet...
S áldjon meg az Isten minden
Értem összetett kezét.
- ⑨ Ne tanuljatok mást tőlem.
Csak a szép szokást, amely
Szülőt tisztel, holtakat véd.
Gyászban árvákat nevel;
Megbecsül mást, s míg kéretlen
Megsegíti a szegényt,
Kér, hogy irgalomból ebben
Maradjon meg példaként.
- ⑩ Uram, e hűség fátylával
Földd el gyarlóságomat,
Hallgasd színednél könyörgő
Két angyal kislányomat,
Annyi hálás szív fohászát,
Kik érettem esdenek
S kit nagy jószágod teremtett,
Nagy irgalmad mentse meg.
- ⑪ Hozzámtartozók, szerettim
S kik itt megjelentetek,
Kérlek, egy-egy imádsággal
Lelkemen segítsetek
S mennybe jutván, nem lesz hála
Az enyémhez fogható.
Addig is szívből kívánom,
Áldjon a Mindenható.

- ⑫ S most indulok szent reménnyel,
Jézus, kereszted nyomán,
Kit megváltottál, bocsásd be
Irgalmadnak ajtaján,
Hogy, ha gyarló szavam vétett
É világon ellened,
Ott, a hálától zokogva,
Örökké dicsérjelek.

-- 247 --

ELHAGYOTT ÖREG FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Jézus az én reményem. - Mély sír földjön be bár,
Nincs ok remegve félnem, - Rám a menny üdve vár:
„Boldog, ki hisz nevemben!” — E szó örökkön él
S az üdv megmérhetetlen, — Melyet nekünk ígér.
- ② Kinek volt vigasztalása — Jobban e drága hit,
Mint nekem, aki bajnál — Mást alig láttam itt?
Voltam özvegy, az Isten — Rendelése szerint
S ha jobbra vágytam, szívem - Csak elborult megint.
- ③ Volt egy fiam, de meghalt — Reménye kezdetén,
Nem nézte a halál, hogy - Mily szörnyűt vesztek én
S nem maradt senki végre, — Ki éltem alkonyán
Vigasztalva, segítve, — Védve gondolna rám.
- ④ Ki érzi úgy erőnek, — Mint én, e szent nevet,
Hogy a panasz veszélybe — Ne döntse lelkemet?
Tizenegy éve bírtam — Az el nem bírhatót
S hogy küzdjek, biztatásom — Jézus keresztje volt.
- ⑤ Békén megyek elédbe, — Szerelmes Jézusom!
Te hívsz fel a nagy égbe, — Hol nincsen fájdalom:
Te tisztítál meg engem — S megkérleled Atyád,
Ki most nekem a mennyben — Örök jutalmat ad.
- ⑥ Ki venné fel keresztet, - Mit most letettem én?
Jaj, az éltet, amint folyt, — Újra nem kezdeném.
Uram, ki leroskadtál — A kískereszt alatt,
Bocsásd meg, panasz-szómmal - Ha megbántottalak.
- ⑦ Hiszen rég eltemettek, — Koporsóm lett az ágy,
Mely olyan számos éve — Elmozdulni se' hágy.

Sírom a ház, amelybe — Örömsugár se' hat,
Nem léptem küszöbét át — Tizenegy év alatt.

⑧ Ah, régen eltemettek. — Szinte halott valék.
Egy embert elfeledni — Ennyi év tulleég.
Szinte most támadott fel — Egykor ismert nevem,
Mikor halott a szívem, — Végtisztességgemen.

⑨ Hozzád méltó dicséret — Kinek jó ajkíra,
Ki értünk adtad éted. — Oh Isten egy Fia?
Nem fáj már a betegség, — A menny az én honom,
Oh drága, nagy kegyesség! — Oh égi irgalom!

⑩ Oh, hadd reméljen szívem - És teljesítsd Te be,
Szerettim közt beforrjon — Nálád szívem sebe,
Jajszó helyett kiáltsam — A boldogság szavát:
„Áldott az Úr, ki nékem — Örök jutalmat ád!”

⑪ Oh, vedd hálám! Ha hús is — Volt földi életem,
De áldás, ha érette — Üdvöm remélhetem.
S akikért felajánlom — Végső fohászat,
Áldd meg a tisztelőket — S minden rokonomat.

⑫ S most lelkemért könyörgök. — Elégtétel legyen
A bánat, mit átéltem — Elhagyott özvegyen.
Nyugtasd meg fáradt testem — A sírrögek alatt
S ajkaim mennyben boldog — Imára nyíljanak.

⑬ Az élet száz bajában — Te védtél engemet
S most a hívők lakában — Te adsz nekem helyet.
Oh boldog én, ki pályám — Csendben bezárhatom,
Lelkem neked ajánlván, — Megváltó Jézusom!

-- 248 --

ÖREG SÍRÁSÓ FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

① Ami másnak oly lesújtó,
Szinte rémes gondolat,
Elkövetkezett reám is
Az utolsó pillanat.
De nem tudta a halái sem
Elgyötörni lelkemet,
Megtanultam, hogy van rendjén,
Sorba jöttem s elmegyek.

② Számos éve látom én ezt
S ha korábban jó a vég,
Akkor sem sírom panasszal.
Hogy jó volna élni még,
Tudtam, éltünk oly mulandó,
Mint óránk bizonytalan,
Annyiak közül kivétel
Mért lennék én, egymagam?

③ A mindnyájunk örököldjét
Én mértem naponta szét
S igazságom ellen sem volt
Panasz, vádoló beszéd:
Kis részt adtam a kicsinynek,
Úgy, mint a nagynak nagyot.
Békés szomszédokká tettem
A szegényt s a gazdagot.

④ Volt, hogy legjobb emberemmel
Csak tegnap fogtam kezét
S már ma, szállást kérni, csendes
Városomba érkezett:
Üde rózsát, korhadó fát
Láttam sorban halni el,
Ámítgatni szívemet hát,
Tudhattam, hogy nincs mivel.

⑤ Sok örömet eltemettem,
De fájdalmat mitse' majd,
Mélyre tettem a bús szívet,
De a bánat csak kihajt.
Én is mélyre sirtam könnyem
S nem maradt ott bánatom
S viszem vérző szívemet, de
Fájdalmát csak itthagynom.

⑥ A halál, mely kimélt engem
Hetvenhárom év során,
A szívemhez lett kegyetlen,
Sok csapást árasztva rám:
Két hitvesnek sírja mellett
S három gyermekem fölött.
Jaj, hiába volt a szívem
Oly erős, majd megtörött.

⑦ Végre nekem is kimérték
A részt, mely egynek kijár.
A mulandóság fölött is
Más fog elmélkedni már, —
Áldva vessen egy röget rám,
Ki megásta síromat
S imádkozzék lelkemért, ki
Jószívvel meglátogat.

⑧ S most reménnyel hadd sohajtom
Meváltómnak szent nevét:
Édes Jézus, légy irgalmas
Kínos szenvedésemért,
Fogadj, kérlek, szent egedbe.
Hol nincs többé fájdalom
S majd, ha fölkel testem, engedj
Szent jobboldra állanom.

-- 249 --

HIRTELEN HALT ÖREG FÉRJ FÖLÖTT.

DALLAM: 13. „Jézus az én reményem...”

① A nap a mulandóság — Nagy tengerébe vesz...
Egy hosszú emberélet — Végső határa ez, —
Telt belőle öröme, — Csalatkozásra is
S aggkoromra szívembe — Törött a kintövis.
② Mert szívem sok reményét — Betelve látta bár,
De a boldogság régen — El van temetve már.
Ott halt meg, két fiamnak — Ravatala felett
És a szív... szenved békén — És tűr, de nem feled.
③ Soh'sem volt több virágunk: - Két szomorú ese!
S két öreg szívnek minden — Reménye elveszett...
Isten tudja, milyen nagy — Erény a hallgatás,
Mikor kisebb okért is — Panaszra kelne más.
④ Mit ér az élet késő — Őszi világa? Mit,
Ha a nyár minden áldást — A pusztulásba vitt?
Nyolcvanegy évnek terhe — Mért nyomja vállamat,
Ha a hű fáradásért — Senki hálát nem ad?
⑤ Kérdezhettem volna nőmet: - „Szép aranykoszorúd
Minek, ha a szívedre — Sötét bánat borult?”
S nem szóltam, túrt a lelkem, - Míg a határhoz ért.
Sőt végórámig tudtam — Hálát is adni mért.

⑥ Megvolt a jó egészség — S a reszkető kezek,
Éreztem, csak segítség. — Ameddig itt leszek, —
S ha élni kellett, milyen — Nagy égi kegyelem,
Hogy ötvenhárom évig — Itt volt párom velem.

⑦ S ha mennem kell, ő sem jut-Hosszú bánatra tán.
Jön az óra s elindul — Öreg társa után.
Sok fáradásra vélem — Édesen alszik ott
S addig hű menyé mellett — Itt sem lesz elhagyott.

⑧ S majd egy napig sem tartó — Utolsó szenvedés
Nekem kivált az útra — Készülni lett kevés,
De szent reménnyel várom — Bűnöm bocsánatát,
Mert jámborságom látva, — Isten irgalmat ad.

⑨ Uram! Híven kívántam — Szolgálni itt neked,
Ha gyarlóság okozta, — Ne nézd a vétkeket:
Engedd el, jóvátenni — Idöm ha nem maradt,
Adj üdvöt s csendes álmot, — Ott lent, a föld alatt.

-- 250 --

ÉRDEMES ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. „Jézus az én reményem...”

① Egy harmatsöpp az élet,-Mely nyári szép napok
Virradatán a rózsák — Kelyhében felragyog:
Csillog pazar színekkel, — Látni öröm, de már
Óhatatlan fogyasztja — Az első napsugár.

② Hosszú volt földi pályám-S ma sem több semmivel,
Mint a harmatsöpp élte, - Mit néhány perc visz el.
Átélni nyolcvan év több, — De hogyha elhaladt,
Ezredév annyit ér, mint — Egy röpke pillanat.

③ Elszállt az élet s eljött — A végső óra rám...
Nehéz felelni rá, hogy — Későn-e, vagy korán?
Gyenge erővel oly sok — Nyolc évtized sora,
De hol van még atyámnak — Tisztos életkora?

④ Talán soh'sem virultam,-Csak, mint a gyenge láng.
Mevoltam, jobb időben, — Rosszabban egyaránt,
Volt öröm és nem éledt — E gyenge tűz s noha
Volt sok gyász, el nem oltá — Éltem lángját soha.

⑤ Míg volt erőm, akartam, — Mi tőlem telhetett
S ha volt elismerés, az — Méltán megilletett,

- Ha másra gyöngé voltam, — Az elmém fáradott
A községnek javán és — Soká' helyt álltam ott.
- ⑨ De lassan minden elmult-S bár tisztelt volt e név,
Hogy holtig emlegessék. — Hosszú rá nyolcvan év:
Ismert nevem volt addig. — Míg el nem járt időm
S az elfelejtetés lett — Az első szemfedőm.
- ⑩ Családom fölneveltem. — Párom a sírba' rég.
Időhaladt koromban — Szívem mit várna még?
Talán örülni vágnék — Gyermekeim között?
Ah, késő! Egyik már is — A sírba költözött.
- ⑪ Éljek talán, örülni — Neked, szép napsugár?
Hervadt fán, ah, te sem tudsz — Virágot nyitni már:
Gyötört már minden engem:-Hőség, köd, fagy, boru,
Mért tagadjam tovább, hogy — A lelkem szomorú?
- ⑫ Ah, szívesen megyek, csak - A halál volt nehéz.
Hisz' e szegény, gyöttrött szív - Annak szemébe néz.
Ki oly kegyetlenül tört — Házamra egykoron...
S majd harminc éve most,hogy-Jó nőmet gyászolom.
- ⑬ Megyek már én örömmel, — Csak a válás nehéz.
Töletek, hű fiam s két — Ápoló drága kéz.
Ah, úgy szánlak itthagyni. — Talán úgy képzelem,
Nem lesz oly boldog a ház - Nélkülem, mint velem.
- ⑭ Nehéz a válás, oh mert — Ti, négy édes fiam,
A hűség példaképe — Vagytok mindannyian,
Akiknek édesatyjok — Nem gond, de büszkeség.
Jó hitvestársatokkal — Jutalmazzon az Ég.
- ⑮ Az egybegyült rokonság. — Szíves megtisztelők
Higyjék, hogy érző lelkők — Kedves az Úr előtt,
Szeretettel említem — A jó szomszédokat
S könyörgők értők, hogyha - Az Úr mennybe fogad.
- ⑯ Végre, Jézus, előtted — Lelkem megvádolom.
Könyörülj óhatatlan — Sok gyarlóságomon,
Tekintsd küzdő szívemnek — Jámbor szándékait
S lelkemet választottak — Boldogságába vidd.
- ⑰ Most vigyétek keresztm.-Hadd érjem el nyomán
Gyermekim anyja sírját, — Ott vár a béke rám.
Adj Uram, szent nyugalmat — S ha egykor fölkelek,
Irgalmadból testben is — Boldog leszek veled.

HARMADSZOR ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Letelt az élet, melynek - Nyolcvan év vet határt.
Nagyobb szám, mint remélte-Szívem, ha sokra várt.
De bár kimondva, nagy szó, — Ha eltelt, semmiség.
Több egy kis gyertya lángja,-Melynincskioltva még.
- ② Letelt az élet, melynek — Őszi alkonyegén
A gyermeki hűség volt — A legszebb estifény,
Hat gyermekemről szólok... — Mily édes a beszéd!
S mily bús szó: mind úgy él, a - Világon szertesztét.
- ③ Letelt az élet, melyet — Távolról látni szép,
Hogy ád az érdemesnek -- Elismerést a nép,
Kit példaként ismernek, — Kinek szava vezér...
S kit elgyötör a rossz szó, — Ha a szívéhez ér.
- ④ Az élet tengerének — Partján a sír a rév, —
Küzdelmek nélkül ringat — Előtte már sok év,
De küzdve értem addig...-S voltam nem egyszer én
Szegény hajótörött is — Az élet tengerén.
- ⑤ Három hitvest temettem - Hosszú pályám alatt...
Nem mondhatod, világ, azt, — Hogy én elhagytalak,
Te hagytál el! Oh balga, — Ki hűségedre vár...
Úgy éltem én is, szinte — El is feledve már.
- ⑥ Mért is volnék eszedben? - Nem szerzem hasz-
[nodat
S nincs ellenem szívedben — Haragszült gondolat,
S úgy szoktad, békés szív ha - Jutalmat vár, nagyot,
Azzal fizetsz csupán, hogy — Te is békén hagyod.
- ⑦ Oh, vádoinál meg inkább, - Hogy védhessem ma-
[gam,
Hogy álltam helyt szavamnak, - Fáradva boldogan
S hogy fértem el kis helyen... - Csupán a lelkemet
Ha láttad messzebb hatni, — De csak, ha jót tehet
- ⑧ Egyházamért — de mily rég! — Ott álltam, tette-
[kész;
Pályatársim vezetni — Kész volt e szív s az ész,
S hol a közügy kívánta, — Helyt álltam lelkesen,
De a család iránt sem — Lettem hűtlen soh'sem.

⑨ S nem kérek érte mást, csak — Igaz ítéletet,
Hogy, kinek milyen voltam, — Úgy emlegessetek,
Hallgatja a jó Isten — S csak ne vádoljanak,
Majd Ő is megbocsátja — Esendő voltomat.

-- 252 --

ÖREG KÁNTOR FÖLÖTT.

DALLAM: 18. »Im, az Úr jó híve...«

- ① E nyhe őszi napra
Zord hideggel jött az est, —
Egyik gondom még az élet,
A másik a halálé lett...
[:S én még ah, nem vártam ezt:]
- ② Míg az Úr akarta,
Elkerültek a bajok, —
Szólt parancsa, sírhoz értem,
Mikor oly sokakhoz mérten
[:Még időtelt sem vagyok:]
- ③ A harang megkondult, —
Engem hitt így hajdanán, —
Érzém egy élten keresztül,
Hangja a lelkembe rezdül.
[:Mintha nevem hallanám:]
- ④ Sok szép ünnep jöttén
Mennyi boldog alkalom!
— Elfelejthetetlen évek,
Mikor mindig lelkes ének
[:Kelt szavára ajkamon:]
- ⑤ Most is szól, de nem kelt,
Ringat, mint a bús dalok...
Nekem is volt bús emlékem,
Rágondolva könnyebb nékem
[:A lemondás... s meghalok:]
- ⑥ Mert e perc lemondás,
Új tervekről nem, de még
Édes öröm volna látnom
Szebb órákat a családon,
[:Ha Istennek tetszenék:]

- ⑦ S megvárnám, amíg a
Harci zajnak vége lett,
Enyhül a gyász a sok árván
S új dal száll át béke szárnyán
[:A boldog sírok fölött:]
- ⑧ De megnyugszom így is
Az Isten akaratán,
Csak feledje gyarlóságom
S adjon békét, erre vágyom
[:A hű fáradás után:]
- ⑨ Segítséget várok,
De csak azt a szent imát,
Mely áldást neveljen rajtam
S melyre kész volt szívem-ajkam
[:Egy szép, hosszú élten át:]
- ⑩ Koszorút is várok,
Virág az emlékezet,
Ékesítsen tiszta hála,
Szeretet szép rózsaszála
[:S az Úr mennybe elvezet:]
- ⑪ S várom a jutalmat:
A szelíd elismerés
Takargasson, gonddal, lágyan,
Melengesse síri ágyam
[:S édes lesz a pihenés:]
- ⑫ Most búcsút sohajtok:
Kegyes lelkipásztorom!
Egy-egy fohással segítsen
S hálám mennyben — adja Isten,
[:Elmondhassam egykoron:]
- ⑬ Egyházi s világi
Előljárók s drága nép,
Kik közt több, mint ötven éven
Fáradtam az Úr nevében,
[:Meleg hálaszóm vegyék:]
- ⑭ S Isten hozzád fészkeim,
E csöndes fedél alatt!
Uram, áldd meg e kis házat,
Melyben rajtam egy félszázad
[:Békességben elhaladt:]

- Ⓜ Kik gyásszal befödve
Értem könnyet ontotok,
Drága nőm s kedves családom,
Szíveteket áldva-áldom,
[:Legyetek mind boldogok:]
- Ⓜ S most hozzád sohajtok,
Jézus, örök irgalom!
Gyarlóságomat feledve,
Fogadj, kérlek, szent egedbe —
[:S kelts virágot síromon:]

-- 253 --

VILÁGTALAN, ÖREG, ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

- ① Minden emberélet egy nap,
Tart hajnaltól estelig
S bármily hosszú, perc a percre
Egyfolytában eltelik;
Rövid óra minden éve
S jön a csendes alkonyat,
Vagy soknak még délidőn sincs
S hirtelen leszáll a nap.
- ② Egy embernek életében
Már nagy szám hét évtized,
Aki ennél többre vágyik,
A legtöbbször ráfizet,
Boldogságát adja érte,
Vagy hervad örömtelen...
Hetven év elég örömmek
És túlsok, mint gyötrelem.
- ③ Nyolcvanhét esztendő voltam,
Szétoosztván az éveket,
Látok én is majd tizenhét
Esztendő fölösleget,
Voltam gyermek, boldog ifjú,
Küzdő férfi, szép öreg,
Boldogságomat csupán a
Túlidő örölte meg.

- ① Akkor voltam ifjú, mint más
S mikor más aggkorhoz ér,
Roskadozni kezdtem én is,
Fejemre leszállt a dér:
Tudtam, a gyermekkor hajnal,
Az öregség csendes est,
A halál éj, de nyolcvanhét
Év... minek nevezzem ezt?
- ② Nem élet már, csak vergődés,
Nem halál, de éjszaka,
Kinek nincs még ágya vetve,
Így virraszt az egymaga, —
A többi pihent — s lezárult
Szemem is, vagy csak talán
Eloltották a világot...
De bús volt az éjszakám.
- ③ Virrasztottam vaksötétben,
Melynek fényt a nap sem ad,
Mint rabságot, úgy szenvedve
Világtalanságomat...
Aki már évek folyásán
A világnak halva van
És mégsem kell a halálnak,
Ah, olyan hazátalan!
- ④ Dolgaim mind teljesítve,
Elnehettem volna rég,
Már helyemre nőtt azóta
Egy más, ifjú nemzedék,
Meg sem látott unokáim
Vesznek számosan körül...
Tudtam, hogy van napsugár, de
Engem már rég elkerül.
- ⑤ De vigasztalt minden gyászért
Jóságtok, hű gyermekek,
Más hazának eljegyezve,
Vendég voltam köztetek,
Kedves vendég, útrakész vár
Jelt, mikor indulni kell,
Szébb hazába készül s mégis
Oly nehezen válik el.

- ⑨ A szeretetért maradtam,
Hogy örvendezhessetek,
Hogy jutalmat érdemeljen
Írántam hűségetek;
Áldástok kísér az útra,
Mint áldásom itt marad...
Teljesüljön, mit szívem kér,
Oh nagy Isten, általad.
- ⑩ És most, végső útra szállva,
Elsohajtom szent neved,
Jézus, drága irtalmadból
Fogadd hozzád lelkemet.
Szent Színednek látására
Nyíljék meg lezárt szemem,
Addig békével nyugodjam
Szent nevedben. Úgy legyen!

-- 254 --

IDŐSEBB FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Már nem ifjak reménye — Hevité szívemet,
Hiszen már áthaladtam — Ötvenegy évemet
S hogy fiatal atyákkal, — Kisgyermeknek javán
Erőt feszítve küzdjek, — Késő is volt talán.
- ② S én még nem áimodoztam, — Mint mások, boldogau,
Alig tizenhat éves — A legnagyobb fiam,
Nagyon körülfogott a — Családnak gondja még,
Messze volt az idő, hogy — Pihenni kezdenék.
- ③ Messze, addig nem is lát — A lélek hű szeme
S féltem, hogy a küzdelmet — Odáig győzőm-e;
Lesz-e időm nevelni — Kedves családomat,
Vagy rám borul az éj, míg — Nem is jön alkonyat?
- ④ Jaj, úgy lett! Dél haladtán — Életnapom lehullt
S reám a bús enyészet — Sötétsége borult,
Páromra a búbánat — Keserves éjele...
S a szörnyű veszteségen — Hét árva sír vele
- ⑤ Míg lehetett, siettem, — Biztattam szívemet,
Annyi a gond, miatta — Meghalni sem lehet;
Élni, örülni vélök, — Ah, oly szép gondolat!
S feledni vágyott szívem, — Hogy az idő halad.

- ⑥ S nem volt szabad feledni, — Mert három éve már
A tavaszt őszenek látom — S hideg a napsugár;
Az ajtót nézte lelkem, — Idegenmódra, rég...
S kilenc hónapja tudtam, — Menthetlen itt a vég.
- ⑦ Eljött s ledöntött engem, — A hajlék oszlopát
S mintha roskadna a ház, — Elrémül a család,
Mellém riad, ki többé — Már nem segíthetek...
Csak a gondot neveltem, — Mint rég nehéz beteg.
- ⑧ Szeretteim, vigasz nincs, — Csak Nála, ki nekem:
A békétürest adta — A kínos éveken, —
Fönntartja a hajlékot, — Védi családomat
S ott is vigaszt derít, hol - E föld reményt nem ad.
- ⑨ Fogadjuk el, mit Ő küld, — Ki a jövőbe lát:
Úgy-e, sajogva hordtuk — Négy fájdalom nyilat?
Mehalt négy szép virágunk...-S ha él, mi lenne ma?
Hét árva helyett könnyet, — Jaj, még több ontana.
- ⑩ Jó nőm! Ne kelj panaszra, — Tűrj s mondd el szíve-
„Pihen a béke karján — Elgyötrött hitvesem.“ [sen:
Ne szánj! Könnyebb a sír is, — Mint a haláloságy,
Többet sírnál, ha Isten — Tovább is élni hágy.
- ⑪ S fogadd el hálaszómat, — Mert harminc éven át
Érzé szívem hűséged — S jószágod a család;
Örömidet megosztád — S felezted bánatom.
Légy boldog, míg a hálát - Mennyben elmondhatom.
- ⑫ Gyermekeim! Anyátok — Nagyon boldog leszen,
Ha hét ajak szólítja — Szeretve, szívesen;
A hét ajk szóljon értem — S az Ég is elfogad:
E szép reményben lelkem — Áid mindnyájatokat.
- ⑬ Összesen hű rokonság, — Szomszédok s aki rány
Búsan tekint és szán a — Halálnak ily korán;
Ki a sírhoz kísér és — Értem imádkozik,
Nyerje meg a jó Isten — Minden áldásait.
- ⑭ És most eléd borulok, — Jézus, irtalmadért.
Gyarlóságom bocsásd meg - Drága, szent nevedért.
Dicsőültek sorába, — A mennyekbe fogadj
S testemnek a sír mélyén — Szent békességet adj.

ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Élet, felcsillanó fény, - Mely, mint a gyertyaláng,
Tűzről-tűz, szállasz, porból — Alkotottakra, ránk,
A test nélkül te nem vagy - S nélküled nincs a test...
Enyészni indult szívem — Híven példázza ezt.
- ② Élet, felcsillanó fény! — A szívünk úgy szeret,
Hiszen, ha van, ha érez, — Ha örvend, csak veled
S te minket nem szeretsz úgy, - Mindig kell félni, hogy
Ellobban gyöngé lángod, — Mely úgyis egyre fogy.
- ③ Itt elalszik, ott gyulad, - S míg szerte csillogunk,
Fényünket kik csodálják? - Legtöbbször csak magunk.
Hány tartja, hogy minden fény — Csupán tőle ered
S mást félredob... hiába, — Gyarlók az emberek.
- ④ Pedig, ha egy körül a — Többit eloltanák,
Sötét homályba veszne — Körülte a világ:
Kicsiny lángok! Ne széjjel, — Együtt ragyogjatok,
Akkor csodálva áll meg — Minden szem rajtatok.
- ⑤ Oh, van fény, mely sugárzik - S kész is ragyogni hűn,
Van láng, kit meg nem látni, — Kit eltagadni bűn,
De nincs egy sem hiába, — Mind fényt vethet közel
S így ér az a kis láng a — Rendeltetéshez el.
- ⑥ Mi voltam én? Ha kérdik, - Talán egy gyöngé fény,
De csöndben, egy családnak — Híven ragyogtam én
S megláttak, megbecsültek - S nem kell szégyenienem,
Hogy túlragyogni vágyván, — Gúny támad ellenem.
- ⑦ Nem vágyott messze fényem - S addig mégis elért,
Hogy megtisztelnék, épen - Szerény, jó szívemért;
S az érdem, mit szerettem, — Egy háznak tülelég,
Családom csak a gyásztól — Hajtja le a fejét.
- ⑧ Ne szánjon senki engem, - De hogy e bús napon
Szelíd balzsam a részvét, — Azt nem tagadhatom,
Mert nem egy hosszú élet — Termett virága ez,
De új érdem, amelyet — A békesség szerez.
- ⑨ Új otthon ez nekünk és — Két szívnek érdeme,
Hogy örökbirtokunk lett - S hogy nincs szó ellene:

Új fészket én szerettem, — Nincsen húsz éve sem,
S örök szállást, itt sírba — Hervadott hitvesem.

- ⑩ S mit én bírtam, letelt, az - Többé nem az enyém,
Csak a hű élet ára — Hitvesi szerzemény,
Róla maradt örökség, — Édes szerettem,
Az a miénk, az álom — Anyátok karjain.
- ⑪ Vigyétek hát utána — Kiszenvedt szívemet,
Ha a sok év folyása — Nem enyhítette meg...
Ah, a világ nem látta, — Hogy éget bánatom,
De boldogság, ha néki — Csendben elmondhatom.
- ⑫ Hetvennégy éves korban, - Négy heti kín visz el...
Érdem a kín is, melyet — A szív békén visel,
Ajkam nem nyílt panaszra - S vágyam most már csak
Szerettem, föl ne sírjon - Engem se a panasz. [az,
- ⑬ Hat gyermekem! Elosztván, - Mit rátok hagyhatok,
Istent kérem, neveljen — Sok áldást rajtatok.
Mikor nehéz az élet — S ajándéka kevés,
Pótolja ki, oiajtom, — A megelégedés.
- ⑭ Adjon erőt az Isten — Mindenkor, de kivált
A csüggedést legyőzni. — Ha minden gondra vált:
Adjon irányt, hogy senki — Ne járjon téveteg
És helyes úton boldog — Célt érjen szívetek.
- ⑮ Oh, adjon jámborságot, - Mert minden más mit ér?
Ezzel gazdag csak a szív, — Mikor nyugodni tér.
Éljétek túl, de szebben — Nagyszámu évemet
S lelketek párotokkal — Az üdvöt nyerje meg.
- ⑯ Távol erőt veszítve, — Itt halt meg hős fiam,
Özvegycét védje Isten — Élte siralmiban.
Fájó szíve reméljen, — Nincs elfelejtve, sőt
A bánattól imánkkal — Védjük az Úr előtt.
- ⑰ Tizen négy unokámat, — Mint fáradt életem
Vigasztát, öröm most is, — Hogy megemlíthetem.
Viruljon testi-lelki — Épségben mindenik
S egykor az ég honában — Örülhessek nekik.
- ⑱ Szeretve szólítom a — Népköri társakat,
Összeszokott a szívünk — S fájdalmasan szakad.
A szent végzésnek mégis — Békén hajtok fejet.
Adjanak emlékemnek — A szívökben helyet.

- ⑩ Rokonimnak, itt s távol, - Szomszédimnak s akik
Imával kísérek az — Égi határokig
S minden megtisztelőmnek — A lelkem jót kíván,
Nyerje az Ég áldását — Nekik buzgó imám.
- ⑪ Itt a perc! Elszakítom — A földi kapcsokat,
Jézus az én reményem, — Hogy mennyben elfogad.
Engedd, Uram, irgalmad — Örökre áldanom
S őrizze szívem álmát — A csendes sírhalom.

-- 256 --

IDŐSEBB ÖZVEGYEMBER FÖLÖTT.

DALLAM: 16. «Bár közel, vagy távol az élet végórája...»

- ① Őszi felhők járnak, a — Nyár multát siratva
S levelét halványan is — Tartogatja a fa,
Mintha lombja közt ma is — Kincset rejtegetne,
Pedig már virága rég — Porba van temetve.
- ② Hordja sárgult lombjait, — Már nem ékességnek;
Rejti sivár ágait, — Ne könnyezhessék meg
S bárha nincsen hátra már, - Csak talán egypár nap,
Őrzi szép emlékit a — Szép tavasznak s nyárnak.
- ③ Míg egy rideg hajnalon — Ott látjuk, kopáran,
Kifosztottan állni a — Puszta fák sorában...
Vége mindörökre a — Boldog áttatásnak,
Fagyott ág s hervadt levél-Búcsút mond egymásnak.
- ④ A szív, mely most megfagyott - A halál kezében,
Édes-bús emlékitől — Úgy szakadt el épen.
Rejtegette bánatát, — Hogy szívét ne lássák,
A tört szívet, melyben nincs — Már földi kívánság.
- ⑤ Mosolygott szerettire — Édes ámitással
S meghalt, nem is váltva egy-Búcsúszót egymással,
Örömtől kopár szíve — Titkon, hajnaltájon
Hült meg, hogy a búcsúzás — Senkinek se fájjon.
- ⑥ Az ilyen szív önmagát — Megsiratta régen,
Ő is ott kereste a — Vigaszt, fönt, az égen;
A földdel kiegyezett, — Adjon egy kis helyet
S békeességben megpihen — Kedves párja mellett.

- ⑦ Akinek virágai — Ily korán lehullnak,
A részvét zöld ágait — Várja koszorúnak.
Melyet ékítsen fehér, — Tiszta lelki-hála
S a méltó köztisztelet — Ezer rózsaszála.
- ⑧ Kívánjunk békét neki — Jézus szent nevében,
Elég volt a szenvedés — Hervasztó öt éven;
Virágul vigyük szívét — Szeretett párjának,
Kiért majd két éven át — Tépte a bűbánát.
- ⑨ S hová lelke ájtatos — Buzgósággal vágyik,
Fohászuk kísérelje el — Az Úr trónusáig,
Borúljunk lelkével a — Nagy Bíró elébe,
Hogy a hirtelen halál — Ne vigye veszélybe.
- ⑩ Ötvenhárom év kevés — Egy emberéletnek,
De azoknak túlelég, — Kik soh'sem felednek,
Szorítsuk meg hát kezét, — Áldva, lelkiképen
S ő végbúcsút így rebeg — A válás percében:
- ⑪ Nevelt lányom! A szíved — Élhetne nyugodtan
S jót akarva, én nagyon — Megszomorítottam,
Atyai hűségemet — Elígértem néked
S mást sem ismertél talán, — Csak keserűséget.
- ⑫ Két kis kézre, két beteg — Ápolása, gondja;
Két hű szem s jutalna az, — Hogy a könnyet ontja:
Én tettem a fogadást — S te tartottad híven
S most is csak benned remél - A lelkem s a szívem.
- ⑬ Te voltál virága csak — Két sivár életnek,
Hozz virágot ránk, mikor — Mások elfelednek;
Gyámolíts minket tovább — Szívbőljött imáddal
S mi áldást nyerünk reád, - A mennyben, anyáddal!
- ⑭ Régi jó cselédeim, — Kiket hűnek tudtam,
Éljetek békén, soká, — Istentől áldottan.
Rokonok, szomszédaim, — Számos jóbarátom
S tisztelőim seregét — Mennyben látni vágyom.
- ⑮ S most indulok. Jöjj, vezess, — Jézus szent ke-
[resztje,
Hogy ha bűnöm fennmaradt, — Megváltóm feledje.
Állj csendes sírom felett — S édes lesz az álom
Uram! Kelts föl egykor és - Hagyj jobbra állnom.

ARANYMENYEGZŐS FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Íme, szívem elérte, — Amit nem is remélt,
A túl soh'sem erős test — Hetvenhat évet élt.
És teljesült a legszebb — Remény a szívemen.
Hogy holtomig enyém volt — Drága, jó hitvesem.
- ② Évek fűződtek össze, — Mint erős láncszemek,
Félszázad vetett rá fényt, — Ez aranyozta meg,
S meg is volt már tetézve — A szép öt évtized.
Ötvenkét évre fogtunk — A válásra kezét.
- ③ Vagy inkább elbocsátjuk — Az egymás hű kezét,
Mert a szép egyetértést — Mi sem zavarta szét,
Nagy vihar nem járt erre, — Csak csendes bánatok,
Mikor lehervadoztak — A kisdéd magzatok.
- ④ Öt szép kisdéd, de nem fáj - Már az emlékezet,
Hittük, hogy van öt angyal, - Ki mennybe elvezet,
S csak az idő hozott ránk — Aggasztó bánatot,
Bús lett az élet s jobbal — Már nem is biztatott.
- ⑤ De míg öröm emelt már — Sokszor válaszfalat,
A fájdalom a vasnál — Erősebb kapcsolat,
Amely kinnal szakad csak, - Ha egyszer menni kell.
Fáj válni nőmtől s ő is — Búval bocsát csak el.
- ⑥ Ah, mert úgy összeszoktunk-S időnk úgy elhaladt,
Majd úgy bízunk, egyszerre — Jön a végpillanat
S midőn e bús föld helyett - Az ég lesz majd hazánk,
Ott is elmondhatjuk, hogy — Mi soh'sem változánk.
- ⑦ De, jó nőm, ha úgy nem lett, - Az sem nagy vesz-
[teség,
Itthagylak gyermekidnek — Szíves gondjára még.
De csak közelg az óra, — Mely nékem visszaád
S öt angyal gyermekeddel — Várok az égben rád.
- ⑧ Túl az időn, hol még a — Halál nagy gyász lehet,
Szívünk egy csendes, édes — Bús időt emleget...
Csak szép az út, amelyre — A lelkünk visszalát
S bár bús e perc, de ezt is — Aranvíény vonja át.

ARANYMENYEGZŐS FÉRJ ÉS ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Nyertem egy hosszú éltet, - Mint ritka nagy kegyet,
De nagy időről is kell, — Hogy számadást tegyek,
Sok élet, sok gyarlóság — Készlet remegni, de
Reményre biztat engem — A Jézus szent hite.
- ② Visszanéznék utamra, - Vissza nem lát szemem..
Jaj de rég kezdtem hozzá, — Én édes Istenem!
Hogy csak a véletlen is — Ily hosszán élni hagy,
Csak úgy lehet, Uram, hogy - Ótalmazónk Te vagy.
- ③ S ha most előre nézek, — Az út két ágra visz,
Külön kell menni már a — Jóknak s rosszaknak is,
Tudod, hogy merre vágyom — S félve kell kérdenem,
Hogy jónak hívattassam, — Mi rá az érdemem?

④ S hálasohaj felel rá: — „Oh drága, jó atyánk!”
Két gyermek könnye hull rám, - Elismerés gyanánt...
S az Isten elfogadja — A két igaz tanút
S megnyílik a jók útja — Elém, az égi út.

⑤ Kitüntetett az Isten — Sok jóval engemet
S a szívem mégis oly sok — Fájdalmat emleget!
Nyolcvanöt év az élet — S majd hatvan évi frigy,
Jó gyermekek... szívemnek — Miért keli fájni így?

⑥ Oh, akik láttatok már-Szép tavaszt, szép nyarat,
Amelynek melegéből — Az őszenek is maradt
S bár késve jött a tél is, — Csak fájt a szívetek,
Minden lehullt levélkét — Majd megkönnyeztetek.

⑦ S én régen lombjavesztve — Látom kiskertemet...
Hogy néz két gyermekére, — Ki tízet eltemet?
És annyi házassévet — Jó-e számlálnia,
Kinek már gyászos özvegy — Az egyik jó fia?

⑧ S a szép hosszú idő még - Más gondot is nevel:
Vagy hagyni özvegyet, vagy -Gyászban maradni el
S úgy szólnak, halkán, mintha - A búcsút kezdenék,
Vagy hallgatnak, tagadván,-Hogy szívök gondban ég.

⑨ Ah, volt sok év a jóra, — Túlért a nyolcvanon,
De hogy tovább is éltem, — Meg kell sohajtanom,
Itt csak visz minden óra, — De vissza mit sem ad...
Áldott, ki eltörölte — Utolsó kínomat!

-- 259 --

ELAGGOTT ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bünös létek, hol bujdosol? ...»

① Mintha egyet ittfelednek,
Kik szebb honba szállanak,
Mint nem is e föld lakója,
Élt köztünk e tisztos agg.
Társa nem volt már e földön,
Sem hitves, sem jóbarát...
Mégvárta az őszi napfény
Legutolsó sugarát.

② Veszteséget majd csupán a
Roskadó test érezett,
Mert lelkét mult szebb világban
Hordta az emlékezet,
Rég világból szebb jövőbe
S nem sírt elmulás miatt,
Tisztelettel néztek föl rá
Agg utódok, ősz fiak.

③ Majd kilencven éves élet...
Oh milyen szép, ritka kor,
A temetőn egy hiánvzott,
E napon ki lesz a sor;
Az életnek késő őszét
Egymagában élte át,
Rég idők tisztos tanúja
Az újaknak helyet ad.

④ Sok jó telt ki életéből,
Nagy idő kilencven év,
Jóra való buzgóságban
Tisztos példa lett e név;
Áldást szerzett a családnak
A törhetlen szorgalom
S így halt ő meg, tisztos évek-
S érdemekben gazdagon.

⑤ Sok telt hosszú életéből,
Örömből is ritka sok,
Hitvesével hatvan évet
Érték el, mint házások;
A családot fölnevelték...
De a szíven gyász is ég
S jó párja halála lett a
Leglesujtóbb veszteség.

⑥ Nyolc éve vették el tőle
A jó szívet, hű kezét,
Nagy csapás volt, de panasszal
Lelke mégsem vétkezett,
Várta csendben, míg az Isten
Elhozta a végnapot
S elfogadta a derűt, mit
Még az élet adhatott.

① A szeretet gondviselte,
 Ágyat a hála vetett;
 Szép emléki boldogíták
 S lelke is remélhetett,
 Hogy e múló életet majd
 Szebb örök lét váltja át, —
 Fáradt testét nyugalomra
 Békén fektessük le hát.

— 260 —

ELAGGOTT ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 14. «Bűnös lélek, hol bujdosol? ...»

① **A** boldog célt hát elértem,
 Ide vágytam egykor én,
 Örvendve a napsugárnak,
 Az élet szép reggelén:
 Ujjongj szívem! A kilencven
 Ritka évszám a tiéd,
 Túlhaladtad mind, a régi
 Ijútársak idején.

② De a szívem némán hallgat
 S hallgatása bús panasz,
 Elérve a hosszú életet,
 Már el is van veszve az;
 Mit ér bármily hosszú pálya.
 Hogyha a szív halva már?
 — Sírtól nézve, minden élet
 Egy nagyon rövid határ.

③ S ha mint élőt kérdenének,
 Eddig élni édes-e,
 Azt felelném, hogy a földi
 Boldogság csak szép mese;
 Szépek ifjú éveinknek
 Messze néző tervei,
 De le kell majd tenni róluk...
 S el is kell felejteni.

④ Mert ahány reménnyel kezdjük,
 Majd annyi csalatkozás
 S ami ifjan fájdalom lett,
 Nem lehet aggkorra más, —

És siratjuk holtig azt a
 Búsan indult kezdetet,
 Mert az többé meg nem térül,
 Mi éltünkől elveszett.

⑤ Jön öröm tán, pótolgatni,
 De nem az az, a miénk,
 Más ez, mit az élet úgy ad,
 Szánva, alamizsnaként, —
 S minden év egy új csalódás,
 Minden óra új teher...
 Öröm fogy s baj kél örökké,
 Míg az ember szíve ver.

⑥ S látjuk egyszer, hogy nem édes
 Az örömi sem végre már,
 Am a fájdalom csak éget,
 Roskadt aggkort érve bár, —
 S nem az a csalatkozás, hogy
 A hosszú idő letelt,
 Csak az a sok biztatás s hogy
 Mért adtunk neki hitelt.

⑦ S nem azért csendes az agg szív,
 Mert sok éve törte meg,
 Örökifian is fájának
 Az élettől nyert sebek,
 De az agg nem vissza vár, csak
 Új jövő elébe néz,
 Hallgatása búcsúvétel,
 Mert a lelke útrakész.

⑧ Már én is rég csendesedtem,
 Úgy, amint nőtt bánatom,
 Melynek már nagy oka lett hét
 Sirbahervadt magzatom,
 Melynek gyásza hitvesemnek
 Elhunytával égre nőtt
 S most ér véget, hogyha mennyben
 Boldogan meglátom őt.

⑨ Sohajtom Jézus nevét hát,
 Mint legédesebb reményt,
 Mert önként od'adta éltét,
 Szeretetből lelkemért:

Oh Megváltóm, légy kegyelmes,
Mennyben örvendjek veled
És kereszted csendes árnyán
Adj nekem szent nyughelyet.

-- 261 --

ELAGGOTT ÖZVEGY ATYA FÖLÖTT.

DALLAM: 17. «A kételkedés immár eloszlott...»

- ① **H**ová szemünk már vissza sem lát,
Hosszú multjáról hallgatag,
Csendes magábamélyedésben
Várt a nyolcvanhét éves agg: —
Körülte ifjú nemzedék,
Szívök reménnyel telve még...
Szép aggkorát hogy érte el
S mit szenvedett, kit érdekel?
- ② Csendes magábamélyedésben
Gyermekké lesz minden napon,
Örül a ritka boldog órán
S végigsír a sok bánaton...
Körülte ifjú nemzedék,
Hogy mit sirat, mért kérdenéd?
Szíved reménnyel van tele,
Úgysem érzel együtt vele.
- ③ Előtte áll az élet újra,
— Lefesti az emlékezet, —
Egy évig érő nagy hegyet lát,
Amelyre csak egy út vezet;
Tövén virágok nyílanak,
Hímes pillangók szállanak,
De fönt egy szép csillag ragyog,
Rajta: „A Boldogság vagyok!”
- ④ S gyermekjátékot elfeledve,
E cél után indul korán
S nem csügged, mert segítve nyújtja
Kezét felé egy jó leány...

A szép csillag ragyogva ég,
De ő alig haladna még,
Társa erőt veszít, ledül...
S ő megy tovább, bús egyedül.

- ⑤ Ámde a többi elhagyott közt
Új társra lel és lesz, kiért
Megbecsülje a boldogságot,
Ha — mint reméli — célhoz ért,
Am újra sírt ás és temet.
Árvákkal áll a sír felett, —
De a cél sincs már messze tán...
S megy, megy a boldogság utau.
- ⑥ S fogynak egyre a feltörekvők
S a szíve fáj, oly elhagyott,
De bár kétszer csalatkozott is,
Mégeggy frigyre kezet adott...
Ősz fejjel érte a csapás,
A harmadik csalatkozás, —
Látta, az út vége közel,
De csak maga érhetette el.
- ⑦ Áll a tetőn s nincsen tovább út
S a csillag sincs elérve még
S ha visszalát s az égre, mintha
Csak nőtt volna a messzeség;
Egyik vággyal maradni kész,
A másikkal az égre néz...
Hagyjátok őt emlékivel,
A test s lélek itt válik el.
- ⑧ Egy éve várt így s most lehajtá
Hófehérre őszült fejét,
A test pihen már s a lélek száll,
Boldogság csillaga, feléd...
Feledje a küzdelmeket
S lelke szent vágyát nyerje meg,
A boldogságot érje el,
Jézus, segítsd az égbe fel.

AGG, ÖZVEGY ATYA, HÁBORUS HŐS FÖLÖTT.

DALLAM: 13. «Jézus az én reményem...»

- ① Száll az idő, fölverve — A feledés porát.
Befödve száz emléket, — Aggok tisztos korát.
Homályba vész az érdem, — Hírt veszt sok hőserény,
Büszke hajók elülnek — Az élet tengerén.
- ② Multak tüzes ködéből, — Dicső emlék gyanánt
Nézett ez a csodásnagy — Idők tanuja ránk:
Nagy eszméknek korából, — Nagy tettek részese,
Nem lett gyöngge az élet — Nehéz harcára se!
- ③ Vállait nyolcvannégy év — Sulya fektítte meg
S kész volt, hogy végigküzdje, — De halni sem remeg,
Hős lelkek iskolája — Volt a vészjárta mult,
Hol szembenézni a zord — Halállal, megtanult.
- ④ Nekünk regék világa, — Mit átküzdöttek ők,
Nem értjük azt mi, béke — Szakán is csüggedők.
Hogy lesz a honfi szíve — Egykor a szent honért,
Amelyet a szabadság — Szent oltárára ad.
- ⑤ Multak tüzes ködéből — Csodás emlék gyanánt
Nézett a hősök társa, — E tisztos agg reánk,
S ki éltét felajánlta — Egykor a szent honért,
Talán az Ég kegyelme, — Hogy ily nagy korhoz ért.
- ⑥ A harcmезőn veszett el — Egész ifjúkora
S jutalma lett a házas- — Éveknek nagy sora,
Hítvesével föltették — Az érdemkoronát
S gyászolta is nejét még — Két és fél éven át.
- ⑦ És megvirágoztatta — Családfáját az Ég,
Van négy fia, tovább is — Élteni a nevét,
És öt gyermek után, még — Huszonhat unokát
S hét dédunokát számlál — Ez a boldog család.
- ⑧ S amint itt megbecsülték, — Bár élte véget ér,
Emléke él sokáig — S a sírba áldva tér,
S lelke, a jámbor lélek, — Mely új hazát keres
Ohajtjuk, legyen a menny — Honára érdemes.

AZ EGRI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KIADÁSÁBAN MEGJELENT ÉS KAPHATÓ

ZENEMŰVEK, ÉNEKESKÖNYVEK:

- Az énekoktatás módszeres vezérfonala. Írta: **Glaitt Ignác**. Gyakorlati útmutatás, miként lehet 30 hét alatt, heti 3 órával a gyermekeket annyira vinni, hogy az egyházi énekkaroknál, mint megbízható énekesek, alkalmasak legyenek. Ára kötve 2.— P. **Gyászmiseénekek**. Írta: **Jósvay Gábor**. Ára füzve 4.— P, kötve 5.— P.
- Háborus énekek**. Írta: **Apáczay I.** (Nyolc ima hangjegyzve.) Ára füzve 2.— P.
- Laudate pueri**. Ima- és énekeskönyv két szólamra hangjegyzve. Írták: **Tornyay F.** és **Luspay Kálmán**. Ára kötve 2.50 P.
- Lelki Gyöngyök**. Ima- és énekeskönyv egy szólamra hangjegyzve. Írta: **Jósvay Gábor**. Ára vászonkötésben 6.— P, félvászonkötésben 5.— P.
- Luspay Kálmán zeneművei: Preludiumos Zseb-könyv**. 192 oldalon 250 orgonadarab. A hangnemek szerint rendezett könyv ára 10.— P. — **Modern Orgonakiséreték IV.** füzet. (I—III. füzet elfogyott.) A mű ára 4.— P. — **Újabb egyházi férfikarok I.** füzet. (II. füzet szerkesztés alatt. A Musica Sacra elfogyott.) 32 oldal. Ára 4.— P. — **Pikéthly Tibor**: Magyarok imája. Ára 2.— P.
- Orgona és orgonálás**. Írta: **Tornyay Ferenc**. Nélkülözhetetlen útmutató az egyházi zenével foglalkozók számára. Ára: 2.— P.

ÉNEKEK, IMÁDSÁGOK:

- Cantus gregorianus**. Írta: **Tornyay Ferenc**. Ára füzve —.60 P.
- Egyházi énekek és himnuszok**. Írta: **Paksy Gáspár**. I. rész. Ára kötve —.80 P, füzve —.40 P. II. rész. Ára kötve —.80 P, füzve —.40 P.
- Válogatott r. k. Halotti búcsúztatók**. VIII. részben. Írta: **Ujházy Miklós**. Ára selyempapíron vászonkötésben 14.— P, félbörkötésben 15.50 P. — Fínom famentes papíron vászonkötésben 13.— P, félbörkötésben 14.50 P. — Félfamentes papíron vászonkötésben 12.— P, félbörkötésben 13.50 P.

- Felajánló énekek.** Írta: Ujhelyi István. Ára füzve —.30 P.
- Halotti búcsúztatók.** Írta: Ujházy Miklós. Ára kötve 5.— P. (1904. évi kiadás.)
- Halotti búcsúztatók.** Írta: Fiák András. Ára kötve 4.— P.
- Jézus születése.** Karácsonyi pásztorjáték. Írta: Petróczy József. Ára füzve —.30 P.
- Katolikus egyházi énekek.** Összegyűjtötte: Luspay Kálmán. Ára füzve —.50 P.
- Karácsonyi pásztorjáték.** Írta: Jós vay Gábor. Ára füzve —.40 P.
- Kinevező énekek,** halottas és közönséges misék el-látására. Írta: Fiák András. Ára kötve 3.50 P. füzve 2.50 P.
- Segít a szent Szív.** Vallásos szindarab. Szívgárdis-ták, ifjúsági- és levente-egyesületek számára. Ér-sekfőpásztori jóváhagyással. Írta: Jós vay Gábor. Ára 1.50 P.

VEGYES MŰVEK:

- A Petőfi-Társaság ünnepi ülése Egerben. 1930. ápr. 27-én.** — 13 magyar író szépirodalmi műve. Ára füzve 2.— P.
- Vitéz Rédei Gerő: Fordításgyűjtemény a latin klasz-szikusokból.** Kézirat gyanánt a gimn. V—VIII. o. számára. Ára 11.— P.
- Vitéz Rédei Gerő: Latin szöveggyűjtemény a klasz-szikusokból.** Ára 4.— P.
- A magyar népdal őseje.** Írta: Olényik István (Leó). Ára füzve 4.— P. Leszállított ára 2.— P.
- A nép gondozása.** Írta: Bene Lajos. Nélkülözhetetlen útmutató a nép gondozásával foglalkozók számára. Ára füzve 1.20 P.
- A szocializmus és a szociális társadalmi feladatok-ról.** Írta: Szabó Gyula. Ára kötve 4.— P.
- Iskolaigazgató.** Írta: Jurassa Endre. I. rész. Út-mutató a róm. és görög szertartású kath. elemi népiskolák igazgatása során felmerülő írásmunkák szabályszerű ellátására. Ára kötve 2.— P. füzve 1.50 P. — II. rész —.60 P.
- Ki ismer engem?** Versek. Írta: Fiák András. Ára füzve —.30 P.

- Magyarország története** népies versekben. — Írta: Jós vay Gábor. (336 oldal.) Ára füzve 2.— P. szép vászonkötésben 3.50 P. Iskolai ajándékul.
- Tűz a gyárban.** Színmű. Írta: Kállay Miklós. Ára füzve —.50 P.
- Urak és parasztok.** Színmű. Írta: Damó Oszkár. Ára füzve —.60 P.
- Verses Szentírás.** V. kiadás. Ára egész vászon-kötésben 20.— P. félbörkötésben 26.— P. egész börkötésben 32.— P.

I. és II. kötet   **ÚJ! :: ÚJ!**
 második kiadása.   **III. kötet.**

TURUL DALOSKÖNYV.

Vegyeskarra írott énekek gyűjteménye.

Szerkesztették:
 Ifj. Buchner Antal, Luspay Kálmán és
 Régenhold János

kiváló szerzők közreműködésével.

Egy-egy kötet ára egészvászon kötés-
 ben 7 P, a három kötet egyszerre ren-
 delve 20 pengő bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a kiadó:

EGRI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL.

Magyar Nóta

ZENEI HAVI FOLYÓIRAT.

Előfizetési ára egy évre 6 P.

Szerkeszti: JÓSVAY GÁBOR

Kiadja: az Egri Nyomda R.-t.

Mutatványszámot küldünk.

10580

1600

TARTALOMMUTATÓ:

	Oldal
Szerző arcképe	II
Címlap	III
Egyházhatósági jóváhagyás	IV
Tartalom-mutató	V
Csernyus Mihály apát-plebános előszava	VI
Kiadók a szerzőről	1
A szerző előszava	3
Tárgymutató	5
Dallam- és szövegmutató	17
I. Rész: Kisdedek fölött	27
II. Rész: Gyermekek fölött	69
III. Rész: Hajadonok fölött	138
IV. Rész: Ifjak fölött	190
V. Rész: Asszonyok fölött	256
VI. Rész: Férfiak fölött	328
VII. Rész: Oreg asszonyok fölött	382
VIII. Rész: Oreg férfiak fölött	431

